ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Erikson_Steven-MKP4_Dom_retezu.pdb

PDB Name: Erikson-MKP4-Dom retezu
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.4.2008
Modification Date: 3.4.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Steven Erikson
DÓM ŘETĚZŮ
Příběh
z malazské Knihy Padlých

TALPRESS

Copyright © 2002 by Steven Erikson
Translation © 2005 Dana Krejčová
Cover design © 2005 Steve Stone

This edition is published by arrangement with Transworld Publishers, a division of The Random House Group Ltd. All rights reserved.
Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez souhlasu nakladatele.

ISBN 80 7197 258 4

Marku Paxtonovi MacRaemu za ten knokaut.
Tohle celé patří pouze tobě, příteli.

PODĚKOVÁNÍ
Autor by rád poděkoval svým věrným čtenářům Chrisovi Poroznymu, Richardu Jonesovi, Davidu Keckovi a Marku Paxtonovi MacRaemu. Clare a Bowenovi jako obvykle. Simonu Taylorovi a všem v Transworldu. A úžasným (a trpělivým) zaměstnancům Tony's Bar Italia: Erice, Steveovi, Jessemu, Danovi, Ronovi, Orvillovi, Rhimpymu, Rhei, Cam, Jamesovi, Konrádovi, Darrenovi, Rustymu, Philovi, Toddovi, Marnii, Chrisovi, Leah, Adě, Kevinovi, Jakeovi, Jamiemu, Graemovi a oběma Domům. Dále děkuji Darrenu Nashovi (protože kvasnice vždycky vzejdou) a Peteru Cromwtherovi.

OSOBY

Urydský klan Teblorů

Karsa Orlong, mladý válečník
Bairot Gild, mladý válečník
Delum Thord, mladý válečník
Dayliss, mladá žena
Pahlk, Karsův děd
Synyg, Karsův otec

Vojsko pobočnice

pobočnice Tavore
pěst Gamet/Gimlet
T'jantar
pěst Tene Baralta

pěst Blistig
kapitán Keneb
Žrout, jeho adoptivní syn
admirál Nok
komandant Alardis, žena
Nil, záchlumský zaklínač
Nether, záchlumská čarodějka
Temul, Záchlumčan z Vraního klanu (přežil Psí řetěz)
Očko, voják z arenské gardy
Perel, Spár
Lostara Yil, důstojník Rudých čepelí, žena
Gall, vojevůdce chundrylských Spálených slz
Imrál, válečník chundrylských Spálených slz
Kabrňák, mistr Spáru

Mariňáci 9. setniny 8. legie

poručík Ranal
seržant Struna
seržant Gesler
seržant Borduk
kaprál Smola
kaprál Bouřňák
kaprál Ořech
Flaška, oddílový mág
Smíška, žena
Koryk, voják, setijský míšenec
Sépie, sapér
Pravda
Pella
Tavos Pond
Píska
Balgrid
Ibb
Snad
Lutes

Vybraní těžké pěchoty 9. setniny 8. legie

seržant Mosel
seržant Sobelon, žena
seržant Tugg
Bystrouš
Uru Hela
Šálek
Krátkonos

Vybraní příslušníci střední pěchoty 9. setniny 8. legie

seržant Balšám
seržant Moak
seržant Thom Tissy
kaprál Smraďoun
kaprál Přípal
kaprál Tulipán
Hrdlořez
Nešťast
Galt
Lob
Kupoun
Ramp
Šikula

Další vojáci Malazské říše

seržant Šňůra, 2. setnina, Ašókův pluk
Ebron, mág, 5. oddíl
Pajda, 5. oddíl
Zvonek, 5. oddíl
kaprál Zlomek, 5. oddíl
kapitán Laskava, 2. setnina
poručík Pores, 2. setnina
Jibb, ehrlitanská garda
Pružník, ehrlitanská garda
Čmára, ehrlitanská garda
vrchní seržant Braven Zub, posádka města Malaz
kapitán Irríz, odpadlík
Sinn, uprchlice
Gentur
Blátomet
Hawl, žena

Nathiové

otrokář Silgar
Damisk
Balantis
Astabb
Borrug

Další v Genabakis

Torvald Nom
Klidnost, žena
Ganal

Vojsko sha'ik

sha'ik, vyvolená bohyně Smršti (kdysi Felisín z rodu Paranů)
Felisín mladší, její adoptivní dcera
Toblakai
Leoman S cepy
velemág L'orik
velemág Bidithal
velemág Febryl
Heborik Neviditelné ruce
Kamist Reloe, mág Korbolo Doma
Henaras, čarodějka
Fayelle, čarodějka
Mathok, vojevůdce pouštních kmenů
T'morol, jeho tělesný strážce
Corabb Bhilan Thenu'alas, důstojník v Leomanově kumpanii
Scillara, markytánka
Duryl, posel
Ethume, kaprál
Korbolo Dom, napanský odpadlík
Kasanal, jeho asasín

Ostatní

Kalam Méchar, asasín
Trull Sengar, Tiste Edur
Onrack, T'lan Imass
Řezník, asasín (též znám jako Kvítko)
Apsalar, asasín, žena

Rellok, otec Apsalar
Kotilion, patron asasínů
Poutník
Křižák, ohař stínu
Slepucha, ohař stínu
Darist, Tiste Andii
Ba'ienrok (Správce), poustevník
Ibra Gholan, klanový vůdce T'lan Imass
Monok Ochem, kostěj Logrov T'lan Imass
Haran Epal, T'lan Imass
Olar Shayn, T'lan Imass
Ropušník, démonický zmok
Apt, matrona démonů (aptorianů) stínu
azalan, démon stínu
Panek, dítě stínu
Mebra, špeh v Ehrlitanu
Iskaral Pust, kněz stínu
Mogora, jeho žena, d'ivers
Cynnigig, Jaghut
Phyrlis, Jaghut, žena
Aramala, Jaghut, žena
Icarium, Jhag
Mappo Poříz, Trell
Jorrude, senešal, Tiste Liosan
Malachar, Tiste Liosan
Enias, Tiste Liosan
Orenas, Tiste Liosan

ÚVOD
Na kraji Rodící se, 943. den lovu
1159. rok spánku Ohnice
Š
edá, nafouknutá a poďobaná těla ležela na bahnitém břehu, kam až oko dohlédlo. Příliv je navršil jako vyplavené dřevo a ta, jež zůstala ve vodě, se převalovala ve vlnách a rozkládající se maso bylo pokryté černými desetinohými kraby. Tvorečkové o velikosti mince se teprve začali prožírat štědrou tabulí, kterou jim roztržení chodby poskytlo.
V moři se odrážely mraky. Nebe i moře měly barvu matně šedého cínu a jednolitý odstín narušovala jen tmavší šeď nánosů bahna a třicet záběrů vesel od břehu rozmazané okrové tóny stěží viditelných svrchních částí zaplavených budov města. Bouře pominuly a vody mezi troskami potopeného světa se utišily.
Obyvatelé byli pomenší a zavalití, s plochým obličejem a dlouhými, rozpuštěnými světlými vlasy. Jejich svět musel být chladný, vzhledem k tomu, jak teple se oblékali. Když však došlo k roztržení, vše se v okamžení změnilo. Nyní tu bylo dusno a parno a nad mořem se nesl zápach rozkladu.
Moře mělo původ v řece z jiné říše, mohutné, široké tepně sladké vody plné bahna z planin, s povodím zabírajícím snad celý kontinent. Kalné hlubiny byly domovem obrovských sumců a pavouků velkých jako kolo odvozu a mělčiny se hemžily kraby a masožravými rostlinami bez kořenů. Řeka vyprazdňovala svůj prudce tekoucí obsah do této rozlehlé roviny. Trvalo to dny, pak týdny a nakonec měsíce.
Ječící větry bouří, vyvolaných srážkami divokých tropických vzdušných proudů s původním mírným klimatem, s sebou hnaly záplavy vody a před neúprosně stoupající hladinou přišel mor, jenž zabil ty, kteří se neutopili.
Trhlina se právě minulou noc nějak sama zavřela. Řeka z jiné říše se vrátila do svého původního koryta.
Pobřeží si již své jméno nezasloužilo, ale Trulla Sengara nic jiného nenapadlo, když se tak vlekl po jeho okraji. Pláž byla samé bahno navršené proti obrovské zdi, jež se táhla od obzoru k obzoru. Zeď odolala záplavám, třebaže nyní přes ni voda přetékala.
Nalevo byla těla a napravo prudký sráz, možná jako osm lidí postavených na sebe. Koruna hráze měla stěží třicet kroků na šířku. To, že zadržela celé moře, šeptalo o magii. Široké, ploché kameny na vrcholku zdi byly od bahna, ale to v horku již zasychalo a na jeho povrchu tancovali hnědošedí brouci a uskakovali Trullu Sengarovi a jeho věznitelům z cesty.
Trull měl s touto představou stále potíže. Věznitelé. Slovo, s nímž dosud zápolil. Nakonec to byli jeho bratři. Rodina. Jejich tváře znal celý život, usmívali se, smáli a - občas - truchlili stejně jako on. Celou dobu stál po jejich boku, ať se dělo cokoliv, ať šlo o slavná vítězství, nebo o zdrcující porážky.
Věznitelé.
Nyní se neusmívali. Nesmáli se. Ti, kteří ho chytili, se tvářili chladně.
Co se to z nás stalo.
Pochod skončil. Někdo Trulla Sengara přitlačil, takže si musel kleknout, a nedbal na jeho modřiny, rány a škrábance, z nichž mu dosud tekla krev. Nyní mrtví obyvatelé tohoto světa kdysi zapustili do koruny zdi velké železné kruhy a

upevnili je mezi obrovskými kamennými kvádry. Kruhy byly pravidelně rozmístěny po celé délce zdi asi patnáct kroků od sebe, kam až Trull dohlédl.
Teď našly kruhy nové využití.
Trull Sengar měl kolem těla ovinuté řetězy a na zápěstí a kotnících okovy. Kolem pasu měl bolestně utažený kovový pás, jehož oky nyní jeho věznitelé protáhli řetězy a napnuli je, čímž ho přinutili lehnout si vedle jednoho železného kruhu. Na dolní čelist mu připevnili kovovou rozvorku, přiměli ho otevřít ústa a jazyk mu přitlačili kovovou destičkou. Začalo stříhání. Dýka opsala kruh na jeho čele a pak kruh přeťala. Hrot se zaryl dost hluboko, aby rýpl do kosti. Do ran mu vetřeli popel. Odsekali mu dlouhý cop, až měl kůži v týle celou rozdrásanou. Do zbývajících vlasů mu vetřeli hustou mast, která mu je přitiskla k lebce. Během několika hodin mu zbytek vlasů vypadá, takže zůstane do smrti holohlavý. Stříhání bylo konečné, nevratné oddělení. Nyní z něj byl vyvrženec. Pro své bratry přestal existovat. Nebudou pro něj truchlit. Jeho činy zmizí z jejich vzpomínek spolu s jeho jménem. Jeho rodiče jako by zplodili o jedno dítě méně. Tak to u jeho lidí chodilo, ten nejpřísnější trest - mnohem horší než poprava.
A přece Trull Sengar nespáchal žádný zločin.
A jsme u jádra věci.
Stáli nad ním, a možná teprve teď pochopili, co udělali.
Ticho přerušil známý hlas. "Nyní o něm promluvíme, a jakmile odsud odejdeme, přestane být naším bratrem."
"Nyní o něm promluvíme," zopakovali ostatní a jeden pak dodal: "Zradil tě."
První hlas byl chladný a nezaznívala z něj škodolibá radost, o níž Trull Sengar věděl, že se skrývá vespod. "Pravíš, že mě zradil."
"Ano, bratře."
"Jaký důkaz máš?"
"Jeho vlastní jazyk."
"Tvrdíš jen ty, že jsi ho slyšel, jak mluví o zradě?"
"Ne, já ho slyšel taky, bratře."
"Já taky."
"A co vám všem náš bratr řekl?"
"Řekl, že jsi oddělil svou krev od naší."
"Že nyní sloužíš tajnému pánovi."
"Že nás tvá ctižádost dovede ke smrti -"
"Náš celý lid."
"Takže mluvil proti mně."
"Mluvil."
"Svým vlastním jazykem mě obvinil ze zrady našeho lidu."
"To udělal."
"A já? Zvažme toto obvinění. Jižní kraje jsou v plamenech. Nepřátelská vojska uprchlá. Nepřítel před námi klečí a prosí, aby se mohl stát naším otrokem. Z ničeho jsme vykovali říši. A naše síly stále rostou. Zatím. Co musíme udělat, abychom zesílili, bratři moji?"
"Musíme hledat."
"Ano. A až najdeme, co musí být nalezeno?"
"Musíme to odevzdat. Tobě, bratře."
"Víte, proč je to nezbytné?"
"Víme."
"Znáte oběť, kterou pro vás činím, pro náš lid a pro naši budoucnost?"
"Známe."
"A přece, zatímco jste hledali, tento muž, náš bývalý bratr, brojil proti mně."
"To dělal."
"A horší je, že mluvil na obranu nových nepřátel, které jsme nalezli."
"To udělal. Nazýval je čistokrevným rodem a tvrdil, že bychom je neměli zabíjet."
"Pokud by vskutku byli z čistokrevného rodu, tak by…"
"Neumírali tak snadno."
"Správně."
"Zradil vás, bratři."
"Zradil nás všechny."
Rozhostilo se ticho. Aha, teď se s nimi podělíš o svůj zločin. A oni váhají.
"Zradil nás všechny, bratři, není tomu tak?"
"Ano." Znělo to drsně, potichu, mumlavě - sbor pochybující nejistoty.
Dlouho nikdo nepromluvil, pak, divoce, se stěží ovládaným hněvem: "Správně, bratři. Neměli bychom tedy věnovat pozornost tomuto nebezpečí? Této hrozbě zrady, jedu, moru, jenž se pokouší rozdělit naši rodinu? Nebude se šířit? Nebudeme se sem muset vrátit? Musíme být bdělí, bratři. Ve vlastním nitru. I ve společnosti ostatních. Teď jsme o něm promluvili. A teď je pryč."
"Je pryč."
"Nikdy neexistoval."
"Nikdy neexistoval."
"Opusťme tedy toto místo."

"Ano, odejděme."
Trull Sengar poslouchal, dokud jejich kroky na kamenné zdi neutichly. Byl sám, nemohl se hýbat, viděl jen zablácený kámen pod železným kruhem.
Moře šustilo mrtvolami naplavenými podél pobřeží. Krabi pobíhali. Voda dál pronikala maltou, napouštěla kyklopskou hradbu hlasem mumlajících duchů a přepadávala na druhou stranu.
Mezi jeho lidmi platila dávno známá pravda, možná jediná pravda na světě, že příroda bojuje v jediné věčné válce. S jediným nepřítelem. Že pochopit toto znamená pochopit svět. Každý svět.
Příroda má jediného nepřítele.
A tím je nerovnováha.
Hradba zadržovala moře.
Jsou v tom skryta dvě poselství. Bratři moji, copak nevidíte pravdu? Dvě poselství. Hradba zadrží moře.
Prozatím.
Této potopě nic neodolá. Záplavy teprve začaly - což jeho bratři nedokázali pochopit, možná to nikdy nepochopí.
Topení bylo mezi jeho lidmi běžné. Utopení se nikdo nebál. A tak se Trull Sengar utopí. Brzy.
A tušil, že zanedlouho se k němu připojí celý jeho lid.
Jeho bratři narušili rovnováhu.
A příroda to nestrpí.

KNIHA PRVNÍ

TVÁŘE VE SKÁLE

Čím pomaleji řeka teče, tím je bahnitější.

Nathijské rčení

KAPITOLA JEDNA

Děti z temného domu
šeré stezky si volí.

Nathijské lidové rčení

P
es roztrhal ženu, starce a dítě, než ho válečníci zahnali do opuštěné pece na kraji vesnice. Zvíře ještě nikdy nepochybilo. Se zuřivým zápalem strážilo urydské území spolu se svými druhy, byla to pro něj drsná, ale řádná povinnost. Na těle nemělo žádné rány, které by se mu mohly zanítit a tím dovolily duchu šílenství vstoupit do jeho žil. Ani nebylo posedlé pěnivou nemocí. Jeho postavení ve vesnické smečce nikdo nezpochybnil. Vlastně tu nebylo nic, vůbec nic, co by mohlo ten náhlý obrat vyvolat.
Válečníci přitiskli štěkající, kousající šelmu oštěpy ke kulaté zadní stěně hliněné pece a ubodali ji. Když skončili, viděli, že ratiště mají ohryzaná a kluzká slinami a krví. Železné hroty byly plné vrypů a škrábanců.
Věděli, že šílenství dokáže být skryto, pohřbeno hluboko pod povrchem, nepatrná příměs měnící krev v něco nenávistného. Všechny tři oběti prohlédli šamani. Dvě zemřely na svá zranění, ale dítě se zuby nehty drželo.
S okázalým průvodem ho jeho otec odnesl k Tvářím ve skále, položil ho na palouk před sedm teblorských bohů a tam ho zanechal. Brzy nato zemřelo. Samo, v bolestech, před tvrdými obličeji vytesanými do skály. Na tom nebylo nic nečekaného. Dítě bylo nakonec příliš mladé, aby se mohlo modlit.
A to vše se pochopitelně udalo před mnoha staletími.
Dávno předtím, než sedm bohů otevřelo oči.

Rok Urugala Tkalce
1159 spánku Ohnice
Byly to velkolepé příběhy. Domy v plamenech, děti vlečené celé lígy za koňmi. Nízké stěny dlouhého domu jeho dědečka byly přecpané trofejemi z onoho pradávného dne. Poškrábané lebeční kosti, křehce vypadající sanice. Podivné útržky šatů z nějaké neznámé látky, nyní zčernalé kouřem a rozedrané. Malá ouška přibitá na každém volném dřevěném sloupku sahajícím až k doškové střeše.
Důkaz, že Stříbrné jezero je skutečné, že za zalesněnými horami, za hlubokými průsmyky, týden - možná dva - daleko od území klanu Urydů, opravdu existuje. Cesta tam byla nebezpečná, vedla přes území, jež drželi Sunydové a Rathydové, sama pouť byla příběhem legendárních proporcí. Bojovník musel projít nepřátelskými tábory, aniž by ho někdo zahlédl, přičemž tu a tam obrátil kameny kolem ohniště, což byla nejhlubší urážka, musel dnem i nocí unikat lovcům a stopařům, až dorazil na hranici, pak přejít přes hory - a čekal ho neznámý kraj s bohatstvím, o jakém se mu ani nesnilo.
Karsa Orlong dědečkovými příběhy žil a dýchal. Stály jako legie, vzdorné a divoké, před vybledlým, prázdným odkazem

Synyga - Pahlkova syna a Karsova otce. Synyga, který za celý svůj život nic nevykonal, který se jen staral o své koně ve svém údolí a nikdy se nevydal na nepřátelské území. Synyga, který byl největší hanbou svého otce i svého syna. Pravda, nejednou bránil své stádo koní před nájezdníky z jiných klanů, a bránil je dobře, s úctyhodnou divokostí a obdivuhodnou obratností. Jenže to se od někoho z urydské krve čekalo. Urugal Tkadlec byl klanovou tváří ve skále a Urugal byl považován za nejdivočejšího ze sedmi bohů. Ostatní klany měly důvod Urydů se bát.
Synyg však nebyl pro svého syna špatným učitelem, právě naopak, bojovým tancům ho naučil skvěle. Karsa to s krvodřevěnou čepelí uměl na svůj věk nadmíru dobře. Byl počítán mezi nejlepší válečníky klanu. Urydové sice opovrhovali lukem, zato uměli výtečně používat oštěp a atlatl, ozubený kotouč a černý provaz, a Synyg svého syna naučil působivě zacházet i s těmito zbraněmi.
Nicméně něco takového se prostě čekalo od každého otce klanu Urydů. Karsa nemohl najít žádný důvod, proč by na to měl být hrdý. Bojové tance byly nakonec pouhou přípravou. Sláva byla teprve v tom, co následovalo, v soubojích, nájezdech, krutém udržování krevní msty.
Karsa nehodlal žít tak jako jeho otec. Nehodlal nedělat… nic. Ne, on hodlal kráčet stejnou cestou jako jeho děd. A to svědomitěji, než si kdo umí představit. Příliš mnoho z pověsti klanu mělo základ v minulosti. Urydové začali být spokojení se svým postavením předního klanu mezi Teblory. Pahlk tuto pravdu nejednou zabručel v noci, kdy ho bolely kosti kvůli starým zraněním a hanba, jakou znamenal jeho syn, pálila nejvíce.
Návrat ke starým způsobům. A já, Karsa Orlong, budu velet. Delum Thordje se mnou. I Bairot Gild. Všichni jsme v prvním roce jizvení. Vykonali jsme něco úžasného. Zabili jsme nepřítele. Ukradli koně. Obrátili kameny u ohniště Kellydů a Burydů.
A teď, s novým měsícem a v roce tvého jména, Urugale, utkáme cestu ke Stříbrnému jezeru. A zabijeme děti, které tam přebývají.
Zůstal klečet s hlavou skloněnou na palouku pod Tvářemi ve skále a věděl, že Urugalův obličej vysoko na útesu zrcadlí jeho divokou touhu. A že obličeje ostatních bohů, kteří všichni kromě 'Siballe, jež byla Nenalezená, měli vlastní klan, se na Karsu závistivě a nenávistně mračí. Nakonec před nimi nepokleklo žádné z jejich dětí a nevyslovilo tak chrabrou přísahu.
Karsa došel k závěru, že spokojenost zamořila všechny teblorské klany. Svět za horami je neobtěžoval, nepokoušel se o to už celá desetiletí. Do teblorských zemí se neodvážil žádný návštěvník. A ani sami Teblorové nepohlíželi za hranice s hladem v očích, jako to činívala minulá pokolení. Poslední muž, jenž vedl nájezd na cizí území, byl jeho děd. Na břehy Stříbrného jezera, kde se jako muchomůrky krčily domky a děti kolem pobíhaly jako myši. Tenkrát tam byly dva statky a půl tuctu stodol. Karsa byl přesvědčený, že teď jich tam bude mnohem víc. Tři, možná čtyři statky. Dokonce i den Pahlkova zabíjení vybledne ve srovnání s tím, co napáchají Karsa, Delum a Bairot.
Tak přísahám, milovaný Urugale. A přinesu ti tolik trofejí, kolik jich ještě nikdy nezakrylo půdu tohoto palouku. Možná dost na to, aby tě to osvobodilo ze samotného kamene, a ty budeš opět kráčet mezi námi a zabíjet naše nepřátele.
Já, Karsa Orlong, vnuk Pahlka Orlonga, tak přísahám. A pokud o tom pochybuješ, Urugale, věz, že odcházíme již této noci. Cesta se započne se západem slunce. A až se každý další den zrodí slunce, uvidí tři válečníky urydského klanu, vedoucí své oře průsmyky do neznámých zemí. A Stříbrné jezero se po více než čtyřech staletích bude opět třást před Teblory.
Karsa pomalu zvedl hlavu a přelétl pohledem omšelý útes až k drsné, zvířecí tváři Urugalově mezi tvářemi ostatních bohů. Poďobaný pohled jako by se upíral přímo na něj, a Karsa měl dojem, že v tmavých tůních vidí ohromnou radost. Vlastně si tím byl jistý, a Delumovi a Bairotovi to tak popíše. A také Dayliss, aby mu mohla požehnat, protože tuze toužil po jejím požehnání, po jejích chladných slovech… Já, Dayliss, která jsem ještě nenašla rodinné jméno, dávám požehnání tobě, Karso Orlongu, pro nebezpečný nájezd. Kéž zabiješ legii dětí. Kéž jejich křik naplní tvé sny. Kéž jejich krev vyvolá žízeň po další. Kéž tě po celý život provázejí plameny. Kéž se mi vrátíš s tisícovkou smrtí na duši a vezmeš si mě za ženu.
Mohla by mu opravdu požehnat. Byl by to první, zato nepopiratelný projev jejího zájmu o něj. Ne o Bairota - s ním si jenom pohrávala jako kterákoliv jiná neprovdaná žena, čistě jen pro zábavu. Její nocinůž zůstával pochopitelně v pochvě, protože Bairotovi scházela chladná ctižádost - což byla vada, již sice popíral, ale bylo pravdou, že nedokáže vést, jenom se podřídit, a s tím by se Dayliss nespokojila.
Ne, bude jeho, Karsova, až se vrátí, bude to vyvrcholení jeho triumfu po nájezdu na Stříbrné jezero. Pouze a jedině pro něj vytáhne Dayliss svůj nocinůž z pochvy.
Kéž zabiješ legii dětí. Kéž tě po celý život provázejí plameny.
Karsa se narovnal. Ani vánek nepohnul lístky bříz rostoucích kolem palouku. Vzduch byl těžký, vzduch z nížin, který se za pochodujícím sluncem vyšplhal do hor a teď, když světla ubývalo, zůstal lapen na palouku před Tvářemi ve skále. Jako dech bohů, jenž se brzy vsákne do tlející prsti.
Karsa v nejmenším nepochyboval, že Urugal tu je přítomen, že přebývá hned pod kamennou kůží své tváře. Že ho přitáhla moc Karsovy přísahy, příslib návratu ke slávě. A stejně tak ostatní bohové. Berok Tichý hlas, Kahlb Kradmý lovec, Thenik Zničený, Halad Zebřinoš, Imrot Krutá a 'Siballe Nenalezená, všichni se opět probouzeli a dychtili po krvi.
A já se na tuto cestu teprve vydal. Právě jsem dorazil do osmnáctého roku života, konečně je ze mne opravdový válečník. Slyšel jsem staré pověsti, jen šeptané, o Jednom, který sjednotí Teblory, sváže klany, povede je do nížin a tak začne válku lidu. Tenhle šepot je hlasem příslibu a ten hlas je můj.
Neviditelní ptáci ohlašovali příchod noci. Byl čas odejít. Delum a Bairot na něj čekali ve vsi. A Dayliss, zatím mlčící, ale rozhodnutá říci slova určená jemu.
Bairot bude vzteky bez sebe.

Teplý vzduch na palouku vydržel ještě dávno poté, co Karsa Orlong odešel. Měkká, rozmoklá půda jen pomalu vyrovnávala otisky jeho kolen a nohou v mokasínech a tmavnoucí záře slunce dál vrhala barvy na drsné rysy bohů, i když už byl palouk sám ve stínu.
Ze země se zvedlo sedm postav se svraštělou kůží, ztmavlou dohněda nad seschlými svaly a silnými kostmi, a z vlasů rudých jako tmavý okr jim kapala páchnoucí černá voda. Některým scházely končetiny, jiní stáli na roztříštěných či zmrzačených nohou. Jednomu chyběla dolní čelist, jiný měl rozdrcenou lícní kost a čelo a zničený oční důlek. Každý z těch sedmi byl nějak poničený. Nedokonalý. Vadný.
Někde za skalní stěnou byla uzavřená jeskyně, která byla po několik staletí jejich hrobkou, krátkodobou věznicí, jak se ukázalo. Žádný své oživení nečekal. Byli příliš zničení, aby mohli zůstat se svými druhy, a tak je nechali tady, jak bylo u jejich druhu zvykem. Trestem za nezdar bylo opuštění, věčná nehybnost. Pokud byl nezdar čestný, byly jejich vnímající pozůstatky umístěny na otevřené prostranství, na volný vzduch, před krásnou vyhlídku, aby mohli najít klid v pozorování, jak ubíhá čas. Jenomže nezdar těchto sedmi čestný nebyl, a proto byla jejich ortelem hrobka. Nebyli kvůli tomu nijak zahořklí.
Později ale, ze světa mimo jejich neosvětlenou jeskyni, přišel temný dar a s ním příležitost. Stačilo jenom porušit slib a odpřisáhnout věrnost jinému. Odměnou jim bylo znovuzrození a svoboda.
Jejich příbuzní na posměch označili místo, kde je uvěznili - vytesali jejich podoby do skály nad krajinou, na niž pak mohly pohlížet jen slepém kamenné oči. Vyslovili jejich jména, aby uzavřeli obřad poutání, jména, jež na tomto místě přetrvala s dostatečnou mocí, aby pokřivila myšlení šamanů lidu, který našel útočiště ve zdejších horách a na plošině se starobylým jménem Laederon.
Sedmička nehybně stála na palouku a šero houstlo. Šest z nich čekalo, až promluví sedmý, ale nebyl žádný spěch. Svoboda jim přinášela čirou radost, a i když se omezovala jen na malý palouk, přetrvávala. Avšak nepotrvá dlouho a praskne i poslední řetěz - omezené vidění z očních důlků vytesaných do skály. Služba novému pánovi slibovala cestování, celý svět čekal na objevení a bezpočet smrtí na doručení.
Urual, jehož jméno znamenalo Mechová kost a jehož Teblorové znali jako Urugala, konečně promluvil. "Bude stačit."
Sin'b'alle - Lišejník na mechu - tedy 'Siballe Nenalezená, neskrývala nedůvěru. "Do těchto padlých Teblorů vkládáš příliš velké naděje. Teblorů. Nevědí nic, neznají ani své pravé jméno."
"Buď ráda, že ne," zachrčel Ber'ok s rozdrceným hrdlem. Měl zlomený vaz a hlavu nakloněnou na stranu, takže musel otočit celé tělo, aby se mohl podívat na skálu za nimi. "V každém případě máš své vlastní děti, Sin'b'alle, které jsou nositeli pravdy. U ostatních je pro nás lepší, když ztracená historie zůstane ztracená. Jejich nevědomost je naší největší zbraní."
"Suchý jasan mluví pravdu," pravil Urual. "Kdyby znali své dědictví, nedokázali bychom tak pokřivit jejich víru."
Sin'b'alle opovržlivě pokrčila rameny. "Ten jménem Pahlk taky… stačil. Podle tvého názoru, Uruale. Vypadal, že je hoden vést mé děti. A přece zklamal."
"Naše chyba, ne jeho," zavrčel Haran'alle. "Byli jsme příliš netrpěliví, příliš sebevědomí. Zrušit přísahu nám sebralo příliš mnoho sil -"
"A kolik nám nás nový pán dal ze své síly, Parohu z léta?" chtěl vědět Thek Ist. "Jenom pramínek."
"A co jsi čekal?" opáčil Urual mírně. "Sám se vzpamatovává ze svého utrpení, stejně jako my."
Promluvila Emrot, hlasem jako hedvábí. "Takže ty, Mechová kosti, věříš, že nám Pahlkův vnuk vytesá cestu ke svobodě?"
"Věřím."
"A když budeme znovu zklamáni?"
"Tak začneme znovu od začátku. Bairotovo dítě je v lůně Dayliss."
Emrot sykla. "Dalších sto let čekání! Ať jsou tihle dlouhověcí Teblorové zatraceni!"
"Sto let nic není -"
"Není to nic, a přece je to všechno, Mechová kosti! A víš přesně, co myslím."
Urual si prohlížel ženu vhodně pojmenovanou Zubatá kostra a vzpomínal na její převtělenecké sklony i její hlad, který tenkrát bezpochyby vedl k jejich nezdaru. "Rok mého jména se vrátil," řekl. "Kdo z nás kdy dovedl nějaký teblorský klan tak daleko po naší cestě jako já? Ty, Zubatá kostro? Lišejníku na mechu? Kopinoho?"
Nikdo nepromluvil.
Pak konečně Suchý jasan vydal zvuk, jenž mohl být i tichým smíchem. "Jsme jako Rudý mech, mlčíme. Cesta se otevře. To nám náš nový pán slíbil. Nachází svou sílu. Urualův vyvolený válečník už na své zabijácké cestě získal dvě desítky duší. A navíc teblorských duší. Vzpomínám si, že Pahlk cestoval sám. Ale Karsa s sebou bude mít dva mocné válečníky. Jestli zemře, bude tu pořád Bairot nebo Delum."
"Bairot je příliš chytrý," prskla Emrot. "Podobá se Pahlkovu synovi, svému strýci. Horší je, že se zajímá pouze sám o sebe. Předstírá, že jde za Karsou, ale ruku drží za jeho zády."
"A já zase za jeho," zamumlal Urual. "Už je skoro noc. Musíme se vrátit do hrobky." Obrátil se. "Zubatá kostro, zůstávej co nejblíž dítěti v Daylissině lůně!"
"Už teď se krmí z mých prsou," ujistila jej Emrot.
"Dívčí dítě?"
"Jenom tělem. Já z něj dělám něco, co není ani dívka, ani dítě."
"Dobře."
Když se na noční obloze rozsvítily první hvězdy, sedm postav se vrátilo do země. Zamrkaly, probudily se a shlédly dolů na palouk, na němž nepřebývali žádní bohové. Kde nikdy žádní bohové nepřebývali.

Vesnice stála na kamenném břehu Laderii, prudké horské řeky s vodou studenou jako led, která se na své cestě k nějakému vzdálenému moři prodírala údolím mezi jehličnatými lesy. Domy měly základy z balvanů, hrubě přitesané zdi z cedrového dřeva a doškové střechy hustě porostlé mechem. Podél břehu se zvedaly dřevěné rámy, na nichž se sušily na proužky nakrájené ryby. Za pruhem lesa byly vykácené mýtiny, kde se pásli koně.
Když Karsa dorazil k otcovu domu a mezi stromy blikala mlhou tlumená světýlka, na mýtině nehybně stála asi desítka koní. Jediné nebezpečí pocházelo od nájezdníků, protože tito koně byli rození zabijáci a horští vlci se obrovským kopytníkům už dávno naučili vyhýbat. Občas se sem dolů z hor vydal na lov medvěd s rezavě zbarveným límcem, ale ten se obyčejně spokojil s táhnoucími lososy, a koně, vesničtí psi ani neohrožení válečníci ho obvykle nezajímali.
Synyg byl ve výcvikové ohradě a hřebelcoval Ničitele, svého prvotřídního hřebce. Když se Karsa přiblížil, cítil teplo stoupající z koňského těla, třebaže z něj viděl jen černou skvrnu na pozadí tmy. "Rudé oko se stále potuluje volně," zavrčel Karsa. "Nic pro svého syna neuděláš?"
Otec dál hřebelcoval koně. "Rudé oko je na takovou cestu příliš mladý, jak už jsem řekl -"
"Ale je můj, a tak na něm pojedu."
"Ne. Není samostatný a ještě nikdy nejel s koňmi Bairota a Deluma. Zapíchl bys mu trn do nervů."
"To mám jít pěšky?"
"Dám ti Ničitele, můj synu. Této noci se trochu proběhl a ještě má uzdu. Běž si posbírat věci, než příliš vychladne."
Karsa neřekl nic. Byl opravdu ohromený. Otočil se a vydal se k domu. Synyg pověsil jeho tlumok na sloupek u vchodu, aby mu nenavlhl. Krvodřevěný meč byl zavěšen vedle, čerstvě naolejovaný, a na široké čepeli byl namalován urydský válečný znak. Karsa zbraň sundal a připjal si ji, takže mu obouruční rukojeť meče ovinutá kůží vyčnívala nad levým ramenem. Tlumok pak přiváže Ničiteli na třmenový řemen a hodí si ho přes kolena.
Teblorský postroj neměl sedlo, jezdec se opíral do krátkých třmenů a seděl koni těsně za krkem. Mezi trofejemi z nížin byla i sedla, a když je dali na menší koně z nížin, byl jasně vidět posun váhy dozadu. Avšak pravý jezdecký kůň potřeboval mít bedra volná, aby mohl lépe zvedat nohy. Navíc válečník musel chránit krk a hlavu koně svým mečem a v případě potřeby i rukama s kůrkami.
Karsa se vrátil k čekajícímu otci.
"Bairot a Delum tě čekají u brodu," sdělil mu Synyg.
"Dayliss?"
Karsa otci neviděl do obličeje, když hluše odpovídal: "Dayliss vyslovila své požehnání Bairotovi, když ses vydal k Tvářím ve skále."
"Ona požehnala Bairotovi?"
"Ano."
"Zřejmě jsem ji špatně odhadl," poznamenal Karsa a bojoval s neznámou křečí, z níž se mu stáhl hlas.
"To se u žen stává snadno."
"A ty, otče? Dáš mi ty své požehnání?"
Synyg Karsovi podal otěž a odvrátit še. "Už to udělal Pahlk. Spokoj se s tím."
"Pahlk není můj otec!"
Synyg zaváhal a zřejmě se zamyslel, pak řekl: "Ne, to není."
"Tak mi tedy požehnej!"
"Pro co ti mám požehnat, synu? Pro sedm bohů, kteří jsou falešní? Pro slávu, která je prázdná? Budu mít radost, když budeš zabíjet děti? Z trofejí, které si přivážeš k pasu? Můj otec Pahlk by pořád jen leštil své mládí, protože je v tomhle věku. Jak znělo jeho požehnání, Karso? Že překonáš jeho úspěch? Těžko. Zvaž dobře jeho slova. Řekl bych, že zjistíš, že jemu posloužila víc než tobě."
",Já, Pahlk, Nálezce stezky, po níž půjdeš i ty, ti žehnám na tvé cestě.' Tak zněla jeho slova."
Synyg chvíli mlčel, a když promluvil, poznal Karsa z jeho hlasu, že se zachmuřeně usmívá. "Jak jsem říkal."
"Matka by mi byla požehnala," štěkl Karsa.
"To matky musí. Ale srdce by měla těžké. Jdi už, synu. Tví společníci na tebe čekají."
Karsa se s prsknutím vyhoupl hřebci na široký hřbet. Ničitel otočil hlavu k neznámému jezdci a zafrkal.
Synyg promluvil do šera. "Nerad vozí hněv. Uklidni se, synu."
"Válečný oř, který se bojí hněvu, není k ničemu. Ničitel se bude muset naučit, kdo na něm jezdí teď." S tím Karsa natáhl dozadu nohu a otěží koně obratně otočil. Pohybem otěže pobídl koně do kroku.
Cestu do vesnice lemovaly čtyři krevní sloupky, každý za jednoho z Karsových obětovaných sourozenců. Na rozdíl od ostatních, Synyg sloupky nijak neozdobil, jen na ně vyřezal značky se jmény svých tří synů a jedné dcery, kteří byli obětováni Tvářím ve skále po prolití krve, jež vydržela jen do prvního deště. Místo copů ovíjejících jako člověk vysoké sloupky až k čelence z peří, svázaných střívky na vrcholku, tady omšelé dřevo obtáčely pouze liány a vršek byl pokálený od ptáků.
Karsa věděl, že památka jeho sourozenců si zaslouží víc, a rozhodl se, že ve chvíli útoku bude mít jejich jména na rtech, aby mohl zabíjet s jejich křikem ostře se nesoucím vzduchem. Až přijde ta chvíle, jeho hlas bude jejich hlasem. Příliš dlouho trpěli tím, jak je otec zanedbává.
Stezka se rozšířila a lemovaly ji staré pařezy a plazivý jalovec. Před sebou v kouřovém oparu Karsa viděl jasnou záři ohňů v nízkých, tmavých domech kuželovitého tvaru. Poblíž jednoho domu čekali dva jezdci na koních. Třetí postava, opěšalá a zabalená v kožešinách, stála stranou. Dayliss. Požehnala Bairotu Gildovi a teď ho přišla vyprovodit.
Karsa k nim dojel pomalým klusem. On byl vůdce a dá jim to jasně najevo. Bairot a Delum nakonec čekali na něj, a kdo z nich tří odešel k Tvářím ve skále? Dayliss požehnala podřízenému. Nechoval se Karsa příliš nafoukaně? Jenže takové bylo břemeno velitelů. To musela chápat. Nedávalo to smysl.

Karsa zastavil Ničitele před nimi a mlčel.
Bairot z nich byl nejmohutnější, ač ne tak vysoký jako Karsa nebo Delum. Připomínal medvěda, což si už dávno uvědomil, a začal ho schválně napodobovat. Teď pohnul rameny, jako by si chtěl před jízdou uvolnit svaly, a zazubil se. "Smělý začátek, bratře," zabručel, "ukrást koně svému otci."
"Neukradl jsem ho, Bairote. Synyg mi dal Ničitele i své požehnání."
"Dnešní noc je zřejmě nocí zázraků. A vystoupil i Urugal ze skály, aby tě políbil na čelo, Karso Orlongu?"
Dayliss zafrkala.
Kdyby opravdu vstoupil do země smrtelníků, uviděl by před sebou stát jen jednoho z nás. Na Bairotův posměšek Karsa nereagoval a pomalu se podíval na Dayliss. "Požehnala jsi Bairotovi?"
Přezíravě pokrčila rameny.
"Rmoutím se," pravil Karsa, "nad tvou ztrátou odvahy."
Rozzuřeně se mu podívala do očí.
Karsa se s úsměvem obrátil na Bairota a Deluma. ",Hvězdy se točí. Jeďme.'"
Ale Bairot si ho nevšímal, a místo aby pronesl obřadní odpověď, zavrčel: "Není dobré vybíjet si zraněnou pýchu na ní. Dayliss se po našem návratu stane mou ženou. Udeřit ji je jako udeřit mě."
Karsa se nepohnul a jen tiše, úlisně řekl: "Ale Bairote, já udeřím, kde se mi zlíbí. Nedostatek odvahy se může šířit jako nákaza - nepadlo na tebe její požehnání jako kletba? Já jsem vojevůdce. Vybízím tě, abys mě vyzval hned, než opustíme domov."
Bairot svěsil ramena a pomalu se předklonil. "Mou ruku nezadržuje nedostatek odvahy, Karso Orlongu," zachraptěl. "To rád slyším. ,Hvězdy se točí. Jeďme.'"
Bairot se nad tím přerušením zamračil a chtěl ještě něco dodat, ale zarazil se. Usmál se a znovu se uvolnil. Podíval se na Dayliss a kývl, jako by potvrzoval nějaké tajemství, načež odříkal: ",Hvězdy se točí. Veď nás, vojevůdce, ke slávě.'"
Delum, jenž vše mlčky, s bezvýraznou tváří sledoval, nyní také promluvil. ",Veď nás, vojevůdce, ke slávě.'"
S Karsou v čele projeli tři válečníci celou vesnicí. Staršinové kmene měli proti výpravě námitky, a tak se nikdo nedíval, jak odjíždějí. Nicméně Karsa dobře věděl, že je nikdo nemůže přeslechnout, a věděl, že jednoho dne budou litovat, že se nestali svědky ničeho víc než tlumeného dusotu kopyt. Přesto toužil i po dalších svědcích kromě Dayliss. Ani Pahlk se neobjevil.
A přece mám pocit, že nás sledují. Možná sedmička. Urugal, vyzdvižený až mezi hvězdy, vezoucí se na proudu kola, na nás shlíží. Slyš, Urugale! Já, Karsa Orlong, pro tebe zabiju tisíc dětí! A tisíc duší ti položím k nohám!
Opodál zakníkl ze spánku pes, ale neprobudil se.

Na severní straně údolí nad vesnicí na samém kraji lesa stálo třiadvacet tichých svědků odjezdu Karsy Orlonga, Bairota Giida a Deluma Thorda. V temnotě mezi širokolistými stromy byli jako duchové, nehybně čekali ještě dávno poté, co jim trojice válečníků zmizela z dohledu na východě.
Narodili se jako Urydové. Urydové je obětovali. Byli to pokrevní příbuzní Karsy, Bairota i Deluma. Ve čtvrtém měsíci života byli odevzdáni Tvářím ve skále, za soumraku je na palouk položily jejich vlastní matky. Byli předloženi sedmičce a do východu slunce zmizeli. Všichni do jednoho byli věnováni nové matce.
Děti 'Siballe, tehdy i teď. 'Siballe Nenalezené, jediného božstva ze sedmičky, které nemělo vlastní kmen. A tak si jeden kmen vytvořila, tajný kmen odebraný ostatním šesti, a poučila je o jejich vlastních pokrevních svazcích - aby je spojila s jejich neobětovanými příbuznými. A také je poučila o jejich zvláštním úkolu, osudu, jenž bude patřit pouze a jenom jim.
Nazývala je svými Nalezenými a pod tímhle jménem se všichni navzájem znali, bylo to jméno jejich tajného kmene. Neviděni přebývali mezi svými příbuznými a nikdo v šesti kmenech neměl o jejich existenci nejmenší tušení. Věděli, že někteří snad mohou mít podezření, ale nic víc. Tací jako Synyg, Karsův otec, jenž s památečními krevními sloupy zacházel s lhostejností, když už ne s otevřeným opovržením. Ti obvykle neznamenali skutečné nebezpečí, i když občas bylo třeba podniknout nějaká tvrdší opatření. Jako tomu bylo s Karsovou matkou.
Třiadvacet Nalezených, kteří se vskrytu mezi stromy na úbočí hory stali svědky počátku válečnické výpravy, byli pokrevními bratry a sestrami Karsy, Bairota a Deluma, a přece pro ně byli cizí, třebaže v této chvíli na tom zřejmě nezáleželo.
"Jeden to dokáže." To řekl Bairotův nejstarší bratr.
Delumova sestra dvojče pokrčila v odpověď rameny. "Budeme tedy zde, až se vrátí."
"To budeme."
Další rys měli všichni Nalezení společný. 'Siballe své děti poznačila ošklivou jizvou - na levé straně obličeje jim od spánku po bradu servala kůži i svaly, čímž výrazně omezila jejich schopnost vyjadřovat se výrazem. Rysy na levé polovině obličeje měli ustrnuté v úšklebku, jako by byli neustále vyděšení. Jistým zvláštním způsobem je to zároveň zbavilo i schopnosti modulovat hlas - nebo je možná ovlivnila 'Siballe svou monotónností.
A tak jim slova o naději zněla falešně, což stačilo na to, aby mluvčí umlkl.
Jeden to dokáže.
Snad.

Když se otevřely dveře, Synyg dál míchal dušeným masem v kotlíku nad ohněm. Tiché sípění, šouravý krok, chrastění hole o práh.
"Požehnal jsi svému synovi?"
"Dal jsem mu Ničitele, otče."

Pahlkovi se podařilo vložit do jediného slova pohrdání, znechucení a podezření zároveň. "Proč?"
Synyg se ani teď neobrátil, jen poslouchal, jak jeho otec pomalu míří k židli nejblíž u ohně. "Ničitel si zaslouží poslední bitvu a já vím, že mu ji nemůžu dát. Proto."
"Jak jsem si myslel." Pahlk se se zachrčením posadil. "Bylo to kvůli koni, ne kvůli synovi."
"Nemáš hlad?" zeptal se ho Synyg.
"Tu nabídku neodmítnu."
Synyg se hořce pousmál, natáhl se pro druhou misku a postavil ji vedle té svojí.
"Byl by strhl horu," zavrčel Pahlk, "aby viděl, jak vstáváš ze své slámy."
"Co neudělá pro mě, otče, udělá pro tebe."
"Je přesvědčený, že jedině největší možná sláva dosáhne toho, co je zapotřebí - smyje hanbu, kterou jsi způsobil ty, Synygu. Ty jsi zakrslý keř mezi dvěma vysokánskými stromy, dítětem na jedné a otcem na druhé straně. Proto se upnul na mě, natáhl ruku - trápíš se a rozčiluješ tam ve stínu mezi Karsou a mnou? Škoda že to byla vždy jen tvoje volba."
Synyg naplnil obě misky a jednu podal otci. "Jizva nad starou ránou už nebolí," poznamenal.
"Nic necítit není ctnost."
Synyg se s úsměvem posadil na druhou židli. "Vyprávěj mi, otče, jako kdysi. O dnech následujících po tvém triumfu. Pověz mi znovu o dětech, které jsi zabil. O ženách, které jsi sťal. Povídej o hořících domech, o řevu dobytka a ovcí lapených v plamenech. Ty ohně znovu uvidím, rozdmýchané v tvých očích. Prohrábni popel, otče."
"Když mluvíš o těch dnech, synu, slyším jenom tu prokletou ženu."
"Jez, otče, jinak urazíš mě a můj dům."
"Hned."
"Vždycky jsi byl pozorný host."
"Pravda."
Dál mlčeli, dokud nedojedli. Synyg odložil misku. Vstal, uchopil i Pahlkovu, a pak se náhle otočil a hodil ji do ohně. Jeho otec vykulil oči.
Synyg se na něj zadíval. "Ani jeden z nás se nedožije Karsova návratu. Most mezi, námi dvěma je pryč. Přijdeš li ještě někdy k mým dveřím, otče, zabiju tě." Oběma rukama popadl Pahlka a zvedl ho ze židle. Odvlekl prskajícího dědka ke dveřím a bez cirátů ho vyhodil ven. Hůl hodil za ním.
* * *
Jeli po staré stezce vedoucí rovnoběžně s pohořím. Na cestě místy ležely napadané kameny, jak jedle a cedry strhl do údolí sesuv půdy, mezi nimiž nalezly vhodné prostředí keře a listnaté stromy, které ztěžovaly jízdu. Na území Rathydů to byly dva dny a tři noci cesty. Ze všech teblorských kmenů vedli Urydové nejvíc válek právě s Rathydy. Nájezdy a kruté vraždění opletly oba kmeny sítí nenávisti táhnoucí se celá staletí zpátky.
Projet územím Rathydů, aniž by si jich někdo všiml, neměl Karsa v úmyslu. Hodlal si pomstychtivou čepelí prosekat krvavou cestu skutečnými i vymyšlenými urážkami a nasbírat na své jméno pár desítek teblorských duší. Velmi dobře věděl, že oba válečníci za ním jsou přesvědčení, že pojedou nenápadně a budou se mít na pozoru. Nakonec, byli jenom tři.
Ale je s námi Urugal, je to jeho čas. A my se ohlásíme jeho jménem a krví. Probudíme sršně v jejich hnízdě a Rathydové poznají jméno Karsy Orlonga a naučí se ho bát. Stejně jako po nich Sunydové.
Váleční koně opatrně překračovali uvolněné kameny z nedávného sesuvu. Minulou zimu napadlo hodně sněhu, víc, než Karsa pamatoval. Dávno předtím, než se Tváře ve skále probudily a ve snech a transu ohlásily stařešinům, že porazily staré teblorské duchy a nyní žádají poslušnost, dávno předtím, než sbírání nepřátelských duší začalo být hlavní touhou Teblorů, vládli zemi a jejímu lidu duchové, kteří byli kostmi kamenů, tělem země, vlasy a srstí lesa a jejich dech byl větrem každé roční doby. Zima vysoko v horách přicházela a odcházela v divokých bouřích, jak duchové zuřivě pokračovali ve své věčné válce proti sobě. Léto a zima byly stejné: nehybné á suché, ale léto se projevovalo vyčerpáním, kdežto zima přicházela s ledově křehkým mírem. Teblorové proto nahlíželi na léto se soucitem s bitvou unavenými duchy, zatímco zimu nenáviděli kvůli slabosti ascendovaných bojovníků, protože iluze míru byla bezcenná.
Z období jara zbývala jen dvacítka dní. Bouře ustupovaly, bylo jich méně a byly méně zuřivé. Ačkoliv Tváře ve skále již dávno zničily staré duchy a zřejmě je běh ročních dob nezajímal, Karsa sebe a své dva válečníky považoval za zvěstovatele poslední bouře. Jejich krvodřevěné meče budou mezi nicnetušícími Rathydy a Sunydy znít ozvěnou starého vzteku.
Projeli nedávným sesuvem. Stezka se stáčela do mělkého údolí, kde se do jasného odpoledního slunce otevírala větší louka.
Za Karsou promluvil Bairot. "Měli bychom se utábořit na druhé straně tohoto údolí, vojevůdce. Koně si potřebují odpočinout."
"Odpočinout si možná potřebuje tvůj kůň, Bairote," opáčil Karsa. "Máš v kostech příliš mnoho nočních oslav. Tato cesta z tebe, jak věřím, znovu udělá válečníka. Tvá záda za poslední dobu poznala příliš mnoho slámy." Kdy na tobě jezdila Dayliss.
Bairot se v odpověď jen zasmál.
Delum zavolal: "Můj kůň si taky potřebuje odpočinout, vojevůdce. V tom údolíčku před námi se můžeme utábořit. Jsou tu králičí doupata, nastražím oka."
Karsa pokrčil rameny. "Takže mě tíží dva řetězy. Válečný pokřik vašich žaludků mě ohlušil. Budiž tedy. Utábořme se."

Nemohli zapálit oheň, takže králíky, které nachytal Delum, jedli syrové. Kdysi by to bylo nebezpečné, protože králíci často přenášeli nemoci, jež bylo možné zničit jen převařením a z nichž většina byla pro Teblory smrtelná. Ale po

příchodu Tváří ve skále tyto choroby vymizely. Pravda, stále je sužovalo šílenství, ale nemělo nic společného s tím, co snědli a vypili. Občas, jak vysvětlovali stařešinové, jsou břemena, která na ně klade sedmička, příliš těžká. Mysl musí být silná a síla pochází z víry. Pro slabocha, pro někoho, kdo pochybuje, se pravidla a obřady mohou stát klecí, vězením vedoucím k šílenství.
Seděli kolem malé jamky, již Delum vyhrabal pro králičí kosti, a během jídla toho moc nenamluvili. Obloha pomalu ztrácela barvu a hvězdy se začaly otáčet. V houstnoucím šeru Karsa poslouchal, jak Bairot vycucává králičí lebku. Vždycky dojídal poslední, protože nic nenechal, a zítra dokonce okouše tenkou vrstvu tuku pod kůží. Konečně odhodil prázdnou lebku do jamky a začal si olizovat prsty.
"Trochu jsem přemýšlel," promluvil Delum, "o naší výpravě. Přes území Rathydů a Sunydů. Neměli bychom používat cesty na hřebenech ani jezdit na pozadí holé skály. Proto musíme zamířit dolů. Jenomže tak se dostaneme blíž k jejich táborům. Myslím, že odteď musíme cestovat v noci."
"Ještě lepší," přidal se Bairot, "je vykonat něco hrdinského. Obrátíme kameny kolem ohniště a ukradneme peří. Pár osamělých spících válečníků nám třeba dá své duše."
Karsa řekl: "Když se budeme přes den schovávat, neuvidíme kouř, který by nám prozradil, kde jsou tábory. A v noci se vítr mění, takže nám nepomůže najít ohniště. Rathydové a Sunydové nejsou žádní hlupáci. Nezapalují ohně pod převisy ani u skal - nezahlédneme příhodný odraz světla na kameni. A naši koně také přes den líp vidí a jsou si jistější. Pojedeme ve dne," zakončil.
Bairot i Delum chvíli mlčeli.
Pak si Bairot odkašlal. "Vyvoláme válku, Karso."
"Budeme jako lanydský šíp, když letí lesem a mění směr kolem haluzí, větví a kmenů. Budeme sbírat duše, Bairote, ve řvoucí bouři. Válka? Ano. Bojíš se války, Bairote Gilde?"
Delum podotkl: "Jsme jenom tři, vojevůdce."
"Ano, jsme Karsa Orlong, Bairot Gild a Delum Thord. Čelil jsem dvaceti čtyřem válečníkům a všechny jsem je zabil. V tanci nemám sobě rovného - chcete to popřít? Dokonce i stařešinové promluvili s úctou. A ty, Delume, vidím u tvého boku pověšených osmnáct jazyků. Umíš číst stopy duchů a na dvacet kroků uslyšíš, když se převalí kamínek. A ty, Bairote, za časů, kdy jsi nosil jenom svaly - ty, Bairote, copak jsi holýma rukama nezlomil páteř tomu Burydovi? Nestrhl jsi k zemi válečného oře? Ta divokost v tobě jen dřímá, a na naší cestě se opět probudí. Jiní tři… ano, ti by klouzali po temných, klikatých cestičkách a obraceli kameny, trhali peří a drtili ohryzky spícím nepřátelům. Kterýmkoliv jiným třem válečníkům by to ke slávě stačilo. Ale nám? Ne. Váš vojevůdce promluvil."
Bairot se zazubil na Deluma. "Podívejme se nahoru a pohleďme na kolo, Delume Thorde, protože nás čeká jen málo takových pohledů."
Karsa pomalu vstal. "Svého vojevůdce posloucháš, Bairote Gilde. Nepochybuješ o něm. Tvá slábnoucí odvaha nás může nakazit všechny. Věř ve vítězství, válečníku, nebo se hned teď vrať."
Bairot pokrčil rameny, lehl si a natáhl nohy. "Jsi velký vojevůdce, Karso Orlongu, ale naneštěstí nepoznáš vtip. Věřím, že opravdu najdeš slávu, kterou hledáš, a že my s Delumem budeme zářit jako menší měsíce, ale přesto budeme zářit. Nám to stačí. Můžeš o tom přestat pochybovat, vojevůdce. Jsme tady, s tebou -"
"Pochybujete o mé moudrosti!"
"O moudrosti jsme se tu nebavili," odtušil Bairot. "Jsme válečníci, jak jsi řekl, Karso. A jsme mladí. Moudrost náleží starcům."
"Ano, stařešinům," štěkl Karsa. "Kteří naší výpravě nechtěli požehnat!"
Bairot se zasmál. "To je naše pravda a my ji musíme nést, nezměněnou a hořkou v našich srdcích. Avšak po návratu, vojevůdce, zjistíme, že se ta pravda během naší nepřítomnosti změnila. Požehnání nám nakonec dají. Jen počkej a uvidíš."
Karsa vykulil oči. "Stařešinové budou lhát!"
"Ovšemže budou. A čekají, že my jejich novou pravdu přijmeme, což my uděláme - musíme, Karso Orlongu. Sláva našeho úspěchu musí sloužit k tomu, aby náš lid stmelila - nechat si ji jen pro sebe je nejen sobecké, je to i nebezpečné. Zamysli se nad tím, vojevůdce. Do vesnice se vrátíme s naším příběhem. Ano, bezpochyby budeme mít na podporu toho příběhu i několik trofejí, ale pokud se o slávu nepodělíme, stařešinové zajistí, aby náš příběh poznal jed nedůvěry."
"Nedůvěry?"
"Ano. Budou věřit, ale jenom pokud získají na naší slávě podíl. Budou nám věřit, ale jen tehdy, když my na oplátku budeme věřit jim - jejich pravdě o minulosti, o požehnání, které nám tehdy nedali a teď ano, o tom, jak se celá vesnice seřadila, když jsme odjížděli. Byli tam všichni, to budou tvrdit, a nakonec tomu sami začnou věřit a budou tu scénu mít vytesanou v mysli. Pořád tě to mate, Karso? Pokud ano, tak bychom neměli mluvit o moudrosti."
"Teblorové nehrají klamavé hry," zavrčel Karsa.
Bairot si ho chvíli prohlížel, než kývl. "Pravda, nehrají."
Delum do jámy nahrnul hlínu a kamení. "Je čas jít spát," prohlásil a šel naposledy prohlédnout spoutané koně.
Karsa si prohlížel Bairota. Jeho mysl je jako lanydský šíp v lese, ale pomůže mu to, až budeme mít tasené krvodřevěné čepele a všude bude znít náš válečný pokřik? Takhle dopadneš, když se ti svaly změní ve špek a na zádech ti ulpívá sláma. Soubojem slovy nic nezískáš, Bairote Gilde, snad jen to, že ti jazyk neuschne tak rychle jako na opasku rathydského válečníka.

"Nejmíň osm," šeptl Delum. "Možná s jedním chlapcem. Jsou tam opravdu dva ohně. Lovili šedého medvěda, který žije v jeskyních, a nesou s sebou trofej."

"Což znamená, že si o sobě myslí kdovíco," kývl Bairot. "To je dobře."
Karsa se na něj zamračil. "Proč?"
"Jde o rozpoložení nepřítele, vojevůdce. Budou mít pocit, že jsou nezranitelní, a proto budou neopatrní. Mají koně, Delume?"
"Ne. Šedí medvědi znají zvuk kopyt až příliš dobře. Pokud si na lov přivedli psy, žádný se nedožil návratu."
"Ještě lepší."
Sesedli a nyní se krčili na kraji lesa. Delum se vydal na obhlídku rathydského tábora. Při průchodu vysokou trávou mezi pařezy a křovím na svahu pod lesem nepohnul jediným stéblem či lístkem. Slunce stálo vysoko a vzduch byl suchý, horký a nehybný.
"Osm," zopakoval Bairot a zazubil se na Karsu. "A chlapec. Toho bychom měli dostat prvního."
Aby ti, kdo přežijí, poznali hanbu. On čeká, že prohrajeme. "Nech ho mně," řekl Karsa. "Můj útok bude zuřivý a dostanu se na druhou stranu tábora. Válečníci, kteří zůstanou na nohou, se všichni obrátí za mnou. A tehdy zaútočíte vy dva."
Delum zamrkal. "Ty po nás chceš, abychom zaútočili zezadu?"
"Abychom vyrovnali počty, ano. Potom budeme všichni bojovat muž proti muži."
"Budeš během svého útoku uhýbat a uskakovat?" zeptal se Bairot a oči se mu leskly.
"Ne, já udeřím."
"Zadrží tě, vojevůdce, a ty se na druhou stranu nedostaneš."
"Nenechám se zadržet, Bairote Gilde."
"Je jich devět."
"Tak se dívej, jak tančím."
"Proč nepoužijeme koně, vojevůdce?" chtěl vědět Delum.
"Mluvení už mě unavuje. Jděte za mnou, ale pomaleji."
Bairot s Delumem si vyměnili nečitelný pohled a Bairot pokrčil rameny. "Budeme tedy tvými svědky."
Karsa vytáhl krvodřevěný meč a oběma rukama sevřel kůží ovinutý jílec. Dřevo na čepeli bylo tmavě rudé, téměř černé, a válečný znak v jejím dokonalém lesku jako by se vznášel na šířku prstu nad povrchem. Ostří bylo téměř průsvitné, jak krevolej vtíraný do vláken ztvrdl a nahradil dřevo. Nebyly na něm žádné vrypy ani zoubky, jen mělké vlnky, kde se poškození samo vyrovnalo, protože krevolej měl dobrou paměť a žádné vrypy nepřipouštěl. Karsa podržel zbraň před sebou a pak vyrazil trávou dolů a cestou zrychloval.
Dostal se na kančí stezku vedoucí do lesa, kterou mu Delum ukázal, přikrčil se a bez zpomalení vykročil po udusané hlíně. Široký, zúžený hrot meče jako by ho vedl, jako by si vytesával vlastní tichou, neomylnou cestu skrze stíny a paprsky světla. Postupně zrychloval.
Uprostřed rathydského tábora tři z osmi dospělých válečníků dřepěli nad kusem medvědího masa, jež právě vybalili z jelenice. Další dva seděli opodál, zbraně položené přes stehna a vtírali do nich krevolej. Zbývající tři stáli tři kroky od ústí kančí stezky zabráni do hovoru. Chlapec byl na opačném konci.
Když Karsa dorazil ha palouk, hnal se tryskem. Na vzdálenost sedmdesáti kroků nebo méně dokáže teblorský válečník udržet krok s cválajícím koněm. Jeho příchod byl náhlý. V jedné chvíli na palouku odpočívalo osm válečníků a chlapec, vzápětí letěly na zem vršky hlav dvou stojících válečníků, uťaté jediným vodorovným sekem. Obličej třetího Rathyda pocákaly krev a mozek s kousky kostí a vlasy. Muž couvl a otočil se doleva, jen aby uviděl Karsův meč, právě když ho zasáhl pod bradu a zmizel mu z očí. Oči, stále ještě vytřeštěné, viděly, jak se zorné pole naklání, než je zastřela temnota.
Karsa, stále v pohybu, vyskočil, aby se vyhnul padající válečníkově hlavě, jež se kutálela po trávě.
Rathydové, kteří olejovali meče, už stáli a připravovali si zbraně. Rozdělili se a chtěli Karsu napadnout ze stran. Karsa se zasmál, otočil se a vrazil mezi tři válečníky s noži v zakrvácených rukou. Sklonil meč a sehnul se. Tři malé čepele si našly cíle a projely oděvem a kůží až do svalů. Rozběhnutý Karsa mezi nimi proletěl a nože vzal s sebou. V otočce prosekl dvě ruce a přes podpažní jamku vytrhl meč ramenem ven. Lopatka šla s mečem - zakřivená plochá kost purpurové barvy protkaná žilkami a vazy, připojená k ještě se kroutící paži letící k obloze.
Kdosi se s vrčením vrhl Karsovi po nohou. Urydský vojevůdce se smál, když udeřil mečem dolů a rukojetí válečníkovi rozdrtil temeno hlavy. Ruce, které ho svíraly, odpadly. Zprava mu na krk zamířil meč. Karsa stále držel zbraň nablízko, a když se obě čepele srazily, hlasitě to zazvonilo.
Karsa za sebou slyšel blížící se kroky Rathydů a cítil vzduch od čepele dopadající mu na levé rameno, než se okamžitě vrhl dolů a doprava. Sám otočil meč a při pádu natáhl ruce. Ostří se zvedlo a minulo protivníkův zuřivý sek shora, proťalo dvě silná zápěstí a skončilo v břiše, hrot projel pupkem a mezi žebry až nad kyčel, kde tělo opustil.
V pádu se Karsa ještě otáčel. Švih, který trochu zpomalilo nepřátelské tělo, znovu zrychlil. Karsa ohnul ramena a sledoval čepel, když projela pod ním a pak na druhou stranu, načež přejela nad zemí ve výšce, kde zasáhla kotník zbývajícího Rathyda. Pak Karsa dopadl pravým ramenem na zem. Překulil se, drže meč křížem přes tělo, a částečně odrazil sek shora - pravou kyčlí mu projela bolest. Vzápětí unikl z válečníkova dosahu a muž ječel a neohrabaně ustupoval.
Karsa se znovu zvedl na nohy a přikrčil se. Po noze mu tekla krev a v levém boku, pod pravou lopatkou a v levém stehně ho píchaly nože, které ještě vězely v ranách.
Ocitl se před chlapcem. Nemohlo mu být víc než čtyřicet, ještě nedosáhl plné výšky a měl štíhlé údy, jak bylo obvyklé u nepřipravených. V očích měl děs.
Karsa mrkl a otočil se k jednonohému válečníkovi. Ten ječel stále víc a Karsa viděl, že k němu dorazili Bairot s Delumem a přidali se ke hře. Usekli mu druhou nohu a obě ruce. Rathyd ležel na zemi mezi nimi, trhal sebou a na udupanou trávu stříkala jeho krev.

Karsa se ohlédl. Chlapec prchal k lesu. Vojevůdce se usmál.
Bairot a Delum odsekávali zmítajícímu se rathydskému válečníkovi další kousky končetin. Karsa věděl, že se na něj zlobí. Nic jim nenechal.
Nevšímal si jich ani jejich krutého zacházení s Rathydem a vytáhl si ze stehna nůž. V ráně se objevila krev, ale netryskala, což mu prozradilo, že nebyla zasažena žádná větší tepna či žíla. Další nůž mu sjel po žebrech a uvízl naplocho pod kůží a několika vrstvami svalů. Karsa vytáhl i ten a odhodil ho. Poslední nůž měl zabodnutý hluboko, navíc v zádech, kde na něj pořádně nedosáhl, a chvíli mu trvalo, než ho zkrvavenou rukou uchopil a vytáhl. Delší čepel by byla našla jeho srdce. Tohleto nejspíš bude nejprotivnější ze tří nedůležitých zranění. Rána mečem do boku a přes zadek byla o něco vážnější. Bude si ji muset nechat pořádně zašít a jízda i chůze ho budou chvíli řádně bolet.
Zmrzačeného Rathyda umlčela buď ztráta krve, nebo smrtící rána, a Karsa za sebou uslyšel Bairotovy těžké kroky.
Nový výkřik oznámil, že Delum vyřídil dalšího zraněného.
"Vojevůdce." Bairot měl v hlase vztek.
Karsa se pomalu otočil. "Bairote Gilde."
Mohutný válečník se mračil. "Nechal jsi chlapce utéct. Teď ho musíme chytit a to nebude snadné, protože je na svém území, ne na našem."
"On měl uniknout," opáčil Karsa.
Bairot se zachmuřil.
"Jsi chytrý," poukázal Karsa, "tak proč tě to tolik překvapuje?"
"Dostane se do své vesnice."
"Ano."
"A bude vyprávět o útoku. Tři urydští válečníci. Všichni budou vzteky bez sebe." Kývl, než pokračoval. "Lovci se vydají za námi, třemi urydskými válečníky. Kteří jdou pěšky. Chlapec si tím bude jistý. Kdyby byli měli Urydové koně, byli by je použili, jak jinak. Tři proti osmi, udělat něco jiného by bylo šílenství. A tak se lovci utvrdí v tom, co hledají, uváznou uvnitř vlastního myšlení. Tři urydští válečníci a bez koní."
Připojil se k nim Delum a bezvýrazně hleděl na Karsu.
Karsa řekl: "Delum Thord promluví."
"Promluvím, vojevůdce. Vložil jsi tomu chlapci do hlavy obraz. Zatvrdne tam a jeho barvy nevyblednou, nýbrž zjasní. Ozvěna křiku bude v jeho hlavě znít stále hlasitěji. Známé tváře zamrzlé ve věčné bolesti. Ten chlapec, Karso Orlongu, dospěje. A nespokojí se s poslouchánim, on bude vůdcem. Musí. A jeho nelítostnosti, lesklému dřevu jeho vůle, oleji jeho touhy se nikdo nepostaví. Karso Orlongu, udělal jsi Urydům nepřítele, nepřítele, vedle něhož všichni, které jsme dosud poznali, blednou."
"Jednou," prohlásil Karsa, "přede mnou ten rathydský vojevůdce poklekne. To přísahám, tady a na krev jeho příbuzných, tak přísahám."
Náhle jako by se ochladilo. Nad paloukem se rozhostilo ticho, jenom tu bzučely mouchy. Delum měl vytřeštěné oči a tvářil se vyděšeně.
Bairot se odvrátil. "Ta přísaha tě zničí, Karso Orlongu. Žádný Rathyd nepoklekne před Urydem. Pokud neopřeš jeho mrtvolu o pařez. Usiluješ o nemožné a to je cesta vedoucí k šílenství."
"Jedna přísaha z mnoha, které jsem složil," odsekl Karsa. "A každou dodržím. Buď svědkem, opovážíš li se."
Bairot, prohlížející si kožešinu šedého medvěda a lebku zbavenou měkkých tkání - rathydské trofeje - se ohlédl na Karsu. "Máme na vybranou?"
"Dokud dýcháte, zní odpověď ne, Bairote Gilde."
"Připomeň mi, ať ti to jednou řeknu, Karso Orlongu."
"Co mi řekneš?"
"Jaký život máme my ve tvém stínu."
Delum přistoupil blíž ke Karsovi. "Tvoje rány potřebují ošetřit, vojevůdce."
"Ano, ale teď jenom tu ránu po meči. Musíme se vrátit ke koním a vyjet."
"Jako lanydský šíp."
"Ano, právě tak, Delume Thorde."
Bairot zavolal: "Karso Orlongu, posbírám tvoje trofeje."
"Děkuju, Bairote Gilde. Vezmeme i tu kožešinu a lebku. Můžete si je s Delumem nechat."
Delum se obrátil na Bairota. "Vezmi si je, bratře. Šedá kožešina ti sluší víc než mně."
Bairot kývnutím poděkoval a ukázal na rozsekaného válečníka. "Jeho uši a jazyk jsou tvoje, Delume Thorde."
"Tedy jsme dohodnuti."

Mezi Teblory chovali Rathydové nejméně koní, třebaže měli dostatek palouků, kudy mohl Karsa se svými společníky projet. Na jedné mýtině narazili na dospělého a dva chlapce pečující o šest ořů. Vyrazili proti nim, mávali čepelemi a zastavili se, jen aby posbírali trofeje a pochytali koně. Každý pak vedl dva volné. Hodinu před setměním se stezka rozvětvila a oni ujeli třicet kroků po její spodní větvi, kde potom pustili rathydské koně a odehnali je. Nato přehodili krátký provaz kolem krku svým koním a taháním je přiměli couvat až k rozcestí, kde se vydali po horní cestě. Po padesáti krocích Delum sesedl a vrátil se, aby zakryl jejich stopy.
Když uhnuli ze stezky a našli si malý palouček, na němž se mohli utábořit, na obloze právě vyšlo kolo. Bairot nařezal plátky medvědiny a všichni se najedli. Delum pak opatřil koně a vytřel je vlhkým mechem. Zvířata byla unavená, takže je nechal nespoutaná, aby si mohla protáhnout krky.
Karsa si prohlédl své rány a viděl, že už se mu začínají zatahovat. Tak to u Teblorů chodilo. Spokojeně si vzal lahvici s

krevolejem a začal jej vtírat do svého meče. Delum se vrátil a s Bairotem si taky opravovali zbraně.
"Zítra," prohlásil Karsa, "opustíme tuto stezku."
"Sjedeme dolů do údolí na širší a pohodlnější?" zeptal se Bairot.
"Pokud si pospíšíme, můžeme projet územím Rathydů za jediný den," navrhoval Delum.
"Ne, odvedeme koně výš do hor na kozí a ovčí stezky," odpověděl Karsa. "A po celé dopoledne pojedeme zpátky. Pak znovu sjedeme do údolí. Bairote Gilde, s lovci jdoucími po naší stopě, kdo zůstane ve vesnici?"
Hromotluk si přitáhl k tělu nový plášť z medvědí kožešiny, než odpověděl. "Chlapci. Ženy. Starci a mrzáci."
"Psi?"
"Ne, ty si vezmou lovci s sebou. My tedy, vojevůdce, zaútočíme na vesnici."
Delum se zhluboka nadechl a pomalu vzduch vypouštěl. "Karso Orlongu, vesnice našich obětí zatím není jediná vesnice. Jenom v tom prvním údolí jsou nejméně tři další. Zpráva se roznese. Všichni válečníci si připraví své meče. Vypustí všechny psy a pošlou je do lesa. Válečníci nás možná nenajdou, ale psi ano."
"A pak," zavrčel Bairot, "nás čekají další tři údolí."
"Malá," poukázal Karsa. "A my je překročíme na jižním konci den či víc rychlé jízdy od severního konce a srdce rathydského území."
Delum namítl: "Vyvoláme tak obrovský vztek, vojevůdce, že nás budou pronásledovat až do údolí Sunydů."
Karsa otočil čepel na stehnech, aby mohl natřít druhou stranu. "V to doufám, Delume Thorde. Odpověz mi na tohle, kdy naposledy viděli Sunydové nějakého Uryda?"
"Tvého děda," odpověděl Bairot.
Karsa kývl. "A my známe rathydský válečný pokřik, že?"
"Chceš začít válku mezi Rathydy a Sunydy?"
"Ano, Bairote."
Válečník pomalu zavrtěl hlavou. "Ještě jsme neskončili s Rathydy, Karso Orlongu. Plánuješ příliš daleko dopředu, vojevůdce."
"Buď svědkem toho, co přijde, Bairote Gilde."
Bairot zvedl medvědí lebku. Spodní čelist ještě visela na vazivu. Bairot ji utrhl a zahodil. Z tlumoku vyndal kožené řemínky a začal pevně oviját lícní kosti, přičemž dlouhé konce nechával volně viset.
Karsa ho zvědavě pozoroval. Lebka byla příliš těžká, aby ji dokonce i Bairot mohl nosit jako přilbu. Navíc by musel odlomit kost na spodině lebeční, kde byla v místě, kudy procházela mícha, nejtlustší.
Delum vstal. "Půjdu spát," oznámil jim a odešel.
"Karso Orlongu, nemáš volné řemeny?" zeptal se Bairot.
"Klidně si je vezmi," odvětil Karsa a také se zvedl. "Tuto noc se vyspi, Bairote Gilde."
"Vyspím."

V první hodině světla zaslechli zdola ze zalesněného údolí psy. Štěkot utichal, jak se vraceli po horské stezce. Když měli slunce přímo nad hlavou, našel Delum klikatou cestičku vedoucí dolů. Vydali se po ní. V polovině odpoledne narazili na mýtiny plné pařezů a ucítili kouř z vesnice. Delum sesedl a vyrazil na výzvědy.
Zakrátko se vrátil. "Jak jsi předpokládal, vojevůdce. Viděl jsem jedenáct starců, třikrát tolik žen a třináct chlapců - všichni jsou velice mladí. Ti starší budou asi s lovci. Žádní koně. Žádní psi." Nasedl zase na koně.
Tři urydští válečníci si připravili meče. Vytáhli lahvice s krevolejem a pár kapek tekutiny cákli do nozder svých ořů. Ti otočili hlavu a napjali svaly.
"Já mám pravý bok," prohlásil Bairot.
"A já střed," oznámil Karsa.
"Já tedy budu nalevo," řekl Delum a zamračil se. "Utečou před tebou, vojevůdce."
"Dneska jsem ve velkorysé náladě, Delume Thorde. Tato vesnice přinese slávu tobě a Bairotovi. Zajistěte, ať nikdo neunikne do strany."
"Nikdo neunikne."
"A pokud se některá z žen pokusí zapálit dům, aby přilákala lovce zpátky, zabijte ji."
"Žádná nebude tak hloupá," namítl Bairot. "Když se nebudou vzpírat, obdrží naše semeno, ale zůstanou naživu."
Sundali koním otěže a ovinuli si je kolem pasu. Posunuli se koním blíž ke krku a zvedli kolena.
Karsa prostrčil ruku řemenem meče a zatočil zbraní ve vzduchu, aby se řemen napjal. Ostatní udělali totéž. Ničitel se třásl.
"Veď nás, vojevůdce," požádal Delum.
Lehký tlak kolen, a Ničitel vyrazil, třetím krokem naklusal a pomalu přeběhl pařezovou mýtinu. Zahnuli trochu doleva a dostali se na hlavní cestu. Tam Karsa zvedl meč tak, aby ho jeho oř viděl. Ten nacválal.
Sedm dlouhých skoků, a byli ve vsi. Karsovi společníci se rozdělili a zajeli za domy, takže Karsovi zůstala hlavní ulice. Viděl před sebou Rathydy, obraceli hlavy. Zazněl výkřik. Děti se rozprchly.
Karsa se rozmáchl mečem a snadno proťal mladou kost. Ohlédl se doprava a Ničitel změnil směr, přičemž do země zadupal jednoho dědu. Hnali se dál, pronásledovali a zabíjeli. Za domy a jámami na odpadky se rozezněl jekot.
Karsa dojel na konec vesnice. Zahlédl jakéhosi chlapce, jak se žene k lesu, a pustil se za ním. Chlapec držel cvičný meč. Když zaslechl hlasitý dusot rychle se blížícího Ničitele - a poněvadž bezpečí lesa bylo ještě daleko - otočil se. Karsa prosekl cvičný meč i krk. Ničitel do chlapce vrazil, až bezhlavé tělo odletělo.
Takhle jsem přišel o bratrance. Porazil ho jeden Rathyd. Sebral mu uši a jazyk. Tělo pověsil za nohu na strom. Hlavu opřel pod ním, umazanou od výkalů. Na ten čin jsem teď odpověděl. Odpověděl.

Ničitel zpomalil a otočil se. Karsa se ohlédl na vesnici. Bairot a Delum vykonali svůj díl vraždění a nyní hnali ženy na mýtinu kolem vesnického ohniště.
Ničitel Karsu klusem odnesl zpátky mezi domy.
"Náčelníkova patří mně," prohlásil Karsa.
Bairot i Delum kývli. Z toho, jak snadno se vzdali této výsady, Karsa poznal, jak jsou rozradovaní. Bairot se obrátil k ženám a máchl mečem. Jedna hezká žena středního věku vystoupila a za ní její mladší verze - holka asi v Daylissině věku. Obě si Karsu prohlížely stejně pozorně jako on je.
"Bairote Gilde a Delume Thorde, vyberte si první z ostatních. Já budu na stráži."
Oba válečníci se zakřenili, sesedli a vrhli se mezi ženy, aby si vybrali. Svou kořist si pak za ruku odvedli každý do jiné chýše. Karsa to sledoval se zdviženým obočím.
"Jejich válečníci, ať otcové nebo druhové, nebudou mít z takové dychtivosti radost," poznamenal. Urydské ženy by ne -
"Nikdy se to nedozvědí, vojevůdce," odpověděla náčelníkova žena, "pokud jim to vy neřeknete, a jak je to pravděpodobné? Než vás zabijí, nedají vám čas na posměšky. Á, už to chápu," dodala a popošla blíž, aby mu viděla do obličeje. "Ty zřejmě věříš, že urydské ženy jsou jiné, a teď ti došlo, že to byla lež. Všichni muži jsou hlupáci, ale ty jsi teď možná o něco menší hlupák, když se ti do srdce vkrádá pravda. Jak se jmenuješ, vojevůdce?"
"Moc mluvíš," zavrčel Karsa a narovnal se. "Jsem Karsa Orlong, vnuk Pahlka -"
"Pahlka?"
"Ano." Karsa se zakřenil. "Vidím, že se na něj pamatuješ."
"Byla jsem tehdy malá, ale ano, je mezi námi znám."
"Ještě žije a klidně spí i přes kletby, které jste na jeho jméno naložili."
Zasmála se. "Kletby? Žádné nejsou. Pahlk sklonil hlavu a prosil, abychom ho nechali projít přes naše území -"
"Lžeš!"
Chvíli si ho prohlížela, pak pokrčila rameny. "Jak myslíš."
Jedna žena v domě vykřikla, ale spíš radostí než bolestí.
Náčelníkova žena otočila hlavu. "Kolik z nás přijme vaše semeno, vojevůdce?"
Karsa se uvolnil. "Všechny. Na každého jedenáct."
"A kolik dní to potrvá? Nechcete taky, abychom vám vařily?"
"Dní? Uvažuješ jako stará baba. Jsme mladí. A bude li to potřeba, máme krevolej."
Žena vykulila oči. Ostatní za ní si začaly mumlat. Náčelníkova žena se otočila na patě a pohledem je umlčela, načež se znovu podívala na Karsu. "Tys ještě nikdy krevolej takhle nepoužil, viď? Je to pravda, pocítíš ve slabinách oheň. A budeš tvrdý i v následujících dnech. Ale, vojevůdce, nevíš, co to udělá s každou z nás žen. Já to vím, protože jsem kdysi byla také mladá a hloupá. Dokonce ani jeho síla nezachránila mého manžela před tím, abych mu nezaryla zuby do hrdla, a ty jizvy nosí dodnes. A je toho víc. To, co vám nevydrží ani týden, nás moří celé měsíce."
"A tak," opáčil Karsa, "pokud my nezabijeme vaše muže, uděláte to po jejich návratu vy. Mám radost."
"Vy tři nepřežijete noc."
"Bude zajímavé zjistit," usmál se Karsa, "kdo z nás tří to bude potřebovat nejdřív, co myslíš?" Oslovil všechny ženy. "Radím vám, aby byla každá z vás ochotná, takže nebude první, která nás zklame."
Objevil se Bairot a kývl na Karsu. Náčelníkova žena si povzdechla a ukázala své dceři, že má jít.
"Ne," zarazil ji Karsa.
Žena se zmateně zarazila. "Ale… copak od ní nechceš dítě? Tvá první dostane nejvíc semene -"
"To je pravda. Ty už snad nemůžeš mít děti?"
Po dlouhém mlčení zavrtěla hlavou. "Karso Orlongu," zašeptala, "přivoláváš na sebe to, že tě můj manžel prokleje - spálí krev na kamenných rtech samotné Imrot."
"Ano, to je pravděpodobné." Karsa sesedl a přistoupil k ní. "Teď mě odveď do svého domu."
Couvla. "Do domu mého manžela? Vojevůdce - ne, prosím, vyberme si jiný -"
"Dům tvého manžela," zavrčel Karsa. "Už jsem domluvil a ty taky."

Hodinu po setmění si Karsa vedl do domu poslední ze své kořisti - náčelníkovu dceru. Ani on, ani Bairot, ani Delum krevolej nepotřebovali, důkaz, jak tvrdil Bairot, urydské zdatnosti, třebaže Karsa usoudil, že skutečná čest náleží zápalu a zoufalé vynalézavosti rathydských žen, a i pak bylo několik posledních velmi neústupných. Když mladou ženu dovlekl do tmavého domu s vyhasínajícím ohništěm, otočil se a zavřel dveře na závoru. Ona se k němu obrátila a zvláštně zvedla hlavu.
"Matka říkala, že jsi byl překvapivě jemný."
Zadíval se na ni. Je jako Dayliss, a přece není. Ona nemá temnou stránku. Je tu… rozdíl. "Svlékni se."
Rychle ze sebe shodila koženou halenu. "Kdybych byla první, Karso Orlongu, byla bych udělala domov pro tvé semeno. Takový je den na mém kole času."
"Byla bys hrdá?"
Zarazila se a polekaně se na něj podívala, než zavrtěla hlavou. "Zabili jste všechny děti a všechny starce. Potrvá staletí, než se vesnice vzpamatuje, a možná se už nevzpamatuje, protože až se válečníci vrátí, mohou se v hněvu obrátit proti sobě a možná i proti nám ženám - pokud uniknete."
"Unikneme? Lehni si tam, kde ležela tvá matka. Karsu Orlonga nezajímá útěk." Postavil se nad ni. "Vaši válečníci se nevrátí. Život v této vesnici skončil a v mnoha z vás bude semeno Urydů. Jděte všechny žít k mému lidu. A ty a tvá matka jděte do vesnice, kde jsem se narodil. Čekejte tam na mě. Vychovejte své děti, moje děti, jako Urydy."

"Vedeš smělé řeči, Karso Orlongu."
Začal si sundávat kůže.
"Vidím, že to nejsou jen řeči," poznamenala. "Krevolej tedy nebude zapotřebí."
"Krevolej si my dva, ty a já, schováme pro můj návrat."
Vykulila oči a položila se, když se nad ní sklonil. Tichým hláskem se zeptala: "Nechceš ani znát moje jméno?"
"Ne," zavrčel. "Budu ti říkat Dayliss."
A neviděl hanbu, která zalila její mladou, krásnou tvář. Ani nevycítil temnotu, s níž se jí jeho slova zaryla do duše.
V ní, stejně jako v její matce, si semeno Karsy Orlonga našlo svůj domov.

Z hor sestoupila pozdní bouře a spolkla hvězdy. Vrcholky stromů se zmítaly ve vichru, který vsak neklesl až dolů a jen řval ve výšce, takže mezi spodními větvemi vládl zvláštní klid. Blýskalo se, ale hromu trvalo dlouho, než dorazil.
Jeli ještě hodinu po setmění, pak si našli staré tábořiště u cesty, které opustili lovci. Rathydští válečníci byli ve svém vzteku neopatrní, zanechávali po sobě příliš mnoho stop. Delum usoudil, že v tomto oddíle je dvanáct dospělých a čtyři chlapci na koních, asi třetina mužů z vesnice. Psi už vyrazili ve smečkách sami a skupinu, kterou Urydové nyní pronásledovali, žádní nedoprovázeli.
Karsa měl radost. Sršni vyletěli z hnízda a letěli naslepo.
Znovu se najedli zamřelé medvědiny, pak Bairot vybalil medvědí lebku a začal na ni navíjet další řemeny, tentokrát kolem čenichu, a pevně je napínal mezi zuby. Konce nechával volné na půldruhé délky paže. Karsa pochopil, co Bairot vytváří. Na takovou zbraň byly zapotřebí dvě nebo tři vlčí lebky - jenom muž Bairotovy síly a váhy by ji dokázal zvládnout vyrobenou z lebky šedého medvěda. "Bairote Gilde, to, co vytváříš, se stane jasným vláknem v legendě, kterou tkáme."
Hromotluk zabručel. "Mně na legendách nesejde, vojevůdce. Ale brzy budeme čelit Rathydům na ořích."
Karsa se usmál do tmy a neodpověděl.
Zdola zavál vlahý větřík.
Delum náhle zvedl hlavu a tiše vstal. "Cítím vlhkou srst," šeptl.
Zatím nepršelo.
Karsa si sňal meč a položil ho na zem. "Bairote," zašeptal, "ty zůstaň tady. Delume, vezmi své párové nože - meč nech tady." Vstal a kývl. "Jdi."
"Vojevůdce," zamumlal Delum. "Je to smečka, kterou bouře vyhnala z hor. Necítí nás, ale mají bystré uši."
"Nemyslíš," zeptal se Karsa, "že by začali výt, kdyby nás uslyšeli?"
Bairot frkl. "Delume, v tomhle řevu neslyšeli nic."
Ale Delum zavrtěl hlavou. "Jsou vysoké zvuky a nízké zvuky, Bairote Gilde, a každý putuje po vlastním proudu." Otočil se ke Karsovi. "Na tvou otázku, vojevůdce, odpovídám: možná ne, pokud si nejsou jistí, jestli jsme Urydové, nebo Rathydové."
Karsa se zazubil. "Ještě lepší. Zaveď mě k nim, Delume Thorde. Dlouho jsem problém těch rathydských vypuštěných psů zvažoval. Zaveď mě k nim a vrhací nože měj připravené."
Ničitel a druzí dva oři se během hovoru tiše připojili k válečníkům a teď se všichni tři dívali nahoru do kopce, uši nastražené.
Po chvilce váhání pokrčil Delum rameny, přikrčil se a vyrazil do lesa. Karsa šel za ním.
Svah začal být po několika krocích příkrý a cestu jim ztěžovaly i popadané stromy, ale díky polštářům vlhkého mechu se oba teblorští válečníci pohybovali zcela neslyšně. Dorazili na plošší římsu asi patnáct kroků dlouhou a deset širokou, s vysokým, rozpukaným útesem na druhé straně. O skálu se opíralo několik uschlých stromů. Delum si útes prohlédl a vydal se k úzké rozsedlině plné hlíny na levé straně skály, kudy chodívala zvěř, ale Karsa ho zarazil.
Naklonil se blíž. "Jak jsou blízko?"
"Patnáct úderů srdce. Ještě máme čas vylézt -"
"Ne. Zůstaneme tady. Postav se na tu římsu napravo a připrav si nože."
Delum ho se zmateným výrazem poslechl. Římsa byla asi v polovině skály. Ve chvilce byl na místě.
Karsa došel ke zvířecí stezce. Shora sem spadla borovice a zastavila se vedle stezky. Karsa do kmene strčil nohou. Dřevo ještě nebylo ztrouchnivělé. Rychle vylezl nahoru, rozkročil se na větvi a otočil se čelem k římse, takže kmen a útes měl za zády a stezku nalevo.
Čekal. Deluma by viděl, jen kdyby se předklonil, což by mohlo uvolnit kmen a on by spadl, přičemž by nadělal spoustu hluku a nejspíš by si i ublížil. Bude muset věřit, že až přijde vhodná chvíle, Delum, ať je kdekoliv, bude jednat.
Po stezce se začaly sypat kamínky. Psi sestupovali.
Karsa se pomalu nadechl a zadržel dech.
Vůdce smečky nepůjde první. Nejspíš bude až druhý nebo třetí za zvědem.
První pes proběhl kolem Karsy spolu s kamením, klacíky a hlínou, a zastavil se teprve až na římse, kde zavětřil. Se zježenou srstí se vydal na kraj římsy.
Po stezce se přihrnul další pes, větší, a s ním se sesouvalo víc kamení. Když Karsa uviděl jeho zjizvenou hlavu a ramena, poznal, že našel vůdce smečky.
Zvíře dorazilo na rovinku, právě když se zvěd začal otáčet.
Karsa skočil. Chytil vůdce pod krkem a strhl ho na zem, otočil ho na záda, levou rukou mu stiskl hrdlo a pravou popadl přední tlapy těsně nad kloubem. Pes byl vzteky bez sebe a zmítal sebou, ale Karsa ho držel pevně.
Po stezce sjeli další psi a poplašeně se rozběhli do stran.
Vůdcovo vrčení se změnilo ve skučení. Karsovi se do ruky zaťaly ostré zuby, ale jemu se podařilo posunout stisk výš,

až těsně pod bradu. Zvíře se kroutilo, ale už prohrálo, a oba zápasníci to věděli. Stejně jako zbytek smečky.
Karsa konečně vstal a zadíval se na psy kolem sebe. Když zvedl hlavu, všichni couvli - až na jednoho. Byl to mohutný mladý samec, jenž se přikrčil a kradl se blíž. Do těla ho zasáhly dva Delumovy nože, jeden do hrdla a druhý za pravou lopatku. Pes zachroptěl a zhroutil se na zem, kde znehybněl. Zbytek smečky couvl ještě víc.
Vůdce pod Karsou se také přestal hýbat. Válečník vycenil zuby, klekl si a přiložil tvář k psově čelisti. Pak zvířeti pošeptal do ucha: "Slyšel jsi ten křik smrti, příteli? To byl tvůj vyzyvatel. Mělo by tě to potěšit, co? Teď ty a tvoje smečka patříte mně." Mluvil tichým, uklidňujícím hlasem a pomalu pustil psův krk. Po chvíli se narovnal a pustil i jeho tlapy.
Zvíře se vyškrábalo na nohy. Karsa vstal a potěšilo ho, když pes stáhl ocas mezi nohy.
Objevil se Delum. "Vojevůdce," pravil, když přišel blíž, "jsem svědkem." Sebral své nože.
"Delume Thorde, jsi svědkem i účastníkem, protože jsem viděl tvé nože a byly dobře načasované."
"Soupeř vůdce uviděl svou příležitost."
"A ty jsi to pochopil."
"Teď máme smečku, která bude bojovat za nás."
"Ano, Delume Thorde."
"Půjdu napřed za Bairotem. Bude třeba uklidnit koně."
"Dám ti chvíli."
Na kraji římsy se Delum zastavil a ohlédl se na Karsu. "Už se Rathydů nebojím, Karso Orlongu. Ani Sunydů. Nyní již věřím, že Urugal na této cestě kráčí po tvém boku."
"Tedy věz tohle, Delume Thorde. Nespokojím se s tím, být nejlepším bojovníkem Urydů. Jednoho dne přede mnou pokleknou všichni Teblorové. Tato naše výprava do cizích zemí je jen výzvědná cesta mezi nepřátele, jimž budeme jednoho dne čelit. Náš lid spal příliš dlouho."
"Karso Orlongu, nepochybuji o tobě."
Karsa se chladně usmál. "A přece tomu tak nebylo vždy."
Na to Delum jen pokrčil rameny, otočil se a rozběhl se z kopce.
Karsa si prohlédl pokousané zápěstí, podíval se na psa a zasmál se. "Ochutnalo jsi mou krev, zvíře. Teď Urugal běží, aby stiskl tvé srdce, a tak jsme, ty a já, spojeni. Pojď, kráčej po mém boku. Dávám ti jméno Hryz."
Ve smečce bylo jedenáct dospělých psů a tři ještě ne dorostlí. Zařadili se za Karsu a Hryza a padlého druha nechali jako nezpochybnitelného vládce římsy pod útesem. Dokud nepřiletěly mouchy.

Kolem půlnoci tři urydští válečníci a jejich smečka sestoupili do prostředního ze tří malých údolí, táhnoucích se jihovýchodním směrem přes území Rathydů. Lovci, které sledovali, zřejmě začínali být zoufalí, že museli urazit takovou dálku. Bylo také zřejmé, že válečníci před nimi se vyhýbají styku s ostatními vesnicemi v oblasti. Jejich nezdar se měnil v hanbu, která je pronásledovala.
Karsa byl mírně zklamaný, ale uklidňoval se tím, že příběh o jejich činech se bude stejně šířit dál, dost na to, aby jejich pouť přes rathydské území získala na nebezpečí a na zajímavosti.
Delum soudil, že lovci mají náskok asi jen třetinu dne. Zpomalili a vysílali zvědy, aby našli stopu, která zatím neexistovala. Karsa si však zatím nedovolil radost, nakonec z rathydské vesnice vyrazily ještě další dva oddíly a ty nejspíš putovaly pěšky a postupovaly opatrně, takže po jejich kradmém průchodu zůstalo jen málo stop. Lovci mohli na stopu Urydů narazit každou chvíli.
Smečka se držela proti větru a klusala vedle koní. Když Bairot uslyšel Delumovo vyprávění o Karsových skutcích, jenom zakroutil hlavou. O Karsových záměrech Delum moudře pomlčel.
Dorazili do údolí, kde mezi břízami, černými smrky, osikami a olšemi ležely rozvalené balvany. Mechem a tlejícími pařezy prosakovala voda z řeky, která tudy kdysi tekla, a vytvářela černé tůně, jejichž dno bylo v nedohlednu. Mnoho tůní bylo skryto mezi balvany a pod spadanými stromy. Cestou do lesa museli zpomalit, aby do nějaké nespadli.
Zakrátko dorazili k prvnímu dřevěnému chodníku, který Rathydové kdysi dávno postavili na téhle straně údolí a dosud jej udržovali, byť ne příliš nadšeně. Rašící tráva prozrazovala, že chodník není používán často, ale směr se Urydům hodil, a tak sesedli a vedli koně po vyvýšené cestě. Dřevo pod spojenou váhou koní, Teblorů a psů vrzalo a houpalo se.
"Měli bychom se rozestoupit a jít pěšky," radil Bairot.
Karsa si dřepl a prohlížel hrubě otesané klády. "Dřevo je v pořádku," poznamenal.
"Ale kůly sedí v bahně, vojevůdce."
"Ne v bahně, Bairote Gilde. V rašelině."
"Karsa Orlong má pravdu," ozval se Delum a znovu se vyhoupl na svého oře. "Chodník se možná kymácí, ale křížové podpěry zabrání, aby se otočil. Pojedeme prostředkem jeden po druhém."
"Nemá smysl," řekl Karsa Bairotovi, "jet po této cestě, když se budeme plazit jako hlemýždi."
"Nebezpečí, vojevůdce, je v tom, že budeme mnohem víc vidět."
"Tak bychom si tedy měli pospíšit."
Bairot se zazubil. "Jak říkáš, Karso Orlongu."
S Delumem v čele jeli pomalým klusem prostředkem chodníku. Smečka je následovala. Stromy po obou stranách, jediné, které jezdcům na koních sahaly až k očím, byly suché břízy, jejichž bezlisté, zčernalé větve byly obalené hnízdy housenek. Živé stromy - osiky, olše a jilmy - jim s třepetajícím se baldachýnem matně zeleného listoví dosahovaly stěží po prsa.
"Stará řeka se vrací," prohlásil Delum. "Tenhle les se pomalu utápí."

Karsa zabručel. "Tohle údolí vede do dalších a všechny míří k severu až k Burydské trhlině. Mezi teblorskými stařešiny, kteří se tam před šedesáti lety sešli, byl i Pahlk. Ledová řeka vyplňující trhlinu náhle zahynula a začala tát."
Za Karsou promluvil Bairot. "Nikdy jsme se nedozvěděli, co stařešinové všech kmenů tam nahoře objevili, ani jestli našli to, co hledali."
"Nevím o tom, že by hledali něco určitého," zahučel Delum. "Smrt ledové řeky byla slyšet ve stovce údolí včetně našeho. Copak nejeli k trhlině jen proto, aby odhalili, co se stalo?"
Karsa pokrčil rameny. "Pahlk mi vyprávěl o spoustě zvířat, která byla v ledu zamrzlá po bezpočet století a v pukajících krách byla jasně vidět. Tající srst a maso. Nebe a země ožily vránami a horskými supy. Byla tam i slonovina, ale většina byla příliš poničená, než aby se dala použít. Řeka měla černé srdce, aspoň to její smrt odhalila, ale to, co leželo v jejím srdci, bylo už dávno pryč nebo zničeno. Přesto na tom místě byly vidět stopy po nějaké dávné bitvě. Kosti dětí. Kamenné zbraně, všechny rozlámané."
"To je víc, než jsem kdy -" začal Bairot a zarazil se.
Chodník, znějící pod jejich kroky, náhle získal hlubší, synkopický tón. Před nimi se asi o čtyřicet kroků dál stáčel doleva a mizel za stromy.
Smečka začala varovně cvakat zuby. Karsa se otočil a dvě stě kroků za nimi na chodníku spatřil tucet opěšalých rathydských válečníků. Zbraně měli zdvižené v tichém příslibu.
Ale zněla tu kopyta - Karsa se zase otočil zpátky a zpoza ohybu se vynořilo šest cválajících jezdců. Vzduchem zahřměl válečný pokřik.
"Udělejte místo!" zařval Bairot a pobídl koně kolem Karsy a Deluma. Medvědí lebka vyletěla vzhůru a napjala kožené řemeny. Bairot obrovskou lebku roztočil nad hlavou, držel ji oběma rukama a kolena zdvihl oři nad ramena. Roztočená lebka vydávala hluboký, bzučivý zvuk. Kůň zrychlil.
Rathdští jezdci zaútočili. Jeli dva vedle sebe a ke kraji chodníku jim zbývalo jen půl délky paže. Přiblížili se k Bairotovi na dvacet kroků, když Uryd vypustil lebku. Když byly takto použity dvě nebo tři vlčí lebky, účelem bylo spoutat či zlomit nohy. Avšak Bairot mířil výš. Lebka udeřila oře nalevo takovou silou, že mu rozdrtila hrudník. Zvířeti z nozder a huby vystříkla krev. Zřítilo se na chodník a podrazilo nohy i koni vedle sebe - sice ho jen nakoplo do plece, ale stačilo to, aby kůň prudce odbočil a spadl z chodníku. Praskly kosti. Rathydský válečník koni přeletěl přes hlavu.
První jezdec dopadl prudce na chodník těsně pod nohy Bairotova oře. Ten mu rozdupl lebku a nechal za sebou jen krvavou kaši. Útok zakolísal. Další kůň šel k zemi, jak s řičením přepadl přes divoce kopající zvíře, které nyní blokovalo chodník.
Bairot vyrazil urydský válečný pokřik a pobídl oře dál. Skokem se přenesl přes ležícího koně. Rathydský válečník z třetího ležícího koně se právě vyškrábal na nohy a vzhlédl včas na to, aby viděl, jak se mu Bairotův meč snáší na kořen nosu.
Za Bairotem se náhle objevil Delum. Vzduchem proletěly dva nože a minuly Bairota zprava. Jeden Rathyd švihl těžkým mečem a první nůž odrazil, vzápětí se mu druhý nůž s vlhkým mlasknutím zarazil do krku.
Zůstali dva nepřátelé, jeden pro Deluma a druhý pro Bairota, takže mohl začít souboj.
Když Karsa viděl výsledek Bairotova útoku, otočil koně. Meč držel oběma rukama tak, aby ho viděl i Ničitel, a společně zaútočili na pronásledovatele.
Psí smečka se rozdělila, aby se vyhnula dunícím kopytům, a rozběhla se za jezdcem na koni.
Čekalo je osm dospělých a čtyři chlapci. Ostrý rozkaz poslal chlapce dolů z chodníku. Dospělí chtěli mít místo, a když Karsa viděl jejich sebedůvěru, jak se na chodníku s připravenými zbraněmi seřadili do obráceného V, zasmál se.
Chtěli, aby projel středem obráceného V - taktika, při níž by si sice Ničitel udržel rychlost, ale jezdec i kůň by byli vystaveni útokům ze stran. Rychlost v následujícím boji znamenala všechno. Rathydové by tak byli ve výhodě - kdyby byl útočníkem někdo jiný než Karsa Orlong. "Urugale!" zařval Karsa a zvedl se na Ničitelových plecích. "Buď svědkem!" Zvedl meč nad ořovu hlavu a upřel oči na válečníka nalevo.
Ničitel vycítil změnu tlaku a těsně před střetnutím změnil směr, takže se řítil po kraji chodníku.
Rathydovi přímo před ním se podařilo couvnout a rozmáchnout se po Ničitelově tlamě. Karsa jeho čepel zachytil, a jak se obracel, vykopl pravou nohu dopředu a levou dozadu. Ničitel se pod ním otočil a vrhl se doprostřed chodníku. Véčko se zbortilo a všichni Rathydové se ocitli po Karsově levici.
Ničitel ho nesl šikmo přes chodník. Karsa nadšeně zakvílel a sekal hlava nehlava. Jeho ostří se stejně často střetlo se zbraní jako s masem a kostmi. Ničitel se otočil, než se dostal na druhou stranu, a vykopl zadníma nohama. Přinejmenším jednou se trefil a shodil rozbité tělo z chodníku.
Pak dorazila smečka. Na záda rathydských válečníků - z nichž většina se otočila, aby se mohla pustit do Karsy - se vrhly štěkající šelmy. Vzduchem se nesl příšerný jekot.
Karsa obrátil Ničitele a společně se vrhli do tlačenice. Dvěma Rathydům se podařilo zbavit se psů a z čepelí jim kapala krev, když couvali po chodníku dál.
Karsa zařval výzvu a vrhl se na ně. A jen ohromeně zíral, když seskočili z chodníku.
"Bezkrevní zbabělci! Jsem svědkem! Vaši chlapci jsou svědky! Tihle zatracení psi jsou svědky!"
Znovu se objevili, beze zbraní, a klopýtali bažinou.
Dorazili Delum s Bairotem a sesedli, než se přidali k šílenému řádění přeživších psů rvoucích na kusy padlé Rathydy.
Karsa odvedl Ničitele stranou a oči dál upíral na prchající válečníky, k nimž se nyní připojili i čtyři chlapci. "Jsem svědkem. Urugal je svědkem!"
Hryz, jemuž nebyla černošedá srst téměř vidět pod cákanci zasychající krve, se s funěním postavil vedle Ničitele a třásl se, ale zraněný nebyl. Karsa pohledem zjistil, že naživu zůstali ještě další čtyři psi. Pátý přišel o přední nohu a kulhal v kruhu krve. "Delume, ovaž mu nohu - hned mu to vypálíme."

"K čemu nám bude lovecký pes se třema nohama, vojevůdce?" zeptal se supící Bairot.
"I třinohý pes má uši a nos, Bairote Gilde. Jednou mi ta fena bude, šedivá a tlustá, líhat u ohně, to přísahám. Je někdo z vás zraněný?"
"Škrábance." Bairot pokrčil rameny a otočil se.
"Přišel jsem o prst," hlásil Delum. Vytáhl kožený řemen a přistoupil k zraněné feně. "Ale ne důležitý."
Karsa se znovu zadíval za ustupujícími Rathydy. Už se skoro dostali k hájku černých smrků. Vojevůdce za nimi poslal poslední pošklebek a položil Ničiteli ruku na čelo. "Můj otec říkal pravdu, Ničiteli. Na takovém koni, jako jsi ty, jsem ještě nejel."
Oř k němu natáhl ucho. Karsa se předklonil a políbil ho na čelo. "My dva se stáváme legendou," zašeptal. "Legendou, Ničiteli." Narovnal se, prohlédl si mrtvoly na chodníku a usmál se. "Je čas na trofeje, bratři. Bairote, vydržela ta medvědí lebka?"
"Myslím, že ano, vojevůdce."
"Tvůj čin byl naším vítězstvím, Bairote Gilde."
Hromotluk se otočil a přimhouřenýma očima se zadíval na Karsu. "Stále mě překvapuješ, Karso Orlongu."
"Stejně jako tvoje síla překvapuje mě, Bairote Gilde."
Bojovník zaváhal, pak kývl. "Jsem spokojen, že jdu za tebou, vojevůdce."
To jsi byl vždycky, Bairote Gilde, a právě v tom je mezi námi rozdíl.

KAPITOLA DVĚ

Když člověk prohlédne bystrým okem půdu, najde stopy po tom, že se tato stará jaghutská válka, která pro Kron T'lan Imass byla jejich sedmnáctá nebo osmnáctá, osudově zvrtla. Mistr, jenž doprovázel naši expedici, v nejmenším nepochyboval, že Jaghut v laederonském ledovci zůstal naživu. Sice těžce raněný, avšak stále ovládající pozoruhodná kouzla. Mimo dosah ledové řeky (která se časem výrazně zmenšila) leží roztříštěné pozůstatky T'lan Imass s podivně zdeformovanými kostmi, na nichž dodnes lpí prudký a nebezpečný vliv Omtose Phellack.
Z očarovaných kamenných zbraní Kronů zůstaly pouze ty, které byly zničeny během střetu, což vede k závěru, že tudy buď prošli drancíři, nebo je s sebou vzali přeživší T'lan Imass (pokud nějací přežili)…

Nathijská expedice z roku 1012
Kenemass Trybanos, kronikář

"M
yslím," ozval se Delum, když se znovu vydali na cestu, "že poslední lovci se vrátili."
"Mor zbabělosti se pořád šíří," zavrčel Karsa.
"Zpočátku předpokládali," zabručel Bairot, "že procházíme přes jejich území. Že náš první útok není jen nájezd. A na nás si počkají, až se budeme vracet, a nejspíš si zavolají i válečníky z ostatních vesnic."
"Toho se nebojím, Bairote Gilde."
"To já vím, Karso Orlongu, neboť kterou část této výpravy jsi nepromýšlel? Přesto před námi leží ještě dvě rathydská údolí. To vím. Budou tam vesnice - pojedeme kolem nich, nebo posbíráme víc trofejí?"
"Až dorazíme do zemí v nížinách u Stříbrného jezera, budeme obtíženi příliš mnoha trofejemi," poznamenal Delum.
Karsa se zasmál, ale pak se nad tím zamyslel. "Bairote Gilde, těmi údolími proklouzneme jako hadi v noci až k poslední vesnici. Chci lovce vylákat za námi do zemí Sunydů."
Delum našel stezku vedoucí nahoru do kopce.
Karsa zkontroloval fenu kulhající za nimi. Šel s ní Hryz a Karsu napadlo, že třinohá fena je možná jeho družka. Byl rád, že se rozhodl zraněného psa nezabít.
Ochladilo se, což potvrdilo, že stoupají do hor. Uzemí Sunydů leželo ještě výš, až na východním okraji pohoří. Pahlk Karsovi řekl, že přes hory vede jediný průsmyk, označený prudkým vodopádem, který napájí Stříbrné jezero. Sestup byl zrádný. Pahlk ho pojmenoval Průsmyk kostí.
Cesta se začala hadovitě vinout mezi rozpukanými balvany a popadanými stromy. Už viděli sedlo, bylo asi šest set kroků před nimi. Válečníci sesedli. Karsa se vrátil, zvedl třinohou fenu do náručí, položil ji Ničiteli na záda a přivázal. Zvíře nic nenamítalo. Hryz se zařadil vedle oře. Pokračovali v cestě.
Než dorazili na sto kroků od vrcholku, byl svah zalitý jasně zlatým slunečním světlem. Ocitli se na široké římse, která zřejmě vedla řídkým porostem podivně větrem pokroucených doubků podél celého údolí. Delum si prohlédl terasu nalevo od sebe, zabručel a řekl: "Vidím jeskyni. Tam," ukázal. "Za těmi spadlými stromy, kde se římsa ohýbá."
Bairot kývl. "Vypadá dost velká, aby se do ní vešli koně. Karso Orlongu, máme li jet v noci…"
"Souhlasím," pravil Karsa.
Delum je vedl po terase. Hryz proběhl kolem něj a před ústím jeskyně nejdřív zpomalil, pak si lehl a kousek popolezl. Urydští válečníci se zastavili a čekali, jestli se pes naježí, čímž by jim oznámil přítomnost šedého medvěda či nějakého jiného obyvatele jeskyně. Hryz se chvíli nehýbal a jen ležel před ústím jeskyně, nakonec se zvedl a ohlédl se na ostatní. Nato vběhl do jeskyně.
Popadané stromy vytvářely přírodní přehradu a jeskyni před pohledem z údolí dokonale zakrývaly. Kdysi tu býval převis, ale zbortil se, snad pod tíhou stromů, a hromada kamení vchod do jeskyně částečně uzavírala.
Bairot začal odklízet kameny, aby dovnitř mohli zavést koně. Delum a Karsa se vydali za Hryzem. Za hromadou kamení a písku byla rovná země s vrstvou suchého listí. Zapadající slunce malovalo na protější stěnu žluté skvrny, v nichž

byly vidět hustě vyřezávané značky. Uprostřed klenuté jeskyně byla malá mohyla z kamenů.
Hryz nebyl nikde vidět, ale jeho stopy mizely v šeru v zadní části jeskyně.
Delum popošel blíž a oči upíral na jeden velký znak přímo naproti vchodu do jeskyně. "Ten krveznak není ani rathydský, ani sunydský," poznamenal.
"Ale slova pod ním jsou teblorská," přidal se Karsa.
"Styl je velice…" Delum se zamračil, "zdobný."
Karsa začal číst nahlas: ",Vedl jsem rodiny, které přežily. Dolů z výšin. Přes rozervané žíly, které krvácely ve slunci…' Rozervané žíly?"
"Led," vysvětlil mu Delum.
"Krvácely ve slunci, aha. ‚Je nás tak málo. Naše krev je zakalená a bude zakalená ještě víc. Viděl jsem nutnost rozbít, co zbylo. Protože T'lan Imass byli stále nablízku a velmi rozčilení, hodlali pokračovat ve svém nevybíravém zabíjení'".
Karsa se zamračil. "T'lan Imass? Tato dvě slova neznám."
"Já taky ne," přiznal Delum. "Možná nepřátelský kmen. Čti dál, Karso Orlongu. Máš rychlejší oko než já."
",A tak jsem oddělil muže od ženy. Dítě od rodičů. Bratra od sestry. Vytvořil jsem nové rodiny a poslal je pryč. Každou na jiné místo. Vyhlásil jsem zákony oddělení, jak nám je předal Icarium, jemuž jsme kdysi poskytli přístřeší a jehož srdce se naplnilo žalem, když viděl, co se z nás stalo. Zákony oddělení budou naší spásou, vyčistí nám krev a posílí naše děti. Pro všechny, kteří přijdou, a pro všechny, kteří budou číst tato slova, toto je mé ospravedlnění -'"
"Tato slova mi dělají starosti, Karso Orlongu."
Karsa se po Delumovi ohlédl. "Proč? Pro nás nic neznamenají. Je to jen blábolení starce. Příliš mnoho slov - vytesat všechna ta písmena muselo trvat roky, něco takového by udělal jen šílenec. Šílenec, který tu byl pohřbený, sám, vyhnaný vlastními lidmi -"
Delum přimhouřil oči. "Vyhnaný? Ano, asi máš pravdu, vojevůdce. Čti dál - ať slyšíme jeho ospravedlnění a můžeme sami soudit."
Karsa pokrčil rameny a obrátil pozornost zpátky ke kameni. ",Abychom přežili, musíme zapomenout. Tak pravil learium. Zapomenout na to, co se z nás stalo, na to, z čeho jsme začali být změkčilí. Musíme se toho vzdát. Musíme rozebrat…' Tohle slovo neznám. ‚A rozbít jeden každý kámen, důkaz toho, čím jsme bývali. Musíme spálit…' Další slovo, které neznám. ‚A nenechat nic než popel. Musíme zapomenout na svou historii a pátrat jen v nejstarších bájích. V bájích vyprávějících o dobách, kdy jsme žili prostě. V lesích. Lovili jsme, chytali ryby v řekách, chovali koně. Kdy našimi zákony byly nájezdy, zabíjení, kdy se vše poměřovalo máchnutím meče. V bájích vyprávějících o krevní mstě, vraždách a znásilňování. Musíme se vrátit do těch hrozných časů. Abychom oddělili vlákna své krve a setkali nové, menší sítě příbuzenství. Nová vlákna se musí zrodit ze znásilňování, protože jenom skrze násilí zůstanou vzácnými a náhodnými. Abychom vyčistili svou krev, musíme zapomenout na vše, čím jsme byli, a přece najít to, čím jsme kdysi bývali -'"
"Tady dole," ozval se Delum a dřepl si. "Ještě níž. Poznávám ta slova. Čti tady, Karso Orlongu."
"Je tma, Delume Thorde, ale zkusím to. Aha, ano. To jsou… jména. ‚Těmto novým kmenům jsem dal jména, jména, jež můj otec dal svým synům.' A pak je tu seznam. ‚Baryd, Sanyd, Phalyd, Urad, Gelad, Manyd, Rathyd a Lanyd. To tedy budou nové kmeny…' Už je příliš velká tma, Delume Thorde, a já to ani nechci," dodal a bojoval s náhlým mrazením. "Tyto myšlenky jsou kousnuté od pavouka. Horečkou pokroucené do lží."
"Phalyd a Lanyd jsou -"
Karsa se narovnal. "Už dost, Delume Thorde."
"Icariovo jméno žije v naší -"
"Dost!" zavrčel Karsa Orlong. "Tato slova nemají žádný význam."
"Jak říkáš, Karso Orlongu."
Ze šera se vynořil Hryz a teblorští válečníci teď za ním zahlédli tmavší puklinu.
Delum na ni ukázal. "Řezbářovo tělo leží tam."
"Kam nepochybně zalezl, aby tam chcípl," ohrnul nos Karsa. "Vraťme se k Bairotovi. Je třeba sem zavést koně. Budeme spát venku."
Oba válečníci se otočili a vyšli z jeskyně. Za nimi se Hryz zastavil u mohyly. Slunce zašlo a jeskyni naplnily stíny. Ve tmě se psovi zaleskly oči.

O dvě noci později seděli na koních a shlíželi do sunydského údolí. Plán vylákat za sebou rathydské pronásledovatele selhal, protože poslední dvě vesnice, na něž narazili, byly již dlouho opuštěné. Okolní stezky zarostly trávou a déšť spláchl uhlíky z ohnišť a nechal jen rudě orámované červené skvrny v hlíně. A teď v celém rozlehlém sunydském údolí neviděli jediný plamínek.
"Utekli," usoudil Bairot.
"Ale ne před námi," namítl Delum, "pokud je to tu stejné jako u Rathydů. K útěku došlo již dávno."
Bairot zabručel: "Tak kam se poděli?"
Karsa pokrčil rameny a řekl: "Dál na sever jsou další sunydská údolí. Desítka i víc. A na jih taky. Možná došlo k rozkolu. Nám to může být jedno, akorát že teď už nenasbíráme žádné další trofeje, dokud se nedostaneme ke Stříbrnému jezeru."
Bairot si protáhl ramena. "Vojevůdce, až dorazíme ke Stříbrnému jezeru, provedeme nájezd pod kolem, nebo pod sluncem? Když je údolí před námi prázdné, mohli bychom se tu utábořit na noc. Tyto stezky neznáme, takže potmě budeme muset jet velmi opatrně."
"Pravdu díš, Bairote Gilde. Nájezd provedeme za denního světla. Sjeďme tedy do údolí a najděme si místo k táboření."
Kolo hvězd urazilo čtvrtinu své dráhy, než urydští válečníci sjeli dolů do údolí a našli si vhodné tábořiště. Delum

během cesty dolů s pomocí psů zabil půl tuctu skalních zajíců, které stáhl a napíchl na rožeň, a Bairot zatím připravil malý ohýnek.
Karsa opatřil koně a pak se připojil ke svým dvěma společníkům u ohně. Mlčky čekali, až se maso upeče, a jeho nasládlá vůně a syčení jim připadaly zvláštní, když tak dlouho jedli jen syrové. Karsa si teprve teď uvědomil, jak je unavený. Když byli zajíci hotoví, mlčky se najedli.
"Delum mluvil," začal Bairot, když dojedli, "o slovech napsaných v jeskyni."
Karsa po Delumovi vrhl jedovatý pohled. "Delum Thord mluvil, když neměl. V jeskyni je jen blábolení nějakého šílence, nic víc."
"Přemýšlel jsem o tom," nedal se Bairot, "a věřím, že v tom blábolení je skrytá pravda, Karso Orlongu."
"Marná víra, Bairote Gilde."
"Myslím, že ne, vojevůdce. Ta jména kmenů - souhlasím s Delumem, když říká, že mezi nimi jsou jména našich kmenů. ‚Uraď se příliš podobá Urydům, než aby to byla náhoda, zvlášť když tři další jména zůstala nezměněna. Pravda, jeden z těch kmenů již zmizel, ale i naše báje šeptají o dobách, kdy bylo víc kmenů, než jich je teď. A ta dvě slova, která neznáš, Karso Orlongu, ‚velké vesnice' a ‚žlutá kůra' -"
"To nebyla ta slova!"
"Pravda, ale tohle se jim blíží nejvíc. Karso Orlongu, ruka, která zapsala ta slova, pocházela z místa a času mnohosti, z místa a času, kdy byl teblorský jazyk složitější než dnes."
Karsa plivl do ohně. "Bairote Gilde, pokud je to pravda, jak s Delumem tvrdíte, stejně se musím ptát: jakou cenu má pro nás dnes? Jsme tedy padlý lid? To není žádné odhalení. Všechny naše báje hovoří o dávno zašlém věku slávy, kdy mezi Teblory kráčely stovky našich hrdinů, hrdinů, vedle nichž by i můj děd Pahlk vypadal jako chlapec mezi muži -"
Delum se ve světle ohně mračil, když ho přerušil: "A právě to mi dělá starosti, Karso Orlongu. Ty báje a jejich příběhy o slávě - popisují věk, který se jen málo liší od našeho. Ano, víc hrdinů, velkolepější skutky, ale v podstatě jde o stejný způsob života, jaký vedeme dnes. Vlastně často se zdá, že účelem těchto příběhů je poučení, způsob chování, správná cesta k tomu, jak být Teblorem."
Bairot kývl. "A ta slova vytesaná tam v té jeskyni nám nabízejí vysvětlení."
"Popisují to, jakými bychom mohli být," dodal Delum, "ne jací jsme."
"Na ničem z toho nezáleží," vrčel Karsa.
"Jsme poražený lid," pokračoval Delum, jako kdyby ho neslyšel. "Zbyla nás jen ubohá hrstka." Vzhlédl a nad ohněm se podíval Karsovi do očí. "Kolik našich bratrů a sester, kteří jsou předáni Tvářím ve skále - kolik se jich narodilo s nějakou vadou? Příliš mnoho prstů na rukou či na nohou, ústa bez patra, tváře bez očí. Totéž vídáme u našich psů a koní, vojevůdce. Poruchy přicházejí s příbuzenským spojením. To je pravda. Ten starší v jeskyni věděl, co našemu lidu hrozí, a tak připravil prostředky, abychom se oddělili a naše zakalená krev se pomalu vyčistila - a oni ho vyhnali jako zrádce Teblorů. V té jeskyni jsme byli svědky pradávného zločinu -"
"Jsme padlí," řekl Bairot a zasmál se.
Delum se na něj podíval. "A co ti na tom připadá tak legrační, Bairote Gilde?"
"Jestli to musím vysvětlovat, Delume Thorde, tak to nemá smysl."
Z Bairotova smíchu Karsu zamrazilo. "Oba jste nepochopili, jaký význam to všechno má -"
Bairot zavrčel: "Ten význam, o němž jsi tvrdil, že žádný není, Karso Orlongu?"
"Padlí znají jen jedinou výzvu," zakončil Karsa. "A to, že opět povstanou. Teblorů bylo kdysi málo, byli poraženi. Tak ať. Už nás tak málo není. A od té doby jsme ani nepoznali porážku. Kdo z nížin se opováží vstoupit na naše území? Já říkám, že přišel čas, abychom se té výzvě postavili. Teblorové musejí opět povstat."
Bairot ohrnul ret. "A kdo nás povede? Kdo sjednotí kmeny? To bych rád věděl."
"Zadrž," zahučel Delum a oči se mu zaleskly. "Bairote Gilde, teď od tebe slyším nevhodnou závist. S tím, co jsme my tři dokázali, s tím, čeho náš vojevůdce dosáhl - pověz, Bairote Gilde, ještě nás stíny dávných hrdinů pohlcují celé? Já říkám, že ne. Mezi těmito hrdiny nyní kráčí Karsa Orlong a my kráčíme s ním."
Bairot se pomalu zaklonil a natáhl si nohy k ohni. "Jak říkáš, Delume Thorde." Mihotavé světlo odhalilo jeho široký úsměv, jenž byl zřejmě určen plamenům. "‚Kdo z nížin se opováží vstoupit na naše území?' Karso Orlongu, jedeme prázdným údolím. Nejsou v něm Teblorové, pravda. Ale co je vyhnalo? Je možné, že úžasné Teblory znovu pronásleduje porážka."
Dlouhou chvíli nikdo nepromluvil, pak Delum přihodil na oheň další klacek. "Je možné," pronesl tiše, "že mezi Sunydy nejsou žádní hrdinové."
Bairot se zasmál. "Pravda. Mezi všemi Teblory jsou jenom tři hrdinové. Bude to stačit, co myslíš?"
"Tři je lepší než dva," štěkl Karsa, "ale bude li to nutné, dva postačí."
"Modlím se k sedmičce, Karso Orlongu, aby tě nikdy nezachvátily pochybnosti."
Karsa se přistihl, že drží jilec meče. "Aha, tak tohle si tedy myslíš. Syn svého otce. Obviňuješ mě snad ze Synygovy slabosti?"
Bairot si Karsu pozorně prohlédl a pomalu zavrtěl hlavou. "Tvůj otec není slaboch, Karso Orlongu. Pokud tu v této chvíli jsou nějaké pochybnosti, týkají se Pahlka a jeho hrdinského nájezdu na Stříbrné jezero."
Karsa vyletěl a napřáhl meč.
Bairot nehnul brvou. "Nevidíš to, co vidím já," podotkl tiše. "Máš v sobě možnost být synem svého otce, Karso Orlongu. Prve jsem lhal, když jsem říkal, že se modlím, aby tě nezachvátily pochybnosti. Modlím se o pravý opak, vojevůdce. Modlím se, abys pochybnosti poznal, aby tě uklidnily moudrostí, která se v nich skrývá. Ti hrdinové z našich bájí, Karso Orlongu, byli strašlivé zrůdy, protože nejistota jim byla cizí."
"Postav se přede mne, Bairote Gilde, protože tě nezabiju, pokud tvůj meč zůstane u tvého boku."

"To neudělám, Karso Orlongu. Na zádech mám slámu a ty nejsi můj nepřítel."
Delum nabral plné hrsti hlíny a tu hodil na oheň mezi oběma muži. "Je pozdě," zabručel, "a možná je to tak, jak naznačuje Bairot, totiž že v tomto údolí nejsme sami, jak věříme. Přinejmenším mohou být na druhé straně hlídky. Vojevůdce, ať jsou toto dnešní noci jediná slova. Prolévejme krev našich skutečných nepřátel."
Karsa zůstal stát a mračil se na Bairota Gilda. "Slova," vrčel. "Ano, za slova, která jsi vyřkl, Bairote Gilde, se musíš omluvit."
"Já, Bairot Gild, žádám o odpuštění za svá slova. A teď, Karso Orlongu, odložil bys už ten meč?"
"Varoval jsem tě," odsekl Karsa, "příště se nenechám tak lehce uchlácholit."
"Slyšel jsem tvé varování."

Sunydské údolí zabrala tráva a mladé stromky. Stezky vedoucí údolím téměř zmizely pod ostružiním, ale na několika místech byly mezi kamennými základy kulatých domků vidět stopy po ohni a násilí.
Delum sesedl a začal se prohrabávat troskami. Trvalo jen chvíli, než našel první kosti.
Bairot podotkl: "Oddíl nájezdníků. Nenechal po sobě nikoho naživu."
Delum se narovnal s úlomkem šípu v ruce. "Z nížiny. Sunydové chovají jen pár psů, jinak by nebyli tak nepřipravení."
"Bereme na sebe válku," prohlásil Karsa, "už to není pouze nájezd. Vydáme se ke Stříbrnému jezeru ne jako Urydové, nýbrž jako Teblorové. A pomstíme se." Sesedl, vyndal ze sedlového vaku čtyři chrániče z tvrzené kůže a začal je přivazovat Ničiteli na nohy na ochranu před ostružinovými šlahouny. Druzí dva válečníci udělali totéž.
"Veď nás, vojevůdce," vyzval jej Delum, když skončil a vyhoupl se oři na hřbet.
Karsa zvedl třínohou fenu a znovu ji položil Ničiteli za kohoutek. Sám také nasedl a ohlédl se na Bairota.
I mohutný válečník už seděl na koni. Když opětoval Karsův pohled, měl přivřené oči. "Veď nás, vojevůdce."
"Pojedeme tak rychle, jak jen půda dovolí," pravil Karsa a přitáhl si fenu na stehna. "Za údolím zamíříme k severu a pak znovu k východu. Zítra večer bychom měli být poblíž Průsmyku kostí, který vede k jihu a zavede nás ke Stříbrnému jezeru."
"A když cestou narazíme na lidi z nížin?"
"Pak, Bairote Gilde, začneme sbírat trofeje. Ale nikdo nesmí uniknout, protože náš útok na statky musí přijít jako naprosté překvapení, jinak děti utečou."
Objeli vesnici a za ní narazili na stezku mířící do lesa. Mezi stromy bylo méně podrostu, což jim umožnilo jet pomalým klusem. Zanedlouho začala cesta stoupat do kopce. Za soumraku dorazili na vrcholek kopce. Když tři válečníci přitáhli otěže, byli koně zpěnění.
Dorazili na kraj pohoří. Severovýchodní část ještě zalévalo zlaté sluneční světlo a obzor byl zubatou linkou hor, jejichž vrcholky pokrývaly sněhové čepice a po úbočí jim stékaly bílé řeky. Přímo před nimi, v hloubce větší než tři sta kroků, ležela rozlehlá zalesněná kotlina.
"Nevidím žádný oheň," poznamenal Delum a prohlížel si šeré údolí.
"Teď musíme jet po hřebeni k severu," pravil Karsa. "Tady se dolů sjet nedá."
"Koně si potřebují odpočinout," upozornil je Delum, "ale tady je na nás odevšad vidět, vojevůdce."
"Tak je povedeme," navrhl Karsa a sesedl. Když položil třínohou fenu na zem, připojil se k ní Hryz. Karsa uchopil Ničitelovu otěž. Po hřebeni vedla jelení stezka a zhruba po třiceti krocích uhýbala dolů natolik, aby je nebylo proti obzoru vidět.
Pokračovali v cestě, dokud kolo hvězd neurazilo pětinu své dráhy. Pak si našli zákoutí obklopené vysokými skalami, kde se utábořili. Delum začal chystat jídlo a Bairot vytíral koně.
Karsa si vzal Hryza a šel obhlédnout okolí. Zatím viděli pouze stopy horských koz a divokých ovcí. Hřeben začal pomalu klesat a Karsa věděl, že někde dál bude řeka tekoucí ze severního pohoří a vodopád vyhlodávající vrub do skaliska.
Oba psi se náhle v příšeří zastavili a narazili Karsovi do nohou, jak couvali z další slepé uličky nalevo. Karsa položil Hryzovi ruku na hlavu, aby ho uklidnil, a zjistil, že se pes třese. Karsa vytáhl meč. Zavětřil, ale necítil nic nepatřičného, ani ze šerých skal se nic neozývalo, a to byl Karsa dost blízko, aby slyšel dech, pokud by se tam někdo ukrýval. Popošel blíž.
Na zemi tam ležela velká kamenná deska a na třech stranách mezi skalami neponechávala příliš mnoho místa. Deska nebyla nijak ozdobená, ale ze samotného kamene jako by vycházelo slabé šedavé světlo. Karsa došel ještě blíž a pomalu si dřepl před nehybnou rukou trčící zpod okraje desky. Byla vyhublá, ale neporušená, kůže byla mléčně modrozelená, nehty olámané, prsty pokryté bílým prachem. Celý povrch kamene v dosahu té ruky byl křivolace rozrytý - rýhy byly hluboké na délku prstu. Karsa poznal, že ruka nepatří ani Teblorovi, ani nikomu z nížin, velikostí byla někde uprostřed, s výraznými kostmi, a prsty byly úzké a příliš dlouhé a jako by měly víc kloubů, než bylo obvyklé.
Něco z Karsovy přítomnosti - možná jeho dech, jak se předklonil, aby lépe viděl - se projevilo, protože ruka se náhle křečovitě zaťala a naplocho, s roztaženými prsty se položila na kámen. Karsa videi, že ruku v minulosti napadla nějaká zvířata - horští vlci a ještě zuřivější šelmy. Byla pokousána, poškrábaná, ohryzaná, ale nebyla zničená. Opět znehybnělá ležela přitisknutá na zemi.
Karsa za sebou zaslechl nějaké kroky a vstal a otočil se. Přicházel Delum s Bairotem, zbraně připravené.
Bairot zamručel: "Tví dva psi se připlazili zpátky."
"Co jsi našel, vojevůdce?" zeptal se Delum šeptem.
"Démona," odpověděl. "Je navěky uvězněný pod kamenem. A pořád ještě je naživu."
"Forkassal."
"Na tom nesejde. Na našich bájích je zřejmě až příliš mnoho pravdy."

Bairot prošel kolem něj, dřepl si k ruce a dlouho si ji v šeru prohlížel, než se zase narovnal a vrátil se. "Forkassal. Horský démon, Ten, který hledá mír."
"Za časů válek duchů, když byli naši staří bohové ještě mladí," ozval se Delum. "Nač si, Karso Orlongu, z toho příběhu vzpomínáš? Byl krátký, jenom útržky. Sami stařešinové připouštěli, že většina se ztratila dávno předtím, než se probudila sedmička."
"Útržky," souhlasil Karsa. "Války duchů byly dvě, možná tři invaze, a s Teblory neměly moc společného. Cizí bohové a démoni. Bitvy otřásly horami a nakonec zůstala jen jedna síla -"
"V těch příbězích," přerušil jej Delum, "je jediná zmínka o Icariovi. Karso Orlongu, je možné, že T'lan Imass - o nichž se mluvilo v té jeskyni - patřili do válek duchů a že v nich zvítězili, pak odešli a už se nikdy nevrátili. Je možné, že právě války duchů zničily náš lid."
Bairot dál upíral zrak na kamennou desku. Teď promluvil. "Démona je třeba osvobodit."
Karsa i Delum se zase otočili zpátky. Bairotovo prohlášení je umlčelo.
"Nic neříkejte," pokračoval Bairot, "dokud neskončím. Forkassal prý přišel na místo válek duchů a chtěl mezi nepřáteli dojednat mír. To je jeden z útržků. Podle dalšího byl za svou námahu zničen. Icarium se také snažil ukončit válku, jenomže dorazil příliš pozdě a vítězové věděli, že ho nedokážou porazit, a tak se o to ani nepokoušeli. Třetí útržek. Delume Thorde, ta slova v jeskyni se zmiňovala i o Icariovi, pravda?"
"Ano, Bairote Gilde. Icarium dal Teblorům zákony, které zajistily naše přežití."
"A přece, kdyby to dokázali, byli by T'lan Imass položili kámen i na něj." Po těchto slovech se Bairot odmlčel.
Karsa se otočil a vrátil se ke kameni. Záře byla na několika místech slabá, což ukazovalo, jak staré kouzlo tu působí a jak se pomalu rozplývá jeho síla. Teblorští stařešinové používali magii, avšak jen zřídka. Od probuzení Tváří ve skále přicházela kouzla jako zjevení, uzamčená ve spánku či transu. Staré pověsti hovořily o zběsilých projevech otevřené magie, o děsivých zbraních prodchnutých kletbami, nicméně Karsa měl podezření, že to jsou jen výmysly vplétající do příběhů smělé barvy. Zamračil se. "Téhle magii nerozumím," prohlásil.
Bairot s Delumem se k němu připojili.
Ruka dál nehybně ležela.
"Rád bych věděl, jestli ten démon slyší, co říkáme," poznamenal Delum.
Bairot zabručel. "I kdyby ano, jak by nám mohl rozumět? Lidé z nížin mluví jiným jazykem. Démoni musejí mít taky vlastní řeč."
"Ale přišel sem dojednat mír -"
"Nemůže nás slyšet," tvrdil Karsa. "Dokáže jen vycítit něčí přítomnost."
Bairot pokrčil rameny a dřepl si ke kameni. Natáhl ruku, zaváhal a položil dlaň na desku. "Kámen není ani horký, ani studený. Jeho kouzlo není určeno nám."
"Takže není míněno jako ochrana, jen má vydržet," usoudil Delum.
"My tři bychom ho měli uzvednout."
Karsa se na Bairota zadíval. "Co tu chceš probudit, Bairote Gilde?"
Obrovský válečník vzhlédl a přimhouřil oči. Pak zvedl obočí a usmál se. "Nositele míru?"
"Mír nemá pražádnou cenu."
"Mezi Teblory musí zavládnout mír, jinak se nikdy nesjednotíme."
Karsa naklonil hlavu a nad Bairotovými slovy se zamyslel.
"Ten démon se už možná zbláznil," zamumlal Delum. "Jak dlouho je lapený pod tím kamenem?"
"Jsme tři," podotkl Bairot.
"Jenže ten démon je z časů, kdy jsme byli poraženi, a jestli ho uvěznili ti T'lan Imass, udělali to proto, že ho nedokázali zabít. Bairote Gilde, my tři bychom pro takového tvora nebyli nic."
"Vysloužíme si jeho vděk."
"Horečka šílenství nezná přátele."
Oba válečníci se podívali na Karsu. "Nevíme, jak démon uvažuje," řekl vojevůdce. "Ale vidíme, že se stále snaží chránit sám sebe. Jednou rukou zahnal všechny možné šelmy. Z toho vidím, že se drží nějakého cíle."
"Trpělivost nesmrtelného." Bairot kývl.
"Vidím to stejně jako ty, Bairote Gilde."
Karsa se podíval na Deluma. "Delume Thorde, ty stále pochybuješ."
"Ano, vojevůdce, a přece k vám přidám svou sílu, protože ve tvých očích vidím rozhodnutí. Staniž se."
Bez dalšího slova se urydští válečníci postavili na jednu stranu kamenné desky a uchopili ji za okraj.
"Na čtvrtý nádech," přikázal jim Karsa.
Kámen se se skřípěním a v oblaku prachu zvedl. Zabrali a deska udeřila do skály.
Tvor pod ní ležel na boku. Obrovská váha kamene mu musela vyhodit všechny klouby a rozmačkat svaly, ale nestačila na to, aby démona porazila, protože si během tisíciletí vyhrabal pod polovinou svého útlého a podivně protaženého těla jámu. Rukou lapenou pod tělem hrabal a hrabal, až se mu podařilo udělat rýhy pro kyčel a rameno. Bosýma nohama dokázal něco podobného. Jako šedý rubáš ho pokrývaly pavučiny prachu a zatuchlý vzduch, jenž se z prostoru pod kamenem zvedl, viditelně vířil a nesl s sebou podivný hmyzí pach.
Válečníci se zadívali na démona. Ještě se nepohnul, ale oni viděli, jak je zvláštní. Měl příliš dlouhé končetiny, víc kloubů než oni, a kůži měl napnutou a bledou jako měsíční světlo. Na hlavě měl hustou kštici modročerných vlasů, jež jako tenoučké kořínky vytvářely mřížku na kamenné zemi. Démon byl nahý a byla to ona.
Křečovitě sebou škubla.
Bairot popošel blíž a promluvil tichým, uklidňujícím hlasem. "Jsi svobodná, démonko. My jsme Teblorové z kmene

Urydů. Chceš li, pomůžeme ti. Pověz, co žádáš."
Křeče pominuly, démonka se už jen třásla. Pomalu zvedla hlavu. Ruka, jež zakusila celou věčnost v temnotě, vyklouzla zpod těla a pohladila rozrytý kámen. Konečky prstů přejely pramínky vlasů a ty se rozpadly v prach. Ruka se opřela vedle první, svaly na pažích, šíji a plecích se napjaly a démonka se trhaně zvedla a setřásala ze sebe prach a kamínky. Vlasy z ní padaly v záclonách černého prachu, až jí zůstala jen hladká, bílá lebka.
Bairot ji chtěl podepřít, ale Karsa ho zachytil. "Ne, Bairote Gilde, poznala už dost cizího tlaku. Nemyslím, že by chtěla, aby na ni někdo sahal, a to hodně dlouhou dobu, možná už navždy."
Bairot na Karsu upřel přimhouřené oči, pak si povzdechl a řekl: "Karso Orlongu, ve tvých slovech slyším moudrost. Stále dokola mne překvapuješ - ne, nemyslel jsem to jako urážku. Táhne mě to k obdivu - zapomeň na má nevhodná slova."
Karsa pokrčil rameny a znovu se podíval na démona. "Teď můžeme jen čekat. Znají démoni žízeň? Hlad? Její hrdlo nepoznalo vodu celá pokolení, její žaludek zapomněl na svůj účel, její plíce se nenaplnily vzduchem od chvíle, kdy na ni dopadl ten kámen. Naštěstí je noc, protože slunce by pro její oči mohlo být jako oheň -" Zarazil se, protože klečící démonka zvedla hlavu a oni jí poprvé uviděli do tváře.
Kůži měla jako leštěný mramor bez jediného kazu, široké čelo a obrovské, půlnočně černé oči, jež pod vrstvou prachu vypadaly jako onyx, ploché a vysušené. Vysoké, rozšiřující se lícní kosti, široká ústa svraštělá a pokrytá vrstvou jemných krystalků.
"Nemá v sobě žádnou vodu," podotkl Delum. "Vůbec žádnou." Otočil se a zamířil k tábořišti.
Žena si pomalu sedla na paty a pokoušela se vstát.
Bylo těžké pouze přihlížet, ale oba válečníci se ovládli a jen dávali pozor, kdyby začala padat.
Zřejmě si toho všimla a nepatrně zvedla koutek úst. Ten jediný pohyb ji docela proměnil, a Karsa ucítil ránu jako kladivem do prsou. Směje se vlastnímu zuboženému stavu. To je její první pocit po osvobození. Je na rozpacích, a přece v sobě nachází smích. Slyš mne, Urugale Tkalce, donutím ty, kteří ji uvěznili, aby svého činu litovali, pokud oni nebo jejich potomci ještě žijí. Ti T'lan Imass - udělali si ve mně nepřítele. Já, Karsa Orlong, tak přísahám.
Vrátil se Delum s měchem s vodou. Když uviděl ženu stát, zpomalil.
Byla vyhublá, její tělo bylo sbírkou ploch a hran. Ňadra měla vysoká a daleko od sebe a mezi nimi jí vyčnívala hradní kost. Zřejmě měla také příliš mnoho žeber. Vysoká byla jako teblorské dítě.
Uviděla v Delumových rukou měch, ale místo aby si ho vzala, obrátila se a zadívala se na skálu, kde ležela.
Karsa viděl, jak dýchá, jinak se však nehýbala.
Ozval se Bairot. "Ty jsi Forkassal?"
Ohlédla se na něj a znovu se pousmála.
"Jsme Teblorové," pokračoval Bairot, na což se její úsměv nepatrně rozšířil. Karsa poznal, že o nich ví, i když se usmívala pobaveně.
"Rozumí ti," poznamenal Karsa.
Delum přistoupil blíž s měchem. Ona se na něj podívala a zavrtěla hlavou. Delum se zastavil.
Karsa si všiml, že se jí z očí ztratilo něco prachu a i rty má plnější. "Vzpamatovává se z toho," poznamenal.
"Potřebovala pouze svobodu," dodal Bairot.
"Tak jako sluncem ztvrdlý lišejník v noci změkne," pokračoval Karsa. "Její žízeň utišuje samotný vzduch -"
Náhle se k němu otočila a strnula.
"Jestli jsem snad zavdal příčinu k urážce -"
Než se mohl Karsa znovu nadechnout, stála u něj. Pět prudkých ran do těla, a už ležel na zádech na tvrdém kameni, z něhož ho svrbělo, jako by spadl do hnízda červených mravenců. V plicích neměl ani trochu vzduchu. Celé jeho tělo zachvátila bolest. Nedokázal hnout ani prstem.
Zaslechl Delumův válečný pokřik - jenž skončil přiškrceným zachroptěním - a vzápětí na zem dopadlo další tělo.
Bairot vykřikl: "Forkassal! Zadrž! Nechej ho -"
Karsa zamrkal přes slzy, které mu vyhrkly z očí, a nad sebou uviděl její obličej. Přibližoval se, její oči vypadaly jako černé tůně a rty měla ve světle hvězd plné a téměř purpurové.
Chraplavě zašeptala v jazyce Teblorů: "Oni vás neopustí, že? Mí pradávní nepřátelé. Rozbít jejich kosti zřejmě nestačilo." Něco v jejích očích nepatrně změklo. "Tvůj druh si zaslouží něco lepšího." Pomalu se odtáhla. "Myslím, že musím počkat. Počkat, až uvidím, co z vás vzejde, než se rozhodnu, zda na vás mám seslat svůj věčný mír, válečníku."
Ze vzdálenosti několika kroků zazněl Bairotův hlas: "Forkassal!"
Neobyčejně plavně se narovnala a obrátila. "Padli jste příliš hluboko, když jste tolik překroutili jméno mého druhu, nemluvě o vašem vlastním. Já jsem Forkrul Assail, mladý válečníku - nikoliv démon. Jmenuji se Klidnost, Míronoška, a varuji vás. Má touha sesílat je v této chvíli silná, tak sundej ruku ze své zbraně."
"Ale my jsme tě osvobodili!" vybuchl Bairot. "A přece jsi Karsu a Deluma srazila!"
Zasmála se. "A Icarium a ti proklatí T'lan Imass nebudou mít radost, že jste zvrátili jejich dílo. Avšak je vysoce pravděpodobné, že Icarium si nevzpomíná, co udělal, a T'lan Imass jsou příliš daleko. A já jim nedám druhou šanci. Znám ale vděčnost, válečníku, a tak ti sdělím tohle. Ten jménem Karsa je vyvolený. Kdybych ti prozradila i to málo, co cítím z jeho osudu, pokusil by ses ho zabít. Řeknu ti však, že by to nemělo pražádnou cenu, protože ten, kdo ho využívá, by si prostě vybral někoho jiného. Ne. Dávej tady na svého přítele pozor. Veď ho. Přijde čas, kdy bude schopen změnit svět. A až ta chvíle přijde, já budu u toho. Protože já přináším mír. Až ta chvíle přijde, přestaň ho hlídat. Ustup a udělej, co jsi udělal teď."
Karsa do rozbolavělých plic vzlykavě nabral vzduch. V návalu nevolnosti se přetočil na bok a zvracel na skálu vedle. Mezi supěním a kuckáním slyšel, jak Forkrul Assail - žena jménem Klidnost - odchází pryč.

Nato už u něj klečel Bairot. "Delum je vážně zraněný, vojevůdce," hlásil. "Z praskliny v lebce mu vytéká tekutina. Karso Orlongu, lituji, že jsme tu… toho tvora… osvobodili. Delum měl pochybnosti. A přece -"
Karsa zakašlal, odplivl si a pak, jak přemáhal vlny bolesti z pohmožděného hrudníku, se vyškrábal na nohy. "Nemohl jsi to vědět, Bairote Gilde," zamumlal a otřel si uslzené oči.
"Vojevůdce, nevytáhl jsem zbraň. Nesnažil jsem se tě chránit jako Delum Thord -"
"Tak je aspoň jeden z nás zdravý," zavrčel Karsa a dovrávoral k Delumovi ležícímu na cestě. Démonka ho odmrštila poměrně daleko a podle všeho jí na to stačila jediná rána. Šikmo přes čelo měl čtyři hluboké otisky. Kůže v tom místě byla roztržená a z proražené kosti prosakovala nažloutlá tekutina. Jsou to otisky jejích prstů. Delum měl vytřeštěné, zakalené oči. Polovinu obličeje měl povolenou, jako by nemělo co držet jeho výraz.
Připojil se k nim i Bairot. "Vidíš, tekutina je čirá. Je to myslivá krev. Delum Thord se s takovým zraněním už nikdy úplně nevrátí."
"Ne," přitakal Karsa, "nevrátí se. Nikdo, kdo ztratil myslivou krev, se už nevrátí."
"Je to moje vina."
"Ne, Delum udělal chybu, Bairote Gilde. Jsem já zabitý? Forkassal se rozhodla, že mě nezabije. Delum měl udělat totéž, co ty - nic."
Bairot sebou trhl. "Mluvila s tebou, Karso Orlongu. Slyšel jsem, jak šeptá. Co říkala?"
"Moc jsem jí nerozuměl, jenom to, že mír, jejž přináší, je smrt."
"Naše báje se s časem překroutily."
"Pravda, Bairote Gilde. Pojď, musíme Delumovi zavázat rány. Myslivá krev se shromáždí v látce a uschne a tím uzavře díry. Třeba jí tolik nevyteče a on se k nám zase vrátí."
Oba válečníci se vydali zpátky do tábora. Když tam dorazili, psi leželi schoulení vedle sebe a třásli se. Středem palouku vedly stopy Klidnosti. Mířila k jihu.

Podél okraje pohoří vyl mrazivý vítr. Karsa Orlong seděl zády opřený o skálu a pozoroval Deluma Thorda, jenž lezl po čtyřech mezi psy. Natáhl ruku a začal se s nimi mazlit a hladit je. Vydával tiché, uklidňující zvuky a z té poloviny tváře, která mu ještě fungovala, mu nikdy nemizel úsměv. Psi byli lovečtí. Takové zacházení snášeli jen stěží a občas tiše vrčeli a cvakali zuby - čehož si Delum Thord zřejmě nevšímal.
Hryz, ležící Karsovi u nohou, sledoval ospalýma očima, jak Delum leze mezi jeho smečkou.
Než se k nim Delum Thord vrátil, trvalo to skoro celý den, a většina jeho já byla stejně pryč. Uběhl další den, kdy Karsa s Bairotem čekali, zda se objeví něco víc, dost na to, aby v jeho očích znovu zazářilo světlo, dost, aby to Deluma Thorda opět obdařilo schopností dívat se na své společníky. K žádným dalším změnám však nedošlo. Vůbec je neviděl, jenom ty psy.
Bairot se vydal na lov, ale jak se den táhl, Karsa vycítil, že se Bairot Gild táboru vyhýbá z jiných důvodů. Osvobození démona jim vzalo Deluma, a nejtrpčí odměnu přinesla Bairotova slova. Karsa takové pocity nechápal, nerozuměl potřebě sám sebe trestat. Chyba byla pouze Delumova, že na démona vytáhl zbraň. Karsova bolavá žebra dosvědčovala bojové schopnosti Forkrul Assail - zaútočila s překvapivou rychlostí, něco takového Karsa ještě nikdy neviděl, natož aby tomu čelil. Tři Teblorové proti ní byli jako děti. Delum to měl okamžitě poznat, měl zadržet svou ruku stejně jako Bairot. Místo toho se zachoval bláhově a nyní lezl mezi psy. Tváře ve skále neměly slitování s bláhovými válečníky, tak proč by je měl mít Karsa Orlong? Bairot Gild se rozmazloval, z lítosti, výčitek svědomí a káráni si udělal sladký nektar, po němž se motal jako zmučený opilec.
Karsovi rychle docházela trpělivost. Bylo třeba pokračovat v cestě. Pokud mohlo něco Deluma Thorda navrátit zpět, byl to boj, divoce zpěněná krev by mohla probudit jeho mysl.
Z cesty se ozvaly kroky. Hryz otočil hlavu, ale jen na chvíli. V dohledu se objevil Bairot Gild s divokou kozou přehozenou přes rameno. Zarazil se a prohlédl si Deluma Thorda. Shodil kozu na zem, až jí paznehty zachřestily, vytáhl nůž a klekl si k úlovku.
"Ztratili jsme další den," poznamenal Karsa.
"Zvěřina je vzácná," opáčil Bairot a rozřízl koze břicho.
Psi ho s nadějí obstoupili. Delum mezi nimi zaujal své místo. Bairot odřízl pojivovou tkáň a začal zvířatům házet krvavé vnitřnosti. Žádné se nepohnulo.
Karsa poklepal Hryzovi na bok a pes vstal a se svou třínohou družkou se vydal ke smečce. Očichal postupně všechny vnitřnosti a rozhodl se pro játra. Jeho družka si vybrala srdce. Se svou cenou pak odklusali pryč. Zbývající psi se vrhli na ostatní odřezky a štěkali po sobě. Delum přiskočil, jednomu psisku vytrhl z tlamy plíce a varovně na ně vycenil zuby. Pak odlezl stranou a přikrčil se nad svou kořistí.
Karsa se díval, jak Hryz vstává a přibíhá k Delumu Thordovi. Díval se, jak Delum s kňučením pouští plíce, lehá si na zem a tiskne hlavu k zemi, zatímco Hryz olizuje krev na zemi kolem plic a pak se vrací ke svému žrádlu.
Karsa zabručel: "Hryzova smečka se rozrostla o jednoho člena." Nepřišla žádná odpověď, a když se ohlédl přes rameno, viděl, jak Bairot na Deluma zírá s hrůzou. "Vidíš jeho úsměv, Bairote Gilde? Delum Thord nalezl štěstí, a to nám říká, že se víc už nevrátí, protože proč by to dělal?"
Bairot se zadíval na své zakrvácené ruce a na nůž rudě se lesknoucí ve skomírajícím světle. "Copak ty necítíš lítost, vojevůdce?" zeptal se šeptem.
"Ne. Není mrtvý."
"Bylo by lepší, kdyby byl!" odsekl Bairot.
"Tak ho zabij."
Bairotovi v očích vzplála čirá nenávist. "Karso Orlongu, co ti řekla?"

Karsa se nad tou nečekanou otázkou zamračil a pokrčil rameny. "Proklela mě pro mou nevědomost. Slova mě nemohou zranit, a proto je mi lhostejné všechno, co vykládala."
Bairot přimhouřil oči. "Tobě je to, co se stalo, k smíchu? Vojevůdce, již mne nevedeš. V té tvé prokleté válce ti nebudu hlídat bok. Ztratili jsme příliš mnoho -"
"Máš v sobě slabost, Bairote Gilde. Celou dobu jsem to věděl. Celá léta jsem to věděl. Nijak se nelišíš od toho, jaký je Delum teď, a to je pravda, která tě tolik rozčiluje. Opravdu sis myslel, že se z této výpravy všichni vrátíme bez jizev? Myslel sis, že jsme vůči našim nepřátelům odolní?"
"Takže ty si myslíš -"
Karsa se drsně zasmál. "Jsi hlupák, Bairote Gilde. Jak jsme se dostali až tak daleko? Přes území Rathydů a Sunydů? Přes bitvy, které jsme vybojovali? Naše vítězství nebylo darem od sedmičky. Náš úspěch vytesala naše obratnost při zacházení s mečem a mé vůdcovství. A přece ve mně vidíš jen chvástání, jako bys byl chlapec neznalý způsobů válečníků. Klamal jsi sám sebe a to ti skýtalo útěchu. Nejsi lepší než já, Bairote Gilde, v ničem."
Bairot Gild na něj hleděl s vykulenýma očima a zakrvácené ruce se mu třásly.
"A teď," zavrčel Karsa, "jestli chceš přežít, přežít tuto cestu, přežít mě, tak ti radím, znovu se nauč, jakou cenu má poslouchat rozkazy. Tvůj život má v rukou tvůj vůdce. Pojď za mnou k mému vítězství, Bairote Gilde, nebo padni cestou. V každém případě budu ten příběh vyprávět pravdivými slovy. Tak co si vybereš?"
Bairotovi se v širokém a náhle zbledlém obličeji míhaly pocity. Několikrát se zmučeně nadechl.
"Tuto smečku vedu já," pronesl Karsa tiše, "a nikdo jiný. Hodláš mě vyzvat?"
Bairot si pomalu dřepl na paty, přehmátl na noži a podíval se Karsovi do očí. "Jsme milenci už dlouho, Dayliss a já. Ty jsi nic nevěděl, i když jsme se smáli tvým neohrabaným pokusům se jí dvořit. Každý den ses mezi námi nafukoval, plný smělých slov, stále jsi mě vyzýval, stále ses mě snažil před ní shodit. Ale my se smáli v duchu, Dayliss a já, a noci trávili v objetí. Karso Orlongu, je možné, že jsi jediný, kdo se vrátí do naší vesnice - vlastně věřím, že to jistě dokážeš, takže můj život jako by už skončil, ale toho se nebojím. A až se vrátíš do naší vesnice, vojevůdce, učiníš Dayliss svou ženou. Jedna pravda však s tebou zůstane až do konce tvých dnů, a ta pravda je taková: s Dayliss jsem neposlouchal já, ale ty. A nic, co uděláš, to nezmění."
Karsa vycenil zuby. "Dayliss? Moje žena? Myslím, že ne. Ne, místo toho ji obžaluji před celým kmenem. Líhat s mužem, který není její manžel. Bude ostříhána a pak si ji vezmu - jako svou otrokyni -"
Bairot se na Karsu vrhl a šerem se blýskl nůž. Karsa, jenž měl za zády skálu, se mohl jen odkulit stranou, a nestihl se postavit. Bairot byl vzápětí na něm, jednu ruku mu ovinul kolem krku, prohnul ho a nožem ho škrábl na prsou, než mu ho opřel o hrdlo.
Pak po obou skočili psi, naráželi do nich, vrčeli, cenili zuby a hryzali. Bairot zaječel, odkulil se a Karsu pustil.
Karsa se převalil na záda a viděl, jak druhý válečník klopýtá a z obou rukou mu visí zakousnutí psi. Hryz ho držel za bok a další psi se na něm snažili najít místo, kam zarýt zuby. Bairot chvíli vrávoral, pak upadl.
"Pryč!" zařval Karsa.
Psi se s vrčením stáhli. Když se Karsa vyškrábal na nohy, viděl, jak se opodál krčí Delum s obličejem zkřiveným do divokého úsměvu, oči se mu lesknou a ruce, visící nízko u země, zatíná v pěst a zase otevírá. Karsa se podíval za Deluma a ztuhl. Sykl a psi utichli.
Bairot se zvedl na všechny čtyři a zdvihl hlavu. Karsa ukázal rukou. Na stezce před nimi se mihotalo světlo pochodně. Bylo asi sto kroků daleko a blížilo se. Zvuky jejich boje nejspíš nepronikly mimo skalní výklenek.
Nevšímaje si Bairota, Karsa vytáhl meč a vydal se ke světlu. Byli li přicházející Sunydové, chovali se s bezstarostností, z níž je hodlal vyléčit jednou provždy. Nejspíš to byli lidé z nížin. Jak se kradl mezi stíny, viděl, že je tam nejméně půl tuctu pochodní - tedy dost velký oddíl. Slyšel hlasy, ohavný jazyk z nížin.
Bairot se k němu připojil a také držel meč. Z kousných ran na pažích a na boku mu crčela krev. Karsa se na něj zamračil a ukázal mu, že se má vrátit. Bairot s úšklebkem poslechl.
Lidé z nížin dorazili k výklenku, kde byl uvězněn démon. Světlo pochodní zatančilo na vysokých kamenných stěnách. Hlasy byly stále hlasitější a zněly poplašeně.
Karsa se tiše posunul blíž, až byl těsně mimo dosah světla. Uviděl devět lidí, kteří si nyní prohlíželi již prázdnou jámu na mýtině. Dva byli dobře vyzbrojení, měli zbroj a přilby, v rukou těžké samostříly a u boků dlouhé meče a stáli na kraji stezky, kterou pozorovali. Stranou byli čtyři muži odění v šatech zemních barev, vlasy spletené do copů a nad hrudní kostí zauzlené. Z nich neměl zbraň žádný.
Zbývající tři vypadali jako zvědové. Měli na sobě těsně padnoucí kůže a drželi krátké luky a lovecké nože. Na čelech měli klanové tetování. Jeden z nich tu zřejmě velel, protože promluvil tvrdým hlasem, jako by vydával rozkazy. Druzí dva zvědové si dřepli k jámě a pozorně si kámen prohlíželi.
Oba strážní se drželi ve světle pochodní, což znamenalo, že neviděli nic mimo jeho dosah. A zřejmě nebyli příliš pozorní.
Karsa přehmátl na meči a zrak upřel na nejbližšího strážného.
A zaútočil.
Hlava sletěla z ramen, vytryskla krev. Karsa se při útoku dostal k místu, kde stál druhý muž, a zjistil, že tam již není. S kletbou se otočil a vrhl se ke třem zvědům, kteří se mezitím rozprchli a vytahovali z pochev černé čepele.
Karsa se zasmál. Mezi skalami bylo málo místa a jediná cesta do bezpečí vedla přes něj.
Jeden zvěd cosi vykřikl a vyrazil.
Karsa švihl dřevěným mečem a rozťal šlachy a kost. Muž zaječel. Karsa prošel kolem hroutícího se zvěda a přitom vytáhl meč z rány.
Zbývající dva zvědové se rozestoupili a nyní zaútočili z boku. Karsa si jednoho nevšímal - a cítil, jak mu koženou zbrojí projela široká čepel loveckého tesáku a škrábla ho na žebrech - odrazil výpad druhého a stále se smíchem muži rozrazil

lebku. Při zpětném švihu zasáhl druhého zvěda, až odletěl na skálu.
Na Karsu čekaly čtyři zahalené postavy, zřejmě se nebály a začaly společně odříkávat nějaké verše. Vzduch před nimi podivně zajiskřil a náhle vyšlehl oheň a Karsu obklopil. Vyrazil proti němu, tisíc pařátů s drápy mu drásal tělo, tvář a oči. Karsa se přikrčil a ohněm prošel. Oheň se rozpadl, plameny se vytrácely do nočního vzduchu. Karsa ze sebe jeho účinky setřásl, zavrčel a zamířil ke čtyřem mužům.
Ti, ještě před chvílí klidní, vyrovnaní a sebevědomí, se nyní tvářili užasle, což se rychle změnilo v děs, když mezi nimi Karsa začal řádit se svým mečem. Umírali stejně snadno jako ostatní a o chvíli později stál Teblor mezi kroutícími se těly. Na čepeli jeho meče se temně leskla krev. Pochodně ležely na kameni, čadily a matně ozařovaly skály okolo.
Objevil se Bairot Gild. "Druhý strážný unikl po cestě, vojevůdce," ohlásil. "Psi jsou na lovu."
Karsa zabručel.
"Karso Orlongu, zabil jsi první skupinu dětí. Trofeje jsou tvé."
Karsa se sklonil a uchopil šat postavy ležící u jeho nohou. Narovnal se, zvedl mrtvolu do vzduchu a prohlížel si mrňavé údy, malou hlavu a podivně zapletené copy. Mrtvý měl vrásky jako Teblor po několika staletích života, ale velikostí odpovídal teblorskému novorozeněti.
"Kvičeli jako děti," podotkl Bairot Gild. "Příběhy jsou tedy pravdivé. Lidé z nížin jsou skutečně jako děti."
"A přece ne," namítl Karsa a prohlížel si věkovitou tvář uvolněnou ve smrti.
"Umírali lehce."
"Ano, to umírali." Karsa odhodil tělo. "Bairote Gilde, toto jsou naši nepřátelé. Jdeš za svým vojevůdcem?"
"Do této války ano," odpověděl Bairot. "Karso Orlongu, o naší… vesnici… již nebudeme více mluvit. To, co leží mezi námi, musí počkat na náš návrat."
"Souhlasím."

Dva psi ze smečky se nevrátili vůbec, a když za svítání do tábora přiklusali Hryz a ostatní, v jejich kroku nebylo nic z hrdého naparování. Osamělý strážce kupodivu nějak unikl. Delum Thord, s rukama ovinutýma kolem Hryzovy družky - v této poloze totiž strávili celou noc - při návratu smečky zakňučel.
Bairot přendal zásoby ze svého a Karsova oře na Delumova, protože bylo jasné, že Delum ztratil schopnost jezdit. Poběží se psy.
Když se připravovali k odjezdu, Bairot řekl: "Je možné, že ta stráž pochází od Stříbrného jezera. A on je bude varovat před naším příchodem."
"Najdeme ho," zavrčel Karsa z podřepu, kde navlékal poslední z trofejí na kožený řemínek. "Psům mohl uniknout jen tak, že se vyšplhal na skálu, takže nebude prchat nijak rychle. Najdeme jeho stopy. Bude li pokračovat celou noc, bude unavený. Pokud ne, bude blízko." Narovnal se, podržel před sebou řemínek s navlečenýma uříznutýma ušima a jazyky, chvíli si potrhané trofeje prohlížel a pak si řemínek hodil kolem krku.
Vyhoupl se Ničiteli na záda a zvedl dlouhou otěž. Hryzova smečka vyrazila dopředu na zvědy. Delum byl mezi nimi a třínohou fenu nesl v náručí. Vzápětí zmizeli z dohledu.
Krátce před polednem narazili na stopy posledního muže z nížin, třicet kroků za mrtvolami dvou ztracených psů - každá zdechlina měla v těle šipku z kuše. Ležela tam hromada železné zbroje, řemení a kování. Strážný se zbavoval váhy.
"Tohle dítě je chytré," poznamenal Bairot Gild. "Uslyší nás dřív, než ho uvidíme, a připraví léčku." Zalétl pohledem k Delumovi. "Zemřou další psi."
Karsa nad jeho slovy zavrtěl hlavou. "On léčku neuchystá, protože pak bychom ho zabili, a on to ví. Až ho dohoníme, bude se chtít schovat. Jeho jedinou nadějí je vyhnout se nám, a tak se mu nepodaří dorazit ke Stříbrnému jezeru před námi."
"My ho tedy nechceme chytit?" zjišťoval Bairot překvapeně.
"Ne. Jedeme k Průsmyku kostí."
"Pak nás bude sledovat. Vojevůdce, nepřítel za zády -"
"Dítě. Ty šipky možná dokážou zabít psa, ale pro nás Teblory jsou jako větvičky. Naše zbroj je zadrží -"
"Má bystré oko, Karso Orlongu, když potmě zabil dva psy. Bude mířit na místo, kde nás zbroj nekryje."
Karsa pokrčil rameny. "Pak ho musíme před průsmykem předhonit."
Jeli dál. Cestou do kopce se stezka rozšiřovala, celé skalní pohoří se na své severní výspě vytahovalo co nejvýš. Jeli rychlým klusem a líga za ligou jim ubíhala až do pozdního odpoledne, kdy se ocitli v oblacích mlhy a přímo před nimi se ozývalo hlasité dunění. Stezka prudce klesala.
Karsa přitáhl otěž uprostřed motajících se psů a sesedl. Před nimi byl prudký sráz. Nalevo si do útesu vyhryzala řeka tisíc kroků hluboký zářez, až k jakémusi prahu, přes nějž se vrhala dalších tisíc kroků do hlubiny, do mlhou zahaleného údolí. Z puklin v podložní skále po obou stranách prahu, přes který řeka přepadala, vytékal asi tucet jako nitka tenkých vodopádů. Karsa si po chvíli uvědomil, že tu není něco v pořádku. Byli v nejvyšší části pohoří. Řeka, vyrývající si své přirozené řečiště do nížiny, sem nepatřila. Ještě zvláštnější bylo, že malé vodopády vytékaly z puklin, které nebyly v jedné rovině, jako by bylo nitro hory po obou stranách plné vody.
"Karso Orlongu!" Bairot musel křičet, aby ho bylo přes hřmění zdola slyšet. "Někdo - snad nějaký starý bůh - rozrazil horu. Ten zářez, ten nevytvořila řeka. Ne, vypadá, jako by ho udělala obrovská sekyra. A ta rána… krvácí…"
Karsa mu neodpověděl, jen se otočil. Napravo sestupovala dolů klikatící se stezka, samá vlhce se lesknoucí břidlice a kamínky.
"Toto je naše cesta dolů?" Bairot prošel kolem Karsy a nevěřícně se na vojevůdce ohlédl. "To nedokážeme! Cesta nám zmizí pod nohama! Pod kopyty našich koní! Sestoupíme jako padající kameny!"
Karsa si dřepl a vydloubl ze země kámen, který hodil na stezku. V místě, kde dopadl, se břidlice zatřásla, a dál klouzal v

rychle se zvětšující vlně kamení, jež zmizela v mlze.
A objevily se široké, hrubé schody. Vytvořené celé z kostí.
"Je to, jak říkal Pahlk," zamumlal Karsa, než se otočil na Bairota. "Pojď, stezka čeká."
Bairot přimhouřil oči. "Opravdu čeká, Karso Orlongu. Pod nohama budeme mít pravdu."
Karsa se zamračil. "Je to naše cesta dolů z hor. Nic víc, Bairote Gilde."
Válečník pokrčil rameny. "Jak říkáš, vojevůdce."
Karsa se vydal dolů jako první.
Kosti velikostí odpovídaly lidem z nížin, ale byly těžší a silnější, ztvrdlé na kámen. Občas byly vidět parohy a kly a přilbice umně vyřezané z lebek větších zvířat. Bylo pobito celé vojsko a kosti padlých poté někdo přenesl a sestavil z nich toto ponuré schodiště. Mlha měla za následek, že na schodech ležela voda, ale stupně samotné byly pevné, široké a mírně se svažovaly směrem ke skále, což zmenšovalo nebezpečí uklouznutí. Teblory zpomaloval pouze opatrný krok jejich válečných ořů.
Kamenná lavina, jíž Karsa spustil, zřejmě vyčistila cestu až k mohutné kamenné římse, odkud řeka přepadala dolů do údolí. Když urazili asi tisíc kroků, nalevo znělo stále hlasitěji dunění řeky a napravo měli drsnou, živou skálu a s každým krokem šero kolem nich houstlo.
Na římse na této straně vodopádu vládlo bledé světlo přerušované cáry tmavší, neprůsvimé mlhy. Kosti tu vytvářely jakousi plošinu přiléhající ke skále napravo a zřejmě pokračující pod řekou, z níž se stala mohutná příšera řvoucí necelých dvacet kroků nalevo od válečníků.
Koně si potřebovali odpočinout. Karsa se díval, jak se Bairot vydává k řece, a pak se zahleděl na Deluma, jenž se choulil mezi Hryzovou smečkou, provlhlý a celý roztřesený. Z kostí vystupovala slabá záře, jako kdyby z nich vycházel nepřirozeně studený dech. Na všech stranách panovala šeď, bylo tu úplně mrtvo. Dokonce i nesmírná síla řeky jako by byla bez života.
Bairot se vrátil. "Vojevůdce, kosti pod námi pokračují pod řekou i na druhé straně. Sahají, až kam jsem dohlédl, nejméně do mé výšky. Desítky tisíc tady musely zemřít, aby mohlo být tohle vytvořeno. Desítky desítek. Celá římsa -"
"Bairote Gilde, už jsme odpočívali dost dlouho. Shora se sypou kameny - buď sestupuje strážný, nebo došlo k dalšímu sesuvu, který má pohřbít to, co bylo odhaleno. Takové laviny tu musí padat často, protože lidé z nížin tudy přišli nahoru a nemůže to být víc než několik málo dní. A když jsme sem dorazili my, schody již byly opět zasypané."
Bairot se na okamžik zatvářil znepokojeně a zadíval se na malé kamínky, klouzající ze stezky nad nimi. Bylo jich víc než před chvílí. Chytili koně a znovu přistoupili ke kraji římsy. Stezka před nimi byla příliš strmá, aby lavinu zadržela, a schody se klikatily sem a tam, kam až Teblorové dohlédli. Koně se vzepřeli.
"Karso Orlongu, na této stezce budeme velice zranitelní."
"To jsme celou dobu, Bairote Gilde. Ten muž z nížin za námi nevyužil své největší příležitosti. Proto jsem přesvědčen, že jsme ho předjeli, a ty kameny nad námi jsou jen předzvěstí nové laviny a ničeho víc." S tím začal přesvědčovat Ničitele, aby udělal další krok.
O třicet kroků níž zaslechli shora slabé dunění, zvuk hlubší než řev řeky. Přehnalo se přes ně krupobití kamenů, ale padalo kus od kraje útesu. Pak chvíli pršelo.
Pokračovali v sestupu, až se jejich údů zmocnila únava. Mlha možná na chvíli prořídla, ale možná si jen jejich oči zvykaly na šero. Kola slunce a hvězd se nad nimi otáčela, aniž by je viděli. Čas mohli měřit jen podle svého hladu a vyčerpání. Nezastaví se, dokud nesejdou až dolů. Karsa přestal počítat zatáčky. To, co nahoře považoval za hlubinu tisíc kroků, bylo ve skutečnosti mnohem víc. Řeka vedle nich padala dál, nyní to byla jen mlha, syčící ledová záplava, která se šířila na větru a zakrývala před nimi údolí i oblohu. Jejich svět se zúžil do nekonečných kostěných stupňů pod jejich nohama a rovnou skalní stěnu.
Dorazili na další římsu a kosti byly pryč, překryté čvachtajícím blátem a propletenými chomáči jasně zelené trávy. Ležely tu spadané větve obrostlé hustým mechem. Vše ostatní halila mlha.
Koně, když je konečně dovedli na rovnou zemi, pohazovali hlavami. Delum a psi se promísili v hromádce vlhké srsti a kůže. Ke Karsovi doklopýtal Bairot. "Vojevůdce, jsem znepokojen."
Karsa se zamračil. Nohy se mu podlamovaly a nedokázal zabránit třesu. "Proč, Bairote Gilde? Dokázali jsme to. Sestoupili jsme Průsmykem kostí."
"Ano." Bairot si odkašlal, než řekl: "A zanedlouho se k tomuto místu opět vrátíme - abychom vystoupili zpátky nahoru."
Karsa pomalu kývl, "Přemýšlel jsem o tom, Bairote Gilde. Po naší náhorní plošině se potulují lidé z nížin. Jsou tu další průsmyky, přímo na jih od našeho území - musejí tam být, jinak by se lidé z nížin mezi námi nikdy neobjevili. Zpáteční cesta nás povede kolem okraje hor na západ a tam ony skryté průsmyky najdeme."
"Celou dobu půjdeme přes území lidí z nížin! Jsme jenom dva, Karso Orlongu! Nájezd na statky u Stříbrného jezera je jedna věc, ale pustit se do války s celým kmenem je hotové šílenství! Budou nás celou dobu pronásledovat - to nelze dokázat!"
"Pronásledovat nás?" Karsa se zasmál. "Co je na tom nového? Pojď, Bairote Gilde, musíme se někde usušit. Támhle nalevo vidím vrcholky stromů. Zapálíme oheň a opět zjistíme, jaké to je, být v teple a mít plný břich."
Okraj římsy se mírně svažoval a kamínky byly pokryté mechem, lišejníkem a úrodnou tmavou prstí. Dále čekal les starých sekvojí a cedrů. Na obloze byl dokonce vidět kousek modři a mlhou pronikaly i paprsky slunce. Válečníci ušli ještě padesát kroků, pak si našli sluncem ozářený plácek, kde nedávno spadl suchý cedr. V nazlátlém vzduchu poletovali motýli a všude kolem se ozývalo tiché vrzání borotočů. Pod obrovskými vyvrácenými kořeny cedru se objevil kousek holé skály. Skála byla suchá a celá zalitá sluncem.
Karsa začal z koní sundávat zásoby, zatímco Bairot se vydal pro suché dříví z padlého cedru. Delum si našel kousek

mechu na sluníčku, stočil se do klubíčka a usnul. Karsu napadlo, že mu sundá mokré šaty, ale když viděl, jak se kolem Deluma shromáždil zbytek smečky, jen pokrčil rameny a dál se věnoval koním.
Zakrátko měli šaty pověšené na kořenech nad ohněm, nazí se posadili na skálu a chlad jim pomalu vyprchával ze svalů a kostí.
"Na druhém konci údolí," začal Karsa, "se řeka před jezerem rozšiřuje. Tento břeh se stává jižním břehem řeky. Poblíž ústí bude skalní věž, která nám zabrání ve výhledu doprava. Těsně za ní začíná jihozápadní břeh jezera a tam stojí první statky. Už jsme skoro tam, Bairote Gilde."
Válečník na druhé straně ohně pokrčil rameny. "Řekni, že zaútočíme za denního světla, vojevůdce. Zjistil jsem, že ke tmě chovám hlubokou nenávist. Průsmyk kostí mi stiskl srdce."
"Bude to za denního světla, Bairote Gilde," odpověděl Karsa a rozhodl se Bairotovo přiznání přejít, protože jeho slova rozechvěla cosi v jeho nitru a zanechala mu nakyslou pachuť v ústech. "Děti budou pracovat na polích a nedokážou se včas vrátit do bezpečí domu. Uvidí nás, jak se na ně vrháme, a zažijí hrůzu a zoufalství."
"To mě těší, vojevůdce."

Sekvoje a cedry rostly hustě po celém údolí a nikde nebylo vidět ani stopy po klučení. Pod baldachýnem větví bylo jen málo lovné zvěře a dny ubíhaly v rozptýleném světle, kdy jasnější chvilky poskytoval jen občas nějaký ten padlý strom. Teblorům rychle docházely zásoby potravin a koně hubli, protože se živili jen modrolíleželytkou, mechem a hořkým psím vínem. Psi se uchýlili ke žraní tlejícího dřeva, bobulí a brouků.
Kolem poledne čtvrtého dne se údolí počalo zužovat, takže se museli přiblížit k řece. Tím, že putovali hlubokým lesem mimo stezku vedoucí po břehu řeky, si zajistili, že je nikdo neodhalí, ale teď se konečně blížili ke Stříbrnému jezeru.
K ústí řeky dorazili za soumraku. Na obloze procitalo kolo hvězd. Po stezce na kamenitém břehu řeky někdo nedávno prošel, ale nikde nebylo vidět, že by se vracel. Nad rychle tekoucí řekou byl vzduch chladný a svěží a v místě, kde se řeka vlévala do jezera, byl ostrov tvořený širokým pruhem naneseného písku, štěrku a naplaveného dříví. Nad vodou visela mlha, takže severovýchodní břehy jezera byly vidět rozmazaně. Hory tam sahaly až k hladině, klečely v jemně šplouchajících vodách.
Karsa s Bairotem sesedli a připravili tábor, i když dnes v noci nezapálí oheň.
"Ty stopy," prohodil Bairot po chvíli, "patřily lidem z nížin, které jsi zabil. Rád bych věděl, co chtěli na místě, kde byl uvězněn démon."
Karsa lhostejně pokrčil rameny. "Možná ho chtěli osvobodit."
"Já myslím, že ne, Karso Orlongu. Kouzla, která použili při útoku na tebe, pocházela od nějakého boha. Podle mého tam přišli uctívat, nebo možná lze vytáhnout duši démona z těla, jako se to stalo s Tvářemi ve skále. Pro lidi z nížin to může být místo věšteb nebo dokonce domov jejich boha."
Karsa si svého druha dlouho prohlížel, než řekl: "Bairote Gilde, ve tvých slovech je jed. Ten démon nebyl bůh. Byl to vězeň v kameni. Tváře ve skále jsou praví bohové. Tady nelze srovnávat."
Bairot zvedl huňaté obočí. "Karso Orlongu, já nečiním srovnání. Lidé z nížin jsou hloupí tvorové, kdežto Teblorové nikoliv. Lidé z nížin jsou děti a jsou náchylní k sebeklamu. Proč by nemohli uctívat toho démona? Pověz, necítil jsi z těch kouzel živoucí přítomnost, když na tebe udeřila?"
Karsa se nad tím zamyslel. "Něco tam bylo. Škrábalo to, syčelo a plivalo. Odmrštil jsem to a ono to uprchlo. Proto to nemohla být síla toho démona."
"Ne, to nebyla, protože on už byl pryč. Možná uctívali kámen, kterým byl přiklopen - v něm bylo také kouzlo."
"Ne však živé, Bairote Gilde. Nerozumím směru, jímž se ubírají tvé myšlenky, a tvá bezvýznamná slova mne již unavují."
"Já myslím," nevzdával se Bairot, "že kosti v Průsmyku kostí patří lidem, kteří toho démona uvěznili. A právě to mi dělá starosti, Karso Orlongu, poněvadž se příliš podobají kostem lidí z nížin - jsou silnější, pravda, ale stále jako dětské. Je dokonce možné, že lidé z nížin jsou s oním starým lidem spříznění."
"No a co?" Karsa vstal. "Už to nebudu dál poslouchat. Naším jediným úkolem nyní je si odpočinout, pak za úsvitu vstát a připravit si zbraně. Zítra budeme zabíjet děti." Došel ke koním stojícím pod stromy. Opodál seděl mezi psy Delum a v náručí choval Hryzovu třínohou družku. Jednou rukou ji bezduše hladil po hlavě. Karsa se na něj chvíli díval, pak se obrátil a šel si ustlat.
Šumění řeky bylo jediným zvukem, když se kolo hvězd pomalu otáčelo po obloze. V jisté chvíli se změnil vítr a přinášel s sebou vůni hořícího dřeva a dobytka a jednou dokonce v dálce slabě zaštěkal pes. Karsa ležel na mechovém lůžku a modlil se k Urugalovi, aby se vítr při východu slunce nezměnil znovu. Kolem statků lidí z nížin vždycky pobíhali psi, stejně jako si Teblorové drželi ty svoje. Kvůli bystrým uším, citlivému nosu a rychlé zprávě o cizincích. Tito ale budou ze zdejšího chovu - menší než tebloršti. Hryz a jeho smečka s nimi udělají krátký proces. A žádné varování nebude… pokud se nezmění vítr.
Slyšel, jak Bairot vstává a odchází ke smečce. Vzhlédl a viděl, že Bairot klečí vedle Deluma. Psi zvědavě zvedli hlavy a nyní se také dívali, jak Bairot hladí Deluma po obličeji.
Karsovi chvíli trvalo, než si uvědomil, že je svědkem. Bairot Delumovi maloval bojovou masku, černou, šedou a bílou, v urydských barvách. Bojová maska byla vyhrazena pro válečníky, kteří vědomě vyjeli na smrt. Bylo to prohlášení, že meč se již znovu nevrátí do pochvy. Tento obřad se však podle tradic vztahoval na stárnoucí válečníky, rozhodnuté vyrazit na poslední nájezd, aby se vyhnuli smrti se slámou na zádech. Karsa se zvedl.
Pokud ho Bairot slyšel přicházet, nedal to nijak znát. Obrovskému válečníkovi stékaly po široké, ploché tváři slzy a Delum jen nehybně ležel a upřeně k němu vzhlížel.
"On to nechápe," zavrčel Karsa, "ale já ano. Bairote Gilde, znectil jsi každého urydského válečníka, co kdy nosil bojovou masku."

"Vážně, Karso Orlongu? Ti válečníci zestárli a vydali se do posledního boje - na takovém činu není nic slavného, v jejich bojové masce nebyla žádná sláva. Jsi slepý, pokud si myslíš opak. Barva nic nezakrývá - v jejich očích zůstává neskrývané zoufalství. Dojdou na konec života a zjistí, že ten život neměl smysl. Právě to je vyhání z vesnice, nutí je vyhledat rychlou smrt." Bairot skončil s černou a přešel k bílé, třemi prsty ji rozetřel Delumovi po čele. "Pohlédni našemu příteli do očí, Karso Orlongu. Dobře se podívej."
"Nic nevidím," zahučel Karsa, jímž Bairotova slova otřásla.
"Delum vidí totéž, vojevůdce. Dívá se na… nic. Ale na rozdíl od tebe se od toho neodvrací. On vše dokonale chápe. Vidí to a je zděšen."
"Říkáš nesmysly, Bairote Gilde."
"Neříkám. My dva jsme Teblorové. Jsme válečníci. Nemůžeme Delumovi poskytnout žádnou útěchu, proto se drží toho psa, zvířete s bolestí v očích. Protože on teď hledá jedině útěchu. Nic jiného. Proč mu dávám bojovou masku? Dnes zemře, Karso Orlongu, a to možná bude pro Deluma Thorda dostatečná útěcha. Modlím se k Urugalovi, aby tomu tak bylo."
Karsa zvedl zrak k obloze. "Kolo se už skoro dotočilo. Musíme se připravit."
"Já už jsem skončil, vojevůdce."
Když si Karsa vtíral do dřevěné čepele svého meče krevolej, koně neklidně podupávali. Psi byli na nohou a neklidně přešlapovali. Bairot dokončil masku na Delumově obličeji a šel si pro své zbraně. Třínohý pes se Delumovi v rukou zmítal, ale on ho jen s kňučením pevněji stiskl, dokud ho tiché Hryzovo zavrčení nepřimělo sevření povolit.
Karsa Ničiteli přivázal na prsa, krk a nohy zbroj z vařené kůže. Než skončil, Bairot už seděl v sedle. Delumův válečný oř byl také v plné zbroji, ale stál tu bez otěže. Zvířata se chvěla.
"Vojevůdce, tvůj děd se při svém popisu dosud nezmýlil. Pověz mi, jak vypadá statek."
"Srub velký jako dva urydské domy s poschodím pod šikmou střechou. Pevné okenice se střílnami, tlusté dveře s těžkou závorou vepředu a vzadu. Jsou tam tři přístavby. Jedna hned u domu, má s ním společnou jednu stěnu a přebývá v ní dobytek. Další je kovárna a poslední stavení je z drnů, nejspíš to bylo první obydlí, než postavili dům z klád. Na břehu jezera je přístaviště a kotvicí kůly. Bude tam ohrada pro malé koně z nížin."
Bairot se mračil. "Vojevůdce, kolik pokolení lidí z nížin se od Pahlkova nájezdu vystřídalo?"
Karsa se vyhoupl Ničiteli na hřbet. V odpověď na Bairotovu otázku jen pokrčil rameny. "Hodně. Jsi připraven, Bairote Gilde?"
"Veď mě, vojevůdce."
Karsa navedl Ničitele na stezku u řeky. Nalevo byla voda, napravo se zvedaly vysoké skály, nahoře porostlé stromy, jež se nakláněly k jezeru. Mezi skálou a vodou se táhla široká oblázková pláž.
Vítr se nezměnil. Ve vzduchu byl cítit kouř a koňská mrva. Psi na statku nezaštěkali.
Karsa vytáhl meč a natáhl blyštící se čepel Ničiteli k nozdrám. Válečný oř zvedl hlavu. Klus, pak cval, na oblázkovou pláž, jezero po levici, skalní stěna mizí napravo. Za sebou Karsa slyšel Bairotova koně, jehož kopyta drtila kamínky, a o kus dál psy, Deluma a jeho koně, který se snažil držet poblíž svého bývalého pána.
Až objedou skálu, zahnou prudce doprava a ve chvilce budou mezi nicnetušícími dětmi ze statku.
Cval a trysk.
Skála ustupuje rovným osetým polím.
Trysk a útok.
Statek - kouřem zčernalé trosky stěží viditelné mezi vysokou kukuřicí - a těsně za ním, táhnoucí se až ke břehu jezera a od něj až k úpatí hory, městečko.
Vysoké kamenné budovy, kamenné pilíře a dřevěná mola, čluny tlačící se u břehu jezera. Větší část stavby na pevnině obklopuje kamenná zeď do výšky asi vzrostlého člověka z nížin. Hlavní silnice, brána hlídaná dvěma přisedlými strážními věžemi s plochým vrškem. Převalující se vrstva kouře nad břidlicovými střechami.
Na strážních věžích postavy. Další lidé z nížin - víc, než se dá spočítat - všichni pobíhají, když se teď rozezněl zvon. Z polí utíkají k bráně a cestou odhazují zemědělské nářadí.
Bairot za Karsou něco křičel. Nebyl to válečný pokřik. Hlas zvýšený úlekem. Karsa si ho nevšímal, již se blížil k prvním sedlákům. Několik jich srazí cestou, ale nezpomalí. Tyto děti nechá smečce. Chtěl ty ve městě, krčící se za zavírající se bránou, za tou ubohou zdí.
Zablýskl se meč a sedlákovi sletěla hlava z krku. Ničitel udupal jednu křičící ženu kopyty.
Brána se zabouchla.
Karsa stočil Ničitele doleva, oči upřené na zeď, a předklonil se. Kolem proletěla šipka z kuše a zasáhla zoranou půdu deset kroků napravo. Další mu prosvištěla nad hlavou.
Tuto zeď by žádný kůň z nížin přeskočit nedokázal, ale Ničitel měl na výšku šestadvacet dlaní - byl skoro dvakrát vyšší a těžší než zvířata z nížin - zaťal svaly, přisedl a bez námahy hradbu přeskočil.
A předními kopyty dopadl na šikmou střechu nějaké kůlny a propadl se jí. Všude kolem létaly kusy břidlice, zapraskaly dřevěné trámy. Domeček se pod nimi zbortil a na všechny strany se rozletěly slepice. Ničitel zakolísal, snažil se najít oporu pro nohy, a pak skočil do rozblácených, vyježděných kolejí na ulici za domkem.
Zvedala se před nimi další budova, tentokrát s kamennými zdmi. Ničitel zahnul doprava. Ve dveřích do domu se náhle objevil jakýsi člověk s vytřeštěnýma očima. Karsa mu na prahu křížem rozťal lebku, až se umírající roztočil, než se pod ním podlomily nohy.
Ničitel nesl Karsu ulicí k bráně. Karsa slyšel vraždění na polích a silnici - většina dělníků zřejmě uvízla před městem. Desítce stráží se podařilo spustit závoru, a když mezi ně vrazil vojevůdce, zaujali obrannou pozici.
Křupla železná přilbice a byla umírajícímu dítěti stržena z hlavy, a jako by se přitom snažila kousnout čepel. Sek přes

ruku oddělil dalšímu dítěti paži a rámě od těla. Ničitel zadupal dalšího, otočil se a vyhodil zadníma nohama, čímž zasáhl čtvrté dítě, které odletělo a narazilo na bránu. Meč mu vylétl z ruky.
Do kožené zbroje na stehně Karsu zasáhl obouruční meč - s čepelí stejně ubohou jako dlouhý lovecký tesák - a prosekl dvě, možná tři tvrzené vrstvy, než se odrazil. Karsa muže z nížin udeřil jílcem do hlavy a cítil, jak praská kost. Odkopl dítě stranou. Lidé z nížin se před ním vyděšeně rozprchli. Karsa se smíchem pobídl Ničitele dál. Srazil dalšího strážného, ostatní už utíkali ulicí pryč.
Něco ho zasáhlo do zad a krátce to zabolelo. Karsa si sáhl za záda, vytrhl šipku ven a odhodil ji. Seskočil z koně a zamířil k zavřené bráně. Dřevěnou závoru přidržovaly kovové západky. Karsa couvl o tři kroky, přikrčil se a ramenem se vrhl proti bráně. Železné hřeby držící závěsy mezi maltou spojenými kamennými kvádry ve zdi nárazem vyletěly a celá brána vypadla. Věž po Karsově pravici zasténala a náhle podklesla. Zevnitř se ozýval křik. Kamenná hradba se začínala hroutit. Teblor s kletbami odběhl zpátky do ulice, když se celá věž v oblaku prachu zřítila.
Vířícím bílým prachem přijížděl Bairot a z čepele mu stékaly pramínky krve. Jeho kůň sutiny přeskočil. Po něm přiběhli psi, Delum a jeho kůň. Delum Thord měl na rtech krev a Karsa si ohromeně uvědomil, že válečník nějakému sedlákovi rozerval hrdlo vlastními zuby, jako by to udělal pes.
Bairot zabrzdil koně, jemuž se od kopyt rozstříklo bláto. Karsa se vyhoupl na Ničitele a otočil ho k ulici.
Klusem se přiblížil čtverec pikenýrů, dlouhé zbraně se jim kývaly a od železných hlavic se odráželo ranní slunce. Byli asi třicet kroků daleko.
Bairotovu koni se od zadku odrazila šipka pocházející z okna opodál. Odněkud zpoza hradby se ozval dusot kopyt cválajících koní.
Bairot zabručel. "V ústupu nám budou bránit, vojevůdce."
"V ústupu?" Karsa se zasmál a ukázal bradou k přibližujícím se pikenýrům. "Nemůže jich být víc než třicet, a děti s dlouhými oštěpy jsou pořád jenom děti, Bairote Gilde. Pojď, rozprášíme je!"
Bairot si s nadávkou připravil bolaso z medvědí lebky. "Jeď tedy první, Karso Orlongu, a zakryj mé přípravy."
Karsa radostí vycenil zuby a pobídl Ničitele do kroku. Psi se rozestavili vedle něj, Delum byl napravo.
Pikenýři sklonili píky do výše prsou, zastavili se a zbraně zapřeli. Otevřela se okna v horních poschodích a objevily se tváře, aby se lidé mohli stát svědky toho, co přijde.
"Urugale!" zařval Karsa a Ničitel vyrazil tryskem. "Buď svědkem!" Za sebou slyšel Bairota, jenž se hnal stejně rychle, a bzučení roztáčené lebky šedého medvěda.
Deset kroků od pikenýrů Bairot zařval. Karsa se prudce sklonil, strhl Ničitele doleva a zároveň zpomalil jeho běh. Něco mohutného prosvištělo kolem a Karsa se narovnal a díval se, jak obrovské bolaso udeřilo do čtverce pikenýrů. Šílený zmatek. Tři z pěti řad na zemi. Pronikavý jekot.
Karsa znovu otočil svého koně, zamířil ke zničenému čtverci a dorazil právě včas, aby se dostal Bairotovi v bok, načež se oba pustili mezi lidi z nížin. Občas odrazili nějakou tu píku a během dvaceti úderů srdce pozabíjeli děti, které nedokázali strhnout psi.
"Vojevůdce!"
Karsa vytáhl zakrvácenou čepel z poslední oběti a na Bairotův výkřik se otočil. Další čtverec vojáků, tentokrát s nimi byli střelci s kušemi. Padesát, možná šedesát celkem, na protějším konci ulice. Karsa se zamračeně podíval po bráně. Z prachu se pomalu vynořilo dvacet dětí na koních, těžce vyzbrojených pláty a kroužky, a další šly pěšky, některé s krátkými luky, jiné s dvouhlavými sekerami, meči a oštěpy.
"Veď mě, vojevůdce!"
Karsa se na Bairota zlobně zamračil. "Také že povedu, Bairote Gilde!" Obrátil Ničitele. "Tímto bočním průchodem k jezeru - pronásledovatele objedeme. Pověz, Bairote Gilde, zabili jsme podle tebe dost dětí?"
"Ano, Karso Orlongu."
"Tak mne následuj."
Boční průchod byla ulice téměř tak široká jako hlavní a vedla rovnou k jezeru. Lemovala ji obydlí a skladiště kupců. Když tudy Teblorové projížděli, v oknech, ve dveřích a na nárožích byly vidět postavy. Ulice končila dvacet kroků od břehu. K molu a kotevním pilířům se táhla široká dřevěná rampa a kolem se válely hromady smetí a mezi nimi obrovská kupa vybělených kostí, z nichž trčely kůly a na nich byly připevněné lebky.
Teblorské lebky.
Mezi odpadky, chatrčemi a stany, jež tu vyplňovaly veškerý volný prostor, se vynořily dvě desítky dětí ověšené zbraněmi, hrubé šaty pošité teblorskými amulety a skalpy, a tvrdýma očima pozorovaly blížící se válečníky.
Připravovaly si sekery na dlouhých toporech a silné halapartny a na těžké zvratné luky nasazovaly šípy s ozuby - a začaly luky rychle napínat.
Bairotův řev byl zpola vyděšený a zpola vzteklý, když k těmto tichým, nebezpečným dětem popohnal svého válečného oře. Vyletěly šípy. Bairotův kůň zařičel, klopýtl a zhroutil se na zem. Bairot spadl a meč mu vyletěl z ruky, když narazil a pak prorazil chalupu z košatiny.
Zahvízdaly další šípy.
Karsa prudce strhl Ničitele a díval se, jak mu kolem stehna letí šíp. Pak už byl mezi prvními lidmi z nížin. Krvomeč narazil na bronzem pobitý topor sekery a náraz muži vyrval zbraň z ruky. Karsa švihl levou rukou a zachytil další sekeru mířící Ničiteli na hlavu. Vytrhl ji muži z ruky, odhodil ji a pak popadl muže z nížin za krk a zvedl ho ze země. Jedním stiskem mu zlomil vaz a držel v ruce zmítající se tělo vypouštějící moč. Odhodil mrtvolu na bok.
Ničitel se náhle prudce zastavil, zařičel a sklouzl stranou. Z tlamy a nozder mu tryskala krev. Vlekl s sebou těžkou píku, jejíž železnou hlavici měl zaraženou hluboko do prsou. Zavrávoral, opile se zakymácel a začal padat.
Karsa zařval vzteky a skočil umírajícímu válečnému oři z hřbetu. Vstříc se mu zvedl meč, ale Karsa jej odrazil. Přistál

nejméně na třech padajících tělech a slyšel, jak pod ním praskají kosti, než se odvalil stranou.
Vzápětí už byl na nohou, krvomečem rozsekl obličej jinému muži z nížin a usekl mu vousatou bradu od lebky. Nějaká čepel mu způsobila hlubokou ránu v zádech. Karsa se otočil, švihl mečem pod nataženými pažemi útočníka a přerazil mu hrudní kost. Prudce zatahal, vytáhl meč z rány a tělo umírajícího muže z nížin přeletělo přes něj.
Kolem sebe měl těžké zbraně. Na mnoha z nich byly zauzlené teblorské amulety a každá prahla po Urydově krvi. Muži si navzájem překáželi, výpad často zmařil vlastní spolubojovník, nicméně i tak měl Karsa plné ruce práce, aby se jim ubránil. Cestou ze skrumáže zabil další dva útočníky.
Teď zaslechl zvuky dalšího boje z chatrče, do níž se propadl Bairot, a vrčení psů.
Útočníci byli až dosud potichu, ale nyní začali všichni naráz ječet svým nesrozumitelným jazykem a vypadali polekaně, když se Karsa znovu otočil, a vida jich před sebou asi tucet, zaútočil. Rozprchli se a odhalili půlkruh mužů z nížin s luky a samostříly. Zadrnčely tětivy. Karsovi krkem projela spalující bolest, dvakrát ho zasáhli do prsou a jednou do pravého stehna. Vojevůdce si střel nevšímal a vrhl se na půlkruh před sebou.
Další křik, ti, kteří prve utekli, se ho jali pronásledovat, ale bylo příliš pozdě. Karsův meč byl vidět rozmazaně, když se zasekl do lučištníků. Muži z nížin se obraceli. Karsa se prosekával podél řady a nechal za sebou ležet osm postav. Některé se ještě kroutily, jiné ležely zcela nehybně. Teprve tehdy se k němu dostali první pronásledovatelé. Karsa se k nim otočil a smál se úleku v jejich ubohých, svraštělých, ušmudlaných tvářích. Pak na ně znovu zaútočil.
Utekli. Odhazovali zbraně a cestou zakopávali a padali. Karsa je zabíjel jednoho po druhém, až už na dosah svého krvomeče neměl žádný cíl. Tehdy se narovnal.
Tam, kde bojoval Bairot, leželo v kruhu sedm mrtvých těl, ale teblorského válečníka nebylo nikde vidět. Z ulice se nesl štěkot psů a Karsa se vydal směrem k nim. Míjel šipkami se ježící mrtvoly zbytku smečky. Hryza mezi nimi neviděl. Než padli, zabili psi spoustu lidí z nížin. Když Karsa vzhlédl, o třicet kroků dál uviděl Deluma Thorda vedle jeho padlého koně a o dalších patnáct kroků dál hlouček vesničanů.
Delum ječel. Měl v sobě desítku či víc šipek a šípů a v trupu, těsně nad levou kyčlí, zabodnutý oštěp. Nechával za sebou klikatou krvavou stopu, ale plazil se dál - k místu, kde vesničané obklíčili třínohou fenu a tloukli do ní holemi, motykami a lopatami. Delum se s kvílením plazil k nim a oštěp v jeho těle vyrýval rýhu do země a po ratišti crčela krev.
Právě když se Karsa rozběhl, vyběhl z boční uličky kousek za Delumem nějaký muž z nížin s lopatou v rukou. A zdviženou nad hlavou. Karsa vyrazil bojový pokřik. Delum se ani neotočil, oči upíral na již zdechlou třínohou fenu i ve chvíli, kdy ho lopata udeřila do týla. Hlasitě to zapraštělo. Na lopatě, když se zvedla, byly vidět úlomky kostí a vlasy. Delum se zhroutil a už se nepohnul.
Jeho vrah se při Karsově útoku otočil. Byl to starý dědek, úplně bezzubý, což se ukázalo, když v hrůze otevřel pusu. Karsa ho rozsekl od ramene k pasu.
Vytrhl krvomeč z rány a hnal se dál k vesničanům postávajícím kolem na kaši rozmlácené mršiny třínohé feny. Když ho uviděli, utekli. O deset kroků dál ležel Hryz, jenž za sebou zanechal vlastní krvavou stopu, jak za sebou táhl zadní nohy a plazil se ke své družce. Když se Karsa přiblížil, zvedl hlavu a upřel na něj prosebný pohled.
Karsa s řevem dohonil dva vesničany a nechal jejich zmítající se těla válet v blátě na ulici. Uviděl dalšího, vyzbrojeného rezavou motykou, jak prchá mezi dvěma domy. Teblor zaváhal, pak se s kletbou otočil a dřepl si k Hryzovi. Rozdrcená kyčel.
Karsa zvedl oči a viděl, že se k němu rychle blíží vojáci vyzbrojení píkami. Tři muži na koních na ně pokřikovali rozkazy. Rychlým pohledem na jezero se přesvědčil, že se odtamtud blíží další jezdci.
Vojevůdce zvedl Hryza ze země a strčil si ho do podpaždí. Pak se vydal za vesničanem s motykou.
Úzký průchod mezi dvěma domy byl ucpaný hnijící zeleninou. Na druhém konci se ulička otevírala mezi dvě ohrady. Když tam Karsa dorazil, viděl muže asi dvacet kroků před sebou. Ještě utíkal. Za ohradami byl mělký příkop, odvádějící splašky do jezera. Dítě ho přeskočilo a vrhlo se mezi mladé olše - za hájkem byly další domy, buď stodoly, nebo skladiště.
Karsa dál pronásledoval muže s motykou. Přeskočil příkop i s loveckým psem v podpaždí. Honička Hryzovi způsobovala velké bolesti a Teblor to věděl. Zvážil, že mu podřízne hrdlo.
Dítě vběhlo do stodoly. Motyku mělo stále v ruce.
Karsa se sklonil a proběhl bočními vrátky. Náhlé šero. Ve stáních nebyla žádná zvířata. Sláma, nastlaná dosud ve vysoké vrstvě, vypadala stará a mokrá. V široké uličce uprostřed ležel dnem vzhůru na dřevěných kozách rybářský člun. Nalevo byly dvojité posuvné dveře, jedna strana byla poněkud odsunutá a provazy na klice se ještě mírně pohupovaly.
Karsa uložil Hryza na slámu do posledního, nejtmavšího stání. "Vrátím se k tobě, příteli," zašeptal. "Nesvedu li to, najdi si způsob, jak se uzdravit, a pak se vrať domů. Domů, mezi Urydy." Teblor si odřízl řemínek ze zbroje, z váčku u pasu vyndal hrst bronzových odznaků s kmenovými značkami a řemínek jimi protáhl. Byly natěsno, takže nebudou cinkat. Přivázal narychlo zhotovený obojek Hryzovi kolem silného, svalnatého krku, zlehka položil ruku na jeho rozdrcenou kyčel a zavřel oči. "Odevzdávám tomuto zvířeti duši Teblorů, srdce Urydů. Urugale, vyslyš mne. Vyléč tohoto velkého bojovníka. Potom ho pošli domů. Prozatím ho, udatný Urugale, ukryj."
Sundal ruku a otevřel oči. Šelma k němu klidně vzhlížela. "Kéž ti dravost zajistí dlouhý život, Hryze. Opět se sejdeme, to přísahám na krev všech dětí, které jsem dnes pobil."
Popadl meč, otočil se a bez ohlédnutí vyšel ze stání. Došel ke dveřím a vyhlédl ven.
Naproti stálo skladiště s vysokou břidlicovou střechou a půdou. Zevnitř se ozývalo cvakání zavíraných západek a závor. Karsa se usmál a zamířil k řetězům visícím z kladek na rampě vyčnívající z půdy.
Právě když si chtěl hodit meč na záda, překvapeně si všiml, že má rameno plné šípů a šipek z kuší, a poprvé si uvědomil, že větší část krve na jeho těle je jeho vlastní. Zamračeně střely vytahal. Objevil další krev, tekla mu hlavně z pravého

stehna a ze dvou ran na prsou. Dlouhý šíp v zádech se mu zaryl hluboko do svalu. Pokoušel se ho vytáhnout, ale bolestí málem ztratil vědomí. Rozhodl se dřík ulomit těsně za železnou hlavicí, a z té námahy ho zalil studený pot.
Vzdálený křik ho upozornil na pomalu se blížící kordon vojáků a vesničanů. Všichni šli po něm. Karsa popadl řetězy a začal šplhat. Pokaždé, když zvedl levou ruku, projela mu zády prudká bolest. Ale Hryza složila rána motykou a navíc zezadu - útok zbabělce. A na ničem jiném nezáleželo. Vyhoupl se na zaprášenou půdu, tiše popošel a znovu vytáhl meč.
Zdola slyšel roztřesené supění. Mezi nádechy se ozývalo tiché pofňukávání a modlitba k bohu, jehož to dítě uctívalo.
Karsa došel k otvoru uprostřed půdy a opatrně došlapoval, aby se mezi prkny nezačaly sypat piliny. Nahlédl dolů. Hlupák byl přímo pod ním, celý roztřesený, dřepěl a motyku měl připravenou. Otočený byl k vratům. V hrůze se znečistil.
Karsa opatrně přehmátl, takže meč držel hrotem dolů, a spustil se na zem. Hrot muži zajel do lebky a čepel prorazila kost i mozek. Jak Karsa dopadl na podlahu, hlasitě to zapraštělo a Teblor i jeho oběť se propadli do sklepa. Všude kolem nich padala rozlámaná prkna. Sklep byl hluboký, Karsa se v něm téměř mohl narovnat, a páchl po slanečcích, ale byl prázdný.
Karsa, pádem omámený, se chabě natáhl po meči, jenže ho nemohl najít. Podařilo se mu nepatrně zvednout hlavu. Něco mu trčelo z hrudi, rudý úlomek dřeva. Zmateně si uvědomil, že je přibodnutý k zemi. Rukou dál pátral po meči, ačkoliv se jinak pohnout nedokázal, ale nacházel jen třísky a rybí šupiny, umaštěné a od soli, takže se mu lepily na prsty.
Shora slyšel dupot. Zamrkal a vzhlédl a pomalu zaostřil zrak na kruh tváří pod přilbami. Pak se objevilo další dítě, bez přilbice, s kmenovým tetováním na čele a podivně soucitným výrazem na tváři. Děti toho hodně namluvily, byly rozpálené hněvem, potom tetované dítě udělalo posunek a všichni ostatní zmlkli. Sunydským nářečím muž z nížin řekl: "Pokud tam dole umíráš, válečníku, aspoň s tím nepospíchej."
Karsa se znovu pokusil zvednout, ale kus dřeva ho držel pevně. Vycenil v úsklebku zuby.
"Jak se jmenuješ, Teblore?" zeptalo se dítě.
"Jsem Karsa Orlong, vnuk Pahlka -"
"Pahlka? Toho Uryda, který tu byl před sto lety?"
"Aby zabil desítky dětí -"
Muž ho vážným kývnutím přerušil: "Dětí, ano, dává to smysl, že nám tak říkáte. Ale Pahlk nikoho nezabil, ne na začátku. Přišel dolů z průsmyku polomrtvý hlady a s horečkou. První sedláci, kteří se tu usadili, ho vzali k sobě a vyléčili. Teprve potom je všechny povraždil a uprchl. No, všechny ne. Jedna holčička unikla a po jižním břehu jezera se dostala do Kruhů. Tamní posádce řekla - no, řekla jim všechno, co o Teblorech potřebovali vědět. Od té doby nám pochopitelně sunydští otroci pověděli ještě víc. Ty jsi Uryd. K tvému kmeni jsme se dosud nedostali - zatím u vás nemáte žádné lovce hlav, ale budete je mít. Hádám, že tak během jednoho století nebudou v divočině Laederonské plošiny žádní Teblorové. Jediní Teblorové budou ti s cejchem a v řetězech. Budou se starat o sítě na rybářských člunech, jako to nyní dělají Sunydové. Řekni, Karso, poznáváš mě?"
"Ty jsi ten, který nám unikl nad průsmykem. Ten, který přišel příliš pozdě, aby varoval ostatní děti. Který, jak teď vím, je plný lží. Tvůj ubohý hlas uráží jazyk Teblorů. Bolí mě v uších."
Muž se usmál. "Škoda. Ale měl by sis to v každém případě rozmyslet, válečníku. Protože já jsem to jediné, co stojí mezi tvým životem a smrtí. Tedy pokud nejdřív nezemřeš na svá zranění. Ovšem vy Teblorové jste neobvykle houževnatí, jak mí společníci ke své smůle zjistili. Na tvých rtech nevidím krev, což je dobré znamení, a docela překvapivé, protože vy máte čtyři plíce a my jenom dvě."
Objevil se další muž a začal na tetovaného hlasitě mluvit. Tetovaný jen pokrčil rameny. "Karso Orlongu z Urydů," zavolal dolů, "sestoupí k tobě vojáci a na končetiny ti přivážou provazy, aby tě bylo možné zvednout. Zřejmě ležíš na tom, co zbylo z městského faktora, což tady nahoře trochu zdusilo hněv, protože nebyl právě oblíbený. Chceš li žít, radím ti, aby ses, ehm, vojevůdcovým nervózním dobrovolníkům nevzpíral."
Karsa sledoval čtyři vojáky, pomalu se spouštějící dolů na provazech. Nijak se nebránil, když mu drsně spoutali zápěstí, kotníky a lokty, protože to prostě nedokázal.
Vojáci se nechali vytáhnout nahoru, pak se provazy napjaly a vzápětí už Karsu pomalu zvedali ze sklepa. Díval se, jak mu dřevěný odštěpek pomalu vyjíždí z hrudi. Rána byla vysoko, těsně pod pravou lopatkou, a na druhé straně dřevo vystupovalo pod klíční kostí. Cestou nahoru ho přemohla bolest.
Kdosi jím zatřásl. Karsa otevřel oči. Ležel na podlaze skladiště a všude kolem něj se tlačili lidé. A všichni na něj zřejmě mluvili naráz svým chabým, nedomrlým jazykem, a i když slovům nerozuměl, z hlasů čišela nenávist, z čehož pochopil, že ho proklínají jmény desítek bohů z nížin, duchů a práchnivějících předků. Ta představa ho potěšila. Usmál se.
Vojáci jako jeden ucukli.
Tetovaný muž, jehož ruka Karsu probudila, dřepěl vedle něj. "Pro mistra Kápě," zamumlal. "Jsou všichni Urydové jako ty? Nebo jsi ten, o kterém mluvili kněží? Ten, který jim pochoduje ve snech jako Rytíř mistra Kápě? Aha, dobře, asi na tom nezáleží, protože jejich obavy jsou zřejmě nepodložené. Podívej se na sebe. Polomrtvý, celé město chce tebe a tvého společníka zaživa stáhnout z kůže - díky vám tu není jediné rodiny, která by pro někoho netruchlila. Popadneš svět za chřtán? Těžko. Budeš potřebovat štěstí Oponn, abys přežil příští hodinu."
Při pádu se zlomený šíp Karsovi zarazil ještě hlouběji a ryl ho do lopatky. Na prknech pod ním se rozlévala krev.
Nastal zmatek, jak dorazil další muž z nížin. Tento byl na svůj druh vysoký a hubený, se strohým, ošlehaným obličejem. Na sobě měl šat z měňavé tmavomodré látky, s lemy obšitými zlatou nití ve složitém vzoru. Strážný s ním dlouho mluvil, i když muž sám neříkal nic a jeho výraz se také nezměnil. Když strážný skončil, nově příchozí kývl, mávl rukou a otočil se.
Strážný se opět podíval na Karsu. "To byl mistr Silgar, muž, pro kterého většinou pracuju. Jsem přesvědčený, že svá zranění přežiješ, Karso Orlongu, takže se připrav na… jakousi lekci." Narovnal se a řekl něco vojákům. Následovala

krátká hádka, jež skončila tím, že jeden z vojáků lhostejně pokrčil rameny.
Karsu znovu zvedli, dva muži z nížin na každou jeho končetinu, a měli co dělat, když ho odnášeli ven ze skladiště. Proud krve z ran se zpomalil a bolest ustoupila otupělosti. Když ho vojáci donesli doprostřed ulice, Teblor upíral oči na modrou oblohu. Okolo hlučely davy. Vyzvedli Karsu na kolo. Vedle již ležel Bairot Gild.
Byl připoután k loukotím mnohem většího kola, které bylo opřené o nosné tyče. Obrovský válečník byl pokrytý ranami. Do úst ho zasáhl oštěp, jenž vyjel těsně pod levým uchem, takže měl roztříštěnou sanici a mezi cáry masa se rudě leskly kosti. Na trupu se mu ježily olámané dříky hluboko zaražených šipek z kuší. Avšak v očích, jež upřel na Karsu, měl stejně bystrý pohled jako druhý Teblor.
Ulice byla plná vesničanů, které zadržoval kordon vojáků. Vzduchem se nesl rozzlobený křik a nadávky a občas zaznělo pronikavé, žalostné kvílení.
Mezi Karsou a Bairotem stál strážný s posměšně zamyšleným výrazem. Muž se obrátil ke Karsovi. "Tady tvůj kamarád nám o Urydech nic nepoví. Chceme znát počet válečníků, počet a rozmístění vesnic. A chceme vědět víc i o Phalydech, kteří se vám prý zuřivostí vyrovnají. Ale on nic neřekne."
Karsa vycenil zuby. "Já, Karsa Orlong, vás vybízím, abyste do války s Urydy poslali tisíc svých válečníků. Žádný se nevrátí, nám zůstanou trofeje. Pošlete dva tisíce. Nezáleží na tom."
Strážný se usmál. "Takže ty nám odpovíš, Karso Orlongu?"
"Ano, protože taková slova vám nebudou k ničemu -"
"Výtečně." Strážný mávl rukou a jeden z mužů z nížin přistoupil k Bairotu Gildovi a tasil meč.
Bairot se na Karsu ušklíbl. Pak zaprskal a nezřetelně zařval, avšak Karsa mu stejně rozuměl. "Veď mě, vojevůdce!" křičel.
Meč se zablýskl. Projel Bairotu Gildovi krkem. Vystříkla krev a obrovskému válečníkovi se hlava zvrátila dozadu a skutálela se na zem, kde přistála s těžkým zaduněním. Vesničané divoce, nadšeně zařvali.
Strážný popošel ke Karsovi. "Rád slyším, že budeš spolupracovat. Tím si vykoupíš život. Jakmile nám povíš všechno, co víš, mistr Silgar tě přidá ke svému stádu otroků. Ale k Sunydům na jezeře se podle mě nepřipojíš. Obávám se, že ty nebudeš vytahovat sítě, Karso Orlongu." Obrátil se, protože se objevil těžce ozbrojený voják. "Aha, tady je náš malazský kapitán. Smůla, Karso Orlongu, že sis svůj útok naplánoval na chvíli, kdy sem dorazila malazská kumpanie mířící do Bettrys. Teď, pokud nebude mít kapitán nějaké námitky, začneme s výslechem!"

Dva příkopy pro otroky ležely pod podlahou velkého skladiště u jezera. Přístup byl přes padací dveře a plísní porostlé schůdky. Na jedné straně byl prozatím jen půltucet lidí z nížin přikovaných ke kmeni stromu ležícímu v příkopu, mnohem víc okovů však čekalo na návrat sunydských rybářů. Druhý příkop byl určen nemocným a umírajícím. Ve vlastní špíně se choulili vyčerpaní lidé z nížin, někteří sténali, jiní byli ztichlí a nehybní.
Když Karsa popsal Urydy a jejich území, přivlekli ho do skladiště a přikovali do druhého příkopu. Stěny z udusaného jílu byly strmé. Uprostřed na úzkém, rovném dně byla další kláda, zpola zahrabaná v krvi a výkalech. Karsu odtáhli na konec, mimo dosah ostatních otroků, a na zápěstí a kotníky mu připevnily okovy. Všiml si, že všichni ostatní mají řetězy připevněné pouze k jedné noze. Pak ho tam nechali.
Vrhly se na něj roje much a sedaly mu na podchlazenou kůži. Ležel na boku u stěny. Rána, v níž zůstávala hlavice šípu, se zavírala, což nesměl dovolit. Zavřel oči a soustředil se, až cítil jeden každý sval, rozsekaný, rozervaný a krvácející, stahující se kolem železného hrotu. Začal svaly pohybovat, nepatrně je zatínal, aby vyzkoušel polohu šípu - a bojoval s bolestí, každým takovým pohybem vyvolanou. Po chvíli toho nechal, uvolnil se a zhluboka dýchal, dokud se nevzpamatoval. Hlavice se mu téměř opírala o lopatku a špička v kosti vyryla rýhu. Byly tu i ozuby, pozohýbané a zkroucené. Nechat si něco takového v těle by znamenalo, že nebude moci používat levou ruku. Musel dostat železo ven.
Znovu se soustředil. Poničené svaly a tkáně, díra v potrhaném těle. Jak se dál připravoval a pomalu dýchal, zalil ho celého pot. Zaťal svaly. Z hrdla mu unikl roztřesený výkřik. Další proud krve a nesnesitelná bolest. Svaly se mu křečovitě stáhly v postupující vlně. Něco udeřilo do jílu za ním a sklouzlo mezi odpadky.
Karsa, roztřesený a supící, delší dobu jen ležel. Krev mu ze zad pomalu přestávala téci, až se krvácení zastavilo docela.
"Veď mě, vojevůdce!"
Bairot Gild to myslel jako kletbu, jež vzešla z místa v mysli a způsobem, který Karsa nechápal. A pak Bairot Gild nesmyslně zemřel. Urydy nemohli lidé z nížin ničím ohrozit, protože Urydové nebyli jako Sunydové. Bairot se vzdal své naděje na pomstu, kteréžto gesto Karsu úplně ohromilo.
Ten krutý, vědoucí, nevraživý pohled v Bairotových očích, upírajících se na Karsu i ve chvíli, kdy mu meč mířil na krk. Neřekl by lidem z nížin nic, avšak byl to vzdor, který neměl význam - ale ne, byl v tom význam… protože Bairot se rozhodl, že mě opustí.
Náhle se Karsa zachvěl. Urugale, copak mne mí bratři zradili? Delum Thord uprchl, Bairot Gild zemřel - mám stále dokola zakoušet opuštění? A co Urydově očekávající můj návrat? Půjdou za mnou, až lidem z nížin vyhlásím válku?
Nejdřív možná ne. Ne, uvědomil si, dojde na hádky, hašteření, budou sedět kolem táborových ohnišť, stařešinové budou rozhrabávat oheň a potřásat hlavami. Dokud se neroznese zpráva, že se blíží vojska z nížin. A tehdy nebudou mít na vybranou. Uprchneme do klína Phalydům? Ne. Nebudeme mít jinou možnost než bojovat, a mě, Karsu Orlonga, požádají, abych Urydy vedl. To pomyšlení jej uklidnilo.
Pomalu se překulil, zamrkal do šera a rozehnal tak mouchy, které mu seděly na obličeji.
Chvíli musel šátrat ve svinstvu, než našel hlavici šípu s úlomkem dříku. Dřepl si ke kládě a prohlížel si uchycení okovů. Byly tu dvoje řetězy, jedny pro ruce a druhé pro nohy, upevněné k dlouhé železné tyči, která byla zaražená do klády a jejíž protější konec byl roztepaný naplocho. Oka řetězu byla velká a pevná, ukovaná pro teblorskou sílu. Ale dřevo na

spodku klády začínalo hnít. Karsa se pustil do práce a kouskem železa ryl a dloubal do změklého dřeva kolem plochého konce.
Bairot ho zradil, zradil Urydy. V jeho posledním vzdoru nebyla odvaha. Vlastně to byl pravý opak odvahy. Objevili nepřátele Teblorů. Lovce, kteří sbírali teblorské trofeje. To se museli dozvědět válečníci všech kmenů, a sdělit jim to se nyní stalo Karsovým jediným úkolem. Nebyl Sunyd, jak lidé z nížin brzy zjistí.
Hniloba pokračovala kolem železné tyče. Karsa vydoloval nasáklou, rozměklou hmotu, kam až hlavice šípu dosáhla, a pustil se do druhé strany. Nejdřív vyzkouší železnou tyč, která mu drží pouta na nohou.
Nepoznal, je li venku den, či noc. Nahoře občas zadupaly těžké boty, ale ty zvuky nebyly natolik pravidelné, aby mu prozradily, jak ubíhá čas. Karsa neúnavně pracoval a poslouchal, jak lidé z nížin na druhém konci klády pokašlávají a sténají. Neuměl si představit, co ty nešťastné děti udělaly, aby si od vlastních druhů zasloužily takový trest. Vyhnání z kmene byl nejtvrdší trest, jaký Teblorové udělovali těm, jejichž skutky záměrně ohrozily přežití vesnice, což mohla způsobit neopatrnost nebo vražda jiného Teblora a cokoliv mezi tím. Vyhnanství obvykle vedlo ke smrti, avšak ta přicházela spíš strádáním ducha potrestaného. Mučení Teblorové neznali, stejně jako delší věznění.
Karsu napadlo, že tito lidé z nížin jsou nemocní, protože umírá jejich duch. Mezi pověstmi existovaly útržky, v nichž se šeptalo, že Teblorové kdysi vlastnili otroky - to slovo, jeho význam, Karsa znal. Vlastnit jiný život, nakládat s ním, jak se majiteli zlíbí. Duch otroka nemohl než strádat. Karsa strádat nehodlal. Jeho ducha chránil Urugalův stín.
Zastrčil si hlavici oštěpu za pás, opřel se zády o hlínu, zapřel se nohama o kládu a pomalu nohy natahoval. Řetěz se napjal. Na spodní straně se tyč zahryzla do dřeva a zapraštělo to. Okovy se mu zarývaly do kůží ovinutých kotníků. Zatlačil silněji. Křuplo to a tyč se už nepohnula. Karsa pomalu povolil svaly. Kopnutím uvolnil tyč, chvíli odpočíval a pak se znovu pustil do práce. Po několika pokusech se mu podařilo vytáhnout tyč o tři prsty. Plochý konec byl ohnutý. Okovy mu prodřely kamaše a na kovu se zaleskla krev. Opřel si hlavu o hliněný svah. Nohy se mu třásly.
Nahoře se znovu ozvaly kroky, pak někdo zvedl padací dveře. Na schodech zazářila lucerna a v jejím světle Karsa uviděl bezejmenného strážného.
"Uryde," křikl, "ještě dýcháš?"
"Pojď blíž," vyzval jej Karsa tichým hlasem, "a já ti ukážu, nakolik jsem se vzpamatoval."
Muž z nížin se zasmál. "Mistr Silgar měl zřejmě pravdu. Zlomit tvého ducha asi chvíli potrvá." Muž zůstal stát v polovině schodů. "Tví sunydští příbuzní se za den za dva vrátí."
"Nemám žádné příbuzné, kteří by přijali život v otroctví."
"To je zvláštní, protože ty jsi to očividně udělal, jinak by ses už pokusil zabít."
"Myslíš, že jsem otrok, protože na sobě mám řetězy? Tak tedy pojď blíž, dítě."
,"Dítě', ano. Tvé podivné předstírání přetrvává, i když jsi nám dětem vydaný na milost a nemilost. No, na tom nesejde. Řetězy jsou teprve začátek, Karso Orlongu. My tě zlomíme, a kdyby tě chytili lovci hlav nahoře na plošině, než by tě dopravili k nám, z tvé teblorské pýchy už by nezbylo nic, natož nějaký vzdor. Sunydové tě budou uctívat, Karso Orlongu, že jsi zabil celý tábor lovců hlav."
"Jak se jmenuješ?" zeptal se Karsa.
"Proč?"
Urydský válečník se v šeru usmál. "Protože se mě přese všechna svá slova pořád bojíš."
"Těžko."
Ale Karsa v jeho hlase zaslechl napětí a usmál se ještě víc. "Tak mi řekni svoje jméno."
"Damisk. Jmenuju se Damisk. Kdysi jsem byl stopař ve vojsku ze Sedopsů, během malazského záboru."
"Záboru. Takže jste prohráli. Kdo z nás je zlomený na duchu, Damisku Sedopse? Když jsem na hřebeni zaútočil na váš oddíl, utekl jsi. Ponechal jsi ty, kteří tě najali, jejich osudu. Uprchl jsi jako zbabělec, jako zlomený muž. A proto jsi teď tady. Poněvadž já jsem v řetězech a ty jsi mimo můj dosah. Přišel jsi, ne abys mi něco řekl, ale protože si nemůžeš pomoci. Hledáš potěchu ve chvástání, a přece se sám v nitru užíráš, takže necítíš opravdové uspokojení. Oba přitom víme, že přijdeš znovu. A znovu."
"Poradím svému pánovi," vyhrkl Damisk rozechvěle, "aby tě dal lovcům hlav, kteří přežili, aby s tebou naložili podle svého. A já se budu dívat -"
"Ovšemže budeš, Damisku Sedopse."
Muž pozpátku vylezl nahoru a lucerna se mu v ruce prudce houpala. Karsa se zasmál. Vzápětí se padací dveře opět zabouchly a nastala tma. Teblorský válečník se znovu zapřel do klády.
Slabý hlas z druhého konce klády ho zastavil. "Obře."
Jazyk byl sunydský, hlas dětský. "Nemám pro tebe žádná slova, muži z nížin," zavrčel Karsa.
"Nežádám o slova. Cítím, jak pracuješ na tý mistrem Kápě prokletý kládě. Podaří se ti to, co provádíš?"
"Nic nedělám."
"Tak dobrá. Asi se mi to jen zdá. My ostatní tady umíráme tím nejhorším, nejvíc ponižujícím způsobem."
"Museli jste spáchat velké bezpráví -"
Následující smích zněl spíš jako drsný kašel. "No ano, obře. Opravdu. My jsme odmítli přijmout vládu Malažanů, podrželi jsme si zbraně a schovali se v lesích a v horách. Prováděli jsme nájezdy, útočili jsme ze zálohy a otravovali jsme je. Byla to náramná zábava. Dokud nás ti všiváci nechytili."
"Neopatrnost."
"Tři z vás a hrstka těch vašich zatracených psisek si zaútočí na celý městol A ty mě obviňuješ z neopatrnosti? No, neopatrní asi budeme oba, když jsme skončili tady."
Karsa se nad pravdivostí mužových slov ošklíbl. "Co tedy chceš, muži z nížin?"
"Tvou sílu, obře. Jsme tu naživu ještě čtyři, i když akorát já jsem při vědomí… a aspoň trochu při zdravým rozumu.

Teda dost na to, abych pochopil, jak mizerný je můj osud."
"Moc mluvíš."
"Ale už moc dlouho ne, můžeš být klidný. Dokážeš tu kládu zvednout, obře? Nebo ji několikrát otočit?"
Karsa dlouho mlčel. "Čeho bych tím dosáhl?"
"Zkrátilo by to řetězy."
"Já je nechci zkrátit."
"Dočasně."
"Proč?"
"Otoč tou zatracenou kládou, obře. Aby se kolem ní řetězy obtočily. S posledním otočením vtáhneš nás chudáky pod ni a my se utopíme."
"Ty chceš, abych vás zabil?"
"Tleskám tvýmu rychlýmu chápání, obře. Další duše se budou tlačit ve tvým stínu, Teblore - tak to přece vy vidíte, ne? Zabij mě, a já budu se ctí kráčet ve tvém stínu."
"Mě milosrdenství nezajímá, muži z nížin."
"A co trofeje?"
"Nedosáhnu na tebe, abych si mohl vzít trofeje."
"Jak dobře v tomhle šeru vidíš? Slyšel jsem, že Teblorové -"
"Dost na to, abych viděl, že máš pravou ruku zaťatou v pěst. Co v ní držíš?"
"Zub. Právě mi vypadl. Třetí od chvíle, co mě sem přikovali."
"Hoď mi ho."
"Zkusím to. Bojím se, že jsem trochu… unavený. Připravený?"
"Házej."
Muž zvedl třesoucí se ruku.
Zub letěl vysoko a stranou, ale Karsa švihl rukou, až napjal řetěz, a zub chytil ve vzduchu. Pozorně si ho prohlédl a zabručel: "Je zkažený."
"Proto mi nejspíš vypadl. Tak co? Zvaž ještě tohle. Namočíš tak celou kládu a dřevo by potom mělo ještě víc změknout. Teda ne že bys něco dělal."
Karsa pomalu kývl. "Líbíš se mi, muži z nížin."
"Dobrý. Teď mě utop."
"Utopím."
Karsa sklouzl dolů a postavil se. Byl po kolena zabořený v ohavné břečce a čerstvé rány na kotnících ho pálily.
"Viděl jsem je, když tě nesli dolů, obře," pokračoval muž. "Žádný Sunyd není tak velký jako ty."
"Sunydové jsou z Teblorů nejmenší."
"Musí v sobě mít nějakou krev z nížin, řekl bych."
"Opravdu padli hodně hluboko." Karsa strčil ruce pod kládu.
"Děkuju ti, Teblore."
Karsa kládu nazdvihl, otočil a znovu položil. Supěl. "Nebude to rychlé, muži z nížin, a za to se ti omlouvám."
"Chápu to. Nespěchej. Biltar už sklouzl dolů a Alrute je zřejmě na řadě teď. Vedeš si dobře."
Karsa znovu kládu zvedl a pootočil o polovinu. Z druhé strany se ozvalo šplouchání a chroptění.
Zafunění. "Už to skoro je, Teblore. Já jsem poslední. Ještě jednou - převalím se dolů, aby mě ta kláda přimáčkla."
"Pak tě to rozdrtí, neutopíš se."
"V tomhle blátě? Jen se neboj, Teblore. Ucítím její váhu, ale nebude to moc bolet."
"Lžeš."
"No a co? Nezáleží na prostředcích, ale na účelu."
"Na všem záleží," namítl Karsa a znovu se připravil. "Tentokrát ji otočím úplně, muži z nížin. Bude to snazší, když jsou teď mé řetězy kratší. Jsi připravený?"
"Ještě chvilku, prosím," vybreptl muž.
Karsa zvedl kládu a z té námahy jen zachrčel.
"Změnil jsem názor -"
"Já ne." Karsa kládu otočil a pustil.
Divoké zmítání na druhém konci, řetězy létající vzduchem, zoufalý kašel. Karsa překvapeně vzhlédl. Umazaná postava sebou házela, plivala a kopala.
Karsa se pomalu posadil a čekal, až se muž vzpamatuje. Chvíli se z druhého konce klády ozývalo jen lapání po dechu.
"Podařilo se ti proklouznout spodem. Jsem ohromen, muži z nížin. Zřejmě nakonec nejsi zbabělec. Nevěřil jsem, že mezi dětmi mohou být i takoví jako ty."
"Čirá odvaha," zachraptěl muž. "To jsem celý já."
"Čí byl ten zub?"
"Alruteho. Ne, už s tím, prosím, netoč."
"Mrzí mě to, muži z nížin, ale musím teď kládu obrátit na druhou stranu, aby byla tak jako na začátku.'"
"Proklínám tvou šibeniční logiku, Teblore."
"Jakže se jmenuješ?"
"Torvald Nom, i když pro svý malazský nepřátele jsem Obuch."
"Jak to přijde, že mluvíš jazykem Sunydů?"
"Ve skutečnosti je to starý jazyk obchodníků. Než se z nich stali lovci hlav, byli tihle Nathiové obchodníci. Oni a

Sunydové spolu obchodovali k vzájemný spokojenosti. Pravdou je, že váš jazyk je tomu nathijskýmu dost blízký."
"Vojáci mluvili hatmatilkou."
"Přirozeně, jsou to vojáci." Odmlka. "Aha, tenhle vtip jsi zřejmě nepochopil. Budiž. Ti vojáci byli nejspíš Malažani."
"Rozhodl jsem se, že tito Malažané jsou mí nepřátelé."
"Tak to máme něco společnýho, Teblore."
"Nemáme společného nic než tuto kládu, muži z nížin."
"Jak chceš. I když tě musím v jedny věci opravit. Jakkoliv jsou Malažani hnusní, Nathiové dneska nejsou o nic lepší. Mezi nížiňanama nenajdeš žádný spojence, Teblore, tím si můžeš být jistý."
"Ty jsi Nathi?"
"Ne. Já jsem Darún. Z jednoho města daleko na jihu. Rod Nomů je velký a některý jeho rodiny jsou skoro bohatý. Vlastně máme jednoho Noma v darúdžhistánský radě. Nikdy jsem se s ním nepotkal. Žel, moje rodina je spíš, ehm, chudší. Proto jsem tolik cestoval a dal se na dráhu zločinu -"
"Moc mluvíš, Torvalde Nome. Nyní jsem připraven kládu znovu otočit."
"Hrome, doufal jsem, že na to zapomeneš."

Železná tyč byla už v polovině klády a z plochého konce zbyla beztvará hrudka. Karsa nedokázal potlačit bolest a třes v nohou, i když odpočíval stále déle. Větší rány v hrudi a v zádech, způsobené dřevěným odštěpkem, se mu znovu otevřely a do propocených šatů se mu vsakovala další krev. Kůži a maso na kotnících měl na cáry.
Torvald podlehl vyčerpání chvíli poté, co se kláda vrátila do původní pozice, a ze spánku sténal, zatímco se Karsa dřel dál. Chvíli odpočíval opřený o jílový svah a jediným zvukem bylo jeho lapání po dechu podtrhované tiššími, mělčími nádechy z druhého konce klády.
Nahoře zazněly kroky, nejdřív z jednoho směru, pak z druhého, a utichly.
Karsa se znovu zvedl a zatočila se mu hlava.
"Odpočívej dál, Teblore."
"Na to není čas, Torvalde Nome -"
"Ale je. Ten otrokář, který tě teď vlastní, se tu ještě chvíli zdrží, aby mohl se svými otroky cestovat v doprovodu malazských vojáků. Les bláznů a Žlutá marka se přímo hemží bandity, na což cítím jistou majetnickou pýchu, protože to já dal tu prašivou sebranku zbojníků a hrdlořezů dohromady. Už by mi taky přišli na pomoc, nebýt těch Malažanů."
"Zabiju otrokáře," prohlásil Karsa.
"Na něj si dej pozor, obře. Silgar není příjemný chlap a je zvyklý zacházet s válečníky jako ty -"
"Já jsem Uryd, ne Sunyd."
"Pořád to opakuješ a já nepochybuju, že jsi zlejší - rozhodně jsi větší. Já jenom říkám, aby sis na Silgara dával pozor."
Karsa se postavil nad kládu.
"Máš spoustu času, Teblore. Nemá smysl se osvobodit, když nebudeš moct chodit. Tohle není prvně, co jsem v řetězech, a mluvím ze zkušenosti. V klidu počkej, a příležitost se naskytne, pokud dřív neumřeš."
"Nebo se neutopíš."
"Dobrý postřeh. Ano, pochopil jsem, cos myslel, když jsi mluvil o odvaze. Přiznávám se ke chvilce slabosti."
"Víš, jak dlouho už tu jsi přikovaný?"
"Na zemi ještě ležel sníh a led na jezeře právě pukal."
Karsa se pomalu zadíval na stěží viditelnou hubenou postavu na druhém konci klády. "Torvalde Nome, ani člověk z nížin by neměl být nucen takhle trpět."
Muž se drnčivě zasmál. "A ty nás nazýváš dětma. Vy Teblorové sekáte lidi, jako byste byli kati, ale mezi mými lidmi se poprava považuje za milosrdný skutek. Pro průměrnýho odsouzenýho lumpa je prodloužený mučení mnohem pravděpodobnější. Nathiové z utrpení udělali hotový umění - musí to být těma studenýma zimama. V každým případě, kdyby si tě nevyžádal Silgar - a ve městě nebyli malazský vojáci - místní by ti teď stahovali řemeny z těla. Pak by tě strčili do bedny, abys měl čas se uzdravit. Vědí, že tvůj druh netrpí na infekce, což znamená, že vás můžou nechat trpět pořádně dlouho. Podle mýho je teď tam venku spousta zklamaných lidí."
Karsa znovu popadl kládu. Přerušily ho hlasy shora a těžké dusání, jako kdyby dorazil asi tucet bosých chodců, a na dřevěné podlaze skladiště zařinčely vlečené řetězy. Karsa se opřel o stěnu příkopu.
Padací dveře se zvedly. Dítě v čele s lucernou v ruce, pak Sunydové - nazí, až na hrubě tkanou krátkou suknici - začali pomalu sestupovat. Byli spojení řetězem, který byl upevněn k okovu, jejž měl každý na levém kotníku. Muž z nížin s lucernou šel po chodníčku mezi oběma příkopy. Sunydové, celkem jedenáct, šest mužů a pět žen, jej následovali. Klopili hlavy, žádný se Karsovi nepodíval do chladných očí.
Na pokyn dítěte, jež se zastavilo čtyři dlouhé kroky od Karsy, se Sunydové otočili a sklouzli do svého příkopu. Objevili se další tři lidé z nížin, slezli k nim dolů a na druhý kotník každému Teblorovi připevnili pevně zapuštěný okov. Sunydové se nevzpírali.
Za chvíli už byli lidé z nížin zase nahoře a mířili ke schodům. Padací dveře zaskřípaly v závěsech a s prásknutím se zavřely. Přítmím se nesl zvířený prach.
"Takže to je pravda. Uryd." Hlas mluvil šeptem.
Karsa ohrnul ret. "Byl to snad hlas Teblora? Ne, to nemohl být. Teblorové se nestávají otroky. Teblorové by raději zemřeli, než by poklekli před někým z nížin."
"Uryd… v řetězech. Jako my ostatní -"
"Jako Sunydové? Kteří nechali ty ohavné děti přijít blíž a dát jim na nohy řetězy? Ne. Já jsem vězeň, ale žádná pouta mě nadlouho nezadrží. Sunydům je třeba připomenout, co to je být Teblorem."

Mezi Sunydy zazněl nový hlas, ženský hlas. "Viděli jsme mrtvé narovnané na zemi před táborem lovců. Viděli jsme vozy plné mrtvých Malažanů. Lidé ve městě pláčou. A přece se povídá, že jste byli jenom tři -"
"Dva, ne tři. Náš druh Delum Thord byl zraněn na hlavě a jeho myšlení ho opustilo. Běhal se psy. Kdyby bylo jeho myšlení v pořádku a v rukou třímal krvomeč -"
Sunydové začali mumlat a s bázní vyslovovali krvomeč.
Karsa se zamračil. "Co je tohle za bláznovství? Copak Sunydové zapomněli na všechny staré obyčeje Teblorů?"
Žena si povzdechla. "Zapomněli? Ano, už dávno. Naše vlastní děti mizely za nocí na jih do nížin, dychtily po prokletých mincích lidí z nížin - kouscích kovu, kolem kterých se zřejmě točí celý život. Zle byly zneužity naše děti - některé se vrátily do našich údolí jako zvědové pro lovce. Tajné háje krvodřeviny byly vypáleny, naši koně pobiti. Zrada vlastních dětí, Uryde, to zlomilo Sunydy."
"Vaše děti měly být zahubeny," opáčil Karsa. "Srdce vašich válečníků byla příliš měkká. Pokrevní příbuzenství končí, je li dokonána zrada. Ty děti přestaly být Sunydy. Já je zabiju místo vás."
"Měl bys potíže je najít, Uryde. Jsou rozprášené, mnoho z nich padlo, mnoho je prodáno do nevolnictví, aby splatily své dluhy. A některé se vydaly daleko do velkých měst Nathilogu a Genabaris. Náš kmen už není více."
První Sunyd, jenž promluvil, dodal: "Kromě toho, Uryde, jsi v řetězech. Teď je z tebe majetek mistra Silgara, kterému neutekl jediný otrok. Už nikdy zabíjet nebudeš. Nikdy. A přinutí tě pokleknout, stejně jako nás. Tvá slova jsou prázdná."
Karsa se znovu rozkročil na kládě. Tentokrát popadl řetězy a obtočil si je kolem zápěstí, kolikrát to jen šlo. A vzepřel se proti nim. Svaly se mu napínaly, nohama tlačil na kládu a narovnával se. Zapraštělo to a pak něco prasklo. Karsa odletěl na jílový svah a řetězy udeřily do hlíny kolem něj. Zamrkal, jak se mu do očí dostal pot, a zadíval se na kládu. Kmen byl po celé délce rozštípnutý.
Z druhého konce se ozvalo syknutí a řinčení uvolněných řetězů. "Mistr Kápě mě vem, Karso Orlongu," zašeptal Torvald, "ty opravdu nesnášíš urážky, co?"
I když už nebyl přikovaný ke kládě, řetězy, jež měl Karsa na zápěstích a kotnících, byly stále upevněné k železným tyčím. Válečník si odvinul řetězy z otlučených, krvácejících předloktí a chopil se jedné tyče. Položil řetěz z nohou na kládu, zarazil rovný konec tyče do jednoho oka a oběma rukama zakroutil.
"Co se stalo?" chtěl vědět jeden Sunyd. "Co to bylo za zvuk?"
"Urydovi praskla páteř," opáčil první mluvčí.
Torvald se chladně zasmál. "Pán zřejmě zatlačil pro tebe, Ganale."
"Jak to myslíš, Nome?"
Oko prasklo a kus železa odletěl a zaryl se do hliněné stěny naproti. Karsa řetěz vytáhl z okovů na nohou. Pak se pustil do řetězu, jejž měl na rukou. Další rupnutí. Uvolnil si ruce.
"Co se děje?"
Třetí prasknutí, když odlomil řetěz ze železné tyče, kterou používal - té nepoškozené, s plochým koncem nedotčeným, s ostrými hranami. Karsa vylezl z příkopu.
"Kde je ten Ganal?" zavrčel.
Kromě jednoho se všichni Sunydové ležící v druhém příkopu schoulili.
"Já jsem Ganal," představil se válečník, který se nepohnul. "Nakonec to nebyla zlomená páteř. Nuže dobrá, válečníku, zabij mě za má pochybovačná slova."
"To udělám." Karsa přešel po chodníku a zvedl železnou tyč.
"Jestli to uděláš," vyhrkl Torvald, "ostatní nejspíš začnou křičet."
Karsa zaváhal.
Ganal se na něj usmál. "Jestli mě ušetříš, nikdo nevyvolá poplach, Uryde. Je noc, do svítání pořád zbývá nejméně jedno zvonění. Podaří se ti uprchnout -"
"A vás za vaše mlčení potrestají," podotkl Karsa.
"Ne. My jsme všichni spali."
Ozvala se žena. "Přiveď Urydy, všechny. Až zabijete každého v tomto městě, můžete soudit nás Sunydy, jak bude vaším právem."
Karsa váhal, než kývl. "Ganale, dávám ti tvůj další bídný život. Ale vrátím se a budu si tě pamatovat."
"O tom nepochybuji, Uryde," odpověděl Ganal. "Teď už ne."
"Karso," promluvil Torvald. "Možná jsem z nížin, a tak -"
"Osvobodím tě, dítě," slíbil Uryd a obrátil se. "Prokázal jsi velkou odvahu." Sklouzl dolů k muži. "Na chůzi jsi příliš hubený," poznamenal. "Nedokážeš běžet. Ještě pořád chceš, abych tě propustil?"
"Hubený? Neztratil jsem víc než půl kamene, Karso Orlongu. Dokážu utíkat."
"Prve jsi mluvil dost slabě -"
"Kvůli soucitu."
"Ty chceš soucit od Uryda?"
Muž přihlouple pokrčil hubenými rameny. "Stálo to za pokus."
Karsa roztáhl řetěz.
Torvald si uvolnil paže. "Beru tě ochraňuj, mládenče."
"Nech si své bohy z nížin pro sebe."
"Samozřejmě. Omlouvám se. Cokoliv řekneš."
Torvald se vyškrábal nahoru. Na chodníčku se zastavil. "Co ty padací dveře, Karso Orlongu?"
"Co s nimi?" zavrčel válečník, vylezl nahoru a prošel kolem Torvalda.

Ten se Karsovi poklonil a půvabně mávl vychrtlou rukou. "Jen mě veď."
Karsa se zastavil na prvním schodě a ohlédl se na dítě. "Jsem vojevůdce," zabručel. "Ty chceš, abych tě vedl, muži z nížin?"
V druhém příkopu promluvil Ganal. "Dej si pozor, jak odpovíš, Darúne. U Teblorů nejsou žádná planá slova."
"No, ehm, bylo to jen pozvání. Abys šel po schodech první -"
Karsa znovu vykročil.
Pod padacími dveřmi se zastavil a prohlížel si okraje. Vzpomněl si, že po zamčení se ještě spouští železná petlice. Karsa zarazil plochý konec tyče pod petlici, jak nejhlouběji to šlo, a začal páčit. Dal do toho všechnu svou sílu. Něco prasklo a padací dveře nepatrně nadskočily. Karsa se o ně opřel plecemi a narovnal se. Panty zavrzaly. Válečník ztuhl a chvíli čekal, než pokračoval, tentokrát pomaleji.
Když vystrčil hlavu z otvoru, uviděl na druhém konci skladiště slabou záři lucerny a v ní u malého stolku seděli tři lidé z nížin. Nebyli to vojáci - Karsa je už viděl ve společnosti otrokáře Silgara. Na stole tlumeně zachřestily kostky. Podle Karsy bylo pozoruhodné, že neslyšeli vrzání pantů. Pak zachytil nový zvuk - sborové skřípění a sténání a vytí větru zvenčí. Od jezera se blížila bouře a do severní stěny skladiště již bušil déšť.
"Urugale," šeptl Karsa, "děkuji ti. A teď buď svědkem…"
Válečník jednou rukou držel padací dveře a potichu vyklouzl z díry. Posunul se tak daleko, aby se ven dostal i Torvald, a pak dveře zase pomalu spustil. Posunkem Torvaldovi přikázal, aby zůstal, kde je, na což muž kývl hlavou. Karsa opatrně přendal tyč do pravé ruky a vydal se za světlem.
Jen jeden ze tří strážných ho mohl koutkem oka zahlédnout, jenomže se cele soustředil na kostky kutálející se po stole před ním. Druzí dva seděli zády do místnosti.
Karsa se držel při zemi, dokud nebyl na tři kroky od stolu, pak se tichounce zvedl. Zaútočil a vodorovně švihl tyčí, jež se srazila nejdřív s jednou nechráněnou hlavou, pak s druhou. Třetí strážný na něj zíral s otevřenou pusou. Karsa levačkou popadl zakrvácený konec tyče a vrazil ho muži z nížin do hrdla. Ten sletěl ze židle, narazil na dveře skladiště a sesul se jako hromádka neštěstí.
Karsa položil tyč na stůl, dřepl si k jedné z obětí a začal jí sundávat opasek s mečem.
Došel k němu Torvald. "Noční můra mistra Kápě," zamumlal, "to jsi, Uryde."
"Vezmi si zbraň," vybídl jej Karsa a přesunul se k druhé mrtvole.
"Vezmu. A teď, kam utečeme, Karso? Budou čekat, že půjdeme na severozápad, odkud jsi přišel. Co nejrychleji pojedou k průsmyku. Mám přátele -"
"Já nehodlám utíkat," zavrčel vojevůdce a přehodil si oba opasky s meči přes rameno. Dlouhé meče vypadaly na jeho zádech maličké. Karsa znovu popadl železnou tyč. Obrátil se a zjistil, že na něj Torvald jen civí v němém úžasu. "Utíkej ke svým přátelům, muži z nížin. Této noci dostatečně rozptýlím pozornost, aby se ti podařilo uniknout. Dnes v noci pomstím Bairota Gilda a Deluma Thorda."
"Nečekej ode mě, že pomstím tvou smrt, Karso. Je to šílenství - už jsi dokázal nemožné. Poručím tě tahající Paní a odejdu, dokud můžu. Pro případ, že jsi zapomněl, je tohle město plné vojáků."
"Jenom jdi, dítě."
Torvald zaváhal a rozhodil rukama. "Budiž. Za svůj život ti, Karso Orlongu, děkuju. Rodina Nomů bude tvý jméno vzpomínat v modlitbách."
"Počkám padesát úderů srdce."
Torvald bez dalšího slova zamířil k posuvným dveřím skladiště, Závora nebyla spuštěná a menší petlice držela dveře volně v rámu. Torvald dveře odsunul natolik, aby mohl rychle vyhlédnout, pootevřel je o něco víc a vyklouzl ven.
Karsa poslouchal, jak jeho bosé nohy čvachtají v blátě někde nalevo. Usoudil, že nebude čekat tak dlouho, jak slíbil. I když byla kvůli bouřce pořádná tma, ráno se rychle blížilo.
Teblor odtáhl dveře a vyšel ven. Ulička užší než hlavní ulice, dřevěné budovy naproti nezřetelné za clonou hustého deště. Dvacet kroků napravo svítilo v okně prvního poschodí domu na vedlejším nároží kalné světýlko.
Chtěl svůj krvomeč, ale neměl tušení, kde by mohl být. Bez něj mu postačí jakákoliv teblorská zbraň. A on věděl, kde by nějakou mohl najít. Zavřel za sebou dveře, vydal se doprava a zamířil k jezeru. Vítr mu vháněl dešťové kapky do obličeje a voda uvolňovala zaschlou krev a bláto. Když se rozběhl k volnému prostoru, kde tábořili lovci hlav, cáry z jeho kožené košile ho plácaly do těla.
Někteří přežili. Z Karsovy strany to bylo opomenutí, které nyní napraví. A v chýších těch dětí s chladnýma očima budou teblorské trofeje. Zbraně. Zbroj. Chýše a chatrče padlých už byly vyrabované, dveře byly otevřené a všude se válelo smetí. Karsa upřel oči na rákosovou chatrč, v níž očividně stále někdo byl, a vydal se blíž.
Minul malá dvířka a opřel se ramenem přímo do stěny. Rákosový panel se vyvrátil a Karsa skočil dovnitř. Na palandě vlevo od něj někdo zavrčel a nějaký muž se posadil. Železná tyč zasvištěla. Stěny ohodila krev a úlomky kostí. Muž se zase zhroutil na palandu.
V jediné malé místnosti bylo plno sunydských předmětů, většinou ale nebyly k ničemu: amulety, opasky a tretky. Našel však dva sunydské lovecké nože, v pochvě ze dřeva potaženého jelenicí vyšívanou korálky. Jeho pozornost upoutal nízký oltářík. Podle malé hliněné sošky patřil nějakému bohu z nížin. Soška zobrazovala kance stojícího na zadních nohách. Teblor ho srazil na podlahu a rozdupl. Zůstaly jen střepy.
Vyšel ven a zamířil k vedlejší obydlené chajdě. Vítr nad jezerem vyl a o oblázkovou pláž narážely bělohřívé vlny. Obloha byla stále zatažená a déšť neustával.
Celkem tu bylo sedm chatrčí a v šesté - poté, co zabil dva muže propletené pod kůží šedého medvěda na palandě - našel starý sunydský krvomeč a téměř úplnou sadu zbroje, jež byla sice ve stylu, jaký Karsa jaktěživ neviděl, ale bezpochyby byla teblorského původu, vzhledem k velikosti a značkám vypáleným do dřevěných plátů. Teprve když si

ji připínal, uvědomil si, že šedé, omšelé dřevo je krvodřevo - vybělené staletími zanedbávání.
V sedmé chalupě našel malou nádobu s krevolejem. Nedbal na čas, zbroj si sundal a do vyhladovělého dřeva pečlivě vtíral čpící mast. Zbytkem utišil žízeň meče. Políbil lesklou čepel a okusil hořký olej. Účinek se dostavil okamžitě. Srdce se mu rozbušilo a svaly mu projel oheň. Hlavu měl plnou chtíče a vzteku.
Vyběhl ven, a když se zadíval na městečko před sebou, viděl rudě. Vykročil, i když už necítil nohy, a oči upíral na bronzem obité dveře velkého domu z trámů. Dveře vyrazil a vstoupil do nízké chodby za prahem. Nahoře někdo křičel. Karsa se na podestě ocitl tváří v tvář širokoplecímu, holohlavému dítěti. Za ním se krčila žena s prošedivělými vlasy a za ní prchalo půl tuctu sloužících. Holohlavé dítě právě strhlo ze zdi dlouhý meč, dosud v drahokamy vykládané pochvě. V očích mu svítil strach a výraz nevíry ulpíval na jeho tváři, ještě když hlava padala z ramen.
Pak se Karsa dostal do posledního pokoje nahoře. Když překračoval posledního sluhu, musel se sehnout, protože strop tu byl nízký. V domě za ním bylo ticho a před ním se za sloupkem postele schovávala mladá žena z nížin.
Teblor pustil meč a vzápětí ji držel před sebou. Žena se ho snažila kopnout do kolene. Uchopil ji pravou rukou za týl a přitiskl její obličej ke svému olejem napuštěnému kyrysu. Chvíli se vzpírala, pak trhla hlavou a vytřeštila oči.
Karsa se zasmál a hodil jí na postel. Ženě vycházely z úst zvířecí zvuky, a když na ni nalehl, rukama s dlouhými prsty ho pevně popadla. Žena se po něm sápala a v zoufalé touze se až prohýbala v zádech. Než skončil, ztratila vědomí, a když se odsunul, byla mezi nimi krev. Karsa věděl, že to přežije. Krevolej prostě neměl strpení s potrhanými těly.
Vyběhl zpátky do deště. Opět držel meč. Na východě se obloha začínala projasňovat. Karsa se vydal do vedlejšího domu.
Na nějakou dobu ho opustilo vědomí, a když začal znovu vnímat, byl v podkroví a oknem dovnitř pronikalo jasné sluneční světlo. Klečel na podlaze, zalitý krví, a vedle něj leželo tělo tlustého dítěte v rozřezaných šatech, s nevidoucíma očima upřenýma na strop. Karsa se roztřásl a drsně lapal po dechu, což se v zaprášeném, stísněném podkroví hluše rozléhalo. Odněkud zvenčí sem doléhal křik. Teblor dolezl k oknu s tlustým sklem.
Dole byla hlavní ulice. Byl kousek od západní brány. Shromažďovali se tu lidé na neklidných koních - malazští vojáci. Přes sklo byly postavy celé pokřivené. Ke Karsovu úžasu náhle vyjeli k bráně. Dusot kopyt rychle utichl, jak oddíl zamířil k západu.
Válečník se zase pomalu posadil. Zdola se nic neozývalo a on věděl, že v domě nezůstal nikdo živý. Také věděl, že prošel nejméně tucet takových domů, občas předními dveřmi, ale častěji těmi zadními nebo boční zdí. A všechna ta místa byla nyní stejně ztichlá jako dům, kde se nacházel.
Útěk byl odhalen. Ale co lovci hlav? Co měšťané, kteří ještě nevyšli na ulici, i když už je den skoro v polovině? Kolik jsem jich doopravdy zabil?
Z místnosti pod ním zazněly dole tiché kroky, pět, šest párů nohou. Karsa měl smysly stále vybuzené krevolejem. Zavětřil, avšak jejich pach se k němu dosud nedonesl. Přesto věděl, že to jsou lovci, ne vojáci. Zhluboka se nadechl, chvíli zadržel dech a pak kývl. Aha, otrokářovi válečníci. Povazují se za chytřejší než Malažané a pořád mě chtějí pro svého pána.
Karsa se nepohnul - velmi dobře věděl, že by dole zaslechli každý posun váhy. Pomalu otočil hlavu a zadíval se na vstup na půdu. Padací dveře byly zavřené - nevzpomínal si, že by je zavíral, takže nejspíš zapadly vlastní váhou. Jak je to ale dlouho? Zalétl pohledem k mrtvole dítěte. Krev pomalu vytékající z ran byla hustá. Nějaká doba tedy uběhla.
Zaslechl kohosi mluvit a chvíli mu trvalo, než si uvědomil, že jazyku rozumí. "Jedno zvonění, pane, možná víc."
"Tak kde je kupec Balantis?" zeptal se jiný. "Tady je jeho žena a dvě děti… čtyři sluhové - neměl jich víc?"
Další pohyb.
"Prohlídni podkroví -"
"Tam spí sluhové. Pochybuju, že by starej tlusťoch Balantis dokázal vylízt nahoru po tom žebříku."
"Tady!" křikl další hlas o kus dál. "Schůdky na půdu jsou spuštěný!"
"Dobrá, to mu asi strach dodal křídla. Astabbe, běž nahoru a potvrď, jestli je kupec opravdu po smrti. A pohni s tím. Musíme prohlídnout další dům."
"Pro mistra Kápě, Borrugu, už vedle jsem skoro vyhodil snídani. Nahoře je ticho, nemůžem to prostě nechat tak? Kdo ví, třeba ten zmetek zrovna rozsekává na kusy další rodinu."
Chvilka mlčení, pak: "Dobře, půjdeme. Tentokrát se podle mě Silgar zmýlil. Ta cesta mrtvých, co je Uryd zabil, vede přímo k západní bráně, a vsadím roční sloupek, že teď peláší k T'lanskýmu průsmyku."
"Tam ho Malažani dohoní."
"To je pravda. Tak jdeme."
Karsa slyšel, jak lovci míří ke dveřím a vycházejí ven. Teblor se ještě chvíli nehýbal. Silgarovi muži žádné další mrtvé nenajdou. To je přivede zpátky. Došel k padacím dveřím, zvedl je a sešel po zakrvácených dřevěných schůdcích. Mrtví leželi po celé chodbě a páchla tu smrt.
Karsa se vydal k zadním dveřím. Dvůr byl samé bláto a kaluže a hromada dlažebních kostek vedle čekala na příchod dělníků. Dál byla nově zbudovaná kamenná zídka s klenutou brankou uprostřed. Mraky na obloze rychle unášel vítr, takže se na zemi rychle střídalo světlo a stín. V dohledu nebylo ani živáčka. Karsa dvůr přeběhl a přikrčil se u brány. Za zídkou byla úzká ulička s vyježděnými kolejemi, rovnoběžná s hlavní ulicí, a za ní na vysoké, zežloutlé trávě ležely hromádky vysekaných keřů.
Byl na západním konci města a lovci tu byli také. Bylo tedy zřejmé, že bezpečnější bude na východním konci. A zároveň se zdálo, že tu ložírují malazští vojáci… i když viděl, jak jich nejméně třicet odjíždí z města západní bránou. Kolik jich tu zůstalo?
Karsa prohlásil Malažany za své nepřátele.
Vyklouzl do uličky a zamířil na východ. Přikrčený běžel co nejrychleji a rozhlížel se po nějakém úkrytu. Čekal, že každou

chvíli uslyší křik prozrazující, že byl odhalen.
Dostal se do stínu velkého domu, jenž se mírně nakláněl do ulice. Dalších pět kroků, a ocitl by se na široké ulici vedoucí k jezeru. Překonat ji bez toho, aby si ho všimli, bude nejspíš výzvou. Silgarovi lovci zůstávali ve městě a s nimi i neznámý počet Malažanů. Dost na to, aby mu způsobili potíže? Netušil.
Pět opatrných kroků, a byl na nároží. Na břehu jezera stál hlouček lidí. Z jednoho domu vynášeli zahalená těla a dva muži zápolili s mladou nahou ženou celou od krve. Žena syčela a snažila se jim vyškrábat oči. Karsovi chvíli trvalo, než ji poznal. V žilách jí stále bouřil krevolej a lidé před ní poplašeně couvali, přičemž na ni ohromeně zírali.
Pohled doprava. Nikdo.
Karsa přeběhl ulici. Byl na krok od uličky naproti, když zaslechl drsný výkřik a sbor hlasů. Zabrzdil v blátivé břečce, zvedl meč a zadíval se k lidem u vody.
A spatřil jen jejich záda, protože prchali jako vylekaní jeleni. Na břehu zbyly jen zabalené mrtvoly. Mladá žena, jež náhle zůstala volná, s ječením upadla do bláta a jednoho ze svých věznitelů popadla za kotník. Muž ji kus táhl bahnem, než se jí podařilo mu podrazit nohu. S prskáním na něj vylezla.
Karsa vešel do uličky. Hlasitě se rozezněl zvon.
Teblor pokračoval dál k východu rovnoběžně s hlavní ulicí. Na druhém konci, asi třicet kroků daleko, ulička ústila naproti dlouhé kamenné přízemní budově s okny opatřenými těžkými okenicemi. Když se k ní rozběhl, mihli se mu zorným polem tři malazští vojáci - všichni v přilbicích se sklopeným hledím, žádný neotočil hlavu.
Karsa zpomalil. Teď z budovy viděl větší kus. Nějak se lišila od ostatních domů ve městě, byla přísná a praktická - takový styl by se mohl Teblorům líbit.
Na konci uličky se zastavil. Napravo měl nároží budovy a za ním další hlavní ulici, za níž bylo volné prostranství podobně jako u západní brány, a dále byl vidět konec města. Nalevo a o něco blíž budova končila a vedle ní se rozkládala dřevěná ohrada se stájemi a kůlnami. Karsa se znovu zadíval doprava a trochu se vyklonil. Tři malazští vojáci nebyli nikde k vidění.
Někde za ním stále zněl zvon, avšak město působilo opuštěným dojmem. Karsa se rozběhl k ohradě. Nikdo nespustil poplach, ani když překročil hrazení a podél zdi domu se vydal ke dveřím. Ty zůstaly otevřené. V předpokoji byly věšáky, stojany a police na zbraně, ale veškeré zbraně byly pryč. Zatuchlý vzduch plný prachu si podržel vzpomínku na strach. Karsa pomalu vstoupil.
Naproti měl další dveře, tentokrát zavřené. Kopnutím je vyrazil. Zav nimi byla velká místnost s řadami kavalců po obou stranách. Prázdná.
Ozvěna padajících dveří utichla. Karsa se sklonil, aby mohl projít dveřmi, rozhlédl se kolem sebe a zavětřil. Místnost páchla napětím. Cítil tu něčí přítomnost, kdosi tu stále byl, avšak nějak se mu dařilo zůstat neviditelný. Karsa pomalu udělal několik kroků. Snažil se zaslechnout dýchání, ale když nic neuslyšel, udělal další krok.
Smyčka se spustila shora, padla mu přes hlavu a ramena. Pak se ozval divoký výkřik a konopný provaz se mu zadrhl kolem hrdla. Když Karsa zvedl meč, aby provaz přeřízl, seskočili za ním čtyři lidé a provazem to trhlo, až to Teblora zdvihlo ze země.
Nahoře to náhle zapraštělo a kdosi ošklivě zaklel, pak praskl trám a provaz trochu povolil, třebaže smyčka se Karsovi dál stahovala kolem hrdla. Teblor nemohl dýchat. Prudce se otočil a vodorovně švihl mečem - což se nesetkalo s žádným odporem. Viděl, že malazští vojáci sebou již praštili na zem a odkutáleli se z jeho dosahu.
Karsa si strhl provaz z krku a zamířil k nejbližšímu vojákovi, který se pokoušel vyškrábat na nohy. Zezadu do něj udeřila magie, horká vlna, jež ho zcela obklopila. Teblor zavrávoral a pak kouzlo s řevem setřásl.
Rozmáchl se mečem. Malažan před ním uskočil, ale hrot meče se střetl s jeho pravým kolenem a kost nevydržela. Muž zaječel a upadl.
Na Karsu padla ohnivá síť, neuvěřitelně těžká síť bolesti, která ho srazila na kolena. Pokoušel se ji rozsekat, ale mihotavé prameny mu to znemožňovaly. Síť se začínala stahovat, jako by to byla živá bytost. Válečník zápolil se smršťující se sítí a ve chvilce byl zcela bezmocný.
Raněný voják dál ječel, až tvrdý hlas vykřikl rozkaz a místností blesklo strašidelné světlo. Jekot náhle utichl.
Karsu obstoupili lidé z nížin a jeden si mu dřepl k hlavě. Muž s tmavou pletí, zjizvenou tváří a holou, potetovanou lebkou. V úsměvu předvedl řadu blyštivých zlatých zubů. "Předpokládám, že nathijsky umíš. To je hezký. Právě jsi Pajdovi zničil tu jeho bolavou nohu a jemu se to nebude líbit. Ale to, že jsi nám tak hezky spadl do klína, víc než vyrovná domácí vězení, který teď máme -"
"Zabijme ho, seržante -"
"To stačí, Křápe. Zvonku, běž najít otrokáře. Řekni mu, že máme jeho kořist. Dáme mu ho, ale ne zadarmo. Jo, a udělej to potichu - nechci mít přede dveřma celý město s pochodněma a vidlema." Seržant vzhlédl, protože dorazil další voják.
"Dobrá práce, Ebrone."
"Skoro jsem se podělal, Šňůro," opáčil muž jménem Ebron, "když jakoby nic odhodil to nejhorší kouzlo, co jsem měl po ruce."
"To to jenom dokazuje, ne?" zahučel Křáp.
"Dokazuje co?" chtěl vědět Ebron.
"No, že chytrost je vždycky lepší, to je celý."
Seržant Šňůra zabručel a řekl: "Ebrone, zkus něco udělat pro Pajdu, než se probere a začne zase vřeštět."
"Podívám se na něj. Na takovýho prcka má pořádný plíce, to teda jo."
Šňůra opatrně vsunul ruku mezi žhavá vlákna sítě a poklepal na krvomeč. "Takže tady máme jeden z těch slavnejch dřevěnejch mečů. Je tak tvrdej, že přerazí arenskou ocel."
"Koukni se na ostří," dodával Křáp. "Tvoří ho vlastně tahleta pryskyřice, co používají -"

"A vytvrdí i dřevo, jasně. Ebrone, způsobuje mu ta tvoje síť bolest?"
Čaroděj odpověděl z místa, kde na něj Karsa neviděl. "Být to ty, Šňůro, tak budeš výt, že bys zahanbil i ohaře stínu. Stačila by chvilka a byl bys mrtvěj, škvařil by ses jako špek na rozpáleným kameni."
Šňůra se zamračil na Karsu a pomalu zakroutil hlavou. "On se ani netřese. Mistr Kápě ví, co bychom dokázali, kdybychom měli v řadách pět tisíc takových jako on."
"Možná by se nám dokonce podařilo vyčistit Mottskej les, co, seržante?"
"Možná." Šňůra vstal a poodešel stranou. "Tak co zdrželo Zvonka?"
"Nejspíš nemůže nikoho najít," hádal Kŕáp. "Nikdy jsem neviděl, že by celý město takhle vyrazilo na vodu."
Z předpokoje zazněly kroky a Karsa slyšel, že dorazilo nejméně půl tuctu dalších lidí.
Tichý hlas pravil: "Děkuji, seržante, že jste znovu získali můj majetek -"
"Už to není tvůj majetek," odtušil Šňůra. "Teď je to vězeň Malazský říše. Zabil malazský vojáky, nemluvě o poškození říšskýho majetku, když támhle vykopl dveře."
"To snad nemyslíš vážně -"
"Já mluvím vždycky vážně, Silgare," protáhl tiše Šňůra. "Umím si představit, co bys s tímhle obrem udělal. Vykastroval ho, vyřízl mu jazyk a zchromil ho. Dal bys ho na řetěz a vydal se do měst na jihu, abys získal náhradu za svý lovce hlav. Ale názor pěsti na ten tvůj obchod s otrokama je docela dobře známej. Tohle je okupovaný území - je to součást Malazský říše, ať se ti to líbí nebo ne, a my s těmahle Teblorama nejsme ve válce. Ovšem, nelíbí se nám odpadlíci, co si přijdou sem dolů a zabíjejí poddaný říše a to všechno. Proto je tenhle zmetek taky zatčenej a nejspíš bude odsouzenej jako obvykle: do otataralovejch dolů v mý drahý domovině." Znovu si dřepl ke Karsovi. "Což znamená, že se budem často vídat, poněvadž můj oddíl má namířený domů. Povídá se něco o vzpouře a tak, i když pochybuju, že z toho něco bude."
Za ním promluvil otrokář. "Seržante, malazská nadvláda nad územím dobytým na tomto kontinentě je v této chvíli dosti vachrlatá, když vaše vojsko uvázlo dole před hradbami Dřevnova. Opravdu tu chcete přímý střet? Opovrhovat našimi místními zvyky -"
"Zvyky?" Šňůra stále hleděl na Karsu a vycenil zuby. "Nathijskej zvyk byl utýct a schovat se, když Teblorové zaútočili. To, jak jsi obratně a schválně zkazil Sunydy, je jedinečný, Silgare. Zničení toho kmene byla z tvý strany obchodní záležitost. A zatraceně úspěšná. Jedinej, kdo tady něčím opovrhuje, jseš ty, podle toho, jak zacházíš s malazskýma zákonama." Vzhlédl a usmál se ještě víc. "Co, ve jménu mistra Kápě, si myslíš, že tady děláme, ty navoněnej šmejde?"
V místnosti náhle zavládlo napětí, jak všichni položili ruce na jílce mečů.
"Jenom klid," promluvil stranou Ebron. "Vím, že jsi Maelův kněz, Silgare, a právě teď stojíš na kraji své chodby, ale já z tebe udělám mastnej flek, jestli na ni jenom mrkneš."
"Odvolej ty svý hrdlořezy," dodal Šňůra, "nebo bude mít tenhle Teblor na cestě do dolů společnost."
"Neopovážil by ses -"
"Že ne?"
"Kapitán by ne -"
"Ne, to by neudělal."
"Chápu. Tak dobře. Damisku, odveď chlapy na chvíli ven."
Karsa slyšel vzdalující se kroky.
"A teď, seržante," pokračoval Silgar po chvíli, "kolik?"
"Připouštím, že jsem o nějaký výměně uvažoval. Ale pak umlkly zvony. Což mi říká, že nám nezbývá čas. Žel, kapitán je zpátky - už se blíží koně, a rychle. Což znamená, že odteď je všechno oficiální, Silgare. Pochopitelně jsem tě celou dobu napínal, až jsi mi doopravdy nabídl úplatek. A to, jak víš, je zločin."
Bylo slyšet, že malazský oddíl dorazil do ohrady. Křik, dupání koní, krátká výměna názorů s Damiskem a ostatními strážnými venku, těžké kroky na podlaze.
Šňůra se obrátil. "Kapitáne -"
Dunivý hlas ho uťal. "Myslel jsem, že jsem vás nechal v domácím vězení. Ebrone, nevzpomínám si, že bych ti dal povolení znovu vyzbrojit tyhle ožralce…" Pak se kapitán odmlčel.
Karsa cítil, že se Šňůra usmívá, když říkal: "Ten Teblor se pokusil zaútočit na naše pozice, pane -"
"Což vám nepochybně pomohlo rychle vystřízlivět."
"To ano, pane. A proto se tady náš chytrý čaroděj rozhodl, že nám vrátí zbraně, abychom mohli polapit tohoto přerostlýho divocha. Naneštěstí se pak, kapitáne, všechno kapku zkomplikovalo."
Promluvil Silgar. "Kapitáne Laskavo, přišel jsem si sem vyžádat navrácení svého otroka, a od tohoto oddílu jsem se dočkal jen nepřátelství a hrozeb. Doufám, že jejich špatný příklad nesvědčí o hlubinách, do nichž malazské vojsko padlo -"
"To tedy rozhodně ne, otrokáři," ujistil jej kapitán Laskava.
"Výtečně. Kdybychom teď tedy mohli -"
"Pokoušel se mě podplatit, pane," ohlásil Šňůra rozčileně.
Nastalo ticho, pak se kapitán zeptal: "Ebrone, je to pravda?"
"Obávám se, že je, kapitáne."
Laskavovi se v hlase ozývalo chladné uspokojení, když říkal: "To je smůla. Podplácení je nakonec zločin…"
"Právě jsem mu říkal totéž, pane," poznamenal Šňůra.
"Vyzval mě, abych mu to nabídl!" sykl Silgar.
"To teda neudělal," namítl Ebron.

Kapitán Laskava promluvil: "Poručíku Poresi, zatkněte otrokáře a jeho lovce. Vyčlenit dva oddíly, které dohlédnou na jejich uvěznění v městské šatlavě. Umístěte je do jiné kobky, než kde máme toho náčelníka lupičů, kterého jsme chytili cestou sem - nechvalně známý Obuch tady nebude mít zrovna moc přátel. Tedy kromě těch, které jsme pověsili u silnice na východě. A pošlete pro ranhojiče pro Pajdu - Ebron zřejmě něco zprasil."
"No jo," štěkl Ebron, "nedělám Denul, víte."
"Pozor na jazyk, mágu," varoval jej kapitán.
"Promiňte, pane."
"Přiznávám, že jsem trochu zvědavý, Ebrone," pokračoval Laskava. "Jaké kouzlo jste hodil na tohoto válečníka?"
"Uch, tvarování Reus -"
"Ano, vím, jaká je vaše chodba, Ebrone."
"Ano, pane. Teda, na moři se používá k chytání a omračování dhenrabi -"
"Dhenrabi? Těch obřích mořských červů?"
"Ano, pane."
"Tak proč, ve jménu mistra Kápě, není ten Teblor mrtvý?"
"Dobrá otázka, kapitáne. Je vážně houževnatý, pane."
"Beru nás všechny chraň."
"Ano, pane."
"Seržante Šňůro."
"Pane?"
"Rozhodl jsem se, že zruším obvinění z opilosti pro vás a váš oddíl. Smutek za padlé. Vzhledem k okolnostem je to pochopitelná reakce. Tentokrát. Ale až zase zapadnete do nějaké opuštěné krčmy, není to pozvánka k prostopášnostem. Je to jasné?"
"Dokonale, pane."
"Dobrá. Ebrone, oznamte oddílu, že opouštíme toto malebné městečko, jak nejdřív to půjde. Seržante Šňůro, váš oddíl dohlédne na nakládání zásob. To bude vše, vojáci."
"A co tenhle válečník?" optal se Ebron.
"Jak dlouho ta kouzelná síť vydrží?"
"Jak dlouho budete chtít, pane. Ale bolest -"
"Zřejmě ji snáší docela dobře. Nechte ho, jak je, a mezitím vymyslete způsob, jak ho naložit na vůz."
"Ano, pane. Budeme potřebovat dlouhé tyče -"
"Cokoliv," zamumlal kapitán Laskava a odešel.
Karsa vycítil, že na něj čaroděj hledí. Bolest pominula už dávno, ať tvrdil Ebron cokoliv, a jak Teblor pomalu napínal a povoloval svaly, uvolňovala se.
Už to nepotrvá dlouho…

KAPITOLA TŘI

Mezi darúdžhistánské zakládající rodiny patří i rod Nomů.

Šlechtické rody Darúdžhistánu
Misdry

"C
hyběl jsi mi, Karso Orlongu."
Torvald Nom měl obličej samou modřinu a pravé oko napuchlé tak, že nešlo otevřít. Byl přikovaný k přednici vozu. Seděl ve shnilé slámě a díval se, jak malazští vojáci spouštějí Teblora na vůz s použitím kmínků zbavených kůry, které měl obrovský, v síti vězící válečník protažené mezi končetinami. Když Karsa konečně spočinul na voze, ten se se skřípěním prohnul.
"Lituju ty chudáky voly," poznamenal Křáp a se supěním a tváří zrudlou námahou vytáhl jeden kmínek.
Vedle stál druhý vůz a Karsa, ležící na omšelých prknech, ho viděl jen koutkem oka. Na něm seděli Silgar, Damisk a další tři nathijští muži. Otrokář byl bledý, na lících měl rudé skvrny a modrozlatý lem svých nákladných šatů měl špinavý a pomačkaný. Když ho Karsa uviděl, zasmál se.
Silgar prudce otočil hlavu a upřel na urydského válečníka tmavé oči jako nože.
"Chytači otroků!" pošklebovala se mu Karsa.
Na vůz vylezl Křáp, naklonil se nad Karsu, chvíli si ho prohlížel a nakonec potřásl hlavou. "Ebrone!" křikl. "Pojď se podívat. Ta síť není, co bejvála."
Čaroděj se k němu připojil a přimhouřil oči. "Mistr Kápě ho vem," zabručel. "Dones nějaký řetězy, Křápe. Ať jsou těžký a je jich hodně. A taky to řekni kapitánovi, honem."
Voják zmizel z dohledu.
Ebron se zamračil na Karsu. "Máš snad v žilách otataral? Nerreus ví, že to kouzlo tě mělo už dávno zabít. Je to tři dny. A když ne zabít, tak tě aspoň měla bolest dohnat k šílenství. Ale ty jsi na tom úplně stejně jako před týdnem, viď?"
Zamračil se ještě víc. "Je na tobě něco… něco…"
Náhle se sem nahrnuli vojáci s řetězy a další opodál drželi natažené kuše.
"Můžeme na to sáhnout?" zeptal se jeden váhavě přes Karsu.

"Teď už ano," odpověděl Ebron a odplivl si.
Karsa vyzkoušel kouzelná pouta v jediném soustředěném záběru. Strašlivě zařval. Prameny sítě popraskaly. Křik všude kolem. Šílená panika. Jak se začal Uryd zvedat, přičemž stále držel v ruce meč, něco ho udeřilo z boku do hlavy. Přemohla jej temnota.
Když se probudil, ležel na zádech s roztaženými údy a vůz pod ním se kodrcal a nadskakoval. Končetiny měl ovinuté těžkými řetězy, které byly přibité k prknům. Další měl křížem přes prsa a břicho. Levou polovinu obličeje měl pokrytou zaschlou krví, která mu zalepila i oko. Cítil prach stoupající mezi prkny a vlastní žluč.
Někde za ním promluvil Torvald. "Takže nakonec přece jen žiješ. Přes to, co říkali vojáci, jsi mně připadal docela mrtvý. Rozhodně tak smrdíš. Pro případ, že by tě to zajímalo, příteli, je to šest dní. Ten seržant se zlatýma zubama tě praštil pořádně. Zlomil násadu lopaty."
Když se Karsa pokoušel zvednout z páchnoucích prken, pocítil v hlavě ostrou, pulsující bolest. Zašklebil se a pomalu si zase lehl. "Příliš mnoho slov, muži z nížin. Mlč."
"Smůla, ale mlčení nemám v povaze. Pochopitelně mě nemusíš poslouchat. Možná si myslíš něco jinýho, ale měli bychom se radovat, jaký máme štěstí. Být vězněm u Malažanů je mnohem lepší než být otrokem u Silgara. No jo, nakonec by mě mohli popravit jako obyčejnýho zločince - což pochopitelně jsem - ale spíš budeme muset oba pracovat v říšskejch dolech v Sedmiměstí. Nikdy jsem tam nebyl, ale na každý pád je to dlouhá cesta po zemi i po moři. Mohli by se objevit piráti. Bouřky. Kdo ví? Je možný, že ty doly nakonec nebudou tak hrozný, jak lidi říkají. Co je to trocha kopání? Nemůžu se dočkat, až dostanu do ruky krumpáč - no nebude to psina? Máme se na co těšit, nemyslíš?"
"Včetně toho, že ti vyříznu jazyk?"
"Humor? Mistr Kápě mě vem, nenapadlo by mě, že to v sobě máš, Karso Orlongu. Chceš říct ještě něco? Jen si poslož."
"Mám hlad."
"Večer dorazíme do Kulvernu - jedeme hrozně pomalu, díky tobě, protože zřejmě vážíš mnohem víc, než bys měl, víc než Silgar a ti jeho čtyři darebáci dohromady. Ebron říkal, že nemáš normální tělo - to samý platí o Sunydech - ale u tebe je to ještě horší. Asi to bude tou čistou krví. Rozhodně jsi vzteklejší. Vzpomínám si, jak jednou do Darúdžhistánu, to jsem byl ještě kluk, dorazila tlupa komediantů s velkým šedým medvědem na řetěze. Měli ho v obrovskym stanu hned za Skuhrovem, počítali si střížek za návštěvu. Byl jsem tam první den. Davy byly obrovský. Všichni si mysleli, že šedí medvědi vymřeli už před víc než sto lety -"
"Tak to jste všichni hlupáci," zavrčel Karsa.
"To jsme byli, protože medvěd tam byl. S obojkem, na řetěze, oči mu rudě svítily. Lidi vrazili dovnitř, já mezi nima, a to zatracený zvíře se prostě zbláznilo. Utrhlo se, jako by ty řetězy byly jenom šňůrky s korálkama. Nevěřil bys, jak všichni zpanikařili. Mě pošlapali, ale podařilo se mi prolízt pod stanovým plátnem a dostat svý hubený tělo ven více méně nepoškozený. Medvěd se hnal dál a odhazoval lidi z cesty. Vyrazil přímo do Gadróbský pahorkatiny a už ho nikdy nikdo neviděl. Jasně, povídá se, že tam pořád ještě je a občas sežere nějakýho toho pastevce… i se stádem. Ale chci říct, že ty mi toho medvěda připomínáš, Uryde. Máš v očích stejný pohled. Pohled, co říká: Řetězy mě nezadrží. A proto se tolik těším, co uděláš příště."
"Já se v kopcích schovávat nebudu, Torvalde Nome."
"Ani jsem si to nemyslel. Víš, jak tě naloží na vězeňskou loď? Křáp mi to řekl. Z vozu sundají kola. Tak to udělají. Na těch zatracených prknech se povezeš až do Sedmiměstí."
Kola vozu zajela do hlubokých kolejí a drncnutí Karsovi vyslalo do hlavy vlny bolesti.
"Ještě jsi tady?" zeptal se po chvíli Torvald.
Karsa mlčel.
"No jo," povzdechl si Darún.
Veď mě, vojevůdce.
Veď mě.
Takovýhle svět nečekal. Lidé z nížin byli zároveň slabí i silní způsobem, jaký nedokázal pochopit. Viděl chýše postavené na sobě. Viděl vodní plavidlo velké jako celé teblorské domy.
Čekal statek, a místo něj našel město. Čekal zabíjení prchajících zbabělců, a místo toho se střetl se zuřivými protivníky, kteří necouvli.
A se sunydskými otroky. To byl ze všeho nejděsivější objev. Zlomení Teblorové. Něco takového nepovažoval za možné.
Já Sunydům přervu řetězy. To přísahám před sedmičkou. Dám místo nich Sunydům otroky z nížin - ne. Něco takového by bylo stejně špatné jako to, co lidé z nížin dělají Sunydům, a vlastně to dělají i svým vlastním druhům. Ne, posbírat jejich duše mečem bude mnohem čistší a osvobozující.
Zauvažoval nad Malažany. Bylo jasné, že je to kmen v základě odlišný od Nathiů. Zřejmě se jednalo o dobyvatele z jakési vzdálené země. Drželi se přísných zákonů. Jejich zajatci nebyli otroci, nýbrž vězni, i když rozdíl zřejmě spočíval pouze ve jméně. Budou ho nutit pracovat.
On však pracovat nehodlal. Tudíž to byl trest, který měl - časem - zlomit jeho válečnického ducha. Pak by ho stihl stejný osud jako Sunydy. To se ale nestane, protože já jsem Uryd a ne Sunyd. Budou mě muset zabít, až si uvědomí, že mě nedokážou ovládnout. A pravda je přede mnou. Pokud to uspíším, nikdy se neosvobodím z tohoto vozu.
Torvald Nom hovořil o trpělivosti - zásadě, jíž se řídí vězňové. Urugale, odpusť, protože nyní se musím této zásady držet. Musí to vypadat, že se podvoluji.
I když o tom uvažoval, věděl, že to nebude fungovat. Tito Malažané byli příliš chytří. Byli by hloupí, kdyby uvěřili náhlému záchvatu nevysvětlitelné odevzdanosti. Ne, musí vytvořit jinou iluzi.

Delume Thorde. Nyní budeš mým průvodcem. Tvá ztráta je pro mě darem. Na tuto stezku ses vydal přede mnou a ukázal mi kroky. Znovu se probudím, ale nebudu mít zlomeného ducha, nýbrž rozum.
Malazský seržant ho opravdu udeřil tvrdě. Svaly na krku se mu pevně stáhly kolem páteře. Dokonce i při pouhém nadechnutí mu krkem projela prudká bolest. Snažil se dýchat pomaleji a nevěnovat pozornost tichému řevu vlastních nervů.
Teblorové žili celá staletí v nevědomosti, netušili nic o sílících počtech - a sílící hrozbě - lidí z nížin. Hranice, kdysi hájené se zuřivým úsilím, byly z nějakého důvodu ponechány otevřené jedovatým vlivům z jihu. Karsa si uvědomil, že je důležité odhalit příčinu tohoto morálního úpadku. Sunydové nikdy nepatřili k nejsilnějším kmenům, a přece to byli Teblorové, a to, co se stalo jim, by se mohlo časem přihodit i ostatním. Byla to nepříjemná pravda, ale zavírat před ní oči by znamenalo vykročit po stejné cestě.
Bylo třeba vzít na vědomí jisté chyby. Pahlk, jeho vlastní děd, byl něco mnohem menšího než slavný válečník, jak předstíral. Kdyby se byl Pahlk ke kmeni vrátil s pravdivými příběhy, varování v nich by ostatním neuniklo. Probíhala pomalá, leč neúprosná invaze, jeden krok za druhým. Válka proti Teblorům, která mířila stejně tak na jejich ducha jako na jejich území. Pahlkovo varování by možná dokázalo kmeny sjednotit.
Zamyslel se nad tím a na duši mu padla temnota. Ne. Pahlkovo selhání mělo hlubší podstatu. Nešlo o jeho lži, které byly největším zločinem, avšak o jeho nedostatek odvahy, protože se ukázalo, že se nedokáže zbavit pout, která vázala Teblory. Pravidla chování jeho lidu, očekávání vymezující úzké hranice - vrozený konzervatismus, jenž drtil rozdíl v názorech hrozbou smrtícího odloučení - to zlomilo Karsova děda. Ale nejspíš ne mého otce.
Vůz pod ním znovu nadskočil.
Tvou nedůvěru jsem považoval za slabost. Nechtěl ses účastnit našich nekonečných nebezpečných her na pýchu a odvetu - a já jsem to považoval za zbabělost. Ale co jsi udělal, abys naše způsoby změnil? Nic. Tvou jedinou odpovědí bylo schovat se - a znevažovat vše, co jsem dělal, vysmíval ses mému nadšení… Připravoval jsi mě na tuto chvíli. Dobrá, otče, vidím, jak se ti nyní uspokojením lesknou oči. Ale řeknu ti, že jsi svému synovi jenom způsobil bolest. A já už mám dost slov.
Urugal byl při něm. Celá sedmička byla při něm. Díky jejich moci odolá všemu, co zasáhlo jeho ducha. Jednoho dne se vrátí ke svému lidu a rozbije jeho pravidla. Sjednotí Teblory a oni půjdou za ním… dolů do nížin. Do té doby bude vše, co se událo - vše, co ho teď sužuje - jenom příprava. On bude zbraní odvety a nepřítel sám ji naostří.
Slepota zřejmě postihla obě strany. A tak se ukáže pravda mých slov.
To byly jeho poslední myšlenky, než ho znovu opustilo vědomí.

Probudily ho vzrušené hlasy. Byla tma a ve vzduchu byli cítit koně, prach a kořeněné jídlo. Vůz se nehýbal a on nyní mezi hlasy slyšel zvuky, jaké vydává velké množství lidí věnujících se mnoha věcem, a pod tím hukot řeky.
"Á, už je zase vzhůru," poznamenal Torvald Nom.
Karsa otevřel oči, ale jinak se nepohnul.
"Tohle je Kulvern," pokračoval Darún, "hotová bouřka vířící posledními zprávami z jihu. Tak jo, je to malá bouřka, vzhledem k tomu, jak velký je tohle všivý město. A ta spodina jsou Nathiové, což říká hodně. Ale malazská setnina je celá pryč. Dřevnov právě padl, víš. Byla to velká bitva, spousta kouzel, a Měsíční Kámen se stáhl - vlastně nejspíš zamířil k Darúdžhistánu. Beru mě vem, kéž bych tam teď byl a díval se, jak letí nad jezerem. To by teda bylo něco. Vojáci by pochopitelně taky chtěli být tam a zúčastnit se bitvy. Pitomci, ale vojáci jsou holt takoví -"
"A proč ne?" štěkl Křáp. Vůz se zakolébal a Malažan se objevil. "Ašókův regiment si zaslouží něco lepšího než trčet tady a chytat bandity a otrokáře."
"Předpokládám, že Ašókův regiment jste vy," poznamenal Torvald.
"Ano. Zatracení veteráni, všichni do jednoho."
"Tak proč tam dole na jihu nejste, kaprále?"
Křáp udělal obličej a s přivřenýma očima se odvrátil. "Ona nám nevěří, proto," zahuhlal. "Jsme ze Sedmiměstí a ta mrcha nám nevěří."
"Promiň," ozval se Torvald, "ale jestli vám ona - předpokládám, že máš na mysli vaši císařovnu - nevěří, tak proč vás posílá domů? Nemá teď být Sedmiměstí na pokraji vzpoury? Jestli existuje možnost, že byste zběhli, tak proč vás nenechá tady v Genabakis?"
Křáp na něj upřel oči. "Proč se s tebou bavím, zloději? Klidně můžeš být jeden z jejích špehů. Třeba Spár, co já vím."
"Jestli jsem, kaprále, tak se mnou nezacházíte nejlíp. Kteroužto drobnost nezapomenu dát do hlášení - totiž toho tajnýho, co potají píšu. Křáp, že? Jako nakřáplý sklo, ano? A tys císařovnu označil za ‚mrchu' -"
"Drž hubu," prskl Malažan.
"Jenom zdůrazňuju, co je nasnadě, kaprále."
"To si myslíš ty," ohrnul Křáp nos, spustil se z postranice a ztratil se z dohledu.
Torvald Nom delší dobu mlčel, pak řekl: "Karso Orlongu, nemáš tušení, co tou poslední větou myslel?"
Karsa tiše promluvil. "Torvalde Nome, pozorně poslouchej. Jeden válečník, který šel se mnou, Delum Thord, utržil ránu do hlavy. Praskla mu lebka a vytekla myslivá krev. Jeho mysl se nedokázala vrátit zpátky. Zůstal bezmocný, neškodný. Já také dostal ránu do hlavy. Mám prasklou lebku a myslím, že jsem ztratil myslivou krev -"
"Vlastně to byly sliny -"
"Mlč. Poslouchej. A laskavě odpovídej šeptem. Už dvakrát jsem se probudil a tys poznamenal -"
Torvald ho šeptem přerušil. "Že se tvoje mysl cestou ztratila nebo něco v tom smyslu. To jsem vážně řekl? Blábolíš nesmysly, zpíváš dětský písničky a tak. Dobře, tak jo. Budu hrát s sebou, ale pod jednou podmínkou."
"Jakou podmínkou?"

"Že až se ti podaří utýct, osvobodíš mě taky. Možná je to podle tebe maličkost, ale ujišťuju tě -"
"Nuže dobrá. Já, Karsa Orlong z klanu Urydů, dávám své slovo."
"Skvělý. Líbí se mi, jak formálně to zní. Jako kdyby to bylo doopravdy."
"To taky je. Nevysmívej se mi, nebo tě zabiju, jakmile tě osvobodím."
"Aha, už vidím tu skrytou hrozbu. Tím pádem z tebe ale musím vypáčit ještě jednu přísahu -"
Teblor netrpělivě zabručel, ale pak se uklidnil a pravil: "Já, Karsa Orlong, tě nezabiju, jakmile tě osvobodím, pokud k tomu nebudu mít důvod."
"Objasni mi, o jaký důvody by šlo."
"Jsou všichni Darúni jako ty?"
"Nemusí to být vyčerpávající seznam. ‚Důvoď může být, řekněme, pokus o vraždu, zrada a pochopitelně i výsměch. Napadají tě nějaký další?"
"Příliš mnoho mluvení."
"No, tak s tímhle se dostáváme do velice kalných vod, nemyslíš? Je to otázka kulturních odlišností -"
"Myslím, že Darúdžhistán bude první město, které dobudu -"
"Řekl bych, že Malažani se tam dostanou dřív. Škoda. Pochop, mý milovaný město nikdy nikdo nedobyl i přesto, že je líný najmout si vojsko. Bohové nejenže nad Darúdžhistánem drží ochrannou ruku, ale nejspíš popíjejí v tamních šencích. Na každý pád - uch, pššt, někdo přichází."
Přiblížily se kroky a pak Karsa škvírkami mezi přivřenými víčky uviděl, že nahoru vylezl seržant Šňůra a dlouho se mračil na Torvalda Noma. "Ty rozhodně nevypadáš na Spára…" zavrčel nakonec. "Ale v tom je možná celej ten vtip."
"Možná je."
Šňůra se začal otáčet ke Karsovi a Teblor honem zavřel oči úplně. "Už se probral?"
"Dvakrát. A celou dobu jenom slintal a vydával zvířecký zvuky. Myslím, že jste mu poškodili mozek, teda pokud nějaký má."
Šňůra zavrčel. "Možná je to nakonec dobře, pokud nám neumře. Kde jsem to byl?"
"Torvald Nom, Spár."
"Správně. Jasně. Přesto s tebou budeme zacházet jako s banditou - dokud se neprokáže, že jseš něco jinýho - takže jedeš do otataralovejch dolů se všema ostatníma. Což znamená, že jestli jseš Spár, měl by ses ohlásit, než opustíme Genabaris."
"Pochopitelně, pokud můj úkol nevyžaduje, abych se vydával za vězně v otataralových dolech." Torvald se usmál.
Šňůra se zamračil, zasykl kletbu a seskočil z vozu. Slyšeli ho, jak křičí: "Naložte ten zatracenej vůz na přívoz! Pohyb!"
Torvald Nom si povzdechl, opřel se hlavou o čelo vozu a zavřel oči.
"Hraješ nebezpečnou hru," zašeptal Karsa.
Darún otevřel oko. "Hru, Teblore? Pravda, ale možná to není ta hra, co myslíš."
Karsa znechuceně zavrčel.
"Nesuď tak rychle -"
"Soudím," opáčil válečník. Volové dotáhli vůz na dřevěnou rampu. "Mé důvody budou ‚pokus o vraždu, zrada, výsměch a být jedním z těch Spárů'."
"A příliš mnoho mluvení?"
"Tím zřejmě budu muset trpět i nadále."
Torvald pomalu naklonil hlavu a zazubil se. "Platí."

To, že musel udržovat zdání Šílenství, Karsovi zvláštním způsobem pomohlo zachovat si zdravý rozum. Jak tak dny, pak týdny ležel nehybně roztažený na zádech a přikovaný k vozu, zakoušel muka, jaká předtím ani nepovažoval za možná. Po celém těle mu lezly larvy a jejich štípance ho neustále svrběly. Věděl, že ovádi a komáři občas doženou velká zvířata v hlubokých lesích k šílenství, a nyní chápal, jak se něco takového může stát.
Každý den večer ho spláchli několika vědry ledové vody a vozka, stařičký, ohavně páchnoucí Nathi, ho nakrmil. Dřepl si mu k hlavě se žčernalým kotlíkem s nějakou hustou břečkou plnou semen a velkou dřevěnou lžící lil vřelou, lepivou obilnou kaši s flaksami Karsovi do úst - Teblor měl rty, jazyk a vnitřek úst plný puchýřů a krmení přicházelo příliš často, aby se mu popáleniny stačily zahojit.
Jídlo začalo být utrpením, jež se zmírnilo až tehdy, když Torvald Nom vozku přemluvil, aby mu dovolil Teblora nakrmit, a ujistil se, že kaše vychladla, než mu ji nalil do pusy. Puchýře během několika dní zmizely.
Teblor se snažil udržet v kondici, pozdě v noci napínal svaly, ale z nehybnosti ho bolely všechny klouby a s tím nemohl nic dělat.
Občas měl potíže dodržovat disciplínu a v duchu se zatoulal k démonovi, jehož se svými druhy osvobodil. Ta žena, Forkassal, strávila nepředstavitelně dlouhou dobu uvězněna pod obrovskou kamennou deskou. Podařilo se jí trochu se pohybovat, nepochybně se držela nějakého prodlouženého smyslu pro čas, když škrábala do kamene. Přesto Karsa nedokázal pochopit, jak mohla odolat šílenství a konečné smrti, která musela následovat.
Kdykoliv si na ni vzpomněl, cítil se pokořen, jeho duch byl oslaben vlastní křehkostí vyvolanou řetězy, kdy mu drsná prkna vozu rozedřela záda do krve, byl zahanben špinavými šaty a prostými, nesnesitelnými mukami způsobenými vešmi a blechami.
Torvald na něj mluvil, jako by byl dítě nebo domácí zvíře. Uklidňující slova, konejšivý hlas a prokletí přílišného mluvení se změnily v něco, čeho se Karsa mohl držet, a držel se zuby nehty.
Slova ho krmila, chránila jeho ducha před hladověním. Odměřovala cykly dní a nocí, jež ubíhaly, učila ho jazyku Malažanů, poskytovala mu výčet míst, kudy projížděli. Po Kulvernu přišlo větší město, Ninsanoský Příkop, kde na vůz

nalezly houfy dětí, které do něj šťouchaly a dloubaly, dokud nedorazil Křáp a nezahnal je. Tady se přepravili přes další řeku. Následoval Malynský Most, město stejně velké jako Ninsanoský Příkop, a pak, o sedmnáct dní později, nad sebou a po stranách Karsa spatřil kamenný oblouk brány velkého města - Tanys. Vůz rachotil na dlážděné ulici a po obou stranách se zvedaly dvou a tříposchoďové domy. Všude hlučeli lidé. Bylo tu víc lidí z nížin, než kdy Karsa považoval za možné.
Tanys byl přístav spočívající na terasovitých hřebenech zvedajících se na východním pobřeží Malynského moře, v němž byla voda slaná - stejná se nacházela v mnoha studánkách na hranicích s územím Rathydů. A přece nebylo Malynské moře nějaká bahnitá tůňka. Bylo obrovské, protože cesta přes ně do města zvaného Malynties trvala čtyři dny a tři noci.
Při nakládání na loď Karsu zvedli do stoje - stále upoutaného ke dnu vozu - poprvé za celou dobu, což vyvolalo nová muka, když celou jeho váhu převzaly řetězy. Klouby protestovaly a Karsa ječel jako smyslů zbavený, což trvalo do chvíle, kdy mu někdo do hrdla nalil ohnivou, pálící tekutinu, dost, aby mu naplnila žaludek, a jeho mysl se pak někam vytratila.
Když se probudil, byla plošina vozu stále vzpřímená a přivázaná k něčemu, co Torvald nazýval hlavní stěžeň. Darún byl přikovaný opodál. Přejal zodpovědnost za péči o Karsu. Lodní léčitel Karsovi do opuchlých kloubů vetřel hojivou mast, která otupila bolest. Nová bolest mu však vybuchla přímo za očima.
"Bolí to?" ozval se Torvald Nom. "Tomu se říká kocovina, příteli. Nalili do tebe celý měchýř rumu, máš ty ale štěstí. Polovičku jsi toho zase vyhodil, ale mezitím ses stačil zničit natolik, abych se rozhodl, že ho přece jen nebudu lízat z paluby, takže jsem si zachoval důstojnost nedotčenou. Teď potřebujeme oba stín, jinak dostaneme příšernou horečku - a věř mi, ty už jsi toho nablábolil dost za nás za oba. Naštěstí jsi mlel v té vaší tebloršťině, který tady na palubě skoro nikdo nerozumí, pokud vůbec někdo. A prozatím jsme se rozloučili s kapitánem Laskavou a jeho vojáky. Přepravují se na jiný lodi. Mimochodem, kdo je Dayliss? Ne, neříkej mi to. Sestavil sis pořádný seznam dost hrozných věcí, který jemu nebo jí, ať je to kdokoliv, hodláš províst. Ale než přistaneme v Malynties, měl bys už být s mořem sžitý natolik, abys potom přežil hrůzy Meningalleskýho oceánu. Teda doufám. Máš hlad?"
Posádka, většinou Malažané, se Karsovi vyhýbala širokým obloukem. Ostatní vězni byli zamčeni v podpalubí, jenomže dno vozu bylo příliš široké a padacími dveřmi neprošlo a kapitán Laskava trval na tom, že Karsu za žádných okolností nesmějí odvázat, i přes jeho očividně chabý rozum. Není to známka skepticismu, vysvětloval Torvald šeptem, jen kapitánova legendární opatrnost, která byla údajně přehnaná i na vojáka. Iluze naopak zřejmě uspěla - Karsu ztloukli tak, že z něj zbyl neškodný vůl bez sebemenší jiskřičky inteligence v tupých očích, jehož věčný příšerný úsměv ukazoval na neustálé nepochopení. Obr, kdysi válečník, nyní méně než dítě, jehož uklidňuje pouze spoutaný bandita Torvald Nom svým neutuchajícím žvaněním.
"Nakonec tě od toho vozu budou muset odvázat," zamumlal Darún jednou ve tmě, když se loď kolébala k Malynties. "Ale možná teprve až dorazíme do dolů. Musíme prostě vydržet, Karso Orlongu - teda pokud tu ztrátu rozumu pořád jenom předstíráš, a musím přiznat, že poslední dobou jsi přesvědčil dokonce i mě. Jsi pořád ještě normální, že jo?"
Karsa tiše zabručel na souhlas, i když občas si vlastně sám nebyl jistý. Některé dny si vůbec nepamatoval, zbyla po nich jen prázdná místa. Vydržet? Nevěděl, jestli to dokáže.
Malynties zřejmě tvořila tři kdysi zcela oddělená města. Když loď vplouvala do přístavu, bylo poledne a z místa u hlavního stěžně měl Karsa nerušený výhled. Tři pahorky ovládaly tři ohromné kamenné pevnosti. Prostřední pahorek byl o něco dál ve vnitrozemí než krajní dva. Architektura na každém z nich byla odlišná. Tvrz nalevo byla přisedlá, robustní a nezajímavá, postavená ze zlatého, téměř oranžového vápence, který ve slunečním světle vypadal poškrábaný a flekatý. Prostřední pevnost, obklopená kouřem stoupajícím z bludiště ulic a domů vyplňujících spodní terasy mezi kopci, vypadala starší, zchátralejší a její stěny, kupole a věže byly omítnuté narudo. Opevnění napravo bylo zbudováno na samém kraji skalního útesu a moře naráželo na popadané kamení a skaliska. Samotný útes byl rozlámaný, podobaný a rozrytý od střel. Kdysi dávno koule vystřelované z lodí potloukly šikmé hradby pevnosti a po stěnách se rozbíhaly křivolaké pukliny. Jedna hranatá věž se posunula a nyní se nebezpečně nakláněla nad moře. Nicméně nad hradbami visela řada praporců.
Kolem každé tvrze, na svazích kopců a na rovině dole se tlačily budovy napodobující styl té které tvrze. Hranice vyznačovaly široké ulice vinoucí se do vnitrozemí, kde domy na jedné straně byly v jednom architektonickém stylu a naproti v jiném.
Když loď proplouvala mezi shluky rybářských člunů a kupeckých korábů, Karsa usoudil, že se tu usadily tři kmeny. Torvald Nom se za chřestění řetězů zvedl a zuřivě se škrábal ve zcuchaném vousu. Oči se mu při pohledu na město zaleskly. "Malynties," povzdechl si. "Nathiové, Genabarijci a Korhivové bok po boku. A co jim brání skočit si navzájem po krku? Nic, jenom malazský vládce a tři setniny Ašókova pluku. Vidíš támhle tu pobořenou pevnost, Karso? To je z války mezi Nathii a Korhivy. Tuhle zátoku zabrala celá nathijská flotila a vrhala na hradby kameny. Měli tolik práce, jak se snažili navzájem zabít, že si ani nevšimli, když dorazily malazský oddíly. Dujek Jednoruký a tři legie z Druhý armády, Paliči mostů a dva velemágové. Víc toho Dujek neměl, a do večera skončila nathijská flotila v bahně na dně zátoky, genabariský vládnoucí rod, zalezlý na tom jejich krvavě rudým hradě, vymřel a korhivská tvrz kapitulovala."
Loď se blížila ke kotvišti u širokého kamenného mola. Po palubě pobíhali námořníci jako splašení.
Torvald se usmíval. "Možná si myslíš, že nakonec všechno dopadlo dobře. Mír jim byl vnucenej násilím. Akorát že městská pěst přijde o dvě ze tří setnin. Pravda, náhrada by měla být na cestě. Ale kdy dorazí? A odkud? Kolik? Vidíš, co se stane, můj milý Teblore, když se kmen příliš rozroste? Najednou jsou i ty nejjednodušší věci nešikovný a nezvládnutelný. Do řad proniká zmatek jako mlha a všichni zůstanou slepí a hluší."
Nalevo za Karsou se kdosi zasmál. Přiblížil se k nim křivonohý, holohlavý důstojník, oči upřené na molo a rty zkřivené v uštěpačném úšklebku. Nathijsky řekl: "Náčelník banditů káže o politice, bezpochyby mluví z vlastních zkušeností, jak

musel zvládnout tucet rozjívených zbojníků. A proč to vůbec vykládáš tomuhle hlupákovi? Aha, no ovšem, nedobrovolný posluchač, co si nestěžuje."
"Tak je to," přiznával Torvald. "Vy jste první důstojník? Říkal jsem si, pane, jak dlouho tady v Malynties asi zůstanem."
"Tak ty sis říkal, co? Dobrá, dovol, vysvětlím ti, co se bude dít zítra nebo pozítří. Za prvé. Žádný vězeň neopustí loď. Za druhé. Naložíme šest oddílů z druhé setniny. Za třetí, vyplujeme do Genabaris. Pak vás vyloží a já od vás budu mít pokoj."
"Cítím z vás jakousi nejistotu, pane," podotkl Torvald. "Máte snad starosti kvůli počestným Malyntaešanům?"
Muž pomalu otočil hlavu, podíval se na Darúna a zabručel. "Ty prý jsi možná Spár. No, jestli ano, tak si tohle přidej na ten svůj zatracený seznam. V Malynties je Rudá garda a ponouká Korhivy. Stíny nejsou bezpečné, a je to tak špatné, že hlídky nikam nechodí, pokud je netvoří nejmíň dva oddíly. A teď dvě třetiny z nich posílají domů. V Malynties bude velmi neklidno."
"Císařovna by se rozhodně chovala nedbale, kdyby nedala na názory svých důstojníků," prohlásil Torvald.
První důstojník přimhouřil oči. "To ano."
Zamířil na příď a zařval na skupinku námořníků, kteří už neměli co na práci.
Torvald se zatahal za vousy, podíval se na Karsu a mrkl. "Rudá garda. To je vážně potíž. Teda pro Malažany."

Dny se ztrácely. Karsa znovu ucítil, jak se pod ním lože vozu prudce naklonilo. Když se řetězy napjaly, až mu to škublo končetinami, klouby mu projel oheň. Přesouval se vzduchem na kladce pod vrzajícím dřevěným lešením. Volné konce provazů vlály a dole kdosi křičel. Nad stěžni a ráhnovím poletovali racci. V ráhnoví viseli lidé a zírali na něj.
Kladka zakvílela a Karsa se díval, jak se námořníci zmenšují. Lože vozu se ze všech stran chopili další lidé a Karsa se přestal houpat. Konec pod jeho nohama se snesl ještě o něco níž a jeho to pomalu zvedlo do stoje.
Pod sebou měl střední a přední palubu obrovské lodi, po níž pobíhali nosiči, nakladači, námořníci a vojáci. Všude se hromadily zásoby a do zejících otvorů padaly rance.
Dno vozu zaškrábalo o palubu. Křik, hemžení, a Teblor cítil, jak se lože trochu zvedlo a znovu se volně zhouplo, než ho znovu spustili. Tentokrát Karsa slyšel a cítil, jak horní okraj narazil do hlavního stěžně. Skrz řetězy byly provlečeny provazy, jež plošinu upevnily. Dělníci couvali a zírali na Karsu. Ten se usmál.
Z boku se ozval Torvaldův hlas. "No jo, je to příšerný úsměv, ale ujišťuju vás, že je docela neškodný. Není čeho se bát, leda byste byli pověrčiví -"
Něco bouchlo a Torvald se rozplácl před Karsou. Z rozbitého nosu mu crčela krev. Přihlouple zamrkal, ale nepokoušel se vstát. Přistoupil k němu jakýsi hromotluk. Nebyl vysoký, zato rozložitý a měl modrošedou pleť. Zlobně se na náčelníka banditů zamračil a mlčící námořníci okolo si ho prohlíželi.
"Je to jako zabodnout nůž a otočit jím v ráně," zavrčel modrý chlap malazsky. "A on dostal jednoho každýho z vás."
Obrátil se a znovu se zahleděl na Torvalda. "Ještě jednou uděláš něco podobnýho, vězni, a nechám ti vyříznout jazyk a přibít ho na stěžeň. A jestli ty nebo tady ten obr vyvoláte ještě nějaký potíže, přikovám tě vedle něj a oba vás hodím přes palubu. Kývni, jestli jsi mě pochopil."
Torvald Nom si otřel krev z obličeje a na souhlas trhl hlavou.
Modrý chlap upřel tvrdý pohled na Karsu. "Přestaň se tak blbě šklebit, nebo budeš líbat nůž," Štěkl. "Na to, aby ses mohl najíst, rty nepotřebuješ, a ostatním horníkům to bude stejně šumafuk."
Karsa si prázdný úsměv podržel.
Muž potemněl v obličeji. "Slyšel jsi mě…"
Torvald váhavě zvedl ruku. "Kapitáne, pane, jestli dovolíte. On vám nerozumí - přišel o rozum."
"Bocmane!"
"Pane!"
"Dej tomu zmetkovi roubík."
"Rozkaz, kapitáne."
Karsovi kolem spodní části obličeje kdosi rychle ovinul od soli ztvrdlý hadr tak, že se mu těžko dýchalo.
"Neuduste ho, pitomci."
"Ano, pane."
Uzly povolily a látka sklouzla Karsovi pod nos.
Kapitán se otočil. "Proč tady, ve jménu Maelově, pořád ještě postáváte?"
Když se dělníci rozprchli a kapitán odkráčel, Torvald se pomalu zvedl. "Promiň, Karso," zamumlal přes rozražené rty. "Slibuju, že ti to sundám. Ale může to chvíli trvat. A až to udělám, příteli, tak se, prosím, neusmívej…"

Proč jsi ke mně přišel, Karso Orlongu, synu Synygův, vnuku Pahlkův?
Jedna postava a šest. Tváře jakoby vytesané z kamene, stěží viditelné mlžným oparem. Jedna a šest.
"Přišel jsem k tobě, Urugale," řekl Karsa a pravdivost vlastních slov ho zmátla.
Nepřišel. Pouze tvá mysl, Karso Orlongu. Uprchlá ze svého smrtelného vezení.
"Tedy jsem tě zklamal, Urugale."
Zklamal. Ano. Opustil jsi nás, a my proto musíme opustit tebe. Musíme vyhledat jiného, silnějšího. Někoho, kdo se nesmíří s porážkou. Někoho, kdo neuprchne. Svou důvěru, Karso Orlongu, jsme věnovali nehodnému.
Opar zhoustl a probleskovaly jím matné barvy. Karsa se ocitl na vrcholku kopce, který se pod ním přesouval a křupal. Od jeho zápěstí se dolů na všechny strany rozbíhaly řetězy. Stovky řetězů mizející v duhové mlze, a na konci každého z nich se cosi hýbalo. Když se Karsa podíval dolů, pod svýma nohama uviděl kosti. Teblorské. Lidí z nížin. Celý kopec

byl tvořen kostmi.
Řetězy náhle povolily. To, co se pohybovalo v mlze, se blížilo. Karsy se zmocnil děs.
Z mlhy se vypotácely mrtvoly, mnohé bez hlavy. Řetězy, které je poutaly ke Karsovi, jim procházely dírou v hrudníku.
Po Karsovi se natahovaly svraštělé ruce s dlouhými nehty. Zjevení doklopýtala k úpatí kopce a začala šplhat nahoru.
Karsa se snažil uprchnout, ale byl jimi zcela obklíčen. Samotné kosti ho pevně svíraly, chřestily a stahovaly se mu kolem kotníků.
Sykot, šeplavé hlasy vycházející z dějících hrdel. "Veď nás, vojevůdce. .."
Karsa zaječel.
"Veď nás, vojevůdce."
Mrtvoly šplhaly stále výš a hrabaly rukama -
Jedna ruka se mu sevřela kolem kotníku.
Karsa škubl hlavou a narazil na dřevo, až to zadunělo. Nadechl se, a vzduch mu do krku zajel, jako by to byl písek, až se začal dusit. Otevřel oči a viděl, že je na kolébající se palubě lodi. Kolem něj stáli lidé a civěli na něj.
Karsa pod hadrem zakašlal a při každém zakašlání mu plícemi projel hotový oheň. Hrdlo měl rozdrásané a uvědomil si, že musel ječet. Dost na to, aby dostal křeč do svalů, které se mu stahovaly a bránily proudění vzduchu do průdušnice. Umíral.
Zaslechl šepot. Možná tě neopustíme. Zatím. Dýchej, Karso Orlongu. Pokud ovšem nechceš znovu potkat mrtvé. Dýchej.
Někdo mu strhl hadr z úst. Do plic mu pronikl chladný vzduch. Očima plnýma slz uviděl Torvalda Noma. Darúna skoro nepoznal, tak mu ztmavla pleť a vousy měl jako hotové snovačí hnízdo. Po řetězech, jež Karsu poutaly, vylezl nahoru, aby dosáhl na roubík, a nyní křičel cosi nesrozumitelného. Teblor ho stěží slyšel - ale jeho slova odháněla vyděšené Malažany pryč.
Karsa si konečně všiml oblohy za přídí lodi. Byla plná barev, mezi převalujícími se mračny se blýskalo a z vírů připomínajících obrovské, otevřené rány cosi vytékalo. Celou oblohu před nimi ovládala bouře - pokud to byla bouře.
A pak Karsa uviděl řetězy, pronikající oblaky na obzoru a dunící jako hrom. Stovky řetězů, černých a neuvěřitelně obrovských, křižovaly oblohu a švihaly vzduchem za výbuchů rudého prachu. Karsy se zmocnila hrůza.
Vzduch se ani nehnul. Lodní plachty zplihle visely. Loď ležela na líných, kalných vodách. A bouře se blížila.
Jeden námořník přinesl plechový koflík s vodou a podal jej Torvaldovi, který ho přiložil Karsovi k okoralým rtům. Do úst Karsovi pronikla slaná tekutina a pálila jako kyselina, až ucukl.
Torvald potichu promluvil a Karsa jen pomalu chápal, co mu říká. "…dlouho ztracený. Jenom tlukot srdce a pohyb hrudi nám prozradil, že ještě žiješ. Byly to celý týdny, příteli. Skoro nic jsi v sobě neudržel. Úplně se ztrácíš. Jsou ti vidět kosti i tam, kde by žádný být neměly. A pak tohle zatracený bezvětří. Den po dni. Na obloze ani mráček… až teprve před třemi zvoněními. Tehdy ses pohnul, Karso Orlongu. Začal jsi ječet pod tím roubíkem jako pominutý. Na, napij se, potřebuješ se napít. Karso, říkají, že jsi tuhle bouřku přivolal. Rozumíš? Chtějí, abys ji poslal pryč - udělají cokoliv, odvážou tě, osvobodí tě. Cokoliv, příteli, všechno na světě - jenom tuhle příšernou bouřku zažeň pryč. Rozumíš?"
Teď Karsa viděl, jak moře vybuchuje pokaždé, když do něj udeří obludný černý řetěz, a když se řetěz zvedne, vyletí k obloze proud vody. Vlnící se mračna jako by se nakláněla nad oceán a ze všech stran se blížila k nim.
Karsa zahlédl malazského kapitána. Sešel z přední paluby a jeho obličej získal ošklivě našedlý odstín. "Tohle není Maelem posvěcená bouřka, Darúne, což znamená, že to tu nemá co dělat." Ukázal třesoucím se prstem na Karsu. "Řekni mu, že mu dochází čas. Řekni mu, ať to pošle pryč. Jakmile to udělá, můžeme vyjednávat. Řekni mu to, hrom do tebe!"
"Už jsem mu to řekl, kapitáne!" odsekl Torvald. "Ale jak, ve jménu mistra Kápě, čekáte, že něco zažene, když si ani nejsem jistý, jestli vůbec ví, kde je? A horší je, že nevíme, jestli je za to zodpovědný!"
"Uvidíme." Kapitán se otočil a mávl rukou. Dvě desítky námořníků přiběhly se sekerami v rukou.
Muži strhli Torvalda dolů a hodili ho na palubu.
Sekery proťaly silné provazy poutající lože vozu ke stěžni. Přiskočili další lodníci a otočili lodní rampu, až se opírala o zábradlí na levoboku. Pod spodní hranu dna vozu podložili válečky.
"Počkejte!" křičel Torvald. "Nemůžete přece -"
"Můžeme," štěkl kapitán.
"Aspoň ho odvažte!"
"Ani náhodou, Torvalde." Kapitán popadl za ruku jednoho námořníka. "Najdi všechno, co patří tomu obrovi - všechny věci, které zabavili otrokáři. Všechno půjde s ním. Tak sebou pohni, mor na tebe!"
Do moře všude kolem bušily řetězy tak blízko, že na loď dopadaly kapky vody, a při každém výbuchu se trup, stěžně a ráhnoví roztřásly.
Když námořníci vlekli lože vozu k rampě, Karsa vzhlížel k bouřkovým mračnům.
"S těmi řetězy se potopí!" křičel Torvald.
"Možná, možná ne."
"A co když přistane obráceně?"
"Tak se utopí, Mael si ho může nechat."
"Karso! Hrom do tebe! Přestaň si hrát na blbce! Řekni něco!"
Válečník zachraptěl dvě slova, ale zvuk, jenž mu vyšel z hrdla, byl nesrozumitelný dokonce i pro něj.
"Co říkal?" chtěl vědět kapitán.
"Já nevím!" ječel Torvald. "Karso, no tak, zkus to znova!"
Karsa poslechl a vydal stejný hrdelní pazvuk. Začal ta dvě slova opakovat pořád dokola. Námořníci zatím dotlačili lože

vozu k zábradlí a opřeli ho tak, že zpola přečnívalo přes okraj lodi nad moře. Karsa znovu pronesl ta dvě slova a přímo nad nimi zmizel poslední kousek modré oblohy, jako když se zavře ústí tunelu. Náhle zavládla tma. Karsa věděl, že je příliš pozdě, i když jeho slova ve zděšeném tichu konečně zazněla jasně a srozumitelně.
"Běž pryč."
Shora sjely řetězy a zdálo se, že míří přímo na Karsovu hruď.
Oslepující záblesk, výbuch, praskot bortících se stěžňů, ráhnoví a lana padající na palubu. Celá loď pod Karsou padala a lože vozu sklouzlo bokem po zábradlí, až narazilo do zvýšené přední paluby, kde se otočilo a sjelo do vln. Karsa viděl špinavě zelenou, vzdouvající se hladinu. Celá dřevěná plošina se otřásla, jak do ní narazila houpající se loď.
Karsa zahlédl loď vzhůru nohama - palubu roztříštil padající řetěz, všechny tři stěžně byly pryč a v troskách byla vidět pokroucená těla námořníků - a vzápětí už hleděl na jedovatě zbarvenou ránu na obloze přímo nad sebou.
Prudký náraz a temnota.
Otevřel oči do šera, do občasného pleskání vln. Mokrá prkna pod ním skřípala, jak se celá deska kolébala podle pohybu někoho jiného. Nárazy a tiché, chraplavé mumlání. Teblor zasténal. Měl pocit, že má klouby úplně vyrvané z kloubních jamek.
"Karso?" do Teblorova zorného pole se připlazil Torvald.
"Co - co se stalo?"
Darún měl stále na rukou řetězy, jež byly na druhém konci připojené ke kusům prken z paluby lodi. "Ty to máš snadný, všechnu dřinu prospíš," zabručel, když si sedl a rukama si objal kolena. "Tohle moře je mnohem studenější, než by sis myslel, a ty řetězy zrovna moc nepomáhají. Několikrát jsem se skoro utopil, ale určitě rád uslyšíš, že teď máme tři soudky s vodou a ranec něčeho, co by mohlo být jídlo - ještě jsem se nepodíval dovnitř. Aha, a tvůj meč a zbroj. Obojí pochopitelně plave."
Obloha nad nimi měla nepřirozenou barvu, byla jasně šedá s pruhy tmavší šedi, a voda byla cítit po jílu a bahně. "Kde to jsme?"
"Doufal jsem, že to budeš vědět ty. Mně je zatraceně jasný, že jsi na nás tu bouřku přivolal. To jediný by vysvětlovalo, co se stalo -"
"Já nic nepřivolal."
"Ty řetězy blesků, Karso - ani jeden neminul. Jediný Malažan nezůstal na nohou. Loď se rozpadala - ta tvoje deska přistála správnou stranou navrch a plavala pryč. Já se právě osvobodil, když z podpalubí vylezl Silgar a tři jeho chlapi. Táhli za sebou řetězy - trup se kolem těch všivejch lumpů rozpadl. Jenom jeden z nich se utopil."
"Překvapuje mě, že nás nezabili."
"Ty jsi byl mimo jejich dosah, tak začali se mnou. Hodili mě přes palubu. Chvíli nato, když jsem doplaval k tobě, jsem je viděl v jediný zachovalý šalupě. Plavili se kolem potápějícího se vraku a já věděl, že mířej k nám. Pak se muselo něco stát na druhý straně lodi, kam jsem nedohlídl, protože už se znovu neobjevili. Zmizeli, šalupa i všecko ostatní. Loď šla ke dnu a spousta věcí pak vyplavala na hladinu. Tak jsem se postaral o zásoby. Nasbíral jsem i provazy a dřevo - všechno, co se mi podařilo přitáhnout sem. Karso, ta tvoje deska se pomalu potápí. Ty soudky s vodou nejsou plný, takže nás trochu nadnášej, a já dospod nacpal trochu prken, což by mělo pomoct. Ale stejně…"
"Sundej mi ty řetězy, Torvalde Norae."
Darún kývl a prohrábl si mokré, rozcuchané vlasy. "Už jsem se koukal, příteli. Chvíli to potrvá."
"Je někde země?"
Torvald se Teblorovi podíval do očí. "Karso, tohle není Meningalleský oceán. Jsme někde jinde. Je někde poblíž země? V dohledu ne. Slyšel jsem, jak Silgar mluví o chodbě, to je jedna z těch cest, co používají čarodějové. Říkal, že jsme podle něj do nějaký vstoupili. Tady možná nikde žádná země není. Vůbec žádná. Mistr Kápě ví, že tu není vítr, a nezdá se, že bychom se pohybovali - zbytky lodi jsou pořád kolem nás. Vlastně nás loď skoro stáhla s sebou, když se potápěla. A tohle moře navíc není slaný - ale pít bych z něj nechtěl, je plný bláta. Nikde žádný ryby. Žádný ptáci. Nikde ani živáčka."
"Potřebuju vodu. Jídlo."
Torvald přelezl k ranci, jejž vytáhl z vody. "Vodu máme. Jídlo? Nic nezaručuju. Karso, volal jsi nějaký svý bohy, nebo tak?"
"Ne."
"Tak proč jsi začal tak řvát?"
"Zdál se mi sen."
"Sen?"
"Ano. Je tam jídlo?"
"Ehm, nevím to jistě. Je to vycpaný… vevnitř je nějaká malá krabička."
Karsa poslouchal, jak Torvald trhá vycpávku. "Je na tom značka. Vypadá… jako moranthská, řekl bych." Vypáčil víko. "Další vycpávky a tucet hliněných kuliček… s voskovýma zátkama - ach, Beru chraň -" Darún uskočil. "Pro mokrej jazyk mistra Kápě. Myslím, že vím, co to je. Nikdy jsem to neviděl, ale slyšel jsem o tom - a kdo ne? No…" Náhle se zasmál. "Jestli se Silgar ještě objeví a půjde po nás, čeká ho pořádný překvapení. A stejně tak každý, kdo by nám chtěl dělat potíže." Vrátil se a opatrně dal vycpávky zpátky. Pak zavřel víko.
"Co jsi našel?"
"Alchymistickou munici. Válečný zbraně. Hodíš to, nejlíp co nejdál od sebe. Hlína se rozbije a chemikálie uvnitř vybuchnou. Hlavně nechceš, aby se ti to rozbilo v ruce nebo někde poblíž, protože pak je z tebe mrtvola. Malažani to používali během genabakiskýho tažení."
"Prosím, vodu."

"Hned. Byla tu naběračka… někde… mám ji."
Vzápětí už se nakláněl nad Karsou a Teblor pomalu vypil celou naběračku.
"Lepší?"
"Ano."
"Ještě?"
"Zatím ne. Osvoboď mě."
"Musím se nejdřív vrátit do vody, Karso. Musím pod tenhle prám nacpat další dřevo."
"Dobře tedy."

Na tomto zvláštním místě jako by nebylo dne ani noci. Obloha neustále měnila barvy, jako kdyby si s ní pohrávaly vzdálené větry, a tmavošedé pruhy se kroutily a natahovaly, ale jinak vše zůstávalo beze změn. Vzduch kolem prámu se ani nehnul, byl vlhký, chladný a jaksi hustý.
Hřeby držící Karsovy řetězy byly na spodní straně prken a držely ho na místě stejně jako ty v otrocké jámě u Stříbrného jezera. Okovy samotné byly svařené. Torvald se mohl jedině pokusit rozšířit díry v prknech, kudy řetězy procházely. Do dřeva ryl železnou sponou z opasku.
Po měsících ve vazbě byl zesláblý, musel často odpočívat a přezka mu rozdírala dlaně do krve, ale jakmile jednou začal, odmítal se vzdát. Karsa odměřoval běh času podle rytmického skřípění a škrábání, a všímal si, jak je každý odpočinek delší, až mu Torvaldův dech prozradil, že Darún vyčerpáním usnul. Pak Teblorovi dělalo společnost jen šplouchání vody o prám.
Přese všechno dřevo vespod se prám pomalu potápěl a Karsa věděl, že ho Torvald nedokáže vysvobodit včas. Ještě nikdy se nebál smrti, ale teď věděl, že Urugal a ostatní Tváře ve skále opustí jeho duši a zanechají ji tisícovkám po pomstě prahnoucích mrtvol. Věděl, že mu jeho sen odhalil osud, který je nevyhnutelný. A nevysvětlitelný. Kdo na něj ta příšerná stvoření seslal? Nemrtvý Teblor, nemrtvý člověk z nížin, válečník a dítě, vojsko mrtvol, všechny přikované k němu. Proč?
Veď nás, vojevůdce.
Kam?
A teď se utopí. Tady, na nějakém neznámém místě, daleko od své vesnice. Všechny jeho výroky o slávě, jeho přísahy, to vše se nyní stalo pouhým výsměchem, šeptajícím sborem tlumeného skřípotu, tichého sténání…
"Torvalde."
"Uch… co? Co se děje?"
"Slyším nové zvuky -"
Darún se posadil a mrkal, jak se mu na víčkách usadila zrnka bláta. Rozhlížel se kolem sebe. "Beru chraň!"
"Co vidíš?"
Darún upíral zrak na něco za Karsovou hlavou. "No, zdá se, že tu nakonec nějaký proudy jsou. Lodě, Karso. Dvě desítky, možná víc. Všechny trčí na místě jako my. Vraky. Nikde se nic nehýbe… to vidím už teď. Zřejmě tu došlo k bitvě. A ve hře byla spousta kouzel…"
Nějaký neznatelný pohyb posunul přízračnou flotilu do Karsova zorného pole. Plavidla byla dvou odlišných typů. Asi dvacet lodí bylo nízkých a štíhlých, s trupy natřenými načerno, i když tam, kde došlo k nárazu, srážce či jinému poškození, prosvítala přirozená červená barva cedrového dřeva, připomínající otevřené rány. Mnoho těchto lodí sedělo nízko na vodě a několika voda šplouchala na palubu. Byly to jednostěžňové lodě se čtvercovými plachtami, také černými, nyní rozedranými na cáry, které v průzračném světle povlávaly. Zbývajících šest lodí bylo větších, s vysokými palubami a třemi stěžni. Byly postavené z černého dřeva - nikoliv natřeného - jak se dalo poznat z rýh a roztříštěných prken hyzdících široké, oblé trupy. Ani jedna z nich neležela na vodě rovně, každá se někam nakláněla a dvě dokonce v hodně ostrém úhlu.
"Měli bychom se podívat na palubu," navrhl Torvald. "Budou tam nástroje, možná dokonce zbraně. Doplaval bych támhle k tomu nájezdníkovi. Ještě není pod vodou a vidím na něm spoustu trosek."
Karsa vycítil jeho neochotu. "Co se děje? Plav."
"Ehm, dělám si trochu starosti. Už mi nezbývá moc sil a ty řetězy…"
Teblor chvíli mlčel, než zabručel. "Budiž tedy. Víc od tebe nelze žádat, Torvalde Nome."
Darún se k němu pomalu otočil. "Soucit, Karso Orlongu? Bezmoc tě přivedla až k tomu?"
"Vypouštíš příliš mnoho prázdných slov, muži z nížin." Teblor si povzdechl. "Nic nevzejde z toho, když se -"
Tiché šplouchnutí, pak prskání a cákání - a prskání se změnilo ve smích. Torvald, nyní vedle prámu, se posunul tak, že ho Karsa opět viděl. "Teď víme, proč jsou ty lodě tak nakloněný!" A Teblor viděl, že Torvald stojí a voda mu šplouchá o horní část hrudníku. "Teď nás tam dokážu dotáhnout. A taky víme, proč se pohybujeme jenom my. A je tu ještě něco jinýho."
"Co?"
Darún začal táhnout prám a používal k tomu Karsovy řetězy. "Ty lodě všechny uvízly během bitvy - myslím, že k boji muže proti muži došlo hlavně mimo lodě, po prsa ve vodě."
"Jak tohle víš?"
"Protože všude kolem mě jsou těla, Karso Orlongu. Narážejí mi na lýtka, jak se převalují na písku - řeknu ti, že je to náramně nepříjemný pocit."
"Vytáhni jedno. Ať vidíme, kdo tu bojoval."
"Všechno ve vhodnou chvíli, Teblore. Už jsme skoro tam. A taky jsou ta těla dost, ehm, měkká. Měli bychom najít nějaký, ze kterýho bude poznat, co je zač. Možná něco najdeme na palubě. Tak," - ozval se náraz - "jsme u lodi.

Chviličku, jen vylezu nahoru."
Karsa poslouchal, jak Darún chrčí a chroptí, pak mu podklouzly bosé nohy a zachřestily řetězy. Nakonec to tlumeně zadunělo a následovalo ticho.
"Torvalde Nome?"
Nic.
Konec prámu za Karsovou hlavou narazil na trup a začal klouzat podél něj. Na dřevo vyšplíchla studená voda a Karsa před ní ucukl, ale nemohl nic dělat, když voda začala pronikat pod něj. "Torvalde Nome!"
Jeho hlas měl zvláštní ozvěnu. Žádná odpověď se však neozvala.
Karsa se dunivě rozesmál. Zvuk byl jaksi oddělen od Teblorovy vůle. Utopí se ve vodě, která by mu, kdyby se mohl postavit, nesahala výš než k bokům. Pokud bude mít čas se vůbec utopit. Torvalda Noma možná zabili - byla by to vskutku prapodivná bitva, kdyby nikdo nepřežil - a právě teď si Teblora někdo prohlíží a jeho osud visí na vlásku.
Prám se blížil k přídi lodi.
Šoupání, pak: "Kde? Aha."
"Torvalde Nome?"
Klopýtavé kroky na palubě. "Promiň, příteli. Asi jsem omdlel. Nesmál ses náhodou před chvílí?"
"Smál. Co jsi našel?"
"Nic moc. Zatím. Skvrny od krve - zaschlý. Stopy přes ně. Z tyhle lodi sebrali všechno, co se dalo. Pro mistra Kápě - ty se potápíš!"
"A ty, muži z nížin, s tím nejspíš nedokážeš nic udělat. Zanech mě mému osudu. Vezmi si vodu a moje zbraně -"
Ale Torvald už se znovu objevil s provazem v ruce a přes okrajník před zvýšenou přídí sklouzl do vody. Ztěžka dýchaje zápolil chvíli s provazem, než se mu podařilo protáhnout ho pod řetězy. Pak je přehodil na druhou stranu a zopakoval to. Potřetí protáhl provaz pod řetězy vedle Karsovy levé nohy a počtvrté u pravé.
Teblor cítil, jak těžký, mokrý provaz táhne za řetězy. "Co to děláš?"
Torvald neodpověděl. Stále s provazem v ruce vyšplhal zpátky na loď. Následovalo další dlouhé ticho, pak Karsa znovu zaslechl pohyb a provaz se pomalu napjal.
Objevila se Torvaldova hlava a ramena. Muž z nížin byl smrtelně bledý. "Nejlepší, co se dalo, příteli. Ještě to možná trochu klesne, ale snad ne moc. Za chvíli se na tebe znova podívám. Neboj se, nenechám tě se utopit. Půjdu teď na malý průzkum - ti parchanti přece nemohli odnýst všechno."
A zmizel Karsovi z dohledu.
Teblor čekal a celý se třásl, jak ho pomalu objímalo moře. Voda mu dosahovala k uším, takže všechny zvuky kromě pomalého šplouchání vody zněly tlumeně. Díval se, jak se provaz nad ním pomalu napíná víc a víc.
Bylo těžké odhadnout čas, kdy se naposledy mohl pohybovat volně, kdy jeho nyní zhnisaná zápěstí nepoznala nesmiřitelné sevření železných okovů, kdy se necítil - v hloubi těla - slabý, křehký, s krví řídkou jako voda. Zavřel oči a nechal se jen tak unášet.
Pryč…
Urugale, opět před tebou stojím. Před Tvářemi ve skále, před svými bohy. Urugale -
"Nevidím před sebou stát žádného Teblora. Nevidím válečníka brodícího se mezi svými nepřáteli a sklízejícího duše. Nevidím mrtvé navršené na vysoké hromady, bezpočet mrtvých jako ze stáda bhederinů, nahnaného přes hranu útesu. Kde jsou mé dary? Kdo je ten, jenž tvrdil, že mi slouží?"
Urugale. Jsi krvežíznivý bůh -
"Pravda, která teblorského válečníka tuze těší!"
Jako kdysi i mne. Ale teď, Urugale, si už nejsem jistý -
"Kdo stojí před námi? Není to teblorský válečník! Není to můj služebník!"
Urugale. Co jsou to ti "bhederinové", o nichž jsi mluvil? Co je to stádo? Kde v zemích Teblorů -
"Karso!"
Teblor sebou trhl a otevřel oči.
Torvald Nom šplhal dolů, přes rameno plátěný vak. Dopadl na prám a ten se trochu víc ponořil. Voda se Karsovi dostala až ke koutkům očí.
Když Darún položil vak na prám a sáhl dovnitř, ozývalo se zevnitř cinkání. "Nástroje, Karso! Nástroje lodního tesaře!"
Vytáhl dláto a kladivo se železnou hlavicí. Teblorovi se rozbušilo srdce.
Torvald zapřel dláto o jedno oko řetězu a začal do něj mlátit kladivem. Několikrát udeřil a rány se v nehybném, kalném vzduchu hlasitě rozléhaly. Pak železný řetěz u okovu na Karsově pravé ruce praskl. Tiché zachřestění, a zmizel pod hladinou moře. Karsovi projela celou paží bolest, když se ji pokusil zvednout. Tiše zachroptěl a znovu ztratil vědomí.
Když se probudil, bušení kladiva se ozývalo vedle jeho pravé nohy a vyvolávalo vlny úporných bolestí, skrze něž nejasně zněl Torvaldův hlas.
"…těžký, Karso. Budeš muset udělat nemožný a vylízt nahoru. To znamená převalit se na všechny čtyři. Postavit se. Jít - ach, mistře Kápě, máš pravdu. Budu muset vymyslet něco jiného. Na celý tyhle zatracený lodi není ani kousek jídla."
Hlasitě to křuplo a odpadl další řetěz. "Tak, jsi volný. Neboj se, přivázal jsem provazy přímo k prámu - nepotopíš se. Volný. Jak se cítíš? Zapomeň na to - zeptám se tě za pár dní. Ale stejně, jsi volný, Karso. Slíbil jsem ti to, ne? Nikdo nemůže říct, že Torvald Nom nedrží - no, ehm, nikdo nemůže říct, že Torvald Nom se nebojí nových začátků."
"Příliš mnoho slov," zamumlal Karsa.
"Ano, příliš mnoho. Tak se aspoň zkus pohnout."
"Zkouším."
"Ohni pravou ruku."

"Snažím se."
"Mám to udělat za tebe?"
"Pomalu. Kdybych ztratil vědomí, nepolevuj. A udělej totéž i s ostatními končetinami."
Cítil, jak ho muž z nížin chytá za pravou ruku v zápěstí a nad loktem, a pak jej znovu milosrdně obklopila temnota. Když znovu nabyl vědomí, měl hlavu podepřenou promočenými kusy látky a ležel na boku, údy u těla. Každý sval, každý kloub ho pobolíval, avšak bolest byla jaksi vzdálená. Pomalu zvedl hlavu.
Stále ještě ležel na prámu, který provazy poutaly k přídi lodi, aby se nepotopil. Torvalda Noma nebylo nikde vidět.
"Volám krev Teblorů," šeptl Karsa. "Vše, co je ve mně, nyní musí být využito k léčení, abych opět získal sílu. Jsem volný. Nevzdal jsem se. Válečník zůstává. Zůstává…" Pokusil se pohnout rukama. Prudká, ostrá bolest, nicméně ještě snesitelná. Natáhl si nohy a zaúpěl, jak v kyčlích ucítil hotový oheň. Zatočila se mu hlava a hrozilo, že opět ztratí vědomí… ale vzápětí slabost pominula.
Pokusil se zvednout do kleku. Sebemenší pohyb byl nesmírným utrpením, ale on se odmítal vzdát. Po těle mu stékal pot. Dostával třesavku. Oči měl pevně zavřené a vzpíral se dál.
Neměl tušení, kolik času uplynulo, potom si však ohromeně uvědomil, že sedí. Seděl, veškerou svou vahou spočíval na hýždích a bolest ustupovala. Zvedl ruce a překvapilo ho, i poněkud polekalo, že je má konečně volné. A vyděsilo ho, jak je má vyhublé.
Zatímco odpočíval, rozhlížel se kolem sebe. Vraky lodí zůstaly, kde byly, a mezi nimi se jako provizorní prámy hromadilo smetí. Z několika zbylých stěžňů visely potrhané plachty. Na přídi čnící vedle něj byly panely s řezbami, představujícími bojující postavy, které měly dlouhé končetiny a stály na lodích, připomínajících nájezdníky, všude kolem. A přece nepřátelé na reliéfech zřejmě nebyli stejní jako ti, jimž majitelé lodí čelili zde, protože plavidla, na kterých se plavili, byla spíš menší a nižší než nájezdník. Válečníci připomínali Teblory, měli silné končetiny a mohutné svaly a byli menší než jejich protivníci.
Pohyb ve vodě, lesklý černý hrb a hrotitá ploutev, vynořující se a zase mizející pod hladinou. Z ničeho nic se objevily další a hladina vody mezi loděmi se náhle vzpěnila. V moři nakonec byl život a připlul se nakrmit. Prám sebou trhl, až Teblor ztratil rovnováhu. Natáhl levou ruku, aby se vzepřel a nepřepadl do vody. Náraz, mučivá bolest - ale ruka vydržela.
Vedle prámu se vynořila nafouknutá mrtvola a pak ji celou pohltila široká, bezzubá tlama černého tvora ve vodě. Jak obrovská ryba proplouvala kolem, za ostrým vousem se zablesklo malé šedé očko. Oko se po Karsovi otočilo a vzápětí byl tvor pryč.
Karsa z mrtvoly neviděl dost, aby poznal, zda velikostí odpovídala jemu nebo Darúnovi, ale ryba by byla mohla spolknout Karsu stejně snadno, jako to udělala s mrtvolou.
Musel se postavit. A začít šplhat.
Jak se díval, vedle jiné lodi se z vody vynořila další ohromná černá nestvůra, skoro tak dlouhá jako sama loď. Bude si muset pospíšit.
Shora zaslechl kroky, pak se na okrajníku za přídí objevil Torvald Nom. "Musíme - ach, Beru ti žehnej, Karso! Dokážeš se postavit? Nemáš na vybranou - tihle sumci jsou větší než žraloci a nejspíš stejně hnusní. Jeden - právě se objevil za tebou - a krouží kolem, ví, kde jsi! Postav se, použij provazy!"
Karsa kývl a natáhl se k nejbližšímu provazu. Za ním vyletěla vzhůru sprška vody, prám se otřásl a dřevo zapraštělo. Torvald varovně zaječel a Karsa věděl, aniž by se musel ohlížet, že jedna ryba se právě vynořila, vyskočila na prám a přerazila ho.
Provaz již držel v ruce, a tak se pevně chytil, když mu kolem nohou až k bokům zavířila voda. Druhou rukou se chytil stejného provazu.
"Urugale! Buď mi svědkem!"
Vytáhl nohy ze zpěněné vody a jal se šplhat. Provaz se uvolnil, protože ho již nedržel prám, a praštil s ním o trup lodi. Karsa při nárazu zachrčel, ale nepustil se.
"Karso! Pozor na nohy!"
Teblor se podíval dolů a uviděl jen obrovskou, doširoka rozevřenou tlamu, jak se pod ním zvedá. Torvald Nom ho chytil za zápěstí. Křiče bolestí se Karsa s mohutným vypětím přitáhl nahoru. Tlama se zavřela ve sprše mléčně bílé vody.
Karsa narazil koleny na okrajník a chvíli se jen kymácel, než se mu podařilo přesunout váhu přes zábradlí, přitáhnout nohy pod sebe a rozplácnout se na palubě.
Torvald dál křičel, takže se Teblor musel překulit - a viděl, že se Darún snaží udržet něco, co vypadalo jako harpuna. Torvaldův téměř nesrozumitelný křik se zřejmě vztahoval ke šňůře. Karsa se ohlédl. Tupý konec harpuny byl přivázaný na tenkou šňůru, která končila ve stočených smyčkách téměř v Teblorově dosahu. Karsa zasténal a dolezl k ní, našel konec a začal ho tahat k přídi.
Doplazil se na příď, přehodil provaz přes zábradlí a několikrát ho kolem něj omotal. Torvald hlasitě zaklel a smyčky se začaly rozvíjet. Karsa ještě jednou omotal konec lanka a pak se mu podařil jakýs takýs uzel.
Nečekal, že tenká šňůra vydrží. Rychle se sehnul, protože mu to poslední smyčku vyrvalo z rukou, a šňůra se napjala, až to zadrnčelo. Okrajník zasténal a příď se viditelně prohnula. Pak se loď s trhnutím rozjela a otřásala se, jak ji to vleklo po písčitém dně.
Torvald se doškrábal vedle Karsy. "Bohové pod námi, nemyslel jsem si - doufejme, že to vydrží!" supěl. "Jestli ano, nebudeme muset hladovět dlouho, hodně, hodně dlouho!" Poplácal Karsu po zádech a pak se přesunul na příď. Jeho úsměv zmizel. "Uch."
Karsa vstal. Konec harpuny byl vidět přímo před přídí, ve zpěněných vlnách vytvářel dvojitou brázdu - a mířil přímo k

jednomu z větších trojstěžníků. Drhnutí pode dnem náhle ustalo a loď ve vodě poskočila.
"Na záď, Karso! Na záď!"
Torvald se krátce pokusil Karsu odtáhnout, ale pak se s kletbou vzdal a rozběhl se k zábradlí na zádi. Teblor zápolil s mrákotami a potácel se za Darúnem. "Nemohl jsi napíchnout nějakou menší?"
Náraz oba shodil na palubu. Po celé lodi se ozývalo praštění a najednou byla všude voda, pěnila se v průlezech a hrnula se na palubu ze všech stran. Prkna na trupu se rozestoupila jako pátrající prsty. Karsa se zmítal ve vodě, jež mu sahala do pasu. Kus paluby zřejmě zůstal pod ním, takže se mu podařilo postavit se na nohy. A přímo před ním se divoce houpal na vlnách jeho původní krvomeč. Popadl ho a pocítil v dlani známý jílec. Zmocnilo se jej vzrušení a vyrazil urydský válečný pokřik.
Torvald se objevil vedle něj. "Jestli to tý rybě nezmrazilo srdíčko, tak už nic. Pojď, musíme se dostat z tyhle zatracený lodi. Všude kolem je těch parchantů habaděj."
Brodili se dál. Loď, do níž narazili, se nakláněla na opačnou stranu. Když okrajník vrazil do trupu, udělal do něj pořádnou díru, než se sám roztříštil, a příď s utrženou šňůrou od harpuny zmizela někde v podpalubí. Bylo jasné, že velká loď uvázla pevně, protože s ní ani takový náraz nehnul.
Když se Karsa s Torvaldem přiblížili k díře v trupu, slyšeli odkudsi zevnitř zuřivé cákání.
"Mistr Kápě mě vem!" zamumlal nevěřícně Torvald. "Ta ryba prorazila trup. No, aspoň nemusíme bojovat se stvořením obdařeným bystrým duchem. Hádám, že teď uvázla vevnitř. Měli bychom ji dorazit -"
"Nech to na mně," zavrčel Karsa.
"Na tobě? Vždyť se sotva udržíš na nohou -"
"Stejně ji zabiju."
"A nemohl bych se dívat?"
"Jestli opravdu chceš."
Loď měla tři podpalubí. Pokud mohli vidět, vespod byl samotný nákladový prostor a druhé dvě prostory velikostí odpovídaly vyšším lidem z nížin. V nákladovém prostoru byl pochopitelně náklad, který se nyní převaloval ve vodě - rance, žoky a soudky.
Karsa vkročil do vody, která mu sahala po pás, a mířil ke zdroji čvachtání. Obrovská ryba se svíjela v druhém podpalubí ve zpěněné vodě, jež Teblorovi sahala stěží nad kotníky. Z hlavy rybě trčely ulámané kusy dřeva a díky její krvi byla pěna kolem růžová. Ryba se převalila na bok a odhalila hladké, stříbřité břicho.
Karsa k ní došel a vrazil jí meč do břicha. Ryba švihla mohutným ocasem a zasáhla ho silou, jako kdyby ho kopl válečný oř. Najednou se Karsa ocitl ve vzduchu a pak ho do zad uhodila zaoblená dřevěná stěna. Úder Teblora omámil, až se jen sesul do zvířené vody. Mrkal, jak se mu voda dostala do očí, a pak se v šeru nehnutě díval, jak rybě docházejí síly.
Objevil se Torvald. "Pořád jsi zatraceně rychlý, Karso - nechal jsi mě tam. Ale vidím, že jsi to dokázal. Mezi zásobami bude i jídlo…"
Avšak Karsa ho již neslyšel, opět ztratil vědomí.
Probudil ho zápach hnijícího masa, visící v nehybném vzduchu. V polosvětle rozeznával tělo mrtvé ryby. Měla rozříznuté břicho a byla částečně vykuchaná. V dálce a nad ním se někdo pohyboval.
Za rybou a napravo byly vidět schůdky vedoucí nahoru. Karsa potlačil nával dávení, uchopil meč a začal se plazit ke schůdkům.
Konečně se vynořil na střední palubě. Kouzly zjizvená paluba byla ostře nakloněná, takže se po ní chodilo jen obtížně. Zásoby byly naskládané na hromadě u zábradlí dole a přes ně do vody visely provazy. Karsa se zastavil, aby nabral dech, a rozhlížel se po Torvaldu Nomovi, avšak ten nebyl nikde v dohledu.
Magie do paluby nadělala hluboké rýhy. Nikde nebyla vidět žádná těla, ani známky po tom, komu loď patřila. Černé dřevo - z něhož jako by přímo vystupovala tma - patřilo stromům, jaké Teblor neznal, a nebyly na něm žádné ozdoby, což ukazovalo na pragmatickou jednoduchost. Karsu to uklidňovalo.
Zdola se přes zábradlí vyšplhal Torvald Nom. Podařilo se mu odstranit řetězy upevněné k jeho okovům, takže mu zůstaly pouze zčernalé železné kruhy na zápěstích a kotnících. Těžce dýchal. Karsa mu pomohl vstát a sám se přitom opíral o meč, aby neupadl.
"Ach, můj obří příteli, zase jsi mezi námi!"
"Moje slabost tě musí rozčilovat," zavrčel Karsa.
"Vzhledem k okolnostem se to dá čekat," opáčil Torvald a probíral se zásobami. "Našel jsem jídlo. Pojď se najíst, Karso, a já ti zatím povím, co jsem objevil."
Teblor pomalu přešel po svažující se palubě.
Torvald vytáhl cihlu tmavého chleba. "Našel jsem šalupu a vesla a k tomu plachtu, takže nezůstaneme oběťmi tohoto nekonečnýho bezvětří. Vodu máme tak na půldruhýho týdne, pokud budeme šetřit, a hladovět nebudeme, i když se ti vzápětí vrátí chuť k jídlu…"
Karsa si od něj vzal chleba a začal ho trhat na kousky. Měl poněkud uvolněné zuby a raději se nepouštěl do ničeho ráznějšího než opatrného žvýkání. Chleba byl hutný a vláčný, s kousky sladkého ovoce, a chutnal po medu. Když poprvé polkl, měl co dělat, aby v sobě sousto udržel. Torvald mu podal měch s vodou a pokračoval ve svém monologu.
"Na šalupě je lavic aspoň pro dvacet lidí - pro lidi z nížin je dost prostorná, ale my budeme muset jednu vyndat, abys měl místo na nohy. Když se nakloníš přes bort, uvidíš ji sám. Měl jsem plno práce, abych do ní naložil všechno, co budeme potřebovat. Můžeme prozkoumat i další lodě, jestli chceš, i když máme víc, než potřebujeme -"
"Není třeba," přerušil jej Karsa. "Opusťme tohle místo, jak nejrychleji to půjde."

Torvald si ho chvíli prohlížel a pak kývl. "Souhlasím. Karso, říkal jsi, že jsi tu bouřku nepřivolal. Dobře. Budu ti muset věřit - přinejmenším to, že si to nepamatuješ. Ale napadlo mě, jestli ji nějak nepřivolal ten tvůj kult, těch Sedm tváří ve skále nebo jak se jim říká. Mají nějakou chodbu? Jinou říši, než je ta, kde ty a já žijeme, kde přebývají?"
Karsa polkl další sousto chleba. "O těch chodbách, o kterých mluvíš, jsem nic neslyšel, Torvalde Nome. Sedmička dlí ve skále a ve snovém světě Teblorů."
"Snový svět…" Torvald mávl rukou. "Připadá ti tohle jako snový svět, Karso?"
"Ne."
"Co kdyby byl… zaplavený?"
Karsa se zamračil. "Připomínáš mi Bairota Gilda. Tvá slova nedávají smysl. Teblorský snový svět je místo, kde nejsou kopce, kde mech a lišejník pokrývají balvany zpola vyčnívající ze země, kde chladný vítr vytváří ze sněhu nízké duny. Kde ve smečkách v dálce běhají podivná zvířata s hnědou srstí…"
"Ty sám jsi ho někdy navštívil?"
Karsa pokrčil rameny. "Takhle ho popisují šamani." Po chvilce váhání dodal: "Místo, které jsem navštívil já…" Odmlčel se a jen zakroutil hlavou. "Bylo jiné. Místo… s barevnou mlhou."
"Barevná mlha, hm. A byli tam tví bohové?"
"Ty nejsi Teblor. Nemusím ti už nic vykládat. Už tak jsem toho řekl příliš."
"Jak chceš. Jenom jsem se snažil zjistit, kde jsme."
"Jsme na moři a není tu žádná země."
"No ano, ale na kterém moři? Kde je slunce? Proč tu není noc? Ani vítr? Kudy se máme dát?"
"Nezáleží na tom kudy." Karsa vstal ze žoku. "Už jsem se najedl
dost. Pojď, naložíme šalupu a vyrazíme."
"Jak chceš, Karso."
* * *
S každým dnem se cítil silnější, kdykoliv převzal od Torvalda Noma vesla, strávil u nich delší dobu. Moře bylo mělké a šalupa nejednou narazila na dno. Zde však byly mělčiny písčité, takže nepoškodily trup. Obrovské sumce už nespatřili, ani jiné živočichy ve vodě či na obloze, jen občas kolem proplul kus dřeva bez kůry či listí.
Jak se Karsovi vracely síly, zásoby potravin jim rychle ubývaly, a třebaže o tom ani jeden nemluvil, neviditelným spolucestujícím se jim stalo zoufalství, které Teblora i Darúna nutilo mlčet a přikovalo je k sobě pevněji než jejich bývalí věznitelé, a neviditelné řetězy byly stále těžší.
Zpočátku počítali dny podle toho, jak spali a jak byli vzhůru, ale tento systém jim brzy nebyl k ničemu, protože Karsa vesloval, nejen když byl na řadě, ale i když unavený Torvald usnul. Brzy začalo být zřejmé, že Teblor potřebuje odpočívat méně, kdežto Darún to očividně potřeboval víc a víc.
Zbýval jim už jen poslední soudek vody a ten byl plný jen z jedné třetiny. Karsa byl u vesel a dlouhými záběry protahoval mrňavé hůlky kalnými vodami. Torvald ležel schoulený pod plachtou a spal neklidným spánkem.
Karsu už téměř přestala bolet ramena, jen v kyčlích a nohou ho ještě bodalo. Na nic nemyslel, nevnímal běh času, soustředil se jen na to, aby udržoval přímý kurs - aspoň pokud se to dalo odhadnout, protože se tu neměl podle čeho řídit. Jediné, co bylo na hladině vidět, byla brázda za loďkou.
Torvald otevřel krví podlité, zarudlé oči. Výmluvnost ho již dávno opustila. Karsa měl podezření, že je nemocný - už nějakou dobu spolu nepromluvili. Darún se pomalu posadil.
Pak ztuhl. "Máme společnost," zachraptěl.
Karsa uložil vesla do lodi a otočil se. Blížil se k nim velký černý trojstěžník a nad mléčně bílou pěnou se zvedaly dvě řady vesel. Za lodí na samém obzoru se táhla tmavá, rovná čárka. Teblor uchopil meč a zvedl se.
"To je to nejpodivnější pobřeží, jaký jsem kdy viděl," zamumlal Torvald. "Škoda že jsme se k němu nedostali dřív."
"Je to zeď," podotkl Karsa. "Rovná zeď a pod ní je něco jako pláž." Zadíval se na blížící se loď. "Je jako ty, které přepadli ti nájezdníci."
"To je, akorát je větší. Hádám, že to bude vlajková loď, i když žádnou vlajku nevidím."
Už viděli postavy na vysoké přední nástavbě. Byly vysoké, i když ne tak vysoké jako Karsa, a mnohem hubenější.
"Nejsou to lidi," poznamenal Torvald. "Karso, nemyslím, že budou přátelští. Je to jenom pocit, víš, ale stejně…"
"Už jsem jednoho takového viděl," opáčil Karsa. "Vězel v břiše toho sumce."
"O tu pláž narážejí vlny, Karso. Je tam vyplavený harampádí. Musí mít nejmíň dva, možná tři tisíce kroků. Trosky z celýho světa. Jak jsem tušil, tohle moře sem nepatří."
"A přece tu jsou lodě."
"Ano, což znamená, že sem taky nepatří."
Karsa lhostejně pokrčil rameny. "Máš zbraň, Torvalde Nome?"
"Harpunu… a kladivo. Nechceš si s nimi zkusit nejdřív promluvit?"
Karsa neodpověděl. Vesla se zvedla a zůstala nehybně viset nad vlnami. Mohutný koráb klouzal směrem k nim. Vesla se náhle sklopila téměř kolmo dolů a voda se zpěnila, jak loď zpomalila, a pak se zastavila docela.
Salupa narazila do trupu na levoboku těsně za přídí. Dolů se snesl provazový žebřík, ale Karsa, meč přehozený přes rameno, již šplhal nahoru po trupu, na němž bylo plno vhodných krytů. Dorazil k zábradlí na nástavbě a přehoupl se přes ně. Dopadl na palubu a narovnal se.
Ocitl se před kruhem šedivých válečníků. Byli vyšší než lidé z nížin, ale stále o hlavu menší než Teblor. U boků měli v pochvách šavle a většinu jejich oděvů tvořila lesklá kůže nějakého krátkosrstého zvířete. Měli dlouhé hnědé vlasy spletené do složitých copů a hranaté oči mnoha barev. Za nimi uprostřed lodi byla hromada uťatých hlav, několik patřilo lidem z nížin, ale většina měla rysy podobné šedivým válečníkům, jen pleť měla černou. Karsu zamrazilo v

zádech, protože bezpočet očí na usekaných hlavách se stočil směrem k němu.
Jeden šedivý válečník cosi vyštěkl a výraz měl stejně opovržlivý jako tón. Za Karsou se k zábradlí dostal Torvald. Mluvčí zřejmě čekal na nějakou odpověď. Jak se ticho natahovalo, válečníci začínali pohrdavě ohrnovat rty. Mluvčí vyštěkl rozkaz a ukázal na palubu.
"Ehm, chce, abychom si klekli, Karso," překládal Torvald. "Myslím, že bychom měli -"
"Neklečel jsem, ani když jsem byl v řetězech," zavrčel Karsa. "Proč bych to měl udělat teď?"
"Protože jsem jich napočítal šestnáct - a kdoví kolik dalších je v podpalubí. A začínají být vzteklí -"
"Šestnáct nebo šedesát," přerušil ho Karsa. "Ještě neviděli bojovat Teblora."
"Jak můžeš -"
Karsa si všiml, že dva válečníci sahají po šavlích. Krvomeč zasvištěl a vodorovně prosekl celý půlkruh šedivých válečníků. Vystříkla krev, těla se hroutila a padala přes nízké zábradlí na střední palubu. Na přední nástavbě zůstal jen Karsa a kousek za ním Torvald Nom.
Sedm válečníků, kteří prve stáli na střední palubě, jako jeden couvlo, tasilo zbraně a pomalu vykročilo.
"Všechny jsem je měl na dosah," odpověděl Karsa na Darúnovu otázku. "Proto jsem věděl, že ještě nikdy nebojovali s Teblorem. Teď buď svědkem, jak se zmocním téhle lodi." S řevem vyrazil vstříc nepříteli.
Šediví válečníci byli dobří, ale k ničemu jim to nebylo. Karsa zakusil ztrátu svobody. Nic takového už nehodlal přijmout. Požadavek, aby před těmito hubenými, neduživými tvory poklekl, u něj vyvolal neovladatelný vztek.
Šest ze sedmi válečníků už bylo po smrti. Poslední se s křikem otočil a utíkal ke dvířkům na druhém konci střední paluby. Zastavil se, aby mohl z držáku strhnout těžkou harpunu, otočil se na patě a mrštil ji po Karsovi. Teblor ji chytil, dohonil prchajícího a srazil jej na prahu dveří. Sehnul se, přehodil si zbraně - harpunu nyní držel v pravé a krvomeč v levé ruce - a vrazil do šeré chodbičky.
Po dvou krocích narazil na poměrně velkou kuchyni s dřevěným stolem uprostřed. Naproti se otevíraly další dveře a za nimi úzká chodbička lemovaná lůžky. Následovaly další, zdobené dveře, které zaskřípaly, když je Karsa otevřel.
Čtyři útočníci, změť výpadů. Karsa je odrážel harpunou a útočil krvomečem. Ve chvilce na lesklé dřevěné podlaze kajuty umírali čtyři posekaní válečníci. Pátý seděl v křesle na druhé straně kajuty, ruce zdvižené, a ve vzduchu vířila kouzla.
Karsa s prsknutím zaútočil. Zablesklo se a pak harpuna prorazila hrudník pátého nepřítele a skončila zaražená ve dřevěném opěradle. Na šedivém obličeji zamrzl výraz nevíry, oči se naposledy setkaly s Karsovýma a pak z nich vyprchal veškerý život.
"Urugale! Buď svědkem teblorského vzteku!"
Po zvučných slovech následovalo ticho, pak na koberec pod čarodějovým křeslem dopadly první kapky krve. Karsovi do těla proniklo cosi studeného, dech něčeho neznámého, bezejmenného, avšak naplněného vztekem. Se zavrčením to ze sebe setřásl a rozhlédl se kolem. Na lidi z nížin měla kajuta poměrně vysoký strop a byla také celá z černého dřeva. V držácích na stěnách byly pověšené olejové lampy. Na stole ležely mapy, avšak písmo Teblor přečíst nedokázal.
Ve dveřích se cosi ozvalo. Karsa se prudce otočil. Do kajuty vstoupil Torvald Nom, prohlédl si ležící mrtvoly a pak upřel oči na sedící postavu stále přibodnutou ke křeslu. "S veslaři si nemusíš dělat starosti," podotkl.
"Jsou to otroci? Pak je osvobodíme?"
"Otroci?" Torvald pokrčil rameny. "Neřekl bych. Nemají řetězy, Karso. Ale nemají ani hlavu. Jak jsem říkal, nemusíme si s nimi lámat hlavu." Přistoupil ke stolu a zadíval se na mapy. "Něco mi říká, že ti nešťastní lumpové, cos je právě zabil, jsou stejně ztracení jako my -"
"V bitvě lodí zvítězili."
"Ale k ničemu jim to nebylo."
Karsa setřepl krev ze svého meče a zhluboka se nadechl. "Já před nikým klekat nebudu."
"Já si mohl kleknout dvakrát, možná by je to uspokojilo. Teď nevíme nic jako předtím, než jsme tuhle loď potkali. A takhle velký plavidlo jenom ve dvou navíc nezvládneme."
"Byli by s námi udělali totéž, co s těmi veslaři," prohlásil Karsa.
"Možná." Torvald přenesl zrak na mrtvolu u svých nohou a pomalu si dřepl. "Vypadají barbarsky - ehm, teda podle darúnských měřítek. Tulení kůže - takže opravdický mořeplavci - a šňůrky s drápy, zuby a škebličkami. Ten v kapitánským křesle byl mág?"
"Ano. Takové válečníky nechápu. Proč nepoužili meče, nebo oštěpy? Jejich magie je ubohá, ale oni si jí zřejmě byli jistí. A podívej se, jak se tváří -"
"Překvapeně, ano," zabručel Torvald a znovu se podíval na Karsu. "Věřili si, protože kouzla obvykle zaberou. Většina útočníků magickou ránu nepřežije. Roztrhá je to na kusy."
Karsa se vydal ke dveřím a Torvald jej po chvíli následoval.
Vrátili se na střední palubu. Karsa začal mrtvolám uřezávat uši a jazyky, svlékal je a nahé házel přes palubu. Darún ho chvíli pozoroval, pak zamířil k uťatým hlavám. "Sledují všechno, co děláš," ohlásil Karsovi. "Oči jim fungujou. To se nedá snášet." Z jednoho rance strhl kožený přehoz a obalil jím několik uťatých hlav. Vše pevně převázal. "Tma pro ně bude lepší, vzhledem k okolnostem…"
Karsa se zamračil. "Proč to říkáš, Torvalde Nome? Co bys měl raději, schopnost vidět věci kolem sebe, nebo tmu?"
"Až na pár z nich to jsou Tiste Andii - a těch pár až příliš připomíná mě."
"Kdo jsou Tiste Andii?"
"Jenom lidi. Nějací bojujou s Caladanem Chmurem za osvobození Genabakis. Prý je to starobylý národ. Na každý pád uctívají temnotu."
Karsu náhle přemohla únava, a tak se posadil na schůdky vedoucí na přední nástavbu. "Temnotu," zamumlal. "Ve tmě

je každý slepý - to je náramně zvláštní věc k uctívání."
"Možná je ze všech nejskutečnější," opáčil Darún a zakryl dalších několik hlav. "Kolik z nás se klaní nějakýmu bohu v zoufalý naději na to, že dokážeme nějak utvářet vlastní osud? Modlitba ke známým tvářím zahání strach z neznáma - a to neznámo je budoucnost. Kdo ví, tihle Tiste Andii jsou možná jediní z nás, kdo vidí pravdu, a pravdou je zapomnění."
S odvrácenýma očima opatrně sebral další černou hlavu s dlouhými vlasy. "Je dobrý, že tyhle ubohý duše nemají hlasivky, aby mohly mluvit, jinak bychom se dostali do příšerný debaty."
"Takže pochybuješ o vlastních slovech."
"Pořád, Karso. Na pozemský úrovni jsou slova jako bohové - prostředek, jak zahnat strach. Kvůli tomuhle nejspíš budu mít noční můry, dokud mi konečně nevypoví srdce. Nekonečná řada hlav s vnímavýma očima, zabalená do tuleních kůží. A s každou, kterou zakryju, popi Objeví se další."
"Tvá slova jsou pouhopouhá hloupost."
"Aha, a kolikpak duší jsi ty vypravil do temnoty, Karso Orlongu?"
Teblor přimhouřil oči. "Nemyslím, že tam našly temnotu," odpověděl tiše. Po chvíli odvrátil zrak, jak mu to náhle došlo. Před rokem by byl kohokoliv zabil za to, co právě Torvald řekl, pokud by došel k názoru, že ho tím chce ranit - což bylo samo o sobě nepravděpodobné. Před rokem byla slova tupá a neohrabaná, omezená na prostý, poněkud záhadný svět. Byla to však pouze Karsova chyba - nikoliv typická pro teblorského generála - protože Bairot Gild po něm každou chvíli házel ostrými slovy, což pro takového chytrého válečníka muselo být zdrojem neustálého pobavení, ač poněkud tlumeného tím, že Karsa jeho záměr nepochopil.
Torvaldovo nekonečné řečnění - ale ne, víc než jen to - vše, co Karsa zažil od chvíle, kdy opustil svou vesnici - sloužilo k tomu, že mu to osvětlovalo složitosti světa. Rafinovanost byla jedovatý had plazící se neviděn jeho životem. Jeho zuby mu mnohokrát zajely do těla, ale on si ani jedinkrát neuvědomil jejich původ. Jed sám mu proudil žilami a on na něj reagoval - pokud vůbec reagoval - pouze násilím, často zaměřeným nesprávným směrem, kdy se oháněl na všechny strany.
Temnota a život ve slepotě. Karsa se znovu podíval na Darúna, jenž klečel a balil pozutínané hlavy. A kdo strhl závoj z mých očí? Kdo probudil Karsa Orlonga, syna Synygova? Urugal? Ne, nebyl to Urugal. To věděl jistě, protože ten nepřirozený vztek, jejž pocítil tam v kajutě, ten ledový dech, který jím projel - ten patřil jeho bohu. Důrazná nelibost - jež byla Karsovi podivně… lhostejná.
Sedm tváří ve skále nikdy nemluvilo o svobodě. Teblorové byli jejich sluhové. Jejich otroci.
"Vypadáš nemocný, Karso," ozval se Torvald. "Mrzí mě to, co jsem ti naposled řekl -"
"To není třeba, Torvalde Nome," přerušil jej Karsa vstávaje. "Měli bychom se vrátit do -"
Odmlčel se, jak na něj dopadly první kapky deště. Vzápětí byla celá paluba mokrá. Padal mléčný, slizký déšť.
"Uch!" zabručel Torvald. "Jestli si odplivl nějaký bůh, tak mu rozhodně není dobře."
Voda páchla. Rychle pokryla celou palubu, ráhnoví i potrhané plachty hustou, světlou mastnotou. Darún s kletbou začal sbírat potraviny a soudky s vodou, aby je mohl naložit do šalupy. Karsa ještě jednou obesel palubu a prohlédl si zbraně a zbroj, které stáhl z šedivých těl. Našel držák s harpunami a vzal všech šest, které tam byly.
Déšť zhoustl a kolem lodi vytvářel kalné, neproniknutelné záclony. Karsa s Torvaldem v houstnoucí břečce klouzali, jak rychle nakládali šalupu. Když odrazili od lodi, chopil se vesel Teblor. Ve chvilce se jim loď ztratila z dohledu a liják polevoval. Pět záběrů vesel, a byli z něj venku docela, znovu se plavili po mírně se vlnícím moři pod bledou oblohou. Zvláštní pobřeží se přiblížilo.

Chvíli poté, co šalupa zmizela za clonou kalného deště, se na přední nástavbě lodi ze slizu zvedlo sedm téměř nehmotných postav. Zpřelámané kosti, rozšklebené rány, z nichž nic neteklo. Nejistě se kymácely v šeru, jako by nedokázaly pochopit, kde se to ocitly.
Jedna z nich zlostně zasyčela: "Pokaždé, když se snažíme utáhnout uzel -"
"On ho přetne," dokončila druhá zatrpkle.
Třetí sestoupila na střední palubu a opovržlivě kopla do odhozeného meče. "Tiste Edur ten neúspěch patří," pronesla chraplavě. "Má li být nařízen trest, měl by být odpovědí za jejich nadutost."
"To není na nás," štěkl první mluvčí. "V této hře nejsme pány -"
"Tiste Edur také ne!"
"Přesto má každý z nás jistý úkol. Karsa Orlong dosud žije, a musí být naší jedinou starostí -"
"Začíná pochybovat."
"Nicméně pokračuje v cestě. Je nyní na nás, ač vládneme pramalou mocí, abychom ho vedli dál."
"Zatím jsme příliš neuspěli!"
"To není pravda. Zničená chodba se opět probouzí. Zlomené srdce První říše začíná krvácet - je to zatím jen pramínek, ale brzy z něj bude hotová záplava. Stačí jen poslat vyvoleného válečníka do správného proudu…"
"A je to v naší moci, jak je stále nepatrná?"
"Zjistíme to. Začněme s přípravami. Ber'oku, rozhoď v kajutě hrst otataralového prachu - chodba toho tisteedurského kouzelníka je stále otevřená a na tomto místě se z ní brzy stane rána… zvětšující se rána. Pro takové odhalení dosud čas nenadešel."
Mluvčí zvedl poničenou hlavu a zdálo se, že větří. "Musíme si pospíšit," prohlásil po chvíli. "Myslím, že nás pronásledují."
Zbývajících šest postav se obrátilo k mluvčímu, jenž na jejich nevyslovenou otázku kývl. "Ano. Po stopě nám jdou příbuzní."
* * *

Podél masivní kamenné zdi se nashromáždily trosky z celého světa. Mezi smetím byly vidět vyvrácené stromy, hrubě přitesané klády, prkna, šindele a kusy vozů a kár. Na krajích tvořila tráva a hnijící listí širokou plochu, jež se zvedala a klesala spolu s vlnami. Zeď byla místy téměř neviditelná, tak vysoko naplaveniny sahaly.
Torvald Nom byl na přídi a Karsa vesloval. "Nevím, jak se dostat k tý zdi," poznamenal Darún. "Měl bys složit vesla, příteli, jinak skončíme v tom svinstvu - a někde tam jsou sumci."
Karsa zpomalil. Nechávali se unášet proudem a šalupa se otřela o koberec naplavenin. Po chvíli začalo být jasné, že tu je nějaký proud, neboť to jejich loďku unášelo podél zdi.
"No," zamumlal Torvald, "to je na tomhle moři první. Myslíš, že je to třeba příliv?"
"Ne," odpověděl Karsa a pohledem sledoval zvláštní pobřeží směrem, kterým pluli. "Je to průlom v té zdi."
"Aha. Vidíš, kde to je?"
"Ano, myslím, že ano."
Proud je unášel stále rychleji.
Karsa pokračoval: "Támhle je v pobřeží zářez a tam, kde by měla být zeď, trčí plno stromů a klád - copak neslyšíš ten řev?"
"Už ano." Z Darúnových slov čišelo napětí. "Už to vidím, Karso. Měli bychom -"
"Ano, tomu bychom se měli vyhnout." Teblor se opět chopil vesel a zamířil se šalupou pryč od náplavu. Dno lodi o něco zadrhlo a šalupa se začala otáčet. Karsa se opíral do vesel a snažil se opět získat vládu nad lodí. Voda kolem nich zavířila.
"Karso!" zakřičel Torvald. "Támhle jsou lidi - u toho průlomu! Vidím tam vrak!"
Průlom byl nalevo, když Teblor začal otáčet šalupu do proudu. Podíval se, kam Torvald ukazuje, a po chvíli vycenil zuby. "Otrokář a jeho muži."
"Mávají na nás."
Karsa se přestal opírat do levého vesla. "Tenhle proud neporazíme," usoudil a otočil loďku. "Čím dále plujeme, tím je silnější."
"Totéž se nejspíš přihodilo i Silgarovi - podařilo se jim přistát na tyhle straně průlomu a přitom přišli o člun. Měli bychom se něčemu podobnýmu vyhnout, Karso, pokud to půjde."
"Tak dávej pozor na ponořené klády," nakázal Teblor a zamířil s loďkou blíž ke břehu. "Jsou ti lidé z nížin ozbrojení?"
"Žádný zbraně nevidím," odpověděl Torvald po chvíli. "Zřejmě jsou v hodně špatným stavu. Trčí na malým ostrůvku z klád. Silgar a Damisk a ještě jeden… myslím, že to je Borrug. Bohové, Karso, oni umírají hlady."
"Vezmi si harpunu," zavrčel Teblor. "Hlad by je mohl dohnat k nějaké nepředloženosti."
"Kousek víc ke břehu, Karso, a už jsme skoro tam."
Trup lodi tiše zaskřípal, jak se ji proud snažil odtáhnout dál. Torvald vylezl ven, provaz v jedné a harpunu v druhé ruce.
Když se Karsa otočil, uviděl za ním tři schoulené nathijské muže z nížin. Nepokoušeli se jim pomoci, spíš se pokoušeli na naplaveném ostrůvku couvnout co nejdál. Hukot vody v průlomu zněl dosud vzdáleně, i když blíž se ozývalo hrozivé praskání, pukáni a drhnutí - naplavená ucpávka se začínala uvolňovat.
Torvald šalupu rychle přivázal k nejrůznějším větvím a kořenům. Karsa vystoupil na břeh, vytáhl krvomeč a upřel oči na Silgara. Otrokář se pokusil couvnout ještě dál. Poblíž tří vyhublých mužů z nížin ležely pozůstatky čtvrtého. Jeho kosti byly dohladka obrané.
"Teblore!" zaprosil Silgar. "Musíš mě vyslechnout!"
Karsa se pomalu blížil.
"Můžu nás zachránit!"
Torvald Karsu zatahal za rukáv. "Počkej, příteli, poslechnem si toho zmetka."
"Řekne cokoliv," zavrčel Karsa.
"Přesto -"
Promluvil Damisk Sedopes. "Karso Orlongu, poslouchej! Tenhle ostrov se rozpadá - všichni potřebujeme váš člun. Silgar je mág - dokáže otevřít portál. Ale ne, jestli se utopí. Chápeš? Může nás z tyhle říše dostat!"
"Karso," ozval se Torvald, jenž se zakymácel, jak se klády pod ním pohnuly, a chytil se Karsy ještě pevněji.
Karsa se na něj podíval. "Ty Silgarovi věříš?"
"Jasně že ne. Ale nemáme jinou možnost - když do toho průlomu vplujeme na naší šalupě, nejspíš to nepřežijeme. Ani nevíme, jak je tahle zeď vysoká - na druhý straně může být pořádná hloubka. Karso, jsme ozbrojení a oni ne - kromě toho jsou tak slabí, že nebudou dělat žádný potíže, to snad vidíš sám, ne?"
Silgár zaječel, protože kus naplaveného dřeva těsně za ním se potopil.
Karsa zamračeně schoval meč. "Začni odvazovat člun, Torvalde." Mávl na lidi z nížin. "Tak pojďte. Ale věz, otrokáři, při první známce zrady budou tví přátelé jako další obírat tvoje kosti."
Damisk, Silgar a Borrug se škrábali k šalupě. Ostrůvek se na krajích lámal, jak proud odnášel klády. Bylo jasné, že se průlom zvětšuje, že ho rozšiřuje tlak celého moře.
Silgar vlezl do lodi a dřepl si na přídi. "Otevřu portál," ohlásil chraplavě. "Dokážu to, ale jenom jednou -"
"Tak proč jsi to neudělal už dávno?" chtěl vědět Torvald, jenž uvolnil poslední provaz a skočil na palubu.
"Předtím tu nebyla žádná stezka - pryč z moře. Ale teď někdo otevřel bránu. Blízko. Matérie je… ztenčená. Sám bych něco takového nedokázal. Ale můžu to sledovat."
Šalupa odrazila od rozpadajícího se ostrůvku a divoce se zakymácela v proudu. Karsa se opřel do vesel, aby se dostali doprostřed.
"Sledovat?" opáčil Torvald. "Kam?"
Na to Silgar jen potřásl hlavou.

Karsa nechal být vesla, přešel na záď a oběma rukama uchopil kormidelní veslo. Pluli po zvířeném, rozbouřeném moři plném trosek směrem k průlomu. Tam, kde se zeď zbortila, byl jen oblak okrové mlhy, velký jako bouřkové mračno. Za ním nebylo vidět vůbec nic.
Silgar mával oběma rukama, jako když se slepec snaží nahmátnout kliku. Pak ukázal prstem doprava. "Tam!" zaječel a otočil se rozčileně ke Karsovi. "Tam! Zamiř tam!"
Místo, kam Silgar ukazoval, se nijak nelišilo od okolí. Hned za ním voda prostě mizela v nerovné lince samotného průlomu. Karsa pokrčil rameny a zatlačil do kormidelního vesla. Nezáleželo mu na tom, kudy proplují. Pokud Silgar selže, spadnou na druhé straně dolů do zpěněného víru, který je všechny zabije. Díval se, jak se všichni kromě Silgara krčí, oněmělí hrůzou.
Teblor se usmál. "Urugale!" zařval a povstal, jak se šalupa řítila k okraji.
Pohltila je temnota.
A pak padali.
Hlasitý náraz. Karsovi se kormidelní veslo roztříštilo pod rukama a zezadu do něj udeřila záď šalupy, až kus odletěl. Vzápětí dopadl do vody a málem si přitom vyrazil dech - a nabral si plnou pusu slané vody - než se ponořil do mrazivé temnoty.
Sápal se vzhůru, až dostal hlavu nad hladinu, ale tma byla pořád stejná, jako kdyby spadli do studny nebo se ocitli v jeskyni. Nedaleko kdosi bezmocně kašlal a o kousek dál se zmítal další přeživší.
O Karsu se otřely nějaké trosky. Salupa se rozbila, třebaže si byl Teblor celkem jistý, že nespadli z moc velké výšky - nejvýš takové, jako když se dva válečníci postaví na sebe. Pokud člun na něco nenarazil, měl to přežít.
"Karso!"
K Teblorovi se dostal Torvald Nom a stále kašlal. Našel kus jednoho vesla a přehodil si přes něj ruce. "Co se podle tebe stalo?"
"Propluli jsme čarodějnou bránou," vysvětloval Karsa. "To by mělo být jasné, protože teď jsme někde jinde."
"Tak prostý to není," namítl Torvald. "List tohohle vesla - hele, koukni se na to!"
Slaná voda Karsu příjemně nadnášela, takže mu trvalo jen chvíli, než doplaval ke konci vesla. List byl uťatý jakoby jedinou ranou železným mečem, jaké používali lidé z nížin. Teblor zabručel.
Cákání v dálce se přiblížilo. Z ještě větší dálky zavolal Damisk.
"Tady!" křikl v odpověď Torvald.
Vedle nich se kdosi objevil. Byl to Silgar, držel se soudku na vodu.
"Kde to jsme?" zeptal se ho Karsa.
"Jak to mám vědět?" odsekl Nathi. "Já tu bránu nevytvořil, jenom jsem ji použil - a to byla už skoro zavřená. Proto taky s námi neprošlo dno lodi. Odřízlo ho to. Ale myslím, že jsme na moři a obloha je zatažená. Jelikož tu není žádné světlo, neuvidíme na sebe. A žel ani na pobřeží, i když je takový klid, že tu nejsou vlny, které by na pobřeží narážely."
"Což znamená, že můžeme být jen kousek od pevniny a nevíme o tom?"
"Ano. Naštěstí pro nás je voda celkem teplá. Musíme prostě počkat, až se rozední -"
"Pokud se tady rozednívá," zavrčel Torvald.
"Určitě ano," ujišťoval jej Silgar. "Cítíš ve vodě ty vrstvy? Dole, kde máme nohy, je voda studenější. Takže na tohle moře shlíží slunce, tím si jsem jistý."
Připlaval Damisk a pomáhal Borrugovi, jenž byl zřejmě v bezvědomí. Když natáhl ruku, aby se chytil soudku, Silgar ho odstrčil a sám odplaval o kus dál.
"Otrokáři!" vydechl Damisk.
"Tenhle soudek stěží udrží mě," sykl Silgar. "Je skoro plný sladké vody - kterou nejspíš budeme potřebovat. Co je s Borrugem?"
Torvald se posunul, aby Damiskovi udělal místo u vesla. Potetovaný strážný se přes ně pokusil přehodit Borrugovy ruce a Torvald mu doplaval na pomoc.
"Nevím, co to s ním je," vykládal Damisk. "Možná se praštil do hlavy, ale žádnou bouli jsem nenašel. Nejdřív něco blekotal, byl úplně zmatený, a pak prostě omdlel a málem zajel pod vodu. Naštěstí jsem ho chytil."
Borrugovi se zakymácela hlava a sklouzla mu pod hladinu.
Karsa ho uchopil za ruce. "Vezmu ho," prskl, otočil se a přehodil si jeho paže kolem krku.
"Světlo!" vykřikl náhle Torvald. "Viděl jsem světlo - tam!"
Ostatní se otočili.
"Já nic nevidím," vrčel Silgar.
"Já ano," trval na svém Torvald. "Bylo matné. Už je pryč. Ale viděl jsem ho -"
"Nejspíš přepjatá představivost," prohlásil Silgar. "Kdybych měl sílu, otevřel bych svou chodbu -"
"Vím, co jsem viděl," nedal se Darún.
"Tak nás veď, Torvalde Nome," vyzval jej Karsa.
"Mohlo by to být špatným směrem!" syčel Silgar. "Bezpečnější bude počkat -"
"Tak čekej," opáčil Karsa.
"Já mám čistou vodu, ne vy -"
"Dobrý postřeh. Pak tě tedy budu muset zabít, protože ses rozhodl zůstat tady. Nakonec bychom tu vodu mohli potřebovat. Ty ne, protože budeš mrtvý."
"Teblorská logika," uchechtl se Torvald, "je vážně úžasná."
"Tak dobře, poplavu s vámi," svolil Silgar.
Darún začal plavat pomalým, pravidelným tempem. Kopal nohama a táhl veslo s sebou. Damisk se vesla držel jednou

rukou a nohama dělal podivný pohyb připomínající žábu.
Karsa jednou rukou uchopil Borruga za zápěstí a plaval za nimi. Hlava bezvědomého muže z nížin mu spočívala na pravém rameni a jeho kolena mu narážela do stehen.
O kousek dál kopal nohama Silgar a tlačil před sebou soudek. Karsa si všiml, že vody je v něm mnohem méně, než otrokář tvrdil - soudek by je byl snadno unesl všechny.
Teblor však oporu nepotřeboval. Nebyl zvlášť unavený a zřejmě ho voda nadnášela lépe než lidi z nížin. S každým nadechnutím se mu nad vodu zvedla ramena, paže a horní část hrudníku. A kromě toho, že mu Borrugova kolena pořád kazila kopání, mu muž z nížin nějak nepřekážel… Karsa si uvědomil, že s těmi koleny něco není v pořádku, a tak se zastavil a sáhl dolů. Obě nohy Borrugovi končily těsně pod koleny a voda kolem byla o něco teplejší.
Torvald se ohlédl. "Co se děje?" zeptal se.
"Myslíš, že v těchto vodách jsou sumci?"
"Pochybuju," odpověděl Darún. "Nakonec tamto byla sladká voda."
"Dobře," zabručel Karsa a pokračoval v plavání.
Světlo, jež Torvald zahlédl, se znovu neobjevilo. Plavali dál potmě po úplně klidné hladině.
"Tohle je hloupost," prohlásil Silgar po nějaké době. "Vyčerpáme se, a úplně zbytečně -"
Torvald zavolal: "Karso, proč ses ptal na ty sumce?"
Karsovi na zádech přistálo obrovské tělo s drsnou kůží a zatlačilo ho pod hladinu. Ten tvor mu vytrhl Borrugovy ruce z pěsti, švihly sebou dozadu a zmizely. Karsa, víc než na výšku válečníka pod vodou, se otočil. Jednou nohou narazil na pevné, nepoddajné tělo. Využil toho, aby se odrazil, a vyplul na hladinu.
Ve chvíli, kdy se dostal nahoru - krvomeč v rukou - uviděl na délku těla od sebe obrovskou šedou rybu s tlamou plnou zubů zaťatých do toho, co zbylo z Borruga - potrhaná hlava, ramena a paže. Ryba divoce zatřásla širokou hlavou a zvláštní, jako talíře velké oči se jí blýskaly, jako by je něco ozařovalo zevnitř.
Za Karsou se ozvalo zaječení. Když se otočil, viděl, že Damisk a Silgar prudce kopou nohama, aby se dostali co nejdál. Torvald byl na zádech, pevně svíral veslo a nohama kopal pod hladinou - jenom on nevydával žádný zvuk, třebaže tvář měl zkřivenou strachem.
Karsa se znovu obrátil k rybě. Zřejmě měla potíže Borruga polknout - jedna jeho ruka se jí vzpříčila v tlamě. Ryba sama stála téměř svisle ve vodě a mlátila hlavou sem a tam.
Karsa zavrčel a doplaval blíž. Právě když dorazil, Borrugova ruka se uvolnila a celá mrtvola zmizela v rybí tlamě. Karsa se zhluboka nadechl, prudce vykopl nohama a zpola se vynořil z vody. Švihl krvomečem a zasáhl rybu do hlavy. Na předloktí mu vystříkla teplá krev. Ryba sebou mrštila dozadu.
Karsa se vrhl blíž a nohama sevřel rybí tělo těsně pod ploutvemi. Ryba se pokoušela uhnout, ale z pevného Karsova sevření se osvobodit nedokázala.
Teblor obrátil meč v rukou a zarazil ho rybě hluboko do břicha. Voda náhle zteplala krví a žlučí. Ryba znehybněla a její mrtvá váha Karsu tahala dolů. Karsa vrátil meč do pochvy, a jak spolu s rybou klesal pod hladinu, sáhl do otevřené rány. Ruka se mu sevřela kolem Borrugova stehna - cárů masa - a prsty zaryl téměř do kosti. Vytáhl muže z nížin oblakem mléčné, pálící tekutiny a vrátil se na hladinu.
Torvald křičel. Karsa se otočil a viděl, že Darún stojí po pás ve vodě a mává rukama. Silgar a Damisk se o kousek dál brodili na břeh.
Karsa s Borrugem v ruce zamířil k nim. Párkrát zabral a nohama narazil na písčité dno. Vstal a Borruga pořád držel za nohu. Ve chvilce byl na pláži. Ostatní seděli či klečeli ve světlém písku a lapali po dechu.
Karsa upustil tělo na pláž a zůstal stát. Zaklonil hlavu a zavětřil v dusném povětří. Za přílivovou čarou na pláži, tvořenou vyvrženými mušličkami, začínal hustý porost, kde bzučel hmyz a tiše šustilo něco malého, cupitajícího po suchých chaluhách.
Torvald se přisunul blíž. "Karso, ten muž je mrtvý. Byl mrtvý, už když ho ten žralok chytil -"
"Takže to byl žralok. Námořníci na té malazské lodi mluvili o žralocích."
"Karso, když žralok někoho spolkne, nesnažíš se ho vytáhnout. Je vyřízenej -"
"Byl v mé péči," zabručel Karsa. "Ten žralok na něj neměl právo, ať byl mrtvý, nebo živý."
Silgar už opodál stál. Po Karsových slovech se pronikavě rozesmál a řekl: "Že žraločího žaludku k racků m a krabům! Borrugův ubohý duch ti bezpochyby děkuje, Teblore!"
"Dopravil jsem toho muže z nížin sem," opáčil nerudně Karsa, "a nyní jej předávám do tvé péče, otrokáři. Chceš li ho tu nechat racků m a krabům, je to tvé rozhodnutí." Znovu se otočil k temnému moři, ale po mrtvém žralokovi nebylo ani stopy.
"Nikdo by mi neuvěřil," zamumlal Torvald.
"Neuvěřil co, Torvalde Nome?"
"Ale, představoval jsem si sám sebe jako stařík a, za spoustu let, jak sedím u Vtipálka v Darúdžhistánu a vyprávím tenhle příběh. Viděl jsem to na vlastní oči, a stejně mám potíže tomu uvěřit. Byl jsi z půlky ven z vody, když ses rozmáchl tím mečem - asi ti pomůže, když máš čtyři plíce. Ale i tak…" jen kroutil hlavou.
Karsa pokrčil rameny. "Ti sumci byli horší," podotkl. "Nemám sumce rád."
"Navrhuju," zavolal Silgar, "abychom se všichni trochu prospali. Za úsvitu zjistíme, co se o tomhle místě zjistit dá. Prozatím poděkujme Maelovi, že jsme ještě naživu."
"Odpusť," řekl Torvald, "ale já radši poděkuju jednomu umíněnýmu teblorskýmu válečníkovi než nějakýmu bohu moří."
"V tom případě věříš v nesprávného ochránce," ohrnul otrokář nos a otočil se.
Torvald se pomalu zvedl. "Karso," pravil tiše, "měl bys vědět, že Maelovo oblíbený mořský zvíře je žralok. Vůbec

nepochybuju, že se Silgar opravdu modlil ze všech sil, když jsme byli ve vodě."
"Na tom nezáleží," opáčil Karsa. Zhluboka se nadechl pralesem vonícího vzduchu a pomalu vydechl. "Jsem na zemi a volný, a teď se projdu po této pláži a okusím něco z této nové země."
"Tak já půjdu s tebou, příteli, protože si myslím, že to světlo, co jsem viděl, bylo napravo a kousek nad pláží, a chtěl bych se tam kouknout."
"Jak si přeješ, Torvalde Nome."
Vydali se po písku.
"Karso, ani Silgar, ani Damisk nemají za mák slušnosti. Já ale mám. Pravda, jen maličko, ale stejně. A proto ti děkuju."
"Zachránili jsme se navzájem, Torvalde Nome, a proto jsem potěšen, že tě mohu nazvat přítelem a považovat tě za válečníka. Ne za teblorského válečníka, pochopitelně, ale přesto za válečníka."
Darún dlouho mlčel. Odešli hodný kus cesty od Silgara a Damiska. Země napravo od nich se zvedala ve vrstvách světlého kamene a vlnami vytvarovaný převis byl porostlý liánami. Mraky se protrhaly a vysvitly hvězdy. V jejich záři byla vidět nehybná vodní hladina. Písek pomalu ustupoval zvlněnému kameni.
Torvald sáhl Karsovi na ruku a ukázal nahoru. "Támhle," šeptl.
Teblor tiše zabručel. Nad křovisky se zvedala nízká, pokřivená věž. Byla zhruba čtvercová a ke konci se prudce zužovala. Končila plochou střechou a nakláněla se nad pláž. Ve třech čtvrtinách výšky bylo hluboko zasazené trojúhelníkové okno a mezi pokřivenými lamelami okenic prosvítala žlutá záře.
Na pláž se shora vinula úzká cestička a o kousek dál - asi pět kroků za hranicí nejvyššího přílivu - ležely zbytky rybářského člunu, jehož žebra trčící na všechny strany byla obalená chaluhami a pokrytá ptačím trusem.
"Nezajdem na návštěvu?" navrhl Torvald.
"Ano," odpověděl Karsa a vydal se po cestičce.
Darún ho rychle dohonil. "Ale žádný trofeje, ano?"
Teblor pokrčil rameny a řekl: "To záleží na tom, jak nás přijmou."
"Cizinci na opuštěný pláži, jeden z nich je obr s mečem skoro tak velkým jako já. Uprostřed noci. Buší na dveře. Jestli nás přijmou s otevřenou náručí, Karso, tak to bude hotový zázrak. A ještě horší je, že nám nejspíš ani nebudou rozumět -"
"Příliš mnoho slov," uťal jej Karsa.
Dorazili k věži. Ze strany od moře nebyly žádné dveře, ale cestička věž obtáčela. Ve vápencovém prachu ležely na hromadě obrovské desky žlutého kamene - mnoho z nich zřejmě přivlekli odjinud a byly na nich vidět stopy dláta. Věž samotná byla postavená ze stejného materiálu, i když její tvar zůstával záhadou, dokud se Karsa s Torvaldem nedostali blíž.
Darún přejel prsty po rohovém kameni. "Tahle věž je samá fosilie," zabrumlal.
"Co je to fosilie?" chtěl vědět Karsa, prohlížející si podivné tvory uvázlé v kameni.
"Staří živočichové, co zkameněli. Učenci asi mají vysvětlení pro to, jak k tý proměně došlo. Mý vzdělání ale nebylo zrovna ucelený a moc jsem se do něj nehrnul. Koukni na tohle - je to nějaká velká škeble. A tady to vypadá na obratle nějakýho hada…"
"Jsou to jenom řezby," prohlásil Karsa.
Hluboký, dunivý smích je přiměl se otočit. Deset kroků od nich stál na cestičce muž, podle měřítek lidí z nížin obrovský, a pleť měl tak tmavou, až vypadala černá. Neměl košili, jen kazajku bez rukávů, a byl samý sval, neměl na sobě ani ždibec tuku. Paže, plece a trup jako by měl z natažených provazů. Kolem pasu měl bederní roušku z nějaké nebarvené látky. Hlavu mu zakrýval klobouk, jenž jako by byl utržený z nějaké kapuce, ale Karsa viděl, že má hustý, prošedivělý plnovous.
Muž neměl žádné zbraně, dokonce ani nůž ne. V úsměvu se mu zablýskly zuby. "Křik od moře, a teď mi před prahem darúnsky žvaní párek vlezlých cizinců." Zaklonil hlavu, aby si mohl prohlédnout Karsu. "Nejdřív jsem tě považoval za Fenna, ale ty nejsi Fenn, že?"
"Jsem Teblor -"
"Teblor! Inu, mládenče, to jsi daleko od domova, co?"
Ozval se Torvald. "Pane, darúnsky mluvíte náramně, ale rozhodně jsem zachytil malazský přízvuk. Navíc podle vaší barvy hádám, že jste Napan. Jsme tedy v Quon Tali?"
"Vy to nevíte?"
"Žel, pane, nevíme."
Muž zabručel a otočil se. "Tak řezby, co? Cha!"
Torvald se podíval na Karsu, pak pokrčil rameny a vydal se za mužem. Karsa jej následoval.
Dveře měla věž na straně otočené k pevnině. Cesta se před ní rozdělovala, jedna část vedla k věži a druhá k silnici táhnoucí se rovnoběžně s pobřežím. Za ní byla černá stěna lesa.
Muž otevřel dveře a vstoupil. Karsa i Torvald se mimoděk zastavili na rozcestí a zadívali se na obrovskou kamennou lebku tvořící římsu nade dveřmi. Byla tak dlouhá, jako byl Teblor vysoký, a zabírala celou šířku zdi. I tesáky šedého medvěda by vedle řad zubů jako dýky zbledly závistí.
Muž se znovu objevil. "Ano, je to působivé, že? Posbíral jsem i větší část těla - měl jsem tušit, že bude větší, než jsem si na začátku myslel, ale já nejdřív našel přední nohy, víte, a ty jsou maličké, takže jsem si představoval zvíře velké asi jako ty, Teblore, a s odpovídající hlavou. Není divu, že vymřeli, řekl jsem si. Pochopitelně takovéhle chyby naučí člověka pokoře, a mistr Kápě ví, že tahle mě pokořila až dost. Pojďte dál, vařím čaj."
Torvald se zazubil na Karsu. "Vidíš, co se stane, když žiješ sám?"
Vstoupili do věže. A zůstali ohromeně stát. Věž byla dutá, ze stěny od moře trčelo jen chatrné lešení pod osamělým

oknem. Na podlaze ležela silná vrstva kamenných úlomků. Na všech stranách v nejrůznějších úhlech čněly omšelé sloupy, některé spojené krokví a ověšené provazy. Tato dřevěná kostra obklopovala spodní část zkamenělé kostry, postavené zpříma na dvou nohách se silnými kostmi - připomínajícími ptačí - se třemi prsty a obrovskými drápy. Ocas vypadal jako řetěz obratlů zvedající se vzhůru, kde se opíral o jednu stěnu.
Muž seděl u cihlového krbu pod lešením a míchal něčím v jednom ze dvou kotlíků na ohni. "Chápete můj problém? Postavím si věž a myslím si, že v ní bude dost místa, abych mohl toho leviatana poskládat. Ale pořád nacházím další a další mistrem Kápě prokletá žebra - nedokážu ani připojit lopatky, natož přední nohy, krk a hlavu. Stejně jsem tu věž chtěl nakonec rozebrat, abych se dostal k lebce, ale teď se mi všechny plány zhatily a já budu muset zvednout střechu, což je riskantní. Zatraceně riskantní."
Karsa došel ke krbu, sklonil se a očichal kotlík, v němž bublala hustá tekutina.
"To bych nezkoušel," upozornil jej muž. "Tím lepím kosti k sobě. Když to zatuhne, je to tvrdší než kámen a udrží to cokoliv." Našel hliněné hrnky a nalil do nich bylinkový čaj. "Taky je z toho skvělé nádobí."
Torvald odtrhl oči od obrovské kostry tyčící se nad nimi a došel si pro čaj. "Jmenuju se Torvald Nom -"
"Nom? Z rodu Nomů? Z Darúdžhistánu? Zvláštní, myslel jsem, že jsi bandita - tedy než se z tebe stal otrok."
Torvald se zašklebil na Karsu. "To ty zatracený jizvy po okovech - budem se muset převlíct do něčeho s dlouhými rukávy. A potřebujem měkký holínky po kolena.",
"Kolem se potuluje plno uprchlých otroků," poznamenal Napan a pokrčil rameny. "Já bych si s tím moc těžkou hlavu nedělal."
"Kde to jsme?"
"Severní pobřeží Sedmiměstí. To moře támhle je Otataralové moře. Les na tomhle poloostrově se jmenuje A'rath. Nejbližší město je Ehrlitan, asi patnáct dní pěšky na západ."
"A jaký je vaše ctěný jméno, jestli se smím zeptat?"
"Inu, Torvalde Nome, na tuhle otázku není snadné odpovědět. Tady mi říkají Ba'ienrok, což je ehrlijsky ‚Správce'. Dál v divokém a nepříjemném světě nejsem známý vůbec, protože těch pár, co mě znalo, umřelo už dávno, a já bych rád, aby to tak zůstalo. Takže Ba'ienrok nebo Správce, vyber si."
"Tedy Správce. Co je to za čaj? Je v tom nějaká příchuť, co neznám, a od někoho, kdo se narodil a vyrostl v Darúdžhistánu, je tohle samo o sobě skoro nemožný."
"Sbírka místních rostlin," odtušil Správce. "Jména neznám, ani nevím, jak působí, ale mám rád jejich chuť. Ty, ze kterých mi bylo špatně, jsem vyházel už dávno."
"To moc rád slyším," podotkl Torvald. "Zřejmě toho o tom divokým a nepříjemným světě víte hodně. Darún, Teblor… Ten ztroskotaný člun dole byl váš?"
Správce pomalu vstal. "Teď z tebe začínám být nervózní, Torvalde. A není dobré, když začnu být nervózní."
"Ehm, už se teda nebudu na nic ptát."
Správce ho udeřil pěstí do ramene, až musel o krok couvnout. "Moudrá volba, mladíku. Myslím, že s tebou budu vycházet, i když bych se cítil líp, kdyby tady ten tvůj mlčenlivý přítel taky něco řekl."
Torvald si zamnul rameno a otočil se na Karsu.
Teblor vycenil zuby. "Nemám, co bych řekl."
"Mám rád muže, kteří nemají, co by řekli," prohlásil Správce.
"Naštěstí pro tebe," zavrčel Karsa. "Protože mě bys za nepřítele mít nechtěl."
Správce si dolil čaj. "Už jsem měl horší nepřátele, než jsi ty, Teblore. Ošklivější, větší a vzteklejší. Samozřejmě už jsou dneska mrtví."
Torvald si odkašlal. "Žel, věk nás nakonec dostane všechny."
"To ano, mladíku," přitakal Správce. "Škoda že žádný z nich neměl příležitost přesvědčit se o tom na vlastní kůži. Předpokládám, že máte hlad. Ale abyste mohli jíst moje jídlo, musíte nejdřív udělat něco, abyste si ho zasloužili. A to znamená pomoct mi rozebrat střechu. Nemělo by to trvat víc než den, nanejvýš dva."
Karsa se rozhlédl kolem sebe. "Já pro tebe pracovat nebudu. Vykopávat kosti a skládat je k sobě je ztráta času. Nemá to smysl."
Správce znehybněl. "Že to nemá smysl?" jenom vydechl.
"To je ta žalostná stránka teblorskýho pragmatismu," vyhrkl honem Torvald. "To a neotesaný způsoby, který jsou často zcela nechtěně hulvátský -"
"Příliš mnoho slov," přerušil jej Karsa. "Tenhle muž plýtvá životem na hloupé věci. Až se rozhodnu, že mám hlad, jídlo si vezmu."
Třebaže Teblor od Správce čekal prudkou reakci a měl ruku poblíž krvomeče, nedokázal se vyhnout pěsti, která mu narazila do žeber na pravém boku. Zapraskaly kosti. Vzduch mu vyletěl z plic. Podklesl v kolenou a zavrávoral, nedokázal se nadechnout a před očima se mu dělalo černo.
Tak tvrdou ránu ještě v životě nedostal. Dokonce ani Bairot Gild nedokázal uštědřit takovou. Jak ho opouštělo vědomí, upřel na Správce ohromený pohled plný nezastíraného obdivu. Pak se zhroutil.
Když se probudil, otevřenými dveřmi dovnitř proudilo světlo. Zjistil, že leží na kamenných úlomcích. Vzduch byl plný prachu padajícího shora. Zaúpěl bolestí ze zlomených žeber a pomalu se posadil. Pod střechou věže se ozývaly hlasy. Krvomeč měl stále pověšený na zádech. Opřel se o zkamenělou nohu kostry a opatrně se zvedl. Vzhlédl a uviděl Torvalda a Správce na dřevěném lešení těsně pod střechou, která již byla částečně rozebraná. Darún se podíval dolů.
"Karso! Pozval bych tě sem, ale tohle lešení by tě asi neudrželo. Navíc jsme docela pokročili -"
Správce jej přerušil. "Udrží ho to. Zdvihl jsem na něm celou páteř a ta váží víc než jeden Teblor. Polez nahoru, mladíku, právě se chceme pustit do zdí."

Karsa si prohmatal podlitinu na pravém boku. Každý nádech ho bolel a nebyl si jistý, jestli dokáže vylézt nahoru, natož pracovat. Zároveň nechtěl ukazovat slabost, zvláště ne před svalnatým Napanem. S úšklebkem se natáhl po nejbližším trámu.
Šplhání bylo bolestivé a mučivě pomalé. Oba muži z nížin ho shora mlčky pozorovali. Než se Karsa dostal k ochozu pod střechou, byl zalitý potem.
Správce na něj upřeně zíral. "Mistr Kápě mě vem," zamumlal. "Překvapilo mě, že ses vůbec postavil, Teblore. Vím, že jsem ti zlomil nějaká žebra - zatraceně," zvedl ovázanou ruku v dlaze, "- taky jsem si zlomil pár kostí. To ta moje prchlivá povaha, víš. Vždycky jsem s ní měl problémy. Urážky nesnáším. Radši si tady sedni - my to zvládneme."
Karsa ohrnul nos. "Jsem z klanu Urydů. Myslíš, že mi nějaký štulec od muže z nížin dělá starosti?" Narovnal se.
Střechu tvořila jediná vápencová deska, o něco přesahující zdi. K jejímu odstranění bylo třeba odsekat maltu ve spojích a pak ji dostrkat na kraj, aby mohla přepadnout dolů. Malta kolem velkých kvádrů již byla odstraněna až k lešení. Karsa se opřel ramenem do jedné zdi a zabral.
Oba muži z nížin ho chytili za řemení od krvomeče, protože když před ním zmizel obrovský kus zdi, málem přepadl také. Obrovský náraz otřásl celou věží. V jedné chvíli to vypadalo, že Karsova váha stáhne dolů všechny tři, pak ale Správce zahákl nohu za sloup a zachrčel, jak se mu řemeny v ruce napjaly. Chviličku vše viselo na vlásku, pak Napan pomalu ohnul ruku a vytáhl Karsu zpátky na plošinu.
Teblor mu nemohl nijak pomoci - když se opřel do kamenů, málem omdlel a hlava ho bolela jako střep. Pomalu klesl na kolena.
Supící Torvald pustil řemeny a zprudka se posadil na pokroucená prkna.
Správce se zasmál. "To tedy bylo snadné. Dobrá, oba jste si zasloužili snídani."
Torvald zakašlal a obrátil se na Karsu. "Pro případ, že bys to chtěl vědět, za svítání jsem se vrátil na pláž pro Silgara a Damiska, ale nebyli tam, kde jsme je nechali. Nemyslím, že by chtěl otrokář cestovat s námi - ve tvý společnosti se nejspíš bál o život, Karso, což, jak musíš uznat, nebylo tak docela neopodstatněný. Sledoval jsem stopy na tu pobřežní silnici. Vyrazili na západ, což ukazuje, že Silgar věděl víc o tom, kde jsme, než tvrdil. Patnáct dní do Ehrlitanu, to je zdejší hlavní přístav. Kdyby šli na východ, do nejbližšího města by to měli nejmíň měsíc."
"Moc mluvíš," podotkl Karsa.
"Ano," přitakal Správce, "to mluví. Vy dva jste museli mít zajímavou cestu - už o tom vím víc, než bych chtěl. Ale není důvod k obavám, Teblore. Věřím jenom polovině z toho. Zabít žraloka, inu, ti, kteří navštěvují zdejší pobřeží, jsou tak velcí, že jsou moc velké sousto i pro dhenrabi. Všechny menší totiž sežerou, víš. Ještě jsem tu neviděl žádného, který by neměl na délku dvakrát tolik co ty na výšku, Teblore. Rozseknout jednomu hlavu jedinou ranou? Dřevěným mečem? V hluboké vodě? A co ten druhý příběh? Sumec dost velký, aby spolkl celého člověka? Ha, nedej se vysmát."
Torvald na Napana zíral. "Obojí je pravda. Stejně jako zaplavený svět s lodí, na který jsou u vesel bezhlaví Tiste Andii!"
"Já tomu všemu věřím, Torvalde. Ale žralok a sumec? Máš mě za hlupáka? Teď slezme dolů a uvařme si něco k jídlu. Radši tě přivážu, Teblore, pro případ, že by ses cestou dolů rozhodl usnout. My půjdeme za tebou."

Platýs, kterého Správce nakrájel a přihodil do vařících se škrobnatých hlíz, byl uzený a nasolený. Než Karsa dojedl druhý přídavek, dostal hroznou žízeň. Správce je nasměroval k prameni za věží, kde se Teblor i Torvald zhluboka napili čerstvé vody.
Darún si pak opláchl obličej, posadil se a opřel se o spadlou palmu. "Přemýšlel jsem, příteli," poznamenal.
"To bys mel dělat častěji místo mluvení, Torvalde Nome."
"To je rodinný prokletí. Táta byl ještě horší. Ale zvláštní je, že některý nomský linie jsou právě opačný - nedostaneš z nich slovo, ani kdybys je mučil. Mám bratrance, asasína -"
"Myslel jsem, že jsi přemýšlel."
"No dobrá. Taky že ano. Ehrlitan. Měli bychom se vydat tam."
"Proč? V žádném z měst v Genabakis, kterými jsme projížděli, jsem neviděl nic, co by za něco stálo. Páchnou, jsou příliš hlučná a lidé z nížin pobíhají jako skalní myši."
"Je to přístav, Karso. Malazský přístav. To znamená, že z něj vyplouvají lodě do Genabakis. Není už čas vrátit se domů, příteli? Cestu bychom si mohli odpracovat. Já jsem rozhodně připravený obejmout svou drahou rodinu, návrat dávno ztraceného potomka, moudřejšího a téměř napraveného. A co se tebe týče, tvůj kmen bude určitě, ehm, mít radost, že tě má zpátky. Nasbíral jsi vědomosti a ty oni nutně potřebují, leda bys chtěl, aby se to, co se stalo Sunydům, přihodilo i Urydům."
Karsa se na něj chvíli mračil, pak odvrátil zrak. "Ke svému lidu se vrátím. Jednou. Ale mé kroky stále řídí Urugal - cítím ho. Tajemství má moc, jen dokud zůstává tajemstvím. Slova Bairota Gilda, kterým jsem tenkrát nevěnoval pozornost. Teď se to však změnilo. Změnil jsem se, Torvalde Nome. V mé duši zakořenila nedůvěra, a když ve svých myšlenkách najdu Urugalovu kamennou tvář, když cítím, jak jeho vůle bojuje s mou, cítím svou vlastní slabost. Urugal nade mnou má moc, jež spočívá v tom, co nevím, v tajemství - tajemství, které můj vlastní bůh chce přede mnou zachovat. Přestal jsem bojovat se svou duší. Nyní mne řídí Urugal, a já se nechávám vést, protože naše cesta vede k pravdě."
Torvald si ho chvíli prohlížel přimhouřenýma očima. "To, co najdeš, se ti možná nebude líbit, Karso."
"Nejspíš máš pravdu, Torvalde Nome."
Darún ještě chvíli mlčel, pak se zvedl a setřepal si písek z rozedrané haleny. "Správce tvrdil, že to ve tvý blízkosti není bezpečný. Prý jako kdybys za sebou táhl tisíc neviditelných řetězů, a to, co je na konci každýho z nich, je plný jedu."
Karsa cítil, jak mu v žilách tuhne krev.
Torvald si musel všimnout změny v jeho výraze, protože zvedl obě ruce. "Počkej! Mluvil jen tak, o nic nešlo, příteli,

vážně. Jenom mi říkal, abych se ve tvý společnosti měl na pozoru. Jako kdybych to už nevěděl. Jsi jako magnet samotnýho mistra Kápě - teda pro svý nepřátele. V každým případě ti, Karso, radím, abys toho člověka nerozčiloval. Je to ten nejsilnější chlap, jakýho jsem kdy potkal - a to včetně tebe. Kromě toho, i když už nabíráš sílu, pořád máš zlomených půl tuctu žeber -"
"Dost slov, Torvalde Nome. Nehodlám na Správce zaútočit. Jeho vidiny mi dělají starosti, to je všechno. Ve svých snech jsem viděl totéž. Teď chápeš, proč musím najít pravdu."
"Dobrá." Torvald spustil ruce a povzdechl si. "Stejně ale radím, pojďme do Ehrlitanu. Potřebujeme šaty a -"
"Správce měl pravdu, když říkal, že je kolem mě nebezpečno, Torvalde Nome. A nebezpečí se bude nejspíš zhoršovat. Připojím se k tobě na cestě do Ehrlitanu. Pak zařídím, abys našel loď a mohl se vrátit ke své rodině. Až to bude vyřízeno, rozejdeme se. Nicméně si s sebou ponesu pravdu o tvém přátelství."
Darún se zazubil. "Takže dohodnuto. Ehrlitan. Pojď, vrátíme se do věže, ať můžeme Správci poděkovat za pohostinnost."
Vydali se k věži. "Můžeš si být jistý," pokračoval Torvald, "že i já si s sebou ponesu pravdu o tvým přátelství, i když mi to asi stejně nikdo neuvěří."
"Proč ne?" podivil se Karsa.
"Já si nikdy neuměl získat přátele. Známý, patolízaly a tak podobně - to bylo snadný. Ale ta moje velká huba -"
"Případné přátele odežene. Ano, chápu. Velmi dobře."
"Aha, už je mi to jasný. Chceš mě hodit na první loď, aby ses mě zbavil."
"Tak to je," odpověděl Karsa.
"Vzhledem k bídnýmu životu, jaký vedu, to dává smysl."
Po chvíli se dostali na dohled věže. Karsa se zamračil a řekl: "Zlehčování slov je pro mě stále těžké -"
"Všechny ty řeči o přátelství mě trochu vyvedly z míry. Udělal jsi dobře, žes odbočil."
"Ne, poněvadž chci říct toto. Na lodi, když jsem byl v řetězech připoutaný ke stěžni, jsi byl mým jediným pojítkem se světem. Bez tebe a tvých nekonečných slov, Torvalde Nome, by se šílenství, které jsem předstíral, stalo šílenstvím skutečným. Byl jsem teblorský vojevůdce. Potřebovali mě, ale já sám jsem nepotřeboval nikoho. Měl jsem následovníky, ale ne spojence, a teprve teď chápu, jaký je v tom rozdíl. A ten je veliký. Kromě toho jsem pochopil, co znamená chovat lítost. Bairot Gild. Delum Thord. Dokonce i Rathydové, které jsem velice oslabil. Až se vrátím na starou stezku, zpátky do zemí Teblorů, budu muset zacelit hodně ran. A tak, když říkáš, že je čas vrátit se k rodině, Torvalde Nome, chápu a mé srdce se raduje."
Správce seděl na trojnožce přede dveřmi do věže. U nohou mu ležel velký pytel s řemeny a dvě zazátkované, orosené tykve. V neobvázané ruce držel malý váček, který hodil Torvaldovi, když oba muži přišli blíž.
Když Darún váček chytil, zacinkalo to v něm. Torvald zvedl obočí a zeptal se: "Co to -"
"Většinou stříbrný jakatasy," odpověděl Správce. "Taky nějaké místní peníze, ale ty mají hodně vysokou hodnotu, tak dávejte pozor, až je budete vytahovat. Ehrlitanští zloději jsou vyhlášení."
"Správce -"
Napan zamával rukou. "Poslouchej, mladíku. Když si člověk připravuje vlastní smrt, musí plánovat dopředu. Život v ústraní není tak laciný, jak by sis myslel. Den před svým tragickým utonutím jsem sebral půlku arenského pokladu. Možná by se vám podařilo mě zabít a zkusit najít zbytek, ale bylo by to beznadějné. Tak mi poděkujte za velkorysost a jděte si po svých."
"Jednoho dne se vrátím a vše ti splatím," slíbil Karsa.
"Ty peníze, nebo zlomená žebra?"
Teblor se jen usmál.
Správce se uchechtl a zašel do věže. Vzápětí už ho slyšeli, jak šplhá po lešení.
Torvald zvedl pytel a provlékl ruce řemeny. Jednu tykev podal Karsovi. Společně se vydali k silnici.

KAPITOLA ČTYŘI

"Objevilo se někdy tělo nějakého utopeného Napana?"

Císařovna Laseen velemágovi Tayschrennovi
(po zmizeních)
Život císařovny Laseen
Abelard

P
odél pobřežní silnice stály vesnice, obvykle zbudované na pevninské straně, jako by obyvatelé nechtěli mít s mořem nic společného. Roztroušené domky z vepřovic, chatrné ohrady, kozy, psi a lidé s tmavou pletí, ukrytí v záhybech sluncem vyběleného plátna, jež jim sahalo až po paty. Ze zádveří pozorovaly Teblora a Darúna zastíněné oči, ale jinak se nikdo nepohnul.
Čtvrtého dne v páté takové vísce našli kupecký vůz stojící na prázdném tržišti. Torvaldovi se podařilo za hrstku stříbrňáků koupit starý meč, ostře zakřivený, s příliš těžkým hrotem. Kupec měl na prodej i štůčky látek, ale žádné hotové oblečení. Jílec meče se brzy rozpadl docela.
"Musím najít řezbáře," prohlásil Torvald po dlouhé a vybrané řadě nadávek. Znovu putovali po silnici a slunce žhnulo na bezmračné obloze. Les po obou stranách prořídl, stromy byly nízké, pokřivené a zaprášené, takže napravo byly vidět

tyrkysové vody Otataralového moře a nalevo se až k obzoru táhla zvlněná, šedohnědá krajina. "A přísahal bych, že ten kupec rozuměl malazsky - i když ten jazyk moc neovládám. Jenom to nechtěl přiznat."
Karsa pokrčil rameny. "Malazští vojáci v Genabaris říkali, že Sedmiměstí se proti okupantům vzbouří. Proto Teblorové nic nedobývají. Lepší je, když si nepřítel podrží zemi, abychom mohli provádět nájezdy opakovaně."
"Tak to v říši nechodí," namítl Darún a potřásl hlavou. "Vlastnit a řídit, pro některý lidi je to jako neukojitelný hlad. Malažani si pro ty svoje dobyvačný války nepochybně dokážou vymyslet spoustu ospravedlnění. Je dobře známo, že Sedmiměstí bylo jako krysí doupě plný krevní msty a občanských válek, takže většina obyvatel trpěla a hladověla pod patou tlustých vojenských vládců a zkažených kněží vladařů. A tak, když to tu dobyli Malažani, banditi skončili naražení na kůlech na městských hradbách nebo na útěku. A divočejší kmeny už nepodnikají nájezdy z hor, aby mezi svými civilizovanějšími příbuznými vyvolaly zmatek. Tyranie kněží byla svržena, byl učiněn konec lidským obětem a vydírání. A kupci na silnicích pochopitelně nikdy nebyli bohatší ani bezpečnější. Takže podtrženo, sečteno, je tahle země zralá pro povstání."
Karsa na Torvalda dlouho hleděl, než řekl: "Ano, chápu, proč tomu tak může být."
Darún se zazubil. "Učíš se, příteli."
"Lekce o civilizaci."
"Správně. Hledat důvody, proč lidi dělají, co dělají, nebo proč se cítí tak, jak se cítí, nemá smysl. Nenávist je nejzhoubnější ze všech plevelů a zakoření na každý půdě. Krmí se sama sebou."
"A slovy."
"Pravda, a slovy. Utvoř si názor, často ho říkej a brzy ho budou všichni opakovat. Pak se z něj stane přesvědčení krmený neopodstatněným vztekem a bráněný zbraněmi strachu. A v tý chvíli začnou být slova k ničemu a tobě zůstane boj na život a na smrt."
Karsa zabručel. "Za smrt, řekl bych."
"Pravda. Jedno pokolení po druhým."
"Jsou všichni lidi v Darúdžhistánu jako ty, Torvalde Nome?"
"Více méně. Hašteřivá cháska. Hádky nám jdou k duhu, což znamená, že se nikdy nedostaneme za stadium slov. Milujeme slova, Karso, stejně jako ty miluješ usekávání hlav a sbírání jazyků a uší. Projdi se kteroukoliv ulicí v kterýkoliv čtvrti a každý, s kým promluvíš, bude mít jiný názor bez ohledu na téma. Dokonce i bez ohledu na to, že si nás můžou podrobit Malažani. Před chvílí mě napadlo - že se ten žralok možná Borrugovým tělem udávil. Mám takový tušení, že jestli se Darúdžhistán někdy stane součástí Malazský říše, říše bude jako ten žralok a Darúdžhistán jako Borrug. Udávíme bestii, která nás spolkne."
"Ten žralok se nedávil moc dlouho."
"To proto, že byl Borrug moc mrtvý na to, aby k tomu něco řekl."
"Zajímavý rozdíl, Torvalde Nome."
"No samozřejmě. My Darúni jsme rafinovaní."
Blížili se k další vesnici. Tato se od ostatních lišila, protože byla obklopená nízkou hradbou. Uprostřed se zvedaly tři velké domy z vápence. Opodál byla ohrada plná koz, které si hlasitě stěžovaly na horko.
"Myslel by sis, že je nechají venku pást," podotkl Torvald, když došli blíž.
"Pokud je nechtějí porazit."
"Všechny?"
Karsa zavětřil. "Cítím koně."
"Žádný nevidím."
U hradby se silnice zužovala a vedla přes příkop a pod drolícím se, nakloněným obloukem. Karsa s Torvaldem přešli po mostě a za obloukem se vynořili na hlavní ulici. V dohledu nebylo človíčka. Což nebylo neobvyklé, protože když Teblor dorazil, obyvatelé se obvykle uklidili domů, i když v tomto případě byly všechny dveře i okenice zavřené.
Karsa vytáhl krvomeč. "Vlezli jsme do pasti," prohlásil.
Torvald si povzdechl. "Myslím, že máš pravdu." Prve kolem trnu svého meče omotal řemen, který odřízl od pytle - v nepříliš úspěšné snaze mít použitelnou zbraň. Teď vytáhl šamšír z popraskané dřevěné pochvy.
Na konci ulice za velkými domy se objevili jezdci. Nejdřív tucet, pak dva a nakonec tři. Od hlavy k patě byli zahalení do volného tmavomodrého šatu a obličeje jim zakrývaly závoje. Drželi krátké zvratné luky s nasazenými šípy a mířili na Karsu s Torvaldem. Za jejich zády se také ozval dupot kopyt, a když se otočili, uviděli další dvacítku jezdců. Někteří měli luky, jiní kopí.
Karsa se zamračil. "Jak účinné jsou ty maličké luky?" zeptal se Darúna.
"Dost na to, aby šípy prorazily kroužkovou zbroj," odpověděl Torvald a sklonil meč. "A my stejně žádnou zbroj nemáme."
Před rokem by byl Karsa zaútočil tak jako tak. Teď jen vrátil krvomeč na záda. Jezdci za nimi dojeli blíž a sesedli. Několik jich přistoupilo s řetězy a okovy.
"Beru chraň," zamumlal Torvald, "už zase."
Karsa pokrčil rameny.
Ani jeden se nebránil, když jim na ruce a nohy dávali okovy. S Teblorem vznikly nějaké potíže - když okovy zapadly, byly tak těsné, že mu zastavily krevní oběh.
Torvald se na to díval a malazsky řekl: "Musíte mu je vyměnit, jinak přijde o ruce a nohy -"
"Na tom nezáleží," ozval se ze vchodu do jednoho z větších domů známý hlas. Na ulici vyšel Silgar a za ním Damisk. "O ruce a nohy přijdeš, Karso Orlongu, což by mělo zajistit, že už nebudeš znamenat nebezpečí. Pochopitelně to hodně sníží tvou cenu jako otroka, ale já jsem ochotný se s tím smířit."

"Takhle nám oplácíte, že jsme vám zachránili ty vaše bídný životy?" vyjel na něj Torvald.
"No ano. Je to odplata. Za ztrátu většiny mých mužů. Za to, že mě Malažané zatkli. Za bezpočet urážek, které ani nebudu vyjmenovávat, protože tito drazí Arakové jsou hodně daleko od domova, a vzhledem k tomu, že v této oblasti nejsou právě vítaní, touží co nejrychleji odjet."
Karsa už necítil ruce ani nohy. Když do něj jeden Arak strčil, zakopl a upadl na zem. Do hlavy ho udeřila knuta. Teblor dostal záchvat vzteku. Švihl rukou, vyrval Arakovi řetěz z ruky a udeřil jím domorodce do obličeje. Muž zaječel. Ostatní přiskočili a knutami - spletenými z černých vlasů - Karsu ztloukli do bezvědomí. Když se konečně probral, stmívalo se. Byl přivázaný na jakési saně, které právě sundávali ze zapražené řady dlouhonohých štíhlých koní. Obličej měl Karsa samou podlitinu, oči téměř nemohl otevřít a jazyk a ústa zevnitř měl pořezané od vlastních zubů. Podíval se na své ruce. Měl je modré a konečky prstů mu černaly. Vůbec je necítil, stejně jako nohy.
Domorodci připravovali tábor kousek od pobřežní silnice. Na západě, na samém obzoru žlutě zářilo velké město. Arakové zapálili půl tuctu ohýnků, z nichž nestoupal téměř žádný kouř, a jako palivo používali nějaký trus. Karsa o dvacet kroků dál uviděl otrokáře a Damiska, sedící ve skupince Araků. Na ohni nejblíž k Teblorovi se na rožni opékaly napíchnuté hlízy a maso.
Torvald seděl opodál a v šeru na čemsi pracoval. Žádný Arak nevěnoval otrokům pozornost. Karsa sykl.
Darún se ohlédl. "Nevím, jak ty," zašeptal, "ale mně je hrozný horko. Musím se dostat z těch šatů. A ty určitě taky. Hned ti přijdu pomoct." Zapraskal šev. "Konečně," zabručel Torvald a strhl si halenu. Nahý se začal sunout ke Karsovi. "Nic neříkej, příteli. S tím, jak do tebe bušili, žasnu, že vůbec mluvíš. Na každý pád potřebuju tvoje šaty."
Dolezl k Teblorovi, loupl okem po domorodcích - žádný si ho nevšímal - a začal Karsovi stahovat halenu. Ta měla jediný šev a i ten již byl místy rozedraný. Torvald dál šeptal. "Malý ohně. Nekouří. Táboří v dolině, i když je tu plno havěti. Mluví potichu. A to, co předtím řekl Silgar, jak se nafukoval - kdyby mu Arakové rozuměli, nejspíš by ho na místě stáhli z kůže, pitomce. No, z jeho hlouposti se zrodil můj vychytralý plán, jak brzo uvidíš. Nejspíš mě to bude stát život, ale přísahám, že tu budu i jako duch, abych viděl, co přijde. A co to udělá. Přestaň se třást, vůbec mi tím nepomáháš."
Stáhl z Karsy rozedranou halenu a vrátil se s ní na své původní místo. Natrhal trávu, až měl dvě velké hromádky. Smotal haleny a vycpal je trávou. Blýskl úsměvem po Karsovi a přelezl k nejbližšímu ohni. Smotky strčil k řeřavým uhlíkům a couvl.
Karsa se díval, jak začíná hořet první halena a pak druhá. Do noci vyšlehly plameny, zahučely jiskry a stébla trávy vyletěla vysoko do vzduchu.
Arakové začali křičet, přibíhali a snažili se na oheň házet hlínu, ale v dolíku jí moc nebylo, jen oblázky a vysušený jíl. Nakonec našli koňské přikrývky a přehodili je přes hučící plameny.
Domorodců se zmocnila taková panika, že si otroků ani nevšimli, když horem pádem bourali tábor, nakládali zásoby a sedlali koně. Karsa od nich několikrát slyšel jedno slovo, z něhož čišel strach.
Gral.

Když Arakové sehnali koně, objevil se Silgar a byl bez sebe vzteky. "Za tohle jsi, Torvalde Nome, propadl životem -"
"Do Ehrlitanu se nedostaneš," předpovídal mu Darún s tvrdým úsměvem.
Přiblížili se k nim tři domorodci se zahnutými noži v rukou.
"S potěšením se budu dívat, jak ti podříznou krk," syčel Silgar.
"Gralové po těchhle zmetcích jdou celou dobu, otrokáři. Copak ti to nedošlo? Já o Grálech ještě nikdy neslyšel, ale tví arační kamarádi se všichni do jednoho vymočili do ohně, a dokonce i Darún jako já ví, co to znamená - nečekají, že se dožijou rána, a nikdo z nich se nechce pochcat, až bude umírat. Asi nějaký sedmiměstský tabu -"
První Arak dorazil k Torvaldovi, popadl ho za vlasy, zvrátil mu hlavu dozadu a zvedl nůž. Na hřebeni za ním se náhle objevily postavy a tiše se hnaly k táboru. Noc rozrazil křik.
Arak dřepící před Torvaldem zaprskal a přejel Darúnovi nožem přes hrdlo. Na tvrdý jíl vytryskla krev. Domorodec se narovnal a otočil se ke svému koni. Neudělal jediný krok, protože ze tmy se, tiše jako přízraky, vynořilo půl tuctu postav. Podivně to zasvištělo a Karsa viděl, jak Arakovi sletěla hlava z krku. Jeho dva společníci už leželi.
Silgar prchal. Když se před ním kdosi zvedl, zaútočil. Do protivníka udeřila kouzelná vlna a srazila jej na zem, kde se chvíli svíjel v sevření magie, než se rozletěl na kusy.
Zazněl naříkavý pokřik. Všude se ozývalo to podivné svištění. Koně řičeli.
Karsa odtrhl zrak od zabíjení a zadíval se na Torvaldovo zhroucené tělo. K jeho úžasu se Darún ještě hýbal, nohama vyryl brázdu mezi kamínky a oběma rukama si svíral krk.
Silgar se vrátil ke Karsovi a hubený obličej se mu leskl potem. Za ním se objevil Damisk a otrokář na něj kývl. Damisk držel nůž. Rychle přeřezal provazy od Karsových saní. "Nebudeš mít snadnou smrt," zasyčel. "My mizíme. Chodbou. A tebe vezmeme s sebou. Silgar se rozhodl, že si z tebe udělá hračku. Zbytek života strávíš v mukách -"
"Dost těch keců!" štěkl Silgar. "Skoro všichni jsou mrtví! Pospěš si!"
Damisk přeřezal poslední provaz. Karsa se zasmál a vypravil ze sebe: "Co chceš, abych udělal teď? Utíkal?"
Silgar zaprskal a popošel blíž. Objevilo se modré světlo a pak všichni tři spadli do páchnoucí, teplé vody.
Karsa nedokázal plavat a řetězy ho táhly do půlnočních hlubin. Ucítil tah a pak znovu zazářilo jasné světlo. Hlavou a zády narazil na dláždění. Zpola omámený se překulil. Silgar a Damisk kašlali opodál. Byli na ulici. Na jedné straně bylo obrovské skladiště a na druhé kamenná mola a zakotvené lodě. Zatím nebyl v dohledu nikdo další.
Silgar si odplivl a zavrčel: "Damisku, sundej mu ty řetězy - nemá značku zločince, takže ho Malažané nebudou považovat za otroka. Nenechám se znovu zavřít - ne po tom všem. Ten parchant je náš, ale musíme ho dostat z ulice. Musíme se schovat."

Karsa se díval, jak Damisk leze blíž a zápolí s klíči. Díval se, jak mu Nathi odemyká okovy na rukou a pak na nohou. Vzápětí ho zasáhla bolest, jak se mu do téměř mrtvého masa vracel krevní oběh. Teblor zaječel. Silgar znovu použil magii a vlna se na Karsu snesla jako pokrývka - kterou bez přemýšlení strhl a jeho křik rozrážel noční ticho, odrážel se od okolních budov a nesl se nad zaplněný přístav.
"Hej, vy tam!" Malazská slova, mohutný hlas a rychle se blížící řinčení malazských vojáků.
"Uprchlý otrok, pánové!" vysvětloval Silgar chvatně. "Právě jsme ho - jak můžete vidět - znovu chytili -"
"Uprchlý otrok? Ukaž mi cejch -"
Poslední slova, jež Karsa zaslechl, protože pak z bolesti v končetinách ztratil vědomí.

Probudil se a přímo nad sebou uslyšel někoho mluvit malazsky. "…podivuhodné. Ještě jsem takové přirozené uzdravování neviděl. Jeho ruce a nohy - ty okovy měl nějakou dobu nasazené, seržante. U normálního člověka bych mu je teď odřezával." Ozval se další hlas. "Jsou všichni Fennové takoví?" "Nikdy jsem o tom neslyšel. Tedy pokud je to Fenn." "A co jiného by byl? Je vysoký jako dva Dalhoňané na sobě." "Já nevím, seržante. Než mě poslali sem, jediné místo, které jsem dobře znal, bylo šest klikatých ulic v Li Hengu. I Fennové byli jenom jméno a nějaký nejasný popis, údajně to měli být obři. Které navíc nikdo celá léta neviděl. Chci říct, že tenhle otrok byl v hodně špatném stavu, když jste ho sem přinesli. Pořádně ho ztloukli a někdo ho praštil do žeber, až mu jich pár zlomil - toho, kdo mu to udělal, bych teda nechtěl naštvat. Nicméně otoky na obličeji mu už splaskly - i přes to, co jsem s ním dělal - a modřiny mu doslova blednou před očima."
Karsa dál předstíral bezvědomí a poslouchal. Mluvčí odstoupil. Pak se zeptal seržant: "Takže tomu lumpovi nehrozí, že umře." "Pokud vím, tak ne." "To mi stačí, léčiteli. Můžeš se vrátit do kasáren."
"Ano, pane."
Pohyb, kroky na podlaze, bouchnutí dveří se železnou závorou, a jak utichala ozvěna, zaslechl Teblor poblíž někoho dýchat.
V dálce zněl křik, slabý a tlumený kamennými zdmi, avšak Karsa přece poznal hlas otrokáře Silgara. Otevřel oči. Nízký, zakouřený strop - ne dost vysoký, aby se mohl postavit. Ležel na slámě na špinavé podlaze. Nebylo tu žádné světlo, jen z chodby za dveřmi sem pronikala slabá záře.
Celý obličej ho bolel a tváře, čelo a brada ho svědily. Posadil se.
V malé kobce bez oken byl ještě někdo, krčil se v protějším rohu. Zabručel a řekl něco jazykem Sedmiměstí.
Karsu dál pobolívaly ruce a nohy a v ústech měl sucho a pocit, jako by právě spolkl horký písek. Přejel si rukou po svědícím obličeji.
Muž v rohu to po chvilce zkusil malazsky. "Kdybys byl Fenn, tak bys mi měl rozumět."
"Rozumím ti, ale nejsem ten, komu říkáte Fenn."
"Říkal jsem, že tvýmu pánovi se pobyt v kládě moc nelíbí."
"On byl zatčen?"
"Samozřejmě. Malažani rádi zatýkají lidi. Nemáš cejch. Zatím. Držet tě jako otroka je tudíž podle říšského zákona protiprávní."
"Takže to by mě měli propustit."
"Těžko. Tvůj pán přiznal, že tě poslali do otataralových dolů. Byl jsi na lodi z Genabaris, kterou jsi proklel, a řečená kletba vedla ke zničení lodi a smrti posádky a mariňáků. Místní posádka tomu příběhu věří jenom zpola, ale to stačí - jsi na cestě na ostrov. Stejně jako já."
Karsa se zvedl. Kvůli nízkému stropu se musel přikrčit. Dokulhal ke dveřím.
"Nejspíš bys je dokázal vyrazit," podotkl cizinec. "Ale zabili by tě, než bys udělal tři kroky. Jsme uprostřed malazské pevnosti. Kromě toho tě stejně vyvedou ven, aby ses mohl připojit k vězňům přikovaným ke zdi. Ráno nás odvedou na říšské molo a naloží na koráb."
"Jak dlouho jsem byl v bezvědomí?"
"Tu noc, co tě přinesli, den nato a další noc. Teď je poledne."
"A otrokář byl celou tu dobu v kládě?"
"Většinu."
"To je dobře," zavrčel Karsa. "A co jeho společník? Totéž?"
"Totéž."
"A jaký zločin jsi spáchal ty?" optal se Teblor.
"Stýkal jsem se s rozkolníky. Pochopitelně," dodal, "jsem nevinný."
"Můžeš to dokázat?"
"Dokázat co?"
"Že jsi nevinný."
"Mohl bych, kdybych byl."
Teblor se na muže schouleného v koutě zadíval pozorněji. "Nejsi náhodou z Darúdžhistánu?"
"Z Darúdžhistánu? Ne, proč se ptáš?"
Karsa pokrčil rameny. Vzpomněl si na smrt Torvalda Noma. Tu vzpomínku obklopoval chlad, ale on cítil vše, co zadržoval. Nicméně čas na kapitulaci zatím nenastal.
Dveře byly zasazené v železném rámu a ten byl upevněn železnými šrouby do kamenných kvádrů. Teblor jimi zatřásl. Kolem šroubů se zvedl prach.
"Vidím, že nedáš na dobré rady," poznamenal cizinec.
"Tihle Malažané jsou neopatrní."

"Příliš sebevědomí, řekl bych. Ale možná ne. Umějí jednat s Fenny, Trelly, Barghasty - celým houfem přerostlých barbarů. Jsou tvrdí a bystřejší, než dávají znát. Tomu otrokáři nasadili otataralový nákotník - už si nezačaruje -"
Karsa se otočil. "Co je to ten ‚otataral', o kterém všichni mluví?"
"Zhouba magie."
"A je třeba ho dolovat."
"Ano. Obvykle je to prášek, vyskytuje se ve vrstvách jako pískovec. Připomíná rez."
"My oškrabáváme červený prach z útesů a vyrábíme z něj krevolej," zabručel Teblor.
"Co je to krevolej?"
"Natíráme jím své meče a zbroj. A pojídáme ho, aby nám přivodil válečné šílenství."
Cizinec chvíli mlčel, ačkoliv Karsa na sobě cítil jeho oči. "A jak na vás působí magie?"
"Ti, kdo na mě zaútočí kouzly, obvykle skončí s překvapeným výrazem… těsně předtím, než je zabiju."
"To je ovšem zajímavé. Věří se, že otataral se nachází pouze na jediném velkém ostrově na východ odsud. Jeho těžbu ovládá říše. Přísně. Její mágové se během dobývání tvrdě poučili, než se do toho zapletli T'lan ímass. Nebýt T'lan Imass, invaze by nebyla úspěšná. Mám pro tebe radu. Neříkej o tom Malažanům. Jestli objeví další zdroj otataralu, zdroj, který nemají v rukou, pošlou do tvé domoviny - ať je to kdekoliv - každý pluk, co mají. A tvůj lid rozdrtí. Úplně."
Karsa pokrčil rameny. "Teblorové mají mnoho nepřátel."
Cizinec se pomalu posadil. "Teblorové? Tak si říkáte? Teblorové?" Po chvíli se zase opřel a tiše se zasmál.
"Co tě tak pobavilo?"
Otevřely se dveře do chodby a Karsa couvl od dveří do kobky, protože se za nimi objevil oddíl vojáků. Tři vepředu drželi meče a čtyři za nimi měli v rukou natažené velké kuše. Jeden voják přistoupil ke dveřím, a když uviděl Karsu, zarazil se. "Pozor," zavolal na své druhy, "ten divoch se probudil." Prohlédl si Teblora a řekl: "Neudělej žádnou pitomost, Fenne. Nám je jedno, jestli budeš žít, nebo umřeš - doly jsou dost plný, abys jim tam nechyběl. Rozumíš?"
Karsa vycenil zuby a neřekl nic.
"Hej, ty tam v rohu, vstávej. Je čas vyjít si na sluníčko."
Cizinec se pomalu narovnal. Měl na sobě jen hadry. Byl hubený, s tmavou pletí, a oči měl překvapivě modré. "Žádám řádný soud, jak je mé právo podle říšských zákonů."
Strážný se zachechtal. "Vzdej to. Poznali tě. Víme dobře, co jsi zač. A ta tvoje tajná organizace není tak soudržná, jak si myslíš. Zradil tě jeden z tvých vlastních lidí - jak se cítíš teď? Jdeme, ty vylez první. Jibbe, ty s Pružníkem mířte na toho Fenna - nelíbí se mi, jak se šklebí. Zvlášť teď," dodal.
"Jen se koukni," podotkl další voják, "teď jsi toho chudáka hloupýho zmátl. Vsadím se, že ani neví, že má na celým obličeji tetování. Čmára odvedl dobrou práci. Nejlepší, co jsem viděl."
"Pravda," protáhl další, "a kolik tetování pro uprchlý vězně jsi viděl, Jibbe?"
"Jenom jedno, a je to umělecký dílo."
Karsa zjistil, proč ho tak svědí obličej. Pomalu zvedl ruku a ohmatával si tvář. Už začínal rozeznávat čáry poněkud vystouplých, vlhkých pruhů nezacelené kůže. Cáry byly přerušované a on nepoznal, co tetování představuje.
"Jako rozbitý," poznamenal druhý vězeň cestou ke dveřím, které první strážný odemkl a otevřel. "Kvůli tomu cejchu vypadá tvůj obličej jako rozbitý."
Dva strážní muže doprovodili ven a ostatní si nervózně prohlíželi Karsu a čekali, až se jejich druhové vrátí. Jeden ze střelců, jenž měl na vysokém čele řadu bílých skvrn - z čehož Teblor usoudil, že to bude Pružník - se opřel o zeď a řekl: "Nevím, ale mám takovej dojem, že to Čmára udělal moc velký. Byl to šereda už na začátku, ale teď vypadá přímo děsivě."
"No a co?" protáhl druhý strážný. "Kolem je plno špinavejch divochů, co si pořežou obličej, aby vyděsili ustrašený rekruty jako ty, Pružníku. Barghastové, Semkové a Chundrylové, ale malazská legie je stejně všechny vyřídí."
"Poslední dobou jich ale moc nezaháníme, co?"
"To jenom proto, že se pěst krčí ve svý pevnosti a chce, abychom ji každej večer všichni ukládali do postele. Urozený oficíři - co jinýho jsi čekal?"
"Až dorazí posily, mohlo by se to změnit," usoudil Pružník. "Ašókův regiment to tady zná -"
"A v tom právě vězí ten problém," odsekl druhý muž. "Jestli tentokrát doopravdy dojde k povstání, kdo ví, jestli se neobrátěj proti nám? Mohli by nám udělat druhou díru do krku v našich vlastních kasárnách. Už tak je dost špatný, že Rudý čepele burcujou lidi v ulicích…"
Strážní se vrátili.
"Teď jsi na řadě ty, Fenne. Nedělej potíže a my je nebudem dělat tobě. Jdi. Hezky pomalu. Ne moc blízko. A věř mi, vzhledem k ostatním možnostem nejsou doly zas tak špatný. Tak pojď."
Karsa neviděl důvod, proč by měl dělat potíže. Vyšli na sluncem ozářené nádvoří. Široké cvičiště obklopovaly vysoké, silné hradby. Ze tří stran z hradeb vyčnívaly přisedlé, důkladně vypadající domy. U čtvrté stěny byli těžkým řetězem, táhnoucím se po celé délce zdi a v pravidelném rozmezí upevněném ke kamenným základům, přikovaní vězni. U silně opevněné brány byla řada klád, ale byli v nich jen dva lidé - Silgar a Damisk. Otrokáři se na pravém kotníku leskl měděné zbarvený kruh.
Když se Karsa objevil, ani jeden nezvedl hlavu, a Teblora napadlo, že zakřičí, aby upoutal jejich pozornost. Nakonec však jen vycenil zuby, když viděl jejich neutěšenou situaci. Když ho strážní doprovázeli k řadě přikovaných vězňů, Karsa se otočil k tomu, jenž se jmenoval Jibb, a malazsky se ho zeptal: "Jaký osud čeká otrokáře?"
Muž překvapeně zvedl hlavu, ale pak jen pokrčil rameny. "Ještě se o tom nerozhodlo. Tvrdí, že v Genabakis je náramnej boháč."
Karsa ohrnul ret. "Takže se z trestu za své zločiny vykoupí."

"Podle říšskýho zákona ne - jestli to jsou vážný zločiny. Možná jenom dostane pokutu. Možná to je kupec, co prodává lidi, ale pořád je to kupec. Těm je vždycky nejlepší pustit žilou tam, kde je to bolí nejvíc."
"Dost těch keců, Jibbe," zavrčel jiný strážný.
Přiblížili se na konec řady, kde byly upevněny větší okovy. Karsa se opět ocitl v železech, avšak tyto okovy nebyly tak těsné, aby ho to bolelo. Teblor si všiml, že se ocitl vedle modrookého domorodce. Oddíl ještě jednou zkontroloval okovy a odpochodoval.
Na zeď jasně svítilo slunce, avšak před věznì stála vědra s vodou. Karsa chvíli stál, potom se však posadil a zády se opřel o zeď jako většina ostatních vězňů. Žádný toho moc nenamluvil a den se pomalu vlekl. K večeru se k nim konečně dostal stín, i když úlevu přinesl jen chvilkovou, neboť vzápětí se na vězně vrhly štípající mouchy.
Když obloha potemněla, modrooký domorodec se zavrtěl a tiše promluvil. "Obře, mám pro tebe návrh."
Karsa zabručel: "Jaký?"
"Tábory havířů jsou prý prolezlé korupcí, což znamená, že si můžeš vysloužit laskavost - usnadnit si život. Tam se vyplatí mít někoho, kdo ti hlídá záda. Navrhuju, abychom se spojili."
Karsa se nad tím zamyslel a kývl. "Platí. Ale jestli se mě pokusíš zradit, zabiju tě."
"Na zradu nevidím jinou odpověď," odtušil muž.
"Domluvil jsem," prohlásil Karsa.
"Dobře, já taky."
Karsu napadlo, že se muže zeptá na jméno, ale na to bude čas později. Prozatím byl rád, že je ticho a on může přemýšlet. Urugal ho zřejmě nakonec chtěl dostat do těch otataralových dolů. Karsa by ocenil přímější - a jednodušší - cestu, jakou mu Malažané hodlali zařídit původně. Příliš mnoho krvavých odboček, Urugale. Už dost.
Padla noc. Objevili se dva vojáci s lucernami a pomalu prošli podél řady vězňů, znovu prohlédli pouta a zamířili ke kasárnám. Karsa ze svého místa viděl hrstku vojáků u brány a nejméně jeden hlídkoval na každé hradbě. Další dva stáli u schodů na velitelství. Teblor se opřel hlavou o kamennou zeď a zavřel oči.
Po nějaké době je zase otevřel. Musel usnout. Obloha byla zatažená a na nádvoří se střídalo světlo a stíny. Něco ho probudilo. Chtěl vstát, ale kdosi ho zadržel. Otočil se a viděl, že modrooký domorodec sedí schoulený vedle něj a nehýbá se - hlavu měl skloněnou, jako by stále spal. Jen zaťal prsty Teblorovi do paže a pak ruku odtáhl.
Karsa se zamračil a znovu se opřel. A pak to uviděl. Stráže u brány byly pryč, stejně jako ty před velitelstvím. A na hradbách… nikdo.
Vedle nejbližší budovy se cosi pohnulo - postava tichounce klouzala stíny, a za ní další, ne tak potichu, a občas natáhla ruku v rukavici, aby neupadla. Obě mířily přímo ke Karsovi. Postava v čele, celá zahalená v černém šatu, se zastavila kousek od zdi. Druhá došla blíž, zvedla ruce a shrnula si kapuci -
Torvald Nom.
Kolem krku měl zkrvavené obvazy a obličej bledý jako smrt a lesknoucí se potem, ale usmíval se.
Došel ke Karsovi. "Čas jít, příteli," šeptl a zvedl něco, co tuze připomínalo klíč od pout.
"Kdo je to s tebou?" zeptal se Karsa šeptem.
"No, je to opravdu různorodá sbírka. Graltští domorodci, co tady odvádějí tajnou práci, a agenti jejich hlavního obchodního partnera tady v Ehrlitanu…" Zablýsklo se mu v očích. "Není to nikdo jiný než rod Nomů. Pravda, krevní pouto mezi námi je tenký jako vlas, ale přesto je ctěný. Dost řečí - jak říkáš - nechceme nikoho vzbudit -"
"Příliš pozdě," zamumlal muž vedle Karsy.
Grál za Torvaldem popošel blíž, ale zarazil se, když vězeň udělal zvláštní, složitý posunek.
Torvald zabručel. "To je prachzatraceně tichý jazyk."
"Je to dohodnuto," zašeptal vězeň. "Půjdu s vámi."
"A kdyby ne, začneš křičet na poplach."
Muž neřekl nic.
Torvald po chvíli pokrčil rameny. "Budiž. Samý řeči, divím se, že se neprobudil nikdo jiný -"
"Probudili by se, kdyby nebyli mrtvi." Vězeň vedle Karsy se pomalu narovnal. "Zločince nemá nikdo rád. A Gralové je zvlášť nenávidí."
Druhý domorodec, jenž procházel podél řady vězňů, dorazil až k nim. V ruce držel velký zahnutý nůž celý od krve. Další posunky, pak nově příchozí vrátil zbraň do pochvy.
Torvald si cosi zabručel pod vousy a sklonil se, aby Karsovi mohl odemknout pouta.
"Tebe je stejně těžké zabít jako Teblora," zabručel Karsa.
"Díky mistru Kápě, že ten Arak nedával pozor. I tak, nebýt Grálů, vykrvácel jsem."
"Proč tě zachránili?"
"Gralové rádi unášejí lidi pro výkupný. Když se ukáže, že nemají žádnou cenu, tak je samozřejmě zabijou. Obchodní spojenectví s rodem Nomů má před tím vším pochopitelně přednost."
Torvald se přesunul k druhému vězni.
Karsa se postavil a mnul si zápěstí. "Jaký je to obchod?"
Darún po něm bleskl úsměvem. "Dojednávání výkupného."
Ve chvilce už mířili tmou k bráně a vyhýbali se kalužím světla. U strážnice leželo půl tuctu těl. Země byla nasáklá krví. Připojili se k nim další tři Gralové. Jeden po druhém proklouzli všichni bránou na ulici za kasárnami. Vběhli do boční uličky a na jejím konci se zastavili.
Torvald položil Karsovi ruku na loket. "Příteli, kam chceš jít? Já se do Genabakis budu vracet až za nějakou dobu. Mí příbuzní mě tady přijali s otevřenou náručí - což je pro mě jedinečný zážitek a já si ho hodlám vychutnat. Žel, Gralové tě mezi sebe nepřijmou - jsi příliš výrazný typ."

"On půjde se mnou," řekl modrooký domorodec. "Na bezpečné místo."
Torvald se podíval na Karsu a zvedl obočí.
Teblor pokrčil rameny. "Je jasné, že tady ve městě se neschovám. A nehodlám déle ohrožovat tebe ani tvé příbuzné, Torvalde Nome. Prokáže li se, že tento muž není hoden mé důvěry, stačí mi ho zabít."
"Za jak dlouho se budou střídat stráže?" zeptal se modrooký muž.
"Nejmíň za jedno zvonění, takže máme plno -"
Noc roztříštil náhlý pokřik z malazské pevnosti.
Gralové Karsovi přímo zmizeli před očima, tak rychle se rozprchli. "Torvalde Nome, za vše, co jsi pro mě udělal, ti děkuju -"
Darún přeběhl k hromadě smetí, rozhrábl ji a zvedl Karsův krvomeč. "Na, příteli." Hodil meč Teblorovi. "Za pár let přijď do Darúdžhistánu."
Naposledy zamával a byl pryč.
Modrooký muž - jenž si prve vzal meč od jednoho ze strážných - nyní ukázal rukou. "Drž se u mě. Z Ehrlitanu ven vedou cesty, o kterých Malažané nemají ani ponětí. Pojď za mnou, potichu."
Vykročil a Karsa se zařadil za něj. Vydali se po klikaté cestě dolní částí města. Procházeli bezpočtem uliček, z nichž některé byly tak úzké, že se Teblor musel protáhnout bokem, aby vůbec prošel. Myslel si, že ho jeho průvodce povede k přístavu nebo možná k vnější hradbě otočené k pustině na jihu, ale místo toho vylezli na kopec v srdci Ehrlitanu a zanedlouho se pohybovali mezi sutinami zbořených domů.
Dorazili k otlučené základně věže a domorodec bez váhání proběhl temným vchodem. Karsa jej následoval a ocitl se v těsné komůrce s nerovnou, kameny vydlážděnou podlahou. Naproti byl tak tak vidět další otvor a na jeho prahu se muž zastavil.
"Mebro!" sykl.
Pohyb, pak: "Jsi to ty? Drydžhna nám žehnej, slyšel jsem, že tě chytili - aha, všechen ten poplach dole… dobrá práce -"
"Dost řečí. Jsou zásoby ještě v tunelech?"
"Samozřejmě! Jako vždycky! Včetně tvého tajného -"
"Dobře. Teď ustup. Mám někoho s sebou."
Za průchodem byly hrubé kamenné schody klesající do ještě hlubší tmy. Karsa cítil Mebrovu přítomnost, když procházel kolem, a zaslechl, jak se muž prudce nadechl.
Modrooký muž pod Teblorem se náhle zastavil. "A Mebro, nikomu neříkej, že jsi nás viděl - ani ostatním služebníkům naší věci. Jasné?"
"Jistě."
Oba uprchlíci pokračovali v sestupu a nechali Mebru nahoře. Schody vedly tak hluboko, až si Karsa pomalu začínal myslet, že se blíží k útrobám země. Když schody konečně skončily, vzduch v tunelu byl vlhký a byl cítit solí. Kameny na podlaze byly mokré a pokryté slizem. V ústí tunelu bylo do vápence vytesáno mnoho výklenků a v každém byl uložen kožený vak a vybavení na cestu.
Karsa se díval, jak jeho společník rychle míří k jednomu určitému výklenku. Chvilku si něco prohlížel, pak odhodil meč a uchopil dva předměty, při jejichž pohybu zachřestil řetěz.
"Vezmi ten tlumok s jídlem," přikázal Karsovi a hlavou ukázal na výklenek vedle. "Najdeš tam taky nějakou telabu - šaty a opasky se zbraněmi - lucernu nech být, tunel je dlouhý, ale nevětví se."
"Kam vede?"
"Ven," odpověděl muž.
Karsa se odmlčel. Nelíbilo se mu, že je jeho život v domorodcových rukou, ale zdálo se, že s tím prozatím nemůže nic dělat. Sedmiměstí bylo ještě divnější než genabakiská města Malynties a Genabaris. Lidé z nížin tento svět vyplnili jako havěť - bylo tu víc kmenů, než Teblorové považovali za možné, a bylo jasné, že se nemají navzájem rády. To sice Karsa chápal - protože kmeny by se navzájem mít rády neměly - ale bylo také zřejmé, že mezi lidmi z nížin není žádné věrnosti. Karsa byl Uryd, ale byl také Teblor. Lidé z nížin zřejmě byli tak posedlí rozdíly mezi sebou, že nechápali, co je spojuje. A tato vada by se dala využít.
Karsův průvodce vyrazil. Šel rychle, a i když se Teblorovi hojily rány celkem rychle, neměl zdaleka tolik sil a takovou výdrž jako kdysi. Po nějaké době se vzdálenost mezi oběma muži začala zvětšovat a Karsa nakonec kráčel neproniknutelnou tmou. Pravou rukou se dotýkal hrubě otesané stěny a slyšel jen vlastní kroky. Vzduch už nebyl vlhký a v ústech cítil prach. Stěna pod jeho rukou náhle zmizela. Karsa zakopl a zastavil se.
"Vedl sis dobře," ozval se domorodec někde po jeho levici. "Musel jsi utíkat shrbený… to není snadné. Podívej se nahoru."
Karsa poslechl a pomalu se narovnal. Nad sebou uviděl hvězdy.
"Jsme v rokli," pokračoval muž. "Než vylezeme nahoru, bude den. Pak to bude pět šest dnů přes Pan'potsun Odhan. Malažani po nás pochopitelně půjdou, takže se musíme mít na pozoru. Chvíli si odpočiň. Napij se - slunce je démon, který ti ukradne život, když může. Cesta nás povede od jednoho zdroje vody k druhému, takže nebudeme trpět."
"Ty tuto zemi znáš," řekl Karsa. "Já ne." Zvedl meč. "Ale věz, že se nenechám znovu uvěznit."
"To je mi duch," opáčil muž z nížin obdivně.
"Tak jsem to nemyslel."
Muž se zasmál. "Já vím. Jestli chceš, až vylezeme z téhle rokle, můžeš si jít, kam budeš chtít. Já ti jenom nabídl nejlepší šanci na přežití. V této zemi je víc věcí, kterých je třeba se bát, než jsou Malažané. Pojď se mnou a já tě naučím, jak tady přežít. Ale jak jsem říkal, je to na tobě. Tak půjdeme?"

Než se oba uprchlíci vydrápali z rokle, do světa nahoře dorazil den. I když nad sebou viděli jasnou modrou oblohu, šplhali v mrazivém stínu. Cesta ven byla označena sesypanou hromadou balvanů, jak nějaká dávná povodeň podemlela jednu stěnu natolik, že se zbortila.
Dostali se nahoru a vynořili se do rozpálené krajiny s ošlehanými skalními převisy, pískem vyplněnými řečišti, kaktusy a trnitými keři a oslepujícím sluncem, v jehož žáru se vzduch všude kolem chvěl. V dohledu nebylo živé duše a nikde nebylo ani stopy, že by tento kraj někdy obýval někdo jiný než divoká zvířena.
Muž z nížin vedl Karsu k jihozápadu. Šli oklikami a využívali každého možného úkrytu. Vyhýbali se hřebenům a vrcholkům kopců, aby je nebylo vidět proti obloze. Nikdo z nich nepromluvil, šetřili ve vyčerpávajícím horku dechem.
Pozdě odpoledne se muž z nížin náhle zastavil a otočil se. Tiše zaklel svým rodným jazykem a pak malazsky dodal: "Jezdci."
Karsa se otočil, ale viděl za sebou jen pustinu.
"Cítím je pod nohama," zamumlal muž. "Takže Mebra zradil. No, jednoho dne mu jeho zradu splatím."
Karsa už přes tvrdá chodidla cítil chvění. V dálce cválali koně. "Když jsi toho Mebru podezíral, proč jsi ho nezabil?"
"Kdybych zabil každého, koho podezírám, tak bych zůstal sám. Potřeboval jsem důkaz, a teď ho mám."
"Pokud to neřekl někomu jinému."
"Tak to je buď zrádce, nebo blbec - a obojí má smrtelné následky. Pojď, musíme to Malažanům zošklivit."
Vyrazili. Muž z nížin si neomylně vybíral cestu místy, kde nezanechávali stopy. Přesto se jezdci stále blížili. "Mají mezi sebou mága," zavrčel modrooký domorodec, když přeběhli další skalisko.
"Jestli jim dokážeme unikat do večera," podotkl Karsa, "tak se já stanu lovcem a oni kořistí."
"Je jich nejmíň dvacet. Měli bychom využít tmu, abychom se dostali co nejdál. Vidíš ty hory na jihozápadě? Tam máme namířeno. Pokud se dostaneme k tajným průsmykům, budeme v bezpečí."
"Koním neutečeme," namítl Karsa. "Po setmění přestanu utíkat." "Tak to zaútoč sám, protože to bude znamenat tvou smrt." "Sám. To je v pořádku. Nepotřebuju, aby se mi pod nohama pletl nějaký muž z nížin."

Noc se snesla náhle. Těsně předtím, než zmizely poslední paprsky, oba uprchlíci, sbíhající na pláň plnou obrovských balvanů, konečně zahlédli pronásledovatele. Sedmnáct jezdců, tři náhradní koně. Až na dva měli všichni Malažané plnou zbroj, přilbu a kopí nebo kuši. Zbývající dva jezdce Karsa snadno poznal. Silgar a Damisk.
Karsa si náhle vzpomněl, že když prchali z pevnosti, klády byly prázdné. Tehdy nad tím nepřemýšlel, předpokládal, že věžně na noc odvedli dovnitř.
Pronásledovatelé uprchlíky ještě nezahlédli, protože ti se rychle ukryli za balvany.
"Dovedl jsem je na staré tábořiště," zašeptal muž vedle Karsy. "Poslouchej. Rozbíjejí tábor. Ti dva, co nejsou vojáci -"
"Ano. Otrokář a jeho strážce."
"Museli mu sundat ten otataralový nákotník. Zřejmě tě opravdu hodně chce."
Karsa pokrčil rameny. "A najde mě. Dnes v noci. Už jsem s nimi dvěma skončil. Žádný neuvidí vycházet slunce, to přísahám při Urugalovi."
"Nemůžeš sám zaútočit na dva oddíly."
"Tak vymysli, jak odlákat jejich pozornost, a uteč, muži z nížin." S tím se Teblor otočil a zamířil k malazskému táboru.
Nehodlal čekat, až se usadí. Střelci jeli celý den s nataženými kušemi. Nejspíš právě vyměňují tětivy, pokud se řídili tím, co Karsa viděl u Ašókova pluku. Ostatní budou odsedlávat a krmit koně a většina zbývajících vojáků bude připravovat jídlo a stavět stany. Přinejlepším budou kolem tábora stát tři hlídky.
Karsa se zastavil za velkým balvanem kousek od Malažanů. Slyšel je, jak se chystají na noc. Sebral hrst písku a vysušil si zpocené dlaně, pak do pravé ruky uchopil krvomeč a opatrně vykročil.
Vojáci zapálili tři ohně. Jako palivo používali trus a ohniště byla obložena velkými kameny, aby plameny nevrhaly příliš mnoho světla. Opodál sedělo půl tuctu střelců a v klíně měli rozebrané zbraně. Dva strážní hleděli na pláň a stáli kousek za sebou. Voják blíž ke Karsovi držel krátký meč a kulatý štít, jeho druh o šest kroků za ním krátký luk s nasazeným šípem.
Bylo tu víc hlídek, než se Karsovi líbilo, na každé straně tábora jedna. Muž s lukem stál tak, aby mohl střílet na všechny strany.
U ohně uprostřed tábora dřepěli Silgar, Damisk a jeden malazský důstojník. Ten byl ke Karsovi zády.
Teblor tichounce obešel balvan. Strážný nejblíž k němu se v té chvíli díval doleva. Pět kroků. Střelec se otočil, jak se ohlížel po ostatních hlídkách.
Teď.
Hlava se obracela, ošlehaný obličej pod přilbou byl v šeru bledý. To už byl Karsa vedle něj a levou rukou chytil vojáka za hrdlo. Chrupavka tiše křupla.
Stačilo to však, aby se střelec otočil. Kdyby útočník měl tak krátké nohy jako on, byl by měl šanci vypustit šíp. Takhle měl stěží čas napnout luk, než se k němu Teblor dostal. Muž otevřel ústa, aby vykřikl, a pokoušel se uskočit. Karsa se rozmáchl a hlava i s přilbou se strážnému skulila z ramen. Zbroj za ním zařinčela, jak se mrtvola poroučela k zemi.
Lidé se otáčeli. Nocí se rozlehl pokřik.
Od ohně přímo před Teblorem se zvedli tři vojáci. Krátké meče vyskočily z pochev. Jeden Malažan se Karsovi vrhl do cesty ve snaze dát svým druhům čas najít štíty. Bylo to chrabré a osudové gesto, protože jeho zbraň se ani zdaleka nevyrovnala krvomeči. Muž zaječel, neboť přišel o obě ruce těsně pod lokty.
Jednomu z druhých dvou Malažanů se podařilo chytit štít. Zvedl ho do cesty Karsovu seku shora. Bronzem posílené dřevo se při nárazu rozletělo a ruka držící štít se roztříštila. Jak se voják hroutil, Teblor jej přeskočil a rychle vyřídil třetího muže.

Pravým stehnem mu projela bolest, jak si jím prorazilo cestu kopí a skončilo v zemi za ním. Karsa se otočil a švihl mečem právě včas, aby odrazil další kopí, jež mu mířilo na prsa.
Zezadu zleva se k němu blížil další voják - jeden ze strážných - a tři kroky před ním stáli Silgar, Damisk a malazský důstojník. Otrokář měl tvář zkřivenou hrůzou. Před ním se zvedla kroutící se kouzelná vlna a vyřítila se na Karsu.
Magie do něj udeřila ve chvíli, kdy dorazil strážný. Kouzlo je obklopilo oba. Malažan zavřískl. Karsa zachrčel, jak se ho kroutící se, přízračná chapadla snažila udržet na místě, proběhl jimi - a ocitl se tváří v tvář otrokáři. Damisk už utekl. Důstojník se vrhl na bok a obratně se vyhnul Karsovu meči.
Silgar zvedl ruce. Karsa mu je uťal. Otrokář zavrávoral. Teblor se rozpřáhl a usekl mu pravou nohu těsně nad kotníkem. Muž přepadl na záda a nohy mu vyletěly do vzduchu. Karsa mu čtvrtou ranou odsekl levou nohu v kotníku, až odletěla do tmy.
Zprava se na Karsu hnali dva vojáci a třetí přibíhal za nimi. Nocí zazněl hlasitý rozkaz a Teblor - zbraň připravenou - překvapeně viděl, jak utíkají pryč. Podle něj tu mělo být ještě pět dalších a navíc důstojník a Damisk. Otočil se a zlobně se zamračil, ale nikdo tam nebyl - jenom zvuk kroků ztrácejících se ve tmě. Ohlédl se na místo, kde prve stáli koně. Byli pryč.
Přiletělo na něj kopí. Karsa prskl a odrazil je krvomečem, až se dlouhé ratiště zlomilo. Zarazil se a po chvíli došel k Silgarovi. Otrokář ležel stočený do klubíčka. Ze čtyř pahýlů mu tekla krev. Karsa ho zvedl za hedvábný opasek a odnesl mezi balvany.
Cestou kolem prvního mohutného kamene se ze stínů ozval tichý hlas. "Tudy."
Teblor zabručel. "Měl jsi přece uprchnout."
"Oni se přeskupí, ale bez mága bychom jim měli uniknout."
Karsa svého společníka následoval hlouběji na pláň a po padesáti krocích se muž zastavil a obrátil se k němu.
"Pochopitelně, když tvá kořist za sebou zanechává krvavou stopu, nebudou mít potíže nás vystopovat. Udělej s ním něco, a hned."
Karsa hodil Silgara na zem a kopnutím ho obrátil na záda. Otrokář byl v bezvědomí.
"Vykrvácí," podotkl muž z nížin. "Dosáhl jsi své pomsty. Nechej ho tu umřít."
Teblor místo toho začal trhat Silgarovu telabu na pruhy a těmi mu pevně obvázal pahýly.
"Stejně to bude prosakovat -"
"S tím se budeme muset smířit," zavrčel Karsa. "Ještě jsem s ním neskončil."
"Jakou cenu má nesmyslné mučení?"
Karsa zaváhal a povzdechl si. "Tento muž zotročil celý teblorský kmen. Duch Sunydů je zlomený. Otrokář není jako voják - nezaslouží si rychlou smrt. Je jako vzteklý pes, kterého je třeba zahnat do chýše a zabít -"
"Tak ho zabij."
"Zabiju… jakmile ho doženu k šílenství." Znovu zvedl Silgara a hodil si ho přes rameno. "Veď nás, muži z nížin."
Modrooký domorodec si pro sebe cosi zasyčel a vykročil.

O osm dní později dorazili do průsmyku v Pan'potsunské pahorkatině. Malažané pokračovali v pronásledování, ale poslední dva dny je nezahlédli, což ukazovalo, že se jim podařilo uniknout.
Pustili se po příkré kamenité stezce a šli po ní celý den. Silgar ještě žil, měl horečku a jen občas nabýval vědomí. Měl roubík, aby nedělal hluk. Karsa ho nesl přehozeného přes rameno.
Krátce před soumrakem dorazili na vrchol a ocitli se na jihozápadním okraji hory. Cesta vedla dolů na zešeřelou planinu. Posadili se, aby si trochu odpočinuli.
"Co je dál?" zeptal se Karsa, když shodil Silgara na zem. "Vidím tam jenom písčitou pustinu."
"A to taky je," odpověděl jeho společník uctivě. "A v jejím srdci je ta, jíž sloužím." Podíval se na Karsu. "Myslím, že ji budeš zajímat…" usmál se, "Teblore."
Karsa se zamračil. "Proč ti jméno mého lidu připadá tak legrační?"
"Legrační? Spíš mě děsí. Fennové klesli mnohem hlouběji ze dnů své slávy, ale aspoň si pamatují své staré jméno. Vy si nemůžete dělat nárok ani na to. Tvůj druh kráčel po této zemi, když byli T'lan Imass ještě z masa a kostí. Z vaší krve vzešli Barghastové a Trellové. Jsi Telomen Toblakai."
"Tato jména neznám," vrčel Karsa, "stejně jako neznám tvoje, muži z nížin."
Muž se znovu zahleděl na ztemnělou zemi dole. "Mé jméno je Leoman. A ta, jíž sloužím, vyvolená, ke které tě dovedu, je ša'ik."
"Já neslouží nikomu," opáčil Karsa. "Tahle vyvolená bydlí na té poušti před námi?"
"V jejím samotném srdci, Toblakaji. V samotném srdci Raraku."

KNIHA DRUHÁ

CHLADNÉ ŽELEZO

V tomto stínu jsou záhyby…
skrývající celé světy.

Volání na stín
Felisín

KAPITOLA PĚT
Ubozí padlí
v ulicích Arenu…

Anonym

P
odsaditému vojákovi v čele stačilo jedno kopnutí a chatrné dveře vyletěly z pantů. Voják vrazil do tmavé místnosti a za ním zbytek jeho oddílu. Zevnitř se ozval křik a praskot rozbíjeného nábytku.
Gamet se ohlédl na komandanta Blistiga.
Velitel jen pokrčil rameny. "Ano, dveře byly odemčené - nakonec je to hostinec, i když tak vznešené jméno pro takovouhle špinavou díru situaci zdaleka nevystihuje. Přesto jde o to, udělat správný dojem."
"Špatně jste mě pochopil," podotkl Gamet. "Prostě nedokážu uvěřit, že ho vaši vojáci našli tady."
Blistigovi se širokým, poctivým obličejem mihlo znepokojení. "Ano, totiž, ostatní jsme pochytali na ještě horších místech, pěsti. Tohle vzejde," - zašilhal do ulice - "ze zlomených srdcí."
Pěst. Ten titul mi pořád leze krkem jako vyhladovělá vrána. Gamet se zamračil. "Pobočnice nemá na vojáky se zlomeným srdcem čas, komandante."
"Když sem přijela, neměla čekat, že rozdmýchá ohně pomsty. Z vychladlého popela se oheň rozdmýchat nedá, i když, nechápejte mě špatně, přeju jí štěstí Paní."
"Čeká se od vás víc," podotkl Gamet suše.
Ulice byly v tuto denní dobu opuštěné, protože odpolední horko bylo tíživé. Pochopitelně ani jindy nebyl Aren to, co dřív. Obchod se severem ustal. Kromě malazských válečných lodí a korábů a několika rybářských člunů byly přístav a ústí řeky prázdné. Zdejší obyvatelstvo, jak si Gamet uvědomoval, bylo k smrti vyděšené.
Vojáci se vynořili z hostince a vlekli chabě se bránícího dědka oděného v hadrech. Muž byl zaneřáděný od zvratků a zbývajících pár šedivých vlasů mu viselo v umaštěných pramenech. Obličej měl flekatý a špinavý. Proklínajíce zápach, hnali vojáci Blistigovy arenské gardy svého svěřence ke káře.
"Je zázrak, že jsme ho vůbec našli," podotkl komandant. "Vážně jsem čekal, že se ten lump stará sebere a půjde se utopit."
Gamet na okamžik zapomněl na svůj nový titul, otočil se a odplivl si na dláždění. "Tato situace je opovrženíhodná, Blistigu. Tisíc láter, mělo by tu být aspoň nějaké zdání vojenského dekora - velení, mistr Kápě mě vem…"
Komandant nad jeho tónem ztuhl. Gardisté u káry se otočili.
Blistig popošel blíž k pěsti. "Poslouchejte mě, a poslouchejte dobře," zavrčel tiše a přes zjizvené líce mu přeběhl třes. V očích měl výraz tvrdý jako železo. "Já stál na těch zatracenejch hradbách a díval se. Stejně jako jeden každý z mých vojáků. Pormqual běhal v kruzích jako vykastrovanej kocour - ten historik a ty dvě záchlumský děcka zoufale naříkali. A já se díval - my všichni se dívali - jak Coltaina a jeho Sedmou rozsekávají přímo nám před očima. A jako by to nestačilo, vrchní pěst pak vytáhla s celým vojskem a rozkázala mužům, aby složili zbraně! Nebýt toho, že jeden z mých kapitánů donesl zprávu o tom, že Mallik Rel je agent ša'ik, moji gardisté by byli umřeli s nima. Vojenský dekorum? Jděte k mistru Kápě s vojenským dekorem, pěsti!"
Gamet během Blistigova proslovu nehnul brvou. Nebylo to poprvé, kdy přešel, jak komandantovi ujely nervy. Od chvíle, kdy dorazil s posilami pobočnice Tavore, byl jmenován styčným důstojníkem a díky tomu se ocitl v předních řadách, kdy musel jednat s těmi, kdo přežili z Psího řetězu - jak s těmi, kteří přišli s historikem Kalousem, tak s těmi, již na ně čekali ve městě - se Gamet cítil jako v obležení. Vztek pod pláštíkem zdvořilosti vybuchoval znovu a znovu. Srdce nebyla jen zlomená, ale rozbitá na kusy, rozervaná a zadupaná do země. Naděje pobočnice, že přeživší vojáky znovu vybudí - a využije jejich znalostí zdejšího prostředí, aby pomohli jejím legiím bojem nezakalených rekrutů - byla podle Gameta s každým dnem méně realistická.
Bylo také jasné, že Blistigovi pramálo záleží na tom, že Gamet každý den podává pobočnici hlášení, přičemž se dalo čekat, že jeho tirády se před Tavore dostanou i se všemi zatracujícími podrobnostmi. Komandant měl tudíž dvojnásobné štěstí, že se o nich Gamet před pobočnicí dosud nezmínil, ve svých hlášeních byl nadmíru zdrženlivý a osobní postřehy omezoval na nejmenší možnou míru.
Když Blistig skončil, Gamet jen pokrčil rameny a došel ke káře, aby se mohl lépe podívat na starého opilce, jenž na ní ležel. Vojáci couvli - jako kdyby pěst roznášela nějakou nakažlivou chorobu.
"Takže," protáhl Gamet, "tohle je Očko. Muž, který zabil Coltaina -"
"Bylo to milosrdenství," štěkl jeden z gardistů.
"Očko si to očividně nemyslí."
Na to žádná odpověď nepřišla. Blistig se postavil vedle Gameta. "Dobrá," obrátil se na svůj oddíl, "odvezte ho, umejte - a zavřete."
"Ano, pane."
Ve chvilce už kára hrkotala pryč.
Gamet se znovu obrátil na Blistiga. "Váš poměrně jasný plán, jak se nechat zbavit hodnosti, strčit do řetězů a poslat první lodí zpátky do Unty, neuspěje, komandante. Ani mně, ani pobočnici nesejde na vašem křehkém duševním stavu.

My se tu připravujeme na válku a potřebujeme i vás. Vás a jednoho každého z těch vašich zhroucených vojáků."
"Lepší by bylo, kdybychom umřeli s ostatníma -"
"Jenže vy jste neumřeli. Máme tři legie nováčků, komandante. Vykulených zelenáčů, ale jsou připravení prolít sedmiměstskou krev. Otázka zní, co jim vy a vaši vojáci hodláte ukázat?"
Blistig se na něj zamračil. "Pobočnice udělá z kapitána svý domácí gardy pěst a já mám -"
"Čtvrtá armáda," štěkl Gamet. "V první setnině při jejím založení. Záchlumské války. Třiadvacet let ve službě, komandante. Znal jsem Coltaina, když vy jste se ještě držel máminých sukní. Dostal jsem kopím do prsou, ale byl jsem moc umíněný, abych umřel. Můj velitel byl natolik laskavý, že mě nechal odejít do Unty, kde jsem dostal, jak jsem si myslel, bezpečné místo. Ano, kapitáne, v gardě rodu Paranů. Ale zatraceně jsem si to zasloužil!"
Po chvíli se Blistig trpce pousmál. "Takže jste stejně nadšený, že jste tady, jako já."
Gamet se jen ušklíbl a neodpověděl.
Oba Malažané se vrátili ke koním.
Gamet nasedl a promluvil: "Během dneška čekáme poslední oddíly vojáků z ostrova Malaz. Pobočnice chce, aby na osmé zvonění všichni velitelé přišli do její poradní síně."
"A k čemu?" zeptal se Blistig.
Být po mém, tak aby tě utopili a rozčtvrtili. "Prostě tam přijďte, komandante."

Vody v širokém ústí řeky Menych byly hnědé a kalné ještě půl lígy do Arenského zálivu. Struna se opíral o zábradlí na pravoboku těsně za přední nástavbou korábu a hleděl do převalujících se vln. Po chvíli zvedl zrak k městu na severním břehu řeky. Přejel si strniště na bradě. Narezlý odstín jeho vousu z mládí již ustoupil bílé barvě… což bylo podle jeho názoru dobré.
Město Aren se za ta léta, co ho neviděl, příliš nezměnilo, tedy až na to, jak málo lodí kotvilo v přístavu. Nad městem visel stejný světlý kouř, proudy v Hledačově hlubině - kudy pomalý, široký koráb nyní plul - si stále hledaly cestu nekonečné stružky splašků.
Nová kožená čapka ho dřela na krku. Když musel zahodit tu starou, spolu s rozedraným koženým kabátem a opaskem, co sebral falah'danskému gardistovi, který je již nepotřeboval, málem mu to zlomilo srdce. Vlastně si z bývalého života ponechal jedinou věc, zahrabanou na dně vaku na palandě v podpalubí, a nehodlal nikomu dovolit, aby zjistil, že ji má.
Kdosi se opřel vedle něj a zadíval se přes vodu k blížícímu se městu. Struna ho nepozdravil. Poručík Ranal byl ztělesněním toho nejhoršího v malazském velení. Byl urozený, patent si koupil ve městě Quon, byl nadutý, neoblomný a počestný, ale klidně byl schopný v hněvu vytáhnout meč. Pro své vojáky byl chodícím rozsudkem smrti, a bylo to Pánovo štěstí, že Struna byl zrovna jedním z nich.
Poručík byl vysoký, té nejčistší quonské krve, se světlou pletí a vlasy, vysedlými, širokými lícními kostmi, rovným, dlouhým nosem a plnými rty. Struna ho od pohledu nesnášel.
"Je zvykem nadřízenému zasalutovat," pronesl Ranal s hranou lhostejností.
"Salutování důstojníky zabíjí, pane."
"I tady na korábu?"
"Jenom si zvykám," opáčil Struna.
"Od začátku je jasné, že jste to už dělal, vojáku." Ranal se odmlčel a prohlížel si měkkou černou kůži na svých rukavicích. "Mistr Kápě ví, že jste dost starý, abyste mohl být většině těch mariňáků, co sedí za námi, otcem. Verbířka vás poslala rovnou dál - necvičil jste, ani jednou jste nezápasil, a přece vás tu mám přijmout jako jednoho ze svých vojáků."
Struna jen mlčky pokrčil rameny.
"Ta verbířka," pokračoval Ranal po chvíli a světle modré oči upíral na město, "říkala, že od začátku poznala, co se snažíte skrýt. Kupodivu to - vás, abych byl přesnější - považovala za cenný zdroj, dokonce navrhla, abych vás jmenoval seržantem. Víte, proč mi to připadá zvláštní?"
"Ne, pane, ale určitě mi to řeknete."
"Protože si myslím, že jste zběh."
Struna se hodně předklonil a plivl do vody. "Pár jsem jich potkal a všichni měli svý důvody, každej jinej. Jednu věc ale měli společnou."
"A to je co?"
"Nikdy si nestoupli do řady před verbíře, poručíku. Užijte si ten výhled, pane." Otočil se a došel k ostatním mariňákům, kteří se rozvalovali na střední palubě. Většina se již vzpamatovala z mořské nemoci, ale bylo vidět, jak se těší, až opět stoupnou na pevnou zem. Struna se posadil a natáhl si nohy.
"Poručík chce tvou hlavu na talíři," zamumlal jeden muž vedle něj.
Struna si povzdechl, zavřel oči a nastavil tvář odpolednímu sluníčku. "Co poručík chce a co dostane, jsou dvě rozdílný věci, Koryku."
"On dostane nás," opáčil setijský míšenec, protáhl si ramena a prameny dlouhých černých vlasů mu přitom sklouzly do plochého obličeje.
"Obvykle se rekruti promíchají s veterány," poznamenal Struna. "A přes všechno, co jsi slyšel, támhle v tom městě jsou ti, co Psí řetěz přežili. Dostala se tam loď plná raněnejch mariňáků a Záchlumčanů, jak jsem se doslechl. A je tam arenská garda a Rudý čepele. Dorazilo tam i hodně pobřežních lodí. A nakonec je tu flotila admirála Noka, i když on bude nejspíš chtít ponechat si svý síly nedotčený."
"A na co?" zeptal se jiný rekrut, žena. "Míříme přece do pouštní války, nebo ne?"
Struna se na ni podíval. Byla děsivě mladá a připomínala mu jinou mladou ženu, která kdysi pochodovala po jeho boku.

Zachvěl se a řekl: "Pobočnice by musela být padlá na hlavu, aby rozpustila flotilu. Nok je připravený začít znovu dobývat pobřežní města - mohl začít už před několika měsíci. Říše potřebuje bezpečný přístavy. Bez nich jsme na tomhle kontinentě skončili."
"No," zamumlala mladá žena, "z toho, co jsem já slyšela, by tahle pobočnice mohla být právě taková, jak jsi říkal, dědo. Mistr Kápě ví, že je urozený krve, ne?"
Struna frkl, ale neřekl nic, jen znovu zavřel oči. Bál se, že holka může mít pravdu. Ale zase byla to sestra kapitána Parana. A Paran tenkrát v Darúdžhistánu ukázal, že má páteř. Přinejmenším to nebyl hlupák.
"Kde jsi vůbec přišel k tomu jménu ‚Struna'?" zeptala se mladá žena po chvíli.
Šumař se usmál. "To je hrozně dlouhej příběh, holka."

Těžké rukavice dopadly na stůl, až se zvedl obláček prachu. Za chřestění zbroje, s vycpávkami mezi ňadry promočenými potem, si Lostara Yil, kapitán Rudých čepelí, odepjala přilbici a - když šenkýřka dorazila s korbelem piva - přitáhla si rozvrzanou židli a posadila se.
Kluk z ulice jako poslíček. Donesl jí kousek zeleného hedvábí, na němž bylo malazsky úhledně napsáno: U Tanečníka, po setmění. Spíš ji to rozčílilo než zaujalo.
Šenk u Tanečníka tvořila jedna místnost a čtyři stěny si dělaly nárok na to, že byly kdysi bíle omítnuté. Zbytky omítky dosud ulpívaly na vepřovicích v nerovných, vínem zastříkaných plochách jako mapa nějakého opileckého ráje. Nízký strop hnil majiteli přímo před očima a k zemi se snášel prach v pruzích světla, jež vrhaly okenice na čelním okně. Pěna piva v korbeli před ní se již matně leskla.
Kromě ní tu byli další tři hosté, dva se skláněli nad hrou o střížky u stolu pod oknem a o zeď vedle jámy, kam se chodilo močit, se opíral osamělý muž, jenž byl jen zpola při vědomí a něco si pro sebe mumlal.
Ačkoliv bylo časně, Lostara se již nemohla dočkat, až tuhle ubohou záhadu, pokud to ovšem měla být záhada, rozřeší. Brzy jí došlo, kdo toto tajné setkání zosnoval. A i když se částečně těšila, že jej opět uvidí - přese všechnu svou strojenost a nadutost byl docela hezký - měla dost vlastních povinností jako pobočník Tene Baralty. Zatím se s Rudými čepelemi zacházelo jako s kumpanií nepatřící k trestnému vojsku pobočnice, i přes to, že tu bylo k mání jen málo vojáků s opravdovými bojovými zkušenostmi… a ještě méně ochotných těchto zkušeností využít.
Rudé čepele nesdílely nepořádek a skleslost Blistigovy arenské gardy. V Psím řetězu ztratily své druhy a na to hodlaly odpovědět.
Pokud…
Pobočnice byla Malažanka - pro Lostaru a ostatní Rudé čepele znamenala velkou neznámou. Dokonce ani Tene Baralta, který se s ní třikrát osobně sešel, ji nedokázal odhadnout a posoudit. Věří Tavore Rudým čepelím?
Možná máme pravdu před očima. Ještě naší kumpanii nic nedala. Jsme součástí jejího vojska? Budou Rudé čepele moci bojovat se Smrští?
Otázky bez odpovědí.
A ona tady sedí, plýtvá časem -
Dveře do šenku se rozletěly.
Měňavý šedý plášť, zeleně natřená kůže, tmavá, opálená pleť, široký úsměv na uvítanou. "Kapitáne Lostaro Yil! Tak rád tě zase vidím." Došel k ní a nedbalým pokynem ruky zahnal blížící se šenkýřku. Posadil se naproti Lostaře, zvedl dvě číše z křišťálového skla, které se zjevily odnikud, a postavil je na zaprášený stůl. Následovala lesklá černá láhev s vysokým hrdlem. "Rozhodně ti neradím pít pivo v tomto podniku, má milá. Tento ročník se pro tuto příležitost hodí mnohem lépe. Je ze sluncem zalitých jižních svahů Grisu, kde roste nejlepší víno, jaké kdy viděl svět. Říkáš si, je li můj názor zasvěcený? Zcela jistě ano, děvče, protože v řečených vinicích mám většinový podíl -"
"Co ode mě chceš, Perele?"
Nalil temně rudé víno do sklenic a jeho úsměv se ani nezachvěl. "Jak jsem stižen sentimentálností, napadlo mne, že bychom si mohli připít na staré časy. Pravda, byly to dosti trýznivé časy. Nicméně jsme přežili, není liž pravda?"
"No ano," odtušila Lostara. "A ty sis šel svou cestou, bezpochyby k větší slávě. Kdežto já šla tou svou - přímo do kobky."
Spár si povzdechl. "Pravda, rádci ubohého Pormquala bídně selhali. Skoda. Ale vidím, že ty a ostatní Rudé čepele jste zase volní a navíc vám byly navráceny zbraně, místo ve vojsku pobočnice máte zajištěné -"
"Ne tak docela."
Perel zvedl elegantní obočí.
Lostara uchopila sklenici a pořádně si přihnula. Chuti si téměř nevšimla. "Netušíme, co s námi pobočnice zamýšlí."
"Zvláštní!"
Kapitán se zamračil. "Dost hraní - určitě o tom víš mnohem víc než my -"
"Žel, v tomto tě musím zklamat. Nová pobočnice je mi stejně neznámá jako tobě. Selhal jsem v tom, že jsem předpokládal, že se bude snažit co nejrychleji napravit škody na tvé skvělé kumpanii. Nechat nezodpovězenou otázku věrnosti Rudých čepelí…" Napil se vína. "Pustili tě z vězení, vrátili ti zbraně - brání ti snad někdo v odjezdu z města? Z velitelství?"
"Jenom nesmím do jejího poradního sálu, Perele."
Spár se rozjasnil. "Aha, ale v tom nejsi sama, má milá. Z toho, co jsem slyšel, pobočnice mluví jenom s hrstkou vybraných lidí, kteří ji doprovázejí už z Unty, jinak se na ostatní skoro ani nepodívá. Věř mi, že se to ale brzy změní."
"Jak to myslíš?"
"No jenom tak, že dnes večer se sejde válečná rada, na kterou byl bezpochyby přizván i tvůj velitel Tene Baralta, stejně jako komandant Blistig a houf dalších, jejichž přítomnost určitě všechny do jednoho překvapí." Odmlčel se a upřel

zelené oči na Lostaru.
Žena pomalu zamrkala. "Pokud tomu tak je, musím se vrátit k Tene Barákovi -"
"Dobrý nápad, holka. Naneštěstí špatný."
"To mi vysvětli, Perele."
Spár se znovu předklonil a dolil Lostaře pití. "Moc rád. Jakkoliv je pobočnice tvrdohlavá, podařilo se mi předložit jí žádost, kterou schválila."
Lostara nehnula brvou. "Jakou žádost?"
"Inu, sentimentálnost je mým prokletím, jak už jsem se zmínil. A na tebe a naši spolupráci mám příjemné vzpomínky. Natolik příjemné, že jsem si tě vyžádal jako svou pobočnici. Tvůj velitel o tom byl pochopitelně zpraven -"
"Já jsem kapitán Rudých čepelí!" vyštěkla Lostara. "Ne nějaký Spár, nějaký špion a vra -" Poslední slovo spolkla.
Perel vykulil oči. "Jsem raněn. Ale dnes večer jsem natolik velkorysý, že ti tvou nevědomost prominu. Sice asi nevidíš rozdíl mezi uměním asasína a hrubým vražedníkem, ujišťuji tě však, že takový rozdíl existuje. Ať je to jak chce, dovol, abych utišil tvé obavy - úkol, jenž nás dva čeká, nezahrnuje děsivější stránky mého povolání. Opravdu, holka, nadcházející podnik zcela závisí na dvou ze tvých mnoha předností. Narodila ses v Sedmiměstí, takže jsi obeznámena se zdejším prostředím, to za prvé. A za druhé - což je ještě důležitější - jsi nesporně věrná Malazské říši. A teď, jelikož první důvod nelze nijak zpochybnit, je na tobě, abys mne přesvědčila o tom druhém."
Dlouho na něj hleděla, než kývla. "Chápu. Dobře, jsem ti k dispozici."
Perel se opět usmál. "Skvělé. Neochvějně jsem ti důvěřoval." "Jakého úkolu se máme zhostit?"
"Podrobnosti ti sdělím až poté, co tě pobočnice dnes večer osobně vyslechne."
Lostara se narovnala. "Ty o tom nemáš ani ponětí, že ne?" Perel se usmál ještě víc. "Vzrušující, není liž pravda?"
"Takže ty nevíš, jestli nebudeš muset někoho zabít -" "Zabít? Kdo ví? Ale vražda? Rozhodně nikoliv. Napij se, holka. Musíme se vydat do paláce zesnulé pěsti. Slyšel jsem, že pobočnice nemiluje nedochvilnost."

Všichni dorazili časně. Gamet stál u dveří, z nichž měla vyjít pobočnice, zády se opíral o zeď a ruce měl zkřížené na prsou. V dlouhé poradní síni s nízkým stropem byli tři velitelé, kteří byli povoláni na první večerní poradu. Další dvě zvonění budou vskutku zajímavá. Nicméně bývalý kapitán rodu Paranů se cítil poněkud zaskočen.
Kdysi býval obyčejný voják, válečných porad se rozhodně neúčastnil. Nový plášť pěsti ho příliš netěšil, protože věděl, že zásluhy neměly s jeho získáním nic společného. Tavore ho znala, zvykla si mu velet a nechávat mu na starosti otázky organizace… ale jen šlechtické domácnosti. Teď ho zřejmě hodlala využít stejně, tentokrát pro celou Čtrnáctou armádu. Což z něj činilo správce, nikoliv pěst. Nicméně nikdo z přítomných v místnosti si to neuvědomoval.
Gamet nebyl zvyklý být v rozpacích a věděl, že chvástání, které často předváděl, je jenom reflex z pocitu vlastní nedostatečnosti. V této chvíli se navíc necítil ani na rozpaky, natož na chvástání.
O kus dál stál admirál Nok a tiše rozmlouval s Tene Baraltou, působivým velitelem Rudých čepelí. Blistig se rozvaloval na židli na druhém konci stolu s mapami, co nejdál od místa, kde měla sedět pobočnice.
Vysoký admirál neustále přitahoval Gametovu pozornost. Kromě Dujeka Jednorukého byl Nok posledním velitelem z císařových časů. Jediný admirál, jenž se neutopil. Po náhlé smrti napanských bratrů Urka a Krusta dostal Nok velení všech říšských flotil. Když řeči o povstání dosáhly vrcholu, poslala ho císařovna se sto sedmi loděmi do Sedmiměstí. Kdyby vrchní pěst v Arenu nebyla tuto flotilu uvěznila v přístavu, Coltainův Psí řetěz by nemusel vyrazit na cestu. Vlastně by už celé povstání mohlo skončit. Znovudobývání slibovalo být dlouhým a krvavým podnikem. Ať admirál choval ohledně toho, co se přihodilo, a toho, k čemu nejspíš dojde, jakékoliv pocity, nedával je nijak znát, tvářil se chladně a povzneseně.
Tene Baralta měl vlastní důvody ke stížnostem. Pormqual Rudé čepele obvinil ze zrady, třebaže jedna z jejich kumpanií bojovala pod Coltainovým velením - bojovala a byla zničena. První rozkaz, který Blistig vydal poté, co vrchní pěst opustila město, byl propustit je. A spolu s přeživšími z Psího řetězu a arenskou gardou podědil i je. Bylo třeba vyřešit problém, co s nimi - co s nimi všemi.
Gamet by byl moc rád utišil jejich obavy, ale pravdou bylo, že Tavore nikdy neříkala, co si myslí, a on neměl ponětí, co dnešní večer přinese.
Otevřely se dveře.
Jak bylo jejím zvykem, Tavore měla dobře ušité, ale prosté a nevýrazné šaty. Ladily jí s očima a šedivými prameny v narezlých, nakrátko ostříhaných vlasech, i s jejími tvrdými, nezajímavými rysy. Byla vysoká, poněkud širší v bocích, a na svou postavu měla dost velká prsa. U pasu měla otataralový meč svého úřadu - jediná známka jejího postavení. V podpaždí nesla půl tuctu svitků.
"Stůjte nebo se posaďte, jak chcete," byla její první slova, když došla ke zdobenému křeslu vrchní pěsti.
Gamet se díval, jak si Nok a Tene Baralta sedají, pak je následoval.
Pobočnice se posadila, záda rovná, a svitky položila před sebe. "V dnešním jednání půjde o rozložení Čtrnácté armády. Zůstaňte s námi, prosím, admirále Noku." Vzala první svitek a rozvázala tkanice. "Tři legie. 8,9 a 10. Pěst Gamet bude velet 8., pěst Blistig 9. a pěst Tene Baralta 10. Výběr důstojníků u jednotlivých štábů je na každé z pěstí. Radím vám, volte moudře. Admirále Noku, vyčleníte ze své vlajkové lodi komandanta Alardis. Odteď bude velet arenské gardě."
Bez odmlky se natáhla pro druhý svitek. "Co se týče přeživších z Psího řetězu a rozličných přidaných živlů, které máme k dispozici, jejich jednotky jsou rozpuštěny. Byli přiděleni rovnoměrně mezi všechny tři legie." Konečně vzhlédla - a pokud si všimla úleku ve tvářích, dobře to zakryla. "Za tři dny provedu inspekci vašich oddílů. To je všechno."
Ohromené ticho, čtyři muži se pomalu zvedali.
Pobočnice ukázala na dva svitky, které zůstaly ležet. "Pěsti Blistigu, vezměte si je, prosím. S Tene Baraltou se můžete přesunout do jedné z komnat, abyste mohli probrat podrobnosti svých nových povinností. Pěsti Gamete, vy se k nim

můžete připojit později. Prozatím zůstaňte tady. Admirále Noku, později si s vámi chci promluvit soukromě. Prosím, buďte mi k dispozici."
Vysoký muž si odkašlal. "Budu v jídelně, pobočnice."
"Dobře."
Gamet se díval, jak trojice odchází. Jakmile se za veliteli zavřely dveře, pobočnice vstala a došla ke starým tkaným nástěnným kobercům zakrývajícím jednu celou zeď. "Neobyčejný vzor, Gamete, nemyslíte? Kultura posedlá spletitostí. No," obrátila se ke Gametovi, "to bylo vyřízeno nečekaně rychle. Zřejmě máme chvilku, než dorazí naši další hosté."
"Myslím, že všichni byli příliš šokovaní, aby mohli nějak reagovat, pobočnice. Říšský způsob velení obvykle zahrnuje debatu, námitky a kompromisy -"
Jen se pousmála a znovu se zadívala na tapiserie. "Které důstojníky si Tene Baralta vybere, co myslíte?"
"Rudé čepele, pobočnice. Jak to vezmou malazští rekruti -"
"A Blistig?"
"Jenom jeden vypadal, že se na svou hodnost hodí - a ten je nyní u arenské gardy, takže ho Blistig nezíská," odpověděl Gamet. "Kapitán Keneb -"
"Malažan?"
"Ano, i když byl poslán sem do Sedmiměstí. Přišel o své vojáky, pobočnice, kvůli tomu odpadlíkovi Korbolo Domovi. Právě Keneb varoval Blistiga, že Mallik Rel -"
"Ano. A kromě kapitána Keneba?"
Gamet potřásl hlavou. "Cítím s Blistigem."
"Opravdu?"
"No, neřekl jsem, co cítím, pobočnice."
Znovu se k němu obrátila. "Lítost?"
"Trochu," přiznal po chvíli.
"Víte, co Blistigovi dělá největší starost, pěsti?"
"To, že viděl vyvraždění -"
"Možná to tvrdí a doufá, že mu to uvěříte, ale je to omyl. Blistig neuposlechl rozkaz vrchní pěsti. Stojí přede mnou, svým novým velitelem, a myslí si, že mu nedůvěřuju. Z toho usuzuje, že bude pro všechny zúčastněné nejlepší, když ho pošlu do Unty k císařovně." Odvrátila se.
Gamet horečně přemýšlel, ale nakonec došel k závěru, že myšlenky Tavore pronikají do tak velkých hloubek, že ji prostě nedokáže sledovat. "A co mu mám tedy vyřídit?"
"Myslíte, že mu chci něco vzkázat? Tak dobře. Může mít kapitána Keneba."
Rozlétly se boční dveře a vstoupili tři Záchlumčané. Dva byli děti a třetí nebyl o moc starší. Pěst se s nimi sice ještě osobně nesetkala, ale věděla, kdo to musí být. Nether a Nil. Čarodějka a zaklínač. A ten mládenec s nimi je Temul, nejstarší z mladičkých bojovníků, jež Coltain poslal s historikem.
Jenom Temul měl zřejmě radost, že si je pobočnice zavolala. Nil a Nether byli nemytí, nečesaní a bosí. Nether visely dlouhé černé vlasy v mastných pramenech. Nil měl jelenicovou halenu potrhanou. Oba se tvářili lhostejně. Naproti tomu Temul byl celý vymydlený, obličej mel natřený červenou barvou na znamení smutku a tmavé oči se mu zaleskly, když se před pobočnicí postavil do pozoru.
Tavore se však dívala na Nila a Nether. "Čtrnáctá armáda má nedostatek mágů," řekla. "Proto je odteď budete zastupovat."
"Ne, pobočnice," odmítla Nether.
"Tato věc není otevřená diskusi -"
Promluvil Nil. "Chceme se vrátit domů. Na Záchlumskou planinu."
Pobočnice si je chvíli prohlížela a pak, aniž by uhnula pohledem, se zeptala: "Temule, Coltain vám do velení svěřil záchlumské bojovníky ze tří kmenů přítomných v Psím řetězu. Jaký je stav?"
"Třicet," odpověděl mladíček.
"A kolik Záchlumčanů bylo mezi raněnými, kteří se do Arenu dostali na lodi?"
"Přežilo jich jedenáct."
"Dohromady tedy čtyřicet jeden. A je ve vaší setnině nějaký zaklínač?"
"Ne, pobočnice."
"Když vás Coltain posílal s historikem Kalousem, přidělil v té chvíli k setnině zaklínače?"
Temul zalétl pohledem k Nilovi a Nether, potom prudce kývl. "Ano."
"A byla vaše setnina oficiálně rozpuštěna, Temule?"
"Ne."
"Jinými slovy, Coltainův poslední rozkaz stále platí." Opět oslovila Nila a Nether. "Vaše žádost se zamítá. Potřebuju vás i záchlumské kopiníky kapitána Temula."
"Nemůžeme vám nic dát," namítla Nether.
"Duchové zaklínačů v nás mlčí," dodal Nil.
Tavore mrkla a dál na ně hleděla. "Budete muset najít prostředky, jak je probudit. V den, kdy se pustíme do bitvy se ša'ik a Smrští, od vás čekám, že použijete svá kouzla na obranu legií. Kapitáne Temule, jste nejstarší ze Záchlumčanů v setnině?"
"Ne, pobočnice. Jsou tu čtyři válečníci z klanu Bláznivých psů, kteří připluli na lodi s raněnými."
"Vadí jim vaše velení?"
Mladík se narovnal. "Nevadí jim to," odpověděl a pravou rukou sevřel jílec jednoho ze svých dlouhých nožů.

Gamet sebou trhl a odvrátil zrak.
"Vy tři jste propuštěni," prohlásila pobočnice po chvíli.
Temul zaváhal a ještě se ozval. "Pobočnice, má setnina si přeje bojovat. Budeme přiděleni k legiím?"
Tavore naklonila hlavu. "Kapitáne Temule, kolik let je vám?"
"Čtrnáct."
Pobočnice kývla. "V současnosti, kapitáne, se naše jezdecké oddíly omezují na setninu setijských dobrovolníků, celkem pět stovek. Podle vojenských měřítek to je přinejlepším lehká kavalerie, přinejhorším zvědové. Žádný z nich ještě nezažil boj a žádný z nich není o moc starší než vy. Vaše setnina se skládá ze čtyřiceti Záchlumčanů, z nichž jsou všichni krom čtyř mladší než vy. Při pochodu na sever, kapitáne Temule, bude vaše setnina přidělena k mému doprovodu. Jako osobní stráž. Nejschopnější setijští jezdci budou fungovat jako poslové a zvědové. Chápejte, na jezdecký střet nemáme dost bojovníků. Čtrnáctá armáda je hlavně pěší."
"Coltainova taktika -"
"Toto už není Coltainova válka," štěkla Tavore.
Temul sebou trhl, jako by ho uhodila. Vzmohl se na škrobenou úklonu, otočil se na patě a odešel. Nil a Nether ho po chvíli následovali.
Gamet roztřeseně vydechl. "Ten mládenec chtěl Záchlumčanům přinést nějaké dobré zprávy."
"Aby umlčel reptání těch čtyř Bláznivých psů," odtušila pobočnice a v hlase se jí stále ozývalo podráždění. "Opravdu příhodné jméno. Povězte, pěsti, jak podle vás probíhá rozhovor Blistiga a Tene Baralty?"
Veterán zabručel. "Prudce, řekl bych. Tene Baralta nejspíš čekal, že si své Rudé čepele ponechá jako samostatný pluk. Pochybuju, že ho příliš zajímá velení čtyřem tisícovkám malazských rekrutů."
"A admirál, který čeká dole v jídelně?"
"To nemám tušení, pobočnice. Jeho nemluvnost je vyhlášená."
"Proč podle vás nevyřídil vrchní pěst Pormquala? Proč dopustil zničení Coltaina a Sedmé a pak i vlastní armády, vrchní pěsti?"
Gamet jenom vrtěl hlavou.
Tavore si ho chvíli prohlížela a pak pomalu došla ke stolu, kde ležely svitky. Jeden vzala a rozvázala. "Císařovna nikdy neměla důvod pochybovat o věrnosti admirála Noka."
"Ani Dujeka Jednorukého," zamumlal Gamet tiše.
Tavore ho zaslechla a vzhlédla. A pousmála se. "Pravda. Jedna schůzka nás ještě čeká." Zastrčila si svitek do podpaždí a zamířila k bočním dveřím. "Pojďte."
Vedlejší místnost byla nízká a zdi byly pokryté nástěnnými koberci. Jejich kroky tlumily silné koberce na podlaze. Uprostřed stál kulatý stůl a jediné světlo poskytovala zdobená olejová lampa. Naproti byly další dveře, úzké a nízké. Stůl byl jediným kusem nábytku v místnosti. Tavore hodila svitek na jeho otlučenou desku a Gamet za nimi zavřel dveře. Když se obrátil, dívala se na něj. V očích měla náhle zranitelný výraz, z něhož se mu stáhl žaludek - protože něco takového u této dcery z rodu Paranů ještě neviděl. "Pobočnice?"
Uhnula pohledem a vzpamatovala se. "V této místnosti," řekla tiše, "není císařovna přítomna."
Gametovi se zadrhl dech v hrdle, pak jen trhl hlavou.
Dvířka naproti se otevřela a pěst uviděla vysokého, téměř zženštilého muže v šedém oděvu, s klidným úsměvem na pohledných rysech. Muž vstoupil a za ním následovala žena ve zbroji - důstojník Rudých čepelí. Měla tmavou pleť s tetováním v pardúnském stylu. Měla velké černé oči, daleko od sebe posazené nad vysedlými lícními kostmi, a úzký orlí nos. Rozhodně nevypadala nadšeně a na pobočnici upřela pohled s vypočítanou nadutostí.
"Zavřete za sebou dveře, kapitáne," vybídla ji Tavore.
Muž v šedém si prohlížel Gameta a jeho úsměv získal tázavý nádech. "Pěsti Gamete," řekl. "Asi byste si přál být pořád v Untě, v tom rušném srdci říše, kde byste se mohl dohadovat s koňskými handlíři jménem rodu Paranů. Místo toho jste tady, opět voják -"
Gamet se zamračil. "Obávám se, že vás neznám -"
"Můžete mi říkat Perel," opáčil muž a u jména zaváhal, jako by jeho prozrazení byl nějaký náramný vtip, jaký znal jen on sám. "A zde má rozmilá společnice je kapitán Lostara Yil, nedávno z Rudých čepelí, ale nyní - naštěstí - byla svěřena do mé péče." Obrátil se k pobočnici a rozmáchle se uklonil. "K vašim službám."
Gamet si všiml, jak Tavore nepatrně svraštila obočí. "To se ještě uvidí."
Perel se pomalu narovnal a jeho posměšný výraz byl ten tam. "Pobočnice, diskrétně - velmi diskrétně - jste zařídila toto setkání. Nemáme žádné svědky. Třebaže jsem Spár, my oba víme, že jsem - nedávno - vyvolal nelibost mého mistra Kabrňáka - a také císařovny - což mělo za následek můj chvatný průchod Říšskou chodbou. Pochopitelně je tato situace jen dočasná, nicméně má za následek, že jsem prozatím na volné noze."
"V tom případě lze předpokládat," pravila pobočnice opatrně, "že jste k mani i pro úkol poněkud… soukromějšího rázu."
Gamet po ní loupl okem. Bohové pod námi! Co má tohle znamenat ?
"To lze," připustil Perel a pokrčil rameny.
Nastalo ticho, jež nakonec přerušila Rudá čepel. "Zneklidňuje mě, jakým směrem se tento rozhovor ubírá," zavrčela.
"Jako věrná poddaná říše -"
"Nic z toho, co bude následovat, nezpochybní vaši čest, kápitane," ujistila ji pobočnice, aniž by odvrátila pohled od Perela. A znovu kývla.
Spár se pousmál. "Teď jste vzbudila mou zvědavost. Tuze rád jsem zvědavý, věděla jste to? Bojíte se, že si vykoupím návrat do Laseeniny přízně, protože úkol, který mně a kapitánovi nabízíte, není, abych byl přesný, v nejlepším zájmu

císařovny ani říše. Neobyčejný odklon od úlohy říšské pobočnice. Vlastně neslýchaný."
Gamet popošel blíž. "Pobočnice -"
Tavore ho posunkem zarazila. "Perele, úkol, který vám a kapitánovi svěřím, by nakonec mohl vést ku prospěchu říše -"
"No dobře," usmál se Spár, "k tomu přece slouží dobrá představivost, ne? Člověk dokáže škrábat vzory v krvi bez ohledu na to, jak moc už zaschla. Připouštím, že jsem nemálo obratný, když je třeba rozumně ospravedlnit to, co jsem právě udělal. Rozhodně pokračujte -"
"Ještě ne!" štěkla Lostara Yil, rozčilená na nejvyšší míru. "Ve službě pobočnici jsem čekala službu říši. Ona je vůlí císařovny. Nemá povolena žádná jiná hlediska -"
"Mluvíte pravdu," odtušila Tavore a znovu se podívala na Perela. "Spáre, jak se daří Drápům?"
Perel vykulil oči a málem couvl. "Ti už neexistují," zašeptal.
Pobočnice se zamračila. "Jaké zklamání. My všichni jsme prozatím ve svízelné situaci. Očekáváte li ode mne upřímnost, mohu ji na oplátku očekávat i já od vás?"
"Přetrvali," zamumlal Perel se znechuceným výrazem. "Jako larvy střečka pod říšskou kůží. Když začneme pátrat, jen se zavrtají hlouběji."
"Nicméně plní jistou… funkci," připustila Tavore. "Naneštěstí ne tak dobře, jak jsem doufala."
"Drápové našli podporu mezi šlechtou?" zeptal se Perel a na čele se mu zaperlil pot.
Pobočnice téměř lhostejně pokrčila rameny. "Překvapuje vás to?"
Gamet skoro viděl, jak Spár horečně přemýšlí. Přemýšlí a tváří se stále ohromeněji a… vyděšeněji. "Jméno," vydechl. "Baudín."
"Ten byl zabit v Quonu -"
"Otec ano. Syn ne."
Perel náhle začal přecházet sem a tam. "A tenhle syn, nakolik se podobá tomu zmetkovi, který ho zplodil? Baudín Starší nechal ležet mrtvoly Spárů v uličkách po celém městě. Lov trval několik nocí…"
"Mám důvod věřit, že byl hoden otcova jména," poznamenala Tavore.
Perel se k ní obrátil. "A už není?"
"Netuším. Ale myslím, že se jeho úkol hrozivě zvrtl."
Gametovi splynulo ze rtů jméno, nečekaně, ale s jistotou těžkou jako kotevní kámen: "Felisín."
Všiml si, jak sebou Tavore škubla, než se k nim všem obrátila zády a zadívala se na tapiserii.
Perel byl zřejmě v myšlenkách napřed. "Kdy byl přerušen kontakt, pobočnice? A kde?"
"Noc vzpoury," odpověděla, stále otočená zády. "V hornickém táboře zvaném Lebeň. Ale jistá… ztráta velení tam panovala už několik týdnů předtím." Ukázala na svitek na stole. "Podrobnosti a možné kontakty. Svitek spalte, jakmile si ho přečtete, a popel nasypte do zálivu." Náhle se k nim opět otočila. "Perele, kapitáne Lostaro Yil, najděte Felisín. Najděte mou sestru."

Za zdmi paláce se z města ozýval řev davu. V Untě nadešlo období hniloby a podle tisíců obyvatel byla právě tato hniloba odstraňována. Začala děsivá čistka.
Kapitán Gamet stál u strážnice se třemi nervóznímí gardisty. Pochodně v paláci byly uhašeny a v domě za nimi panovala tma. Okna byla zavřená. A v té rozlehlé budově se choulilo poslední dítě z rodu Paranů. Rodiče dívky zatkli už dopoledne, její bratr se ztratil na nějakém vzdáleném kontinentě a byl považován za mrtvého, její sestra - její sestra… říše se opět zmocnilo šílenství se zuřivostí tropické bouře…
Gamet měl jen dvanáct strážných a tři z nich navíc najal až v posledních dnech, kdy mu nehybný vzduch v ulicích našeptával, jaké hrůzy se blíží. Nebylo vydáno žádné prohlášení, žádný říšský výnos, jenž by rozdmýchal chamtivost a krutost kmánů k životu. Jen se šířily zvěsti, hnaly se městskými ulicemi, uličkami a tržnicemi jako prašné víry. "Císařovna je rozhořčená." "Za hnilobou neschopného velení říšské armády najdete tvář šlechty." "Kupování hodností je mor ohrožující celou říši. Je tedy div, že je císařovna rozhořčená?"
Ze Sedmiměstí dorazila kumpanie Rudých čepelí. Byli to krutí zabijáci, nepodplatitelní a nedotčení jedem šlechtického mamonu. Nebylo těžké domyslet si, proč se tu objevili.
První vlna zatýkání byla přesná, téměř nenápadná. Oddíly uprostřed noci. Žádné šarvátky s gardisty, žádné varování předem, aby měly rody čas zbudovat barikády nebo dokonce uprchnout z města.
A Gamet si myslel, že ví, jak to bude pokračovat. Tavore teď byla císařovninou pobočnicí. Tavore znala… své příbuzné.
Kapitán si povzdechl a došel k malým vrátkům v bráně. Zvedl těžkou závoru a nechal ji spadnout. Obrátil se ke třem strážným. "Vaše služby už nebudeme potřebovat. Ve strážnici najdete svůj žold."
Dva ze tří ozbrojenců si vyměnili pohledy a pak jeden pokrčil rameny a zamířil ke dveřím. Třetí se nepohnul. Gamet věděl, že se jmenuje Kollen - quonské jméno i přízvuk. Byl najat hlavně pro svou působivou postavu než pro co jiného, i když Gamet cvičeným okem zachytil jistou… sebedůvěru v tom, jak muž nosil zbroj, jako by nevnímal její váhu, což ukazovalo na bojové zkušenosti patřící pouze profesionálním vojákům. Gamet neznal Kollenovu minulost, ale tohle byly zoufalé časy a v každém případě nikdo z těch tří neměl povolen přístup do domu.
V šeru pod překladem dveří si Gamet nehybného strážného prohlížel pozorněji. Z hromového řevu zdivočelého davu, jenž se stále blížil, zaznívaly pronikavé výkřiky stoupající k noční obloze jako zoufalý sbor. "Usnadni si to, Kollene," řekl Gamet tiše. "Dvacet kroků za tebou mám čtyři své muže s nataženými kušemi namířenými na tvá záda."
Hromotluk naklonil hlavu. "Je vás devět. Za čtvrtzvonění sem dorazí několik stovek drancířů a vrahounů." Pomalu se rozhlédl kolem sebe, jako by si přeměřoval zdi kolem paláce a chabou ochranu, načež opět upřel zrak na Gameta.
Kapitán se zamračil. "Nepochybně bys jim to ještě usnadnil. Ale my bychom jim mohli dát do těla natolik, aby šli hledat

někam jinam."
"Ne, to se nestane, kapitáne. Jenom to bude… ošklivější."
"Takhle císařovna zjednodušuje věci, Kollene? Odemčená brána. Věrné stráže zabité zezadu. Nabrousil sis nůž na má záda?"
"Nejsem tady na rozkaz císařovny, kapitáne."
Gamet přimhouřil oči.
"Nemá se jí nic stát," pokračoval hromotluk po chvíli. "Pokud budu mít vaši plnou spolupráci. Ale utíká nám čas."
"Takhle to Tavore zařídila? A co její rodiče? Nic neukazuje, že jejich osud se bude nějak lišit od ostatních zatčených."
"Žel, pobočnice má jen omezené možnosti. Je pod jistým… dohledem."
"A co má v plánu s Felisín, Kollene - nebo jak se jmenuješ?"
"Krátký pobyt v otataralových dolech -"
"Cože?!"
"Nebude tam úplně sama. Bude mít ochránce. Pochopte, kapitáne, buď tohle, nebo ten dav venku."
Devět věrných mužů zabitých, krev na podlaze a na stěnách, hrstka sloužících pobitá za chatrnými barikádami před dívčinou ložnicí. A pro ni… už nikdo. "Kdo je ten ‚ochráncee, Kollene?"
Muž se usmál. "Já, kapitáne. A mé pravé jméno není Kollen."
Gamet k němu popošel blíž, až měli oči jen na dlaň od sebe. "Jestli se jí něco stane, najdu si tě. A je mi jedno, jestli jsi Spár -"
"Nejsem Spár. A co se týče Felisín, s lítostí musím říct, že z toho nevyvážné tak docela bez šrámů. Nedá se s tím nic dělat. Musíme doufat, že vydrží - nakonec Paranové jsou odolní, ne?"
Po dlouhé odmlce Gamet couvl. Náhle se vzdal. "Zabiješ nás hned, nebo později?"
Hromotluk zvedl obočí. "To bych asi nedokázal, vzhledem k těm kuším, co na mě míří. Ale mám vás požádat, abyste mě teď doprovodili do bezpečného domu. Dítě nesmí za žádnou cenu padnout do rukou davu. Mohu se v tom na vás spolehnout, kapitáne?"
"Kde je ten bezpečný dům?"
"Na Třídě duší…"
Gamet udělal obličej. Soudný kruh. Do řetězů. Ach, Beru tě chraň, holka. Prošel kolem Kollena. "Probudím ji."

Perel stál u kulatého stolu, oběma rukama se o něj opíral a pozorně pročítal svitek. Pobočnice odešla před půlzvoněním a pěst ji následovala jako pokřivený stín. Lostara vyčkávala s rukama zkříženýma na prsou a zády opřená o dveře, jimiž odešli Tavore s Gametem. Celou dobu, co Perel studoval svitek, mlčela a její hněv a rozčilení rostly.
Konečně toho měla dost. "S tím nechci mít nic společného. Vrať mě pod velení Tene Baralty."
Perel ani nevzhlédl. "Jak si přeješ, má milá," zamumlal a dodal: "Pochopitelně tě budu muset zabít - rozhodně předtím, než se ohlásíš svému veliteli. S lítostí tě musím upozornit, že tajné operace mají tvrdá pravidla."
"A odkdy jsi k ruce pobočnici, Perele?"
"Inu," odtušil a podíval se jí do očí, "od chvíle, kdy jednoznačně prokázala svou věrnost císařovně, samo sebou."
Opět se začal věnovat svitku.
Lostara se zamračila. "Promiň, tahle část rozhovoru mi asi nějak unikla."
"Není divu," opáčil Perel, "protože se odehrála mezi slovy, která byla pronášena." Usmál se na ni. "Kam také patřila."
Lostara zasyčela a začala přecházet po místnosti. Zápolila s iracionální touhou rozřezat nožem ty zatracené koberce na stěnách i s jejich nekonečnými výjevy dávno zašlé slávy. "Budeš mi to muset vysvětlit, Perele," zavrčela.
"A uleví to tvému svědomí natolik, aby ses vrátila ke mně? Dobrá. Obroda šlechtické třídy v komorách říšské moci byla nezvykle rychlá. Člověk by skoro řekl, že až nepřirozeně rychlá. Téměř jako by šlechtici dostali pomoc - ale od koho? Ano, přetrvávají ty hloupé povídačky o návratu Drápů. A každou chvíli se nějaký hloupý chudák, který byl zatčen pro něco zcela nesouvisejícího, přiznal k tomu, že je Dráp, ale byli to mladíci postižení romantickými představami a kouzlem kultů kdoví čeho. Klidně si mohli říkat Drápové, ale ke skutečné organizaci se ani nepřiblížili. Ta totiž byla Tanečníkova - a mnoho z nás Spárů s ní má zkušenosti z první ruky.
V každém případě zpátky k tomu, o čem jsme mluvili. Tavore je urozené krve a je jasné, že se skutečně vrátila tajná skupina Drápů, aby nás sužovala, a ta využívá šlechtu. Do vojska i administrativy umístili své agenty - je to vzájemně prospěšné. Ale Tavore je nyní pobočnice a jako taková musela přerušit všechny staré vazby a spojenectví." Perel se odmlčel a poklepal prstem na svitek před sebou. "Vydala nám Drápy, kapitáne. Najdeme toho Baudína Mladšího a jím počínaje odhalíme celou organizaci."
Lostara dlouho mlčela. "Takže v jistém smyslu náš úkol souvisí se zájmy říše," poznamenala nakonec.
Perel po ní bleskl úsměvem.
"Ale pokud tomu tak je," pokračovala Lostara, "proč to pobočnice prostě neřekla?"
"Já myslím, že tuto otázku můžeme prozatím nechat nezodpovězenou -"
"Nemůžeme. Já na ni chci znát odpověď hned!"
Perel si povzdechl. "Protože, má milá, pro Tavore je odhalení Drápů až na druhém místě, po nalezení Felisín. A to je nepatřičné, a nejen nepatřičné, ale zhoubné. Myslíš si snad, že by se císařovně tento chytrý plán líbil? Ta lež za přespříliš veřejnou ukázkou věrnosti nové pobočnice? Poslat vlastní sestru do otataralových dolů! Mistr Kápě nás všechny vem, to je ale tvrdá žena! Císařovna si vybrala dobře, že ano?"
Lostara udělala obličej. Vybrala dobře… ale podle čeho? "To tedy ano."
"Souhlasím. V každém případě to je spravedlivé - my zachráníme Felisín a odměnou nám bude hlavní agent Drápů. Císařovna se nepochybně bude divit, co vůbec dělal na Otataralově ostrově -"

"A ty jí budeš muset lhát, že?"
Perel se usmál ještě víc. "My oba, holka. Stejně jako pobočnice a pěst Gamet, když na to přijde. Pokud ovšem přijmu to, co mi pobočnice nabídla. Tedy co nabídla mně osobně."
Lostara pomalu kývla. "Jsi na volné noze. Ano. V nemilosti mistra Spárů a císařovny. Dychtivý vše vynahradit. Nezávislý úkol - nějak ses chopil řečí o pravém Drápovi a vydal ses po jeho stopě. A tak budou zásluhy za odhalení Drápů patřit jen a jen tobě."
"Nebo nám," opravil ji Perel. "Pokud budeš chtít."
Lostara pokrčila rameny. "To můžeme rozhodnout později. Tak dobře, Perele. Teď," došla k němu, "jaké podrobnosti nám pobočnice milostivě opatřila?"

Admirál Nok se díval do krbu na vychladlý popel. Když se otevřely dveře, pomalu se obrátil. Tvářil se stejně nepřístupně jako vždycky.
"Děkuji vám za trpělivost," pravila pobočnice.
Admirál neřekl nic, jen zalétl pohledem ke Gametovi.
Teprve doznával půlnoční zvon. Pěst Gamet byl vyčerpaný, cítil se křehký a vyvedený z rovnováhy, a Nokův pohled nedokázal opětovat dlouho. Této noci byl jen mazlíčkem pobočnice, nebo hůř, jejím zmokem. Mlčky souhlasil s jejími plány uvnitř jiných plánů a neměl ani iluzi svobodné volby. Když ho Tavore přijala do svého štábu - krátce po zatčení Felisín - Gameta napadlo, že se vytratí, zmizí podle uznávané tradice malazských vojáků, kteří se ocitli v nezáviděníhodné situaci. Ale neudělal to, a důvody, proč se připojil k rádcům pobočnice - ne že by někdy byli vyzváni, aby radili - byly po tvrdém zkoumání cokoliv, jen ne chvályhodné. Poháněla ho morbidní zvědavost. Tavore nechala zatknout vlastní rodiče a mladší sestru poslala do hrůz otataralových dolů. Kvůli své kariéře. Její bratr Paran v Genabakis upadl v nemilost. Následně zběhl. Pravda, je to trapné, ale rozhodně to neospravedlňuje takovou reakci. Pokud… Povídalo se, že mládenec byl agent pobočnice Lorn a že jeho zběhnutí nakonec vedlo k její smrti v Darúdžhistánu. Pokud to ale byla pravda, tak proč císařovna upřela svůj vladařský zrak na další dítě z rodu Paranů? Proč novou pobočnicí jmenovala Tavore?
"Pěsti Gamete."
Zamrkal. "Pobočnice?"
"Posaďte se, prosím. Chci si s vámi ještě promluvit, ale musí to ještě chvíli počkat."
Gamet kývl a rozhlédl se. Našel židli s vysokým opěradlem. Vypadala velice nepohodlně, což byla vzhledem k jeho únavě spíše výhoda. Když se posadil, židle hrozivě zaskřípala a on se zaškaredil. "Není divu, že ji Pormqual neposlal pryč s ostatními," zamumlal.
"Dozvěděl jsem se," začal Nok, "že koráb se potopil v přístavu Malaz a s ním i veškerá kořist zesnulé vrchní pěsti."
Gamet zvedl obočí. "Celou tu cestu… jen aby se potopil v přístavu? Co se stalo?"
Admirál pokrčil rameny. "Nikdo z posádky se nedostal na břeh, aby o tom mohl vyprávět."
Nikdo?
Nok si zřejmě všiml jeho nedůvěry, protože to rozvedl. "Malazský přístav je známý tím, kolik je v něm žraloků. Bylo nalezeno několik šalup, byly vyplaveny na břeh, avšak prázdné."
Pobočnice ho kupodivu nechávala pokračovat, až si Gamet říkal, že v záhadném potopení korábu vycítila nějaký skrytý význam. Nyní promluvila. "Je to tedy podivná kletba - nevysvětlitelné ztroskotání, prázdné šalupy, ztracená posádka. Malazský přístav je opravdu vyhlášený žraloky, zvlášť proto, že zřejmě dokážou sežrat své oběti celé, takže po nich vůbec nic nezůstane."
"Někteří žraloci to dokážou," odtušil Nok. "Vím nejméně o dvanácti lodích, co leží v bahně na dně řečeného přístavu -"
"Včetně Křiváka," protáhla pobočnice, "vlajkové lodi starého císaře, která se záhadně uvolnila z úvazů noc po vraždách a pak se okamžitě potopila do hloubky i se svým démonem."
"Možná má ráda společnost," poznamenal Nok. "Všichni rybáři z ostrova přece přísahají, že přístav je prokletý. To, jak často ztrácejí sítě -"
"Admirále," přerušila jej Tavore a oči upřela na vyhaslý krb, "jste tu vy a tři další. Jediní, kdo zůstali."
Gamet se pomalu narovnal. Tři další. Velemág Tayschrenn, Dujek Jednoruký a Whiskeyjack. Čtyři… bohové, je to všechno? Besana, Bellurdan, Tumava, Kalous… tolik padlých -
Admirál Nok se jen díval na pobočnici. Čelil hněvu císařovny, když zmizel Kartheron Krust, pak Urko a Ameron. Ať už jí dal jakékoliv odpovědi, bylo to dávno.
"Nemluvím za císařovnu," prohlásila Tavore po chvíli. "A nezajímají mě… podrobnosti. Zajímá mě to… z osobních důvodů. Chci pochopit, admirále, proč ji opustili."
Nastalo ticho, vyplnilo místnost a rostlo. Situace začínala být bezvýchodná. Gamet zavřel oči. Ach, holka… ptáš se na… věrnost jako někdo, kdo ji nikdy nezažil. Odhalila jsi tady admirálovi něco, co lze považovat jedině za vážnou vadu. Velíš Čtrnácté armádě, pobočnice, ale velíš jí sama, stavíš právě ty barikády, které musíš strhnout, pokud se máš stát opravdickým velitelem. Co si o tom Nok myslí teď? Je div, že ne -
"Odpověď na vaši otázku," pravil admirál, "leží v tom, co bylo v císařově rodině předností a zároveň slabinou. V rodině, kterou posbíral, aby vytvořil říši. Kellanved začal s jediným společníkem - to byl Tanečník. Ti dva si v Malazu najali hrstku místních hrdlořezů a začali si podrobovat zločinecké živly ve městě - měl bych poukázat, že ty zločinecké živly ovládaly celý ostrov. Jejich cílem byl Posměvák, neoficiální vládce ostrova Malaz. Pirát a chladnokrevný vrah."
"A kdo byli ti první žoldnéři, admirále?"
"Já, Ameron, Dujek a Hawl - moje žena. Já byl prvním důstojníkem korzára, který ovládal námořní cesty kolem Napanských ostrovů - ty zrovna zabrala Unta a untský král je hodlal využít jako předmostí ke vpádu na Kartool.

Dostali jsme na frak a odkulhali do malazského přístavu, jenom aby loď zabral Posměvák a nechal zatknout posádku, protože dojednával výměnu zajatců s Untou. Unikli jsme jen já, Ameron a Hawl. Mládenec jménem Dujek zjistil, kam jsme zalezli, a dovedl nás ke svým novým zaměstnavatelům, Kellanvedovi a Tanečníkovi."
"To bylo předtím, než získali přístup do Domu mrtvých?" zeptal se Gamet.
"Ano, ale to přišlo brzy nato. Náš pobyt v Domě mrtvých nám poskytl - jak je nyní zřejmé - jisté dary. Dlouhý život, odolnost vůči většině nemocí a… další věci. Dům mrtvých nám zároveň sloužil jako nedobytná základna. Tanečník později zvětšil naše počty, když začal verbovat mezi Napany, kteří uprchli před dobyvateli z Unty. Přišli k nám Kartheron Krust a jeho bratr Urko. A Mrzena - Laseen. Krátce nato následovali další tři muži, Toc Starší, Dassem Ultor - který byl, stejně jako Kellanved, dalhonské krve - a Tayschrenn, odpadlý vrchní septarcha kultu D'rek. A nakonec Kalous." Nepatrně se usmál na Tavore. "Rodina, s níž Kellanved dobyl ostrov Malaz. Rychle a s minimálními ztrátami…"
Minimálními… "Vaše žena," vyhrkl Gamet.
"Ano, ona." Po delší době pokrčil rameny a pokračoval. "Abych vám odpověděl, pobočnice, aniž bychom to věděli, Napanové mezi námi byli mnohem víc než obyčejní uprchlíci. Mrzena byla z královského rodu. Krust a Urko byli kapitány napanské flotily, která by byla pravděpodobně Unťany odrazila, kdyby ji nezničila nečekaná bouře. Jak se ukázalo, měli jediný cíl - svrhnout untskou nadvládu - a k tomu hodlali využít Kellanveda. V jistém smyslu to byla první zrada v rodině, první rozkol. Zdálo se, že byl snadno zažehnán, protože Kellanved stejně měl ambice stát se mocným vládcem, a ze dvou hlavních soupeřů na pevnině byla Unta tím zuřivějším."
"Admirále," přerušila jej Tavore, "vidím, kam tohle vede. To, že Mrzena zavraždila Kellanveda a Tanečníka, rodinu nenapravitelně rozbilo, ale právě tohle nedokážu pochopit. Mrzena dovedla napanskou věc k závěru. Ale nezmizeli jste vy, Tayschrenn, Kalous, Dassem Ultor nebo Toc Starší. Zmizeli… Napanové."
"Kromě Amerona," poukázal Gamet.
Admirál vycenil zuby v neveselém úsměvu. "Ameron byl napůl Napan."
"Takže novou císařovnu opustili pouze Napanové?" Gamet na Noka hleděl stejně zmatený jako Tavore. "Ale Mrzena byla z napanského královského rodu, ne?"
Nok dlouho nic neřekl, pak si povzdechl. "Hanba je prudký jed. Sloužit teď nové císařovně… spoluvina a zatracení. Krust, Urko a Ameron se té zrady neúčastnili… ale kdo by jim to věřil? Kdo v nich neviděl účastníky toho vražedného spiknutí? Avšak pravdou je," podíval se Tavore do očí, "že Mrzena do svých plánů nezasvětila nikoho z nás - nemohla si to dovolit. Měla Spáry a to bylo vše, co potřebovala."
"A jakou úlohu v tom všem hráli Drápové?" zeptal se Gamet a hned si v duchu vynadal - ach, bohové, jsem tak unavený -
Nok poprvé za celý večer vykulil oči. "Máte dobrou paměť, pěsti."
Gamet zavřel pusu a cítil na sobě upřený pohled pobočnice.
Admirál se opět chopil slova. "Obávám se, že na to nemám odpověď. Tu noc jsem nebyl v Malazu. Ani jsem se neptal těch, kteří tam byli. Drápové v podstatě zmizeli s Tanečníkovou smrtí. Všeobecně se věří, že na ně Spárové udeřili zároveň s tím, když zavraždili Tanečníka a císaře."
Pobočnice náhle stroze kývla. "Děkuji, admirále, za vysvětlení. Nebudu vás déle zdržovat."
Muž se uklonil a odešel.
Gamet čekal se zadrženým dechem, připravený na důrazné pokárání. Tavore si místo toho jen povzdechla. "Čeká vás spousta práce, pěsti, než připravíte legii. Měl byste jít."
"Pobočnice." Gamet vstal, zaváhal, ale pak zamířil ke dveřím.
"Gamete."
Otočil se. "Ano?"
"Kde je T'Jantar?"
"Čeká na vás ve vašich komnatách, pobočnice."
"Dobře. Dobrou noc, pěsti."
"I vám, pobočnice."

Na dlážděnou uličku mezi stáními ve stáji byla vylita vědra slané vody, což namočilo prach na zemi a rozehnalo mouchy a kromě toho zesílilo zápach koňské moči. Struna stojící ve vratech už cítil, jak se mu ucpávají dutiny. Zapátral a našel čtyři lidi sedící na balících slámy na druhém konci stáje. Palič mostů si zamračeně nadhodil pytel na rameni a zamířil k nim.
"Kdo byl ten chytrák, kterému chyběla vůně domova?" zavrčel cestou k ostatním.
Setijský míšenec Koryk zabručel: "To byl poručík Ranal. Pak si rychle našel důvod, proč nás na chvíli opustit." Někde našel kus kůže a nyní z něj tenkým nožem odřezával dlouhé řemeny. Struna už takové jako on viděl, byli posedlí svazováním věcí, nebo hůř, přivazováním věcí na tělo. Nejenom amulety, ale i kořist, extra vybavení, trsy trávy a větve s listím v závislosti na tom, jaké maskování bylo potřeba. V tomto případě Struna zpola čekal, že uvidí, jak z Koryka vyrážejí věchty slámy.
Setiové po staletí válčili s městskými státy Quonem a Li Hengem a bránili stěží obyvatelné pustiny, které byly jejich domovem. Čelili nesmírné přesile a neustále byli na útěku, a tak se z nezbytnosti naučili umění skrývání. V zemích Setiů však byl už dobře šedesát let klid a skoro tři pokolení prožila na té rozpolcené, neurčité hranici, jíž tvořil okraj civilizace. Různé kmeny se rozplynuly do jediného kalného národa, v němž měli většinu míšenci. To, co se jim stalo, byl vlastně podnět ke Coltainově vzpouře na Záchlumské planině - protože Coltain jasně viděl, že jeho lid čeká stejný osud.
Struna došel k závěru, že to není otázka toho, co je správné a co špatné. Některé kultury byly zaměřené dovnitř, jiné

byly agresivní. Ty první se málokdy dokázaly ubránit těm druhým, ne bez toho, aby se přeměnily v něco jiného, pokřiveného zoufalou potřebou násilí. Původní Setiové dokonce ani neměli koně. A přece teď byli známí jako koňští válečníci, vyšší, tmavší a mrzutější příbuzní Záchlumčanů.
Struna toho o Korykovi moc nevěděl, ale tušil, že může hádat. Míšenci neměli nikdy příjemný život. To, že se Koryk rozhodl napodobovat staré setijské způsoby a k malazskému vojsku se připojil jako mariňák a ne jezdec, prozrazovalo mnoho o sváru v jeho zjizvené duši.
Struna hodil na zem svůj pytel a postavil se před čtyři rekruty. "Jakkoliv se k tomu nerad přiznávám, jsem odteď váš seržant. Oficiálně jste čtvrtej oddíl, jeden ze tří oddílů pod velením poručíka Ranala. Pátej a šestej mají být na cestě ze stanovýho města na západ od Arenu. Všichni jsme devátá setnina, která se skládá ze tří oddílů těžký pěchoty, tří oddílů mariňáků a osumnácti oddílů střední pěchoty. Náš velitel se jmenuje kapitán Keneb - a ne, ještě jsem se s ním nesetkal a nic o něm nevím. Devět setnin sakum prásk dohromady dělá osmou legii - to jsme my. Osmá je pod velením pěsti Gameta, kterej je, pokud jsem slyšel, veterán, co odešel do výslužby do domu pobočnice, než se z ní stala pobočnice."
Odmlčel se a nad čtyřmi skelnými pohledy, jež se na něj upíraly, udělal obličej. "Ale to je fuk. Jste čtvrtej oddíl. Přijde k nám ještě jeden chlap, ale i s ním je nás na plnej počet málo. Jenže podstav mají i ostatní, a než se zeptáte, tak netuším, co za tím vězí. Nějaký otázky?"
Tři muži a jedna žena jen seděli a mlčky na něj zírali.
Struna si povzdechl a ukázal na těžko zařaditelného vojáka po Korykově levici. "Jak se jmenuješ?" zeptal se ho.
Vykulené oči, pak: "Moje opravdickýjméno, seržante, nebo to, co mi dal seržant při výcviku v Malazu?"
Podle jeho přízvuku, bledé pleti a apatického výrazu Struna usoudil, že pochází z Li Hengu. V tom případě muselo být jeho pravé jméno jazykolam: devět, deset až patnáct jmen, všechny spojené dohromady. "To nové, vojáku."
"Smola."
Ozval se Koryk. "Až ho uvidíte na cvičáku, tak to pochopíte. Jak se jednou postaví za ten svůj štít, můžete ho praštit dobývacím beranem a on se ani nehne."
Struna si prohlížel Smolový klidné, vybledlé oči. "Dobře. Teď je z tebe kaprál Smola -"
Žena, která hryzala stéblo slámy, se náhle zakuckala a plivala kousky slámy. Nevěřícně se na Strunu zamračila. "Co? On? On nikdy nic neřekne, neudělá nic, co se mu neřekne, nikdy -"
"To rád slyším," přerušil ji Struna lakonicky. "Dokonalej kaprál, zvlášť to, jak nemluví."
Žena se zatvářila naštvaně a pak ohrnula ret a s předstíraným nezájmem odvrátila zrak.
"A jak se jmenuješ ty, vojáku?" zeptal se jí Struna.
"Mý pravý jméno -"
"Mně je jedno, jak vám říkali doma. Většina z nás dostane nový jména, tak to prostě chodí."
"Já ho nedostal," zavrčel Koryk.
Struna si ho nevšímal a pokračoval: "Tvoje jméno, holka?" Do slova holka vložil opovržení.
"Seržant u výcviku ji přejmenoval na Smíšku," podotkl Koryk.
"Smíšku?"
"Jo. Nikdy se nesměje."
Struna přimhouřil oči a obrátil se k poslednímu vojákovi. Byl to všedně vyhlížející mladý muž v kožené zbroji, ale beze zbraně. "A ty?"
"Flaška."
"Kdo vás měl u výcviku?" zeptal se Struna svých čtyř rekrutů.
Koryk se zaklonil a odpověděl: "Braven Zub -"
"Braven Zub? Ten zmetek je ještě naživu?"
"Občas se to dá těžko poznat," zamumlala Smíška.
"Dokud se nerozčílí," dodával Koryk. "Jen se zeptejte tady kaprála Smoly. Braven Zub strávil skoro dvě zvonění tím, že do něj tloukl palcátem. Nedostal se přes ten štít."
Struna se na nového kaprála zamračil. "Kde ses to naučil?"
Muž pokrčil rameny. "Ani nevím. Nemám rád, když mě někdo mlátí."
"A zaútočíš taky někdy?"
Smola se zamračil. "Jasně. Když se utahají."
Struna dlouho mlčel. Braven Zub - to ho zmátlo. Ten parchant byl šedivý veterán, už když… když začala celá ta věc s přejmenováváním. Začal ji právě Braven. To on pojmenoval většinu Paličů mostů. Whiskeyjack. Honec, Klátil, Křovák, Mizela, Pazderka, Prsťák… Šumař sám se novému jménu během základního výcviku vyhnul. Jemu dal jméno až Whiskeyjack při první cestě přes Raraku. Zavrtěl hlavou a úkosem se podíval na Smolu. "S tímhle nadáním bys měl být u těžký pěchoty, kaprále. Mariňáci mají být rychlý a hbitý - vyhýbat se boji zblízka, kdykoliv to jde, a pokud to nejde, tak to vyřídit co nejrychleji."
"Umím to s kuší," přiznal Smola krče rameny.
"A umí rychle nabíjet," dodal Koryk. "Proto se Braven rozhodl přidělit ho k mariňákům."
Smíška se usmála. "A kdo pojmenoval Bravena Zuba, seržante?"
To já, poté, co mi ten holomek po rvačce jeden nechal v rameni. Po rvačce, o které jsme pak shodně tvrdili, že k ní nedošlo. Bohové, tolik let… "Nemám tušení," prohlásil a zadíval se opět na Flašku. "Kde máš meč, vojáku?"
"Já ho nepoužívám."
"A co teda používáš?"
Muž pokrčil rameny. "Tohle a támhle to."
"No, Flaško, jednou bych rád slyšel, jak se ti povedlo projít základním výcvikem bez toho, abys zvedl zbraň - ne, teď

ne. Ani zítra, ani příští týden. Prozatím mi řekni, k čemu mi tak asi budeš."
"Na zvědy. Tichá práce."
"Jako připlížit se za někoho. A co uděláš pak? Poklepeš mu na rameno? Zapomeň na to." Tenhle chlapík mi smrdí jako mág, akorát že to nechce nikomu vykládat. Dobře, ať je po jeho, dřív nebo později to z něj vymáčkneme.
"Já dělám to samý," pravila Smíška. Položila ukazovák na jílec jednoho ze dvou nožů s úzkou čepelí, jež měla za pasem. "Ale práci dokončím tímhle."
"Takže vy jste jediní dva vojáci v týhle jednotce, co doopravdy dokážou bojovat muž proti muži, nebo vlastně ženě?"
"Povídal jsi, že přijde ještě jeden," poukázal Koryk.
"Všichni to umíme s kuší," připojila Smíška. "Až na Flašku."
Zvenčí zaslechli hlasy, pak se ve dveřích objevilo šest postav obtížených výstrojí. Hluboký hlas zavolal: "Latríny se kopou mimo kasárna, pro mistra Kápě! Copak vás, vy šmejdi, dneska nic neučí?"
"Poklona od poručíka Ranala," ucedil Struna.
Voják, jenž promluvil, byl v čele přišedšího oddílu. "Aha. Toho jsem potkal."
Ano, víc není třeba říkat. "Já jsem seržant Struna - jsme čtvrtej oddíl."
"No tohle," ozval se druhý voják a v úsměvu cenil zuby přes hustý, rezavý vous, "někdo nakonec umí počítat. Tihle mariňáci jsou samý překvapení."
"Pátej," dodal první voják. Měl zvláštní lesklou kůži, takže Struna zapochyboval o svém prvním dojmu, kdy jej považoval za Falariho. Pak si všiml, že voják s rezavými vousy má stejný odstín pleti a mnohem mladší muž za nimi taktéž. "Já jsem Gesler," představil se první voják. "Dočasnej seržant tohohle zbytečnýho oddílu."
Zrzek hodil svůj pytel na podlahu. "Byli jsme u pobřežní stráže, já, Gesler a Pravda. Já jsem Bouřňák. Ale Coltain z nás udělal mariňáky -"
"Coltain ne," opravil ho Gesler. "To byl kapitán Lull, královna ať přijme jeho duši."
Struna na ně jen hleděl.
Bouřňák se zamračil. "Máš nějakej problém?" chtěl vědět a tvář mu potemněla.
"Pobočník Bouřňák," zamumlal Struna. "Kapitán Gesler. Chřestící kosti mistra Kápě -"
"To už nejsme," poznamenal Gesler. "Jak jsem říkal, já jsem teďka seržant a Bouřňák je můj kaprál. A ten zbytek tady… tohle je Pravda, Tavos Pond, Píska a Pella. Pravda je s náma od Hissaru a Pella bejval strážnej v otataralovejch dolech - z toho, co jsem slyšel, jich tam přežila jen hrstka."
"Struna, ano?" Bouřňák podezíravě přimhouřil malá očka a dloubl do svého seržanta. "Hele, Geslere, nemyslíš, že jsme to měli udělat? Myslím změnit si jména. Tadyhle Struna je určitě ze starý gardy tak jistě, jako že jsem démon v oku svýho drahýho otce."
"Ať si ten holomek říká, jak chce," zamumlal Gesler. "Dobře, oddíle, najděte si místo, kam složíte svý věci. Šestej se objeví každou chvíli i s poručíkem. Přej nás všechny vymustrujou, aby se na nás mohla za den za dva kouknout svým hadím okem pobočnice."
Voják, jehož Gesler označil jako Tavose Ponda - byl to vysoký, tmavý chlap s kníry, nejspíš Korelri - se zeptal: "Takže to si máme vyleštit výstroj, seržante?"
"Vyleštěte si, co je vám libo," opáčil lhostejně Gesler, "ale hlavně to nedělejte na veřejnosti. Co se pobočnice týče, jestli nedokáže zvládnout pár ošoupanejch vojáků, tak dlouho nevydrží. Tady je to samej prach, a čím dřív s ním splynem, tím líp."
Struna si povzdechl. Už se cítil líp. Obrátil se ke svým vojákům. "Dost toho povalování na slámě. Rozsypte ji tu, ať do ní nasákne ta koňská moč." Znovu se otočil ke Geslerovi. "Můžeme na slovíčko?"
Muž kývl. "Pojďme ven."
Za chvilku už stáli na nádvoří paláce, v němž kdysi sídlil bohatý místní kupec a nyní zde dočasně přebývaly Ranalovy oddíly. Poručík si pro sebe zabral celý dům a Struna si říkal, co asi dělá se všemi těmi prázdnými místnostmi.
Oba muži dlouho mlčeli, pak se Struna zazubil. "Umím si představit, jak Whiskeyjackovi spadne brada - v den, kdy mu řeknu, že jsi byl můj kolega seržant u nový osmý legie."
Gesler se zamračil. "Whiskeyjack. Toho srazili na seržanta dřív než mě, parchanta. Ale ze mě udělali kaprála, takže jsem ho nakonec trumfnul."
"Akorát že teď je z tebe zase seržant, kdežto Whiskeyjack je psanec. Zkus trumfnout tohle."
"Možná to zvládnu," zahučel Gesler.
"Dělá ti starosti pobočnice?" zeptal se tiše Struna. Nádvoří bylo prázdné, ale přesto…
"Setkal jsem se s ní, víš. Je studená jako rozeklanej jazyk mistra Kápě. Zabavila mi loď."
"Tys měl loď?"
"Zachránil jsem ji, takže podle práva byla moje. To já přivezl Coltainovy raněný do Arenu. A takhle mi za to poděkovala."
"Vždycky ji můžeš praštit do nosu. To přece obvykle děláš svým nadřízeným, dřív, nebo pozdějc."
"To bych mohl. Ale budu se muset dostat přes Gameta. Chtěl jsem říct tohle: ona nikdy nevelela ničemu většímu než nějaký zatracený urozený domácnosti a tady dostane tři legie a má znova dobýt celej subkontinent." Úkosem se podíval na Strunu. "Mezi Paliče mostů se moc Falariů nedostalo. Asi to bylo špatný načasování. Jeden mezi nima ale byl."
"Jo, to jsem já."
Gesler se po chvíli zakřenil a napřáhl ruku. "Struna. Šumař. Jasně."
Stiskli si zápěstí. Struna měl pocit, že druhý muž má ruku jako z kamene.
"Kousek dál v ulici je hospoda," pokračoval Gesler. "Musíme si povykládat, co se udalo, a zaručuju ti, že můj příběh

ten tvůj zdaleka trumfne."
"Ach, Geslere," vzdychl Struna, "myslím, že tě čeká náramný překvapení."

KAPITOLA ŠEST
Dostali jsme se na dohled ostrova, dost blízko, abychom mohli nahlédnout do jeho nitra mezi prastarými jedlemi a cedry. A v šeru se něco hýbalo, jako by tu stále zůstávaly stíny dávno uschlých a popadaných stromů a kývaly se v přízračném větru…

Kartografická expedice do Quonského moře
1127 spánku Ohnice, Drift Avalii
Hedoranas

C
esta domů stačila, i když to byl jen poslední návrat na místo, kde všechno začalo, k rozpadlým vzpomínkám, mezi pláží z drcených korálů vyvržených mořem a hrstkou opuštěných chatrčí, do nichž bušily bouře tak dlouho, až zbyly jen omšelé dřevěné kostry. Sítě ležící pod lesklými náplavy, v drsném slunci oslepivě bílé. A stezka odbočující od silnice, nyní zarostlá trávou… žádné místo z minulosti nepřežije nedotčeno, a tady, v této malé rybářské vísce na pobřeží Itko Kan, se prošel mistr Kápě, důkladně a se vší rozvážností, a nezanechal za sebou jedinou živou duši.
Kromě muže, jenž se nyní vrátil. A dcery tohoto muže, kterou kdysi posedl bůh.
V nachýlené chatrči, kde kdysi oba přebývali - již dávno bez střechy ze spleteného kapradí - se širokým a mělkým rybářským člunem, ze kterého nyní z korálového písku vyčnívala jen příď a záď opodál, si otec lehl na zem a usnul.
Kvítka probudil tichý pláč. Posadil se a viděl, že Apsalar klečí vedle nehybného otce. Na podlaze bylo plno stop z večerního průzkumu, ale Kvítko si všiml jedněch, velkých a daleko od sebe, avšak ve vlhkém písku otištěných jen zlehka. Tichý příchozí z právě uplynulé noci prošel jedinou místností a zastavil se vedle Relloka. Kam se poděl pak, se nedalo poznat, protože žádné další stopy nezanechal.
Darún se zachvěl. Jedna věc byla, když starý člověk zemřel ve spánku, ale něco jiného, když osobně dorazil sám mistr Kápě - nebo jeden z jeho přisluhovačů - aby převzal jeho duši.
Apsalar plakala potichu, nad sykotem vln na pláži a slabým pohvizdováním větru mezi pokroucenými prkny stěn ji bylo stěží slyšet. Klečela se skloněnou hlavou, tvář zakrytou dlouhými černými vlasy, které připomínaly šál truchlících. Rukama svírala otcovu pravici.
Kvítko se nepohnul. Během měsíců, co spolu putovali, ji kupodivu znal stále méně a méně. Hlubiny její duše byly nevyzpytatelné, a cokoliv měla na srdci, bylo nezemské a… ne docela lidské.
Bůh, který ji posedl - Kotilion, Špagát, patron asasínů v dómu stínu - býval kdysi smrtelník, známý jako Tanečník, jenž stál po císařově boku, a údajně jej postihl stejný osud jako Kellanveda, z rukou Laseen. Pochopitelně ani jeden doopravdy nezemřel. Místo toho oba ascendovali. Kvítko neměl tušení, jak se něco takového může stát. Ascendence byla jednou z bezpočtu záhad na světě, kde všemu vládla nejistota - bohům i smrtelníkům - a jehož pravidla byla nepochopitelná. Kvítko došel k závěru, že ascendovat znamená také poddat se. Přijetí toho, co se podle všeho dalo nazývat nesmrtelností, podle jeho názoru předcházelo odmítnutí. Copak nebylo osudem - věděl, že osud není to správné slovo, ale žádné jiné ho nenapadalo - smrtelníků přijmout sám život, jako když člověk objímá milenku? Život se vším jeho nebezpečím a křehkostí.
A nelze život nazývat první milenkou smrtelníka? Milenkou, jejíž objetí je pak v onom rozžhaveném tyglíku ascendence odmítnuto?
Kvítko si říkal, jak daleko po té cestě Apsalar asi zašla - protože tahle nádherná žena, stejně stará jako on, jež se pohybovala děsivě potichu se strašlivým půvabem zabijáka, žena pokoušející smrt, po ní rozhodně kráčela.
Čím odtažitější byla, tím víc se Kvítko cítil přitahován k tomu srázu v ní. Někdy ho přemáhala touha vrhnout se do té temnoty, najednou se mu rozbušilo srdce a krev se mu v žilách měnila v oheň. To tiché pozvání bylo o to děsivější, že mu je předkládala s naprostou lhostejností.
Jako kdyby jeho přitažlivost byla… samozřejmá, takže ani nestojí za kvitování. Chtěla snad Apsalar, aby se s ní vydal na cestu k ascendenci - pokud šlo opravdu o tohle? Chtěla Kvítka, nebo prostě… někoho, kohokoliv?
Pravdou bylo, že se začal bát pohledu do jejích očí.
Vstal z pokrývek a tiše vyšel ven. Mělčinami proplouvaly rybářské čluny, bílé plachty napjaté jako obrovské ploutve žraloků pohrávajících si na moři za příbojem. Ohaři kdysi rozervali celý kus pobřeží na kusy, nechali tu jen mrtvoly, ale lidé se vrátili - tam, když už ne sem. Nebo se možná museli vrátit, násilně. Země neměla potíže vsáknout prolitou krev. Její žízeň nečinila rozdíly, což platilo pro každou zemi.
Kvítko se sklonil a nabral hrst bílého písku. Díval se na kousky korálů, jež mu klouzaly mezi prsty. Země nakonec také umírá. A přece bychom tomu unikli, kdybychom pokračovali po této cestě. Rád bych věděl, jestli u kořene ascendence neleží strach ze smrti.
Pokud ano, tak on by to nikdy nezvládl, protože někde v tom, co všechno se událo, v tom, co všechno přežil, než se dostal sem, ten strach ztratil.
Posadil se a zády se opřel o kmen mohutného cedru, který vlny vyplavily na břeh - i s kořeny - a vytáhl nože. Nacvičoval přehmatávání, kdy se mu ruce pohybovaly proti sobě, a hleděl dolů, až zbraně - a své prsty - viděl rozmazaně. Pak zvedl hlavu a zadíval se na moře. Vlny v dálce měly bílé hřebeny a za bílou pěnou proplouvaly trojúhelníkové plachty. Pravou rukou začal náhodnou sekvenci pohybů. Pak udělal totéž s levou.

O třicet kroků dál na pláži čekala jednostěžňová šalupa s fialovou plachtou a z modré, zlaté a červené barvy na trupu ve slunci až oči přecházely. Plavidlo z Korelri, jež měl v zástavě místní lichvář v Kan - protože Stínupán je poslal do té uličky v Kan, ne na silnici nad vesnicí, jak jim slíbil. Lichvář lodí na oplátku zaplatil dluh Apsalar a Kvítkovi za práci za jedinou noc, která byla podle Kvítka děsivě surová. Jedna věc byla cvičit s noži, zvládnout nebezpečný tanec proti duchům vyvolaným vlastní představivostí, ale té noci zabil dva muže. Pravda, byli to vrahové pracující pro muže, který si z vydírání a hrůzy udělal živnost. Apsalar se nezdráhala podříznout někomu krk, krev na rukou až po lokty ji nijak nevyváděla z míry.
Byl s nimi jeden místní člověk, aby potvrdil, že vykonali, co měli. Když potom stál ve dveřích a hleděl na tři mrtvoly, zvedl hlavu a podíval se Kvítkovi do očí. Ať v nich uviděl cokoliv, vyprchala mu z toho pohledu krev z obličeje.
To ráno si Kvítko vysloužil nové jméno. Řezník.
Nejdřív ho odmítl. Ten místní člověk špatně pochopil, co v noci uviděl v Darúnových očích. Nebyla v nich žádná divokost. Jen šok, zeď rychle se drolící pod tíhou odsouzení. Vražda vrahů byla stále vražda, ten čin jako by je všechny uvrhl do okovů, připojili se k nekonečné řadě, jeden zabiják za druhým, průvod, z něhož není úniku. Kvítka to jméno děsilo, děsilo ho, co znamená.
Jeho upřímnost však měla jen krátké trvání. Dva vrahové zemřeli - v rukou muže jménem Řezník. Ne Kvítka, ne darúnského mladíka, zloděje - který zmizel. Zmizel a už ho nejspíš nikdy nikdo neuvidí.
V té falešné představě byla jistá útěcha, v jádru stejně velká jako Apsalařina láska k noci, přesto však vítaná. Řezník půjde po její cestě.
Ano, císař měl Tanečníka, pravda? Společníka, protože společníka potřeboval. Potřebuje. Ona teď má Řezníka. Řezníka s noži, jenž tančí ve svých řetězech, jako by to bylo nic nevážící chmýří. Řezníka, který na rozdíl od ubohého Kvítka zná své místo, zná svůj jedinečný úkol - hlídat jí záda a být stejně dokonalý a chladnokrevný zabiják jako ona.
A v tom spočívala konečná pravda. Každý se mohl stát zabijákem. Úplně každý.
Apsalar vyšla z chýše, unavená, ale oči měla suché. Řezník jediným plavným pohybem vrátil nože do pochev a vstal.
"Ano," řekla. "Co teď?"

Ze zvlněné planiny vyčnívaly rozbité sloupy z kamene spojeného maltou. V dohledu jich bylo asi půl tuctu, ale jen dva byly vysoké aspoň jako člověk a ani jeden nestál rovně. V chomáčích kolem sloupů rostla zvláštní jednobarevná tráva, zcuchaná a mastná v šedém vzduchu plném vloček popela.
Když Kalam dojel mezi sloupy, tlumený dusot kopyt jeho koně jako by se odrážel přes cestu sem a tam, až se ozvěna znásobila natolik, že měl pocit, jako by jel v čele obrovské armády. Zpomalil koně a konečně zastavil vedle jednoho pahýlu.
Tito mlčenliví strážci působili jako vpád do samoty, kterou hledal. Naklonil se v sedle a prohlížel si nejbližší sloup. Vypadal starý, jako tolik věcí v chodbě stínu, opuštěných a zapomenutých. Kalam netušil, k čemu mohl sloužit. Kolem nebyly žádné další trosky, žádné zdi ani jámy či jiné hranaté obrysy v zemi. Každý sloup stál osamoceně, nebyl s ničím spojen.
Kalam při svém zkoumání zahlédl rezavý kruh zapuštěný do kamene kousek nad zemí, z něhož visel řetěz, jehož oka se ztrácela v trávě. Kalam po chvíli sesedl, dřepl si a uchopil řetěz. Trochu zabral a z trávy se zvedla vyschlá ruka a předloktí nějakého nešťastného tvora. Na třech prstech a dvou palcích byly drápy dlouhé jako dýka.
Zbytek vězně podlehl kořenům a byl zpola zasypaný šedou písčitou hlínou. Mezi stébly trávy byly propletené vybledlé žluté vlasy. Ruka sebou náhle škubla. Kalam řetěz s odporem pustil. Ruka spadla zpátky na zem. Od sloupu zaznělo slabé, podzemní zakvílení. Asasín se narovnal a zamířil zpátky ke koni.
Sloupy, tři pahýly, plošiny a schody nevedoucí nikam. Na každý tucet prázdných sloupů tu byl jeden, u něhož byl dosud připoutaný zajatec, přičemž žádný z připoutaných odsouzenců zřejmě nedokázal zemřít. Ne úplně. Rozum je - většinu z nich - pochopitelně opustil už dávno. Blábolili v nejrůznějších jazycích, mumlali nesmyslná zaříkadla, prosili o odpuštění, nabízeli dohody, avšak ani jeden - pokud Kalam slyšel - netvrdil, že je nevinný.
Jako by bylo bez toho možné milosrdenství. Pobídl koně do kroku. Tahle říše se mu pranic nelíbila. Ne že by měl příliš na vybranou. Dohody s bohy byly - pro smrtelníky, jichž se týkaly - jen cvičením v sebeklamu. Kalam by byl raději, kdyby hry s vládci této chodby hrál Rychlej Ben - čaroděj byl ve výhodě, protože měl rád výzvy - ne, bylo v tom víc. Rychlej Ben nechal příliš mnoho nožů v příliš mnoha zádech - žádný nezpůsobil smrt, ale určitě to bolelo, když se za ně zatahalo, a právě tohle on tolik miloval.
Asasína napadlo, kde je asi jeho starý přítel teď. Objevily se potíže - nic nového pod sluncem - a od té doby jen ticho. A pak tu byl Šumař. Ten trouba se dal znovu naverbovat, pro mistra Kápě!
No, aspoň něco dělají. Ne tak Kalam, to ne, ne Kalam. Třináct set dětí, znovu oživených z chvilkového rozmaru. Zářící oči sledující každý jeho pohyb, každý jeho krok, ukládající do paměti každý jeho pohyb - co je mohl naučit? Jak vyvolat zmatek? Jako by v tom děti potřebovaly pomoc.
Před sebou měl hřeben. Dorazil k úpatí a nechal koně pomalu vyklusat nahoru.
Kromě toho měla Minala zřejmě všechno pod kontrolou. Byla rozený tyran jak na veřejnosti, tak v pokrývkách v té polozbořené chajdě, kde sídlili. A jemu to kupodivu nevadilo. Tedy v zásadě. Obvykle to fungovalo, když vzal věci do rukou někdo schopný a nesmiřitelný. A on měl dost zkušeností s přijímáním rozkazů, aby jí neodporoval. Spolu s aptorianskou démonkou dokázaly zavést jistý řád, předávaly dál umění přežít… plížení, stopování, přípravu léček, chystání pastí na dvou i čtyřnohou kořist, jízdu, zlézání hradeb, ztuhnutí na místě, vrhání nožem a umění zacházet se spoustou dalších zbraní, jež jim opatřili šílení vládci chodby - přičemž polovina z nich byla prokletá nebo zcela nezpůsobilá pro lidské ruce. Děti se do toho pustily s děsivým zápalem, a z pýchy v Minaliných očích Kalama obcházel mráz.

Vojsko pro Stínupána. Přinejlepším děsivá vyhlídka.
Dorazil na hřeben. A náhle zastavil.
Na kopci naproti se klenula ohromná brána, dvojité pilíře a oblouk. V něm se převalovala šedá stěna. Na této straně brány po travnatém vrcholku kopce plynuly stíny, jež neměly zdroj, jako by se nějak hrnuly z portálu a potom se hemžily na prahu jako ztracené duše.
"Opatrně," zamumlal kdosi vedle Kalama.
Asasín se otočil a o pár kroků dál uviděl vysokou postavu v plášti s kapuci, se dvěma ohaři po boku. Kotilion a jeho dva oblíbenci, Křižák a Slepucha. Šelmy seděly na zemi a žhoucí oči - vidoucí a nevidoucí - upíraly na portál.
"Proč?" zeptal se asasín.
"Kvůli těm stínům v bráně. Ztratily své pány… ale hodí se jim každý."
"Takže tahle brána je zamčená?"
Postava pomalu otočila hlavu skrytou v kápi. "Milý Kalame, utíkáš snad z naší říše? Jak… nečestné."
"Neřekl jsem nic, co by -"
"Tak proč se tvůj stín tak toužebně natahuje?"
Kalam se podíval na zem a zamračil se. "Jak to mám vědět? Možná si myslí, že támhle v tom chumlu bude mít větší šanci."
"Šanci?"
"Jak přijít k nějakému vzrušení."
"Aha, jsi rozčilený? To by mě nenapadlo."
"Lháři," zavrčel Kalam. "Minala mě vyhodila. Ale to ty už určitě víš, a proto mě hledáš."
"Já jsem patron asasínů," opáčil Kotilion. "Neurovnávám manželské rozmíšky."
"Záleží na tom, jak zuřivé jsou, ne?"
"Takže jste opravdu připravení jeden druhého zabít?"
"Ne, jenom jsem si to chtěl upřesnit."
"A co?"
"Co tady děláš, Kotilione?"
Bůh dlouho mlčel. "Často jsem si říkal," promluvil konečně, "proč ty, asasín, neprokazuješ svému patronovi poslušnost."
Kalam zvedl obočí. "Ty jsi to snad čekal? Mistr Kápě mě vem, Kotilione, jestli jsi toužil po fanatických uctívačích, neměl jsi hledat mezi asasíny. Už ze své podstaty je nám představa podřízenosti odporná - jako bys to nevěděl."
Odmlčel se a znovu se zadíval na stíny obklopenou postavu vedle sebe. "Však jsi taky stál po Kellanvedově boku až do konce. Tanečník zřejmě znal věrnost i poddanství…"
"Poddanství?" V hlase zazněl náznak pobavení.
"Pouhý osobní prospěch? Tomu se dá těžko uvěřit vzhledem k tomu, čím jste vy dva prošli. Tak ven s tím, Kotilione, oč mě žádáš?"
"Žádal jsem snad o něco?"
"Chceš, abych ti… sloužil jako nějaký otrok svému bohu. Jde nejspíš o nějaký pochybný úkol. Potřebuješ mě k něčemu, akorát ses nikdy nenaučil, jak požádat."
Křižák se pomalu zvedl a dlouze, vláčně se protáhl. Otočil mohutnou hlavu a jiskřivýma očima spočinul na Kalamovi.
"Ohaři mají starosti," zabručel Kotilion.
"To vidím," opáčil asasín suše.
"Čekají mě jisté úkoly," pokračoval bůh, "které mi v blízké budoucnosti zaberou spoustu času. A zároveň je třeba vykonat jisté… věci. Jedna věc je najít věrného poddaného, ale něco jiného je najít někoho na vhodném místě, aby byl k něčemu dobrý -"
Kalam vyprskl smíchy. "Šel jsi hledat věrné sluhy a zjistil jsi, že tví poddaní nejsou uspokojiví."
"O výkladu věci bychom se mohli dohadovat celý den," vrčel Kotilion.
V jeho hlase zněla ironie, která Kalama potěšila. Přes svou únavu si přiznával, že má Kotiliona opravdu rád. Strýčka Kotiliona, jak mu říkal malý Panek. Co se týkalo patrona asasínů a Stínupána, byl zřejmě pouze první z nich schopen sebezpytování - a proto byl schopen cítit hanbu. I když to bylo jen málo pravděpodobné. "Souhlasím," řekl Kalam.
"Dobře, Minala mě nějakou dobu nebude chtít ani vidět, takže mám v podstatě volno -"
"A zůstal jsi bez střechy nad hlavou."
"A jsem bez střechy nad hlavou, pravda. Naštěstí ve tvé říši zřejmě nikdy neprší."
"Ach," zahuhlal Kotilion, "moje říše."
Kalam se zadíval na Křižáka. Ohař na něj stále upíral oči a asasín z toho začínal být nervózní. "Někdo zpochybnil tvoje - tvoje a Stínupánovy - nároky?"
"Těžká odpověď," zabručel Kotilion. "Došlo k… otřesům. Podráždění…"
"Jak jsi říkal, ohaři mají starosti."
"To mají."
"A ty se chceš dozvědět víc o tom případném nepříteli."
"Oba chceme."
Kalam se zadíval na bránu a vlnící se stíny na jejím prahu. "Kde mám začít?"
"Řekl bych, že tam už právě míříš."
Asasín se podíval na boha a pomalu kývl.

Šírání, moře se uklidnilo, rackové přilétali z mělčin a usazovali se na pláži. Řezník nasbíral naplavené dřevo a zapálil oheň, spíš proto, že potřeboval něco dělat, než že by se chtěl ohřát, protože kanské pobřeží leželo v subtropech, a i když vál od moře slabý vánek, bylo dusno. Darún přinesl vodu z pramene kousek od stezky a vařil čaj. Nad ním zablikaly první hvězdy.
Apsalar na svou odpolední otázku nedostala odpověď. Řezník ještě nebyl připravený vrátit se do Darúdžhistánu a necítil na duši klid, jak po splnění úkolu čekal. Rellok a Apsalar se konečně vrátili domů, jenže zjistili, že na tom místě straší smrt, a to se starci odrazilo na duši a na opuštěné pláži se objevil další duch. Teď tady Řezníka s Apsalar už nic nedrželo.
Řezníkovy zkušenosti s Malazskou říší byly pokřivené a nedostatečné, jak dobře věděl. Jedna divoká noc ve městě Malaz, následovaná třemi napjatými dny v Kan, jež se uzavřely dalšími vraždami. Říše byla pochopitelně cizina a on mohl čekat jistý nesoulad mezi ní a tím, nač byl zvyklý v Darúdžhistánu, nicméně to, co viděl z každodenního života ve velkých městech, ukazovalo na zákon, pořádek a klid. Jeho smysly však nejvíc dráždily maličkosti, díky nimž si stále silně uvědomoval, že tu je cizí.
Pocit zranitelnosti s ním však Apsalar nesdílela. Ona byla naprosto klidná a přirozená bez ohledu na to, kde byla - sebevědomí boha, který ji kdysi posedl, zanechalo na její duši nesmazatelnou stopu. Nebylo to jenom sebevědomí.
Řezník znovu zavzpomínal na noc, kdy zabil toho muže v Kan. Obratnost v zacházení se zbraní a neosobní přesnost potřebná k jejich používání. A se zachvěním si připomněl i to, že jí zůstalo i mnoho božských vzpomínek sahajících až k době, kdy bůh byl pouhým smrtelníkem, kdy býval Tanečníkem. A spolu s nimi i vzpomínka na noc vražd - kdy žena, jež se měla stát císařovnou, udeřila na císaře… a na Tanečníka.
Alespoň tolik mu vyjevila, zcela bez pocitů, bez sebemenšího soucitu, mluvila o tom tak lhostejně, jako kdyby se bavila o počasí. Vzpomínky na nože v těle, na krev smíšenou s prachem, kutálející se jako kuličky po podlaze…
Sundal kotlík z ohně a hodil do vařící vody hrst bylinek.
Apsalar se šla projít, zamířila na západ po bílé pláži. Jak se stmívalo, už ji neviděl, a napadlo ho, zda se ještě někdy vrátí.
Do ohně se náhle skulilo jedno poleno a vyhodilo chochol jisker. Moře už bylo úplně temné a neviditelné. Nezahlédl ani hřebínky vln. A zavál chladnější vítr.
Pomalu vstal a otočil se k pevnině, jak se za hranicí světla něco pohnulo. "Apsalar?"
Žádná odpověď. Tiché dunění, jako kdyby se písek otřásal s příchodem někoho obrovského… obrovského a čtyřnohého.
Darún vytáhl nože a odstoupil od mihotavých plamenů. Deset kroků od sebe ve výšce svých očí zahlédl dvě zářící oči, daleko od sebe, zlaté a zdánlivě bezedné. Hlava a tělo byly jen tmavšími skvrnami ve tmě a naznačovaly velikost, z níž Řezníka zamrazilo.
"Aha," ozval se ze stínů nalevo hlas, "ten darúnský mládenec. Slepucha tě našla, to je dobře. Kdepak máš svou společnici?"
Řezník pomalu vrátil nože do pouzder. "Ten zatracený ohař mě polekal," zamumlal. "A jestli je slepý, proč se kouká přímo na mě?"
"No, její jméno je trochu nepřesné. Ona vidí, ale ne tak jako my." Do světla ohně vstoupila zahalená postava. "Ty mě znáš?"
"Kotilion," odpověděl Řezník. "Stínupán je mnohem menší."
"O tolik zase ne, i když ve své přetvářce jisté rysy přehání."
"Co chceš?"
"Promluvit si s Apsalar, samozřejmě. Vznáší se tu pach smrti… nedávné smrti, to je -"
"Rellok. Její otec. Ve spánku."
"Škoda." Bůh otočil hlavu v kápi, jako by si prohlížel bezprostřední okolí, a pak se obrátil zpátky k Řezníkovi. "Jsem teď tvůj patron?" zeptal se.
Řezník chtěl odpovědět, že ne. Chtěl se otočit, utéci před tou otázkou a vším, co by odpověď znamenala. Chtěl nad tím návrhem plivat kyselinu. "Asi bys mohl, Kotilione."
"Jsem… potěšen, Kvítko."
"Teď se jmenuju Řezník."
"Mnohem méně rafinované, ale asi trefné. Přesto byl ve tvém starém darúnském jméně náznak nebezpečného kouzla. Určitě si to nechceš rozmyslet?"
Řezník pokrčil rameny a řekl: "Kvítko neměl žádnýho… božskýho patrona."
"No ovšem. A jednoho dne dorazí do Darúdžhistánu muž s malazským jménem. Nikdo ho nebude znát, snad jen podle pověsti. A on nakonec uslyší vyprávět o mladém Kvítkoví, mladíkovi, který oné slavnostní noci před všemi těmi lety pomáhal zachránit město. Nevinný, neposkvrněný Kvítko. Budiž tedy… Řezníku. Vidím, že tu máte člun."
Změna tématu mladíka zprvu vyvedla z míry, ale kývl. "Máme."
"Je dostatečně vybavený?"
"Více méně. Ale ne na moc dlouhou plavbu."
"Ne, ovšemže ne. Proč by měl? Smím se podívat na tvoje nože?"
Řezník je vytáhl a podal bohu jílci napřed.
"Slušné čepele," zamručel Kotilion. "Dobře vyvážené. Je v nich ozvěna tvých schopností, chuť krve. Mám jim požehnat, Řezníku?"
"Jestli je požehnání bez magie," pokrčil Darún rameny.
"Nechceš do nich vložit žádné kouzlo?"
"Ne."

"Aha. Hodláš jít po cestě Rallika Noma."
Řezník přimhouřil oči. No ano, on si na něj bude pamatovat. Když viděl očima Líto, snad v hospodě U fénixe. Nebo ho možná Rallik uznal za svého patrona… i když tomu se mi nechce věřit. "Myslím, že bych měl problémy jít po tý cestě, Kotilione. Rallikovy schopnosti jsou… byly -"
"Pozoruhodné, ano. Myslím, že když mluvíš o Ralliku Nomovi, nemusíš používat minulý čas, vlastně ani u Vorcan ne. Ne, nevím nic nového… jenom mám jisté podezření." Podal nože zpátky Řezníkovi. "Podceňuješ se, Řezníku, ale tak je to možná lepší."
"Nevím, kam odešla Apsalar," prohlásil Řezník. "Nevím, jestli se vrátí."
"Jak se ukázalo, její přítomnost je méně důležitá, než jsem čekal. Mám pro tebe úkol, Řezníku. Jsi ochoten prokázat svému patronovi službu?"
"Copak se to ode mě nečeká?"
Kotilion chvíli mlčel, potom se tiše zasmál. "Ne, nevyužiju tvé… nezkušenosti, i když přiznávám, že mě to láká. Začněme správně, ano? Vzájemný prospěch, Řezníku. Vztah založený na tom, že budeme jeden druhému pomáhat, ano?"
"Kéž bys nabídl totéž Apsalar." Honem zavřel pusu.
Ale Kotilion si jenom povzdechl. "Kéž by. Považuj můj takt za důsledek tvrdých lekcí."
"Říkal jsi vzájemný prospěch. Co dostanu oplátkou za to, že ti poskytnu služby?"
"No, protože nechceš přijmout moje požehnání ani jiné kouzlo, připouštím, že nemám tušení. Máš nějaký návrh?"
"Chtěl bych znát odpovědi na pár otázek."
"To se podívejme."
"Ano. Jako třeba proč jste se Stínupánem chtěli zničit Laseen a říši? Byla to jenom touha po pomstě?"
Bůh jako by sebou trhl a Řezník cítil, jak mu ztvrdl pohled, ač mu neviděl na oči. "Můj milý," pronesl nakonec Kotilion, "nutíš mě znovu zvážit mou nabídku."
"Chci to vědět," naléhal Darún, "abych pochopil, co jsi udělal… co jsi udělal Apsalar."
"Ty žádáš, aby tvůj bůh a patron ospravedlňoval své činy?"
"To nebyl požadavek, jenom dotaz."
Kotilion dlouho jen mlčel. Oheň skomíral a uhlíky žhnuly ve vánku. Řezník cítil přítomnost druhého ohaře někde ve tmě, mimo dosah světla. Šelma neklidně přecházela.
"Nezbytnost," promluvil bůh. "Hry se hrají a to, co možná vypadá zbrkle, může být jenom finta. Nebo to možná bylo tak, že samo město Darúdžhistán nám posloužilo lépe, když zůstalo svobodné a nezávislé. Za každým gestem, za každým tahem se skrývají vrstvy významů. Nebudu to dál vysvětlovat, Řezníku."
"A - a lituješ toho, co jsi udělal?"
"Ty jsi opravdu neohrožený, viď? Jestli lituju? Ano. Mnoha, mnoha věcí. Jednoho dne možná sám uvidíš, že lítost nic neznamená. Důležité je to, jak na ni odpovíš."
Řezník se pomalu otočil a zadíval se na temné moře. "Tu minci Oponn jsem hodil do jezera," poznamenal.
"A lituješ toho teď?"
"Nejsem si jistý. Nelíbila se mi jejich… pozornost."
"To mě nepřekvapuje," zabručel Kotilion.
"Mám ještě jednu žádost," řekl Řezník a znovu se podíval na boha. "Ten úkol, který po mně chceš - jestli se dostanu do potíží, můžu zavolat Slepuchu?"
"Ohaře?" Z Kotilionova hlasu zněl nezastíraný úžas.
"Ano," odpověděl Řezník s očima upřenýma na mohutnou šelmu. "Její pozornost… mě uklidňuje."
"Tak to je mnohem vzácnější, než si umíš představit, smrtelníku. Dobře. Ocitneš li se ve smrtelném nebezpečí, zavolej ji a ona přijde."
Řezník kývl. "Tak co chceš, abych pro tebe vykonal?"

Slunce právě vyšlo, když se Apsalar vrátila. Řezník po pár hodinách spánku vstal a pohřbil Rellokovo tělo nad hranicí přílivu. Naposledy kontroloval trup člunu, když se vedle jeho stínu objevil další.
"Měl jsi návštěvu," poznamenala.
Přimhouřil oči a zadíval se do jejích tmavých a bezedných. "Ano."
"A znáš teď odpověď na mou otázku?"
Řezník se zamračil, pak si povzdechl a kývl. "Znám. Prozkoumáme jeden ostrov."
"Ostrov? Je daleko?"
"Moc ne, ale každou chvíli se vzdaluje."
"Aha, no ovšem."
No ovšem.
Nad nimi pokřikovali racci letící na moře. Za mělčinami se vydali po větru a zamířili na jihozápad. Řezník se opřel do přídě, zatlačil loďku na vodu a vylezl na palubu. Apsalar se k němu připojila a zamířila ke kormidelnímu veslu.
Co teď? A bůh mu dal odpověď.

Vříši, již Tiste Edur nazývali Rodící se, slunce pět měsíců nezapadlo. Obloha byla šedá a světlo bylo rozptýlené a mělo podivný odstín. Došlo k potopě, potom přišly deště a svět byl zničen.
Ale dokonce i v troskách přetrval život.
Dvě desítky sumců se širokými končetinami vylezly na blátem pokrytou zeď. Žádný neměřil od tupé hlavy po bezvládný ocas míň než dva sáhy. Byli dobře živení a po stranách jim přečnívala stříbřitě bílá břicha. Kůži měli

vyschlou a na tmavých hřbetech se jim jako pavučina rozbíhaly prasklinky. Lesk jejich malých černých oček pod popraskanou vrstvou kůže byl tlumený.
A zřejmě si neuvědomovali osamělého T'lan Imass, jenž stál nad nimi.
Onrakovou rozervanou, vysušenou duší se stále rozléhala ozvěna zvědavosti. Když si dřepl vedle nejbližšího sumce, klouby pod napjatými provazy šlach mu vrzaly. Nemyslel si, že je ryba mrtvá. Usoudil, že se stává svědkem proměny.
Po chvíli se pomalu narovnal. Kouzla, která zadržovala zeď proti obrovské váze nového moře, v této části ještě fungovala. Jinde se zeď rozpadla a voda protékala na druhou stranu. Nad pevninou se rozlévalo mělké moře. Onrak usoudil, že nakonec by mohly být zbytky zdi jedinými ostrůvky pevné země v této říši.
Příval mořských vod je zastihl nepřipravené a rozbouřené vodstvo je rozehnalo. T'lan Imass věděl, že přežili i další a někteří našli útočiště na této zdi nebo na plovoucích troskách, což stačilo, aby si podrželi tvar a znovu se spojili. A mohli pokračovat v lovu.
Jenže T'lan Imass tady neměli přístup do Kurald Emurlahn, ať rozbité či jinak poškozené. Bez kostěje vedle sebe nemohl Onrak využít své síly Tellann, nemohl se spojit se svými druhy, nemohl jim sdělit, že přežil. Pro většinu z nich by už to samo bylo dostatečným důvodem ke… kapitulaci. Převalující se vlny, z nichž teprve před chvílí vylezl, nabízely skutečné zapomnění. Rozplynout se byl jediný možný únik z věčného rituálu, a dokonce i mezi Logrosy - ochránci samotného prvního trůnu - znal Onrak několik, kteří si tuto cestu vyvolili. Nebo něco horšího…
Válečník však o tom, že udělá všemu konec, nepřemýšlel dlouho. Vlastně ho jeho nesmrtelnost strašila mnohem méně než většinu T'lan Imass. Nakonec tu pořád bylo něco k vidění.
Pod kůží nejbližšího sumce zachytil pohyb, nepatrný stah, vynořující se vědomí. Vytáhl svůj obouruční, zakřivený obsidiánový meč. Většinu tvorů, na něž narazil, obvykle bylo třeba zabít. Občas v sebeobraně, ale často prostě jen z okamžitého a nejspíš vzájemného odporu. Už dávno se přestal ptát, proč tomu tak je.
Z mohutných plecí mu visela hnijící kůže enkar'ala, drsná a vybledlá. Získal ji poměrně nedávno, ani ne před tisícem let. Další příklad tvora, který ho nenáviděl na první pohled. I když tuhle reakci možná vyvolal černý meč mířící mu na hlavu.
Onrak usoudil, že chvíli potrvá, než první zvíře vyleze ze své kůže. Sklonil zbraň a prošel kolem sumce. Neobyčejná zeď objímající celý kontinent Rodící se byla podivnost sama. Válečník se po chvíli rozhodl, že dojde na její konec. Nebo aspoň tak daleko, jak mu dovolí nejbližší průlom.
Vykročil a šoupal nohama obalenýma kůžemi. Špička jeho meče vyrývala přerušovanou rýhu v uschlém blátě, jak mu zbraň visela z levé ruky. Na rozedrané jelenicové košili a koženém řemení od zbraně mu ulpěly hrudky bláta. Do nejrůznějších trhlin a děr v jeho těle mu prosákla hustá voda plná bahna a nyní z něj s každým těžkým krokem vytékaly čůrky. Kdysi míval přílbu, působivou trofej z mládí, ale ta se mu rozbila v poslední bitvě s jaghutskou rodinou v Jhag Odhan. Stačil na to jediný vodorovný sek, který ho také připravil o pětinu lebky v temenní a spánkové oblasti na pravé straně. Jaghutské ženy kupodivu oplývaly silou, na niž nevypadaly, a obdivuhodnou zuřivostí, zvlášť když byly zahnány do kouta.
Obloha nad ním měla ošklivou barvu, ale on už si na to zvykl. Tento úlomek dávno rozbité tisteedurské chodby byl zdaleka největší, na jaký narazil, dokonce větší než ten obklopující Tremorlor, azathský dům v odhan. A tenhle zakusil období stability dostačující k tomu, aby se tu vytvořila civilizace, aby učenci a mágové začali odhalovat síly Kurald Emurlahn, ačkoliv zdejší obyvatelé nebyli Tiste Edur.
Onraka napadlo, jestli odpadlí T'lan Imass, které se svými druhy pronásledoval, nějak nezpůsobili ránu mající za následek zdejší zátopy. Bylo to pravděpodobné vzhledem k tomu, jak důkladně to zakrylo jejich stopy. Buď, anebo se vrátili Tiste Edur, aby si vzali to, co bývalo jejich.
Pravda, cítil šedivé Edury - prošli tudy a nedávno, dorazili sem z jiné chodby. Pochopitelně výraz "cítit" pro T'lan Imass po obřadu získal nový význam. Obyčejné smysly se většinou scvrkly spolu s tělem. Pro jeho vyschlé oči byl kupříkladu svět složitou koláží matných barev, tepla a zimy, často poměřovaný neomylnou citlivostí na pohyb. Vyřčená slova zavířila v rtuťovitých oblacích dechu - tedy pokud byl mluvčí živý. Pokud ne, tak bylo možné zachytit samotný zvuk, rozechvívající okolní vzduch. Onrak zvuky stejně tak viděl, jako slyšel.
A proto rozeznal teplokrevného živočicha ležícího kousek před ním. Zeď se v těchto místech pomalu rozpadala. Z prasklin mezi vydouvajícími se kameny tryskala voda. Zanedlouho se celá zeď zbortí. Tvor se nepohnul. Byl přikovaný na místě. Dalších padesát kroků, a Onrak byl u něj.
Zápach Kurald Emurlahn tu byl zvlášť silný, slabě viditelný, jako jezírko obklopující bezvládnou postavu, jejíž povrch se vlnil, jako kdyby kolem ní pršelo. Široké čelo vězně pod vyholenou hlavou hyzdila hluboká jizva a z rány se vylévala kouzla. Jazyk mu přidržovala kovová destička, ale ta se posunula, jak se pohnuly řemeny kolem vězňovy hlavy, které ji měly držet.
Na T'lan Imass hleděly břidlicově šedé oči.
Onrak si Tiste Edur chvíli prohlížel, pak ho překročil a Šel dál.
Za ním se ozval chraplavý, slabý hlas. "Počkej."
Nemrtvý válečník se zastavil a ohlédl se.
"Budu - budu vyjednávat. O své svobodě."
"Mě dohody nezajímají," opáčil Onrak edursky.
"Není nic, po čem bys toužil, válečníku?"
"Nic, co bys mi mohl dát."
"Takže mě vyzýváš?"
Se zapraskáním šlach naklonil Onrak hlavu. "Tahle část zdi se každou chvíli rozpadne. Nechci tu být, až k tomu dojde."
"A myslíš si snad, že já ano?"
"Zvažovat tvé pocity ohledně této věci je z mé strany bezúčelné, Edure. Nechci si představit sebe na tvém místě. Proč

bych to dělal? Ty se brzy utopíš."
"Osvoboď mě z řetězů a můžeme v tomto rozhovoru pokračovat na bezpečnějším místě."
"Povaha tohoto rozhovoru za takovou námahu nestojí," odtušil Onrak.
"Kdybych měl čas, vylepšil bych ho."
"Těžko." Onrak se otočil.
"Počkej! Můžu ti povědět o tvých nepřátelích!"
T'lan Imass se znovu obrátil. "Mých nepřátelích? Nevzpomínám si, že bych řekl, že nějaké mám, Edure."
"Ale máš. Měl bych to vědět. Kdysi jsem k nim patřil, a proto mě taky nalézáš tady, protože už tvým nepřítelem nejsem."
"Takže je teď z tebe mezi tvým lidem odpadlík," poznamenal Onrak. "Já zrádcům nevěřím."
"Pro své lidi, T'lan Imass, nejsem zrádce. Ten přídomek patří tomu, kdo mě sem přikoval. V každém případě se na otázku víry nedá odpovědět vyjednáváním."
"Přiznáváš se k tomu tedy, Edure?"
Muž udělal obličej. "Proč ne? Neobelhal bych tě."
Teď byl Onrak skutečně zvědavý. "Proč bys mě neobelhal?"
"Z důvodu, proč jsem byl stříhán," odpověděl Edur. "Ochořel jsem potřebou mluvit pravdu."
"To je strašlivé prokletí," podotkl T'lan Imass.
"Ano."
Onrak zvedl meč. "V tom případě se přiznávám k vlastnímu prokletí. Je jím zvědavost."
"Pláču pro tebe."
"Nevidím slzy."
"V duši, T'lan Imass."
Jediná rána mečem, a řetězy byly přeťaty. Volnou rukou Onrak uchopil Edura za kotník a táhl ho za sebou po koruně zdi.
"Měl bych námitky proti tak nedůstojnému postavení," prohodil Edur vlečený za T'lan Imass, "kdybych na to měl dost sil."
Onrak neodpověděl. Táhl muže za sebou a v druhé ruce držel meč. Nakonec se dostali mimo ohrožený kus zdi.
"Už mě můžeš pustit," zasupěl Tiste Edur.
"Můžeš jít?"
"Ne, ale -"
"Budeme tedy pokračovat."
"Kam vlastně jdeš, že si nemůžeš dovolit počkat, až naberu silu?"
"Po téhle zdi," odpověděl T'lan Imass.
Na nějakou dobu se rozhostilo ticho, jen Onrakovi vrzaly klouby, jeho nohy v kůžích šustily a tělo a údy Tiste Edur bouchaly do zablácených kamenů. Nalevo měli neporušené moře plné smetí, napravo mokvající bažinu. Prošli kolem dalších tuctů sumců. Tito nebyli tak velcí, ale měli stejně vyvinuté končetiny. Za nimi se zeď táhla bez přerušení až k obzoru.
Hlasem plným bolesti konečně Tiste Edur znovu promluvil. "Ještě kousek… T'lan Imass… a potáhneš mrtvolu."
Onrak si to promyslel, pak se zastavil, pustil mužův kotník a pomalu se obrátil.
Tiste Edur se se zaúpěním převrátil na bok. "Asi nemáš nic k jídlu nebo pitnou vodu," zasupěl.
Onrak zvedl zrak a zadíval se na sumce v dálce. "Asi bych mohl něco obstarat. Tedy jídlo."
"Dokážeš otevřít portál, T'lan Imass? Dokážeš nás dostat z této říše?"
"Ne."
Tiste Edur sklonil hlavu a zavřel oči. "Tak to jako bych už byl mrtvý. Přesto si cením toho, že jsi přeťal mé řetězy. Nemusíš se tu zdržovat, i když bych rád znal jméno válečníka, který mi prokázal tolik milosrdenství, kolik mohl."
"Onrak. Bez klanu, Logros."
"Já jsem Trull Sengar. Taky bez klanu."
Onrak se na něj chvíli díval, pak ho překročil a vracel se směrem, odkud přišel. Dorazil mezi sumce. Jediným sekem oddělil prvnímu hlavu od těla.
To vyvolalo šílenství u ostatních. Kůže praskaly a z nich se drala štíhlá těla se čtyřmi končetinami. K nemrtvému válečníkovi se obracely široké hlavy s tlamami plnými zubů ostrých jako jehly, malá očka jiskřila. Hlasité syčení ze všech stran. Zvířata si dřepla. Nohy měla svalnaté, se třemi prsty opatřenými drápy. Ocasy měla krátké a nahoře protažené do svislé hřbetní ploutve.
Zaútočila jako vlci řítící se na zraněnou kořist. Obsidiánový meč zasvištěl. Vystříkla krev. Hlavy a končetiny létaly vzduchem.
Jeden tvor vyskočil do vzduchu a do obrovské tlamy popadl Onrakovu lebku. T'lan Imass cítil, jak mu pod tou tíhou vržou a skřípou krční obratle. Upadl na záda a zvíře strhl s sebou. Pak se rozplynul v prach.
A vstal o pět kroků dál. Pokračoval v zabíjení mezi syčícími tvory. Ve chvilce byli všichni mrtví. Onrak popadl jednu mrtvolu za zadní nohu a vracel se s ní k Trullu Sengarovi.
Tiste Edur se opíral o loket a břidlicové oči upíral na T'lan Imass. "Chvíli jsem měl dojem," poznamenal, "že se mi zdá ten nejpodivnější sen. Viděl jsem tě tam v dálce s obrovským, kroutícím se kloboukem. Pak tě ten klobouk celého sežral."
Onrak přitáhl tělo k Trullu Sengarovi. "Nic se ti nezdálo. Na. Jez."
"Neměli bychom to uvařit?"

T'lan Imass došel na kraj zdi nad mořem. Mezi naplaveninami byly zbytky spousty stromů a nahoru trčely bezlisté větve. T'lan Imass sešplhal na vrstvu smetí a cítil, jak se pod ním přesouvá. Chvíli mu to trvalo, ale nalámal náruč poměrně suchého dřeva, jež naházel nahoru na zeď. Pak se na ni vyhoupl sám. Když připravoval oheň, cítil na sobě oči Tiste Edur.
"Naše setkání s tvým druhem," začal Trull po chvíli, "byla vzácná a daleko od sebe. A navíc až po tom vašem… obřadu. Před ním před námi tví lidé prchali, jakmile nás spatřili. Tedy kromě těch, kteří se plavili po mořích s Thelomen Toblakai. Ti s námi bojovali. Celá staletí, než jsme je vyhnali z moří."
"Tiste Edur byli v mém světě," řekl Onrak, když vytáhl křesací kamínky, "těsně po příchodu Tiste Andii. Kdysi jich bylo hodně, zanechávali stopy na sněhu, na plážích, v hlubokých lesích."
"Nyní je nás mnohem méně," poznamenal Trull Sengar. "Přišli jsme sem - na tohle místo - od Matky noci, jejíž děti nás vyhnaly. Mysleli jsme si, že nás nechají na pokoji, ale mýlili jsme se. A když se rozbila tato chodba, uprchlí jsme znovu - na váš svět, Onraku. Kde se nám dařilo…"
"Dokud vás vaši nepřátelé znovu nenašli."
"Ano. První z nich byli… fanatici ve své nenávisti. Došlo k velkým válkám - které nikdo neviděl, protože probíhaly v temnotě, ukryté ve stínech. Nakonec jsme zabili poslední z těch prvních Tiste Andii, ale ta námaha nás zlomila. A tak jsme odešli na vzdálená místa, do pustin. Poté přišli další Andiové, ale ti byli méně… náruživí. A my se zase stáhli do sebe, už nás nestravoval hlad po dobývání -"
"Kdybyste se pokoušeli ten hlad utišit," utrousil Onrak, když z nalámané kůry a větviček začaly stoupat první pramínky kouře, "byli bychom si ve vás našli nový případ, Edure."
Trull mlčel, zrak měl zastřený. "Všechno jsme to zapomněli," vydechl nakonec a lehl si na zeď. "Všechno, co jsem ti právě řekl. Ještě nedávno mí lidé - zřejmě poslední bašta Tiste Edur - nevěděli nic o naší minulosti. O naší dlouhé, truchlivé historii. A to, co jsme znali, byla vlastně lež. Kdybychom jen zůstali v nevědomosti."
Onrak se na něj zadíval. "Tví lidé už nehledí do sebe."
"Slíbil jsem, že ti povím o tvých nepřátelích, T'lan Imass."
"To jsi slíbil."
"Mezi Tiste Edur jsou tví lidé, Onraku. Spřáhnutí s námi za novým účelem."
"A jaký je to účel, Trulle Sengare?"
Muž se odvrátil a zavřel oči. "Strašlivý, Onraku. Strašlivý účel."
T'lan Imass se obrátil k tvorovi, jehož zabil, a vytáhl obsidiánový nůž. "Se strašlivými účely jsem obeznámen," poznamenal, když začal řezat maso.
"Povím ti teď svůj příběh, jak jsem slíbil. Abys pochopil, čemu teď čelíte."
"Ne, Trulle Sengare. Už nic neříkej."
"Ale proč ne?"
Protože by mě tvá pravda tížila. Přinutila by mě znovu vyhledat své druhy. Tvá pravda by mě přikovala k tomuto světu - k mému světu, opět mému. A na to já nejsem připravený. "Tvůj hlas mě unavuje, Edure," odpověděl.
Škvařící se maso bylo cítit jako tulení. Zakrátko, zatímco Trull Sengar jedl, se Onrak přesunul na kraj zdi nad bažinami. Vody si v krajině našly dávné prolákliny, z nichž nyní stoupaly plyny jako světlé šmouhy nad bublajícím povrchem. Obzor zakrývala hustá mlha, ale T'lan Imass měl dojem, že tam se krajina zvedá do řady nízkých kopců.
"Začíná být větší světlo," ozval se Trull Sengar od ohně. "Obloha na několika místech září. Tam… a támhle."
Onrak zvedl hlavu. Obloha mu připomínala nepřerušené cínové moře, občas tmavší, než se spustil déšť, ačkoliv poslední dobou už pršelo míň. Ale objevovaly se na ní trhliny. Obzor na jedné straně ovládala nafouklá koule žlutého světla a přímo nad nimi byl menší kruh rozmazaného ohně s modrým okrajem.
"Slunce se vracejí," poznamenal Tiste Edur. "Tady na Rodící se žijí dvě prastará srdce Kurald Emurlahn dál. Nedalo se to poznat, protože jsme tuto chodbu objevili až po Průlomu. Povodeň musela pořádně zamíchat s podnebím. A zničit civilizaci, která tu byla předtím."
Onrak se na něj podíval. "Byla tisteedurská?"
Muž zavrtěl hlavou. "Ne, spíš patřila vašim potomkům, Onraku. I když mrtvoly, které jsme viděli tady u zdi, byly už ve značném stupni rozkladu." Ošklíbl se. "Ti vaši lidé jsou jako havěť."
"Mí ne," opravil jej Onrak.
"Ty tedy necítíš pýchu nad jejich nanicovatým úspěchem?"
T'lan Imass naklonil hlavu. "Dělají chyby, Trulle Sengare. Logrosové je zabíjeli po tisícovkách, když to bylo nezbytné pro znovunastolení pořádku. S ještě větší četností se oni vybíjejí navzájem, protože úspěch přináší opovržení právě k těm vlastnostem, které jej zajistily."
"Zdá se, že jsi o tom hodně přemýšlel."
Onrak pokrčil rameny, až mu kosti zachřestily. "Asi víc než mí druhové. Lidstvo mě stále rozčiluje."
Tiste Edur se pokoušel vstát. Pohyboval se pomalu a opatrně. "Rodící se vyžadovala… očistu," pronesl hořce, "aspoň to se soudilo."
"Vaše metody," poznamenal Onrak, "jsou tvrdší, než jaké by zvolili Logrosové."
Trullu Sengarovi se podařilo vstát a s trpkým úsměškem se podíval na T'lan Imass. "Občas, příteli, to, co jednou začne, se už nedá zastavit."
"Takové je prokletí úspěchu."
Trull sebou po jeho slovech trhl a odvrátil se. "Musím najít čistou sladkou vodu."
"Jak dlouho jsi byl v řetězech?"
Muž pokrčil rameny. "Zřejmě dlouho. Kouzlo ve střídání mělo prodloužit mé utrpení. Tvůj meč jeho moc přerušil a nyní

se mému tělu vrátily jeho pozemské potřeby."
Slunce se propalovala mraky a v jejich žáru se moře vypařovala. Mraky se trhaly a mizely jim před očima. Onrak se znovu zadíval na žhavé koule. "Nebyla žádná noc," podotkl.
"V létě nebývá. V zimě je to prý jiné. Avšak s tou potopou je asi těžké předpovědět, co přijde. Já osobně to ani netoužím zjišťovat."
"Musíme sejít z této zdi," prohlásil T'lan Imass po chvíli.
"Ano, než se úplně rozpadne. Myslím, že jsem v dálce viděl kopce."
"Máš li sílu, chyť se mě," vybídl jej Onrak, "a já slezu dolů. Můžeme obejít tu proláklinu. Pokud přežila nějaká místní zvěř, bude na vyšších místech. Chceš si vzít a uvařit ještě něco z tohoto zvířete?"
"Ne. Je nechutné."
"Není divu, Trulle Sengare. Je to masožravec a dlouho se krmil hnijícími rybami."
Když se konečně dostali na zem, půda byla promočená a čvachtala. Vrhla se na ně mračna hmyzu a hladově bzučela kolem Tiste Edur. Onrak nechal svého společníka, aby zvolil tempo. Procházeli mezi vodou zaplněnými dolinami. Vzduch byl tak vlhký, že byli okamžitě promočení až na kůži. Ačkoliv tady dole nevál vítr, oblaka nad nimi se protahovala a hnala se ke kopcům, nad nimiž byla obloha ještě temnější.
"Míříme přímo do lijáku," posteskl si Trull a mával rukama, aby rozehnal komáry.
"Až začne pršet, tato země bude pod vodou," řekl Onrak. "Jsi schopen zrychlit krok?"
"Ne."
"Tak tě budu muset nést."
"Nést, nebo táhnout?"
"Čemu dáváš přednost?"
"To první mi připadá méně ponižující."
Onrak zasunul meč do smyčky v řemení. I když byl na svůj druh hodně vysoký, Tiste Edur ho převyšoval o téměř celé předloktí. T'lan Imass mu nakázal, ať si sedne a přitáhne kolena k bradě, poté si sám dřepl, jednu ruku strčil Trullovi pod kolena a druhou pod ramena. Za vrzání šlach se narovnal.
"Máš na celé lebce čerstvé rýhy, tedy na tom, co z ní zbylo," poznamenal Tiste Edur.
Onrak neřekl nic a rozběhl se. Zanedlouho se zvedl vítr. Vál od kopců a brzy byl tak silný, že se T'lan Imass musel předklonit, jak dusal po štěrkových hřebíncích mezi tůněmi. Komáři rychle zmizeli.
Onrak si uvědomil, že kopce před nimi jsou příliš pravidelné a seřazené v jedné linii. Všechny byly stejně vysoké, jenom jinak pokřivené. Bouřková mračna se hromadila kus za nimi, stáčela se do vyboulujících se pilířů zvedajících se k obloze nad obrovským pohořím.
Vítr vál Onrakovi do vyschlého obličeje a tahal ho za prameny zlatavých vlasů. Řemeny jeho výstroje se rozezněly jako bubínek. Trull Sengar se mu choulil za krkem a odvracel od svištícího větru hlavu.
Černé pilíře mraků přemostil blesk a hrom k nim dorazil až po delší chvíli.
Kopce nakonec nebyly kopce. Byly to stavby, masivní, zbudované z hladkých černých kamenů a vypadaly jako z jednoho kusu. Vysoké byly asi jako dvacet mužů na sobě. Vypadaly jako psi se širokými hlavami, malýma ušima a mohutnými svaly, sklánějící se ke dvěma poutníkům a zdi v dáli za nimi, a obrovské díry jejich očí slabě jantarově zářily.
Onrak zpomalil. Ale nezastavil se.
Vodu nechali za sebou a půda byla zvlhlá deštěm, ale jinak suchá. T'lan Imass zamířil k nejbližšímu monumentu. Když se přiblížili, obešel sochu na závětrnou stranu. Vítr náhle ustal a rozhostilo se ticho. Vítr po stranách byl podivně tlumený a vzdálený. Onrak položil Trulla Sengara na zem.
Tiste Edur ohromeně vzhlédl k obrovské stavbě. Mlčky se postavil. Onrak prošel kolem něj.
"Vzadu by měla být brána," podotkl Trull tiše.
Onrak se zastavil a pomalu se otočil ke svému společníkovi. "Tohle je tvoje chodba," řekl po chvíli. "Co cítíš z těchto… monumentů?"
"Nic, ale vím, co znamenají… stejně jako ty. Obyvatelé této říše z nich zřejmě udělali své bohy."
Na to Onrak neodpověděl. Znovu se zahleděl na olbřímí sochy a nakláněl hlavu, aby dohlédl až na vrchol. K těm zářícím jantarovým očím.
"Bude tam brána," zopakoval za ním Trull Sengar. "Prostředek, jak opustit tento svět. Proč váháš, T'lan Imass?"
"Váhám před tváří toho, co ty nemůžeš vidět," odvětil Onrak. "Je jich sedm, ano. Ale dva z nich jsou… živí…" Zaváhal, než dodal: "A tento je jeden z nich."

KAPITOLA SEDM

Čekající vojsko se brzy stane vojskem bojujícím se sebou.

Kellanved

S
vět byl obklopen červení v odstínu zaschlé krve, železa rezavějícího na bitevních polích. Červeň se zvedala jako stěna, jako řeka postavená na bok, narážející, zmatená a nejistá, na drsné útesy, jež se kolem okraje Raraku tyčily jako vykotlané zuby. Nejstarší strážci Svaté pouště, vybělené vápencové skály, drolící se pod neutuchající bouří Smršti, rozzuřené bohyně, jež ve své říši nesnese žádného soupeře. Která ve svém vzteku pohltí samotná skaliska. A v jejím srdci zatím panuje iluze klidu.

Stařec, jenž vešel ve známost jako Neviditelné ruce, se pomalu škrábal do kopce. Jeho svraštělá kůže měla barvu zašlého bronzu a potetovaný, hrubý a široký obličej měl rozrytý jako větrem ošlehaný balvan. Hřeben nad ním pokrývaly malé, žluté kvítky vzácně vykvétající nízké pouštní rostliny, kterou místní nazývali benbara. Z usušených květů připravovali omamný čaj k léčení žalu, balzám na bolest smrtelné duše. Stařec umíněně pokračoval v cestě.
Žádná životní cesta není bez krve. Prolej krev těch, kdo ti stojí v cestě. Prolej svou vlastní krev. Per se dál, broď se sílícím proudem se vším odhodláním, jaké přináší kruté obnažení pudu sebezáchovy. Děsivý tanec v proudech není umění, a předstírat opak by znamenalo propadnout iluzím.
Klam. Heborik Lehkoruký, kdysi kněz Fenera, už žádnými iluzemi netrpěl. Jednu po druhé je už dávno utopil spolu se svýma rukama. Jeho ruce - jeho neviditelné ruce - to dokázaly zvlášť dobře. Šeptaly o neviditelné síle vedené záhadnou, neústupnou vůlí. Věděl, že je nedokáže ovládat, a proto ani neměl žádné iluze. Jak by mohl?
Za sebou, na rozlehlé pláni, kde tábořily uprostřed zbořeného města desítky tisíc válečníků a jejich pomocníků, tak jasně neviděl. Vojsko bylo mocné, nyní odpočívalo, ale brzy pozvedne zbraně vedeno vůlí, která rozhodně nebyla nesmiřitelná, vůlí, která se utápěla v iluzích. Heborik se od těch dole nejen lišil - on byl jejich pravým opakem, byl ubohým odrazem v křivém zrcadle.
Darem hen'bary byl bezesný spánek. Útěcha v zapomnění.
Dorazil na hřeben a supěl námahou, když se posadil mezi kvítky, aby si na chvíli odpočinul. Neviditelné ruce byly stejně obratné jako skutečné, třebaže je neviděl - dokonce ani jako slabounkou záři, kterou vídal kdysi. Vlastně mu zrak selhával ve všem. Věřil, že je prokletím starců vidět, jak se obzor na všech stranách přibližuje. Přesto, i když byl žlutý koberec kolem něj jen rozmazanou skvrnou, do nosu mu stoupala pronikavá vůně a na jazyku zanechávala výraznou chuť.
Žár pouštního slunce byl úmorný. Měl vlastní sílu a proměňoval Svatou poušť ve vězení, byl všudypřítomný a neutuchající. Heborik si zvykl na horko nadávat, proklínat Sedmiměstí a pěstovat si nenávist k jeho obyvatelům A nyní uvízl mezi nimi. Bariéra Smršti nečinila výjimky, byla neprostupná pro ty venku i pro ty uvnitř - s výjimkou vyvolené.
O kus dál se cosi pohnulo, rozmazaná štíhlá postava s tmavými vlasy. Pak se žena posadila vedle něj.
Heborik se usmál. "Myslel jsem, že jsem sám."
"Oba jsme sami, Neviditelné ruce."
"To, Felisín, nepotřebuje ani jeden z nás připomínat." Mladší Felisín, ale to jméno nesmím vyslovit nahlas. Matka, která tě přijala za vlastní, děvče, má svá tajemství. "Co to máš v rukou?"
"Svitky," odpověděla dívka. "Od máti. Zřejmě v sobě znovu našla touhu psát básně."
Tetovaný bývalý kněz zabručel: "Já myslel, že to je láska, ne touha."
"Ty nejsi básník," opáčila dívka. "V každém případě je mluvit jasně skutečné nadání. V dnešní době básníci všechno zatemňují."
"Jsi krutý kritik, děvče," poznamenal Heborik.
"Volání na stín, tak to nazvala. Nebo spíš pokračuje v básni, kterou začala její matka."
"Aha, ano, stín je šerá říše. Je jasné, že si zvolila styl odpovídající námětu, a možná i námětu její matky."
"To se hodí, Neviditelné ruce. Teď si vezmi jméno, pod jakým je dnes známo vojsko Korbolo Doma. Psobijci. To je, dědo, poetické. Jméno plné rozpaků skrytých za jeho pyšným řvaním. Jméno, co se hodí i pro samotného Korbolo Doma, který tu stojí rozkročený ve své hrůze."
Heborik utrhl první květ, přidržel si jej u nosu a po chvíli ho dal do kožené mošny u boku. ",Rozkročený ve své hrůze.'
Zajímavý obrat, děvče. Já u něj ale žádný strach nevidím. Malazské vojsko sbírající se v Arenu tvoří jenom tři ubohé legie rekrutů. A velí jim žena, která nemá žádné zkušenosti. Napan se nemá čeho bát."
Dívka se zasmála a ten zvonivý zvuk jako by vzduchem vysekl ledovou cestičku. "Nemá důvod, Neviditelné ruce? Ve skutečnosti má mnoho důvodů. Mám ti je vyjmenovat? Leoman. Toblakai. Bidithal. L'orik. Mathok. A nejděsivější ze všech: ša'ik. Máti. Tábor je jako hnízdo hadů, vře v něm nepokoj. Unikl ti poslední záchvat. Máti vyhodila Mallika Rela a Pullyka Alara. Vyhostila je. Korbolo Dom ztrácí další dva spojence v mocenském boji -"
"Žádný boj o moc se nevede," zavrčel Heborik a utrhl hrst květů. "Jsou to hlupáci, jestli si myslí, že něco takového je možné. Ša'ik ty dva vyhodila, protože jim v žilách koluje zrada. Pocity Korbolo Doma jsou jí lhostejné."
"On si myslí opak, a to je důležitější než to, co může, nebo nemusí být pravda. A jak máti zareagovala na to, co její prohlášení vyvolalo?" Felisín svitky ometla rostliny před sebou. "Básní."
"Dar vědění," zamumlal Heborik. "Bohyně Smršti šeptá vyvolené do ucha. V chodbě stínu jsou tajemství, tajemství o pravdě, která je důležitá pro samotnou Smršť."
"Co tím myslíš?"
Heborik pokrčil rameny. Mošnu už měl skoro plnou. "Žel, jsem obdařen jasnozřivostí." Že mi to hodně prospělo.
"Jedna stará chodba byla roztříštěna a její úlomky se rozletěly do všech říší. Bohyně Smršti má moc, ale ta není její vlastní, nebo aspoň zprvu nebyla. Jen další úlomek, ztracený a plný bolesti. Zajímalo by mě, co byla bohyně, když narazila na Smršť. Asi menší božstvo nějakého pouštního kmene. Duch letního větru, snad ochránkyně nějakého pramene. Bezpochyby jedna z mnoha. Pochopitelně, jakmile si ten úlomek přivlastnila, netrvalo jí dlouho, než zničila staré soupeře a vynutila si naprostou a nelítostnou nadvládu nad Svatou pouští."
"Poutavá teorie, Neviditelné ruce," podotkla Felisín. "Ale neříká nic o Sedmi svatých městech, o Sedmi svatých knihách, o proroctví Drydžhny Apokalypsy."
Heborik frkl. "Kulty krmící se sebou navzájem, děvče. Přebírají celé báje, aby nakrmily víru. Sedmiměstí se zrodilo z kočovných kmenů, ale odkaz, co je předchází, patří staré civilizaci, která zase spočívala na nepevných základech ještě starší říše - První říše T'lan Imass. To, co ve vzpomínkách přežije, nebo vybledne a ztratí se, je otázkou náhody a shody okolností."

"Básníci možná znají hlad," podotkla suše, "ale historikové hltají. A hltání zabíjí jazyk a činí z něj mrtvou věc."
"To není zločin historiků, děvče, nýbrž kritiků."
"Proč se hádat o hlouposti? Tak tedy učenců."
"Stěžuješ si snad, že mé výklady ničí záhady panteonu? Felisín, na tomto světě jsou mnohem důležitější věci, nad kterými můžeš žasnout. Nechej bohy a bohyně jejich nechutným obsesím."
Její smích ho znovu zarazil. "Jsi opravdu zábavný společník, dědo! Kněz odvržený vlastním bohem. Historik odsouzený do žaláře za své teorie. Zloděj, kterému nezůstalo nic, co by stálo za ukradení. Ten, kdo tu potřebuje žasnout, nejsem já."
Slyšel, jak vstává. "Vlastně mě pro tebe poslali."
"Ale? Ša'ik chce další radu, kterou bude nepochybně také ignorovat?"
"Tentokrát ne. Byl to Leoman."
Heborik se zamračil. A kde je Leoman, tam bude Toblakai. Jedinou předností toho zabijáka je, že se drží své přísahy už nikdy se mnou nepromluvit. Přesto na sobě budu cítit jeho oči. Jeho zabijácké oči. Jestli je v táboře někdo, koho by měli vyhostit… Pomalu se zvedl. "Kde ho najdu?"
"V šachtovém chrámu," odpověděla Felisín.
Samozřejmě. A co jsi vůbec dělala v Leomanově společnosti?
"Vzala bych tě za ruku," dodala Felisín, "ale ten dotek mi připadá až příliš poetický."
Šla vedle něj dolů z kopce mezi dvěma obrovskými ohradami, které teď byly prázdné - ovce a kozy byly přes den vyháněny na pastvu východně od trosek. Prošli širokým průlomem v hradbě mrtvého města a dostali se na jednu z hlavních ulic vedoucích do spleti rozlehlých budov, z nichž ovšem zůstaly jen základy a zbytky zdí. Ulice získala nové jméno Chrámový okruh.
Moderní město na troskách starého tvořily domky z vepřovic, jurty a stany z kůží. Krámky pod širokými markýzami jen bujely a horkým vzduchem se nesly hlasy a vůně z kuchyní. Místní domorodci, kteří šli za svým vlastním válečným náčelníkem Mathokem - ve Štábu ša'ik měl postavení odpovídající generálovi - se mísili s Psobijci, nesourodou tlupou odpadlíků z velkých měst, hrdlořezy a osvobozenými zločinci z bezpočtu malazských vojenských vězení. Tábor markytánů byl stejně pestrý, jako nějaký podivný, soběstačný kmen, kočující provizorním městem, hnán touhou po pohybu na popud neviditelných rozmarů bezpochyby politického původu. V této chvíli se kvůli nějaké skryté porážce chovali nenápadněji než obvykle - staré děvky vodily desítky téměř nahých, hubených dětí, kováři, koželuhové, kuchaři a kopáči latrín, vdovy, manželky a několik manželů a ještě méně otců a matek… většina z nich byla nějak ve spojení s válečníky z armády ša'ik, ale ty nitky byly přinejlepším chatrné, snadno se mohly přetrhnout a často se zamotaly do sítě cizoložství a nemanželských potomků.
Město bylo podle Heborikova názoru mikrokosmem Sedmiměstí. Důkaz všeho zla, jež se Malazská říše vydala léčit jako dobyvatelská a poté okupační síla. Ve svobodě tu bylo jen málo ctnosti, kterou by bývalý kněz viděl. Tušil však, že takové zrádné myšlenky má jen on sám. Říše mě odsoudila jako zločince, a přece zůstávám Malažanem. Dítě říše, znovu probuzený stoupenec starého císařova hesla "mečem k míru". No, milá Tavore, přiveď své vojsko sem do srdce vzpoury a probodni je. Já pro tu ztrátu plakat nebudu.
Chrámový okruh byl málem opuštěný, ve srovnání s přecpanými ulicemi, kudy právě prošli. Byl to domov starých bohů, zapomenutých božstev uctívaných kdysi zapomenutým lidem, jenž po sobě kromě bortících se sutin a chodníků po kotníky zasypaných zaprášenými střepy nic nezanechal. A přece to zřejmě pro některé lidi stále zůstávalo cosi z posvátna, protože právě tady našli útočiště ti nejubožejší ze ztracených.
Mezi nuzáky - byly tu staré vdovy, které nenašly útočiště ani jako třetí či čtvrtá žena nějakého válečníka či kupce, bojovníci, již přišli o nějaké končetiny, malomocní a další nemocní, kteří si nemohli dovolit léčivé síly Vysoké Denul - procházelo několik menších léčitelů. Kdysi mezi nimi byla i spousta opuštěných dětí, ale na to ša'ik dohlédla. Počínajíc Felisín je všechny adoptovala - do své soukromé družiny, jako akolyty kultu Smršti. Podle Heborikova posledního zběžného odhadu jich bylo přes tři tisíce, od čerstvě odstavených až do věku Felisín - která byla téměř stejně stará jako ša'ik. Pro ně všechny byla ša'ik matkou. Nesetkalo se to zrovna s nadšením. Pasáci přišli o svá jehňátka.
Uprostřed Chrámového kruhu byla velká osmiboká šachta pronikající hluboko do vápence. Na její dno, zbavené zde se usídlivších hadů, štírů a pavouků a zabrané Leomanem S cepy, nikdy neproniklo sluneční světlo. Leomanem, jenž býval nejdůvěryhodnějším osobním strážcem starší ša'ik. Avšak znovuzrozená ša'ik zalovila v hlubinách jeho duše a nalezla jej prázdného, bez víry, s charakterovou vadou, kdy nechtěl vědět nic o jistotách. Nová vyvolená usoudila, že mu nemůže věřit - alespoň ne, pokud ho bude mít u sebe. Převedla ho k Mathokovi, i když jeho nové postavení zřejmě zahrnovalo jen málo povinností. Toblakai sice zůstal jejím osobním ochráncem, avšak tento obr s rozbitým tetováním na obličeji se svého přátelství s Leomanem nevzdal a často byl viděn v jeho zatrpklé společnosti.
Mezi těmito dvěma válečníky se něco událo a Heborik z toho vycítil jen zlomeček. Povídalo se, že spolu kdysi skončili v řetězech jako vězni Malažanů. Heborik toužil, aby se Malažané v případě Toblakaje nezachovali tak milosrdně.
"Teď tě opustím," řekla Felisín na kraji šachty, obloženém cihlami. "Až si s tebou budu chtít příště vyměňovat názory, najdu si tě."
Heborik se zašklebil, kývl a začal sestupovat po žebříku. Jak se dostal do šera, ochladilo se. Byl tu cítit nasládlý, těžký pach durhangu - jeden z Leomanových zlozvyků, kvůli němuž si bývalý kněz říkal, zda se mladá Felisín neřídí matčiným příkladem víc, než tušil.
Vápencové dno šachty bylo nyní pokryto koberci. Prostornou komoru téměř zaplňoval zdobený nábytek - přenosný, jaký používají kupci na cestách. U zdí byly zástěny a na plátně napjatém na dřevěných rámech byly zpodobněné výjevy z místní mytologie. Tam, kde byly vidět stěny, měnily černé a okrové malby nějakého dávného umělce hladký, zvlněný kámen v mnohovrstvé obrazy savan, kde se potulovala průsvitná zvířata. Z nějakého důvodu je Heborik viděl

jasně, v koutku očí měl neustále šeptající vzpomínky na pohyb.
V šachtě se procházeli staří duchové lapení navěky jejími vysokými stěnami. Heborik toto místo, s jeho strašidelnými vrstvami neúspěchu a dávno vymřelých světů, z duše nenáviděl.
Toblakai seděl na divanu a vtíral olej do čepele svého dřevěného meče. Když Heborik slezl až dolů, ani k němu nevzhlédl. Leoman se rozvaloval v poduškách naproti.
"Neviditelné ruce," zavolal na pozdrav pouštní válečník. "Máš hen'baru? Pojď, je tu ohřívadlo a voda -"
"Dávám si ten čaj těsně předtím, než si jdu lehnout," odpověděl Heborik a zamířil k němu. "Chtěl jsi se mnou mluvit, Leomane?"
"To vždycky, příteli. Copak nás vyvolená nenazývá posvátný trojúhelník? Nás tři v téhle zapomenuté díře? Nebo jsem to snad popletl a měl jsem zaměnit slova ‚posvátný' a ‚zapomenutý'? Pojď, posaď se. Mám tu bylinkový čaj, jaký tě udrží na nohou."
Heborik si sedl. "A nač potřebuju zůstat na nohou?"
Leoman se usmíval, což Heborikovi prozradilo, že ho durhang zbavil obvyklé odtažitosti. "Milý Neviditelné ruce," zabručel válečník, "to potřebují ti, kdo jsou pronásledovaní. Nakonec lev si pochutná na té gazele, která má nos na zemi."
Bývalý kněz zvedl obočí. "A kdo po nás jde teď, Leomane?"
Leoman se opřel v poduškách. "Přece Malažané, pochopitelně. Kdo jiný?"
"Tak to si rozhodně musíme promluvit," pravil Heborik s hranou dychtivostí. "Nakonec já nemám ani tušení, že nám Malažané chtějí ublížit. Víš to určitě?"
Na Leomana promluvil Toblakai. "Jak už jsem ti říkal, toho starce je třeba zabít."
Leoman se zasmál. "Ach, příteli, když jsi nyní ty jediný z nás tří, komu vyvolená naslouchá, radil bych ti, aby ses o tomhle nezmiňoval. Ona to zakázala a tím to končí. Ne že bych s tebou souhlasil. Je to stará písnička a má být zapomenuta."
"Toblakai mě nenávidí, protože jasně vidím, co ho straší na duši," podotkl Heborik. "A vzhledem k tomu, že přísahal, že na mě už nikdy nepromluví, jeho naděje na rozhovor jsou žalostně omezené."
"Tleskám tvému jemnocitu, Neviditelné ruce."
Heborik frkl. "Jestli jsi se mnou chtěl opravdu o něčem mluvit, Leomane, tak povídej. Jinak se vrátím na světlo."
"To by byla dlouhá cesta," zasmál se válečník. "Tak dobře. Bidithal se vrátil ke svým starým způsobům."
"Bidithal? Ten velemág? A jakým ‚starým způsobům'?"
"Jde o děti, Heboriku. Děvčátka. Je nepříjemně… hladový. Ša'ik naneštěstí není vševědoucí. Ano, zná Bidithalovy staré záliby - nakonec je zakusila z první ruky, když byla ša'ik starší. Ale ve městě je teď skoro sto tisíc lidí. Když každý týden zmizí pár dětí… snadno to unikne pozornosti. Jenomže Mathokovi lidi jsou od přírody bdělí."
Heborik se zamračil. "A co chceš, abych s tím udělal?"
"Tebe to nezajímá?"
"Ovšemže ano. Ale jsem jenom stařec bez, jak říkáš, hlasu. Kdežto Bidithal je jedním ze tří věrných ša'ik, jeden z jejích nejmocnějších velemágů."
Leoman začal připravovat čaj. "Máme něco společného, příteli," podotkl, "my tři tady. S jistým dítětem." Vzhlédl a naklonil se, aby mohl na mřížku na ohřívadle postavit konvici. Modré oči upíral na Heborika. "Které Bidithala zaujalo. Ale nejde jenom o zájem čistě sexuální. Felisín je vyvolenou dědičkou ša'ik - to vidí každý, že? Bidithal věří, že musí být přetvořena stejně jako matka - když byla ša'ik starší. Dítě musí jít ve stopách matky, v to věří Bidithal. Jako zlomil matku, tak musí zlomit dítě."
Při Leomanových slovech se Heborika zmocnila chladná hrůza. Zamračeně se podíval na Toblakaje. "Tohle musí slyšet ša'ik."
"Už o tom slyšela," odtušil Leoman, "ale Bidithala potřebuje, i kdyby jen proto, aby tvořil protiváhu Febrylovi a L'orikovi. Ti tři se navzájem nenávidí. Slyšela o tom, Neviditelné ruce, a tak pověřila nás tři, abychom… byli bdělí."
"A jak to máme, ve jménu mistra Kápě, udělat?" štěkl Heborik. "Já jsem skoro slepý! Toblakaji! Řekni ša'ik, ať toho starýho všiváka nechá zaživa stáhnout z kůže a na Febryla a L'orika ať se vykašle!"
Obrovský divoch vycenil zuby na Leomana. "Slyším pod kamenem syčet ještěrku, Leomane S cepy. Takovou odvahu rychle ukončíš patou."
"Ach," povzdechl si Leoman, "Bidithal naneštěstí není problém. Nakonec by mohl ša'ik zachránit. Febryl kuje zradu, příteli. A s kým? Neví se. Rozhodně ne s L'orikem - L'orik je z těch tří zdaleka nejmazanější a rozhodně není žádný pitomec. Ale Febryl potřebuje spojence mezi mocnými. Je s ním spřažený Korbolo Dom? Nevíme. Kamist Reloe? Jeho dvě poručíci čarodějky Henaras a Fayelle? I kdyby se s ním spojili všichni, Febryl pořád potřebuje Bidithala - buď aby stál stranou a nic nepodnikal, nebo aby se k němu připojil."
"A přece je Bidithal věrný," zavrčel Toblakai.
"Svým způsobem," souhlasil Leoman. "Ví, že Febryl plánuje zradu, a teď jen čeká na pozvání. A potom to řekne ša'ik."
"A pak všichni spiklenci zemřou," zakončil Toblakai.
Heborik zavrtěl hlavou. "A co když se ukáže, že ke spiklencům patří její celý štáb?"
Leoman pokrčil rameny a začal nalévat čaj. "Ša'ik má Smršť, příteli. A k velení vojsku? Má Mathoka. A mě. A L'orik zůstane, to je jisté. Sedmička nás vem, Korbolo Dom je v každém případě nespolehlivý."
Heborik dlouho mlčel. Když mu Leoman ukázal, aby si vzal čaj, nepohnul se. "A tak je lež odhalena," pronesl nakonec zadumaně. "Toblakai ša'ik neřekl nic. Ani on, ani Mathok, ani ty, Leomane. Tak se chceš dostat zpátky k moci. Rozdrtit spiknutí a tak zničit soupeře. A teď jsi k tomu přizval i mě."
"Není to zas tak velká lež," namítl Leoman. "Ša'ik se dozvěděla, že Bidithal znovu loví děti…"

"Ale ne Felisín."
"Vyvolená nesmí dovolit, aby její osobní náklonnost ohrozila celé povstání. Jednala by zbrkle -"
"A ty si myslíš, že mně na tom povstání za mák záleží, Leomane?"
Válečník se usmál. "Tobě nezáleží na ničem, Heboriku. Ani na sobě samém ne. Ale není to až tak úplně pravda, viď? Je tu Felisín. Je tu to dítě."
Heborik vstal. "Tady jsem skončil."
"Jen jdi, příteli. Věz, že tvá společnost je tu vždy vítaná."
Bývalý kněz zamířil k žebříku. U něj se ještě zastavil. "A já slyšel, že z téhle díry zmizeli všichni hadi."
Leoman se zasmál. "V chladném povětří… usínají. Pozor na ten žebřík, Neviditelné ruce."
Když byl stařec pryč, Toblakai odložil meč a vstal. "Půjde rovnou za ša'ik," prohlásil.
"Ano?" opáčil Leoman a pokrčil rameny. "Ne, myslím, že ne. Ne za ša'ik…"

Ze všech chrámů původních sedmiměstských kultů pouze ty, jež byly zbudovány ve jménu jednoho konkrétního boha, měly architektonický styl odrážející styl starověkých trosek v Chrámovém okruhu. A tak podle Heborika nebylo na místě, které si Bidithal zvolil za své doupě, nic náhodného. Pokud by základy chrámu, jejž velemág zabral, měly ještě zdi a střechu, stál by tu nízký, proporčně příliš dlouhý dóm s půltuctem opěrných oblouků připomínajících žebra nějakého obrovského mořského živočicha nebo možná kostru dlouhé lodi. Stanové plátno zakrývající omšelé pozůstatky bylo upevněno k více méně zachovalým křídlům. Křídla a rozložení podlahy byly dostatečným důkazem, jak chrám původně vypadal. A v Sedmi svatých městech a i v jejich menších příbuzných bylo lze nalézt jisté dosud existující chrámy, blízce připomínající tento zbořený.
Heborik v tom tušil záhadu. Bidithal nebyl vždycky velemág. Rozhodně neměl tento titul. V jazyce Dhóbriů byl znám jako Rašan'ais. Arcikněz kultu Rašan, který v Sedmiměstí existoval dávno předtím, než trůn stínu získal nového majitele. Pokroucenému myšlení lidí zřejmě uctívání prázdného trůnu nijak nevadilo. Není to o nic podivnější než poklekat před kancem léta, před bohem války.
Kult Rašan nepřijal ascendenci Ammanase - Stínupána - a Špagáta na místo nejvyšší moci v chodbě stínu právě nejlépe. Ačkoliv o tom Heborik věděl jen málo, kult se zřejmě rozpadl. V chrámech byla prolita krev a po znesvěcení chrámů vraždami zůstali mezi věřícími pouze ti, kdo uznali nástupnictví nových bohů. Vyhnanci, vyřazení, zatrpklí a lízající si rány, odtáhli.
Muži jako Bidithal.
Poražení, ale ještě zdaleka ne vyřízení, usuzoval Heborik. Protože architekturu těchto trosek v Sedmiměstí napodobují chrámy Meanas… jako přímí potomci nejstarších kultů této země…
Ve Smršti našel vyloučený Rašan'ais útočiště. Další důkaz Heborikova přesvědčení, že Smršť je jen úlomek rozbité chodby a že ta roztříštěná chodba patřila stínu. A je li tomu vskutku tak, co vlastně Bidithal zamýšlí se ša'ik? Je opravdu věrný Drydžhně Apokalypse, tomu posvátnému požáru ve jménu svobody? Odpovědi na tyto otázky neznal.
Pod celým tímto povstáním působil neviditelný proud - vlastně i pod samotnou Malazskou říší - neznámý hráč, jímž byl nový vládce stínu, a jeho nebezpečný společník. Ammanas Stínupán, jenž býval Kellanved - císař Malazské říše a dobyvatel Sedmiměstí. Kotilion, jenž býval Tanečník - mistr Drápů a nejnebezpečnější asasín říše, dokonce nebezpečnější než Mrzena. Bohové pod námi, něco se tu děje… rád bych věděl, čí tahle válka vlastně je.
Znepokojen těmito myšlenkami mířil k Bidithalovu doupěti a chvíli mu trvalo, než si uvědomil, že ho někdo volá. Jak se snažil zjistit, kdo to je, překvapilo ho, když mu kdosi znenadání položil ruku na rameno.
"Omlouvám se, Neviditelné ruce, jestli jsem tě vyděsil."
"Aha, L'orik." Heborik konečně poznal vysokého muže v bílém rouše. "Tady obvykle nestrašíš."
Lehce ublížený úsměv. "Lituji, že je má přítomnost považována za strašnou - leda bys ovšem ten výraz použil bezděky."
"Chceš říct lehkomyslně. To ano. Právě jsem odešel od Leomana a nechtě jsem se nadýchal výparů durhangu. Chtěl jsem říct, že tě je v těchto končinách málokdy vidět, to je všechno."
"To vysvětluje tvůj ustaraný výraz," podotkl L'orik.
Setkání s tebou, durhang, nebo Leoman? Vysoký mág - jeden z trojice velemágů ša'ik - nebyl od přírody vlídný a uměl se ovládat. Heborik netušil, kterou chodbu používá. To možná věděla jenom ša'ik.
Po chvíli velemág pokračoval: "Tvůj směr naznačuje návštěvu u jistého obyvatele Okruhu. Dále z tebe cítím bouři pocitů, což mě vede k předpokladu, že blížící se setkání bude bouřlivé."
"Myslíš, že bychom se s Bidithalem mohli pohádat," zavrčel Heborik. "No ano, to je zatraceně pravděpodobné."
"Já sám jsem ho opustil teprve před chvílí," pravil L'orik. "Snad je na místě varování? Je kvůli něčemu tuze podrážděný, a tudíž nerudný."
"Možná kvůli něčemu, co jsi mu řekl," nadhodil Heborik.
"To je docela dobře možné," přiznal mág. "A pokud ano, tak se omlouvám."
"Fenerovy kly, L'oriku, co děláš v téhle všivé armádě zmijí?"
Znovu ten ublížený úsměv a pokrčení ramen. "Mezi Mathokovými kmeny jsou ženy a muži, kteří tancují s límcovými zmijemi - jaké občas najdeš tam, kde roste vysoká tráva. Je to složitý a bezpochyby nebezpečný tanec, avšak oplývá jistým kouzlem. Má v sobě určitou přitažlivost."
"Tebe baví riskovat, i když ti jde o život."
"Mohl bych se na oplátku zeptat já, proč jsi tady, Heboriku? Hodláš se vrátit ke svému povolání historika a zajistit, že příběh o ša'ik a Smršti se bude vyprávět dál? Nebo jsi opravdu lapen do pasti věrnosti vznešené věci svobody? Obojí určitě platit nemůže, nebo ano?"

"Byl jsem jen druhořadý historik, L'oriku, to přinejlepším," zabručel Heborik, nehodlaje rozvádět důvody, proč zůstává - ani jeden z nich nebyl důležitý, protože ša'ik by ho nejspíš stejně nenechala odejít.
"Nemáš se mnou strpení. Nechám tě tedy tvému úkolu." L'orik se nepatrně uklonil a poodstoupil.
Heborik se za ním díval, jak odchází, chvíli nehybně stál a pak znovu vykročil. Tak Bidithal je podrážděný, co? Hádka s L'orikem, nebo něco tajného? Velemágovo obydlí už bylo jen kousek, Heborik viděl stan se špičatou střechou, vybledlý a zakouřený, jako špinavě fialovou šmouhu dřepící nad kamennými základy. Před vchodem do stanu se choulila od slunce spálená špinavá postava a mumlala něco v cizím jazyce, tvář skrytou pod dlouhými, mastnými hnědými vlasy. Postava neměla ruce ani nohy a na pahýlech byla vidět jizvová tkáň, z níž stále vytékal žlutobílý hnis. Muž pahýlem vyrýval široké vzory v prachu, samé řetězy, pořád dokola, kdy s každou otočkou překresloval to, co již udělal.
Ten patří Toblakajovi. Jeho mistrovské dílo - Sulgar? Silgar. Nathi. Muž byl jeden z mnoha zchromlých, chorých a nuzných obyvatel Chrámového okruhu. Heborik by rád věděl, co ho přitáhlo k Bidithalovu stanu.
Došel ke vchodu. Chlopeň byla podle kmenového zvyku přivázaná, bylo to velkorysé gesto na přivítanou, hlásající bezelstnost. Když se sklonil, aby mohl vejít, Silgar se zavrtěl a zvedl hlavu.
"Bratře můj! Už jsem tě viděl, ano! Zmrzačený - jsme si podobní!" Mluvil směsí nathijštiny, malazštiny a ehrlijštiny. V úsměvu předváděl zkažené zuby. "Na těle i na duchu, že? My dva, ty a já, jsme tu jediní poctiví smrtelníci!"
"Když to říkáš," zahučel Heborik a vstoupil do Bidithalova domova. Za ním se nesl Silgarův smích.
Nikdo se nenamáhal ve stanu poklidit. Na písku ležely cihly a rum, úlomky malty a střepy z nádobí. V rozlehlé prostoře bylo rozmístěno několik kusů nábytku. Byla tu velká, nízká dřevěná postel s několika tenkými matracemi. Před postelí stála čtyři skládací kupecká křesílka se třemi nohami podle místního vzoru, jako by Bidithal měl ve zvyku oslovovat posluchače, akolyty či žáky. Na malém stolku vedle hořel asi tucet olejových lampiček.
Velemág byl obrácen k Heborikovi zády. Kousek za jeho levým ramenem byla na oštěpu vraženém do země a obloženém dole kameny upevněná pochodeň vrhající mužův stín na stěnu stanu.
Heborika zamrazilo, protože to vypadalo, že velemág posunky rozmlouvá s vlastním stínem. Možná je vyvrženec jen naoko. Stále dychtí hrát si s Meanas. Ve jménu Smršti, nebo vlastním? "Velemágu," zavolal bývalý kněz.
Starý svraštělý muž se pomalu otočil. "Pojď ke mně," zachraptěl, "budu experimentovat."
"To není zrovna nejpovzbudivější pozvání, Bidithale." Přesto k němu Heborik zamířil.
Bidithal netrpělivě mávl rukou. "Blíž! Chci vidět, jestli tvoje neviditelné ruce vrhají stín."
Heborik se zarazil a couvl. "To bys určitě chtěl, ale já ne."
"Přistup!"
"Ne."
Velemág se zle zamračil a v černých očích se mu zablýsklo. "Až příliš dychtíš chránit svá tajemství."
"A ty ne?"
"Já sloužím Smršti. Na ničem jiném nezáleží -"
"Až na ty tvoje choutky."
Velemág naklonil hlavu na stranu a téměř zženštile mávl rukou. "Nezbytnosti smrtelníků. I když jsem ještě byl Rašan'ais, neviděli jsme důvod odvracet se od tělesných potěšení. Vlastně proplétání stínů skýtá velikou moc."
"A tak jsi znásilnil ša'ik, když byla ještě dítě. A vyhnal z ní všechnu naději na to, že by v budoucnu mohla zakusit takové potěšení, jakému se nyní oddáváš. V tom nevidím žádnou logiku, Bidithale - jenom chorou mysl."
"Mým záměrům ty nedokážeš porozumět, Neviditelné ruce," odtušil velemág se samolibým úšklebkem. "Takovou ubohou snahou mi nemůžeš ublížit."
"Slyšel jsem, že jsi podrážděný, vyvedený z míry."
"Aha, L'orik. Další hlupák. Spletl si vzrušení s podrážděním, ale už o tom nebudu mluvit. Ne s tebou."
"Dovol mi být stejně stručný, Bidithale." Heborik popošel blíž. "Jestli se jenom podíváš na Felisín, těmahle rukama ti utrhnu hlavu."
"Felisín? Oblíbenkyni ša'ik? Opravdu si myslíš, že je panna? Než se ša'ik vrátila, dítě bylo opuštěné, sirotek. Nikdo se o ni nestaral -"
"Na ničem z toho nezáleží," prohlásil Heborik.
Velemág se odvrátil. "Jak myslíš, Neviditelné ruce. Mistr Kápě ví, že je tu spousta dalších -"
"A všechny jsou teď pod ochranou ša'ik. Opravdu si myslíš, že ti dovolí je takhle zneužívat?"
"Na to se jí budeš muset zeptat sám," odtušil Bidithal. "Nyní odejdi. Už nejsi mým hostem."
Heborik zaváhal a jen tak tak odolal touze muže na místě zabít. Bylo by to vůbec preventivní? Copak se ke svým zločinům sám nepřiznal? Ale tady neplatí malazská spravedlnost, že? Jediný zákon, který tu existuje, je zákon ša'ik. A na tohle nebudu sám. Dokonce i Toblakai přísahal, že bude Felisín chránit. Jenže co ty ostatní děti? Proč to ša'ik dovoluje, pokud to není, jak říkal Leoman ? Potřebuje Bidithala. Potřebuje ho, aby zradil zrádce Febryla.
Ale co mně na tom všem záleží? Tenhle… tvor si nezaslouží žít.
"Přemýšlíš o vraždě?" zamumlal Bidithal znovu, otočený zády k Heborikovi, a jeho stín, jakoby nezávisle na něm, tančil na stěně stanu. "Nebyl bys první, a tuším, že ani poslední. Měl bych tě ale varovat. Tento chrám byl nedávno znovu vysvěcen. Udělej ještě krok ke mně, Neviditelné ruce, a poznáš jeho moc."
"Ty věříš, že ti ša'ik dovolí pokleknout před Stínupánem?"
Muž se prudce otočil a obličej měl zkřivený vzteky. "Stínupánem? Tím… cizákem ? Kořeny Meanas leží ve starší chodbě! Kdysi jí vládl -" Zavřel pusu, až to cvaklo, a pak se usmál a odhalil černé zuby. "To není pro tebe. Ne, pro tebe ne, bývalý kněze. Ve Smršti je víc - tvá přítomnost je snášena, ale nic víc. Vyzvi mě, Neviditelné ruce, a poznáš svatý hněv."

Heborikův úsměv byl tvrdý. "Ten už jsem poznal, Bidithale. A přece jsem pořád tady. Že je tu toho víc? Možná jsem tu já, abych se ti postavil. Radím ti, aby ses nad tím zamyslel."
Vyšel ven a zamrkal v jasném slunečním světle. Silgar nebyl nikde v dohledu, ale svůj složitý obrazec v prachu kolem Heborikových nohou dokončil. Řetězy obklopující postavu s pahýly místo rukou… zato s nohama. Bývalý kněz se zamračil a produsal obrazem.
Silgar nebyl žádný umělec. Heborik měl špatný zrak. Možná viděl jen to, co mu napovídal strach - v kruhu řetězů byl nakonec sám Silgar. V každém případě to nebylo natolik důležité, aby si obraz prohlížel pozorněji. Kromě toho ho určitě rozmazal, když jím prošel.
Nic z toho však nevysvětlovalo mrazení, které cítil, když šel dál pod spalujícím sluncem.
V jámě se svíjely zmije a on byl uprostřed nich.

Kvůli starým jizvám od pout vypadaly jeho kotníky a zápěstí jako článkované kmeny a každý kruh kolem jeho končetin mu připomínal tu dobu, každý okov, který ho sevřel, každý řetěz, který ho držel. Ve snech se mu znovu zjevovala bolest jako živé zvíře, uhrančivě se proplétající spletí zmatených, děsivých scén.
Starý Malažan bez rukou a s téměř splývajícím tetováním i přes svou slepotu viděl dost jasně, zahlédl přízraky vláčející se za ním, zástup mrtvých, plížících se dnem i nocí v jeho stopách, sténajících tak hlasitě, až se v jejich křiku utápěl i hlas Urugala, a stahujících se kolem tak blízko, že zastírali bohovu kamennou tvář závojem jedné smrtelné tváře za druhou - a všechny byly zkřivené bolestí a strachem jako ve chvíli umírání. A přece to stařec nepochopil, aspoň ne docela. Děti mezi těmito oběťmi - děti nedávno narozené, ve smyslu, v jakém toto slovo používali lidé z nížin - nepadly všechny pod krvomečem Karsy Orlonga. Všechny do jednoho byly potomky, kteří se již nikdy nenarodí, přerušené pokrevní linie v trofejemi přeplněné jeskyni Teblorova života.
Toblakai. Jméno zašlé slávy, rasa válečníků, již stáli po boku smrtelných Imassů, po boku chladných Jaghutů a démonických Forkrul Assail. Jméno, pod nímž byl Karsa Orlong známý nyní, jako by jen on sám byl dědicem starších vládců v mladším, drsném světě. Před mnoha lety by ho tato představa naplnila prudkou, krvežíznivou pýchou. Teď jím zmítala jako pouštní kašel, oslabovala ho. Viděl to, co nikdo jiný, že jeho nové jméno je titul naleštěné, zaslepující ironie.
Teblorové hluboko padli pod Thelomen Toblakai. Byli jen odrazem těla. Jako hlupáci poklekali před sedmi tvářemi vytesanými do skály. V údolí, kde žili, byl okolní obzor téměř na dosah. Oběti kruté nevědomosti - za niž nebylo možné dávat nikomu vinu - propletené klamem, za nějž Karsa Orlong hodlal vyrovnat účet.
Jemu a jeho lidu ukřivdili a válečník, který nyní chodil mezi zaprášenými, vybělenými stromy dávno mrtvého sadu, na to jednou odpoví.
Jenomže nepřítel měl tolik tváří…
I když byl sám jako teď, přece toužil po samotě. Ta mu však byla upřena. Chřestění řetězů ani nekonečný křik zabitých neutichaly. Dokonce ani záhadná, ale hmatatelná síla Raraku mu neposkytla útěchu - samotné Raraku, ne Smršti, protože Toblakai věděl, že Smršť je proti Svaté poušti jako dítě, a bylo mu to lhostejné. Raraku zažila mnoho takových bouří, ale přežila je, stejně jako všechno ostatní, se zdravou kůží z písku a s pevnou pravdou kamene. Raraku byla svým vlastním tajemstvím, skrytým skalním podložím, jež tu válečníka drželo. Věřil totiž, že se od Raraku dozví svou vlastní pravdu.
Před mnoha měsíci poklekl před znovuzrozenou ša'ik. Mladou ženou s malazským přízvukem, která se mu objevila před očima se svým potetovaným, bezrukým mazlíčkem. Poklekl před ní, ale ne jako otrok, ne ze znovuzrozené víry, nýbrž z úlevy. Z úlevy, že čekání skončilo, že bude moci odvést Leomana z tohoto místa neúspěchu a smrti. Viděli, jak byla starší ša'ik zavražděna, když byla pod jejich ochranou. Ta porážka Karsu žrala. A přece se nedokázal přimět, aby uvěřil, že tato nová vyvolená je něčím víc než nešťastnou obětí, kterou šílená bohyně Smršti prostě vytáhla z divočiny, smrtelný nástroj, který bude využit s nemilosrdnou krutostí. To, že se byla ochotná dobrovolně účastnit vlastní nadcházející zkázy, bylo podle Karsy stejně žalostné. Ta zjizvená mladá žena měla očividně vlastní důvody k tomu, co dělala, a toužila po moci.
Veď nás, vojevůdce.
Jak se tak bezcílně toulal sadem - město bylo asi lígu na východ odsud, sad byl na kraji trosek nějakého jiného města - ta slova zaznívala s trpkým smíchem jeho myšlenkami. Vojevůdcové kolem sebe potřebovali takové síly, nasbírané na zoufalou obranu sebeklamu, zbrklé cílevědomosti. Vyvolená se Toblakajovi podobala víc, než si myslela, nebo spíš tomu mladšímu Toblakajovi, Teblorovi dohlížejícímu na zabíjení - na vojsko o dvou vojácích, s nimiž přinášel zmatek.
Starší ša'ik byla něco úplně jiného. Měla znepokojivá vidění Apokalypsy, která ji neustále tahala dál, jako by byla loutka přivázaná na provázky. A v Karsově duši uviděla pravdu, varovala ho před nadcházejícími hrůzami - ne konkrétně, protože, jako všichni jasnovidci, i ona viděla vše nejasně - ale stačilo to, aby se v Karsovi probudila jistá… bdělost.
A poslední dobou zřejmě nedělal nic jiného, než že bděl. Zatímco šílenství z duše bohyně Smršti pronikalo jako jed do krve všech vůdců povstání. Povstání… to opravdu bylo. Ale nepřítelem nebyla Malazská říše. Oni povstali proti samotnému zdravému rozumu. Řádu. Čestnému jednání. "Vláda všech", jak to nazýval Leoman, ač se jeho vědomí propadalo pod husté výpary durhangu. Ano, docela dobře bych pochopil jeho únik, kdybych věřil tomu, co nám všem staví na oči - převalující se vrstvy kouře ve své šachtě, ospalý výraz, nezřetelná mluva… ach, Leomane, ale já tě nikdy neviděl, že by ses té drogy opravdu dotkl. Jsou vidět jen následky, důkazy jsou roztroušené všude kolem tebe a spánek zřejmě přichází dokonale načasován vždy, když si přeješ ukončit hovor, uzavřít jistou debatu…
Karsa tušil, že Leoman se, stejně jako on, snaží získat čas.
Raraku čekala s nimi. Možná na ně. Svatá poušť měla dar, jaký však rozpoznal jen málokdo, natož aby jej přijal. Dar,

který dorazí neviděn, zprvu nepovšimnut, dar příliš starý, aby našel obraz ve slovech, příliš beztvarý, aby ho bylo možné uchopit do rukou jako třeba meč.
Toblakai, kdysi válečník zalesněných hor, se do této pouště zamiloval. Do kamene a písku vyvedených v nekonečných odstínech ohně, do hořkých, trnitých rostlin a bezpočtu tvorů, kteří se plazili, plížili a skákali nebo se vznášeli nocí na tichých křídlech. Miloval hladovou divokost těchto živočichů, jejich tanec lovce a kořisti, věčný cyklus zapsaný do písku a pod kameny. A poušť na oplátku předělala Karsu, vydělala mu tmavou kůži, pevně mu ji natáhla na kosti, zeštíhlela mu svaly a oči zúžila do škvírek.
Leoman mu o tomto místě hodně vyprávěl, prozradil mu tajemství, jaká znali jen skuteční obyvatelé pouště. Vykládal o kruhu pobořených měst, která byla do jednoho přístavy, o starých plážích na hřebenech s homolovitými kopci táhnoucími se lígu za lígou. O škeblích, které ztvrdly na kámen a ve větru tiše, žalostně zpívaly - Leoman mu daroval koženou vestu pošitou takovými mušličkami, zbroj lkající v nekonečném, suchém větru. V pustině byly skryté prameny, mohyly a jeskyně, kde byl uctíván starodávný mořský bůh. Povídal o odlehlých kotlinách, které byly každých několik let zbaveny písku, takže se objevily dlouhé lodě s vysokou přídí ze zkamenělého dřeva pokrytého řezbami - dávno mrtvá flotila byla obnažena pod světlem hvězd, jen aby ji příštího dne opět pohřbil písek. Na jiných místech, často za plážovými hřebeny, umístili své hřbitovy zapomenutí námořníci a mrtvé ukládali do vydlabaných cedrových kmenů - ty se již všechny proměnily v kámen, jak si je vyžádala nesmiřitelná Raraku.
Jedna vrstva ležela na druhé, bezpočet, tajemství odhalená větrem. Byly tu útesy, v nichž lze vidět zkamenělé kostry obrovských zvířat. Pařezy vyklučených lesů, kde stromy musely být stejně velké jako v Karsově domovině. Pilíře v přístavu, kotevní kameny a otevřené šachty cínových dolů, naleziště pazourku a dokonale rovné, vyvýšené silnice, stromy, které rostly celé pod zemí, spleť kořenů táhnoucí se celé lígy, železné dřevo, z něhož byl vyřezán nový Karsův meč - jeho krvomeč praskl už dávno.
Raraku znala Apokalypsu z první ruky, poznala ji během minulých tisíciletí, a Toblakaje napadlo, zda její návrat opravdu vítá. Bohyně ša'ik kráčela pouští a kolem ní ječely v bezduchém vzteku větry, ale Karsa přemýšlel o tom, jak se projevuje - čí vlastně je Smršť? Je to chladný, neosobní vztek, nebo divoká, bezuzdná hádka?
Vede bohyně válku s pouští?
A zatím se daleko na jihu této zrádné země připravovalo k tažení malazské vojsko.
Když došel do středu sadu - kde stál nízký oltář z plochých kamenů - zahlédl na oltáři sedět štíhlou, světlovlasou ženu, jako by to byla lavička v opuštěné zahradě. Na klíně měla knihu, jejíž popraskaný obal Toblakai znal.
Promluvila, aniž by se obrátila. "Viděla jsem tu tvoje stopy, Toblakaji."
"A já tvoje, vyvolená."
"Přišla jsem sem přemýšlet," pravila, když Karsa obešel oltář a zastavil se před ní.
Já taky.
"Uhádneš, o čem přemýšlím?"
"Ne."
Mizející jizvičky po kousnutí krvniček se objevily, jen když se usmála. "Dar bohyně…" její úsměv byl stísněný, "nabízí jen zkázu."
Karsa odvrátil zrak a zadíval se na stromy. "Tento háj stejně jako Raraku," zabručel. "Je to kámen. A kámen vydrží."
"Chvíli," podotkla a úsměv zmizel. "Ale zůstává ve mně něco, co mě nutí… tvořit."
"Pořiď si dítě."
Její smích zněl skoro jako štěknutí. "Ty velký troubo Toblakaji. Tvou společnost bych uvítala častěji."
Tak proč nepřijdeš?
Ukázala na knihu na klíně. "Drydžhna píše s, abych byla zdvořilá, podvyživeným nadáním. V této knize jsou jen kosti. Posedlost braním života, ničením řádu. Ani jednou nenabízí nic místo toho. V popelu vidin se nenabízí žádné znovuzrození, a z toho na mě jde smutek. Na tebe taky, Toblakaji?"
Dlouho na ni zíral, pak řekl: "Pojď."
Ša'ik se otřásla, odložila knihu na oltář, vstala a urovnala si prostou, obnošenou telabu, volně visící na jejím těle. Karsa ji vedl mezi řadami vybělených stromů. Mlčky ho následovala. Po třiceti krocích narazili na další volný prostor. Tento byl ohraničen silnými zkamenělými kmeny. Ve stínu vrhaném kostrami větví - které zůstaly dokonale celé až po nejmenší halouzku - tu ležela kamenická truhla. Toblakai ustoupil stranou a prohlížel si ša'ik, jež mlčky hleděla na jeho rozdělanou práci.
Dva stromy byly s pomocí dláta a kladiva přetvořeny. Místo nich tu stáli dva válečníci, jeden o něco menší než Toblakai, ale mnohem mohutnější, druhý vyšší a hubenější.
Všiml si, jak se jí zrychlil dech a zruměněly jí tváře. "Máš nadání… jsi neškolený, ale odhodlaný," podotkla, aniž by odtrhla oči od soch. "Hodláš udělat celý kruh takových pozoruhodných válečníků?"
"Ne. Ti ostatní budou… jiní."
Obrátila hlavu, jak něco zaslechla. Rychle popošla blíž ke Karsovi. "Had."
Kývl. "Bude jich tu víc, přilezou ze všech stran. Jestli tu zůstaneme, bude to tu za chvíli plné hadů."
"Límcové zmije."
"A další. Ale nekoušou ani neplivou. Nikdy. Jen se sem plazí… dívat."
Pátravě si ho prohlédla, pak se zachvěla. "Jaká síla se tu projevuje? Nepatří Smršti -"
"Ne. Ani pro ni nemám jméno. Snad je to sama Svatá poušť."
Ša'ik zavrtěla hlavou. "Myslím, že se mýlíš. Ta síla podle mě patří tobě."
Pokrčil rameny. "Uvidíme, až je udělám všechny."
"Kolik?"

"Kromě Bairota Gilda a Deluma Thorda? Sedm."
Zamračila se. "Jednoho za každého ze svatých ochránců?"
Ne. "Možná. Ještě jsem se nerozhodl. Tihle dva byli mí přátelé, víš. Jsou mrtví." Zarazil se a dodal: "Měl jsem jenom dva přátele."
Lehce sebou trhla. "A co Leoman? A Mathok? A co… já?"
"Tvou podobu tu vytesat nehodlám."
"Tak jsem to nemyslela."
Já vím. Ukázal na dva teblorské válečníky. "Tvoření, vyvolená."
"Když jsem byla mladá, psala jsem básně. Po té cestě se vydala už moje matka. Věděl jsi to?"
Usmál se nad slovem "mladá", ale odpověděl vážně: "Ne, nevěděl."
"Ten zvyk jsem… znovu oživila."
"Kéž ti dobře slouží."
Musela vycítit něco z krvavého ostří vyčnívajícího pod jeho větou, protože se napjala. "Ale to není cílem, že? Sloužit. Nebo podlehnout uspokojení - tedy sebeuspokojení, protože to druhé jen následuje jako vracející se vlna ve studni -"
"Matoucí vzor."
"Ano. Je mnohem snazší považovat tě za omezeného barbara, Toblakaji. Ale touha tvořit je něco jiného, že ano? Máš odpověď?"
Pokrčil rameny. "Jestli existuje, lze ji nalézt jen hledáním - a hledání je v srdci tvoření, vyvolená."
Znovu se zadívala na sochy. "A co hledáš? U těchto… starých přátel?"
"Nevím. Zatím."
"Třeba ti to jednou povědí."
Kolem nich už bylo hadů na stovky, lezli jim po nohách, aniž by si toho některý z nich všiml, obtáčeli se jim kolem kotníků, zvedali hlavičky a vyplazovali jazyky k vyřezaným kmenům.
"Děkuju ti, Toblakaji," řekla ša'ik. "Jsem pokořena… a znovu žiju."
"Ve tvém městě jsou problémy, vyvolená."
Kývla. "Já vím."
"Jsi klidem v jeho srdci?"
Zkřivila rty v trpkém úsměvu. "Dovolí nám ti hadi odejít?"
"Ovšem. Ale nezvedej nohy. Jen se šourej. Pomalu. Udělají ti cestu."
"Mělo by mě to děsit," podotkla, jak se pomalu posouvala ke stromům.
Ale to je nejmenší z tvých starostí, vyvolená. "Přeješ li si, budu tě zpravovat o vývoji."
"Ano, děkuju."
Díval se, jak odchází. Kolem duše měl těsně ovinuté přísahy, které se pomalu stahovaly ještě těsněji. Někdy brzy něco praskne. Nevěděl co, ale pokud ho Leoman něčemu naučil, byla to trpělivost.
Když odešla, válečník se otočil a došel si pro nástroje. Na rukou měl prach, jako přízračnou patinu, nepatrně narůžovělou díky zuřící rudé bouři obtáčející svět.

Denní žár byl na Raraku pouhou iluzí. S nástupem noci se mrtvé kosti pouště rychle zbavily horečnatého dechu slunce. Vítr se ochladil a v písku propukl plazivý, bzučivý život, jako když červi vylézají z mrtvoly. Nad stanovým městem rozlezlým v ruinách poletovaly mezi hejny kápových můr a písečných blech rhizany zachvácené loveckým šílenstvím. V dálce vyli pouštní vlci, jako by je honila strašidla.
Heborik bydlel ve skromném stanu vymezeném kameny, jež kdysi tvořily základy špýcharu. Jeho obydlí stálo mimo střed města a bylo obklopeno jurtami jednoho z Mathokových pouštních kmenů. Na podlaze ležely staré koberce. Na cihlách naskládaných na malém stolku spočívalo ohřívadlo. Vedle bylo vědro vody ochucené jantarovým vínem. Půl tuctu olejových lamp zalévalo vnitřek stanu mihotavým světlem.
Heborik tu seděl sám a chladnoucím vzduchem se nesla pronikavá vůně čaje z heďbary. Zvuky kmene ukládajícího se ke spánku venku poskytovaly uklidňující pozadí, byly dost hlasité a dost zmatené, aby se nemohl soustředit. Teprve až všichni kolem usnou, začne nelítostný útok. Závratné obrazy obličeje z nefritu, tak velkého, že vzdoroval veškerému chápání. Síla zároveň cizí i pozemská, jako by se zrodila z přírodní síly, jež se neměla nikdy změnit. A přece byla změněna, přetvořena, prokleta rozumem. Obr pohřbený v otataralu, nehybný ve svém věčném vězení.
Který se nyní mohl dotknout vnějšího světa přízraky dvou lidských rukou - rukou, které si vyžádal a pak zahodil bůh.
Opustil Fener mě, nebo jsem já opustil Fenera? Rád bych věděl, který z nás je víc… zranitelný?
Tento tábor, tato válka - tato poušť - se všechny spikly a pomáhají mu zakrýt hanbu z toho, že se tu schovává. Avšak Heborik věděl, že jednoho dne se bude muset vrátit do té příšerné pustiny ze své minulosti, na ostrov, kde čekal kamenný obr. Vrátit se. Ale k čemu?
Vždycky věřil, že si jeho uťaté ruce vzal do úschovy Fener a jeho čeká drsná spravedlnost, na niž měl Ten s kly nárok. S tímto osudem se Heborik smířil, jak to jen šlo. Ale zrad, jež jediný bývalý kněz mohl na svém bohu spáchat, zřejmě nebyl konec. Fener byl vtažen do této říše, opuštěn a lapen na zemi. Heborikovy uťaté ruce si našly nového pána, pána obdařeného takovou obrovskou mocí, že dokázal vést válku i proti samotnému otataralu. Ale nepatřil sem. Heborik byl přesvědčený, že nefritový obr je vetřelec, jehož na zem poslali z jiné říše s nějakým skrytým posláním. A místo aby toto poslání dokončil, někdo ho uvěznil.
Heborik se napil čaje a modlil se, aby jeho narkotické účinky byly dostatečné a umrtvily nadcházející spánek. Čaj ztrácel svou sílu, nebo spíš on začínal být odolný vůči jeho účinkům.
Kamenný obličej ho vyzýval. Pokoušel se promluvit.

Kdosi zaškrábal na stanovou chlopeň a odhrnul ji.
Vstoupila Felisín. "Aha, ještě jsi vzhůru. To je dobře, bude to aspoň snazší. Máti si tě žádá."
"Teď?"
"Ano. V okolním světě se něco stalo. Je třeba probrat následky. Máti potřebuje tvou moudrost."
Heborik vrhl rozlítostněný pohled na hliněný hrnek s horkým čajem ve svých neviditelných rukou. Když vychladl, byla to jen trochu ochucená voda. "Mě události v okolním světe nezajímají. Jestli ode mě čeká moudrá slova, bude zklamaná."
"To jsem jí taky řekla," pravila mladší Felisín a v ocích se jí pobaveně zablesklo. "Ša'ik trvá na svém."
Pomohla mu do pláště a vyvedla ho ven s rukou, lehkou jako kápová můra, položenou na jeho zádech. Noc byla studená a všude kolem sedal prach. Vydali se křivolakými uličkami mezi jurtami. Šli mlčky. Minuli pódium, odkud znovuzrozená ša'ik poprvé oslovila davy, a pak prošli zborcenou bránou. Za ní stál velký stan o několika oddělených prostorách, jenž byl palácem vyvolené. Nestály tu žádné stráže, protože tu byla hmatatelně cítit přítomnost bohyně, mohutný tlak v mrazivém vzduchu.
V prvním pokoji nebylo moc teplo, ale s každým závěsem, kterým prošli, teplota stoupala. Palác byl bludištěm takových izolačních místností. Ve většině z nich nebyl žádný nábytek a jedna se podobala druhé. Asasín, jenž by se dostal až sem a nějak by unikl pozornosti bohyně, by se rychle ztratil. Přístup k místu, kde sídlila ša'ik, byl také mučivě křivolaký. Její komnata nebyla uprostřed, ne v srdci paláce, jak by se dalo čekat.
Pro svůj špatný zrak a nekonečné zatáčky byl Heborik brzy ztracen. Nikdy nezjistil, kam přesně jde. Připomínalo mu to útěk z dolů, namáhavou cestu na západní pobřeží ostrova - v čele šel Baudín, Baudín, jenž mel neomylný orientační smysl, skoro nadpřirozený. Bez něj by byli Heborik a Felisín zemřeli.
A byl to Dráp. Ach, Tavore, nezmýlila ses, když jsi mu věnovala svou důvěru. To Felisín odmítla spolupracovat. Měla jsi to předvídat. Inu, sestro, měla jsi předvídat spoustu věcí…
Ale tohle ne.
Vstoupili do čtvercové prostory s nízkým stropem, kterou vyvolená - starší Felisín, dítě z rodu Paranů - nazývala Trůnním sálem. A opravdu tu byl stupínek, kdysi podstavec pro ohniště, na němž stálo vysoké křeslo ze sluncem vybělěného dřeva s poduškami. Při poradách jako tahle, ša'ik vždy sedala na tomto provizorním trůne. Nikdy z něj nevstala, pokud byli její rádcové přítomni, ani aby si prohlédla zažloutlé mapy, jaké velitelé rozkládali na kůžemi pokryté podlaze. Kromě Felisín mladší byla vyvolená nejmenší osobou v místnosti.
Heborika napadlo, jestli starší ša'ik někdy trpěla stejnou nejistotou. Pochyboval o tom.
V místnosti bylo plno. Mezi veliteli vojska a lidmi, jež si ša'ik vybrala, scházeli pouze Leoman a Toblakai. Nebyla tu žádná jiná křesla, ale kolem tří ze čtyř stěn ležely podušky a polštáře. Na nich sedávali velitelé. S Felisín po boku Heborik zamířil dozadu, napravo od ša'ik, a sedl si kousek od stupínku. Dívka spočinula vedle něj.
Místnost ozařovalo nějaké stálé kouzlo a světlo i nějak ohřívalo vzduch. Všichni byli na určených místech. I když je viděl rozmazaně, znal je příliš dobře. U stěny naproti trůnu seděl napanský míšenec Korbolo Dom, s vyholenou hlavou a matně šedou kůží protkanou jizvami. Napravo od něj byl velemág Kamist Reloe, hubený, až skoro vyzáblý, s šedými vlasy zastřiženými hodně nakrátko a nakrouceným šedivým vousem, jenž mu sahal až k výrazným lícním kostem, nad nimiž se mu blýskaly hluboko zapadlé oči. Nalevo od Korbola seděla Henaras, čarodějka z nějakého pouštního kmene, který ji z neznámých důvodů vyhnal. Čarami si udržovala mladistvý vzhled a ospalost v jejích tmavých očích byla důsledkem zředěného tralbu, jedu získávaného ze zdejších hadů, který nasávala, aby byla odolná vůči případným pokusům o vraždu. Vedle ní se rozvalovala Fayelle, tlustá a věčně nervózní žena, o níž toho Heborik mnoho nevěděl.
Naproti bývalému knězi seděli L'orik, Bidithal a Febryl, který byl pod příliš velkou hedvábnou telabou jen beztvarou skvrnou a ve stínu kapuce se mu blýskala malá černá očka. Pod očima se mu leskly zlaté tesáky, nasazené na horních špičácích. Prý v nich byl emulor, jed vyráběný z jistého kaktusu, jenž nepřinášel smrt, nýbrž nevyléčitelnou demenci.
Poslední z přítomných velitelů byl po levici Felisín. Mathok, miláček pouštních kmenů. Vysoký válečník s černou pletí, s vrozenou ušlechtilostí onoho druhu, která dráždila všechny okolo, snad kromě Leomana, jemuž byla protivná osobnost válečného náčelníka dokonale lhostejná. Vlastně k této nelibosti nebyl žádný pořádný důvod, protože Mathok byl vždy zdvořilý, dokonce přívětivý, často se usmíval - snad až příliš často, jako by si o všech okolo myslel, že je není třeba brát vážně. S výjimkou vyvolené, pochopitelně.
Když se Heborik posadil, ša'ik se zeptala: "Jsi dnes večer s námi, Neviditelné ruce?"
"Celkem ano," odpověděl.
Do hlasu se jí vloudilo vzrušení. "Měl bys být, dědo. Došlo k… překvapivému vývoji. Malazskou říší otřásly pohromy…"
"Jak je to dávno?" chtěl vědět Heborik.
Ša'ik se nad jeho podivnou otázkou zarazila, ale Heborik to nerozvedl. "Ani ne týden. Chodby jsou postižené, všechny do jedné, jako by je zasáhlo zemětřesení. Ve vojsku Dujeka Jednorukého zůstávají stoupenci povstání a ti nám dodali podrobnosti." Ukázala na L'orika. "Nechci tu mluvit celou noc. Rozveď, co se stalo, L'oriku, kvůli Korbolovi, Heborikovi a všem, kdo o tom ještě nic neví."
Muž naklonil hlavu. "S potěšením, vyvolená. Ti z vás, kteří používáte chodby, jste určitě cítili odezvy kruté změny v panteonu. Ale co se vlastně stalo? Došlo prostě k násilné výměně. Fener, kanec léta, byl prakticky odstaven z postavení hlavního boha války." Byl natolik milosrdný, že se nepodíval na Heborika. "Na jeho místě je kdysi První hrdina Trhač. Tygr léta -"
Odstaven. Je to jen a jen moje vina.
Ša'ik se leskly oči, jež upírala na Heborika. Jejich tajemství mezi nimi jiskřila, nikdo jiný to však neviděl.
L'orik chtěl pokračovat, ale Korbolo Dom ho přerušil. "A jaký význam to má pro nás? Válka nepotřebuje bohy, jen

smrtelné bojovníky, dva nepřátele, a jakýkoliv důvod si vymyslí, aby ospravedlnili, že zabíjejí jeden druhého." Odmlčel se a usmál se na Lyrika, načež pokrčil rameny. "A to všechno mě docela uspokojuje."
Jeho slova upoutala pozornost ša'ik. Zvedla obočí a Napana oslovila: "A jaké jsou přesně tvé důvody, Korbolo Dome?"
"Rád zabíjím lidi. To je jediná věc, ve které jsem velmi dobrý."
"Myslíš lidi všeobecně?" optal se Heborik. "Snad jsi měl na mysli nepřátele Apokalypsy."
"Jak říkáš, Neviditelné ruce."
Nastalo rozpačité ticho, pak si L'orik odkašlal a řekl: "Ona výměna, Korbolo Dome, je něco, o čem už většina přítomných mágů nejspíš ví. Proto bych raději přešel k méně známému vývoji ve vzdálené Genabakis. Abych tedy pokračoval. Panteon byl otřesen ještě jednou - náhlým a nečekaným zabráním trůnu zvířat, na nějž usedli Togg a Fanderay, starší vlci, kteří byli zřejmě navěky prokleti, aby se nikdy navzájem nenašli - jak je od sebe odtrhl pád Chromého boha. Plné účinky tohoto znovuoživení dávné držby zvířat je třeba teprve zjistit. Já osobně radím převtělencům a d'iversům mezi námi: střežte se nových majitelů trůnu zvířat. Možná za vámi přijdou a budou žádat, abyste před nimi poklekli." Usmál se. "Lituju všechny ty ubožáky, kteří se vydali po Cestě rukou. Hra byla vyhrána daleko, daleko odsud -"
"Stali jsme se oběťmi klamu," zahučela Fayelle. "A to nikým jiným než přisluhovači Stínupána, který se za to bude jednou zodpovídat."
Bidithal se nad jejími slovy usmál, ale neřekl nic.
L'orik s hranou lhostejností pokrčil rameny. "Co se toho týče, Fayelle, můj příběh ještě zdaleka neskončil. Dovol mi přejít k pozemským věcem - i když ty jsou vlastně důležitější. V Genabakis bylo uzavřeno velmi znepokojivé spojenectví, aby se vypořádalo se záhadnou hrozbou jménem Pannionské dominium. Houfec Jednorukého se spojil s Caladanem Chmurem a Anomanderem Dlouhý vlas. Zásobovalo je nesmírně bohaté město Darúdžhistán. Spojená vojska vytáhla do války proti dominiu. Abych řekl pravdu, ulevilo se nám, že tato událost měla tak krátké trvání, protože jsme poznali, že z dlouhodobého hlediska by takovéto spojenectví mohlo mít katastrofální následky pro povstání tady v Sedmiměstí. Mír v Genabakis by nakonec umožnil Dujekovi a jeho vojsku čítajícímu deset tisíc mužů vylodit se v Ehrlitanu a vytáhnout proti nám od severu, zatímco Tavore se bude blížit z jihu."
"Nepříjemná představa," zavrčel Korbolo Dom. "Tavore sama nebude dělat větší potíže. Ale vrchní pěst a jejích deset tisíc… to je jiná otázka. Pravda, většina vojáků je ze Sedmiměstí, ale nehodil bych si kostmi na naději, že změní strany. Patří Dujekovi tělem i duší -"
"Kromě několika špehů," dodala ša'ik podivně hluchým hlasem.
"Z nichž žádný by se s námi nespojil," upozornil L'orik, "kdyby se věci vyvinuly… jinak."
"Chviličku, prosím," promluvila mladší Felisín. "Myslela jsem, že Jednorukého a jeho lidi postavila císařovna mimo zákon."
"Aby mu umožnila uzavřít spojenectví s Chmurem a Dlouhým vlasem," vysvětloval L'orik. "Byl to příhodný a dočasný manévr, děvče."
"Nechceme mít Dujeka na našem břehu," zavrčel Korbolo Dom. "Paliče mostů, Whiskeyjacka, Rychlýho Bena, Kalama, Černý Moranthy a tu jejich zatracenou munici -"
"Dovol mi uklidnit tvé bušící srdce, komandante," přerušil jej L'orik. "Dujeka neuvidíme. Alespoň ne v nejbližší době. Pannionská válka byla… zničující. Ztráty deseti tisíc se blíží téměř sedmi tisícům. Černí Moranthové byli podobně zmasakrováni. Pravda, nakonec vyhráli, ale za jakou cenu. Paliči mostů jsou… pryč. Whiskeyjack… padl."
Heborik se pomalu narovnal. V místnosti se náhle ochladilo.
"A Dujek sám," pokračoval L'orik, "je zlomený muž. Je tato zpráva dost potěšující? Je tu ještě tohle: metla T'lan Imass již není více. Odešli, všichni do jednoho. Už nebudou dále děsit nevinné obyvatele Sedmiměstí. A co tedy," zakončil, "zůstalo císařovně? Pobočnice Tavore. Pro říši to byl neobyčejný rok. Coltain a Sedmá, Arenská legie, Whiskeyjack, Paliči mostů, Houfec Jednorukého - budeme mít plno práce to překonat."
"Ale překonáme," zachechtal se Korbolo Dom s rukama zaťatýma v pěst. "Whiskeyjack! Mrtvý! Požehnání mistru Kápě! Obětuju na jeho oltáři! A Dujek - ach, ten musí mít určitě zlomeného ducha. Rozdrceného!"
"Dost chvástání," prskl Heborik, jehož to znechutilo.
Kamist Reloe se předklonil a zasyčel: "L'oriku! A co Rychlej Ben?"
"Ten naneštěstí žije. Kalam vojsko nedoprovázel - nikdo neví, kam se poděl. Z Paličů mostů přežila jen hrstka a Dujek je rozpustil a nechal je zapsat mezi oběti -"
"Kdo z nich přežil?" vybuchl Kamist.
L'orik se zamračil. "Jak jsem říkal, jen hrstka. Je to důležité?"
"Ano!"
"Tak dobře." L'orik se podíval na ša'ik. "Vyvolená, dovolíš mi znovu se spojit se svými služebníky u toho dalekého vojska? Bude to jen chvilka."
Ša'ik pokrčila rameny. "Dej se do toho." L'orik sklonil hlavu a ona se opřela na trůně. "Takže náš nepřítel utrpěl nenapravitelnou porážku. Císařovna a její drahá říše smrtelně krvácejí. Je tedy na nás ji dorazit."
Heborik tušil, že je jediný z přítomných, kdo vnímá, jak její slova znějí prázdně.
Sestřička Tavore je teď sama.
A samotu má ona nejradši. V samotě se jí daří nejlépe. Ach, holka, předstíráš, jakou z těch zpráv máš radost, ale pro tebe jsou pravým opakem, viď? Tvůj strach ze sestry Tavore se ještě prohloubil. Přimrazil tě.
L'orik začal mluvit, aniž by zvedl hlavu. "Mizela. Prsťák. Klátil. Vřeten. Seržant Jiskra. Poručík Pazderka… kapitán Paran."

Na vysokém trůně to zadunělo, jak se ša'ik zvrátila hlava. Z tváří se jí vytratila barva, jediné, co Heborik rozeznal svým bídným zrakem, ale věděl, že bude mít ve tváři vepsán šok. Šok, který cítil i on, i když to pro něj nevěstilo nic takového jako pro tu mladou ženu na trůně.
L'orik si toho nevšímal a pokračoval. "Rychlej Ben byl jmenován velemágem. Věří se, že přeživší Paliči mostů odešli chodbou do Darúdžhistánu, i když si tím můj špeh není tak úplně jistý. Whiskeyjack a padlí Paliči mostů byli… pohřbeni… v Měsíčním Kameni, který je - bohové pod námi! Opuštěný! Syn noci opustil Měsíční Kámen!" Teď se zachvěl a pomalu vzhlédl, jen rychle mrkal. Roztřeseně vydechl. "Whiskeyjacka zabil jeden z Chmurových velitelů. Spojence zřejmě postihla zrada."
"Pochopitelně," ohrnul nos Korbolo Dom.
"Nesmíme zapomínat na Rychlýho Bena," vyhrkl Kamist Reloe a lomil rukama. "Pošle ho Tayschrenn za Tavore? A co ty zbývající tři tisíce z Houfce Jednorukého? Dokonce i když je nepovede Dujek -"
"Jsou zlomení na duchu," řekl L'orik. "Proto se se mnou ty váhající duše mezi nimi spojily."
"A kde je Kalam Méchar?" zasyčel Kamist a mimoděk se ohlédl přes rameno, načež sebou trhl, jak ho polekal vlastní stín na stěně.
"Kalam Méchar není bez Rychlýho Bena nic," odfrkl si Korbolo Dom. "Ještě míň, když je teď jeho milovaný Whiskeyjack mrtvý."
Kamist se k němu otočil. "A co když se Rychlej Ben znovu spojil s tím prokletým asasínem? Co pak?"
Napan pokrčil rameny. "My jsme Whiskeyjacka nezabili. Oni budou toužit po pomstě na Chmurově družině. Neboj se něčeho, k čemu nikdy nedojde, příteli."
Místností překvapivě zazněl hlas ša'ik. "Všichni kromě Heborika ven! Hned!"
Nechápavé pohledy, pak se začali zvedat.
Felisín mladší zaváhala. "Máti?"
"Ty taky, dítě. Ven."
L'orik se ozval. "Je tu otázka toho nového dómu a všeho, co představuje, vyvolená -"
"Zítra, večer. Pak budeme pokračovat v hovoru. Ven!"
Za chvíli tu Heborik seděl se ša'ik sám. Ona na něj delší dobu jen mlčky hleděla, pak se náhle zvedla a sešla dolů. Padla před Heborikem na kolena, dost blízko, aby jí viděl do tváře. Měla ji mokrou od slz.
"Můj bratr žije!" vzlykala.
A najednou ji měl v náručí, tiskla se mu k rameni a jejím malým, křehkým tělem otřásaly vzlyky. Ohromený Heborik jen mlčel.
Plakala velmi dlouho a on ji pevně držel, tak pevně, jak jen dokázal. A pokaždé, když se mu v duchu vynořil jeho padlý bůh, nemilosrdně ho zahnal. Dítě v jeho náručí - protože ona byla opět dítětem - plakalo v záchvatu vykoupení. Už nebyla sama, nebyla se svou nenáviděnou sestrou sama, kdo mohl pošpinit rodinnou krev.
Kvůli tomu, k čemu ho potřebovala, musel jeho žal počkat.

KAPITOLA OSM

Mezi nezkušenými rekruty Čtrnácté armády jich celá polovina pocházela z Quon Tali, samotného srdce říše. Byli mladí a plní ideálů, když vstoupili na tu krví nasáklou půdu ve stopách obětí, které učinili jejich otcové a matky, dědové a báby. Právě v hrůzách války se, s každým novým pokolením, noční můra opakuje rukama nevinných.

Povstání ša'ik, iluze vítězství
Imrygyn Tallobant

P
obočnice Tavore stála sama před čtyřmi tisícovkami přešlapujících, strkajících se vojáků, zatímco v tlačenici řvali a ječeli důstojníci, ze zoufalství už celí ochraptělí. Píky se kymácely a do prachu zvířeného na cvičišti vrhaly oslepující odlesky připomínající vyplašené ptáky. Slunce žhnulo o sto šest.
Pěst Gamet stál dvacet kroků za Tavore a upíral na ni uslzené oči. Protivný vítr hnal prach přímo na ni. Ve chvilce jím byla obalená. A přece se nepohnula, záda rovná, ruce v rukavicích u boků.
Žádný velitel nemohl být víc sám, než byla ona teď. Sama a bezmocná.
A je to ještě horší. Tohle je moje legie. Osmá. První, která nastoupila. Beru nás všechny chraň.
Ona mu však rozkázala, ať zůstane, kde je, i kdyby jen proto, aby ho ušetřila ponížení, když by se pokoušel svým vojákům vnutit jakýs takýs pořádek. Místo toho to ponížení vzala na sebe. A Gamet pro ni plakal, neschopen skrýt svou hanbu a žal.
Arenské cvičiště byla rozlehlá pláň z udusané, téměř bílé hlíny. Šest tisíc plně vyzbrojených vojáků tu mohlo stát v řadách tak, že mezi setninami zůstaly uličky dost široké, aby jimi během inspekce mohli procházet důstojníci. Čtrnáctá armáda měla nastoupit před pobočnici Tavore natřikrát, jedna legie po druhé. Gametova 8. dorazila jako rozedraný, rozpadající se dav už přede dvěma zvoněními. Všechny hodiny na cvičišti přišly nazmar a těch několik zkušených důstojníků a poddůstojníků podstoupilo boj se čtyřtisícihlavou šelmou, která zapomněla, co je zač.
Gamet zahlédl, jak kapitán Keneb, jehož mu Blistig velkoryse přenechal, aby velel 9. setnině, tluče vojáky plochou čepelí a nutí je stát v řadě, která se vzápětí po jeho průchodu zase hroutí pod tlakem vojáků zezadu. Dopředu se nyní dostalo několik veteránů a ti se pokoušeli zůstat na místě - seržanti a kapráloví, celí rudí a zpocení.
Patnáct kroků za Gametem čekaly druhé dvě pěsti a také záchlumští zvědové pod velením Temula. Nil a Nether tu byli

také, admirál Nok naštěstí nikoliv - protože flotila už odplula.
Gamet se třásl, jak se v něm ozýval starý válečník - chtěl být někde jinde - kdekoliv - a pobočnici by nejraději odtáhl s sebou. Když nemohl, toužil aspoň neuposlechnout její přímý rozkaz a postavit se vedle ní.
Někdo se zastavil vedle něj. Do prachu spadl těžký kožený pytel. Gamet se otočil a uviděl podsaditého, modře potetovaného vojáka s hrubými rysy a koženou čapkou, jenž na sobě měl stěží polovinu standardní mariňácké výstroje - spíš náhodnou sbírku kousků vařené kůže - přes obnošenou, špinavou uniformu. Fialová barva byla tak sepraná, až z ní byla lila. Nikde žádné insignie. Ve zjizveném, poďobaném obličeji měl lhostejný výraz, když se zadíval na hemžící se dav.
Gamet se otočil ještě víc a uviděl další tucet sešlých lidí. Každý stál na délku paže za tím před sebou, na sobě nevyspravenou, různorodou zbroj a zbraně - jen pár z nich byli Malažané.
Pěst oslovila muže v čele. "Co, ve jménu mistra Kápě, jste zač?"
"Omlouváme se za to zpoždění," zabručel voják. "Ale taky bych mohl lhát," dodal.
"Zpoždění? Který oddíl? Která setnina?"
Muž pokrčil rameny. "Tudleta a tamta. Byli jsme v arenský šatlavě. A proč? Kvůli tomudle a támdle tomu. Ale teďka jsme tady, pane. Chcete ty dle děcka uklidnit?"
"Jestli se vám to podaří, vojáku, dám vám vlastní oddíl."
"Ne, to neuděláte. Já tady v Arenu zabil jednoho untského pána, Lenestro se jmenoval. Těmadle rukama jsem mu zlomil vaz."
Z oblaku prachu před nimi se vynořil seržant a zamířil k pobočnici. Gamet se vyděsil, že je to šílenec a chce ji zabít přímo tady, ale muž vrátil krátký meč do pochvy a postavil se před ní do pozoru. Něco říkali.
Pěst se rozhodla. "Pojďte se mnou, vojáku."
"Ano, pane." Muž sáhl pro svůj pytel.
Gamet ho dovedl k Tavore a seržantovi. V té chvíli se přihodilo něco divného. Veterán vedle pěsti zabručel a šlachovitý seržant s rezavými, prošedivělými vousy se podíval za pobočnici a upřel oči na vojáka. Náhle se zakřenil, zvedl ruku, jako by v ní držel neviditelný kámen nebo kouli, pak ruku otočil, ukazovákem načrtl kruh a palcem trhl k východu a celé to zakončil pokrčením ramen. Odpovědí na to vše voják ze žaláře zatřásl svým pytlem. Seržant vykulil modré oči.
Došli k pobočnici, jež na Gameta upřela bezvýrazný pohled.
"Omlouvám se, pobočnice," začala pěst, a byla by dodala víc, ale Tavore zvedla ruku a chtěla promluvit sama. Nedostala příležitost.
Voják vedle Gameta promluvil na seržanta. "Udělej nám čáru, jo?"
"Hned jdu na to."
Seržant se otočil na podpatku a zamířil k vlnícím se řadám. Tavore upřela oči na vojáka, ale neřekla nic. Muž položil pytel na zem, odhrnul chlopeň a hrabal se uvnitř. Pět kroků před nerovnými řadami legie seržant znovu vytáhl meč, opřel tupý hrot do prachu a vykročil, dělaje za sebou výraznou rýhu.
Udělej nám čáru, jo?
Voják dřepící nad pytlem náhle vzhlédl. "Vy dva jste eště tady? Jděte k těm Záchlumčanům a pak couvněte eště tak třicet, čtyrycet kroků. Jo, a ať ti Záchlumčani vypadnou s těma koňma a pořádně je držej, a všichni se pořádně rozkročte. Až dám znamení, zacpěte si uši."
Gamet sebou trhl, když muž začal z pytle vytahovat hliněné koule. Pytle… který před chvílí dopadl na zem hned vedle mě. Pro mistra Kápě!
"Jak se jmenujete, vojáku?" zachraptěla pobočnice Tavore.
"Sépie. A teďka sebou hejbni, holka."
Gamet jí položil ruku na rameno. "Pobočnice, to jsou -"
"Já vím, co to je," štěkla. "A tento muž nejspíš zabije padesát mých vojáků -"
"Zrovínka teď, madam," prskl Sépie, když vytáhl ještě skládací lopatku, "žádný nemáte. A věřte mně, že ten otataralovej mečík u vašich vnadnejch boků vám nepomůže ani omylem, jestli zůstanete stát tady. Odveďte je a zbytek nechte na mně a na seržantovi."
"Pobočnice," vyhrkl Gamet a nedokázal z hlasu zahnat prosebný tón.
Nechal ji jít první a po pár krocích se ohlédl. Seržant se připojil k Sépiovi, jemuž se za neuvěřitelně krátkou dobu podařilo vyhrabat menší jámu.
"Dole je dlažba!" Seržant kývl. "Nádhera!"
"Myslel jsem si to," odpověděl Sépie. "Zaměřím tyhle bořiče a svítivka přijde o dlaň hlouběji -"
"Nádhera. Udělal bych to samý, kdyby mě napadlo vzít si něco s sebou -"
"Vy máte zásoby?"
"Docela slušný."
"To, co mám v pytli, jsou mý poslední."
"To se dá napravit, Sépie."
"Za to sis, Šum -"
"Struna."
"Za to sis, Struno, vysloužil hubičku."
"Nemůžu se dočkat."
Gamet jen cestou pryč kroutil hlavou. Sapéři.

Dvojnásobný výbuch otřásl zemí a zpod prachu - jenž vyskočil k obloze - létaly dlažební kameny, srážely se a všude

létaly kamenné úlomky. Celou třetinu legie to srazilo na zem a další muži popadali s nimi. Kupodivu nikdo zřejmě neutrpěl smrtelné zranění, jako by Sépie nějak nasměroval sílu výbuchu dolů a pod dlažbu.
Když se kamení usadilo, pobočnice Tavore a Gamet se vrátili.
Sépie stál čelem ke ztichlému davu a ve zdvižené ruce držel práskavku. Oslovil rekruty hromovým hlasem. "Další voják, co se pohne, dostane todle mezi nohy, a estli si myslíte, že neumím mířit, tak jen do toho! Teďka, seržanti a kaprálové! Hezky pornalu vstávat. Najděte svý oddíly. Vy tady vepředu, seržant Struna udělal hezkou rovnou čáru - dobrý, zrovínka teď je kapku rozmazaná, takže ji udělá znova - pomalu k ní dojděte špičkama na prst od ní, rovně postavit! Uděláme tohle správně, nebo tady začnou lidi umírat.'"
Seržant Struna už opravoval čáru, ujišťoval se, že řada drží a vojáci se řadí, jak mají. Důstojníci opět vykřikovali, i když ne tak hlasitě jako předtím, protože rekruti zůstávali zticha. Legie pomalu začínala dostávat tvar.
Gamet si všiml, že když se s pobočnicí vrátili na místo, kde stáli předtím, kousek vedle zejícího, kouřícího kráteru, rekruti jsou opravdu zticha a… dávají pozor. Dávají pozor… na šílence s práskavkou nad hlavou. Po chvíli pěst přešla k Sépiovi.
"Vy jste zabil šlechtice?" zeptal se Gamet tiše a sledoval řadící se vojáky.
"Ano, pěsti. Zabil."
"Byl to ten z Psího řetězu?"
"To byl."
"To vy taky, Sépie."
"Dokavaď jsem nedostal oštěpem do ramene. Šel jsem s ostatníma na Silandu. Utekla mi ta poslední bitva. Lenestro byl… druhá nejlepší možnost. Chtěl jsem nejdřív Pullyka Alara, ale Alar zdrhl s Mallikem Relem. Chci je oba, pěsti. Možná si myslej, bitva skončila, ale pro mě ne."
"Byl bych rád, kdybyste přijal mou nabídku na velení," poznamenal Gamet.
"Ne, díky, pane. Já už jsem přidělenej k jednomu oddílu. K oddílu seržanta Struny. Tam se mně líbí."
"Odkud ho znáte?"
Sépie se na něj podíval, oči přimhouřené do tenkých škvírek. Bezvýrazně pronesl: "Dodneška jsem ho nikdy neviděl, pane. A teď, esli mě omluvíte, dlužím mu hubičku."

O necelé čtvrtzvonění později stála 8. legie pěsti Gameta v těsných, vyrovnaných řadách. Pobočnice Tavore si vojáky prohlížela, ale ještě nepromluvila. Sépie a seržant Struna se připojili ke 4. oddílu 9. setniny.
Tavore zřejmě došla k nějakému rozhodnutí. Mávla rukou a přivolala k sobě pěsti Tene Baraltu a Blistiga. Chvíli nato došli společně ke Gametovi a zastavili se. Pobočnice upřela nezajímavé oči na Blistiga. "Vaše legie čeká na hlavní třídě?"
Rudolící muž kývl. "A taje v horku, pobočnice. Ale ta svítivka je uklidnila."
Tavore přenesla pohled na Rudou čepel. "Pěsti Baralto?"
"Klid, pobočnice."
"Navrhuji, aby, až rozpustím osmou a muži odejdou ze cvičiště, zbývající vojáci přicházeli po setninách. Každá setnina zaujme postavení, a až bude připravená, bude ji následovat další. Může to trvat déle, ale aspoň se nám nebude opakovat ten zmatek, který jsme právě viděli. Pěsti Gamete, jste spokojen se svými vojáky?"
"Docela ano, pobočnice."
"Já také. Nyní můžete -"
Dál se nedostala, neboť všichni tři muži před ní obrátili pozornost někam za její rameno. A od čtyř tisíc mužů nastoupených v pozoru se neslo naprosté ticho - nikdo ani nezakašlal. Protože osmá se nadechla jako jeden muž a zadržela dech.
Gamet se pokoušel udržet vyrovnanou tvář, i když nad tím Tavore zvedla obočí, než se pomalu obrátila. Odkudsi se sem přibatolilo dítě, které nikdo neviděl, dokud se nezastavilo na místě, kde prve stála pobočnice, a příliš velká, rezavě červená telaba mu vlála jako královský plášť. Chlapeček měl rozcuchané plavé vlásky, opálené tváře, kulaté jako cherubínek, celé ušmudlané a na řady vojáků se díval nevzrušeně a zamyšleně.
Jeden z vojáků přidušeně zakašlal, pak někdo vystoupil z řady. Chlapec se po něm podíval a natáhl ruce schované v dlouhých rukávech. Jak mu jeden rukáv sklouzl, objevila se malá ručka a v ní kost. Lidská dlouhá kost. Muž ztuhl uprostřed kroku.
Vzduch nad cvičištěm zasyčel jako živý, když čtyři tisíce vojáků zalapaly po dechu.
Gamet potlačil zachvění a promluvil na toho muže. "Kapitáne Kenebe," řekl nahlas a snažil se spolknout rostoucí děs, "radím vám, abyste si svého chlapce odvedl. Dřív než se, ehm, rozpláče."
Keneb, celý rudý, roztřeseně zasalutoval a zamířil k batoleti.
"Kene!" vykřikl chlapec, když ho kapitán zvedl do náruče.
Pobočnice Tavore štěkla na Gameta: "Pojďte se mnou!" a došla k nim. "Kapitán Keneb, správně?"
"Omlouvám se, pobočnice. Kluk má chůvu, ale při každé příležitosti se jí snaží vyklouznout - vzadu je rozbitý hřbitov -"
"On je váš, kapitáne?" zeptala se útočně pobočnice.
"Jako by byl, pobočnice. Je to sirotek z Psího řetězu. Historik Kalous mi ho svěřil do péče."
"Má jméno?"
"Žrout."
"Žrout?"
Keneb omluvně pokrčil rameny. "Prozatím, pobočnice. Hodí se k němu -"
"A k osmé. Ano, to vidím. Předejte ho své najaté chůvě, kapitáne. Zítra ji vyhoďte a najměte si lepší… nebo dvě. Bude

to dítě doprovázet vojsko?"
"Nikoho jiného nemá, pobočnice. Mezi markytány budou další rodiny -"
"Toho jsem si vědoma. Odchod, kapitáne Kenebe."
"Moc mě to mrzí, pobočnice -"
Ale ona už se otočila a jenom Gamet zaslechl, jak si povzdechla a mumlá: "Na to už je příliš pozdě."
A měla pravdu. Vojáci - dokonce i rekruti - poznali znamení, když se objevilo. Dítě ve stopách ženy, která povede toto vojsko. Zvedající sluncem vybělenou stehenní kost.
Bohově pod námi…

"Pro koule mistra Kápě naražený na rožni!"
Kletba byla pronesena tichým, znechuceným hlasem. Struna se díval, jak Sépie pokládá na zem svůj pytel a strká ho pod nízkou postel. Stáj, jež byla přeměněna na provizorní kasárna, obývalo osm oddílů a přecpaná místnost páchla čerstvým potem… a panickou hrůzou. U latríny někdo zvracel.
"Pojďme ven, Sépie," navrhl Struna po chvíli. "Najdu Geslera a Borduka."
"Já bych se radši ožral," zamumlal sapér.
"K tomu se dostaneme. Ale nejdřív musíme uspořádat malou poradu."
Druhý muž stále váhal.
Struna se zvedl z palandy a popošel k němu. "Ano, je to důležitý."
"Tak jo. Jdu za tebou… Struno."
Jak se ukázalo, ke skupince veteránů, která tiše prošla kolem popelavých rekrutů - z nichž mnoho mělo zavřené oči a potichu se modlilo - a zamířila ven na dvůr, se přidal i Bouřlivák. Na dvoře byl klid. Poručík Ranal - jenž byl při nástupu naprosto neschopný - uprchl do domu ve chvíli, kdy dorazili vojáci.
Všichni upírali oči na Strunu. Ten na oplátku studoval pochmurné výrazy na tvářích před sebou. O významu znamení během přehlídky nikdo nepochyboval a Struna byl ochoten s nimi souhlasit. Dítě nás vede na smrt. Kost z nohy na znamení našeho pochodu, vybělená prokletým pouštním sluncem. Všichni jsme žili příliš dlouho, viděli příliš a skrývali před sebou tuto krutou pravdu: tihle rekruti se už teď považují za mrtvé.
Bouřlivák, potlučený, s rezavými vousy, konečně nasadil výraz, jenž byl příliš trpký, než aby byl ještě jízlivý. "Jestli chceš říct, že my tady máme, u brány mistra Kápě, naději ten příval zadržet, tak ses musel zbláznit. Kluci a holky tady nejsou jedinečný - celý tři zatracený legie -"
"Já vím," přerušil jej Struna. "Nikdo z nás není blbec. Já teď chci, abyste mě nechali mluvit. Žádný přerušování. Povím vám, až skončím, platí?"
Borduk se otočil a odplivl si. "Jseš přece mistrem Kápě zatracenej Palič mostů."
"Byl jsem. Vadí ti to snad?"
Seržant 6. oddílu se zakřenil. "Já tím myslel, Struno, že tebe si poslechnu. Jak jsi žádal."
"My taky," přidal se Gesler a Bouřlivák vedle něj kývl na souhlas.
Struna se otočil na Sépii. "A ty?"
"Jenom proto, že jseš to ty a ne Křovák, Šumaři. Promiň. Struno."
Borduk vykulil oči, protože jméno znal, a odplivl si podruhé.
"Díky."
"Ještě nám neděkuj," zabručel Sépie, ale usmál se přitom, takže slovům ubral ostří.
"Tak jo, začnu s jedním příběhem. Má co dělat s Nokem, s admirálem, i když tenkrát ještě nebyl admirál, akorát velitel šesti dromónů. Překvapilo by mě, kdyby ten příběh někdo z vás znal, ale pokud ano, nic neříkejte - hned pochopíte proč. Šest dromónů. Na cestě za kartoolskou flotilou. Tři pirátský galéry, všechny s požehnáním kněží D'rek z ostrova. D'rek, zmije podzimu. Ano, všichni znáte její druhý jméno, ale chtěl jsem to zdůraznit. Na každej pád Noková flotila zastavila u Napanskejch ostrovů, vplula do ústí Koolibor a nabírala do sudů pitnou vodu. To dělá každá loď, co má namířeno do Kartoolu nebo za Sáh. Šest lodí, všechny nabíraly vodu a sudy se ukládaly do podpalubí.
Půl dne plavby od Napanskejch ostrovů narazil kuchařův pomocník na vlajkový lodi první sud. A z díry vylezl had. Paralt. A lezl klukovi po ruce. Kousl ho do levého oka. Kluk s křikem vyletěl na palubu a had se ho držel a jen se kroutil. No, klukovi se podařilo udělat dva kroky, než se poroučel bílej jako sluncem vybělená hlína. Hada zabili, ale jak si umíte představit, bylo pozdě.
Nok byl tenkrát mladej a celou záležitost hodil za hlavu, a když se to rozkřiklo a námořníci a mariňáci začali umírat žízní - na lodích se sudama plnýma vody, který se nikdo neodvážil narazit - šel dolů a udělal, co bylo nasnadě. Přinesl další sud. A narazil ho vlastníma rukama." Struna se odmlčel. Viděl, že tento příběh nikdo z posluchačů nezná. Viděl, že upoutal jejich pozornost.
"Ten zatracenej sud byl plnej hadů. Vylezli na palubu. Je to zázrak, že Noka žádnej neuštkl. Právě začínalo období sucha, víte. Období paraltů v řece končilo. Voda jich byla plná, jak mířili k ústí řeky a do moře. V každým sudu na všech šesti dromónech byli hadi.
Flotila se k bitvě s Kartoolanama nikdy nedostala. Než se vrátila do Napu, polovina posádek byla mrtvá žízní. Všem šesti lodím prorazili dno před vjezdem do přístavu, když je naplnili obětinama pro D'rek, zmiji podzimu, a poslali je do hlubin. Nok musel čekat celej rok, aby tu ubohou kartoolskou flotilu rozehnal. Dva měsíce nato byl ostrov dobytej." Na chvíli se odmlčel a potřásl hlavou. "Ne, ještě jsem neskončil. To byl příběh, příběh o tom, jak se věci můžou zvrtnout. Zlý znamení nezničíte tím, že s ním budete bojovat. Ne, uděláte pravej opak. Celej ho spolknete."
Zmatené výrazy. Gesler se první rozzářil a usmál se - v bronzovém obličeji působily jeho zuby překvapivě bíle - a Struna kývl a dodal: "Jestli tohle znamení nepopadneme do rukou, tak jsme jenom hrobaři těch rekrutů vevnitř. Celýho

zatraceného vojska.
Neslyšel jsem, jak kapitán říkal něco o nedalekým hřbitově? Že je z něj odvátej písek a kosti jsou obnažený? Radím, abychom ho šli najít. Hned. Dobrý, už jsem domluvil."
"Byla to zatracená stehenní kost," zavrčel Bouřlivák.
Gesler se na svého kaprála upřeně podíval.
* * *
"Vyrazíme za dva dny."
Než se přihodí ještě něco, dodal v duchu Gamet k prohlášení pobočnice. Zadíval se na Nila a Nether, sedící bok po boku na lavici u zdi. Oběma zmítala zimnice, kvůli tomu zlému znamení byli schoulení a bledí.
Světem kráčely záhady. Gamet už jejich mrazivý dech pocítil dřív, chvění moci, jež nepatřila žádnému bohu, a přece existovala, stejně neúprosná jako přírodní zákony. Pravda pod povrchem. Podle něj by císařovně lépe posloužilo, kdyby celou Čtrnáctou armádu okamžitě rozpustili. Rozdělili jednotku a všechny vojáky rozmístili různě po říši a pak počkali rok na další dávku rekrutů. Když pobočnice Tavore znovu promluvila ke shromáždění v komnatě, jako by mluvila Gametovi z duše. "Nemůžeme si to dovolit," říkala a proti svým zvykům přecházela sem a tam. "Čtrnáctá nemůže být poražena, ještě než udělá krok z Arenu. Kdyby se to stalo, celý subkontinent by byl nenávratně ztracen. Lépe když nás zničí na Raraku. Síly ša'ik tak budou aspoň mít nějaké ztráty.
Vyrazíme za dva dny. Chci, aby pěsti do té doby svolaly své důstojníky od hodnosti poručíka výše. Sdělte jim, že osobně navštívím každou setninu, počínaje dnešním večerem. Neprozraďte, kterou začnu - chci, aby byli v pohotovosti. Kromě hlídek nesmí žádný voják opustit kasárna. A zvlášť dohlédněte na veterány. Ti se budou chtít opít a zůstat opilí, pokud se jim to podaří. Pěsti Baralto, spojte se s Orto Setralem, ať připraví oddíly Rudých čepelí. Projdou osadu markytánů a zabaví veškerý alkohol, durhang a cokoliv, co otupuje smysly. Pak kolem zřídíte hlídky. Nějaké otázky? Dobře. Rozchod. Gamete, pošlete pro T'jantar."
"Ano, pobočnice." Nezvyklá neopatrnost. Tu svou navoněnou milenku jsi držela mimo zraky všech přítomných kromě mě. Oni to pochopitelně vědí, ale i tak…

Na chodbě Blistig pokynul Barákovi a potom chytil za ruku Gameta. "Pojďte s námi, prosím."
Nil a Nether po nich loupli okem a spěchali pryč.
"Dejte tu zatracenou ruku dolů," nařídil Gamet tiše. "Můžu jít i bez pomoci, Blistigu."
Ruka se stáhla. Našli si prázdnou místnost, kdysi používanou jako skladiště. Tři čtvrtiny stěn zabíraly háčky a byl tu cítit lanolin.
"Přišel čas," začal Blistig bez úvodu. "Za dva dny vyrazit nemůžeme, Gamete, a vy to víte. Nemůžeme vyrazit vůbec. Přinejhorším dojde ke vzpouře, přinejlepším tu bude nekonečný proud zběhů. Čtrnáctá je vyřízená."
Spokojený lesk v jeho očích v Gametovi vyvolal prudký vztek. Chvíli se snažil ovládnout, nakonec upřel pohled do Blistigových očí a zeptal se: "Ten výstup s dítětem jste připravili s Kenebem?"
Blistig couvl, jako by ho uhodil, a tvář mu potemněla. "Za co mě považujete -"
"Zrovna teď," odsekl Gamet, "si nejsem jistý."
Bývalý velitel arenské posádky stáhl mírovou smyčku z jílce svého meče, ale mezi oba muže vstoupil Tene Baralta. Byl vyšší a širší než oba Malažané a měl šedivou pleť. Opřel se rukama Malažanům o prsa a pomalu je od sebe odtlačil.
"Jsme tu, abychom se dohodli, ne abychom se navzájem pozabíjeli," zavrčel. "Kromě toho," dodal k Blistigovi, "to, co Gameta, napadlo i mě."
"Keneb by nic takového neudělal," zachraptěl Blistig, "i když si vy dva myslíte, že já bych mohl."
Dobrá odpověď.
Gamet couvl a postavil se čelem ke zdi. Horečně přemýšlel, pak náhle potřásl hlavou. Aniž by se otočil, řekl: "Požádala o dva dny -"
"Požádala? Já slyšel rozkaz -"
"Tak to jste neposlouchal dost pozorně, Blistigu. Pobočnice, jakkoliv je mladá a nezkušená, není hloupá. Vidí to, co vy - co vidíme všichni. Ale požádala o dva dny. Až přijde chvíle vytáhnout… inu, v té chvíli bude jasné, jak to dopadne. Věřte jí." Obrátil se. "Už jenom v tomhle, bude li třeba. Dva dny."
Po delší době Baralta kývl. "Tak dobře."
"Souhlasím," pravil Blistig.
Beru nás chraň. Když se Gamet chystal odejít, Tene Baralta mu sáhl na rameno. "Pěsti," začal, "jaká je situace s tou… tou T'jantar? Víte to? Proč je pobočnice tak… zdrženlivá? Pokud si ženy berou ženy za milenky - jediný zločin v tom je ztráta pro muže, a tak tomu bylo vždycky."
"Zdrženlivá? Ne, Tene Baralto. Je to soukromé. Pobočnice si prostě potrpí na soukromí."
Bývalá Rudá čepel naléhala: "Jaká ta T'jantar je? Nemá na našeho velitele nevhodný vliv?"
"Na tu poslední otázku neznám odpověď. A jaká je? Myslím, že bývala konkubína ve Velkém chrámu královny snů v Untě. Já s ní mluvil jedině na příkaz pobočnice. A T'jantar není zvlášť upovídaná…" To věc ani zdaleka nevystihuje. Krásná, to je, a odtažitá. Má na Tavore nevhodný vliv? To bych taky rád věděl. "A když už mluvíme o T'jantar, musím jít."
Ve dveřích se zastavil a ohlédl se na Blistiga. "Dal jste mi dobrou odpověď, Blistigu. Už vás nepodezírám."
Muž na to jenom mlčky kývl.

Lostara Yil uložila poslední kousky výstroje Rudých čepelí do truhly, zavřela víko a truhlu zamkla. Narovnala se a couvla. Cítila se oloupená. To, že patřila k této obávané kumpanii, jí skýtalo nesmírnou útěchu. Že Rudé čepele

nenáviděli jejich kmenoví příbuzní a v jejich vlastní zemi je hanobili, bylo překvapivě uspokojivé. Protože ona na oplátku nenáviděla je.
Narodila se pardúnským rodičům jako dcera místo vytouženého syna a dětství prožila v ulicích Ehrlitanu. U mnoha kmenů bylo běžné - než přišli Malažané se svými zákony o rodině - odvrhnout nechtěné děti, jakmile dosáhly věku pěti let. Tyto opuštěné děti pravidelně sbírali akolyté z nejrůznějších chrámů - členové mysterijních kultů - a nikdo už nikdy nezjistil, co se s nimi stalo. Optimisté z kroužku uličníků, jež Lostara poznala, věřili, že u takových kultů lze nalézt spásu. Výuku, jídlo a bezpečí, vše vedoucí k tomu, že se z opuštěného děcka nakonec také stane akolyta. Ale většina dětí měla jiný názor. Slyšely vyprávět - nebo to viděly na vlastní oči - jak z chrámu za noci zadem vycházejí zahalené postavy a tlačí zakryté káry k pobřeží, po přílivu zaplněnému kraby. Voda však nebyla tak hluboká, aby na dně nebyly vidět malé kostičky. Na jedné věci se všechny shodly. Hlad chrámů je neukojitelný.
Ať optimisté, nebo pesimisté, děti z ehrlitanských ulic dělaly, co mohly, aby se vyhnuly lovcům se sítěmi a smyčkami na tyčích. Dokázaly se nějak protlouct, získat určitou svobodu, jakkoliv trpkou měla příchuť.
V šesti a půl letech chytil Lostaru jeden akolyta a v síti ji táhl po špinavé dlažbě. Jejího křiku si občané města nevšímali, jen ustupovali stranou, zatímco mlčící kněz vlekl svou kořist k chrámu. Každou chvíli se její oči setkaly s lhostejným pohledem, a na ty pohledy Lostara nikdy nezapomene.
Kult Rašan byl méně krvežíznivý než většina ostatních, jejichž příslušníci lovili děti. Ocitla se mezi hrstkou nových úlovků a za úkol jí dali úklid v chrámu. Zřejmě byla odsouzena k doživotí podřadných prací. Otročina pokračovala až do jejího devátého roku, kdy ji, z důvodů, jež neznala, vybrali pro výuku stínového tance. Několikrát potají zahlédla tanečníky - utajenou skupinku lidí, pro něž uctívání získalo formu složitého tance. Jejich jediným obecenstvem byli kněží a kněžky - a nikdo z nich se nedíval na skutečné tanečníky, jen na jejich stíny.
Nejsi nic, dítě. Nejsi tanečník. Tvé tělo slouží Rašan a Rašan je projevem stínu v této říši, přitahuje tmu ke světlu. Když tančíš, nedívají se na tebe. Hledí na stín, který tvé tělo kreslí. Stín je tanečník, Lostaro Yil. Ne ty.
Léta disciplíny, protahování těla, aby se jí uvolnily klouby a páteř, aby se pak vrhačky stínu pohybovaly plavně - a všechno pro nic.
Svět za vysokými zdmi chrámu se měnil. Události, o nichž Lostara nic nevěděla, neustále drtily celou jejich civilizaci. Přitáhla Malazská říše. Města byla dobyta. Cizí lodě zablokovaly ehrlitanský přístav.
Kult Rašan byl čistek nových, tvrdých pánů Sedmiměstí ušetřen, protože to bylo uznávané náboženství. Ostatním chrámům se nevedlo tak dobře. Vzpomínala si na kouř nad Ehrlitanem, jak si říkala, co asi hoří, a v noci ji probouzely strašlivé zvuky zmatku v ulicích.
Lostara byla jen průměrný vrhač stínu. Její stín jako by měl vlastní hlavu a při výcviku byl vzpurným a váhavým partnerem. Neptala se sama sebe, jestli je šťastná nebo ne. Nevěřila v prázdný trůn Rašan jako ostatní studenti. Žila, ale byl to život bez otázek. Nebyl v něm žádný pohyb a postup měřila pouze podle toho, zda zvládla zadaná cvičení.
Zkáza kultu přišla náhle, nečekaně a zevnitř. Lostara si vzpomínala na noc, kdy všechno začalo. Velký rozruch v chrámu. Na návštěvu přijel velekněz z jiného města. Přijel si promluvit s mistrem Bidithalem o věcech nesmírné důležitosti. Na cizincovu počest se pořádal tanec, při němž Lostara a další studentky měly provádět sekvenci rytmů v pozadí pro doplnění stínového tance.
Lostaře byla celá záležitost lhostejná a při vystoupení rozhodně nepodala nejlepší výkon. Ale zapamatovala si toho cizince.
Tolik se lišil od starého Bidithala. Byl vysoký, hubený, měl rozesmátou tvář, pozoruhodně dlouhé prsty a téměř ženské ruce - ruce, které v ní vzbudily docela nové pocity. Pocity, z nichž se její mechanický tanec zadrhl a přešel do rytmu, jenž byl kontrapunktem nejen ke stínům ostatních studentek, ale i stínových tanečnic - jako by do hlavního sálu proklouzla třetí melodie.
Dvě sloky si toho nikdo nevšiml. Pak vstal sám Bidithal, tvář potemnělou hněvem - ale cizinec promluvil první.
"Prosím, nech tanec pokračovat," řekl a podíval se Lostaře do očí. "Píseň rákosí nebyla takto ještě nikdy provedena. Tohle není lehký vánek, viď, Bidithale? Ne, je to hotový vichr. Tanečnice jsou panny, že?" Jeho smích zněl zvučně. "A přece na tomto tanci není nic panenského, že ne? Je to přímo bouře touhy!"
A stále upíral oči do Lostařiných, jak plně pochopil touhu, která ji přemohla - která dala tvar divokému skotačení jejího stínu. Pochopil ji a rozhodně ho potěšila, ale na vědomí ji bral jen chladně. Jako by mu to lichotilo, ale na oplátku nepřišlo pozvání.
Cizinec měl té noci - i v dalších nocích - jinou práci, jak si Lostara uvědomila mnohem později. Teď jí však tváře hořely hanbou a ona přestala tančit a utekla do svého pokoje.
Dělat pochopitelně nepřišel ukrást srdce vrhačky stínu. On přišel zničit Rašan.
Delat, jenž, jak se ukázalo, byl velekněz a Palič mostů zároveň, a ať měl císař ke zničení kultu jakýkoliv důvod, on byl rukou, která zasadila smrtelnou ránu. Třebaže nebyl sám. V noc zabíjení, při zvonění třetí hodiny - dvě po půlnoci - po Písni rákosí, přišel další, skrytý v černých šatech asasína…
O tom, co se oné noci přihodilo v chrámu Rašan v Ehrlitanu, věděla Lostara víc než kdo jiný kromě samotných hráčů, protože byla z chrámu jediná, koho ušetřili. Alespoň v to dlouhou dobu věřila, dokud se jméno Bidithal znovu nevynořilo z armády Apokalypsy Ša'ik.
Té noci jsem nebyla jen ušetřena, že? Ach, ty Delatovy nádherné ruce s dlouhými prsty…
Když na druhý den ráno po sedmileté nepřítomnosti vyšla na ulici, musela čelit děsivému vědomí, že je sama, úplně sama. Se znovuoživenou vzpomínkou na ráno po svých pátých narozeninách, kdy ji probudili a strčili do náruče starci, najatému, aby ji odvedl a nechal v cizím prostředí na druhém konci města. V té vzpomínce dítě plakalo a chtělo svou matku.
To krátké mezidobí, od chvíle, kdy odešla z chrámu, než se přidala k Rudým čepelím - nově vytvořené kumpanii

domorodců ze Sedmiměstí, kteří odpřisáhli věrnost Malazské říši - mělo vlastní vzpomínky, jež už dávno potlačila. Byl v nich hlad, zostuzení, ponížení a zdánlivě osudový, nekonečný pád. Ale rekruti ji našli, nebo možná ona našla je. Rudé čepele měly být zprávou pro císaře, označit novou éru Sedmiměstí. Měl nastat mír. Nic z toho však Lostaru nezajímalo. Spíš to byly rozšířené drby o tom, že Rudé čepele chtějí být ramenem malazské spravedlnosti.
Ona na ty lhostejné oči nezapomněla. Na občany, kteří byli hluší k jejím prosbám a jen se dívali, jak ji akolyta vleče vstříc neznámému osudu. Nezapomněla na své rodiče.
Na zradu se dalo odpovědět jen jedním způsobem, a bývalý kapitán Lostara Yil z Rudých čepelí se rychle naučila tuto odpověď doručovat zručně a tvrdě.
A teď dělají zrádce ze mě?
Otočila se. Už nebyla Rudá čepel.
Zakrátko dorazí Perel a společně se vydají po hodně vychladlé stopě Felisín, nešťastné sestry Tavore. A cestou možná najdou příležitost zarazit čepel do srdce Drápů. Ale nepatřili snad Drápové k říši? Byli to Tanečníkovi špehové a zabijáci, byli zbraní jeho vůle. Tak co je změnilo ve zrádce?
Zrada byla záhadou. Lostara ji nechápala. Věděla jen, že zasazuje nejhlubší rány ze všech. A kdysi si přísahala, že takovou ránu už nikdy neutrpí.
Z háčku nad postelí sundala opasek s mečem a ovinula si tvrdou kůži kolem boků. Pak ztuhla. Malý pokojík před ní naplnily tančící stíny. A v jejich středu se objevila postava, bledá tvář s pevnými rysy, díky vráskám od smíchu v koutcích očí docela pohledná - a oči, jež se na ni upíraly, byly jako bezedné tůně. A ona náhle pocítila, že by se do nich mohla ponořit. Nadobro.
Postava se lehce uklonila a promluvila. "Lostaro Yil. O mých slovech možná budeš pochybovat, ale já si tě pamatuju -"
Lostara couvla, až se zády přitiskla ke zdi, a zavrtěla hlavou. "Já tě neznám," zašeptala.
"To je pravda. Ale oné noci, tenkrát v Ehrlitanu, jsme tam byli jenom tři. Já viděl tvůj… nečekaný výstup. Věděla jsi, že Delat - nebo spíš muž, o němž jsem nakonec zjistil, že to je Delat - si tě chtěl nechat pro sebe? Nejen na tu jednu noc. Byla by ses s ním připojila k Paličům mostů a to by ho potěšilo. Aspoň si to myslím. Žel, nedá se to nijak ověřit, protože se všechno - navenek - strašlivě zvrtlo."
"Vzpomínám si," pravila Lostara.
Muž pokrčil rameny. "Delat, který měl pro ten úkol jiné jméno a navíc ho měl na starosti můj partner - Delat nechal Bidithala jít. Asi to vypadá jako… zrada, že? Mému partnerovi to tak rozhodně připadalo. Stínupán - který v té době ještě nebyl Stínupánem, jenom zvlášť obratným a ctižádostivým provozovatelem Meanas, sesterské chodby Rašan - tedy jak jsem říkal, Stínupán dodnes přikládá na věčné ohně pomsty. Ale Delat se umí velice dobře schovávat… přímo nám pod nosem. Jako Kalam. Jenom další nezajímavý voják v řadách Paličů mostů."
"Nevím, kdo jste."
Muž se usmál. "Aha, ano, poněkud předbíhám…" Pohled mu padl na stíny roztažené před ním, třebaže mu za zády nesvítilo žádné světlo, byly tam jen zavřené dveře, a usmál se ještě víc, jako kdyby znovu zvažoval svá slova. "Já jsem Kotilion, Lostaro Yil. Tenkrát jsem byl Tanečník. Ano, můžeš hádat, jaký význam to jméno má vzhledem k tomu, k čemu tě cvičili. Pochopitelně v Sedmiměstí byly jisté pravdy kultu ztraceny, zvláště skutečná podstata stínového tance. Ten nebyl nikdy určen pro vystoupení, Lostaro. Ve skutečnosti to bylo umění výsostně bojové. Úkladná vražda."
"Já nejsem stoupenec stínu - Rašan nebo vaší verze -"
"Takovou věrnost bych po tobě ani nechtěl," odtušil Kotilion.
Lostara mlčela, snažila se vměstnat své myšlenky do slov. Kotilion… je Tanečník. Stínupán… musí být Kellanved, císař! Zamračila se. "Má věrnost patří Malazské říši. Říše -"
"To je dobře," pochválil ji. "Jsem potěšen."
"A teď se mě pokusíte přesvědčit, že císařovna Laseen by neměla vládnout -"
"Ale vůbec ne. Ať si klidně vládne. Ale žel, zrovna teď má určité potíže, že ano? Mohla by se jí hodit nějaká… pomoc."
"Ona vás měla zavraždit!" sykla Lostara. "Vás i Kellanveda!" Zradila vás.
Kotilion znovu jen pokrčil rameny. "Každý má svůj… určený úkol, Lostaro. Tady se hraje o mnohem víc, než je kterákoliv říše smrtelníků. Ale říše, o níž se bavíme - tvoje říše - no, její úspěch je klíčový pro to, oč usilujeme. A kdybys znala plný rozsah událostí, k nimž nedávno došlo na jednom vzdáleném místě, nepotřebovala bys, abych tě přesvědčoval, že císařovna sedí na velmi se kymácejícím trůně."
"Ale i vy jste zradil císaře - Stínupána. Copak jste mi právě neřekl -"
"Občas vidím dál než můj drahý společník. On je opravdu pořád posedlý touhou vidět Laseen trpět. Já mám jiné plány, i když je on možná považuje za součást svých vlastních. Zatím není třeba to probírat do větších podrobností. Ale nebudu se snažit přesvědčit tě, abys věřila, že jsem vševědoucí. Připouštím, že jsem udělal několik vážných chyb, dokonce jsem zakusil jed podezření. Rychlej Ben. Kalam. Whiskeyjack. Komu byli opravdu věrní? No, nakonec jsem svou odpověď dostal, ale ještě jsem se nerozhodl, jestli se mi líbí nebo jestli mi dělá starosti. Jedno nebezpečí hrozí zvláště ascendentům, a to je sklon příliš dlouho vyčkávat. Než začnou jednat, než vystoupí - chceš li - ze stínů." Znovu se usmál. "Chtěl bych napravit minulé a v dané chvíli osudové zaváhání. A tak tu stojím před tebou, Lostaro, a žádám tě o pomoc."
Lostara se zamračila ještě víc. "Proč bych neměla Perelovi povědět o tomhle… setkání?"
"K tomu není žádný důvod, ale byl bych raději, kdybys to nedělala. Na Perela ještě nejsem připravený. Tvé mlčení však nebude zrada, protože pokud uděláš, co od tebe žádám, vy dva půjdete stejnou cestou. Nebude tě čekat žádné dilema, ať se stane cokoliv, ať na své pouti objevíš cokoliv."
"Kde je ten… Delat?"
Kotilion zvedl obočí, jako by ho otázka zastihla nepřipraveného, pak si povzdechl a kývl. "Poslední dobou nad ním

nemám žádnou moc. Proč? Je příliš mocný. Příliš záhadný. Příliš potměšilý. Příliš chytrý, mistr Kápě ho vem. I Stínupán obrátil svou pozornost jinam. Moc rád bych zařídil vaše další setkání, ale obávám se, že to není v mé moci." Zaváhal a dodal: "Občas musí člověk prostě věřit osudu, Lostaro. Budoucnost nám může slíbit jediné: překvapení. Ale řeknu ti tohle: všichni chceme zachránit Malazskou říši, každý svým vlastním způsobem. Pomůžeš mi?"
"Když to udělám, bude pak ze mě Dráp?"
Kotilion se usmíval od ucha k uchu. "Ale má milá, žádní Drápové už nejsou."
"Opravdu, Kotilione, nejdřív mě požádáte o pomoc a pak ze mě děláte hlupáka?"
Úsměv pohasl. "Ale jak jsem říkal, Drápové už neexistují. Mrzena je zlikvidovala. Víš snad něco, co by naznačovalo opak?"
Chvíli mlčela, pak odvrátila zrak. "Ne. Jen jsem to prostě… předpokládala."
"Aha. Takže mi pomůžeš?"
"Perel už tu bude brzy," řekla Lostara a znovu se podívala na boha.
"V případě potřeby jsem schopen být i stručný."
"Co ode mne tedy chcete?"

O půlzvonění později se ozvalo tiché zaťukání na dveře a vstoupil Perel.
A okamžitě se zarazil. "Cítím tu kouzla."
Lostara, sedící na posteli, jen pokrčila rameny, zvedla se a vzala si tlumok. "Jisté části stínového tance," prohodila nedbale, "občas vyvolávají Rašan."
"Rašan! Ano." Popošel blíž a pátravě se rozhlížel. "Stínový tanec. Ty?"
"Kdysi dávno. Já v žádné bohy nevěřím, Perele. Nikdy jsem nevěřila. Ale zjistila jsem, že tanec mi slouží při boji. Rozproudí mi krev v těle, a to potřebuju nejvíc, když jsem nervózní nebo nešťastná." Hodila si tlumok na rameno a čekala.
Perel zvedl obočí. "Nervózní, nebo nešťastná?" ' Odpověděla mu kyselým pohledem a zamířila ke dveřím. "Říkal jsi, že jsi zakopl o nějakou stopu…"
Připojil se k ní. "To jsem zakopl. Nejdřív však malé varování. Ty části tance, které vyvolávají Rašan - pro oba by bylo lepší, kdyby ses jim v budoucnu vyhýbala. Taková činnost může přitáhnout… pozornost."
"Dobře tedy. Veď."

Za bránou sídla se vedle balíku slámy choulil osamělý strážný. Když se Lostara s Perelem přiblížili, upřel na ně světle zelené oči. Stejnokroj i zbroj měl zaprášené. Na mosazném kroužku v uchu mu visela kůstka z lidského prstu. Tvářil se nevesele a nejdřív se zhluboka nadechl, než řekl: "Hej, vy tam! Vraťte se a vyřiďte jí, že ještě nejsme připravení."
Lostara zamrkala a podívala se na Perela.
Její společník se usmíval. "Vypadáme jako poslové, vojáku?"
Strážný přimhouřil oči. "Neviděl jsem tě tancovat na stole v Mopslově krčmě?"
Perel se usmál ještě víc. "Máš nějaké jméno, vojáku?"
"Snad."
"A jak tedy zní?"
"Právě jsem vám to řekl. Snad. Mám vám to hláskovat nebo něco?"
"A dokážeš to?"
"Ne. Jenom jsem si říkal, jestli třeba nejste blbí, to je všechno. Takže jestli nejste od pobočnice a nepřišli jste nás varovat před nečekanou inspekcí, tak co teda chcete?"
"Okamžíček." Perel se zamračil. "Jak může být inspekce nečekaná, když dopředu dostanete varování?"
"Pro tvrdý hnáty mistra Kápě, nakonec jste blbí. Tak se to přece dělá -"
"Takže varování." Podíval se na Lostaru, mrkl a pravil: "Zřejmě je dneska budu rozdávat celý den. Poslyš, Snade, pobočnice vás nebude před svými inspekcemi varovat - a nečekej ani, že to udělají vaši důstojníci. Ona má svá vlastní pravidla, tak si na ně raději zvykněte."
"Pořád jste mně neřekli, co tu chcete."
"Potřebuju mluvit s jistým vojákem z pátého oddílu deváté setniny a slyšel jsem, že dočasně sídlí tady."
"No, já jsem ze šestýho, ne z pátýho."
"Ano… no a?"
"To je přece jasný jak facka, ne? Se mnou totiž vůbec mluvit nechcete. Jděte dál, akorát plejtváte mým časem. A pospěšte si, není mi moc dobře."
Strážný otevřel bránu a díval se, jak procházejí. Oči mu sklouzly na Lostařiny pohupující se boky, než znovu pevnou bránu zavřel. V té chvíli se balík slámy vedle něj pohnul a ukázalo se, že je to velmi tlustý mladý muž sedící se zkříženýma nohama na zemi.
Snad otočil hlavu a povzdechl si. "Tohle už nedělej - ne mně, Balgride. Z magie je mi na blití."
"Neměl jsem jinou možnost, musel jsem tu iluzi zachovat," namítl Balgrid a rukávem si přejel zpocené čelo. "Ten zmetek byl Spár!"
"Vážně? Byl bych přísahal, že jsem ho viděl v ženskejch šatech tancovat u Mop -"
"Přestaň s tím už! Lituju toho chudáka od pátýho, co ho hledá." Snad se náhle zakřenil. "Hele, právě jsi tou všivou iluzí oblafnul opravdickýho Spára! Dobrá práce!"
"Nejsi jedinej, komu je špatně," zavrčel Balgrid.

Třicet kroků, a Lostara s Perelem byli na druhé straně dvora před stájemi.
"To bylo zábavné," podotkl muž.
"A k čemu to bylo dobré?"
"No vidět je, jak se potí."
"Je?"
"Toho muže a balík, pochopitelně. A jsme tady." Když Lostara chtěla otevřít vrata, Perel ji chytil za zápěstí. "Chviličku. Uvnitř je ve skutečnosti víc osob, se kterými si musíme promluvit. Několik veteránů - ty nechej na mně. Je tam taky jeden mládenec, který dělal hlídače v dole. Použij na něj svůj šarm, zatímco budu mluvit s těmi druhými dvěma."
Lostara na něj upírala oči. "Můj šarm," zopakovala s kamennou tváří.
Perel se zakřenil. "Ano, a jestli z tebe bude úplně paf, tak to považuj za investici do budoucnosti pro případ, že ho budeme později potřebovat."
"Chápu."
Otevřela dveře a couvla, aby mohl Perel vejít první. Vzduch ve stájích byl hrozný. Moč, pot, olej na zbraně a vlhká sláma. Všude byli vojáci, polehávali nebo posedávali na postelích nebo kusech zdobeného nábytku, jenž pocházel z velkého domu. Moc toho nenamluvili, a teď zmlkli úplně a zadívali se na dva cizince.
"Děkuju," začal Perel, "za vaši pozornost. Chtěl bych mluvit se seržantem Geslerem a kaprálem Bouřlivákem…"
"Já jsem Gesler," ozval se dobře stavěný muž s bronzovou pletí, rozvalující se na plyšové pohovce. "Ten, co chrápe tady pod hedvábím, je Bouřlivák. A jestli jdete od Oblata, vyřiďte mu, že zaplatíme… nakonec."
Perel s úsměvem pokynul Lostaře, aby jej následovala, a zamířil k seržantovi. "Nepřišel jsem vymáhat dluhy. Raději bych si s vámi promluvil v soukromí… ohledně vašich nedávných dobrodružství."
"No jasně. A kdo, pro Fenerův pazneht, jste?"
"Jde o záležitost říše," řekl Perel a zrak mu padl na Bouřliváka. "Probudíte ho vy, nebo to mám udělat já? A tady má společnice si chce promluvit s vojákem jménem Pella."
Gesler se chladně zazubil. "Vy chcete budit mýho kaprála? Tak jen do toho. A Pella tady teď není."
Perel si povzdechl a přistoupil k posteli. Chvíli si prohlížel hromadu drahého hedvábí zakrývající chrápajícího kaprála, pak se sklonil a odhrnul přehoz.
Za pravé lýtko - mezi kotníkem a kolenem - ho uchopila ruka dost velká, že téměř obepnula celou nohu. Z toho, co přišlo pak, zůstala Lostara stát s otevřenou pusou. Perel ječel. Bouřlivák se vymrštil z postele jako medvěd náhle probraný ze zimního spánku a z plných plic zařval.
Kdyby měla stáj strop v normální výšce - a ne jen několik trámů těsně pod střechou, z nichž žádný naštěstí nebyl přímo nad nimi - byl by do něj Perel tvrdě narazil, jak ho kaprál zvedl jednou rukou do vzduchu. Zvedl a odhodil.
Spár udělal salto, mával rukama a kopal, když ho Bouřlivák pustil. Dopadl tvrdě na rameno a vyrazil si dech. Zůstal nehybně ležet, kolena přitažená pod bradou.
Kaprál teď stál, hustý rudý plnovous rozcuchaný, a spánek mu mizel z očí jako borové jehličí v ohni - ohni, jenž se rychle rozhořel ve vztek. "Řekl jsem, že mě nikdo nemá budit!" zařval a zatínal ruce, jako by chtěl někoho přirdousit.
Náhle upřel jasně modré oči na Perela, jenž se zvedl na všechny čtyři a jen věšel hlavu. "To je ten lump?" zeptal se Bouřlivák a udělal krok blíž.
Do cesty se mu postavila Lostara.
Bouřlivák zabručel a zastavil se.
"Nech to plavat, kaprále," pronesl Gesler z pohovky. "Ten floutek, co jsi ho prohodil vzduchem, je Spár. A když se líp podíváš na tu ženskou před sebou, poznáš, že je Rudá čepel, nebo byla, a umí se bránit. Není nutný začít rvačku kvůli přerušenýmu spánku."
Perel se zvedl a masíroval si rameno. Dýchal zhluboka a opatrně.
Lostara, s rukou na jílci meče, se dívala Bouřlivákovi do očí. "Říkali jsme si," nadnesla nezávazně, "který z vás umí líp vyprávět. Tady můj společník by rád slyšel jeden příběh. Samozřejmě za takovou výsadu se platí. Třeba by se daly vyřídit vaše dluhy u toho Oblata. Abychom ukázali, jak umíme být vděční."
Bouřlivák se zamračil a obrátil se na Geslera.
Seržant se pomalu zvedl. "Dobře, holka, tady kaprál umí líp vyprávět ty děsivý příběhy… protože je vykládá tak špatně, že se nikdo nevyděsí. Jelikož jsi byla tak laskavá s tím, jak… ehm, nedávno Pán zatlačil na kostky, tady s kaprálem vám spředeme příběh, jestli jste přišli kvůli tomu. Nakonec nejsme nijak plachý. Kde máme začít? Narodil jsem se -"
"Ještě ne," zarazila jej Lostara. "Zbytek nechám na Perelovi - i když by mu možná někdo mohl donést něco k pití, aby se rychleji vzpamatoval. On vám pak řekne, kde začít. Kde je Pella?"
"Je venku," odpověděl Gesler.
"Děkuju."
Když zamířila k úzkým, nízkým vratům na konci stájí, připojil se k ní další seržant. "Doprovodím vás," řekl.
Další zatracený falarský veterán. A co pořád mají s těmi kostmi? "Je pravděpodobné, že se ztratím, seržante?" zeptala se jej, když otevírala vrata. Šest kroků za nimi byla zadní zeď sídla a u ní byly nahrnuté hromady sušeného koňského hnoje. Na jedné z nich seděl mladý voják a pod vedlejší hromadou leželi dva psi. Oba spali. Jeden byl obrovský a příšerně zjizvený, druhý maličký - chomáč chlupů a tupý čenišek.
"Nejspíš," odtušil seržant. Když vykročila k Pellovi, dotkl se její ruky a ona se k němu otočila s tázavým výrazem. "Jste u některý legie?" zeptal se jí.
"Ne."
"Aha." Ohlédl se ke stájím. "Nově přidělená pečovatelka pro Spára."
"Pečovatelka?"

"Jasně. Ten chlap se potřebuje… učit. Ve vás si aspoň vybral dobře."
"Co chcete, seržante?"
"Zapomeňte na to. Už jdu."
Dívala se za ním, jak se vrací do stájí. Pak pokrčila rameny, otočila se a došla k Pellovi. Žádný pes se při jejím příchodu neprobudil. Voják měl vedle sebe dva obrovské plátěné pytle, jeden nacpaný k prasknutí, druhý plný asi ze třetiny. Mládenec sám se předkláněl a malým měděným šídlem vrtal díru do prstní kůstky. Lostara si uvědomila, že v pytlích musí být stovky takových kostí.
"Pello."
Mládenec zvedl hlavu a zamrkal. "Znám vás?"
"Ne. Ale možná máme společného známého."
"Aha." Vrátil se k práci.
"Byl jste strážným v dolech -"
"Ne tak docela," přerušil ji, aniž by vzhlédl od práce. "Poslali mě do jedný osady. Do Lebeně. Ale pak začala ta vzpoura. Patnáct z nás přežilo první noc - žádnej důstojník. Drželi jsme se mimo silnici a nakonec se dostali do Dosin Pali. Zabralo nám to čtyři noci a první tři jsme viděli, že město hoří. Když jsme tam dorazili, moc z něj už nezbylo. Zároveň s náma se tam objevil jeden malazskej koráb a vzal nás na palubu. Dovezl nás sem do Arenu."
"Lebeň," poznamenala Lostara. "Byl tam jeden vězeň. Mladá dívka -"
"Myslíte sestra Tavore. Felisín."
Lostaře se zadrhl dech v hrdle.
"Říkal jsem si, kdy mě kvůli tomu někdo vyhledá. Jsem teda zatčený?" Zdvihl hlavu.
"Ne. Proč? Myslíte, že byste měl?"
Vrátil se k práci. "Nejspíš. Nakonec jsem jim pomohl utýct. Tu noc vzpoury. Ale nevím, jestli to zvládli. Nechal jsem jim zásoby, co jsem našel. Měli namířino na sever a pak na západ… přes poušť. Jsem si docela jistý, že jsem nebyl jediný, kdo jim pomáhal, ale nikdy jsem nezjistil, kdo byli ti ostatní."
Lostara si pomalu dřepla, až mu viděla do očí. "Takže nejen Felisín. Kdo byl s ní?"
"Baudín - to byl pořádně hrozivý chlap, ale Felisín byl kupodivu věrný…" Podíval se jí do očí. "Teda, ona si zrovna věrnost nezasloužila, jestli víte, jak to myslím. No. Byli s ní Baudín a Heborik."
"Heborik? Kdo je to?"
"Kdysi to byl Fenerův kněz - celý potetovaný srstí kance. Neměl ruce - ty mu usekli. No. Byli to tihle tři."
"Přes poušť," zamumlala Lostara. "Ale na západním pobřeží ostrova nic není."
"Oni přece čekali člun, ne? Bylo to naplánovaný, že jo? Na každý pád toho víc nevím. Na zbytek se zeptejte mýho seržanta. Nebo Bouřliváka. Nebo Pravdy."
"Pravdy? Kdo je to?"
"Ten, co se právě objevil ve vratech za várna… nese mi další kosti." Zvýšil hlas. "Nemusíš se stydět, Pravdo. Vlastně tahle hezká holka tady má pro tebe nějaký otázky."
Další s tou zvláštní kůží. Prohlížela si vysokého, Štíhlého mladíka, který se k ní ostražitě blížil s dalším nacpaným pytlem, z něhož se sypal písek. Mistr Kápě mě vem, hezký mládenec… i když by mi ta jeho zranitelnost nakonec začala jít na nervy. Narovnala se. "Chci vědět o Felisín," řekla a do hlasu dostala tvrdý tón.
To stačilo upoutat Pellovu pozornost. Vrhl po ní ostrý pohled. Při Pravdově příchodu se probudili oba psi, ale ani jeden nevstal, jen na něj upřeli oči. Pravda položil pytel na zem a náhle se měl na pozoru. Do tváří mu vystoupila barva. Můj šarm. Tento den si nebude pamatovat Pella. On nenajde někoho, koho bude moci zbožňovat. "Povězte mi, co se stalo na západním pobřeží Otataralového ostrova. Proběhlo setkání podle plánu?"
"Myslím, že ano," odpověděl Pravda po chvíli. "Ale my do toho plánu nezapadali - jenom jsme se náhodou ocitli na stejné lodi s Kulpem. To Kulp je jel vyzvednout."
"Kulp? Kádrový mág Sedmé?"
"No ano, on. Poslal ho Kalous -"
"Říšský historik?" Bohové, jak pokřivená je tato stezka? "A proč by on chtěl zachránit Felisín?"
"Kulp říkal, že to byla nespravedlnost," odpověděl Pravda. "Ale máte to špatně - Kalous nechtěl pomoct Felisín, on chtěl pomoct Heborikovi."
Pella promluvil tichým hlasem, docela nepodobným tomu, jaký slyšela před chvílí. "Jestli chcete z Kalouse udělat nějakýho zrádce. .. no, holka, radši si to pořádně rozmyslete. Tohle je totiž Aren. Město se dívalo. Vidělo, jak Kalous vede uprchlíky do bezpečí. Prý prošel bránou jako poslední." Teď zněl jeho hlas přímo syrově. "A Pormqual ho nechal zatknout!"
Lostaru zamrazilo. "Já vím," řekla. "Blistig pustil Rudé čepele ze šatlavy. Byli jsme na hradbách, když Pormqual vytáhl s vojskem na planinu. Jestli chtěl Kalous osvobodit Heborika, kolegu učence, tak proti tomu já nic nemám. Nás zajímá jenom Felisín."
Na to Pravda kývl. "Tavore vás poslala, co? Vás a toho Spára vevnitř, co vyslýchá Geslera a Bouřliváka."
Lostara na chvíli zavřela oči. "Obávám se, že mi schází Perelova rafinovanost. Tento úkol měl být… tajný."
"Mně to vyhovuje," odtušil Pella. "A tobě, Pravdo?"
Vysoký mládenec kývl. "Vlastně na tom ani nezáleží. Felisín je mrtvá. Všichni jsou. Heborik. Kulp. Všichni umřeli. Gesler o tom právě mluvil."
"Chápu. Nicméně o tom, prosím, už s nikým nemluvte. My se vydáme splnit náš úkol, i kdybychom jenom posbírali její kosti. Tedy jejich kosti."
"To by bylo dobré," podotkl Pravda s povzdechem.

Lostara už chtěla odejít, ale Pella na ni ještě mávl. "Nate." Podával jí kostičku, do které právě vyvrtal díru. "Vezměte si to a noste to, aby to všichni viděli."
"Proč?"
Pella se zamračil. "Právě jste po nás chtěla laskavost…"
"Dobře tedy." Přijala nechutný předmět.
Ve vratech se objevil Perel. "Lostaro," křikl. "Už jsi tu skončila?"
"Ano."
"Je čas odejít."
Z jeho výrazu poznala, že také slyšel o smrti Felisín. I když nejspíš s většími podrobnostmi, než do jakých zašel Pravda.
Mlčky se vrátili přes stáj na dvůr a zamířili k bráně. Ta se otevřela, když k ní došli, a voják Snad jim pokynul, ať jdou ven. Lostařinu pozornost upoutal balík slámy, který se kýval a roztékal, ale Perel jenom prošel kolem.
Když byli kus od sídla, Spár tiše zaklel a podotkl: "Potřebuju léčitele."
"To kulhání není skoro vidět," podotkla Lostara.
"Léta disciplíny, má milá. Spíš bych se měl plazit. Když proti mně naposledy někdo použil takovou sílu, byl to semský démon, takový bůžek. Na těch třech - Geslerovi, Bouřlivákovi a Pravdovi - je toho víc divného než jen jejich kůže."
"Nějaké teorie?"
"Prošli chodbou ohně - a nějak to přežili, i když Felisín, Baudín a Heborik zřejmě nikoliv. Ale jejich skutečný osud zůstává záhadou. Gesler prostě předpokládá, že jsou mrtví. Jenomže jestli se pobřežní stráži v té chodbě přihodilo něco neobvyklého, tak proč se totéž nemohlo stát ostatním, které to smetlo přes palubu?"
"Je mi líto. Mně žádné podrobnosti neřekli."
"Musíme navštívit jistou zkonfiskovanou loď. Cestou ti to vysvětlím. Ach, a příště nenabízej, že zaplatíš něčí dluh… dokud nezjistíš, jak je velký."
A ty příště nech ten nafoukaný přístup venku před stájí. "Dobře."
"A přestaň přebírat velení."
Podívala se po něm. "Radil jsi mi, abych použila svůj šarm, Perele. Těžko je moje chyba, že ho mám víc než ty."
"Vážně? Něco ti povím, ten kaprál měl štěstí, že ses postavila mezi nás."
Chtěla se zasmát, ale neudělala to. "Zřejmě sis nevšiml té zbraně, co měl pod postelí."
"Zbraně? Mně je -"
"Byl to obouruční pazourkový meč. Zbraň T'lan Imass, Perele. Nejspíš váží tolik, co já."
Perel mlčel, dokud nedorazili k Silandě. Loď byla dobře strážená, avšak povolení pro ně dva bylo očividně zařízeno dříve, protože je na palubu starého dromónu pustili bez otázek a nechali je samotné.
Lostara prohlédla střední palubu. Byla ohořelá a zablácená. Hlavní stěžeň obklopovala zvláštní pyramidovitá hromada zabalená v plátně. Loď dostala nové oplachtění, posbírané z několika jiných plavidel.
Perel se postavil vedle ní a zrak mu padl na zakrytou hromadu. Tiše zabručel. "Poznáváš tu loď?" zeptal se.
"Poznávám loď," odvětila Lostara.
"Aha. No, je to quonský dromón starého předříšského typu. Ale hodně dřeva a lan je z Drift Avalii. Kolik toho víš o Drift Avalii?"
"Je to bájný ostrov kousek od pobřeží Quon Tali. Plovoucí ostrov osídlený démony a strašidly."
"Není bájný, i když opravdu pluje, třebaže zřejmě driftuje zhruba v kruhu. A co se démonů a strašidel týče… no…" Došel k plátnu. "Na nich není nic tak děsivého." A odhrnul plachtu.
Uťaté hlavy, úhledně naskládané, všechny hledící ven, mrkající a upírající oči na Perela a Lostaru. Vlhce se lesknoucí krev.
"Když to říkáš," zachraptěla Lostara a couvla.
Dokonce i Perel vypadal zaraženě, jako by to, co odhalil, nebylo to, co čekal. Po chvíli se sklonil a dotkl se krve na palubě. "Ještě je teplá…"
"Ale… ale to není možné."
"O nic míň než to, že ty zatracené hlavy pořád vnímají - nebo jsou přinejmenším živé." Narovnal se, otočil se k ní a mávl rukou. "Tahle loď je jako magnet. Jsou tu vrstvy magie, vsákly se do samotného dřeva, do kostry. Padá na tebe, těžká jako tisíc plášťů."
"Vážně? Já nic necítím."
Chvíli se na ni díval, než se znovu obrátil k useknutým hlavám. "Nejsou to démoni ani strašidla, jak sama vidíš. Většinou jsou to Tiste Andii. Několik quontalských námořníků. Pojď, půjdeme se podívat do kapitánovy kajuty - z ní se magie hrne ve vlnách."
"Jaká magie, Perele?"
Už vykročil k průlezu a jen mávl rukou. "Kurald Galain, Tellann, Kurald Emurlahn, Rašan -" Náhle se zarazil a otočil se. "Rašan. Pořád nic necítíš?"
Pokrčila rameny. "Jsou tam další… hlavy… Perele? Jestli ano, tak já raději ne -"
"Pojď za mnou," vyštěkl.
Uvnitř bylo černé dřevo a vzduch tak hustý, jako by byl plný vzpomínek na násilí. Barbarsky vypadající mrtvola se šedou pletí, přibodnutá obrovským oštěpem ke kapitánskému křeslu. Další těla rozházená po kajutě, jako by je někdo popadl, zpřelámal jim kosti a zahodil je.
Nízkou, stísněnou místnost osvětlovala matná záře bez viditelného zdroje. Kromě podivných skvrn na podlaze, kde byl rozsypán otataralový prach.
"Ne Tiste Andii," zabručel Perel. "Tohle musí být Tiste Edur. Ano, je tu plno záhad. Gesler mi vyprávěl o posádce u

vesel dole - bezhlavá těla. Ti ubozí Tiste Andii na palubě. Rád bych věděl, kdo zabil tohohle Edura…"
"Jak nás to všechno přivede na stopu Felisín, Perele?"
"Byla tady, ne? Všechno to viděla. Tady kapitán měl na krku píšťalku, kterou používal k ovládání veslařů. Žel, zmizela."
"A bez té píšťalky tady loď jenom tak sedí."
Perel kývl. "Škoda, že ano? Jen si to představ, loď s posádkou, kterou nemusíš krmit, která nepotřebuje odpočívat, nikdy se nevzbouří."
"Tu můžeš mít," prohlásila Lostara a zamířila ke dveřím. "Nesnáším lodě. Odjakživa. A z téhle teď odcházím."
"Nevidím důvod, proč se k tobě nepřipojit," usoudil Perel. "Nakonec nás čeká daleká cesta."
"Ano? A kam?"
"Silanda plula chodbami mezi místem, kde ji našel Gesler, a místem, kde se objevila v této říši. Z toho, co jsem pochytil, vedla její cesta přes pevninu ze severu od Otataralového moře na jih do Arenské zátoky. Jestli z ní Felisín, Heborik a Baudín vyskočili, mohli by se objevit někde cestou."
"A ocitli se uprostřed povstání."
"Vzhledem k tomu, co k němu vedlo, mohli klidně dojít k závěru, že je to mnohem příjemnější možnost."
"Dokud na ně nenarazí nějaká tlupa banditů."

9. setnina kapitána Keneba byla povolána na tři po sobě následující nástupy na cvičišti. Nedostalo se jim žádného předběžného varování, prostě dorazil důstojník a nařídil vojákům, ať si pospíší.
1., 2. a 3. oddíl šly první. Byla to těžká pěchota, dohromady třicet vojáků v šupinové zbroji a kroužkových chráničích loktů a rukavicích, se štíty, těžkými meči a oštěpy na zádech, s přilbami s hledím, lícními chrániči a plechy na krku, dirky a tesáky u pasu.
Pak byli na řadě mariňáci. Ranalův 4., 5. a 6. oddíl. Za nimi nastupovaly hlavní oddíly setniny, střední pěchota, 7. až 24. oddíl. Muži měli jen o málo lehčí výstroj než těžká pěchota a navíc mezi nimi byli vojáci, kteří uměli používat krátké i dlouhé luky a vrhací oštěpy. Každá setnina měla být schopná fungovat jako nezávislá jednotka, soběstačná a výkonná.
Jak tak Struna stál před svým oddílem, prohlížel si celou setninu. Poprvé nastupovali sami. Čekali na příchod pobočnice v téměř dokonale vyrovnaných řadách, moc toho nenamluvili, všichni měli uniformy a zbraně.
Rychle se stmívalo a milosrdně se ochlazovalo. Poručík Ranal už chvíli přecházel před seřazenými mariňáky, kráčel pomalu a po hladce oholených tvářích mu stékal pot. Když se konečně zastavil, bylo to přímo před Strunou.
"Dobrá, seržante," zasyčel, "to byl váš nápad, že?"
"Pane?"
"Ty zatracené kosti! Nejdřív se objevily u vašeho oddílu - jako kdybych si toho nevšiml. A teď jsem od kapitána slyšel, že se to šíří po všech legiích. Po celém městě jsou vylupovány hroby! Ale jedno vám povím," - došel blíž a pokračoval drsným šeptem - "jestli se pobočnice zeptá, kdo je zodpovědný za to poslední plivnutí do její tváře po tom, co se stalo včera, bez váhání vás oznámím."
"Plivnutí do tváře? Poručíku, jste blázen a pitomec. Pozor, u hlavní brány se právě objevili důstojníci. Radím vám, abyste zaujal svý místo, pane."
S obličejem potemnělým vzteky se Ranal otočil a zaujal své místo před třemi oddíly.
Pobočnice šla v čele, její doprovod za ní. Čekal na ni kapitán Keneb. Struna si na něj vzpomínal z toho prvního, katastrofálního nástupu. Malažan. Roznesla se zpráva, že byl u posádky ve vnitrozemí a že si zabojoval, když jeho setninu rozprášili. Pak se probojoval zpátky do Arenu. To stačilo, aby Strunu napadlo, jestli to náhodou není zbabělec. Místo aby padl se svými vojáky, dal se jako první na útěk. Tak nakonec většina důstojníků přežije své muže. Důstojníci podle něj za moc nestáli.
Pobočnice s ním teď mluvila, pak kapitán couvl, zasalutoval a vyzval Tavore, ať se podívá na vojáky. Ona místo toho přistoupila blíž k němu, natáhla ruku a dotkla se něčeho, co měl kapitán pověšené na krku.
Struna vykulil oči. To je zatracená kostička z prstu.
Ještě chvíli se spolu bavili, pak pobočnice kývla a zamířila k nastoupeným oddílům. Sama. Šla pomalu a tvářila se bezvýrazně.
Struna si všiml, že když si prohlížela řady, poznala jeho a Sépii. Po delší době, kdy se na v dokonalém pozoru stojícího poručíka Ranala ani nepodívala, se k němu konečně obrátila. "Poručíku."
"Pobočnice."
"U vašich vojáků se zřejmě vyskytují nestandardní součásti výstroje. Víc než u ostatních setnin, které jsem viděla."
"Ano, pobočnice. Je to proti mým rozkazům, a vím, kdo je za to zodpovědný -"
"Bezpochyby," přerušila jej. "Ale to mě nezajímá. Nicméně bych radila, aby ty… cetky… měly nějakou jednotnou formu. Třeba na opasku na druhé straně než pochva. Dále tu byly stížnosti od občanů Arenu. Vyloupené hroby a hrobky by měly být přinejmenším navráceny do původního stavu… nakolik to je možné."
Ranal byl očividně zmatený. "Samozřejmě, pobočnice."
"A možná jste si všiml," dodala suše, "že jste jediný, kdo v současné době nosí… nestandardní uniformu Čtrnácté armády. Radím vám, abyste to co nejrychleji napravil, poručíku. Nyní můžete dát rozchod. A cestou ven předejte kapitánu Kenebovi můj rozkaz, že může pokračovat se setninou střední pěchoty."
"Ano, pobočnice. Provedu." Zasalutoval.
Struna se za Tavore díval, když odcházela ke svému doprovodu. Moc dobrá práce, holka.

Když se Gamet díval, jak se pobočnice vrací, stahovala se mu hruď. Ať s tím nápadem přišel kdokoliv, zasloužil si… no,

zatracenou hubičku, jak by řekl Sépie. Zvrátili zlé znamení. Obrátili hol
Když k nim Tavore došla, viděl v jejích očích opět zářit naději. "Pěsti Gamete."
"Pobočnice?"
"Čtrnáctá armáda potřebuje zástavu."
"Ano, to potřebuje."
"Mohli bychom si vzít příklad z vojáků."
"Ano, to bychom mohli, pobočnice."
"Zařídíte to? Včas před zítřejším odchodem?"
"Ano."
Z brány přijel posel na koni. Jel rychle a prudce zastavil před pobočnicí.
Gamet se díval, jak sesedá a přichází blíž. Bohové, jen ne žádné špatné zprávy… ne teď…
"Hlášení," žádala pobočnice.
"Tři lodě, pobočnice," supěl posel. "Právě dokulhaly do přístavu."
"Pokračujte."
"Dobrovolníci! Válečníci! Koně a váleční psi! Na molu je zmatek!"
"Kolik?" chtěl vědět Gamet.
"Tři sta, pěsti."
"Odkud, ve jménu mistra Kápě, jsou?"
Posel zalétl pohledem k Nilovi a Nether. "Ze Záchlumí." Opět se Tavore podíval do očí. "Pobočnice! Vraní klan! Vrány! Coltainovi vlastní bojovníci!"

KAPITOLA DEVĚT

Za noci přicházejí duchové
v řekách žalu,
aby odhrabali písek
pod nohama.

G'danijské rčení

V
e vybledlých kožených pochvách pošitých složitými pardúnskými vzory vězely dva dlouhé nože. Řemení viselo na hřebíku na sloupku v rohu krámku pod cheránskou šamanskou péřovou čelenkou. Dlouhý stůl před krámkem byl plný zdobených obsidiánových předmětů uloupených v nějaké hrobce, přičemž každý předmět byl nově požehnán ve jménu bohů, duchů či démonů. Na levé straně za stolem a vedle bezzubého majitele, jenž seděl se zkříženýma nohama na vysoké stoličce, byla vysoká skříň.
Podsaditý tmavý zákazník si chvíli prohlížel obsidiánové zbraně, než dal levou rukou prodavači znamení, že má zájem.
"Dech démonů!" zapištěl dědek a ukázal pokřiveným prstem na několik kamenných čepelí. "A tyhle, políbené Maelem - vidíš, jak je voda ohladila? Mám další -"
"Co je v té skříni?" zabručel zákazník.
"Ach, máš bystrý zrak! Nejsi snad náhodou vykladač? Cítíš chaos? Balíčky, můj moudrý příteli! Balíčky! Ještě se neprobudily! Ano, jsou všechny nové. Vše je v pohybu -"
"Balíček draků je vždycky v pohybu -"
"Ano, ale nový dóm! Ach, vidím tvé překvapení, příteli! Nový dóm. Prý nesmírně mocný. Otřásá samotnými základy světa!"
Muž se na něj zamračil. "Tak další nový dóm? Určitě nějaký místní podvodný kult -"
Avšak stařec vrtěl hlavou, zalétl pohledem za osamělého zákazníka a podezíravě si prohlédl dav - i když nebyl moc hustý. Teprve pak se předklonil. "S těmi já neobchoduju, příteli. Jsem stejně věrný Drydžhně jako každý, jen si nemysli! Ale balíček nepřipouští žádné předsudky. Ne, ne, pro vykládání je nezbytné moudré oko i mysl. Ano. A proč je nový dóm zřejmě pravý? Povím ti to, příteli. Nejdřív nová nezadaná karta, karta oznamující, že nyní balíček ovládá pán. Arbitr, víš? A pak se jako požár strniště rozšíří nový dóm. Posvěcený? Není známo. Ale nebyl rovnou odmítnutý, kdepak. A vykladači - ty vzory! Dóm bude posvěcen - o tom nepochybuje jediný vykladač!"
"A jak se vlastně ten nový dóm jmenuje?" otázal se zákazník. "Jaký má trůn? Kdo tvrdí, že mu vládne?"
"Dóm řetězů, příteli. A na tvou druhou otázku neexistuje jasná odpověď. Jenom zmatek. Ascendenty spolu soupeří. Povím ti však jedno: trůn, na který král usedne - ten trůn, příteli, je prasklý."
"A ty říkáš, že tenhle dóm patří Spoutanému?"
"Ano. Chromému bohu."
"Ostatní na něj musí útočit jako vzteklí," podotkl muž a tvářil se zadumaně.
"To by sis myslel, ale není tomu tak. Vlastně útočí on! Chceš vidět nové karty?"
"Možná se vrátím později a právě to udělám," odpověděl zákazník. "Ale nejdřív mi ukaž ty ubohé nože támhle na tom sloupku."
"Ubohé nože! Ajvaj! Nejsou ubohé, rozhodně ne!" Stařec se na trojnožce otočil a zbraně sundal z hřebíku. Zakřenil se a jazykem s modrými žilkami si olízl rudé dásně. "Poslední majitel byl pardúnský duchobijce!" Vytáhl jeden nůž z pochvy. Čepel byla začerněná a po celé délce se vinul stříbrný had.

"Tohle ale není pardúnská práce," namítl zákazník.
"Já říkal, že mu patřily. Máš opravdu dobré oko. Jsou záchlumské. Kořist z Psího řetězu."
"Ukaž mi ten druhý."
Dědek obnažil i druhou čepel.
Kalam Méchar mimoděk vyvalil oči. Rychle se ovládl a vzhlédl - ale majitel si toho všiml a už přikyvoval.
"Ano, příteli. Ano…"
Celá čepel, také černá, byla pokryta péřovým vzorem vykládaným jantarově zabarveným stříbrem - ten jantarový odstín… otataralová slitina. Vraní klan. Ale ne zbraň obyčejného válečníka. Ne, tahle patřila někomu významnému.
Stařík vrátil vraní nůž do pochvy a prstem poklepal na druhý. "Hodně jsem do něj investoval. Jak se postavíš otataralu? Prosté. Starší magií."
"Starší. Záchlumská kouzla nejsou starší -"
"Ne, ale ten nyní mrtvý záchlumský válečník měl přítele. Podívej, vezmi si ten nůž do ruky. Podívej se na značku tady dole - vidíš, jak se kolem obtáčí hadí ocas -"
Dlouhý nůž byl překvapivě těžký. Rýhy pro prsty na jílci byly příliš velké, ale Záchlumčan to vyřešil silnějšími koženými řemínky. Značka na kovu uprostřed smyčky z ocasu byla neuvěřitelně složitá vzhledem k tomu, jak velká ruka ji musela vyrobit. Fenn. Thelomen Toblakai. Ten Záchlumčan měl opravdu přítele. A horší je, že tu značku znám. Vím přesně, kdo do té zbraně vložil kouzlo. Bohové pod námi, v jakém podivném kruhu to chodím?
Nemělo smysl smlouvat. Bylo odhaleno příliš. "Řekni si cenu," pravil Kalam s povzdechem.
Stařec se usmíval od ucha k uchu. "Jak si jistě umíš představit, je to vzácná práce - můj nejcennější kousek."
"Přinejmenším do chvíle, než přijde syn toho mrtvého vraního válečníka, aby si to vzal zpátky - i když pochybuju, že ti bude chtít zaplatit ve zlatě. Toho pomstychtivého lovce teď zdědím já, takže ovládni svou chamtivost a řekni cenu."
"Dvanáct set."
Asasín položil na stůl malý váček a díval se, jak majitel krámku roztahuje tkanice a nahlíží dovnitř.
"V těch démantech je temnota," poznamenal dědek po chvíli.
"Právě kvůli tomu stínu jsou tak cenné, a ty to dobře víš."
"Ano, vím. Bude stačit polovina toho, co je uvnitř."
"Poctivý obchodník."
"Ano, je to vzácnost. Dneska se věrnost vyplácí."
Kalam se díval, jak si stařík odpočítává démanty. "Ztráta obchodu s říší zřejmě byla těžká rána."
"Velmi. Ale situace tady v G'danisbanu je dvakrát horší, příteli."
"Pročpak?"
"Inu, každý je u B'ridys. U obléhání."
"B'ridys? U té horské pevnosti? A kdo se tam zahrabal?"
"Malažané. Ustoupili ze svých pevností v Ehrlitanu, tady a Pan'potsunu - zahnali je až nahoru do hor. Nic tak velkolepého jako Psí řetěz, ale pár set jich to zvládlo."
"A ještě se drží?"
"Ano. B'ridys je žel taková. Ale vsadím se, že moc dlouho to nevydrží. No, skončil jsem, příteli. Dobře si ten váček schovej a kéž ve tvém stínu vždy kráčejí bohové."
Kalam se snažil potlačit úsměv, jenž se mu dral na rty, a vzal si zbraně. "I ve tvém, pane." A taky budou, příteli. Mnohem blíž, než bys chtěl.
Poodešel kousek a zastavil se, aby si mohl upravit přezky na řemení. Bývalý majitel nebyl tak velký jako on. To však byl málokdo. Když skončil, přehodil si řemen přes sebe a pak se opět zahalil do telaby. Těžší zbraň mu vyčnívala těsně pod levou rukou.
Asasín se procházel po téměř opuštěných ulicích G'danisbanu. Dva dlouhé nože, oba záchlumské. Stejný majitel? To nevěděl. V jistém smyslu se doplňovaly, pravda, ale rozdíl ve váze znamenal nevýhodu, pokud by někdo chtěl bojovat s oběma zároveň.
Ve Fennových rukou by těžší zbraň byla jako obyčejný dirk. Tvar byl bezpochyby záchlumský, což znamenalo, že kouzlo bylo jako laskavost nebo na oplátku. Napadá mě nějaký Záchlumčan, který by si něco takového zasloužil? No, Coltain - ale ten nosil jeden nezdobený nůž. Kdybych jenom věděl víc o tom zatraceném Thelomen Toblakai…
Velemág jménem Bellurdan Drtič lebek byl samozřejmě mrtvý.
Opravdu jsou to kruhy. A teď ten dóm řetězů. Zatracený Chromý bůh -
Kotilione, ty zatracený pitomče. U toho posledního poutání jsi přece byl, ne? Měl jsi do toho zmetka vrazit nůž rovnou tam.
Tak mě napadá, jestli tam byl i Bellurdan. Á, hrome, zapomněl jsem se zeptat, co se stalo s tím pardúnským duchobijcem…

Silnice, jež se od G'danisbanu vinula k jihozápadu, byla vyježděná až na dlažební kostky vespod. Obléhání očividně trvalo tak dlouho, že malé město, jež vojáky krmilo, začínalo hladovět. Obležení na tom nejspíš byli ještě hůř. B'ridys byla vytesána do skály podle dávné tradice odhan obklopujících Svatou poušť. Nebyla tu žádná pořádná přístupová cesta - dokonce ani schody nebo aspoň chyty vytesané do kamene - a tunely za opevněním byly hluboké. Prameny v tunelech dodávaly vodu. Kalam viděl B'ridys pouze zvenčí, místo bylo dávno opuštěné, což ukazovalo, že prameny vyschly. A i když takovéto pevnosti mívaly velké skladovací prostory, bylo jen málo pravděpodobné, že Malažané, kteří tam uprchlí, našli skladiště plná. Chudáci teď nejspíš umírali hlady.
Pomalu se šeřilo a Kalam si to rázoval po silnici. Nikdo jiný tu nebyl a zásobovací vozy z G'danisbanu pravděpodobně

vyjedou až po setmění, aby byla tažná zvířata ušetřena vedra. Silnice už začínala stoupat do kopců.
Asasín nechal koně u Kotiliona v říši stínu. Úkoly, jež ho čekaly, vyžadovaly víc nenápadnost než rychlost. Kromě toho na Raraku to měli koně těžké. Většina zdrojů vody bude již dávno otrávená, aby je nemohlo využít vojsko pobočnice. Kalam však znal několik tajných pramenů, které budou z nezbytí udržovány v pořádku.
Kalam si uvědomil, že celá země je vlastně v obležení - a nepřítel ještě nedorazil. Ša'ik přitáhla Smršť blíž, kterážto taktika asasínovi prozradila, že má strach. Pokud to ovšem nehrála schválně. Možná se jenom pokoušela vlákat Tavore do pasti Raraku, kde byla sama nejsilnější a kde její vojáci znali terén, kdežto nepřítel nikoliv.
Ale ve vojsku Tavore je nejméně jeden voják, který Raraku zná. A až přijde čas, měl by raději promluvit.
Setmělo se docela a na nebi zablikaly hvězdy. Kalam šel dál. Na zádech měl batoh nacpaný jídlem a měchy s vodou a ve studeném vzduchu se stále potil. Dorazil na vrchol dalšího kopce a pod zubatým obzorem rozeznával ohně tábora obléhatelů. Na skále nad nimi nebylo vidět ani světýlko.
Pokračoval v cestě.

Než se dostal do tábora, bylo poledne. Stany, vozy a ohniště byly náhodně rozmístěné zhruba v půlkruhu před útesem s kouřem začernalou pevností. Všude se válely hromady smetí a latríny přetékaly a v horku odporně zapáchaly. Když Kalam přicházel k táboru, obhlížel situaci. Usoudil, že obléhatelů je asi pět stovek a mnoho z nich - vzhledem k uniformám - bylo původně součástí malazské posádky, ale místní krve. Již nějakou dobu nezaútočili. Dřevěné obléhací věže jen čekaly opodál.
Jeho příchod neunikl pozornosti, nikdo ho však nezastavil, ani mu nevěnoval větší pozornost, i když už byl v táboře. Jen další bojovník, který přišel zabíjet Malažany. Nesl si vlastní jídlo, takže nebude nikoho obtěžovat, a tudíž byl vítán.
Jak mu tvrdil onen prodavač v G'danisbanu, obléhatelům docházela trpělivost. Probíhaly přípravy na konečný útok. Nejspíš k němu nedojde dnes, ale zítra. Žebříky byly ponechány příliš dlouho na slunci, provazy vyschly a dřevo popraskalo. Bojovníci je opravovali, ale beze spěchu, ve zničujícím horku se pohybovali pomalu. Tábor působil dojmem rozkladu, jaký nemohlo zahnat ani očekávání boje.
Tady ohně vyhasly. Teď plánují útok jen proto, aby to měli za sebou a mohli jít domů.
Asasín si všiml malé skupinky vojáků uprostřed půlkruhu, od níž zřejmě vycházely rozkazy. Zvláště jeden muž, jenž byl ve zbroji malazského poručíka, měl ruce v bok a řval na půl tuctu sapérů.
Ti chvíli před Kalamovým příchodem odešli a bez zájmu se loudali k obléhacím věžím. Poručík si asasína všiml a přimhouřil tmavé oči. Na přílbě měl hřeben. Ašókův pluk.
Před pár lety byl umístěn v Genabaris. Pak ho poslali zpátky do… tuším Ehrlitanu. Mistr Kápě vem ty parchanty, myslel bych si, že tihle zůstanou věrní.
"Přišel ses podívat, jak posledním z nich podřízneme krk?" zeptal se ho poručík s tvrdým úsměvem. "Dobře. Vypadáš jako zkušený bojovník, a Beru ví, že těch tu mám proklatě málo. Jak se jmenuješ?"
"Uifas," odpověděl Kalam.
"To zní barghastsky."
Asasín pokrčil rameny a odložil batoh. "Nejsi první, kdo si to myslí."
"Budeš mě oslovovat pane. Teda jestli se chceš přidat k boji."
"Nejsi první, kdo si to myslí… pane."
"Jsem kapitán Irríz."
Kapitán… v uniformě poručíka. Takže ty ses u pluku cítil nedoceněný, co? "Kdy začne útok, pane?"
"Nemůžeš se dočkat? Dobře. Zítra za svítání. Je jich tam nahoře jenom hrstka. Nemělo by to trvat dlouho, jakmile prorazíme vchodem na balkoně."
Kalam si prohlédl pevnost. Balkon byla jen nepatrně vystupující římsa a dveře za ní byly tak úzké, že člověk musel jít bokem. "Ten ubrání i hrstka," zamumlal a dodal: "pane."
Irríz se zamračil. "Právě jsi sem přišel a už je z tebe odborník?"
"Promiňte, pane. Byl to jenom postřeh."
"No, právě dorazila naše čarodějka. Ta prý dokáže udělat kolem těch dveří pořádnou díru. Aha, tady přichází."
Žena, jež se blížila, byla mladá, štíhlá a bledá. A Malažanka. Deset kroků od nich zaváhala, pak se zastavila a upřela na Kalama světle modré oči. "Nech tu zbraň v pochvě, když budeš poblíž," zavrčela. "Irrízi, ať se ten parchant drží dál od nás."
"Sinn? Co se děje?"
"Děje? Asi nic. Ale jeden z jeho nožů je otataralová zbraň."
Z lakoty, jež se kapitánovi náhle objevila v očích, když se podíval na Kalama, asasína zamrazilo. "No tohle. Kdepak jsi ji vzal, Ulfasi?"
"Sebral jsem ji tomu Záchlumčanovi, co jsem ho zabil. Z Psího řetězu."
Náhle se rozhostilo ticho. Lidé se obraceli, aby se na Kalama pořádně podívali.
Irrízovi se tváří mihly pochyby. "Ty jsi tam byl?"
"Byl. No a co?"
Vojáci kolem se začali šeptem modlit. Kalama zamrazilo ještě víc. Bohové, oni žehnají… ale ne mně. Žehnají Psímu řetězu. Co se tam opravdu stalo, že se chovají takhle?
"Proč tedy nejsi se ša'ik?" chtěl vědět Irríz. "Proč by tě Korbolo nechal odejít?"
"Protože," štěkla Sinn, "Korbolo Dom je pitomec a Kamist Reloe je ještě horší. Já se jenom divím, že po Pádu nepřišel o polovinu vojska. Který skutečný voják by snesl, co se tam stalo? Ulfas, ano? Ty jsi zběhl z vojska Korbolo Doma?"
Kalam prostě pokrčil rameny. "Šel jsem hledat čistší boj."

Její smích zněl pronikavě a udělala v prachu posměšnou piruetu. "A to jsi přišel sem? Hlupáku! To je legrace! Je to tak legrační, až bych z toho křičela!"
Má zlomenou duši. "Já na zabíjení nevidím nic legračního," podotkl. "I když mi připadá divné, že jsi tady a zřejmě hodláš zabíjet jiné Malažany."
Tvář jí potemněla. "Mám vlastní důvody, Ulfasi. Irrízi, chci s tebou mluvit o samotě. Pojď."
Když sebou kapitán nad jejím velitelským tónem trhl, Kalam si udržel nehybnou tvář. Pak odpadlý důstojník kývl. "Hned za tebou přijdu, Sinn." Otočil se zpátky k asasínovi. "Ulfasi, chci, abys jich většinu dostal živých, ať si užijeme nějakou zábavu. Bude to trest za to, že byli tak umínění. Zvlášť chci jejich velitele. Jmenuje se Laskava -"
"Vy ho znáte, pane?"
Irríz se zazubil. "Byl jsem v Ašókově pluku u třetí setniny. Laskava vede druhou." Ukázal na pevnost. "Nebo to, co z ní zbylo. Pro mě je to osobní spor, a proto hodlám vyhrát. A proto chci toho zmetka živého. Zraněného a odzbrojeného."
Sinn netrpělivě čekala a teď vyhrkla: "Mám nápad. Ulfas s tím svým otataralovým nožem může vyřídit jejich mága."
Irríz se zakřenil. "Takže půjde do průlomu první. Přijímáš, Ulfasi?"
První tam, poslední ven. "Nebude to poprvé, pane."
Kapitán se připojil k Sinn a oba odešli.
Kalam se za nimi díval. Kapitán Laskava. Nikdy jsem se s vámi nesetkal, pane, ale celá léta jste byl známý jako nejtvrdší důstojník v celém malazském vojsku. A teď to vypadá, že jste i nejumíněnější. Výborně. Takového chlapa bych mohl potřebovat.

Našel si prázdný stan, kam si mohl uložit věci - byl prázdný, protože latrína vedle podemlela jednu svou písčitou stěnu a nyní její obsah vzadu prosakoval pod koberec na podlaze. Kalam si položil batoh vedle vchodu, natáhl se vedle něj a snažil se nevnímat ten puch. Ve chvilce usnul.
Probudil se za tmy. V táboře bylo ticho. Asasín si sundal telabu, dřepl si a začal si utahovat řemení na svém volném šatu. Když skončil, vytáhl černé kožené rukavice bez prstů a kolem hlavy si ovinul černý šátek, až mu byly vidět jenom oči. Pak vyklouzl ven.
Několik ohňů doutnalo a ve dvou stanech se svítilo. U ohrady pod pevností seděli tři strážní - asi dvacet kroků daleko. Kalam potichu obešel latrínu a vydal se k obléhacím věžím. Tady žádné hlídky nestály. Irríz byl nejspíš mizerný poručík a teď je z něj ještě horší kapitán. Přiblížil se k věžím. Záblesk magie pod jednou z nich ho přimrazil na místě. Po delší chvíli, kdy ani nedýchal, se objevil další tlumený záblesk u podpěry.
Kalam si dřepl a díval se. Kolem věže obcházela Sinn. Když skončila u jedné, přešla k další. Kalam se zvedl a posunul se blíž. Až byl za čarodějkou, vytáhl otataralovou čepel. Usmál se, když tiše zaklela. Pak jí to došlo a ona se prudce otočila.
Kalam zvedl otevřenou dlaň, aby ji uklidnil, pak pomalu zdvihl i nůž a vrátil ho do pochvy. "Holka," šeptl malazsky, "na to, aby si tu hrál někdo jako ty, je to pořádně hnusné hadí hnízdo."
Vykulila oči, až se jí ve světle hvězd leskly jako jezírka. "Nebyla jsem si tebou jistá," odpověděla tiše a položila si ruce na ramena. "A pořád nejsem. Kdo jsi?"
"Jenom chlap, co se motá kolem věží… aby oslabil podpěry. Jako jsi to udělala ty. Teda všechny až na jednu. Ta třetí je nejlíp udělaná - vlastně je to malazská práce. Tu chci nechat tak."
"Takže jsme spojenci," pravila a stále si držela ruce na ramenou.
Je hrozně mladá. "Předtím jsi to zahrála náramně. A jsi překvapivě dobrá čarodějka na někoho tak…"
"Je to jenom menší magie. Měla jsem učitelku."
"Koho?"
"Fayelle. A teď je s Korbolo Domem. Fayelle, která podřízla krk mému otci a matce. A mě taky honila, ale já se vytratila, a ona mě nenašla ani se svými kouzly."
"A tohle je tvoje pomsta?"
Její úsměv vypadal spíš jako úšklebek. "Já s pomstou teprve začala, Ulfasi. Chci ji. Ale potřebuju vojáky."
"Kapitána Laskavu a setninu. Zmínila ses o mágovi v pevnosti. Spojila ses s ním?"
Zavrtěla hlavou. "To neumím."
"Tak proč si myslíš, že se k tobě kapitán připojí?"
"Protože jeden z jeho seržantů je můj bratr - no, nevlastní. Ale nevím, jestli ještě žije…"
Položil jí ruku na rameno a přešel to, jak sebou trhla. "V pořádku, holka. Tohle provedeme spolu. Máš svého prvního spojence."
"Proč?"
Pod látkou nebylo vidět, jak se usmívá. "Fayelle je s Korbolo Domem, ano? No, a já mám s Korbolem schůzku. I s Kamistem Reloe. Takže kapitána Laskavu přesvědčíme společně, platí?"
"Platí."
Z úlevy v jejím hlase se asasín až zachvěl. Byla se svým nebezpečným úkolem příliš dlouho sama. Potřebovala pomoc… ale neměla nikoho, na koho by se mohla obrátit. Jenom další sirotek v tomhle mistrem Kápě prokletém povstání. Vzpomněl si, jak poprvé uviděl těch třináct set dětí, jež tenkrát mimoděk zachránil, když naposledy procházel touto zemí. A v jejich tvářích byla skutečná hrůza války. Ty děti ještě žily, když si už mrchožrouti přiletěli pro jejich oči… Otřásl se.
"Děje se něco? Tvářil ses tak nepřítomně."
Podíval se jí do očí. "Ne, holka, byl jsem zatraceně přítomný."
"No, já už většinu své práce odvedla. Irríz a jeho válečníci nebudou ráno stát za moc."

"Ano? A co jsi měla v plánu se mnou?"
"Nebyla jsem si jistá. Doufala jsem, že když budeš v čele, rychle tě zabijí. Mág kapitána Laskavy by se k tobě ani nemusel přiblížit - nechal by to na vojácích s kušemi."
"A co ta díra, co jsi měla udělat do skály?"
"Iluze. Připravuju se na to už několik dní. Myslím, že to dokážu."
Chrabré a zoufalé. "No, holka, tvá práce zdaleka předčí to, co jsem měl v plánu já. Jen menší zmatek, nic víc. Zmínila ses, že Irríz a jeho muži nebudou k ničemu. Jak jsi to myslela?"
"Otrávila jsem jim vodu."
Kalam pod maskou zbledl. "Otrávila? Čím?"
"Tralbem."
Asasín dlouho jen mlčel. "Kolik?" zeptal se nakonec.
Pokrčila rameny. "Všechen, co měl léčitel. Čtyři fióly. Jednou říkal, že ho používá, aby zastavil třes, jaký postihuje staré lidi."
Ano. Stačí kapka. "Kdy?"
"Není to dlouho."
"Takže se nejspíš ještě nikdo nenapil."
"Možná stráže."
"Počkej tady, holka." Kalam vyrazil do tmy, až uviděl tři válečníky u ohrady. Předtím seděli, teď už ne. Ale na zemi se něco hýbalo. Kalam se přiblížil.
Muži měli křeče, svíjeli se a trhali sebou. Kolem úst se jim tvořila pěna a z očí jim začínala téci krev. Znečistili se. Vedle na mokrém písku, který rychle vysychal pod kobercem kápových můr, ležel měch s vodou. Asasín vytáhl tenký nůž. Musel být opatrný, aby se nedostal do styku s krví, slinami či jinými tekutinami a nepostihl ho stejný osud. Válečníci byli odsouzeni k takovému utrpení na celou věčnost - ještě za úsvitu se budou kroutit, což bude pokračovat, pokud jim nevypoví srdce nebo pokud je nezabije dehydratace. Na tralbu bylo strašné, že obvykle došlo na to druhé.
Kalam dorazil k prvnímu. V jeho očích zahlédl poznání. Zvedl nůž a viděl, jak muže zalila úleva. Asasín mu vrazil úzkou čepel do levého oka a zatlačil ji nahoru. Muž ztuhl, jen ještě naposledy vydechl pěnu. Kalam totéž zopakoval u druhých dvou a pak pečlivě očistil nůž o písek.
Odevšad se sem na šustících křídlech slétaly kápové můry. Připojily se k nim lovící rhizany. Vzduchem se neslo křupání vnějších koster hmyzu.
Kalam se obrátil k táboru. Bude muset prorazit sudy. I když byli tito válečníci nepřátelé říše, zasloužili si milosrdnější smrt.
Zaslechl jakýsi slabý zvuk a bleskurychle se otočil. Z kamenného balkonu se dolů snesly provazy a po nich se rychle a tiše spouštěli lidé.
Měli hlídky.
Asasín čekal. Celkem tři, všichni ozbrojení pouze dýkami. Když dorazili blíž, zastavili se.
Muž v čele se před asasínem narovnal. "Kdo, ve jménu mistra Kápě, jsi?" sykl a mezi zuby se mu zablýsklo zlato.
"Malazský voják," odpověděl Kalam šeptem. "Támhle vzadu, to se krčí váš mág? Potřebuju jeho pomoc."
"Říká, že nemůže -"
"Já vím. Mám otataralový nůž. Ale nemusí chodit blíž - stačí jenom, aby vyprázdnil sudy s vodou v táboře."
"Na co? Padesát kroků odsud je pramen - prostě si dojdou pro další."
"Máte tu dalšího spojence," vysvětlil mu Kalam. "Ta holka otrávila vodu tralbem - co podle tebe posedlo tyhle chudáky?"
Druhý muž zabručel. "Právě jsme o tom uvažovali. Není to příjemný. Ale rozhodně je to míň, než si zasloužili. Já říkám, nechme vodu tak."
"Proč to nepřednesete kapitánovi Laskavovi? On za vás přece rozhoduje, ne?"
Muž se zamračil.
Promluvil jeho společník. "Proto jsme sem nepřišli. Máme tě tu vyzvednout. A jestli je tu ještě někdo další, tak jeho taky."
"A k čemu?" chtěl vědět Kalam. Už chtěl dodat: Abychom umřeli hlady? Nebo žízní? Ale pak si uvědomil, že ani jeden z vojáků před ním nevypadá zvlášť hubený či vyprahlý. "Vy tam chcete zůstat nadobro?"
"Nám se tam líbí," odsekl druhý voják. "Můžem odejít, kdy budeme chtít. Jsou tam další cesty. Ale otázka je, co potom? Kam půjdeme? Celá země šílí po malazský krvi."
"Jaké poslední zprávy jste slyšeli?" zeptal se Kalam.
"Vůbec žádný. Nic od chvíle, co jsme vypadli z Ehrlitanu. Pokud víme, Sedmiměstí už není součástí Malazský říše a pro nás nikdo nepřijde. Kdyby jo, už by to udělali dávno."
Asasín si vojáky chvíli prohlížel, pak si povzdechl. "Tak dobře, musíme si promluvit. Ale ne tady. Dojdu pro tu holku - půjdeme s vámi. Za podmínky, že mi váš mág splní tu laskavost, o kterou jsem žádal."
"To nestačí," řekl druhý voják. "Chyť Irríze. Chceme si s tím neřádským kaprálem trochu popovídat."
"Kaprálem? Copak vy to nevíte? Teď je z něj kapitán. Chcete ho. Dobře. Mág zničí vodu v těch sudech. Já za vámi pošlu to děvče - buďte na ni hodní. Pak se všichni vraťte. Mně to může chvilku trvat."
"S tím se dá souhlasit."
Kalam kývl a vrátil se k čekající Sinn. Byla pořád tam, i když místo aby se schovávala, tancovala mezi věžemi, mávala rukama a prsty kmitala, jako by to byla křídla kápové můry.
Asasín varovně sykl. Zastavila se, a když ho uviděla, přiběhla blíž. "Trvalo ti to moc dlouho! Myslela jsem, že jsi

mrtvý!"
A proto sis zatancovala? "Ne, ale ti tři strážní jsou. Spojil jsem se s vojáky z pevnosti. Pozvali nás dovnitř - nahoře to zřejmě vypadá docela přijatelně. Já souhlasil."
"Ale co ten zítřejší útok?"
"Neuspěje. Poslouchej, Sinn, můžou kdykoliv odejít, aniž by je někdo viděl - můžeme být na Raraku, hned jak přesvědčíme Laskavu. Teď pojď za mnou - a potichu."
Vrátili se ke třem čekajícím Malažanům.
Kalam se zamračil na oddílového mága, ten se však usmíval. "Je to hotovo. Snadný, když nejsi poblíž."
"Tak dobře. Tohle je Sinn - je taky mág. Už běžte."
"Štěstí Paní pro tebe," popřál mu jeden z vojáků.
Asasín se bez odpovědi otočil a vrátil se do tábora. Když byl zpátky ve svém stanu, otevřel batoh a chvíli v něm hledal. Vyndal váček s démanty a jeden namátkou vybral. Chvilku si ho v šeru pozorně prohlížel. V řezaných ploškách vířily kalné stíny. Střež se stínů přinášejících dary. Sáhl ven, popadl jeden z plochých kamenů, jimiž byla zatížena stěna stanu, a položil na něj démant.
Kostěnou píšťalku, kterou mu Kotilion dal, měl pověšenou kolem krku. Sundal ji a přiložil ke rtům. "Hlasitě zapískej, a vzbudíš je všechny. Písknì tiše a jen na jeden, a probudí se pouze ten." Kalam doufal, že bůh ví, o čem mluví. Doufám, ze to nejsou Stínupánovy hračky… Předklonil se, až byla píšťalka na dlaň od démantu. Tiše písknì. Neozval se žádný zvuk. Kalam se zamračil a prohlížel si píšťalku. Vyrušilo ho tiché cinknutí. Démant se rozpadl v prach. Z něhož se zvedl stín.
Jak jsem se bál. Azalan. Z té části říše stínu, jež hraničí s aptoriany. Zřídkakdy jsou k vidění a vždy jenom jeden, nikdy jich není víc pohromadě. Nemluvili, zřejmě nebyli schopni řeči - jak jim Stínupán velel, byla záhada.
Stín vyplnil stan, spustil se na všech šest končetin a trny na mohutných, sražených zádech se otíral o látku po obou stranách stanové tyče. Čelo měl černé a rozšiřovalo se mu dozadu. Na Kalama upřel modré, až příliš lidské oči. Měl široké rty a spodní ret mu vyčníval, jako by neustále trucoval, a místo nosu měl jen dvě škvírky. Řídké modročerné vlasy my visely v pramenech a konečky se otíraly o podlahu. Pohlaví se nedalo poznat. Mohutné tělo měl pokryté překříženými řemeny a na nich navěšenou sbírku nejrůznějších zbraní. Zdálo se, že ani jedna se nedá opravdu použít.
Azalan neměl chodidla - všechny končetiny měl zakončené širokýma, plochýma rukama s krátkými prsty. Domovem těchto démonů byl les a oni obvykle žili ve větvích nad zemí. Dolů se vydávali, jen když byli povoláni.
Povoláni… jen aby skončili uvěznění v démantech. Být to já, byl bych teď pořádně naštvaný.
Démon se náhle usmál.
Kalam odvrátil zrak a zvažoval, jak formulovat svou žádost. Chyť kapitána Irríze. Živého, ale ať je to potichu. Připoj se ke mně u provazu na skále. Bude třeba to vysvětlit, a u někoho, kdo nemluví -
Azalan se náhle otočil a rozšířil chřípí. Širokou hlavu na dlouhém, svalnatém krku sklonil k zadní stěně stanu, kam pronikala moč. Tiše mlaskl, otočil se a zvedl zadní končetinu. Ze záhybu kůže vyklouzly dva pyje. Na promočený koberec se snesly dva proudy.
Kalam před tím zápachem vycouval ven ze stanu, kde skončil na všech čtyřech a dávil se. Démon se po chvilce vynořil, zvedl hlavu a zavětřil. Pak vyrazil do stínů a zmizel. Směrem ke kapitánovu stanu.
Kalamovi se podařilo dostat do plic čistý vzduch a pomalu se ovládl. "Tak jo, štěně," zasupěl tiše, "asi mi čteš myšlenky." Po chvíli se zvedl, se zadrženým dechem sáhl do stanu pro svůj batoh a pak se vydal ke skále.
Když se ohlédl, viděl, že ze vchodu do jeho stanu stoupá pára nebo kouř, a tiché praskání vevnitř pomalu nabíralo na síle.
Bohové, kdo potřebuje fiólu tralbu?
Rychle klusal k provazu visícímu z balkonu. Z místa, kde býval jeho stan, vyletěly plameny. To těžko ujde pozornosti.
Kalam tiše zaklel a rozběhl se.
V táboře se ozval křik. Pak ječeni a řev, končící podivně tlumeným zakvičením.
Asasín se zastavil před skálou, popadl provaz a začal šplhat. Byl v polovině cesty k balkonu, když se vápencová stěna znenadání otřásla a do vzduchu vyletěl oblak prachu. Kolem svištěly kamínky. A vedle Kalama se objevila mohutná postava, držící se přímo na holé skále. V podpaždí měla nacpaného Irríze, v bezvědomí a ve spodním prádle. Azalan jako by po stěně přímo letěl, chytal se vlnících se stužek stínu, jako by to byly železné kruhy. Ve chvilce byl nahoře a vyhoupl se na balkon, kde Kalamovi zmizel z dohledu. Kamenná římsa zasténala a po skále se rozběhly praskliny.
Kalam vzhlédl. Celý balkon se utrhl od skály. Měkké podrážky mu klouzaly, jak se honem odsouval stranou. Pak okraj balkonu zachytily dlouhé, nelidské ruce.
J jak, ve jménu mistra Kápě -
Asasín pokračoval ve šplhání a ve chvilce byl nahoře na římse.
Azalan byl natažený nad ní a držel ji dvěma rukama. Dalšíma třema se držel stínů na skále nad malými dvířky. Stíny se od démona rozbíhaly jako vrstvy kůže přibližně lidského tvaru a přidržovaly balkon u skalní stěny - a ta obrovská námaha je trhala na kusy. Když Kalam vylezl nahoru, z místa, kde se římsa spojovala s útesem, se ozvalo drhnutí a skřípění a celá deska sjela o dlaň níž.
Asasín se vrhl ke dveřím, kde v šeru uviděl tvář zkřivenou hrůzou - patřila oddílovému mágovi.
"Couvni!" sykl Kalam. "To je přítel."
Mág natáhl ruku a chytil Kalama za předloktí. Balkon sklouzl ještě o kousek níž. Mág vtáhl Kalama do tunelu a oba muži upadli přes Irrízovo nehybné tělo. Všechno se otřáslo a zezdola zaznělo příšerné zadunění. Ozvěna utichala pomalu.
Azalan sklouzl shora do dveří a usmíval se.

O kousek dál dřepěl oddíl vojáků. Sinn jednoho z nich objímala - Kalam usoudil, že to bude její bratr.
Jeden z vojáků, s nimiž se asasín již setkal, popošel blíž, protáhl se kolem asasína a s obtížemi i kolem azalana. Po chvíli zavolal: "Dole je klid, seržante. Ale tábor vypadá hrozně. Nikoho nevidím."
Druhý voják, jehož již Kalam potkal, se zamračil. "Nikoho, Zvonku?"
"Ne. Nejspíš všichni zdrhli."
Kalam nic neříkal, i když měl jisté podezření. Na těch stínech, co měl démon k rukám, něco bylo…
Oddílový mág se zvedl z Irríze a obrátil se na asasína. "Máš to ale zatraceně děsivýho přítele. A není říšský. Říše stínu?"
"Dočasný spojenec," odtušil Kalam a pokrčil rameny.
"Jak moc dočasný?"
Asasín se obrátil na seržanta. "Irríze jsem dodal - co s ním máte v plánu?"
"Ještě jsme se nerozhodli. Holka tady říkala, že se jmenuješ Ulfas. Je to tak? Máš jméno Barghastů z Genabakis? Nebyl tam náhodou náčelník stejnýho jména? Zabili ho v lese Černého psa."
"Nechtěl jsem Irrízovi říkat své pravé jméno, seržante. Jsem Palič mostů Kalam Méchar, hodností kaprál."
Rozhostilo se ticho.
Pak si mág povzdechl. "Nepostavili vás mimo zákon?"
"To byla finta císařovny. Dujek v té chvíli potřeboval mít volnou ruku."
"Dobrý," řekl seržant. "Je jedno, jestli říkáš pravdu, nebo ne. Slyšeli jsme o tobě. Já jsem seržant Šňůra. Tady mág je Ebron. Tohle je Zvonek a kaprál Křáp."
Mladý kaprál byl bratr Sinn. Tvář měl prázdnou, bezpochyby byl v šoku z toho, jak se tu sestra náhle objevila.
"Kde je kapitán Laskava?"
Šňůra se ošklíbl. "Zbytek setniny - teda, co z ní zbylo, je dole. Kapitána a poručíka jsme ztratili před pár dny."
"Ztratili? Jak?"
"No, hm, spadli do studny. Utopili se. Jak Ebron zjistil, když slezl dolů a pořádně si to tam prohlídl. Je tam rychlá podzemní řeka. Chudáky to odneslo pryč."
"A jak mohli dva lidé spadnout do studny, seržante?"
Muž vycenil zlaté zuby. "Asi byli na průzkumu. No, kaprále, vypadá to, že mám vyšší hodnost. Vlastně jsem tu jedinej zbylej seržant. Jestli nejsi psanec, tak jsi pořád voják říše. A jako voják říše…"
"Jsem tady," zabručel Kalam.
"Prozatím budeš u mýho starýho oddílu. Sloužíš dýl než kaprál Křáp, takže budeš velet."
"Dobře, a kdo k tomu oddílu patří?"
"Křáp, Zvonek a Pajda. Zvonka už znáš. Pajda je dole. Zlomil si nohu při sesuvu kamení, ale hojí se mu to rychle. Celkem je nás jedenapadesát vojáků. Druhá setnina, Ašókův pluk."
"Obléhání zřejmě skončilo," poznamenal Kalam. "Svět nečekal se založenýma rukama, zatímco jste byli zavření tady nahoře, seržante. Myslím, že bych vám měl povědět, co vím. Můžete sice dál čekat tady - i když to asi bude ze všeho nejpohodlnější - dokud nezemřete stářím… nebo se neutopíte, ale jsou tu i další možnosti."
"Ano, kaprále. Chci slyšet hlášení. A jestli budu chtít slyšet radu, co dělat dál, budeš první na řadě. A teď dost názorů. Je čas jít dolů - a radím ti, aby sis toho zatracenýho démona uvázal na vodítko. A řekni mu, ať se přestane usmívat."
"To mu budeš muset říct sám, seržante," protáhl Kalam.
Ebron vyštěkl: "Malazská říše nepotřebuje spojence z říše stínu - zbav se ho!"
Asasín se na něj podíval. "Jak už jsem říkal, nastaly změny, mágu. Seržante Šňůro, klidně se můžeš pokusit nasadit tomu azalanovi obojek, ale řeknu ti rovnou - i když ses mě na radu nezeptal - že i když ty podivné tykve, pánve a větve, co má na opasku, nevypadají jako zbraně, tenhle azalan právě vzal život víc než pěti stovkám povstaleckých vojáků. A jak dlouho mu to trvalo? Než bys řekl švec. Udělá, co po něm budu chtít? Tak to je otázka, co stojí za trochu přemýšlení."
Šňůra si Kalama dlouho prohlížel. "Vyhrožuješ mi?"
"Jelikož už nějakou dobu pracuju sám, seržante," odpověděl asasín tiše, "začínám mít tenkou kůži. Převezmu tvůj oddíl. Dokonce se budu řídit tvými rozkazy, pokud nebudou úplně pitomé. Jestli s tím máš problém, tak si to vyřiď s mým seržantem, až ho příště uvidíš. To bude Whiskeyjack. Kromě císařovny samotné je to jediný člověk, kterému se zodpovídám. Chceš mě využít? Dobře. Moje služby jsou k mání… na nějakou dobu."
"Má nějaký tajný úkol," podotkl Ebron. "Hádám, že od císařovny. Nejspíš je zpátky u Spárů - tam nakonec začínal, ne?"
Šňůra se zatvářil zamyšleně, pak pokrčil rameny a otočil se. "Začala mě z toho bolet hlava. Pojďme dolů."
Kalam se díval, jak se seržant tlačí mezi vojáky namačkanými v chodbě. Něco mi říká, že tohle se mi moc líbit nebude.
Sinn udělala taneční krok.

Na obzoru se vynořil rozmazaný železný meč, jehož obrovská zubatá čepel se mihotala, jak se neustále zvětšovala. Vítr utichl a vypadalo to, že ostrov, stojící špičce meče v cestě, se nepřibližuje. Řezník došel ke stěžni a začal stahovat plachtu. "Půjdu na chvíli k veslům," prohlásil. "Vezmeš kormidlo?"
Apsalar pokrčila rameny a přešla na záď.
Bouře se stále zdržovala za Drift Avalii, nad nímž visela zdánlivě trvalá, neměnná hradba těžkých mraků. Kromě příkře se zvedajícího pobřeží byl celý ostrov zřejmě plochý, porostlý cedry, jedlemi a sekvojemi. Les vypadal neprostupně a větve byly zahalené věčným šerem.
Řezník ještě chvíli hleděl na ostrov a odhadoval rychlost blížící se bouře, pak se posadil na lavici za stěžněm a chopil se

vesel. "Možná to zvládneme," usoudil, když spustil vesla do kalné vody a zabral.
"Ostrov bouřku rozežene," opáčila Apsalar.
Přimhouřil oči a podíval se na ni. Bylo to poprvé za několik dní, kdy něco řekla, aniž by ji k tomu musel nutit. "Možná jsem přeplul celý ten zatracený oceán, ale o moři pořád nic nevím. Jak by mohl ostrov bez jediný hory rozehnat takovou bouřku?"
"Normální ostrov by to nedokázal," odpověděla.
"Aha, chápu." Odmlčel se. Její znalosti pocházely z Kotilionových vzpomínek, což ještě zhoršovalo její už tak velké trápení. Bůh s nimi byl opět, jeho přízrak stál mezi nimi. Řezník jí pověděl o jeho tajemné návštěvě i o tom, co Kotilion říkal. Její znepokojení - a špatně ovládaný vztek - zřejmě způsobilo to, že bůh najal přímo Řezníka.
Jeho volba nového jména se jí nelíbila od samého začátku, a tím, že se teď navíc stal přisluhovačem patrona asasínů, ji zřejmě hluboce ranil. Zpětně došel k závěru, že byl naivní, když si myslel, že je to znovu sblíží.
Apsalar se nelíbila ani její vlastní cesta - což Darúnem otřáslo. Chladná, krutá obratnost při zabíjení ji netěšila, ani jí nepřinášela uspokojení. Řezník si kdysi myslel, že dokonalost je odměnou sama o sobě, že zručnost přináší ospravedlnění a vytváří vlastní touhu, z níž vychází určité potěšení. Člověk je přitahován k tomu, co mu jde nejlépe - v Darúdžhistánu nakonec nekradl z nutnosti. Na ulicích netrpěl hladem, nic mu vlastně nechybělo. Kradl čistě pro potěšení, a protože v tom byl dobrý. Život mistra zlodějů mu připadal jako vhodný cíl, nechvalnou proslulost neodlišoval od úcty.
Ale teď se mu Apsalar snažila sdělit, že zručnost ospravedlnění nepřináší. Že nutnost si žádá vlastní cestu a nenacházejí se v ní žádné ctnosti.
Ocitli se v nenápadné válce, kdy zbraněmi bylo mlčení a zastřené výrazy.
Zabručel u vesel. Vlny byly poměrně vysoké. "Doufejme, že máš pravdu. Přístřeší by se nám hodilo… i když podle toho, co říkal Špagát, mají obyvatelé Drift Avalii potíže."
"Tiste Andii," řekla Apsalar. "Anomanderův lid. On je sem usadil, aby stráželi trůn."
"Vzpomínáš si, že by o nich Tanečník - nebo Kotilion - mluvil?"
Zalétla k němu pohledem, pak zrak odvrátila. "Byl to krátký rozhovor. Tito Tiste Andii byli příliš dlouho v odloučení. Jejich pán je sem přivedl a už se nikdy nevrátil."
"Nikdy?"
"Je to… složité. Pobřeží nás zrovna nevítá - to vidíš sám."
Vytáhl vesla a pootočil se. Pobřeží bylo z Šedého pískovce a vlny v něm vymlely prohlubně a vrásy. "Přistát můžeme snadno, ale chápu, jak to myslíš. Loď se nikde nedá přitáhnout a přivázat, vlny by ji rozbily. Máš nějaký nápad?"
Bouře nabírala dech a zatahala za plachtu - nebo to možná byl ten ostrov. Rychle se blížili ke skalnatému pobřeží. Mraky byly blíž a Řezník viděl zmítající se vrcholky stromů, což ukazovalo na prudký vítr vytahující mraky nad ostrovem do dlouhých, kroutících se chapadel.
"Žádný návrh nemám," odpověděla nakonec Apsalar. "A je tu další potíž - proudy."
Už je viděl. Ostrov opravdu unášela voda, nebyl ukotvený na mořském dně. Voda ho podtékala a zase ji to vyvrhovalo nazpátek. Podél celého břehu to přímo vřelo. "Beru nás všechny chraň," zamumlal Řezník. "Tohle nebude hračka."
Přelezl na příď.
Apsalar stočila šalupu rovnoběžně s pobřežím. "Hledej plotnu těsně nad vodou," zavolala. "Možná se nám podaří loď na ni vytáhnout."
Řezník neodpověděl. Něco takového by nezvládli snadno ani čtyři muži …ale aspoň se dostaneme na břeh v jednom kuse. Proud tahal za příď a pohazoval s lodí. Apsalar se snažila udržet kormidelní veslo.
V šedém pískovci, v bezpočtu vrstev a vrás, byla vidět historie neustále se měnící hladiny moře. Řezník netušil, že nějaký ostrov může plout. Pokud to způsobilo kouzlo, bylo nesmírně silné, ale zřejmě zdaleka ne dokonalé.
"Támhle!" křikl a ukázal dopředu, kde skála klesala k plošině asi dlaň nad příbojem.
"Připrav se," přikázala mu Apsalar a zvedla se.
Řezník přelezl na příď, v levé ruce stočený provaz, a připravoval se vyskočit na desku. Když se přiblížili ještě víc, viděl, že kamenná římsa je tenká a hluboko podemletá.
Blížili se rychle. Řezník skočil. Přistál na obou nohách a ohnul kolena.
Zapraštělo to a kámen se pod ním odlomil. Darún, vyvedený z rovnováhy, přepadl dozadu. Za ním se šalupa hnala s vlnou, která se vevalila na místo, kde před chvílí byla kamenná deska. Řezník spadl do hluboké vody a trup lodi proplul nad ním. Proud mládence strhl dolů do ledové temnoty. Levou patou narazil na kámen. Náraz ztlumila silná vrstva chaluh. Klesal stále hlouběji.
Pak byla kamenná stěna pryč a jeho to vtáhlo pod ostrov. V hlavě mu zněl řev rychle se ženoucí vody. Docházel mu vzduch v plicích. Něco ho tvrdě udeřilo do boku - kus trupu, vrak tažený proudem - jejich loď se převrhla. Buď byla Apsalar někde ve vířící vodě s ním, nebo se jí podařilo skočit na pevnou zem. Doufal, že to druhé, že se neutopí oba - protože jemu nic jiného nezbývalo.
Promiň, Kotilione. Doufám, že jsi ve mě nevkládal příliš velké naděje -
Znovu narazil na kámen, převrátil se a proud ho vyvlekl nahoru a náhle ho nechal být. Mával rukama i nohama v nehybné vodě a v hlavě mu bušilo. Zmatený, strachy bez sebe, ještě naposledy natáhl ruku.
A jeho ruka prorazila hladinu. Vzápětí dostal na vzduch i hlavu.
Do plic mu proudil ledový vzduch sladký jako med. Nikde nebylo žádné světlo a jeho sípění nevyvolávalo ozvěnu, zvuky jako by mizely v neznámu.
Zavolal Apsalar, ale nepřišla žádná odpověď. Začínal ztrácet cit. Vybral si namátkou směr. A rychle narazil na kámen pokrytý vlhkým, slizkým rostlinstvem. Nejvýš, kam dosáhl, byla jenom kamenná stěna. Plaval podél ní, ale sil mu

ubývalo a zmocňovala se ho nebezpečná malátnost. Plaval dál, ale opouštěla ho vůle.
Pak mu ruka sklouzla na plochou římsu. Oběma rukama se rychle přitáhl, i když měl nohy ztuhlé chladem a vůbec ho neposlouchaly. Zasténal a snažil se vylézt z vody, ale rychle mu docházely síly. Prsty vyrýval rýhy ve slizu, jak pomalu klouzal zpátky.
Za ramena ho popadly čísi ruce a sevřely promočenou látku železným stiskem. Cítil, jak ho neznámý zvedá z vody a spouští na římsu.
Jen tam ležel a vzlykal a celý se třásl. Konečně k němu proniklo tiché praskání, zdánlivě přicházející ze všech stran. Oteplovalo se a objevila se matná záře.
Darún se překulil na bok. Čekal, že uvidí Apsalar. Místo toho nad ním stál jakýsi stařec, neobyčejně vysoký, s dlouhými bílými vlasy a rozcuchaným bílým vousem, i když pleť měl ebenově černou a oči tmavě jantarové. A oči mu zářily - a Řezník si ohromeně uvědomil, že to je jediný zdroj světla. Všude kolem něj usychaly mořské řasy, jak z cizince vycházely vlny horka.
Římsa byla jen několik kroků široká, deska kluzkého kamene obklopená svislými skalami. Do nohou se mu vracel cit a ze šatů mu nyní stoupala pára. S námahou se posadil.
"Děkuju, pane," řekl malazsky.
"Tvoje plavidlo je rozbité v jezírku," poznamenal muž. "Asi budeš něco z těch trosek chtít."
Řezník se zadíval na vodu, ale nic neviděl. "Měl jsem společnici -"
"Dorazil jsi sám. Tvoje společnice se pravděpodobně utopila. Jen jediný proud přináší oběti sem. Ostatní vedou pouze ke smrti. Na ostrově je jediné přístaviště a vy jste ho nenašli. Poslední dobou se pochopitelně objevilo jenom pár mrtvol, vzhledem k tomu, jak daleko jsme od obydlených zemí. A obchod skončil."
Při řeči se zadrhával, jako by mluvil zřídkakdy, a stál nakřivo.
Utopila se? Spíš se dostala na břeh. Tak bídný konec se pro Apsalar nehodí. Ale… Ještě nebyla nesmrtelná, podléhala krutému nezájmu světa stejně jako kdokoliv jiný. Prozatím tu představu zahnal.
"Už ses vzpamatoval?"
Řezník vzhlédl. "Jak jsi mě našel?"
Pokrčení rameny "Je to můj úkol. Jestli můžeš jít, je čas vydat se na cestu."
Darún se zvedl. Šaty měl skoro suché. "Máš neobvyklý dar," poznamenal. "Jmenuju se… Řezník."
"Mně můžeš říkat Darist. Nesmíme otálet. Samotná přítomnost života na tomto místě znamená nebezpečí, že se probudí."
Starý Tiste Andii se obrátil ke kamenné stěně. Pokynul rukou a objevily se dveře, za nimiž vedly nahoru kamenné schody. "To, co přežilo ztroskotání tvého plavidla, čeká nahoře, Řezníku. Pojď."
Darún se vydal za ním. "Probudí se? A kdo?"
Darist neodpověděl.
Schody byly sešlapané a kluzké, prudce stoupaly nahoru a zdánlivě neměly konce. Studená voda Řezníkovi sebrala sílu, takže šel stále pomaleji. Darist na něj musel každou chvíli čekat, ale neřekl nic a z jeho výrazu se nedalo nic vyčíst.
Konečně se dostali na chodbu, v níž byly u stěn sloupy z cedrových klád. Pod výraznou vůní dřeva byl vzduch zatuchlý. Nikde nikdo nebyl. "Dariste," zeptal se Řezník, když se vydali chodbou, "jsme pod úrovní země?"
"Ano, ale prozatím výš nepůjdeme. Ostrov je pod náporem."
"Cože? A kdo na něj útočí? A co trůn?"
Darist se zastavil a otočil se. Záře v jeho očích ještě zesílila. "Otázky neuváženě položené. Co tě, člověče, přivedlo sem na Drift Avalii?"
Řezník zaváhal. Současní vládcové stínu a Tiste Andii se neměli právě v lásce. A Kotilion ani vzdáleně nenaznačil, že by se měl s dětmi noci skutečně spojit. Nakonec sem byli přivedeni, aby zajistili, že pravý trůn stínu zůstane prázdný.
"Poslal mě sem jeden mág - učenec, který při studiu došel k závěru, že ostrov - a všechno, co je na něm - je v nebezpečí. Snaží se odhalit podstatu tohoto nebezpečí."
Darist chvíli mlčel a tvářil se bezvýrazně. Pak řekl: "Jak se ten učenec jmenuje?"
"Ehm, Barok. Znáš ho? Žije v Darúdžhistánu -"
"Co leží ve světě za ostrovem, mě nezajímá," opáčil Tiste Andii.
A to je, dědo, důvod, proč jste v téhle šlamastyce. Kotilion měl pravdu. "Tiste Edur se vrátili, že? Aby si vyžádali trůn stínu. Ale vás tady nechal Anomander Dlouhý vlas a svěřil vám -"
"Ještě žije, že ano? Jestli je oblíbený syn Matky noci nespokojen s tím, jak zvládáme tento úkol, tak musí přijít sám a osobně nám to povědět. Tebe sem neposlal nějaký lidský mág, že ne? Poklekáš před Držitelem Dragnipúru? Vrátil se tedy ke krvi Tiste Andii? Odvrhl svou dračí krev?"
"Nevím -"
"Vypadá teď jako stařec - někdo mnohem starší než já? Aha, z tvého výrazu poznávám pravdu. Nevypadá. Můžeš se vrátit a vyřídit mu -"
"Počkej! Já Dlouhému vlasu nesloužím! Ano, viděl jsem ho na vlastní oči a není to tak dávno. Vypadal docela mladý. Já před ním nepoklekl - mistr Kápě ví, že v té chvíli měl stejně spoustu jiný práce! Musel bojovat s démonem, nemohl si povídat se mnou! Ale naše cesty se zkřížily. Nevím, o čem to mluvím, Dariste. Promiň. A rozhodně nejsem v postavení, abych ho našel a vyřizoval mu, co byste mu chtěli vzkázat."
Tiste Andii si Řezníka chvíli prohlížel, pak se zase obrátil a šel dál.
Darún jej následoval a v hlavě měl zmatek. Jedna věc byla přijmout úkol od boha, jenomže čím dále zašel po téhle děsivé stezce, tím bezvýznamnější si připadal. Hádka mezi Anomanderem Dlouhý vlas a Tiste Andii z Drift Avalii… do toho jemu nic nebylo. V plánu bylo dostat se nenápadně na ostrov a zůstat v úkrytu. Zjistit, jestli Edurové toto místo

opravdu našli, i když co Kotilion s takovou informací udělá, to mohl každý jen hádat.
Ale asi jsem se nad tím měl zamyslet. Zatracený Řezník - Kvítko by se byl zeptal! Mowri ví, že by se mnohem déle zdráhal přijmout Kotilionovu dohodu. Pokud by ji vůbec přijal! Tahle nová osobnost mu vnucovala jistá omezení - a to si myslel, že mu přinese větší svobodu. Nyní to však začínalo vypadat, že skutečně svobodný byl Kvítko.
Ne že by svoboda zajišťovala štěstí. Vlastně být svobodný znamenalo žít v nepřítomnosti. Nemít žádnou zodpovědnost, necítit věrnost, tlaky, jaké vnucuje očekávání. Trápení mi pokřivilo názory. Trápení a hrozba skutečného zármutku, který se blíží - ale ne, ona musí být naživu. Je někde nahoře. Ostrov je pod náporem…
"Dariste, počkej chvilku, prosím."
Tiste Andii se zastavil. "Nevidím důvod, proč ti odpovídat na otázky."
"Mám starosti… o svou společnici. Jestli je naživu, je někde nad námi, na povrchu. Říkal jsi, že na vás útočí. Bojím se o ni -"
"My přítomnost cizinců cítíme, Řezníku. Nad námi jsou Tiste Edur. A nikdo jiný. Ta tvoje společnice se utopila. Nemá smysl chovat naději."
Darún se náhle posadil. Bylo mu špatně a srdce se mu svíralo úzkostí. A zoufalstvím.
"Smrt není nelaskavá," podotkl nad ním Darist. "Jestli to byla přítelkyně, bude ti její společnost scházet, a to je pravý zdroj tvého žalu - lituješ sám sebe. Má slova tě možná netěší, ale já mluvím z vlastní zkušenosti. Cítil jsem smrt mnoha svých příbuzných a truchlím pro prázdná místa v mém životě, která kdysi zaujímali. Ale taková ztráta jen usnadní můj vlastní blízký odchod."
Řezník na něj zůstal zírat. "Dariste, odpusť, možná jsi starý, ale jsi taky zatracený hlupák. A já začínám chápat, proč vás tady Dlouhý vlas nechal a pak na vás zapomněl. Teď laskavě sklapni." Vstal. Uvnitř se cítil prázdný, ale byl rozhodnutý nepoddat se zoufalství, které ho přemáhalo. Protože tohle udělali Tiste Andii. Vzdali se.
"Tvůj hněv mi nijak neškodí," odtušil Darist. Ukázal na dvoukřídlé dveře přímo před nimi. "Za nimi najdeš místo, kde si můžeš odpočinout. Čekají tam i trosky tvé lodi."
"Nepovíš mi nic o té bitvě nahoře?"
"Co ti mám povídat, Řezníku? Prohráli jsme."
"Prohráli! Kdo z vás ještě zbyl?"
"Tady v držbě, kde stojí trůn, jsem jenom já. Teď si odpočiň. Brzy budeme mít společnost."
* * *
Onrakovi znělo v kostech vzteklé vytí, třebaže věděl, že jeho společník nic neslyší. Byl to křik duchů - dvou duchů lapených ve dvou obrovských sochách zvířat tyčících se na pláni před nimi.
Mračna nad nimi se roztrhala a rychle se vytrácela v řídnoucích pruzích. Na nebi vyšly tři měsíce a byla vidět dvě slunce. Světlo se měnilo, jak se měsíce houpaly na neviditelných provázcích. Onrakovi připadal tento svět vskutku zvláštní.
Bouře se vyzuřila. Zatímco řádila kolem olbřímích soch a vítr ječel v divoké honičce ulicemi pobořeného města za nimi, oni čekali v závětří malého kopce. A ze země se pářilo.
"Co vidíš, T'lan Imass?" zeptal se Trull, dřepící zády ke stavbám.
T'lan Imass pokrčil rameny a přestal si prohlížet sochy. "Jsou tu záhady… o nichž zřejmě nevíš víc než já."
Tiste Edur se s jízlivým výrazem ohlédl. "Těžko. Co víš o ohařích stínu?"
"Velmi málo. Logrosové s nimi zkřížili cestu pouze jednou, kdysi dávno, v dobách První říše. Sedm jich bylo. Sloužili neznámému pánu, avšak jejich cílem bylo ničení."
Trull se podivně usmál a zeptal se: "Lidské První říše, nebo vaší?"
"O lidské říši toho jména vím jen málo. Do jejího srdce jsme byli zataženi pouze jednou, Trulle Sengare, kvůli chaosu způsobenému převtělenci a d'iversy. Ohaři se během zabíjení neobjevili." Onrak se zadíval na sochu ohaře před nimi. "Kostějové věří," pokračoval pomalu, "že když vytvoříš podobu ducha či boha, zachytíš v něm jeho podstatu. Dokonce i položení kamenů znamená omezení. Tak jako chýše odměřuje hranice moci pro smrtelníka, tak jsou i duchové a bohové uzavřeni na vybraném místě z hlíny, kamene nebo dřeva… nebo v nějakém předmětu. Tak je jejich moc spoutána a je možné ji zvládnout. Pověz, mají Tiste Edur stejný názor?"
Trull Sengar se zvedl. "Myslíš, že jsme tyhle obří sochy vytvořili my, Onraku? Věří vaši kostějové také v to, že moc začíná jako něco beztvarého, a tudíž neovladatelného? A že vyřezat podobu - nebo postavit kruh z kamenů - ve skutečnosti vnucuje té moci řád?"
Onrak naklonil hlavu a delší dobu mlčel. "Pak tedy platí, že si vytváříme vlastní bohy a duchy. Tato víra vyžaduje tvar a tvarování dává vzniknout životu. Ale nebyli snad Tiste Edur stvořeni Matkou noci? Copak vás nevytvořila vaše bohyně?"
Trull se usmál víc. "Já mluvil o těch sochách, Onraku. Abych ti odpověděl - nevím, jestli je vytvořily ruce Tiste Edur. Co se Matky noci týče, je možné, že naším stvořením jen oddělila to, co nebylo odděleno předtím."
"Jste tedy jen stíny Tiste Andii? Odtržení z milosrdenství své božské matky?"
"Onraku, my jsme přece všichni odtržení."
"Dva z těch ohařů jsou zde, Trulle Sengare. Jejich duše jsou lapeny v kameni. A ještě jedna pozoruhodná věc - jejich zpodobnění nevrhá stín."
"To nevrhají ani sami ohaři."
"Ale jsou li oni jen odrazy, pak tamto musejí být ohaři noci, z nichž byli odtrženi," nedal se Onrak. "A přece o těch neexistuje žádná povědomost…" T'lan Imass se náhle odmlčel.
Trull se zasmál. "Zřejmě o lidské První říši víš víc, než jsi prve naznačil. Jakže se jmenoval její tyranský císař? Na tom nesejde. Měli bychom pokračovat v cestě k bráně -"

"Dessimbelakis," zašeptal Onrak. "Zakladatel lidské První říše. V čase vypuštění zvířecího obřadu byl dávno pryč. Věřilo se, že se popustil…"
"D'ivers?"
"Ano."
"A zvířat bylo?"
"Sedm."
Trull se zahleděl na sochy a nakonec mávl rukou. "Tyhle jsme nevytvořili. Ne, nejsem si jistý, ale v srdci necítím… žádný vztah. Pro mě jsou hroziví a krutí, T'lan Imass. Ohaři stínu nejsou hodni uctívání. Jsou skutečně osvobození, divocí a nebezpeční. Aby jim mohl někdo vládnout, musí usednout na trůn stínu - jako vládce říše. Ale jde ještě o víc. Ten někdo musí spojit všechny nesourodé úlomky. Znovu sjednotit Kurald Emurlahn."
"A o to usilují tví příbuzní," zabručel Onrak. "Ta možnost mě znepokojuje."
Tiste Edur si T'lan Imass chvíli prohlížel, pak pokrčil rameny. "Nesdílel jsem tvé znepokojení nad touto možností - alespoň zprvu ne. A pokud by zůstala… čistá, snad bych dosud stál po boku mých bratří. Ale za závojem tu pracuje jiná moc - nevím, kdo nebo co stojí v pozadí, ale ten závoj bych chtěl strhnout."
"Proč?"
Trulla otázka překvapila. Zachvěl se. "Protože to, co udělal z mých lidí, je ohavné, Onraku."
T'lan Imass zamířil k mezeře mezi dvěma nejbližšími sochami.
Trull Sengar jej po chvíli následoval. "Asi toho moc nevíš o tom, jaké to je, když vidíš svůj lid v rozkladu, když vidíš, jak se duch celého národa kazí, když se jim neustále snažíš otevřít oči - jako se čirou náhodou otevřely tvoje."
"Pravda," odvětil Onrak a dusal po promočené hlíně.
"Není to pouhá naivita," pokračoval Tiste Edur a kulhal za ním. "My zavíráme oči schválně, naše záměrná lhostejnost slouží našim nejnižším touhám. Jsme dlouhověký lid, jenž nyní pokleká před krátkodobými zájmy -"
"Připadá li ti tohle neobvyklé," zamumlal T'lan Imass, "pak je očividné, že ten, kdo je za tím závojem, vás potřebuje jen nakrátko - pokud Tiste Edur opravdu ovládá nějaká skrytá síla."
"Zajímavá myšlenka. Docela dobře můžeš mít pravdu. Otázkou je, až bude toho krátkodobého cíle dosaženo, co se pak stane s mým lidem?"
"Věci, které přežijí svou užitečnost, jsou obvykle zahazovány," podotkl Onrak.
"Opuštěny. Ano -"
"Pokud ovšem," pokračoval T'lan Imass, "potom nebudou znamenat hrozbu pro toho, kdo je využil. A pokud ano, pak je nejlepší zničit je, jakmile přestanou být užitečné."
"Tvá slova mají nepříjemný punc pravdy, Onraku."
"Já jsem obecně nepříjemný, Trulle Sengare."
"To začínám zjišťovat. Říkáš, že tu jsou uvězněny duše dvou ohařů - ve kterých sochách jsou?"
"Nyní procházíme mezi nimi."
"Rád bych věděl, co tu asi dělají."
"Kámen byl vytvarován tak, aby je obklopil, Trulle Sengare. Když je podoba vytvořena, nikdo se ducha či boha netáže, zda si přeje být uvězněn. To, že můžeš hledět na předmět svého uctívání, je přinejhorším vnucení nadvlády nebo přinejlepším iluze, že máš možnost jednat o vlastním osudu."
"A tobě takové názory připadají dostatečně žalostné, Onraku?"
"Mně připadá žalostná většina názorů, Trulle Sengare."
"Myslíš, že jsou tady ta zvířata lapená navěky? Sem přijdou, když jsou zničena?"
Onrak pokrčil rameny. "Já na takové hry nemám trpělivost. Máš své znalosti a podezření, ale nechceš je vyslovit nahlas. Místo toho se pokoušíš zjistit, co vím já a co z těchto lapených duchů cítím. Mně na těchto ohařích stínu nezáleží. Přijde mi politováníhodné, že - pokud byli tito dva zabiti v nějaké jiné říši, a proto skončili tady - jich zbývá jenom pět, protože to zmenšuje šanci, že se mi podaří jednoho z nich zabít. A myslím, že zabít ohaře stínu by se mi líbilo."
Tiste Edur se drsně zasmál. "Nebudu popírat, že sebedůvěra vydá za hodně. Přesto, Onraku z Logrosů, nemyslím si, že ze střetu s ohařem bys dokázal odejít po svých."
T'lan Imass se zastavil a obrátil se na Trulla Sengara. "Je kámen a kámen."
"Obávám se, že ti nerozumím -"
Onrak v odpověď vytáhl svůj obsidiánový meč a přistoupil k bližší soše. Psova přední tlapa byla vyšší než celý T'lan Imass. Onrak zvedl meč a udeřil do tmavého, hladkého kamene. A ozvalo se pronikavé prásknutí.
Onrak zavrávoral a naklonil hlavu. Po obrovské soše se rozběhly praskliny. Trull Sengar zaječel a odskočil, snažil se uniknout oblaku prachu, který se na něj valil. Prach zcela obalil Onraka. Ten se narovnal, a když se ve vířícím šedém oparu objevil tmavší stín, zaujal bojové postavení.
Zahřměla druhá rána - tentokrát za T'lan Imass - jak vybuchla druhá socha. Padla tma, protože oblohu zakryly dva oblaky prachu. Vidět bylo jen na pár kroků.
Zvíře, jež se vynořilo před Onrakem, mělo kohoutek ve výši temene Trulla Sengara. Srst mělo jednobarevnou a oči mu černě žhnuly. Mělo širokou, plochou hlavu, malé uši…
Šedivým oparem proniklo trochu světla ze dvou sluncí i odražené světlo měsíců - a vrhlo za ohaře desítky stínů.
Zvíře vycenilo zuby o velikosti kancích klů a v tichém zavrčení ohrnulo pysky a odhalilo krvavě rudé dásně. A zaútočilo.
Onrakova čepel vypadala jako půlnoční šmouha, klesající na ohařův mohutný, svalnatý krk - ale proťala jen vzduch.
T'lan Imass cítil, jak se mu kolem hrudníku svírají mohutné čelisti. Zvedlo ho to do vzduchu, zapraštěly kosti. Prudké

zatřesení mu vyrazilo meč z rukou, a vzápětí letěl vzduchem -
Aby ho zachytila druhá tlama.
Kosti v levé paži měl pod napjatou kůží rozdrcené na tucty úlomků a pak mu ruka upadla docela. Další zatřesení, a znovu letěl vzduchem. A jako hromádka zlámaných kostí dopadl na zem, kde se překulil a znehybněl.
V hlavě mu dunělo. Napadlo ho, že se rozpadne v prach, ale poprvé k tomu neměl vůli a zřejmě by to ani nedokázal. Ta moc mu byla vyrvána - přísaha byla zlomena, vytržena z jeho těla. Uvědomil si, že je na tom stejně jako jeho padlí příbuzní, ti, kteří byli příliš vážně poškozeni, takže přestali patřit k T'lan Imass.
Ležel nehybně na zemi a cítil těžké kroky, jak k němu popošel jeden z ohařů a zastavil se nad ním. Čenichem celým od prachu a úlomků ho šťouchl do zlomených žeber. Pak zvedl hlavu. Onrak poslouchal, jak ohař dýchá, a znělo to jako vlnobití ve velké jeskyni. Cítil jeho přítomnost jako tíhu ve vlhkém vzduchu.
Po chvíli si uvědomil, že zvíře už nad ním nestojí, a neslyšel ani těžké kroky na vlhké zemi. Jako by oba ohaři prostě zmizeli.
Pak se ozvalo šoupání nohou a Trull Sengar ho převrátil na záda a upřel na něj oči.
"Nevím, jestli mě ještě slyšíš," řekl. "Ale jestli to je nějaká útěcha, Onraku z Logrosů, tohle nebyli ohaři stínu. Opravdu ne. Tihle byli praví. Ohaři noci, příteli. Bojím se pomyslet, co jsi tu osvobodil…"
Onrakovi se podařilo odpovědět, ač jen tiše chraptěl. "Tohle mám za svou dobrotu."

Trull Sengar odtáhl poničeného T'lan Imass k nízké zídce na kraji města, kde ho podepřel tak, aby seděl. "Rád bych pro tebe udělal ještě něco," pravil a couvl.
"Kdyby tu byli mí příbuzní," zachraptěl Onrak, "provedli by nezbytné obřady. Oddělili by mi hlavu od těla a našli by pro ni vhodné místo, abych mohl hledět na věčnost. Osekali by končetiny z mého bezhlavého trupu a roznesli je po světě. Vzali by mou zbraň a vrátili ji na místo mého zrodu."
"Aha."
"Ty samozřejmě nic takového udělat nemůžeš. Proto jsem nucen pokračovat dál, i přes svůj současný stav." S tím se Onrak pomalu vyškrábal na nohy, přičemž mu zlomené kosti drhly o sebe a odpadávaly z něj kousky kostí a kůže.
Trull zabručel: "To jsi mohl udělat, než jsem tě sem přitáhl."
"Nejvíc lituji ztráty ruky," pokračoval T'lan Imass a prohlížel si utržené svaly na levém rameni. "Můj meč je nejúčinnější, když se drží oběma rukama." Dovrávoral ke své zbrani ležící v blátě. Když se předklonil, aby ji zvedl, propadla se mu část hrudníku. Narovnal se a obrátil se k Trullovi Sengarovi. "Už nedokážu vycítit přítomnost bran."
"Ty by měly být vidět," usoudil Tiste Edur. "Jednu předpokládám uprostřed města. Jsme my to ale dvojice, že?"
"Rád bych věděl, proč tě ohaři nezabili."
"Chtěli co nejdřív odejít." Trull se vydal ulicí přímo naproti a Onrak jej následoval. "Nejsem si ani jistý, jestli si mě všimli - prach byl velice hustý. Pověz mi, Onraku, kdyby tu byli další T'lan Imass, byli by pro tebe udělali všechny ty věci? I přes to, že jsi pořád… funkční?"
"Jako ty, Trulle Sengare, jsem i já nyní ostříhán. Účinky obřadu mi byly odňaty. Můj lid též. Má existence již nemá význam. Zbyl mi poslední úkol, musím vyhledat lovce, aby udělali, co je třeba vykonat."
Na ulici ležela vrstva naplaveného bahna. Nízké budovy po obou stranách, nad úrovní země zbořené, byly také pokryté blátem, jež ohladilo všechny hrany - jako by se samotné město roztékalo. Zdejší architektura nebyla nijak výjimečná a sutiny v ulicích tvořily jen pálené cihly. Nikde nebylo vidět živáčka.
Šli dál, postupovali mučivě pomalu. Ulice se pomalu rozšiřovala a vytvořila široké náměstí obklopené podstavci, na nichž kdysi stávaly sochy. Výhled kazily keře a vyvrácené stromy, všechny jednolitě šedé, a pod nyní nejvýraznějším modrým sluncem, které na větší měsíc házelo fialové odlesky, získaly opravdu strašidelný nádech.
Na druhém konci byl most nad řekou, co tudy kdysi tekla, jejíž koryto však nyní bylo plné bahna. Na jedné straně mostu se nahromadila kupa smetí a náplavy přetékaly až na most samotný. U odpadků ležela malá bedýnka.
Trull k ní zamířil a dřepl si. "Je zřejmě dobře uzavřená," poznamenal, uvolnil západku a zvedl víko. "To je zvláštní. Vypadá to jako hliněné nádobky. Hodně malé…"
Onrak se přesunul vedle něj. "To je moranthská munice, Trulle Sengare."
Tiste Edur vzhlédl. "O takových věcech nemám žádnou povědomost."
"Zbraně. Když se nádobka rozbije, vybuchne to. Obvykle se vrhají. Jak nejdál je možné. Slyšel jsi někdy o Malazské říši?"
"Ne."
"Lidská. Z říše mého zrození. Tato munice patří do ní."
"To je opravdu znepokojující - co dělá tady?"
"Nevím."
Trull Sengar zavřel víko a bedýnku zvedl. "I když bych dal přednost meči, bude to muset stačit. Nelíbilo se mi být tak dlouhou dobu beze zbraně."
"Támhle je nějaká stavba - oblouk."
Tiste Edur se narovnal a kývl. "Ano. To hledáme."
Pokračovali v cestě. Oblouk stál na podstavcích uprostřed vydlážděného náměstí. Záplava k němu donesla bláto, kde zaschlo ve zvláštních zubatých hřebíncích. Když se poutníci přiblížili, zjistili, že bláto je tvrdé jako kámen. Ačkoliv se brána navenek žádným způsobem neprojevila, z místa přímo pod obloukem vycházely vlny horka.
Sloupy oblouku byly bez ozdob. Onrak si stavbu prohlížel. "Co z toho cítíš?" zeptal se T'lan Imass po chvíli.
Trull Sengar zakroutil hlavou a popošel blíž. Zastavil se dva kroky od prahu. "Nemůžu uvěřit, že se tudy dá projít - žár, který odsud vychází, je spalující."

"Možná je to ochrana," navrhl Onrak.
"Ano. A my ji nemáme jak odstranit."
"Omyl."
Tiste Edur se ohlédl na Onraka a pak na bedýnku, již měl v podpaždí. "Nechápu, jak by obyčejná výbušnina mohla zničit ochranu."
"Kouzla jsou závislá na vzorech, Trulle Sengare. Znič vzor a kouzlo selže."
"Nuže dobrá, zkusme to."
Ustoupili dvacet kroků od brány. Trull zvedl víko a opatrně vyndal jednu hliněnou kouli. Upřel zrak na bránu a munici hodil. Výbuch v portálu vyvolal strhující požár. Pod obloukem zuřily bílé a zlaté ohně, pak se vše uklidnilo a stáhlo se ve vířící zlatou stěnu.
"To je sama chodba," řekl Onrak. "Ochrana je prolomena. Přesto ji nepoznávám."
"Já taky ne," zamumlal Trull a znovu zavřel bedýnku s municí. Náhle zdvihl hlavu. "Něco se blíží."
"Ano." Onrak delší dobu mlčel, pak pozvedl meč. "Prchej, Trulle Sengare - zpátky přes most. Prchej!"
Tiste Edur se otočil a rozběhl se. Onrak pomalu vykročil. Cítil moc z těch na druhé straně brány, moc krutou a neznámou. Prolomení ochrany neušlo pozornosti a skrze bariéru pronikalo pobouření a vztek.
Onrak se rychle ohlédl přes rameno a viděl, že Trull Sengar již přeběhl most a není nikde v dohledu. Další tři kroky, a bude u mostu i on. A tam se nepříteli postaví. Čekal, že bude zničen, hodlal však získat čas pro svého společníka.
Brána se zamihotala, vzplálo v ní oslepující světlo a vzápětí ven vycválali čtyři jezdci. Jeli na dlouhonohých bělouších s vlajícími hřívami rezavé barvy. Zbroj měli zdobenou smaltem a vypadali jako jejich oři - byli bledí a vysocí. Tváře jim zakrývaly přilby s hledím a lícními chrániči. V rukou s plechovými rukavicemi třímali šamšíry jakoby vytesané ze slonoviny. Zpod přileb jim splývaly dlouhé stříbrné vlasy.
Řítili se přímo na Onraka. Jejich koně zrychlili do plného trysku.
Potlučený T'lan Imass se víc rozkročil, zvedl obsidiánový meč a chystal se jim čelit. Na úzkém mostě se k němu jezdci mohli dostat nanejvýš dva naráz, ale i tak bylo zřejmé, že prostě chtějí Onraka přejet. Jenže T'lan Imass bojoval ve službách Malazské říše, na Falaru i v Sedmiměstí - a proti válečníkům na koních stál v mnoha bitvách. Chvilku předtím, než se k němu vůdčí jezdec dostal, Onrak skočil. Mezi koně. Nevšímal si meče, jenž se mu mihl po levé straně, a svou zbraní bodl druhého válečníka do břicha.
Dva slonovinové meče jej zasáhly zároveň, ten zleva mu proťal klíční kost a zajel hluboko do ramene, načež se vynořil na druhé straně mezi úlomky kostí. Samšír napravo mu roztál tvář od spánku po čelist. Onrak cítil, jak se jeho obsidiánová čepel zakusuje hluboko do válečníkovy zbroje. Smalt pukl.
Vzápětí byli oba útočníci za ním a blížili se druzí dva. T'lan Imass se přikrčil a zvedl meč vodorovně nad hlavu. Udeřily do něj dvě slonovinové čepele a náraz Onrak cítil v celém poničeném těle.
Všichni jezdci už byli za ním, vjížděli na náměstí, kde mohli otočit koně, a obraceli hlavy k osamělému válečníkovi, jenž nějak přežil jejich útok.
Na blátem pokryté dlažbě zaduněla kopyta, čtyři válečníci přitahovali otěže a napřahovali zbraně. Ten, jemuž Onrakův obsidiánový meč prorazil zbroj, se předkláněl a tiskl si ruku na břicho. Jeho kůň měl na boku kapky krve.
Onrak se otřepal, takže z něj opadaly úlomky kostí. Opřel meč o zem a čekal, až k němu válečníci krokem dojedou.
Jeden si zvedl hledí a odhalil rysy překvapivě podobné tváři Trulla Sengara, až na bílou, téměř svítící pleť. Na T'lan Imass upřel oči jako z chladného stříbra. Vypadal znechuceně. "Umíš mluvit, Neživý? Rozumíš čistému jazyku?"
"Mně nepřipadá o nic čistší než kterýkoliv jiný," opáčil Onrak.
Válečník se zamračil. "Nevědomost nepromíjíme. Ty jsi služebník smrti. Při jednání s tvorem jako ty je nutné jen jedno, to jest zničení. Připrav se."
"Já nikomu nesloužím," namítl Onrak a znovu zvedl meč. "Tak pojďte."
Teď však zvedl ruku zraněný válečník. "Zadrž, Eniasi. Zdejší svět není náš - a tento nemrtvý divoch nepatří k provinilcům, které hledáme. Sám musíš cítit, že tu není žádný z nich. Tento portál nikdo nepoužil celá tisíciletí. Musíme hledat někde jinde. Nejdřív ale žádám léčení." Opatrně sesedl a stále si tiskl ruku na břicho. "Orenasi, poslouž mi."
"Dovol mi nejdřív zničit toto stvoření, senešale -"
"Ne. Jeho existenci budeme tolerovat. Třeba nám zodpoví naše otázky, které nás povedou dál na naší výpravě. Zklame li, můžeme ho zničit později."
Válečník jménem Orenas seskočil z koně a přistoupil k senešalovi.
Enias pobídl koně blíž k T'lan Imass, jako by se stále chtěl prát. Vycenil zuby. "Moc z tebe nezůstalo, Neživý. Vidím na tobě stopy po zubech? Tvůj hrudník se dostal do čelistí nějaké šelmy. Byla to ta samá, co ti sebrala paži? Jakým kouzlem se držíš?"
"Jste z tistejské krve," poznamenal Onrak.
Muž ohrnul nos. "Tistejské krve? Pouze Liosanům proudí v žilách čistá tistejská krev. Zkřížil jsi tedy cestu s našimi pošpiněnými příbuznými? Jsou pouhá havěť. Nezodpověděl jsi mé otázky."
"Znám Tiste Andii, ale ještě jsem se s nimi nesetkal. Zrozeni z noci, byli první -"
"První! No ovšem. A také tragicky nedokonalí. Scházela jim očišťující krev Otce světla. Jsou to ta nejodpornější stvoření. Edury snášíme, protože v sobě nesou něco z otce, ale Andiové - smrt z našich rukou je jediné milosrdenství, jaké si zaslouží. Tvá neomalenost mne ale již unavuje, Neživý. Položil jsem ti otázky a ty jsi mi ještě na jedinou neodpověděl."
"Ne."
"Ne? Co to znamená?"
"Souhlasím, že jsem na ně neodpověděl. A necítím se ani vázán na ně odpovídat. Můj druh má s nadutými tvory

mnoho zkušeností. Třebaže je to zkušenost jednoduchá: v odpověď na jejich nadutost jsme jim vyhlásili věčnou válkou, dokud nepřestanou existovat. Vždy jsem byl přesvědčen, že T'lan Imass by si měli najít nového nepřítele. Nakonec nadutých bytostí není nedostatek. Třeba je vás Tiste Liosan ve vaší říši dost na to, abyste nás na chvíli zabavili."
Válečník na něj zíral, jako by byl tak ohromen, že se nevzmohl na slovo.
Jeden z jeho společníků za ním se zasmál. "Hovor s nižšími tvory má pramalou cenu, Eniasi. Budou se tě snažit zmást svou falešností, aby tě svedli ze správné cesty."
"Již vidím," odvětil Enias, "jed, před nímž jsi mne dávno varoval, Malachare."
"A na cestě, po níž musíme jít, ho bude víc, mladý bratře." Došel k Onrakovi. "Nazýváš se T'lan Imass, pravda?"
"Jsem Onrak z Logros T'lan Imass."
"A jsou v této zničené říši další tvého druhu, Onraku?"
"Když jsem neodpověděl na otázky tvému bratrovi, proč si myslíš, že odpovím tobě?"
Malacharovi potemněla tvář. "Tyto hry si hrej s mladým Eniasem, ale ne se mnou -"
"Už jsem s vámi skončil, Liosanové." Onrak vrátil meč do pochvy a otočil se k nim zády.
"Ty jsi s námi skončil? Senešale Jorrude! Pokud Orenas dokončil ošetření, poníženě žádám o tvou pozornost. Neživý se pokouší uprchnout!"
"Slyším tě, Malachare," zabručel senešal a připojil se k nim. "Zadrž, Neživý! Ještě jsme tě nepropustili. Povíš nám, co chceme vědět, nebo tě hned zničíme."
Onrak se obrátil zpátky k Liosanům. "Je li to hrozba, tklivost vaší nevědomosti je příjemným rozptýlením. Ale už mne nudí, a vy také."
Čtyři slonovinové meče se hrozivě pozvedly. Onrak opět tasil svůj obsidiánový meč. A zaváhal. Jeho pozornost upoutalo něco za jejich zády. Válečníci vycítili něčí přítomnost a otočili se.
Patnáct kroků od nich stál Trull Sengar s bedýnkou s municí u svých nohou. V jeho úsměvu bylo něco divného.
"Vypadá to na nerovný boj. Příteli Onraku, přeješ si pomoc? Nemusíš odpovídat, protože pomoc právě dorazila. A za to se omlouvám."
Kolem Tiste Edur zavířil prach. Vzápětí stáli na náměstí čtyři T'lan Imass. Tři měli zbraně připravené, čtvrtý stál krok za Trullem a trochu napravo od něj. Měl mohutné kosti a příliš dlouhé paže. Kožešina na jeho ramenou byla černá a na hlavě přecházela ve stříbrnou kapuci.
Onrak znovu nechal meč klesnout na zablácenou dlažbu. Když bylo pouto vytvořené obřadem přerušeno, mohl s těmito T'lan Imass mluvit pouze nahlas. "Já, Onrak, tě, kostěji, vítám a poznávám, že patříš k Logrosům, jako kdysi i já. Jsi Monok Ochem. Jeden z mnoha vybraných k lovu odpadlíků, který, stejně jako ti, s nimiž jsem lovil já, sledoval jejich stopu do této říše. Žel, z mé lovecké výpravy jsem záplavu přežil pouze já." Zalétl pohledem ke třem válečníkům. Klanový vůdce, s trupem a končetinami pevně ovinutými do vnější kůže dhenrabi a vroubkovaným mečem ze šedého pazourku v rukou, byl Ibra Gholan. Zbývající dva, oba ozbrojení dvouhlavými sekerami z chalcedonu s kostěnými topory, patřili k Ibrovu klanu, jinak je ale Onrak neznal. "Vítám i tebe, Ibra Gholane, a podřizuji se tvému velení."
Kostěj Monok Ochem se přibelhal blíž. "Nedostál jsi obřadu, Onraku," řekl s obvyklou příkrostí, "a proto musíš být zničen."
"O tuto výsadu jste se nepřihlásili sami," odtušil Onrak. "Ti koňští válečníci jsou Tiste Liosan a mne považují za svého zajatce, s nímž mohou nakládat, jak se jim zlíbí."
Ibra Gholan kývl na své dva válečníky a všichni tři zamířili k Liosanům.
Senešal promluvil. "Propouštíme svého zajatce, T'lan Imass. Je váš. Náš spor s ním skončil a my tedy odjedeme."
T'lan Imass se zarazili a Onrak cítil jejich zklamání.
Velitel Liosanů si chvíli prohlížel Trulla a pak řekl: "Edure - půjdeš s námi? Potřebujeme sluhu. Prostá úklona jako odpověď na takovou poctu postačí."
Trull Sengar zavrtěl hlavou. "Tak to je pro mě první. Žel, já doprovodím T'lan Imass. Je mi však jasné, jaké nepříjemnosti vám to způsobí, a tak vám navrhuji, abyste se v úloze sluhy navzájem střídali. Jsem zastáncem lekcí v pokoře, Tiste Liosan, a cítím, že vy je potřebujete."
Senešal se chladně usmál. "Zapamatujeme si tě, Edure." Prudce se otočil. "Na koně, bratři. Odjíždíme z této říše."
Promluvil Monok Ochem. "Možná zjistíte, že je to těžší, než si myslíte."
"Něco takového nám nikdy nečinilo potíže," odvětil senešal. "Jsou snad na tomto místě skryté překážky?"
"Tato chodba je úlomkem Kurald Emurlahn," odpověděl kostěj. "Myslím, že váš druh zůstal v odloučení až příliš dlouho. O ostatních říších nevíte nic, ani o poničených branách. Ani o ascendentech a jejich válkách -"
"My sloužíme jedinému ascendentu," odsekl senešal. "Synu Otce světla. Naším pánem je Osrik."
Monok Ochem naklonil hlavu na stranu. "A kdy naposledy Osrik kráčel mezi vámi?"
Všichni čtyři Liosanové sebou viditelně škubli.
Kostěj pokračoval svým bezvýrazným hlasem: "Váš pán Osrik, syn Otce světla, se v ostatních říších řadí mezi bojovníky. Nevrátil se k vám, Liosanové, protože to nedokáže. Vlastně v této chvíli nedokáže téměř nic."
Senešal udělal krok ke kostějovi. "Co postihlo našeho pána?"
Monok Ochem pokrčil rameny. "Celkem obyčejný osud. Ztratil se."
"Ztratil se?"
"Navrhuji, abychom společně spředli obřad," pravil kostěj, "a tak vytvořili bránu. K tomu budeme potřebovat Tellann, vaši chodbu, Liosanové, a krev tohoto Tiste Edur. Onraku, tvé zničení provedeme, jakmile se vrátíme do naší říše."
"To se hodí," usoudil Onrak.
Trull na kostěje vytřeštil oči. "Říkal jsi moji krev?"

"Ne všechnu, Edure… pokud se vše podaří."

KAPITOLA DESET
Vše, co se rozbije,
musí být zahozeno,
i když hromobití
víry navrací
stále slábnoucí
ozvěnu.

Předehra k Anomandaridě
Rybářka

D
en, kdy se tváře ve skále probudily, slavili Teblorové písní. Karsa Orlong již věděl, že vzpomínky jeho lidu jsou pokroucené. Ty nepříjemné byly zapomenuty, ty hrdinské vyrašily do planoucích ohňů slávy. Ve tkaní každého příběhu byla porážka spředena ve vítězství.
Karsa si přál, aby byl ještě naživu Bairot, aby ho jeho bystrý společník jen nestrašil ve snech či před ním nestál hrubě vytesaný v kameni, kdy ho nějaký náhodný vryp dláta obdařil posměšným, téměř opovržlivým výrazem.
Bairot by mu mohl říci, co v této chvíli tolik potřeboval vědět. Ačkoliv Karsa posvátný palouk v jejich domovině znal mnohem lépe než Bairot či Delum Thord, takže jeho zpodobnění bylo poměrně přesné, cítil, že sedmi tvářím, jež vytesal do kamenných stromů, schází něco podstatného. Snad ho zradil nedostatek nadání, i když podle toho, jak se mu vyvedly sochy Bairota a Deluma, to tento případ nebyl. Z jejich soch jako by vystupovala energie jejich životů, jako by se zkamenělým dřevem smísil své vzpomínky. Stejně jako celý les, který působil dojmem, že stromy jen čekají na příchod jara, na znovuzrození pod hvězdným kolem, i oba teblorští válečníci vypadali, že jen čekají na změnu ročního období.
Raraku však vzdorovala všem ročním dobám. Raraku sama byla věčná ve své důležitosti, věčně čekající na znovuzrození. Trpělivost v kameni, v neklidných, věčně šeptajících pískách.
Svatá poušť byla podle Karsy pro sedm teblorských bohů dokonalým místem. Když pomalu přecházel před tvářemi, které vytesal do kmenů, usoudil, že možná něco z toho jízlivého pocitu otrávilo jeho ruce. Pokud ano, tak tu chybu neviděl. Jen málo prostředků umožňovalo dát tvářím bohů nějaký výraz - Karsa si pamatoval kůži nataženou přes široké kosti, obočí vystupující jako hřebeny a stínící oči. Široké, ploché lícní kosti, těžká spodní čelist bez brady… zvířecí rysy, tolik nepodobné rysům Teblorů.
Zamračil se a zastavil se před Urugalem, jehož, stejně jako šest ostatních, vytesal ve své velikosti. Přes zaprášené bosé nohy se mu plazili hadi, jeho jediná společnost. Slunce se sklánělo k obzoru, ale horko bylo pořád.
Po dlouhém přemýšlení Karsa promluvil nahlas. "Bairote Gilde, podívej se se mnou na našeho boha. Pověz mi, co je špatně. Kde jsem udělal chybu? To bylo tvé největší nadání, že? Jasně vidět každý můj chybný krok. Mohl by ses ptát: čeho jsem chtěl těmito sochami dosáhnout. Zeptal by ses na to, protože to je jediná otázka hodná odpovědi. Já však pro tebe nemám odpověď - aha, ano, skoro slyším, jak se nad mou ubohou odpovědí směješ." Nemám žádnou odpověď. "Možná jsem si, Bairote, představoval, že si přeješ mít společnost. Velké teblorské bohy, kteří se jednoho dne probudí."
V myslích šamanů. Probudí se v jejich snech. Tam a pouze tam. Ale já již znám chuť oněch snů, a rozhodně nejsou jako ta píseň. Vůbec takové nejsou.
Našel si tento palouk, když hledal samotu, a právě samota v něm podnítila umělecké sklony. Ale teď, když byl hotov, se tu již necítil sám. Přivedl sem svůj život, odkaz svých činů. Už to nebylo útočiště, a touhu přijít sem vyvolávalo kouzlo jeho práce, jež ho neustále lákala zpět. Toužil procházet se mezi hady, kteří ho tu vítali, naslouchat sykotu písku přesypajícího se ve sténajícím pouštním větru, jenž tu svými bezkrevnými prsty hladil stromy a kamenné tváře.
Raraku působila dojmem, že se tu zastavil čas, že celý vesmír zadržuje dech. Byla to záludná ješitnost. Za zuřící stěnou Smrští se přesýpací hodiny pořád otáčely. Vojska se shromažďovala a vydávala se na pochod, zněl tam dupot těžkých bot a řinčení štítů a výstroje. A na jednom vzdáleném kontinentu byli Teblorové lidem v obležení.
Karsa dál hleděl do Urugalovy kamenné tváře. Ty nejsi Teblor. A přece tvrdíš, že jsi náš bůh. Probudil ses tehdy nahoře na útesu. Co ale bylo předtím? Kde jsi byl předtím, Urugale? Ty a tvých šest strašlivých společníků?
Tichý smích z druhé strany palouku Karsu probral.
"A které z mnoha tvých tajemství je tohle, příteli?"
"Leomane," zabručel Karsa, "už je to dávno, co jsi naposledy opustil svou šachtu."
Pouštní válečník popošel blíž a díval se po hadech. "Toužil jsem po společnosti. Na rozdíl od tebe, jak vidím." Ukázal na vyřezané kmeny. "To jsou vaši? Vidím dva Toblakaje - stojí v těch stromech jako živí. Zneklidňuje mě připomínka, že je vás víc. Ale co ti ostatní?"
"Mí bohové." Všiml si, jak se Leoman tváří překvapeně, a rozvedl to. "Tváře ve skále. V mé domovině zdobí jeden útes, z něhož hledí na palouk podobný tomuto."
"Toblakaji -"
"Pořád mě volají," pokračoval Karsa a znovu se obrátil k Urugalově zvířecímu obličeji. "Když spím. Je to, jak říkal Neviditelné ruce - straší mě."

"A co, příteli? Co od tebe ti tví… bohové… chtějí?"
Karsa po něm střelil pohledem a pokrčil rameny. "Proč jsi mě vyhledal?"
Leoman chtěl něco říci, pak se rozhodl pro něco jiného. "Protože mi došla trpělivost. Přišly zprávy o Malažanech. Vzdálené porážky. Ša'ik a její oblíbenci jsou radostí bez sebe… ale ničeho nedosáhli. Tady budeme čekat na legie pobočnice. V jedné věci má Korbolo Dom pravdu - těm legiím bychom se měli postavit do cesty. Ale ne tak, jak by to chtěl on. Žádné velké bitvy. Nic tak dramatického nebo zbrklého. V každém případě, Toblakaji, mi Mathok dovolil vyjet s kumpanií válečníků - a ša'ik nám milostivě dala povolení projet Smrští."
Karsa se usmál. "No tohle. Takže smíš obtěžovat pobočnici? To jsem si myslel. Máš jet na zvědy, ale ne dál než do kopců za Smrští. Vydat se na jih ti nedovolí. Alespoň budeš něco dělat, a z toho mám kvůli tobě radost, Leomane."
Modrooký válečník přistoupil blíž. "Jakmile se dostanu za Smršť, Toblakaji -"
"Ona se to stejně dozví," podotkl Karsa.
"No tak na sebe přivolám její nelibost," ohrnul nos Leoman. "To není nic nového. A co ty, příteli? Nazývá tě svým tělesným strážcem, ale kdy naposledy tě pustila do své blízkosti? Do toho svého zatraceného stanu? Opravdu se znovu zrodila, protože už není taková jako kdysi -"
"Je Malažanka," poznamenal Toblakai.
"Cože?"
"Než se stala ša'ik. Víš to stejně dobře jako já -"
"Znovu se zrodila! Stala se vůlí bohyně, Toblakaji. Všechno, co byla předtím, je bezvýznamné -"
"Tak se to říká," zabručel Karsa. "Ale vzpomínky jí zůstaly. A právě ty vzpomínky ji svazují. Je lapená v pasti strachu, a ten strach se zrodil z tajemství, o něž se s námi nepodělí. Jediná další osoba, která to tajemství zná, je Neviditelné ruce."
Leoman na Karsu dlouho upíral oči, pak si pomalu dřepl. Oba muže obklopili hadi a jejich šustění v písku tlumeně znělo v pozadí. Leoman spustil jednu ruku a díval se, jak se mu kolem paže ovíjí límcová zmije. "Tvá slova, Toblakaji, šeptají o porážce."
Karsa pokrčil rameny a zašel ke své bedýnce s nástroji, ležící pod stromem. "Tato léta ke mně byla vlídná. Tvá společnost, Leomane. Starší ša'ik. Kdysi jsem přísahal, že Malažané jsou mí nepřátelé. A přece jsem z toho, co jsem od té doby na světě viděl, pochopil, že nejsou o nic krutější než ostatní lidé z nížin. Vlastně jenom oni zřejmě mají nějaký smysl pro spravedlnost. Lidé ze Sedmiměstí, kteří jimi tolik opovrhují a přejí si, aby odešli - ti usilují jenom o moc, o niž je Malažané připravili. Moc, kterou používali, aby terorizovali vlastní lid. Leomane, ty a tvůj lid vedete válku proti spravedlnosti, a to není moje válka."
"Spravedlnosti?" Leoman vycenil zuby. "Čekáš, že ti budu odporovat, Toblakaji? Nebudu. Znovuzrozená ša'ik tvrdí, že v sobě nemám ani zrnko věrnosti. Možná má pravdu. Viděl jsem toho příliš. A přesto zůstávám - nikdy tě nenapadlo, proč asi?"
Karsa uchopil dláto a kladivo. "Světlo se ztrácí - pak jsou stíny hlubší. Teď si uvědomuju, že to je světlo. To je na nich jiné."
"Apokalypsa, Toblakaji. Rozpad. Zničení. Všeho. Každého člověka… z nížin. Se všemi hrůzami, které na sobě pácháme. Plenění, surovost. Na každý jeden projev laskavosti a soucitu tady je deset tisíc krutostí. Věrnost? Pochopitelně ji v sobě nemám. Můj druh ji nemá, a čím dřív se navzájem zničíme, tím lepší tento svět bude."
"Světlo," pravil Karsa, "z nich skoro dělá lidi."
Jak byl Toblakai rozrušený, nevšiml si, jak Leoman mhouří oči, ani toho, jak se snaží zůstat zticha. Mezi muže a jeho bohy není radno vstupovat.
Had zvedl hlavu Leomanovi před obličejem a jen vyplazoval jazyk.

"Dóm řetězů," mumlal si Heborik s kyselým výrazem.
Bidithal se zachvěl, i když se dalo těžko poznat, zda strachem, nebo radostí. "Drancíř. Choť. Osvobozený - je to zajímavé, že? Úplně to vypadá jako rozbité -"
"Odkud tyhle obrazy pocházejí?" chtěl vědět Heborik. Už z pouhého pohledu na dřevěné karty s lakovanými obrázky - jak byly rozmazané - se bývalému knězi obracel žaludek. Cítím… kazy. V každé z nich. To není náhoda, neumělá ruka, která je namalovala.
"Není pochyb," řekl L'orik v odpověď na jeho otázku, "o jejich pravosti. Moc, která z nich vyzařuje, páchne magií. Tak rázný zrod jsem v balíčku ještě nikdy neviděl. Dokonce ani stín nebyl -"
"Stín!" štěkl Bidithal. "Ti klamáři nikdy neodhalí skutečnou moc té říše! Ne, tady v tomto novém dómu je myšlenka čistá. Je tu oslavována nedokonalost, každý byl nějakou zvláštní, chaotickou náhodou zohyzděn -"
"Ticho!" sykla ša'ik a ruce měla položené na ramenou. "Musíme to promyslet. Nikdo nepromluví. Nechte mě přemýšlet!"
Heborik si ji prohlížel a mhouřil oči, aby ji viděl ostřeji, třebaže seděla hned vedle něj. Karty z nového dómu dorazily v tentýž den jako zpráva o porážce Malažanů v Genabakis. A od té doby mezi veliteli ša'ik vládly jen nešváry, což stačilo zhatit její radost nad tím, že bratr Ganoes Paran přežil, a vyvolat její současné rozčilení.
Dóm řetězů byl vpleten do jejich osudů. Byl to zákeřný vpád, nákaza, proti níž se neměli jak předem chránit. Ale byl to nepřítel, nebo možný zdroj obnovené síly? Bidithal zřejmě sám sebe přesvědčoval, že se jedná o to druhé. Nepochybně se k tomuto názoru přikláněl kvůli sílícímu nepřátelství ke znovuzrozené ša'ik. Na druhou stranu L'orik byl zřejmě ochoten sdílet Heborikovy obavy. Febryl byl jediný, kdo se k celé záležitosti nevyjadřoval.
Ve stanu bylo dusno a byl tu cítit pot. Heborik by nejradši ze všeho odešel, ale cítil, jak na něm ša'ik lpí a jaké zoufalství z ní čiší.
"Ukaž mi ještě tu novou nezadanou kartu."

Ano. Už potisícáté.
Bidithal se zamračil a zapátral v balíčku, pak vytáhl jednu kartu a položil ji doprostřed houně z kozí srsti. "Jestli je některá z nových karet nejistá," frkl s ohrnutým nosem, "je to tahle. Pán balíčku? Nesmysl. Jak by mohl někdo ovládat neovladatelné?"
Nastalo ticho.
Neovladatelné? Jako třeba samotnou Smršť?
Ša'ik si té narážky nevšimla. "Neviditelné ruce, chci, aby ses dotkl té karty, zjisti z ní, co se dá."
"Žádáš o to pořád dokola, vyvolená," povzdechl si Heborik. "Ale mezi mýma rukama a balíčkem draků není žádné spojení. Nemůžu ti nijak pomoct -"
"Pak tedy pozorně poslouchej, já ti ji popíšu. Zapomeňme na tvé ruce - znovu tě žádám jako bývalého kněze, jako učence. Poslouchej. Tvář je zastřená, ale náznaky -"
"Je zastřená," přerušil ji pohrdlivě Bidithal, "protože ta karta je jenom obraz něčího zbožného přání."
"Přeruš mě ještě jednou, a budeš toho litovat, Bidithale," řekla ša'ik. "Už jsi toho o této věci navykládal dost. Jestli ještě otevřeš pusu, vytrhnu ti jazyk. Neviditelné ruce, budu pokračovat. Postava je trochu nadprůměrně vysoká. Na tváři je karmínová šmouha - jizva nebo možná krev - zranění, že? On - ano, jsem si jistá, že to je muž, ne žena - stojí na mostě. Most je kamenný, popraskaný. Na obzoru jsou plameny. On a most jako kdyby byli obklopeni stoupenci nebo sluhy -"
"Nebo ochránci," dodal L'orik. "Odpusť, vyvolená."
"Ochránci. Ano, to je docela dobře možné. Vypadají jako vojáci, pravda?"
"A na čem stojí ti ochránci?" zeptal se Heborik, "Vidíš zemi, na které stojí?"
"Stojí na kostech - ty jsou vyvedené do velkých podrobností, Neviditelné ruce. Jak jsi to věděl?"
"Popiš mi ty kosti, prosím."
"Nejsou lidské. Jsou hodně velké. Je vidět kus lebky s dlouhým čenichem a strašlivými zuby. Má na sobě zbytky nějaké přilby -"
"Přilby? Na lebce?"
"Ano."
Heborik se odmlčel. Začal se kolébat, ale pohyb si uvědomoval jen vzdáleně. V hlavě mu sílilo kvílení, žalostný, úzkostný křik, jenž neměl zdroj.
"Pán," pokračovala ša'ik třesoucím se hlasem, "má divný postoj. Má zdvižené ruce, rozpažené, ohnuté v loktech, dlaně od těla - je to tuze zvláštní postoj -"
"Nohy má u sebe?"
"Těsně u sebe."
Jako kdyby vytvářel bod. Hluše se zeptal: "A co má na sobě?"
"Těsné hedvábí, podle toho, jak se leskne. Černé."
"Ještě něco?"
"Je tam řetěz. Jde mu šikmo přes trup od levého ramene k pravému boku. Řetěz je mohutný, z černého železa. Na ramenou má dřevěná kolečka - jako epolety, ale větší, každá má dobře píď -"
"Kolik jich je celkem?"
"Čtyři. Ty už něco víš, Neviditelné ruce. Mluv."
"Ano," zamumlal L'orik, "napadlo tě to -"
"On lže," vybuchl Bidithal. "Všichni na něj zapomněli - dokonce i jeho bůh - a on se teď snaží získat si zase důležitost."
Febryl posměšně zachraptěl: "Bidithale, ty hlupáku. Je to muž, který se dotýká toho, čeho my nemůžeme, a vidí to, k čemu my jsme slepí. Jenom mluv, Neviditelné ruce. Proč pán stojí tak, jak stojí?"
"Protože," řekl Heborik, "on je meč."
Ale ne jen tak nějaký meč. Je to meč nade všemi meči, a nikdy se nemýlí. Ten meč je jeho přirozeností. Proseká si vlastní cestu. Nikdo ho nepovede. Nyní mi tane v mysli. Vidím ho. Vidím jeho tvář. Ach, ša'ik…
"Pán balíčku," povzdechl si L'orik. "Magnet řádu… stojí proti dómu řetězů - a přece stojí sám, bez ohledu na ochránce, zatímco dóm řetězů má mnoho služebníků."
Heborik se usmál. "Sám? On byl vždycky sám."
"Tak proč se usmíváš jako zlomený muž, Neviditelné ruce?"
Truchlím pro lidskost. Celá tahle rodina je ve válce. "Na to, L'oriku, neodpovím."
"Promluvím si teď s Neviditelnýma rukama sama," ohlásila ša'ik.
Ale Heborik zavrtěl hlavou. "Už jsem domluvil, i s tebou, vyvolená. Řeknu jen tohle: pánovi balíčku důvěřuj. On dómu řetězů odpoví. On mu odpoví."
Když se Heborik zvedal, cítil se nesmírně starý. Vedle něj se pohnula mladá Felisín a položila mu ruku na předloktí. Nechal se vyvést ze stanu.
Venku se již smrákalo a kozy, naháněné do ohrad, mečely. Na jihu za městem se ozýval dusot kopyt. Kamist Reloe a Korbolo Dom se z porady omluvili, protože dohlíželi na vojenské cvičení. Výcvik byl prováděn v malazském stylu, což, jak musel Heborik uznat, byla zatím jediná chytrá věc, kterou odpadlá pěst udělala. Poprvé se malazské vojsko střetne se sobě rovným ve všem krom moranthské munice. Taktika a rozložení sil budou stejné, což zajistí, že vítězem bude ten, kdo bude mít početní převahu. Proti munici budou postavena kouzla, protože vojsko Smršti mělo celý kádr velemágů, kdežto Tavore neměla - pokud věděli - žádného. Špehové v Arenu zaznamenali přítomnost dvou záchlumských dětí, Nila a Nether, ale tvrdili, že obě zlomila Coltainova smrt.
Jenže k čemu by ona potřebovala mágy? Vždyť má otataralový meč. I když jeho tlumicí účinek nemůže roztáhnout na

celé vojsko. Milá ša'ik, nakonec svou sestru ještě porazíš.
"Kam chceš jít, Neviditelné ruce?" zeptala se Felisín.
"Domů, holka."
"Tak jsem to nemyslela."
Naklonil hlavu. "Nevím -"
"Pokud to opravdu nevíš, tak jsem tvou cestu uviděla dřív než ty, a tomu je těžko věřit. Musíš odsud odejít, Neviditelné ruce. Musíš se vrátit cestou, kterou jsi přišel, jinak tě to, co tě honí, zabije -"
"A na tom snad záleží? Holka -"
"Chvíli se nedívej jen na sebe, dědo! Něco v tobě je. Je to lapené ve tvém smrtelném těle. Co se stane, až tvé tělo zklame?"
Heborik dlouho mlčel, než se zeptal: "Jak to můžeš vědět? Má smrt by mohla jen zabránit tomu, aby to uniklo - mohla by uzavřít portál, zamknout ho stejně dobře, jako byl předtím -"
"Protože cesty zpět není. Je to tady - moc za tvýma neviditelnýma rukama - ale ne ten otataral, který pořád slábne -"
"Slábne?"
"Ano, slábne! Cožpak se tvé sny a vidiny v poslední době nezhoršily? Nedošlo ti proč? Ano, matka mi o té soše vyprávěla - na Otataralovém ostrově, na poušti. Heboriku, celý Otataralový ostrov byl vytvořen, aby uvěznil tu sochu. Ty jsi jí ale poskytl prostředek k útěku - skrze své ruce. Musíš se vrátit!"
"Dost!" štěkl a ucukl před ní. "Pověz, řekla ti taky, co na té cestě dělala ona?"
"Na tom, čím byla předtím, nezáleží -"
"Ale ano, holka! Záleží!"
"Jak to myslíš?"
Málem ho přemohlo pokušení. Protože ona je Malažanka! Protože je sestra Tavore! Protože tohle už není válka Smršti - ta byla překroucena něčím mnohem mocnějším, pokrevními svazky, jež nás poutají nejpevnějšími, nejkrutějšími řetězy! Jakou naději má zuřící bohyně proti nim?
Místo toho jen mlčel.
"Musíš se vydat na cestu," pokračovala Felisín tichým hlasem. "Ale vím, že sám to nedokážeš. Ne. Půjdu s tebou -"
Zavrávoral a zakroutil hlavou. Byla to strašná, příšerná představa. A přece krutě dokonalá. Noční můra shody náhod.
"Poslouchej! Nemusíme to být jenom my dva - najdu ještě někoho. Válečníka, věrného ochránce -"
"Dost! To už stačí!" Ale to ji odvede pryč - pryč od Bidithala a jeho děsivých tužeb. Odvede ji to pryč… od bouře, která se blíží. "S kým ještě jsi o tom mluvila?" chtěl vědět.
"S nikým, ale napadl mě… Leoman. Mohl by vybrat někoho z Mathokových lidí -"
"Ani slovo, holka. Ještě ne. Ještě ne."
Znovu mu sevřela předloktí. "Nesmíme čekat příliš dlouho, Neviditelné ruce."
"Ještě ne, Felisín. A teď mě, prosím, odveď domů."

"Půjdeš se mnou, Toblakaji?"
Karsa odtrhl zrak od Urugalovy kamenné tváře. Slunce zapadlo jako obvykle rychle a na nebi jasně svítily hvězdy. Hadi se plazili pryč, mířili do strašidelně tichého lesa za potravou. "Chceš, abych běžel vedle vás a vašich ubohých koní, Leomane? V této zemi nejsou žádní teblorští oři. Žádný zdejší kůň by mne neunesl -"
"Teblorští oři? V tom se, příteli, mýlíš. Ovšem, nejsou tady, jak jsi řekl, ale na západě, na Jhag Odhan, žijí divocí koně, kteří by tě unesli. Tedy v této chvíli jsou divocí. Jsou to jhagští koně - kdysi dávno je chovali Jaghuti. Je docela dobře možné, že vaši teblorští oři pocházejí ze stejného chovu - v Genabakis nakonec Jaghuti byli."
"Proč jsi mi to neřekl dřív?"
Leoman sklonil ruku k zemi a díval se, jak se mu zmije odvíjí z paže. "Tohle je vlastně poprvé, co ses zmínil, že Teblorové mají koně. Toblakaji, já o tvé minulosti nevím v podstatě nic. Nikdo tady nic neví. Nejsi zrovna hovorný. Spolu jsme putovali pěšky, nebo ne?"
"Jhag Odhan. To je za Raraku."
"Ano. Vydej se přímo na západ skrz Smršť, narazíš na skály na pobřeží starověkého moře, které kdysi vyplňovalo tuto poušť. Půjdeš dál, až přijdeš do malého města - Lato Revae. Na západ od něj leží Thalaské hory. Obejdi je z jihu a jdi pořád na západ, až dojdeš k řece Ugarat. Jižně od Y'Ghatan je brod. Na druhém břehu zamíříš na západojihozápad, půjdeš asi dva týdny a ocitneš se na Jhag Odhan. Je v tom jistá ironie - kdysi dávno tam žily tlupy kočovných Jaghutů. Odtud získala poušť jméno. Ale ti Jaghuti byli pokleslí. Tak dlouho je lovili, že se z nich stali úplní divoši."
"Jsou tam ještě?"
"Ne. Logros T'lan Imass je vyvraždili. Není to tak dávno."
Karsa vycenil zuby. "T'lan Imass. Jméno z minulosti Teblorů."
"Nejenom z jejich," zabručel Leoman a narovnal se. "Požádej ša'ik o dovolení vydat se na Jhag Odhan. Na bitevním poli by na tebe byl působivý pohled, když bys seděl na jhagském koni. Tví lidé bojují na koních, nebo je používají jen k přepravě?"
Karsa se ve tmě usmál. "Udělám, co radíš, Leomane. Ale cesta bude dlouhá - nečekej na mě. Budeš li se svými zvědy ještě i po mém návratu mimo Smršť, pojedu tě hledat."
"Platí."
"A co Felisín?"
Leoman chvíli mlčel, pak odpověděl: "Neviditelné ruce se dozvěděl o… tom, co jí hrozí."
Karsa ohrnul nos. "A jakou cenu to má? Měl bych Bidithala zabít, tím by to bylo vyřízené."

"Toblakaji, Neviditelné ruce netrápíš jenom ty. Nemyslím si, že se v táboře zdrží příliš dlouho. A až odejde, vezme dítě s sebou."
"To má být lepší? Bude z ní jen jeho ošetřovatelka."
"Načas možná. Samozřejmě s nimi někoho pošlu. Kdyby tě ša'ik nepotřebovala - nebo aspoň nevěřila, že tě potřebuje - požádal bych tebe."
"Šílenství, Leomane. Kdysi jsem s Neviditelnýma rukama putoval. Už to nikdy neudělám."
"Zná o tobě pravdu, Toblakaji. Jednoho dne ho budeš muset vyhledat. Možná ho dokonce budeš muset požádat o pomoc."
"O pomoc? Já nepotřebuju ničí pomoc. Říkáš nepříjemné věci. Už tě nebudu poslouchat."
Leomanův úsměv byl vidět i ve tmě. "Jsi stejný jako vždy, příteli. Kdy se hodláš vydat na Jhag Odhan?"
"Odejdu zítra."
"Tak bych měl poslat zprávu ša'ik. Kdo ví, možná mě dokonce milostivě přijme, přičemž by se mi mohlo podařit vytrhnout ji z té její posedlosti dómem řetězů -"
"Čím že?"
Leoman jen mávl rukou. "Dómem řetězů. Je to nová mocnost v balíčku draků. O ničem jiném poslední dobou nemluví."
"Řetězy," zamumlal Karsa a obrátil se k Urugalovi. "Nenávidím řetězy."
"Uvidíme se ráno, Toblakaji? Než odejdeš?"
"Uvidíme."
Karsa poslouchal jeho vzdalující se kroky. V duchu měl zmatek. Řetězy. Ty ho strašily, strašily ho od chvíle, kdy s Bairotem a Delumem vyjel z rodné vesnice. Možná dokonce ještě déle. Kmeny si nakonec vytvářejí vlastní řetězy. Stejně jako příbuzenství a přátelství a příběhy poučující o cti a sebeobětování. A také řetězy mezi Teblory a jejich sedmi bohy. Mezi mnou a mými bohy. A další řetězy jsou v mých viděních - mrtví, které jsem zabil, duše, o nichž Neviditelné ruce tvrdí, že je za sebou vláčím. Všechno, čím jsem, bylo vytvořeno právě takovými řetězy.
Ten nový dóm - je můj?
Na palouku se náhle citelně ochladilo. Poslední hadi chvatně mizeli mezi stromy. Karsa zamrkal a zaostřil zrak. A viděl, jak se Urugalův necitelný obličej… probouzí.
V tmavých jamkách očí se objevil život.
Karsa uslyšel vytí větru, jež mu znělo v uších, jako když sténá tisíc duší, a rachot praskajících řetězů. Se zavrčením se tomu útoku postavil a upřel oči do měnící se tváře boha.
"Karso Orlongu. Na tohle jsme čekali velice dlouho. Tři roky, než jsi vytvořil toto posvátné místo. Tolik času jsi promarnil na ty dva cizince - své padlé přátele, ty, kteří neuspěli tam, kde ty ano. Tento chrám nesmí být posvěcen sentimentalitou. Jejich přítomnost nás uráží. Dnes v noci je zničíš."
Nyní bylo vzhůru všech sedm tváří a Karsa cítil váhu jejich pohledů, jejich obrovský tlak, a za nimi číhalo ještě něco… dychtivého, temného a škodolibého.
"Má ruka vás přivedla na toto místo," řekl Karsa Urugalovi. "Má ruka vás vysvobodila z vězení v zemích Teblorů - ano, nejsem takový hlupák, za jakého jste mě považovali. Celou dobu jste mě vedli a teď jste tady. A ze všeho nejdřív mě karáte? Opatrně, Urugale. Sochy tady zničí pouze má ruka, pokud se tak rozhodnu."
Cítil jejich vztek, bušili do něj, snažili se ho srazit na kolena, ale on tu stál, nehybný a nepohnutelný. Teblorský válečník, jenž se již nehodlal nechat zastrašovat svými bohy.
"Přivedl jsi nás blíž," zachraptěl nakonec Urugal. "Blíž k přesně určenému místu, kde si přejeme být. A tam se teď musíš vydat, Karso Orlongu. Tu cestu jsi odkládal příliš dlouho - cestu k nám, po stezce, kterou jsme ti připravili. Příliš dlouho ses skrýval ve společnosti tohoto bídného ducha, který jen plive písek."
"Ta stezka, ta cesta - kde končí? O co usilujete?"
"Stejně jako ty, válečníku, usilujeme o svobodu."
Karsa mlčel. Opravdu se nemohou dočkat. Po chvíli promluvil. "Hodlám se vydat na západ. Na Jhag Odhan."
Cítil jejich ohromení i vzrušení a vzápětí i hromadné podezření, jež prýštilo stejnou měrou ze všech sedmi bohů.
"Na západ! No tohle, Karso Orlongu. Ale jak to víš?"
Protože jsem konečně synem svého otce. "Za rozbřesku vás opustím, Urugale. A najdu pro vás to, co hledáte." Jejich přítomnost se vytrácela a on poznal, že nejsou tak blízko svobodě, jak chtěli, aby si myslel. A nebyli ani tak mocní.
Urugal nazval palouk chrámem, ale nepatřil jen jim, a když se nyní sedmička stáhla, Karsa se pomalu odvrátil od bohů a zadíval se na ty, pro něž bylo toto místo skutečně vysvěceno. Karsovýma vlastníma rukama. Ve jménu těch řetězů, jež může smrtelník nosit s pýchou.
"Svou oddanost jsem věnoval nepravým," pravil tiše. "Sloužil jsem jen slávě. Slovům, přátelé. A slova mohou obsahovat falešnou ušlechtilost. Zakrývat krutou pravdu. Já sloužil slovům o minulosti, která oděla Teblory do hávu hrdinů, přičemž jsem měl skutečnou pravdu přímo před očima. Vedle sebe. Tebe, Delume Thorde. A tebe, Bairote Gilde."
Z kamenné sochy Bairota vyšel slabý, unavený hlas. "Veď nás, vojevůdce."
Karsa sebou trhl. Zdá se mi to? Pak se narovnal. "Přitáhl jsem sem vaše duchy. Putovali jste za sedmičkou?"
"Kráčeli jsme pustými zeměmi," odpověděl Bairot Gild. "A přece jsme nebyli sami. Na všechny z nás čekali cizinci, Karso Orlongu. To je pravda, kterou před tebou chtěli skrýt. Byli jsme povoláni. Jsme zde."
"Na této cestě," zazněl z druhé sochy hlas Deluma Thorda, "tě nikdo nedokáže porazit. Vodíš nepřátele v kruzích, vzdoruješ všem proroctvím a prosadíš ostří své vůle. Chtěli jsme tě následovat, ale nemohli jsme."
"Kdo je tvým nepřítelem teď, vojevůdce?" zeptal se Bairot rázněji.
Karsa se před oběma urydskými válečníky narovnal. "Buďte svědky mé odpovědi, přátelé. Buďte mi svědky."

Promluvil Delum: "Zklamali jsme tě, Karso Orlongu. A přece nás zveš, abychom opět kráčeli s tebou."
Karsa potlačil touhu vykřiknout, vydat válečný pokřik - jako by taková výzva mohla zahnat zpátky blížící se temnotu. Nevyznal se v sobě, v prudkých citech, které ho přemáhaly. Hleděl na sochu svého vysokého přítele a spatřil v jeho hladkých rysech vědomí - Delum Thord vypadal docela jako předtím, než ho Forkassal - Forkrul Assail jménem Klidnost - na jedné horské stezce na vzdáleném kontinentě tak lhostejně zničila.
Promluvil Bairot Gild. "Zklamali jsme tě. Žádáš nás nyní, abychom kráčeli s tebou?"
"Delume Thorde. Bairote Gilde." Karsův hlas zněl drsně. "To já zklamal vás. Budu opět vaším vojevůdcem, pokud mi to dovolíte."
Nastalo dlouhé ticho, pak odpověděl Bairot Gild: "Konečně něco, nač se můžeme těšit."
Karsa málem padl na kolena. Konečně ho zaplavil žal. Skončila jeho samota. Pokání bylo vykonáno. Znovu se vydá na cestu. Milý Urugale, budeš mi svědkem. Ach ano, budeš mi svědkem.

V ohništi byla jen hrstka řeřavých uhlíků. Když mladší Felisín odešla, Heborik nehybně seděl v šeru. Po chvíli přiložil náruč sušeného trusu a znovu rozdmýchal oheň. V noci mu bylo zima - dokonce i ruce, jež neviděl, ho studily, jako by měl na konci zápěstí těžké kusy ledu.
Jediná cesta, která ho čekala, byla krátká a musel po ní jít sám. Byl slepý, ale v tomto viděl stejně dobře jako každý jiný. Propast smrti, ať ji člověk poprvé zahlédne z dálky, nebo zjistí, že stojí na jejím okraji, je vždycky překvapením. Je jako příslib náhlého skončení otázek, ale nečekají v ní žádné odpovědi. Skončení bude muset stačit. A tak tomu musí být u každého smrtelníka. 1 když prahneme po řešení. Nebo, což je ještě klamavější, po vykoupení.
Teď, po vší té době, si konečně uvědomoval, že všechny cesty se nakonec nevyhnutelně zúží do jediné řady šlépějí. A ty vedou až na samý okraj. Pak… nic. A tak čelil jen tomu, čemu čelí každý smrtelník. Samotě ve smrti a poslednímu daru zapomnění, jímž je lhostejnost.
Bohové se mohou klidně poprat o jeho duši, pohádat se kvůli tomu ubohému soustu. A budou li kvůli němu truchlit smrtelníci, bude to pouze proto, že je jeho smrt vytrhne z iluze jednoty, která je útěchou na cestě životem. Bude na ní o jednoho míň.
Někdo zaškrábal na stěnu stanu, pak odhrnul koženou chlopeň a vešel.
"Chceš snad ze svého domova udělat hranici, Neviditelné ruce?" Hlas patřil L'orikovi.
Velemágova slova Heborika vytrhla ze zadumání. Uvědomil si, že mu po lících stéká pot a ze šlehajících plamenů stoupají vlny horka. Bezmyšlenkovitě do ohně házel jeden kus suchého trusu za druhým.
"Viděl jsem záři - je těžké se jí nevšimnout, starče. Raději to nech být, ať oheň vyhasne sám."
"Co chceš, L'oriku?"
"Chápu, že se ti nechce mluvit o tom, co víš. Poskytnout Bidithalovi nebo Febrylovi tolik podrobností nakonec nemá smysl. A tak po tobě nebudu chtít, abys mi prozradil, co jsi cítil ohledně pána balíčku. Místo toho ti nabízím výměnu. Vše, co tu řekneme, zůstane mezi námi dvěma. Nikdo jiný se o tom nedozví."
"Proč bych ti měl věřit? Jsi záhadou dokonce i pro ša'ik. Nesdělil jsi mi, proč jsi tady. V jejím vojsku, v této válce."
"Už to samo by ti mělo prozradit, že nejsem takový jako ostatní," opáčil L'orik.
Heborik ohrnul nos. "Za to si zasloužíš míň důvěry, než si myslíš. K žádné výměně nemůže dojít, protože se nezajímám o nic z toho, o čem bys mi mohl vyprávět. O Febrylových piklech? Ten chlap je hňup. O Bidithalově zvrácenosti? Jednoho dne mu nějaké dítě vrazí nůž mezi žebra. O Korbolo Domovi a Kamistovi Reloe? Vedou válku s říší, která zdaleka není mrtvá. A až budou konečně přivedeni před císařovnu, nedostane se jim poct. Ne, oni jsou zločinci a jejich duše za to budou navěky hořet. O Smršti? Tou bohyní pohrdám a pohrdám jí stále víc. Takže co bys mi tak asi mohl říct, L'oriku, čeho bych si cenil?"
"Jen jedinou věc, která by tě mohla zajímat, Heboriku Lehkoruký, zrovna jako pán balíčku zajímá mě. Nepodvedl bych tě. Ne, povím ti všechno, co vím o Nefritové ruce vystupující z otataralových písků - o ruce, které ses dotkl a která tě teď straší ve snech."
"Jak můžeš vědět -" Odmlčel se. Pot na čele ho zastudil.
"A jak," vyštěkl L'orik, "dokážeš ty tolik vycítit z pouhého popisu karty s pánem? Neptejme se na takové věci, jinak uvázneme v rozhovoru, který by přežil i samotnou Raraku. Takže, Heboriku, mám začít?"
"Ne. Teď ne. Na tohle jsem příliš unavený. Zítra, L'oriku."
"Odklad by mohl mít… katastrofální následky." Po chvíli si velemág povzdechl. "Dobrá. Vidím, jak jsi unavený. Dovol mi aspoň, abych ti uvařil čaj."
Taková laskavost byla nečekaná a Heborik svěsil hlavu. "L'oriku, slib mi tohle - že až přijde den zúčtování, budeš daleko odsud."
"Těžký slib. Dovol mi, ať si to promyslím. Kde máš hen'baru?"
"Visí v pytlíku nad kotlíkem."
"Aha, no ovšem."
Heborik poslouchal, jak mu L'orik vaří čaj, jak kvítky šustí v sáčku a jak šplouchá voda, když velemág plnil konvici.
"Věděl jsi," podotkl velemág při práci, "že některé z nejstarších učených traktátů o chodbách hovoří o triumvirátu? Rašan, Thyr a Meanas. Jako by ty tři spolu byly těsně spjaté. A pak se je snaží spojit s odpovídajícími staršími chodbami."
Heborik zabručel a kývl. "Všechny mají stejnou příchuť? S tím souhlasím. Tistejské chodby. Kurald tahle a Kurald tamta. Lidské verze se s nimi prostě musejí překrývat, z čehož vzchází zmatek. Nejsem odborník, L'oriku, a ty o tom zřejmě víš víc než já."
"Mezi nocí a stínem a pravděpodobně i světlem zřejmě existuje jistá vzájemná spojitost. Mezi všemi třemi panuje

zmatek. Nakonec nárok na trůn stínu vznesl sám Anomander Dlouhý vlas…"
Heborik cítil připravovaný čaj. "Opravdu?" zamumlal bez valného zájmu.
"Jistým způsobem. Nechal své příbuzné, aby ho chránili, údajně před Tiste Edur. Pro nás smrtelníky je těžké vyznat se v dějinách Tisteů, protože všichni žijí tak dlouho. Jak sám dobře víš, lidské dějiny jsou poznačeny osobnostmi, které měly určité vlastnosti a staly se natolik známými, že rozbily daný stav věcí. Naštěstí pro nás je takových lidí jen málo a objevují se po dlouhé době a nakonec zemřou nebo zmizí. Ale Tisteové… tyto osobnosti zřejmě nikdy neodejdou, alespoň to tak vypadá. Jednají stále dokola. Přetrvávají. Vyber si z lidských dějin nejhoršího tyrana, jakého znáš, Heboriku, a pak si ho představ jako nesmrtelného. Vracej ho pořád dokola. Jak by potom podle tebe vypadaly dějiny?"
"Byly by mnohem násilnější než ty tistejské, L'oriku. Lidé nejsou Tisteové. Vlastně jsem nikdy neslyšel o tistejském tyranovi…"
"Možná jsem použil špatný výraz. Měl jsem na mysli osobnost se zničující mocí či potenciálem v lidském prostředí. Podívej se na Malazskou říši. Zrodila se v představách Kellanveda, jediného muže. Co kdyby žil věčně?"
Něco z L'orikových úvah Heborika probralo. "Věčně?" Vyprskl smíchy. "Možná žije věčně. Měl bys zvážit jednu věc, která je možná důležitější než všechno, co tu bylo řečeno. Totiž že Tisteové už ve svých piklech nejsou osamocení. Nyní tu jsou ještě lidé se svými hrátkami - lidé, kteří nemají trpělivost Tisteů ani jejich legendární zdrženlivost. Chodby Kurald Galain a Kurald Emurlahn již nejsou čisté, nepošpiněné lidskou přítomností. Meanas a Rašan? Možná to jsou prubířské kameny pro noc a stín. Věc je možná ještě složitější - jak můžeš doufat, že se ti podaří oddělit noční tmu a světlo od stínu? Je to tak, jak napsali ti učenci - tvoří vzájemně propojený triumvirát. Matka, otec a dítě - věčně rozhádaná rodinka… akorát že teď se do hry zapojili i vnuci a další příbuzní."
Čekal na L'orikovu odpověď, zvědavý, jak budou jeho připomínky přijaty, ale žádná nepřišla. Bývalý kněz vzhlédl a snažil se zaostřit na velemága -
- jenž seděl nehybně, hrnek v jedné a konvici v druhé ruce. Nehýbal se a zíral na Heborika.
"L'oriku? Odpusť, nedokážu rozeznat tvůj výraz -"
"To opravdu nemůžeš," zachraptěl velemág. "Já tu chtěl vyslovit varování před tím, že se Tisteové pletou do lidských záležitostí - a ty jsi to varování obrátil do opačného směru. Jako kdybychom si starosti nemuseli dělat my, ale oni."
Heborik neřekl nic. Hlavou se mu mihlo zvláštní podezření, jež jako kdyby se zrodilo z L'orikova hlasu. Po chvíli ho zavrhl. Bylo příliš ohavné, příliš absurdní, aby o něm dál uvažoval.
L'orik mlčel také.
Heborik si povzdechl. "Útěcha v čaji mi dnes zřejmě bude odepřena. Pověz mi tedy o obrovi z nefritu."
"A ty mi na oplátku povíš o pánovi balíčku?"
"Některé věci nesmím rozvést -"
"Protože se vztahují k tajemné minulosti ša'ik?"
"Fenerovy kly, L'oriku! Nevíš, kdo nás může v tomhle krysím hnízdě právě poslouchat! Je šílené mluvit o -"
"Nikdo nás neposlouchá, Heboriku. To jsem zajistil. S tajemstvími zacházím opatrně. Vím toho o tobě hodně od samého začátku -"
"Jak to?"
"Dohodli jsme se, že o zdrojích se nebudeme bavit. Chci říct, že nikdo jiný neví, že jsi Malažan nebo že jsi uprchl z otataralových dolů. Kromě ša'ik, samo sebou. Protože ona uprchla s tebou. Cením si soukromí - i v myšlenkách - a vždy se mám na pozoru. Došlo tu k pokusům něco vyzvědět, dokonce s použitím kouzel - byla to celá plejáda kouzel stejně různorodých, jako se lišili jejich uživatelé, kteří se snažili vysledovat své soupeře. To se děje každou noc."
"Takže si tvé nepřítomnosti všimnou -"
"Já klidně spím ve svém stanu, Heboriku, aspoň co se těch pátračů týče. Stejně jako ty ve svém. Každý sám. Jsme neškodní."
"Jejich magii se rozhodně vyrovnáš. Což znamená, že jsi mocnější než kterýkoliv z nich." Spíš slyšel než viděl, jak L'orik krčí rameny, a po chvíli si povzdechl. "Jestli chceš znát podrobnosti týkající se ša'ik a nového pána balíčku, musíme se sejít tři. A k tomu bys musel vyvolené odhalit víc ze svých tajemství, než by se ti asi líbilo."
"Řekni mi aspoň tohle. Byl nový pán vytvořen těsně po porážce Malažanů v Genabakis? Nebo to popřeš? Most, na kterém nyní stojí - patřil k Paličům mostů nebo s nimi byl nějak ve spojení. A ti ochránci jsou vše, co zůstalo z Paličů mostů, protože ti byli zničeni v Pannionském dominiu."
"Ničím z toho si nejsem jistý," přiznával Heborik, "ale vypadá to pravděpodobně."
"Takže malazský vliv stále roste - nejen v našem světě, ale i v chodbách a ještě i v balíčku draků."
"Děláš stejnou chybu jako tolik nepřátel říše, L'oriku. Předpokládáš, že Malažané jsou nutně jednotní, že mají stejný cíl. Věci jsou mnohem složitější, než si myslíš. Nevěřím, že pán balíčku je nějaký služebník císařovny. On nekleká před nikým."
"Tak proč má za ochránce Paliče mostů?"
Heborik vycítil, kam tato otázka vede, ale rozhodl se, že bude hrát s sebou. "Některé druhy věrnosti vzdorují i mistru Kápě -"
"Aha, to znamená, že byl vojákem v té skvělé setnině. Věci začínají dávat smysl."
"Ano?"
"Pověz, slyšel jsi někdy o poutníku duší jménem Kimlok?"
"To jméno mi je povědomé. Ale není odsud. Z Karakarangu? Rútu Dželby?"
"V současné době sídlí v Ehrlitanu. Jeho život pro nás není důležitý, ale nedávno se musel nějak spojit s jedním Paličem mostů. Jiné vysvětlení pro to, co udělal, není. Dal jim totiž píseň, Heboriku. Tannoskou píseň. A kupodivu začíná tady na Raraku. Raraku, příteli, je místo, kde se Paliči mostů zrodili. Víš, jaký význam taková píseň má?"

Heborik se obrátil k ohništi a jeho suchému žáru a neřekl nic.
"Význam toho všeho dnes pochopitelně poněkud opadl," pokračoval L'orik po chvíli, "protože Paliči mostů už neexistují. Nemůže dojít k posvěcení…"
"Ne, to asi ne," zamručel Heborik.
"Aby mohla být píseň posvěcena, musel by se nějaký Palič mostů vrátit na Raraku, na místo zrodu setniny. A to není příliš pravděpodobné."
"Proč je nutné, aby se Paliči mostů vrátili na Raraku?"
"Tannoská magie je… nepřímá. Píseň musí být jako had, který požírá vlastní ocas. Kimlokově Písni Paličů mostů prozatím schází konec. Ale byla zazpívána, takže žije." L'orik pokrčil rameny. "Je jako kouzlo, které zůstává aktivní a čeká na spuštění."
"Pověz mi o obrovi z nefritu."
Velemág kývl, nalil čaj a postavil hrneček před Heborika. "První byl nalezen hluboko v otataralových dolech -"
"První?"
"Ano. A setkání bylo pro horníky, kteří se k němu dostali příliš blízko, osudné. Přinejmenším zmizeli. Beze stopy. Byly objeveny části dvou dalších - všechny tři štoly jsou již uzavřené. Obři jsou… vetřelci z jiného světa. Z nějaké jiné říše."
"Dorazili sem a byli spoutáni otataralovými řetězy," zamručel Heborik.
"Aha, zřejmě o tom něco víš. Pravdou je, že jejich příchod byl zřejmě pokaždé očekáván. Někdo zajišťuje, aby byla hrozba, kterou obři představují, potlačena -"
Ale Heborik zavrtěl hlavou. "Ne, myslím, že v tomhle se mýlíš, L'oriku. Otataral je tvořen jejich příchodem - portálem, kterým obr přichází."
"Víš to jistě?"
"Ovšemže ne. Povahu otataralu obklopuje příliš mnoho záhad, abych si mohl být čímkoliv jistý. Byla tu jedna učená žena - zapomněl jsem, jak se jmenovala - která tvrdila, že otataral je vytvářen zničením všeho, co je nutné k tomu, aby fungovala magie. Jako struska, ze které byla vytavena všechna ruda. Nazývala to naprosté vyčerpání energie - energie, která existuje ve všem, ať je to živá bytost, nebo neživá věc."
"A naznačila nějak, jak k tomu může dojít?"
"Snad za to může množství vypuštěné magie - kouzlo, které pohltí veškerou energii, která ho pohání."
"Ale takové kouzlo by nezvládli ani bohové."
"Souhlasím, ale přesto si myslím, že to možné je… skrze obřad, jaký zvládne kádr - nebo vojsko - smrtelných kouzelníků."
"Asi jako obřad Tellann." L'orik kývl.
"Nebo," dodal Heborik tiše, když sáhl pro hrnek, "povolání Chromého boha…"
L'orik se nehýbal, jen upřeně hleděl na potetovaného bývalého kněze. Dlouho nic neříkal. Heborik zatím popíjel hen'barový čaj. Konečně velemág promluvil. "Dobře, povím ti poslední věc - vidím, že je to nutné, naprosto nezbytné, i když tím vyjevím hodně o sobě."
Heborik seděl a poslouchal, a jak L'orik mluvil, jeho špinavá chýše se vytratila, přestala mít význam, a horko z ohně k němu již nedosahovalo. Jediné pocity k němu přicházely z jeho neviditelných rukou. Vážily jako celý svět.

Vycházející slunce smylo z oblohy na východě všechny barvy. Karsa si naposledy překontroloval zásoby a měchy s vodou, dodatečnou výbavu a výstroj nezbytnou pro přežití v horké, vyprahlé pustině. Velice se to lišilo od věcí, které u sebe nosil skoro celý život. Dokonce i meč měl jiný - železné dřevo bylo těžší než krvodřevo a ostří tupější, ale bylo téměř - ač ne docela - stejně tvrdé. Meč neprotínal vzduch s lehkostí jeho naolejovaného krvodřevěného, a přece mu sloužil docela dobře. Vzhlédl k nebi. Barvy úsvitu se vytrácely a modrá přímo nad ním mizela za zvířeným prachem.
Tady v srdci Raraku bohyně Smršti ukradla barvu i slunečnímu ohni a krajinu zanechávala bledou a mrtvolnou.
Bezbarvou, Karso Orlongu? Z hlasu Bairota Gilda čišel jeho suchý humor. Nikoliv. Stříbrná, příteli. A stříbro je barvou zapomnění. Barvou chaosu. Stříbro zůstane, když se z čepele smyje poslední krev -
"Už žádni další slova," zavrčel Karsa.
Za ním promluvil Leoman. "Právě jsem dorazil, Toblakaji, a ještě jsem ani neotevřel ústa. Nechceš, abych se s tebou rozloučil?"
Karsa se pomalu narovnal a přehodil si tlumok přes rameno. "Slova není třeba říkat nahlas, příteli, aby se ukázala jako nevítaná. Já však odpovídal na své myšlenky. Že jsi tady, mne těší. Když jsem se tenkrát dávno vydal na svou první cestu, nikdo mi nebyl svědkem."
"Požádal jsem ša'ik," řekl Leoman stojící o deset kroků dál, hned za mezerou v nízké, drolící se zdi - Karsa si všiml, že vepřovice jsou na straně odvrácené od slunce pokryté rhizanami, které se na nich držely, křídla složená, a jejich skvrnitá kůže dokonale splývala s okrovými cihlami. "Ale řekla, že se ke mně dnes ráno nepřipojí. I když je cizí, zřejmě už o tvých záměrech věděla a jen čekala na mou návštěvu."
Karsa pokrčil rameny a obrátil se k Leomanovi. "Jeden svědek stačí. Nyní můžeme pronést slova rozloučení. Neschovávej se příliš dlouho ve své šachtě, příteli. A až vyjedeš se svými válečníky, drž se rozkazů vyvolené - příliš mnoho bodnutí malého nože může probudit medvěda, byť by spal sebehlubším spánkem."
"Tentokrát je to mladý a slabý medvěd, Toblakaji."
Karsa zakroutil hlavou. "Začal jsem si vážit Malažanů a bojím se, že je možná probudíte a oni si uvědomí sami sebe."
"Tvá slova zvážím," opáčil Leoman. "A teď, prosím, zvaž moje. Střež se svých bohů, příteli. Když už musíš pokleknout před vyšší mocí, nejdřív si ji prohlédni jasnýma očima. Pověz, co by tví příbuzní řekli na rozloučenou?"
",Kéž zabiješ tisíc dětí.'"

Leoman zbledl. "Šťastnou cestu, Toblakaji."
"Děkuji."
Karsa věděl, že Leoman nevidí ani necítí, že tam, kde stojí, má po levici Deluma Thorda a po pravici Bairota Gilda. Když se otočil ke stezce vedoucí k západu, teblorští válečníci, s karmínovými šmouhami krevoleje, jež ani Smršť nedokázala setřít, k němu přistoupili.
"Veď nás. Veď své mrtvé, vojevůdce."
Bairotův posměšný smích praskal jako hliněné střepy pukající pod Karsovýma nohama. Teblor se zaškaredil. Za tuto čest zjevně zaplatí vysokou cenu. Po chvíli si však uvědomil, že pokud už tu musí být nějací duchové, bude lepší je vést než se jimi nechat honit.
"Pokud to chceš vidět takhle, Karso Orlongu."
V dálce se zvedala vířící stěna Smršti. Karsa usoudil, že po všech těch měsících bude dobré zase vidět svět za ní. Se zrozením dne vyrazil na západ.

"Odešel," ohlásil Kamist Reloe, když se usadil v poduškách.
Korbolo Dom si mága prohlížel a jeho výraz neprozrazoval nic z opovržení, jež k němu choval. Čarodějníci podle něj do války nepatřili. To se prokázalo, když zničil Psí řetěz. Přesto bylo nutné zvážit jisté nezbytnosti, a Reloe z nich byl až na posledním místě. "Takže zbývá jenom Leoman," zabručel, když se uložil mezi polštáře.
"Který se svými krysami odjede za pár dní."
"Začne teď Febryl konečně jednat?"
Mág pokrčil rameny. "Těžko říct, ale dnes ráno měl v očích nedočkavost."
Nedočkavost. Opravdu. Další velemág, další šílenec vrtající se v silách, které je lepší nechat na pokoji. "Zůstane tu ten, jenž možná představuje největší nebezpečí. Neviditelné ruce."
Kamist Reloe ohrnul nos. "Slepý, sešlý hlupák. On ani neví, že hen'barový čaj sám o sobě způsobuje ztenčení matérie mezi jeho světem a vším, před čím chce uprchnout. Zanedlouho se jeho mysl docela ztratí v nočních můrách a my si s ním už nebudeme muset lámat hlavu."
"Ona má tajemství," podotkl Korbolo Dom a předklonil se pro misku fíků. "Další a větší než ta, kterými ji obdařila Smršť. Febryl postupuje bezhlavě a neví o vlastní nevědomosti. Až konečně dojde k bitvě s vojskem pobočnice, úspěch nebo porážka bude záviset na Psobijcích - na mém vojsku. Otataral Tavore porazí Smršť - tím jsem si jistý. Od tebe, Febryla a Bidithala žádám jenom to, aby se mi při velení mužům a plánování té bitvy nikdo nepletl pod nohy."
"Oba víme," zavrčel Kamist, "že tento boj sahá daleko za Smršť."
"Ano, to sahá. I za Sedmiměstí, mágu. Neztrácej ze zřetele náš konečný cíl, trůn, který bude jednoho dne patřit nám."
Kamist Reloe pokrčil rameny. "To je naše tajemství, starý příteli. Stačí jen, abychom jednali opatrně, a vše, co stojí proti nám, nám nejspíš samo zmizí před očima. Febryl zabije ša'ik, Tavore zabije Febryla a my zničíme Tavore a její vojsko."
"A pak zachráníme Laseen - když toto povstání rozdrtíme na prach. Bohové, přísahám, že bude li to nutné, zbavím celou tuhle zemi života. Vítězný návrat do Unty, přijetí u císařovny, pak do ní vrazit nůž. Kdo nás potom zastaví? Drápové se chystají zničit Spáry. Whiskeyjack a Paliči mostů už neexistují. Dujek zůstává na jiném kontinentě. Jak se vede tomu džhistálskému knězi?"
"Mallikovi nikdo nestojí v cestě na jih. Je to chytrý muž, moudrý muž, a svou roli zahraje dokonale."
Na to Korbolo Dom neodpověděl. Mallika Rela nesnášel, ale nemohl popřít, že je užitečný. Přesto se mu nedalo věřit… což by mohl dosvědčit vrchní pěst Pormqual, pokud by ten hňup byl ještě naživu. "Pošli pro Fayelle. Chci ženskou společnost. Odejdi, Kamiste Reloe."
Velemág zaváhal a Korbolo se zamračil.
"Je tu problém," zašeptal Kamist, "s L'orikem…"
"Tak to s ním vyřiď!" vybuchl Napan. "Padej!"
Velemág se uklonil a vycouval ze stanu.
Čarodějníci. Kdyby objevil způsob, jak zničit veškerou magii, ani na chvíli by nezaváhal. Zničení sil, jež dokázaly vmžiku zabít tisíc vojáků, by vrátilo osud smrtelníků do rukou smrtelníků samotných, což mohlo být jen dobře. Zánik chodeb, smrt bohů, jak by se vzpomínky na ně a to, jak se do všeho pletli, pomalu vytrácely, slábnutí magie… svět by patřil lidem, jako byl Korbolo sám. A říše, kterou by vytvořil, by nepřipouštěla žádné nejasnosti, žádné kolísání.
Jeho vůli by nic nestálo v cestě, takže by mohl jednou provždy skoncovat s tím nelibým hřmotem, jenž tolik sužoval lidstvo - dnes i v celých jeho dějinách.
Já zavedu řád. A až budeme jednotní, zbavíme svět všech ostatních ras, všech ostatních národů. Přemůžeme a rozdrtíme všechny odporující názory, protože nakonec může existovat pouze jediná cesta, jediný způsob života a vlády nad touto říší. A ta cesta bude moje.
Jako dobrý voják dobře věděl, že úspěch přináší pečlivé plánování po malých krůčcích.
Opozice mu obvykle uhnula sama. Teď stojíš před mistrem Kápě, Whiskeyjacku. Kde jsem tě vždycky chtěl mít. Tebe a tu tvoji zatracenou setninu. Konečně krmíte červy v nějaké cizí zemi. Nezůstal nikdo, kdo by se mi mohl postavit…

KAPITOLA JEDENÁCT
Tato stezka se jí nezamlouvala.

Povstání ša'ik
Tursabaal

V

mrazivém ranním vzduchu se i koním srážela u nozder pára. Teprve se rozednívalo a ve vzduchu nebylo ani stopy po vedru, jež přinese den. Pěst Gamet, zabalený v bhederiní kožešině, s opoceným okrajem přilby, až byl lepkavý jako mrtvola, seděl nehybně na svém záchlumském koni a upíral oči na pobočnici.
Kopec jižně od Erougimonu, na němž zemřel Coltain, lidé začali nazývat Pád. Množství hromádek na vrcholu a svazích ukazovalo, kde jsou pochována těla, a plochy mezi nimi, plné železných úlomků, již pokrývala tráva a květiny.
Jako kdyby celý vrch zabrali mravenci. Hlína se jimi jen hemžila. Jejich červená a černá tělíčka pokrýval prach, a přece se leskli, jak se vydávali za svou denní prací.
Gamet, pobočnice a Tene Baráka vyjeli z města před úsvitem. Za branami na západě se vojsko teprve začínalo probírat. Dnes vyrazí na pochod. Na sever, na Raraku, za ša'ik a Smrští. Za pomstou.
Tavore sem na Pád možná přilákaly klepy, ale Gamet už litoval, že se rozhodla vzít ho s sebou. Neviděl tu nic, co by chtěl vidět. A tušil, že ani pobočnice není nadšena tím, co zde našla.
Vrcholek kopce pokrývaly copy obarvené načerveno, spletené do řetězů a ovinuté kolem dvou pahýlů kříže, jenž tu kdysi stál. Kolem hleděly prázdnými očními důlky psí lebky pokryté nečitelnými hieroglyfy. Ze zlomených dříků šípů vražených do země viselo vraní peří. K zemi byly přibodnuté rozervané praporce s různě namalovaným záchlumským zlomeným nožem. Obrazy, amulety a hromada harampádí označovaly smrt jediného muže.
A všude se hemžili mravenci. Jako bezduší strážci nyní posvátné půdy.
Tři jezdci seděli mlčky v sedlech.
Konečně po dlouhé době promluvila Tavore. "Tene Baralto." Znělo to hluše.
"Ano, pobočnice?"
"Kdo - kdo je zodpovědný za tohle… za to všechno? Malažané z Arenu? Vaše Rudé čepele?"
Tene Baralta neodpověděl hned. Místo toho sesedl, kousek popošel a upřel oči na zem. U jedné psí lebky se zastavil a dřepl si. "Pobočnice, runy na těchto lebkách jsou chundrylské." Ukázal na kusy dřeva. "Ty spletené řetězy patří Cherán Dhóbri." Ukázal na svah. "Prapory… neznám, nejspíš jsou bhilardské. Vraní peří? Ty korálky na brcích jsou semské."
"Semské!" Gamet nevěřil vlastním uším. "Z druhé strany Vathar! Tene, musíte se mýlit…"
Velký válečník pokrčil rameny, narovnal se a ukázal na kopce na severu. "Poutníci přicházejí jenom v noci - neviditelní, jak si to přejí. Schovávají se tam a čekají na noc. I teď."
Tavore si odkašlala. "Semkové, Bhilardové - ty kmeny proti němu bojovaly. A dnes ho přicházejí uctít. Jak je to možné? Prosím, vysvětlete mi to, Tene Baralto."
"Nemůžu, pobočnice." Prohlédl si ji a dodal: "Ale podle toho, co jsem slyšel, je tohle… skromné ve srovnání s tím, co lemuje Arenskou silnici."
Opět se rozhostilo ticho, i když Gamet nepotřeboval slova, aby věděl, nač pobočnice myslí.
Tou cestou nyní půjdeme. Musíme ji projít krok za krokem. Je to odkaz. My? Ne. Tavore. Musí tím projít sama. "Tohle už není Coltainova válka!" řekla Temulovi. Ale zřejmě jí stále byla. A jí to konečně došlo, uvědomila si, že bude kráčet v jeho stínu… celou cestu až na Raraku.
"Oba mě nechte samotnou," přikázala pobočnice. "Připojím se k vám na Arenské silnici."
Gamet zaváhal a řekl: "Pobočnice, Vraní klan si pořád nárokuje právo jet jako předvoj. Temula jako velitele nepřijmou."
"Dohlédnu na jejich umístění," slíbila. "Teď běžte."
Gamet se díval, jak Tene Baralta vyskakuje na koně. Vyměnili si pohled, pak oba otočili koně a odklusali k západní bráně.
Gamet si prohlížel kamenitou zemi ubíhající jeho koni pod kopyty. Tady historik Kalous zahnal uprchlíky k městu - právě na tomhle pruhu země. Tady nakonec stařec přitáhl otěže své unavené, věrné kobylce - kobylce, na níž teď jezdil Temul - a díval se, jak posledním jeho svěřencům pomáhají do brány. Teprve potom prý konečně sám vyjel k městu.
Gameta napadlo, co mu asi v té chvíli táhlo hlavou. Věděl, že Coltain a zbytky Sedmé jsou stále na pláních a vedou zoufalý zdržovací boj. Věděl, že dokázali nemožné.
Kalous doprovodil uprchlíky do města, jen aby sám skončil přibitý na stromě. Gamet věděl, že hloubku té zrady nedokáže nikdy pochopit. Tělo nebylo nikdy nalezeno. Kosti nebylo možné uložit k odpočinku.
"Je toho tolik," zabručel Tene Baralta po Gametově boku.
"Tolik?"
"Na co odpovídat, Gamete. Bere to slova z úst, a přece ticho, které zůstává - to ticho křičí."
Gameta Teneho přiznání znepokojilo, a tak raději mlčel.
"Připomeňte mi, prosím," pokračovala Rudá čepel, "že Tavore tento úkol dokáže zvládnout."
Je to vůbec možné? "Dokáže." Musí. Jinak jsme ztraceni.
"Jednoho dne, Gamete, mi budete muset prozradit, co vykonala, že si zasloužila takovou věrnost, jakou k ní chováte."
Bohové, jak mám na tohle odpovědět? Mor na tebe, Tene, copak nevidíte, co máte přímo před očima? Neudělala nic. Prosím, zanechte starci jeho víru.

"Přej si, cokoliv chceš," zavrčel Gesler, "ale víra je pro hlupáky." Struna si odkašlal, jak měl zaprášené hrdlo, a odplivl si. Postupovali mučivě pomalu. Tři oddíly se táhly za vozem naloženým zásobami. "Kam tím míříš?" zeptal se seržant vedle něj. "Voják zná jen jedinou pravdu a tou je, že bez víry už jako bys byl mrtvej. Věř vojákovi po svým boku. Ale ještě důležitější je - bez ohledu na to, jak klamný to je ve skutečnosti - že jedině víru nemůžeš zabít. Jedině tyhle dvě nohy podpírají každý vojsko."

Muž s jantarovou pletí zabručel a ukázal na nejbližší ze stromů lemujících Arenskou silnici. "Koukni se sem a řekni mi, co vidíš - ne ty všivý amulety - ale to, co se pod vším tím svinstvem pořád ještě dá rozeznat. Díry po hřebech a tmavý skvrny od krve. Zeptej se ducha toho vojáka, co na tom stromě visel - zeptej se toho vojáka na víru."
"Zrazená víra nezničí představu víry jako takové," odsekl Struna. "Vlastně dojde k pravýmu opaku -"
"Pro tebe možná, ale některý věci neobejdeš slovama a vznešenejma ideálama, Šume. A tím se dostáváme k tomu, kdo je v předvoji, co je tam někde před náma. Pobočnice, která právě prohrála spor s tou smečkou zarostlejch Záchlumčanů. Měl jsi štěstí - tys měl Whiskeyjacka a Dujeka. Víš, kdo byl můj poslední velitel, než mě poslali k pobřežní stráži? Korbolo Dom. Přísahal bych, že ten chlap měl ve stanu oltář zasvěcenej Whiskeyjackovi - ale ne tomu Whiskeyjackovi, co ho znáš. Korbolo ho viděl jinak. On viděl nenaplněnej potenciál."
Struna se na Geslera podíval. Bouřlivák a Smola šli za oběma seržanty a byli dost blízko, aby je slyšeli, i když se k tomu ani jeden nevyjádřil. "Nenaplněnej potenciál? O čem to, ve jménu Beru, mluvíš?"
"Ne já. Korbolo Dom. ‚Kdyby jenom byl ten parchant dost tvrdý,' říkával, ‚mohl ten zatracený trůn získat. Měl ho získat.' Co se Doma týkalo, Whiskeyjack ho zradil, zradil nás všechny - a to je něco, co mu ten napanskej odpadlík nemohl odpustit."
"Jeho škoda," zavrčel Struna, "protože je vysoce pravděpodobný, že do tý poslední bitvy pošle císařovna celý genabakiský vojsko. Dom si může postěžovat Whiskeyjackovi osobně."
"Příjemná představa," zasmál se Gesler. "Ale já chtěl říct, že tys měl velitele, co stojej za to, abys jim věřil. Většina z nás ostatních to štěstí neměla. Takže na to máme jinej názor. To je všecko, co jsem chtěl říct." Arenská silnice byla přeměněna v obrovský chrám pod širým nebem. Každý strom byl ověšen amulety a pruhy látky spletenými v řetězy, na hrubé kůře byly namalovány postavy připomínající vojáky, kteří se na nich kdysi svíjeli na hřebech zaražených válečníky Korbolo Doma. Většina vojáků před a za Strunou šla mlčky. Přes nesmírnou rozlohu bezmračné oblohy nad nimi působila silnice stísněným dojmem.
Mluvilo se o poražení stromů, ale jeden z prvních rozkazů pobočnice, poté co dorazila do Arenu, to zakazoval. Strunu napadlo, zda teď svého rozhodnutí nelituje.
Zalétl pohledem k novým zástavám Čtrnácté, stěží viditelným v mračnech zvířeného prachu. Celou věc s prstními kůstkami pochopila docela dobře, pochopila, že špatné znamení bylo obráceno v dobré. Nová zástava toho byla důkazem. Umouněná postavička s tenkými údy, držící nad hlavou kost, podrobnosti vyvedené v šedohnědých barvách byly na okrovém pozadí téměř neviditelné. Praporec lemoval prýmek v císařské fialové a tmavošedé. Vzdorná postava stojící před písečnou bouří. Že mohla zástava stejně dobře patřit i vojsku ša'ik, byla zvláštní shoda náhod. Jako když jsou Tavore a ša'ik - dvě vojska stojící proti sobě - zrcadlovým odrazem sebe navzájem.
V celé věci bylo mnoho zvláštních událostí, které Strunu žraly jako larvy střečků, a zdálo se, že přes den opravdu trpí podivnou horkostí. Občas se mu v hlavě vynořovaly tóny stěží slyšitelné písně, strašidelné písně, z níž mu naskakovala husí kůže. A ještě podivnější bylo, že tu píseň vůbec neznal.
Zrcadlový odraz. Možná ne jenom Tavore a ša'ik. A co Tavore a Coltain? Tady jsme, vracíme se zpět po té krví napuštěné cestě. A právě na téhle cestě Coltain přesvědčil většinu těch, jež vedl. Uvidíme totéž na naší výpravě? Jak budeme vidět Tavore v den, kdy staneme proti Smršti? A co můj vlastní návrat? Na Raraku, na poušť, která mě zničila, jen aby mě znovu pozvedla, záhadně mě obnovila - obnovila to, co přetrvává, protože na stařika se necítím, ani nevypadám starý. A to platí pro všechny Paliče mostů, jako by nám Raraku ukradla něco z naší smrtelnosti a nahradila to… něčím jiným.
Ohlédl se na svůj oddíl. Nikdo se neloudal, což bylo dobré znamení. Pochyboval, že některý z vojáků je v kondici potřebné pro cestu, na niž se vydali. První dny budou nejtěžší, než se jim pochodování v plné zbroji stane druhou přirozeností - ne že to někdy bude příjemná druhá přirozenost - tato země byla nebezpečně horká a suchá a hrstka menších léčitelů v každé setnině bude na pochod vzpomínat jako na nekonečnou noční můru při léčení úžehů a dehydratace.
Zatím neměl jak svůj oddíl odhadnout. Koryk vypadal a měl povahu na okovanou pěst, jakou každý oddíl potřeboval. A umíněný výraz ve Smolově obličeji naznačoval, že se nedá snadno odradit. Na Smíšce bylo něco, co mu tuze připomínalo Líto - nelítostný chlad v jejích očích patřil vrahovi, takže by ho docela zajímala její minulost. Flaška měl veškerou rozpačitou vychloubačnost mladého mága, nejspíš zvládajícího tak hrstku kouzel z nějaké menší chodby. Poslední voják z oddílu mu pochopitelně nedělal nejmenší starosti. Muže, jako byl Sépie, potkával celý život. Byl rozložitější, mrzutější verzí Křováka. Mít tu Sépii bylo jako… vrátit se domů.
Zkouška přijde a pravděpodobně bude velmi krutá, ale zakalí ty, kdo přežijí.
Opouštěli Arenskou silnici a Gesler ukázal na poslední strom nalevo. "Tady jsme ho našli," poznamenal tiše.
"Koho?"
"Kalouse. Neřekli jsme to, protože mladý Pravda byl tolik plný naděje. Ale když jsme sem dorazili podruhý, tělo bylo pryč. Někdo ho ukradl. Viděl jsi trhy v Arenu - ty vyschlý kousky těla, o kterých pouliční prodavači tvrdí, že patřily Coltainovi, Bultovi nebo Kalousovi. Zlomený dlouhý nože, útržky péřový pláštěnky…"
Struna se na chvíli zamyslel a pak si povzdechl. "Viděl jsem Kalouse akorát jednou a z dálky. Byl to jenom voják, o kterým císař usoudil, že stojí za to dát mu vzdělání."
"Voják, to určitě. Stál v první řadě s ostatníma. Nevrlej starej mazák s krátkým mečem a štítem."
"Něco na něm zřejmě upoutalo Coltainovu pozornost - nakonec Kalous byl jeden z těch, které Coltain vybral, aby vedli uprchlíky."
"Hádám, že se Coltain nerozhodl kvůli Kalousově učenosti, Struno. Šlo o to, že byl říšskej historik. Chtěl, aby se ten příběh vyprávěl a aby se vyprávěl správně."
"No, ukázalo se, že Coltain vyprávěl svůj vlastní příběh - historika nakonec nepotřeboval, že ne?"

Gesler pokrčil rameny. "Když myslíš. Nebyli jsme v jejich společnosti dlouho, jenom tak dlouho, než jsme přebrali náklad raněných. Chvilku jsem si s Kalousem povídal, a taky s kapitánem Lullem. A pak si Coltain zlomil ruku, když mě praštil do obličeje -"
"Cože udělal?" Struna se zasmál. "Určitě sis to zasloužil -"
Za nimi promluvil Bouřlivák. "On si zlomil ruku, Geslere, a tobě zlomil nos."
"Já už měl nos zlomenej tolikrát, že se mi láme sám od sebe," opáčil seržant. "Ta rána nebyla nic moc."
Bouřlivák frkl. "Složil tě na zem jako pytel turínů! Měl stejnou ránu jako Urko, když tě -"
"Ani zdaleka ne," vrčel Gesler. "Jednou jsem viděl, jak Urko pěstí zbořil vepřovicovou zeď. Tři rány, ne víc než čtyři, a celá zeď se zbortila v oblaku prachu. Ten napanskej mizera vážně uměl praštit."
"A to je pro tebe důležitý?" zeptal se Struna.
Gesler vážně kývl. "Jediný způsob, jak si kdy nějakej velitel vysloužil mou úctu, Šume."
"Hodláš někdy brzy vyzkoušet i pobočnici?"
"Možná. Samo sebou že ji budu poměřovat trochu jinak, když je urozenýho původu a tak."
Když se dostali za rozbitou bránu k Arenské silnici a minuli i opuštěné trosky malé vesnice, uviděli setijské a záchlumské jezdce na bocích - což Strunu uklidnilo. Nájezdy mohly začít každou chvíli, když vojsko opustilo hradby Arenu. Většina kmenů, pokud byly řeči pravdivé, příhodně zapomněla na příměří, jež s Malazskou říší uzavřely. Staré způsoby u těchto lidí jen neklidně spaly těsně pod povrchem.
Krajina před nimi byla sluncem spálená a nerovná, místo, kde hubly dokonce i divoké kozy. Na obzoru byly vidět hromady suti označující dávno mrtvá města. Rozeklaná úbočí a hřebeny spojovaly prastaré vyvýšené silnice, dnes téměř rozebrané.
Struna si otřel pot z čela. "Jací už jsme zelenáči, je skoro čas, aby nařídila -"
Po celé délce kolony zazvučely rohy. Pohyb ustal a vzduchem se nesl křik nosičů vody, mířících k sudům. Struna se otočil a prohlížel si svůj oddíl - vojáci už byli na zemi, seděli či polehávali, a košile s dlouhými rukávy měli propocené. Geslerův a Bordukův oddíl zareagoval na povel k odpočinku stejně a Balgrid, Bordukův mág - muž s menší nadváhou a očividně nezvyklý na zbroj, kterou měl na sobě - byl bledý a třásl se. Léčitel oddílu, tichý, pomenší muž jménem Lutes, už k němu mířil.
"Setijské léto," poznamenal Koryk a předvedl Strunovi v úsměvu ostré zuby. "Když se pastviny změní v prach pod kopyty stád, když země pod nohama cinká jako praskající kov."
"Mistr Kápě tě vem," štěkl Struna. "Tahle země je plná mrtvých z dobrýho důvodu."
"Ano," odtušil setijský míšenec, "přežijou jenom ti houževnatí. Je tu spousta kmenů - nechaly po sobě hodně stop."
"Tys je viděl?" řekl Struna. "Dobře. Odteďka je z tebe oddílovej zvěd."
Koryk se zakřenil ještě víc. "Když na tom trváš, seržante."
"Akorát v noci ne," dodal Struna. "V noci to bude Smíška. A Flaška, pokud se k tomu jeho chodba hodí."
Flaška se zamračil a kývl. "Docela dobře, seržante."
"A jakou úlohu bude mít Sépie?" chtěla vědět Smíška. "Bude se povalovat jako na břeh vyvržená sviňucha?"
Na břeh vyvržená sviňucha? Tak ty jsi vyrostla u moře, viď? Struna se zadíval na veterána. Muž spal. Taky jsem to dělával v dobách, kdy se ode mě nic nečekalo, když jsem nikomu nevelel. Ty časy mi scházejí. "Sépie bude mít za úkol udržet vás všechny naživu, když nebudu nikde poblíž," odpověděl Struna.
"Tak proč není kaprálem on?" zeptala se Smíška a v drobném obličeji měla bojechtivý výraz.
"Protože je sapér, a sapéra za kaprála bys, holka, nechtěla." Já jsem samozřejmě taky sapér. Lepší bude nechat si to pro sebe…
Dorazili tři vojáci od pěchoty s měchy s vodou.
"Pijte pomalu," nakazoval Struna. Gesler upoutal jeho pozornost a Struna zamířil za ním k vozu. Připojil se k nim i Borduk.
"Tohle je zvláštní," podotkl Gesler. "Ten Bordukův nemocnej mág - jeho chodba je Meanas. A můj mág je Tavos Pond a má stejnou chodbu. Struno, ten tvůj mládenec, Flaška…"
"Ještě si nejsem jistej."
"Taky Meanas," zabručel Borduk a zatahal se za bradu, o kterémžto jeho zvyku si byl Struna už teď jistý, že mu poleze na nervy. "Balgrid to potvrdil. Všichni mají Meanas."
"Jak jsem říkal," vzdychl Gesler. "Zvláštní."
"Toho by se dalo využít," podotkl Struna. "Ať všichni tři pracují na obřadech - iluze jsou zatraceně účinný, když se to provede správně. Rychlej Ben jich pár zvládl - klíčem jsou podrobnosti. Večer bychom je měli dát dohromady -"
"Aha," ozval se hlas za vozem a v dohledu se objevil poručík Ranal, "všichni moji seržanti společně na jednom místě. Jak příhodné."
"Přišel jste polykat prach s náma ostatníma?" zeptal se Gesler. "To je od vás hromsky velkodušný."
"Nemyslete si, že o vás jsem už neslyšel," ohrnul pysk Ranal. "Být po mém, tak jste jeden z těch hochů, co roznášejí vodu, Geslere -"
"Kdyby jo, budete mít žízeň," opáčil seržant.
Ranalovi potemněla tvář. "Kapitán Keneb chce vědět, jestli jsou ve vašem oddílu nějací mágové. Pobočnice potřebuje udělat seznam všech, kteří jsou k mání."
"Žádnýho -"
"Tři," přerušil jej Struna a nevšímal si toho, jak se na něj Gesler zlobně mračí. "Všichni jsou menší, jak se dalo čekat. Řekněte kapitánovi, že budeme dobří při tajných úkolech."
"Nechte si své názory pro sebe, Struno. Tři říkáte. Dobře." Otočil se na patě a odkráčel.

Gesler se obrátil na Strunu. "Mohli bychom o ně přijít -"
"Nepřijdeme. Buď na poručíka milej, Geslere, aspoň prozatím. Ten kluk neví nic o tom, co to je, být důstojník v poli. Jen si to představ, on řekne seržantům, aby si svý názory nechali pro sebe. Se štěstím Oponn mu nakonec Keneb pár věcí vysvětlí."
"Pokud je Keneb lepší," zamumlal Borduk a pročísl si vousy. "Povídá se, že přežil jako jedinej z celý setniny. A víš, co to asi znamená."
"Počkáme a uvidíme," radil Struna. "Ještě je trochu brzo začínat brousit nože -"
"Brousit nože," řekl Gesler, "tak teď mluvíš jazykem, kterýmu rozumím. Jsem ochotnej počkat, jak radíš, Šume. Zatím. Tak jo, večer dáme mágy dohromady, a jestli se jim podaří vyjít spolu, aniž by se pozabíjeli, mohli bychom být o krok napřed."
Rohy oznámily pokračování v cestě. Vojáci se s úpěním a kletbami zvedli.

První den to bylo snadné a Gamet měl pocit, že se od Arenu příliš nevzdálili. Což se pochopitelně dalo čekat. Vojsko ještě zdaleka nebylo ve formě.
Stejně jako já. Byl rozbolavělý z jízdy na koni a hlava se mu točila z vedra. Díval se z mírného návrší, jak se kolona pomalu plouží po cestě. Místa, kde panoval řád, mezi mořem zmateného pohybu. Setijští a záchlumští jízdválečníci se dál pohybovali po okolí. Bylo jich však příliš málo, aby ho to uklidnilo. A ti Záchlumčané jsou všichni do jednoho staří dědci a báby. Mistr Kápě ví, že bych s některými staršími válečníky mohl docela dobře zkřížit meč i já. A ti nejstarší se nikdy nesmířili s představou, že patří k říši. Ti tu byli ze zcela jiného důvodu. Kvůli Coltainově památce. A zahořklí staří bojovníci, plní příběhů o dávné slávě, krmili stejným jedem i děti. Takže ti, kteří zapomněli na hrůzy války, a ti, kteří je nikdy nepoznali. Příšerná kombinace…
Protáhl se, aby si uvolnil páteř, a přiměl se k pohybu. Dolů z návrší, podél příkopu plného smetí k velitelskému stanu pobočnice. Jeho plátno bylo bez poskvrnky a na stráži kolem něj stáli Temulovi Záchlumčané.
Temul nebyl v dohledu. Gamet ho litoval. Už teď bojoval v půl tuctu šarvátek, aniž by vytáhl zbraň, a prohrával. A nikdo z nás s tím nemůže nic udělat.
Došel ke vchodu do stanu, zaškrábal na chlopeň a čekal.
"Pojďte dál, Gamete," zavolala ho zevnitř pobočnice.
Klečela před dlouhou kamennou schránkou, a když vešel, právě zavírala víko. Gamet na okamžik zahlédl její otataralový meč. "Mám tu změklý vosk, támhle v té nádobce nad ohřívadlem. Přineste mi ho, Gamete."
Poslechl a díval se, jak natírá spoje mezi víkem a schránkou, až byl vnitřek dokonale izolovaný. Pak vstala a smetla si z kolen navátý písek. "Ten zhoubný písek už mě unavuje," povzdechla si.
Chvíli si ho prohlížela, než řekla: "Za vámi je ředěné víno, Gamete. Nalijte si."
"Vypadám, že ho potřebuju, pobočnice?"
"Ano. Dobře vím, že když jste vstoupil do naší domácnosti, hledal jste jen klidný život. A já vás nyní zatáhla do války."
Naježil se a víc se narovnal. "Já to zvládnu, pobočnice."
"Věřím vám. Přesto si nalijte víno. Čekáme zprávy."
Zašel pro hliněný džbán. "Zprávy, pobočnice?"
Kývla, a on si při nalévání vína všiml, jak je ustaraná. Zarazilo ho to. Neukazuj mi žádné trhliny, holka. Potřebuju se držet svých jistot.
"Pojďte sem ke mně," přikázala mu náhle a znělo to naléhavě.
Připojil se k ní a oba se zadívali na volný prostor uprostřed stanu. Kde zazářil portál a rozvinul se jako matně šedá tekutina po mušelínu a zevnitř zavál zatuchlý vzduch. Objevil se vysoký muž v zeleném. Měl zvláštní hranaté rysy a pleť jako mramor barvy uhelného mouru. Jeho široká ústa vypadala, že se věčně usmívá. Teď se však neusmíval. Zastavil se, aby si oprášil plášť a kamaše, pak zvedl hlavu a podíval se Tavore do očí. "Pobočnice, císařovna vás zdraví. A já taky, pochopitelně."
"Kabrňáku. Cítím, že váš úkol nebude příjemný. Pěsti Gamete, donesl byste, prosím, našemu hostu víno?"
"Zajisté." Bohové pod námi, je to zatracený mistr Spárů. Podíval se na svůj pohár a podal jej Kabrňákovi. "Ještě jsem se nenapil. Nate."
Vysoký muž sklonil hlavu na znamení díků a pohár přijal. Gamet se vrátil ke džbánu.
"Přicházíte rovnou od císařovny?" zeptala se Tavore mistra Spárů.
"Ano, a předtím přes moře… z Genabakis, kde jsem strávil navýsost ponurý večer ve společnosti velemága Tayschrenna. Překvapilo by vás, že jsme se onoho večera společně opili?"
Na to Gamet otočil hlavu. Byla to tak nepravděpodobná představa, že ho to opravdu šokovalo.
Pobočnice vypadala stejně ohromeně, ale pak se viditelně ovládla. "Jaké zprávy mi přinášíte?"
Kabrňák spolkl doušek vína a zamračil se. "Ředěné. No dobrá. Ztráty, pobočnice. V Genabakis. Hrozné ztráty…"

Flaška nehybně ležel v travnatém dolíku třicet kroků od oddílového ohně a měl zavřené oči. Slyšel, jak ho volají. Struna - kterému Gesler říkal Šum - se po něm sháněl, ale mág ještě nebyl připravený. Musel si poslechnout jiný rozhovor, a zvládnout to, aniž by si ho všimli, nebylo snadné.
Jeho babička v Malazu by na něj byla pyšná. "Zapomeň na ty zatracené chodby, dítě, hluboká magie je mnohem starší. Pamatuj, hledej kořínky a úponky, kořínky a úponky. Stezky vedoucí zemí, neviditelnou síť táhnoucí se od jednoho tvora k druhému. Všechna stvoření - na zemi, v zemi, ve vzduchu i ve vodě - jsou vzájemně propojená. A ty to v sobě máš, probudil ses! Duchové pod námi, ty ses probudil, chlapče! Máš v sobě schopnost vézt se na těch úponcích…"
A on se na nich vozil, i když se nevzdal svého zaujetí chodbami, zvlášť Meanas. Iluze… hraní si s těmi úponky, s

kořínky bytostí, splétat je a zavazovat do šálivých uzlů klamajících oko, hmat, všechny smysly, to byla hra, která za to stála…
V této chvíli se ale ponořil do starých způsobů, šel po nezachytitelných cestách - ale musel si dávat dobrý pozor. Vezl se na životních jiskřičkách kápových můr, rhizan, cvrčků, písečných blech a potulujících se krevniček. Bezduší tvorové tančili na stěnách stanu a slyšeli, leč nechápali, zvuky, slova vycházející z druhé strany té stanové stěny.
Pochopit je byl Flaškův úkol. A tak poslouchal. A nově příchozí mluvil, aniž by ho pobočnice či pěst Gamet přerušili.
Flaška poslouchal a chápal.

Struna se zamračil na dva sedící mágy. "Vy ho necítíte?"
Balgrid nešťastně pokrčil rameny. "Někde se schovává ve tmě."
"A má něco za lubem," dodával Tavos Pond. "Ale nepoznáme co."
"Je to divný," zahučel Balgrid.
Struna si odfrkl a vrátil se ke Geslerovi a Bordukovi. Ostatní členové oddílu vařili čaj na ohýnku, který si zapálili u cesty. Ze stanu za nimi se ozývalo hlasité chrápání Sépie. "Ten parchant zmizel," oznámil jim Struna.
Gesler zabručel. "Možná zběhl, a jestli je to tak, Záchlumčani ho najdou a vrátí se s jeho hlavou na oštěpu. Nebudou -"
"Tady je!"
Obrátili se a uviděli Flašku, jak si sedá k ohni. Struna k němu vztekle zamířil. "Kde jsi, ve jménu mistra Kápě, byl?" chtěl vědět.
Flaška vzhlédl a lehce zvedl obočí. "Nikdo jiný to necítil?" Ohlédl se na Balgrida a Tavose Ponda, kteří přicházeli blíž. "Ten portál? Ten, co se otevřel ve stanu pobočnice?" Zamračil se nad nechápavými výrazy druhých dvou mágů a s kamennou tváří se zeptal: "Už jste vy dva zvládli schovávání kamínků? Mizení mincí?"
Struna se usadil naproti Flaškoví. "Co znamenají ty řeči o portálu?"
"Špatný zprávy, seržante," odpověděl mladý muž. "V Genabakis se to zvrtlo. Dujekovo vojsko bylo skoro vyhlazený. Paliči mostů byli zničení. Whiskeyjack je mrtvý -"
"Mrtvý?"
"Mistr Kápě nás vem!"
"Whiskeyjack? Bohové pod náma!"
Kletby byly s postupem času stále vybranější, stejně jako výrazy ohromení, ale Struna je neposlouchal. Byl zcela otupělý, jako kdyby se jeho vnitřní krajinou přehnal požár a spálil zemi na popel. Cítil, jak mu na rameno dopadla těžká ruka, a nejasně si uvědomoval, že Gesler cosi povídá, ale po chvíli jeho ruku setřásl a odešel do tmy za táborem.
Nevěděl, jak dlouho ani jak daleko šel. Nic nevnímal, vnější svět k němu nepronikal, zůstával mimo jeho nefungující mozek. Teprve když se mu najednou podlomily nohy, klesl do suché trávy.
Odněkud zepředu se ozýval zoufalý pláč, zvuky čirého zoufalství, jež pronikly mlhou a rozeznívaly mu hruď.
Zaposlouchal se do drásavého křiku, který se dral ze staženého hrdla, jako když přehrada konečně povolí pod záplavou žalu.
Otřásl se a znovu začal vnímat okolí. Země pod tenkou vrstvou trávy byla tvrdá a teplá. Ve tmě bzučel a poletoval hmyz. Pustinu, jež se táhla na všechny strany, ozařovaly pouze hvězdy. Tábořící vojsko bylo nejméně tisíc kroků daleko.
Zhluboka se nadechl a vstal. Pomalu se vydal ke zdroji pláče.
Mládenec, hubený - ne, skoro vyzáblý, tam dřepěl s rukama kolem kolen a sklopenou hlavou. Na prosté kožené čelence měl jediné vraní pero. Několik kroků od něj stála klisna se záchlumským sedlem a na sedlové hrušce visel rozedraný pergamen. Klisna se klidně popásala, otěže vláčela za sebou.
Struna mládence poznal, i když si honem nemohl vzpomenout na jeho jméno. Ale Tavore mu svěřila velení Záchlumčanům.
Po chvíli k němu seržant popošel blíž a nesnažil se chovat příliš potichu. Posadil se na balvan pár kroků od mládence.
Záchlumčan prudce zvedl hlavu. Na úzkém obličeji mu od slz rozmazané válečné barvy vytvářely pokřivenou síť. V tmavých očích mu zažhnul jed. Zasyčel, vytrhl z pochvy dlouhý nůž a zvedl se.
"Jenom klid," poradil mu Struna. "Dneska v noci jsem taky v náručí smutku, i když nejspíš ze zcela jiného důvodu. Ani jeden z nás nečekal, že bude mít společnost, ale dopadlo to takhle."
Záchlumčan zaváhal, pak vrazil zbraň zpátky do pochvy a chtěl odejít.
"Počkej chvilku, jízdválečníku. Nemusíš utíkat."
Mládenec se otočil a zaprskal.
"Podívej se na mě. Této noci budu tvým svědkem a budeme o tom vědět jenom my dva. Předej mi svoje slova zármutku, Záchlumčane, a já budu poslouchat. Mistr Kápě ví, že mi to teď jenom prospěje."
"Já před nikým neutíkám," zachraptěl mladík.
"Já vím. Chtěl jsem akorát upoutat tvou pozornost."
"Kdo jsi?"
"Nikdo. A tím taky zůstanu, jestli chceš. Ani se tě nebudu ptát na jméno -"
"Jsem Temul."
"Aha, no dobře. Takže mi tvá odvaha ukazuje moje místo. Já se jmenuju Šumař."
"Pověz mi," Temulův hlas zněl najednou drsně a rozhněvaně si otřel tvář, "ty jsi považoval můj žal za ušlechtilou věc? Myslel sis, že pláču pro Coltaina? Pro své padlé příbuzné? Tak to není. Já litoval jen sám sebe! A teď můžeš jít. Veřejně to rozhlas - už jsem s velením skončil, protože nedokážu velet ani sám sobě -"
"Jenom klid, já nehodlám nikomu nic oznamovat, Temule. Ale dokážu uhodnout tvoje důvody. Hádám, že za to můžou

ti vrásčití Záchlumčani z Vraního klanu. Oni a ti, co přežili na Geslerově lodi raněných. Nechtějí tě přijmout za svýho vůdce, viď? A tak ti jako děti dělají naschvály. Vzpírají se ti, před tebou předvádějí falešnou úctu a pak si šeptají za tvými zády. A kam tě to přivedlo? Nemůžeš je přece vyzvat -"
"Možná můžu! Udělám to!"
"To jim udělá náramnou radost. Tvé bojové umění porazí už jenom svou přesilou. Takže ty dřív nebo později umřeš a oni vyhrajou."
"Neříkáš mi nic, co bych už nevěděl, Šumaři."
"Já vím. Jenom jsem ti chtěl připomenout, proč máš dobrý důvod stěžovat si na nespravedlnost a na hloupost těch, který chceš vést. Jednou jsem měl velitele, Temule, co musel čelit stejný věci jako ty, Temule. Velel bandě dětí. A navíc pořádně zlých dětí."
"A co udělal?"
"Nic moc, a nakonec skončil s nožem v zádech."
Chvíli bylo ticho, pak Temul vyprskl smíchy.
Šumař kývl. "Správně, já na příběhy s životníma lekcema nejsem, Temule. Věnuju se spíš praktickým věcem."
"Jako třeba?"
"No, podle mýho má pobočnice podobný potíže. Chce, abys velel, a pomohla by ti - ale ne tak, abys ztratil tvář. Na to je moc chytrá. Ne, na tohle musíš jít od lesa. Pověz, kde teď mají koně?"
Temul se zamračil. "Koně?"
"Ano. Myslím, že setijští zvědové se jeden den bez Vraního klanu obejdou, co říkáš? Pobočnice by určitě souhlasila - ti Setiové jsou většinou mladý a nezkušený. Potřebujou prostor, aby našli sami sebe. A z vojenskýho hlediska je tudíž dobrý důvod udržet zítra Záchlumčany dál od jejich koní. Ať jdou hezky pěšky s náma ostatníma. Pochopitelně kromě tvýho věrnýho doprovodu. A kdo ví, jeden den možná nebude stačit. Nakonec by to mohly být tři nebo i čtyři."
Temul tiše, zamyšleně pronesl: "Abychom získali jejich koně, budeme muset být potichu…"
"Další výzva pro Setie, aspoň tak to podle mě bude pobočnice brát. Když se tví příbuzní chtějí chovat jako děti, seber jim jejich oblíbený hračky - jejich koně. Je těžký vypadat vysokej a pánovitej, když polykáš prach za vozem. Na každej pád by sis měl pospíšit, abyste neprobudili pobočnici -"
"Možná už šla spát -"
"Ne, nešla, Temule. Tím jsem si jistej. Ale ještě než odejdeš, chci se tě na něco zeptat. Na sedle máš pověšený svitek. Proč? Co je na něm napsaný?"
"Ten kůň patřil Kalousovi," odpověděl Temul a obrátil se ke zvířeti. "On uměl číst a psát. Jezdil jsem s ním, Šumaři."
Znovu se obrátil k seržantovi a zamračil se na něj. "Jezdil jsem s ním!"
"A ten svitek?"
Mladý Záchlumčan mávl rukou. "Muži jako Kalous u sebe nosí takové věci! Myslím, že kdysi patřil jemu, že ho držel ve vlastních rukou."
"A to pírko, co nosíš… to je na Coltainovu počest?"
"Je to pocta Coltainovi, ano. Ale nosím ho, protože musím. Coltain udělal, co se od něj čekalo. Nedělal nic, co by sahalo mimo jeho schopnosti. Vážím si ho, ano, ale Kalous… Kalous byl jiný." Zamračil se a potřásl hlavou. "Byl starší, starší než ty. A přece bojoval. I když to od něj nikdo nečekal - vím, že to tak je, protože jsem znal Coltaina a Bulta a slyšel jsem je o tom mluvit, o historikovi. Byl jsem u toho, když Coltain všechny svolal, všechny až na Kalouse. Lulla, Bulta, Chenneda, Sekáče. A všichni mluvili věrně a s přesvědčením. Kalous povede uprchlíky. Coltain mu dokonce dal kámen, který přivezli kupci -"
"Kámen? Jaký kámen?"
"Měl ho nosit kolem krku. Nil to nazval kámen záchrany. Lapač duší dodaný z daleka. Kalous ho nosil, i když se mu to nelíbilo, protože byl určený pro Coltaina, aby nebyl ztracen. My Záchlumčané jsme pochopitelně věděli, že nebude ztracen. Věděli jsme, že si pro jeho duši přiletí vrány. Stařešinové, kteří se vrátili domů, kteří mě tak štvou, vyprávěli o dítěti, co se kmeni narodilo, o dítěti, jež bylo kdysi prázdné a pak naplněné, protože přiletěly vrány. Přiletěly."
"Coltain se znovu narodil?"
"Znovu se narodil."
"A Kalousovo tělo zmizelo," dodal Struna. "Ze stromu."
"Ano! A tak pro něj opatruju toho koně, až se vrátí. Jezdil jsem s ním, Šumaři!"
"A on se spolíhal na tebe a na hrstku tvých válečníků, že uprchlíky ochráníte. Na tebe, Temule - ne jenom na Nila a Nether."
Temul se zadíval na Strunu a pohled mu ztvrdl. Nakonec kývl. "Půjdu za pobočnicí."
"Ať pro tebe Paní zatáhne, veliteli."
Temul zaváhal. "Dnes v noci… co jsi viděl…"
"Já nic neviděl," opáčil Struna.
Důrazné kývnutí. Vzápětí už mládenec vyskočil na klisnu a otěže držel v jedné ruce plné jizev od nože.
Struna se za ním díval, jak odjíždí do tmy. Chvíli seděl nehybně na balvanu, pak pomalu spustil hlavu do dlaní.

Všichni tři už seděli ve světle luceren. Kabrňák dovyprávěl a zdálo se, že zůstalo pouze ticho. Gamet civěl do svého poháru. Všiml si, že je prázdný, a natáhl se po džbánu. A zjistil, že je taky prázdný.
I když padal únavou, věděl, že ještě nemůže odejít. Tavore se nejdřív dozvěděla, že její bratr je hrdina, a hned nato, že je mrtvý. Nepřežil jediný Palič mostů. Tayschrenn sám viděl jejich těla, byl při jejich pohřbu v Měsíčním Kameni. Ale Ganoes se očistil - očistil rodinné jméno. Aspoň to dokázal. Jenže tady asi nůž bodl nejhlouběji. Ona přece ty strašné

oběti udělala, aby vykoupila rodinnou čest. A Ganoes celou dobu nebyl odpadlík. Ani nebyl zodpovědný za smrt Lorn. Stejně jako Dujek, jako Whiskeyjack, i on byl postaven mimo zákon jen naoko. K žádnému zneuctění nedošlo. A proto mohlo být obětování mladé Felisín nakonec… zbytečné.
A bylo toho víc. Nepříjemné odhalení. Kabrňák jim vysvětlil, že císařovna doufala, že Houfec Jednorukého se vylodí na severním pobřeží, aby vojsku Apokalypsy zasadili úder ze dvou stran. Vlastně se celou dobu čekalo, že Dujek převezme celé velení. Gamet chápal, jak Laseen uvažuje - vložit osud říšských zájmů v Sedmiměstí do rukou nové, mladé a nezkušené pobočnice bylo přece jen přehnané gesto důvěry.
I když Tavore věřila, že císařovna udělala právě to. Když teď zjistila, že důvěra v ni vložená nebyla zase až tak veliká… bohově, tato noc byla opravdu prokletá mistrem Kápě.
Dujek Jednoruký přesto přijede s necelými třemi tisícovkami, jež zůstaly z jeho Houfce, ale dorazí pozdě, a podle Kabrňákova i Tayschrennova nemilosrdného hodnocení to byl zlomený muž. Zlomila ho smrt jeho nejstaršího přítele.
Gameta napadlo, co ještě se v té vzdálené zemi přihodilo, v té děsivé říši zvané Pannionské dominium.
Stálo to za to, císařovno? Stálo to za tu zničující ztrátu?
Gamet usoudil, že Kabrňák toho řekl příliš. Podrobnosti Laseenina plánu měl podat obezřetnější, méně citově zaujatý agent. Byla li pravda nakonec tak důležitá, měla být pobočnici sdělena již dávno - kdy na tom ještě záleželo. Tavore měla vědět, že jí císařovna nedůvěřuje, a pak mělo přijít kruté ujištění, že je nyní poslední nadějí říše pro Sedmiměstí… jen málokoho by něco takového nesrazilo na kolena.
Z výrazu pobočnice se nedalo nic vyčíst. Odkašlala si. "Dobře, Kabrňáku. Ještě něco?"
Mistr Spáru na chvíli vykulil své zvláštní oči, zavrtěl hlavou a zvedl se. "Ne. Mám předat císařovně nějakou zprávu?"
Tavore se zamračila. "Zprávu? Ne, žádnou. Vytáhli jsme na Svatou poušť. Nic víc není třeba říkat."
Gamet si všiml, že Kabrňák zaváhal, než řekl: "Je tu ještě jedna věc, pobočnice. Ve vašem vojsku nejspíš budou uctívači Fenera. Myslím, že pravda o… pádu… jejich boha se před nimi nedá zatajit. Pánem války je teď zřejmě tygr léta. Truchlit vojsku nijak neprospěje. Vlastně žal je opakem všeho, co tvoří vojsko, jak všichni dobře víme. Chvíli může trvat, než se všechno upraví - bylo by dobré očekávat a připravit se na zběhy -"
"Zádní zběhové nebudou," řekla Tavore, čímž Kabrňáka umlčela. "Portál slábne, mistře Spáru - ani čedičová schránka nemůže zcela zrušit účinky mého meče. Chcete li odejít ještě dnes v noci, radím vám, abyste tak učinil ihned."
Kabrňák na ni hleděl. "Jsme silně oslabení, pobočnice. A zhoršuje se to. Císařovna doufá, že budete jednat opatrně a nepodniknete nic unáhleného. Při pochodu na Raraku se nenechte ničím rozptýlit - budou se vás snažit svést z cesty, utahat vás šarvátkami -
"Jste mistr Spáru," řekla Tavore a najednou mluvila odhodlaně. "Dujekovy rady budu poslouchat, protože on je voják a velitel. Do té doby, než dorazí, se budu řídit svými instinkty. Jestli je se mnou císařovna nespokojená, může mě klidně někým nahradit. To je všechno. Loučím se, Kabrňáku."
Mistr Spáru se zamračeně otočil a beze všech cirátů vstoupil do Říšské chodby. Brána se za ním zavřela a zůstal jenom zvířený prach ve vzduchu.
Gamet si dlouze povzdechl a opatrně se zvedl z rozvrzaného křesílka. "Soucítím s vámi, pobočnice, kvůli ztrátě vašeho bratra."
"Děkuju, Gamete. Teď se běžte trochu prospat. A zastavte se ve -"
"Stanu T'jantar, ano, pobočnice."
Zvedla obočí. "Slyším snad nesouhlas?"
"Ano. Nejsem jediný, kdo se potřebuje vyspat. Mistr Kápě nás vem, dneska večer jsme ještě nejedli."
"Uvidíme se ráno, pěsti."
Kývl. "Dobrou noc, pobočnice."

Když se Struna vrátil, seděl u vyhasínajícího ohně jen jeden člověk.
"Co tu děláš, Sépie?"
"Já už jsem vyspanej. Zato ty budeš zítra slabej jako kotě, seržante."
"Dneska v noci asi neusnu," zahučel Struna a se zkříženýma nohama se posadil naproti statnému sapérovi.
"Je to všechno hrozně daleko," zabručel Sépie a hodil do plamenů poslední kousek sušeného trusu.
"Ale vypadá to blízko."
"Aspoň nejdeš ve stopách svejch padlejch kamarádů, Šumaři. Ale stejně je to hrozně daleko."
"Sice si nejsem jistej, jak to myslíš, ale věřím ti."
"Mimochodem, děkuju za munici."
Struna zavrčel: "Je to zatraceně divný, Sépie. Vždycky najdeme další a je určená k použití, ale my ji místo toho schraňujeme a nikomu neprozradíme, že ji máme - pro případ, že by někdo chtěl, abychom ji použili -"
"Ti mizerové."
"Ano, ti mizerové."
"To, cos mi dal, použiju," sliboval Sépie. "Hned jak se dohrabu Korbolo Domovi pod nohy. A nebude mi vadit, esli odejdu k mistrovi Kápě zároveň s ním."
"Něco mi říká, že tohle v poslední chvíli udělal Křovák. Vždycky je házel moc blízko - měl v sobě tolik kusů hliněnejch střepů, že by sis z jeho vnitřností mohl udělat nádobí pro celou domácnost." Pomalu vrtěl hlavou a pohled upíral do skomírajících plamínků. "Přál bych si, abych tam byl. Nic víc. Whiskeyjack, Honec, Klátil, Pazderka, Rychlej Ben -"
"Rychlej není mrtvej," namítl Sépie. "Cos odešel, bylo toho víc - slyšel jsem to ze svýho stanu. Tayschrenn z tvýho čaroděje udělal velemága."
"To mě vlastně ani nepřekvapuje. Totiž, že přežil. Rád bych věděl, jestli byl Paran pořád ještě kapitánem setniny -"

"Byl. Padl s nima."
"Bratr pobočnice. Zajímalo by mě, jestli dneska v noci truchlí."
"Takový uvažování je jen ztráta času, Šumaři. Máme kluky a holky, co potřebujou naši péči, přímo tady. Válečníci Korbolo Doma uměj bojovat. Hádám, že nám pořádně napráskají a pošlou nás zpátky se staženým ocasem - a jak se budeme potácet nazpátek do Arenu, bude to další řetěz, ale tentokrát nebude zdaleka takovej."
"To je vážně povzbudivá představa, Sépie."
"To není důležitý. Pokud zabiju toho napanskýho zrádce - a taky jeho mága, pokud to půjde."
"A co když se k němu nedostaneš?"
"Pak jich s sebou vemu tolik, kolik to jen půjde. Já se nevrátím, Šume, tentokrát už ne."
"Na to si vzpomenu, až ta chvíle přijde. Ale co se takhle postarat o ty naše rekruty, Sépie?"
"Jde o tu cestu, ne? O tenhle pochod. Dopravíme je do bitvy, to uděláme, pokud to půjde. Pak uvidíme, kolik železa v sobě mají."
"Železa." Struna se usmál. "Už je to dávno, co jsem naposled slyšel tohle rčení. A protože nám jde o pomstu, tak ho asi budeš chtít hodně žhavý."
"Omyl. Koukni na Tavore - z ní žádnej žár nevychází. V tom je docela jako Coltain. Je to jasný, Šumaři. Železo musí bejt chladný. Chladný. A když to zvládneme, kdo ví, možná si taky vysloužíme jméno."
Struna se natáhl přes oheň a poklepal prstem na kostičku, kterou měl Sépie pověšenou u pasu. "Už jsme, myslím, začali."
"To možná jo, seržante. Ty kosti a zástavy. To je začátek. Ona ví, co v ní je, to jí přiznám. Ví, co v ní je."
"A my to musíme dostat ven."
"Ano, Šume, o to jde. A teď běž. Tyhle hodiny trávím sám."
Seržant kývl a vyškrábal se na nohy. "Zřejmě se mi nakonec podaří usnout."
"To s tebou provedla moje jiskřivá konverzace."
"Samo sebou."
Když Struna zamířil ke svému malému stanu, něco ze Sépiových slov se mu vrátilo. Železo. Chladný železo. Ano, má to v sobě. A já bych měl začít pořádně hledat… abych to našel i v sobě.

KNIHA TŘETÍ

NĚCO DÝCHÁ

Uměním Rašan je najít napětí, jež poutá hry světla, přičemž jejím aspektem je rozptyl - tvorba světla a stínu, ačkoliv v tomto případě není tma absolutní, neb ta je aspektem starobylé chodby Kurald Galain. Ne, tato tma je zvláštní, protože existuje nikoliv skrze nepřítomnost světla, nýbrž na základě toho, že je vidět.

Záhady Rašan - šílencova rozprava
Untural z Lato Revae

KAPITOLA DVANÁCT

Světlo, stín a tma -
tato válka nikdy nekončí.

Rybářka

Z
broj na stojanu se stříbrně leskla. Z rozedraných střapců ke kolenům kapal olej a na dlaždicích vytvářel louži. Rukávy nebyly volné, spíš se měly nosit co nejtěsnější. Zbroj už toho hodně zažila a tam, kde byly kroužky opravované, byla tmavší.
Vedle na volně stojícím železném držáku spočíval vodorovně obouruční meč a pochva byla uložena pod ním na dalších háčcích. Meč byl neobyčejně tenký, ke konci se zužoval, broušený byl po obou stranách a uprostřed měl dva rovnoběžné žlábky. Na povrchu byly zvláštní modré, fialové a stříbrné skvrny. Jílec byl kulatý, ne plochý, ovázaný střevy, a hlavici tvořil oválný kus krevele. Pochva byla z černého dřeva, na obou koncích zdobená stříbrnými proužky, ale jinak bez ozdob. Opasek k ní připojený byl z malých, téměř křehkých černých kroužků.
Na dřevěné polici na zdi za zbrojí čekaly kroužkové rukavice. Matná železná přílba vedle nich byla jen zvon s mřížkou, která se natahovala dolů jako mohutná ruka a pokroucené prsty se zakřivovaly kolem kořene nosu, lící a brady. Z mírně rozšířeného okraje v týle visel rozšiřující se kroužkový chránič krku.
Řezník, stojící ve vchodu do skromné místnosti s nízkým stropem, se díval, jak si jde Darist obléknout válečnou výzbroj. Darúnský mladík měl potíže přesvědčit sám sebe, že takové nádherné zbraně a zbroj - které očividně zažily celá desetiletí, ne li staletí, užívání - mohou patřit bělovlasému muži, jenž se nosí jako nesoustředěný učenec a jenž má v jantarových očích věčně zmatený výraz. A jenž se pohybuje, jako by si chránil křehké kosti -

A přece jsem cítil jeho sílu. A v každém jeho pohybu je ostražitost, kterou bych měl znát - protože naposledy jsem ji viděl u jiného Tiste Andii, daleko za mořem. Je to rasový rys? Možná, ale šeptá o nebezpečí jako píseň, cítím ji až v morku kostí.
Darist se zastavil před zbrojí, jako kdyby strnul, protože ho něco polekalo - jako kdyby zapomněl, jak se obléká.
"Kolik je těch Tiste Edur, Dariste?" zeptal se Řezník.
"Chceš vědět, zda přežijeme nadcházející útok? Těžko, zní má odpověď. Bouři přežilo nejméně pět lodí. Dvě dorazily k našim břehům a podařilo se jim přistát. Bylo by jich víc, ale střetly se s malazskou flotilou, která na ně náhodou narazila. Viděli jsme jejich střet z Purálských útesů…" Tiste Andii se pomalu ohlédl na Řezníka. "Tví lidští příbuzní si vedli dobře - nepochybně mnohem lépe, než Edurové očekávali."
"Námořní bitva mezi Malažany a Tiste Edur? Kdy k ní došlo?"
"Asi před týdnem. Byly to jen tři malazské válečné dromóny, ale každému se podařilo najít si na cestě do hlubin společnost. Mezi lidmi byl velmi dobrý mág - ten kouzelný souboj byl nesmírně působivý -"
"A vy jste se jenom dívali? Proč jste jim nepomohli? Museli jste vědět, že Edurové hledají tenhle ostrov!"
Darist přistoupil ke zbroji a bez viditelné námahy ji zvedl ze stojanu. "My již tento ostrov neopouštíme. Po mnoho desetiletí se držíme svého rozhodnutí držet se stranou."
"Proč?"
Tiste Andii neodpověděl, jen si přehodil kroužkovou košili přes ramena. Jak mu klouzala po těle, znělo to, jako když teče voda. Pak se natáhl pro meč.
"Vypadá, že ho první kryt těžší zbraní přerazí."
"Nepřerazí. Tento meč má mnoho jmen." Darist ho zvedl z háčků. "Jeho tvůrce ho pojmenoval Pomsta. V našem jazyce T'an Aros. Já mu ale říkám K'orladis."
"Což znamená?"
"Hoře."
Řezníka zamrazilo. "Kdo ho vyrobil?"
"Můj bratr." Zasunul meč do pochvy, opásal se jím a vzal si rukavice. "Než našel jiný… který víc vyhovoval jeho povaze." Darist si Řezníka prohlédl od hlavy k patě a zase zpátky. "Umíš zacházet s těmi noži, co je máš poschovávané po těle?"
"Trochu, i když dost nerad prolívám krev."
"K čemu jinému tedy slouží?" podivil se Tiste Andii, než si nasadil přilbu.
Řezník pokrčil rameny. Na tuto otázku se mu nechtělo odpovídat.
"Hodláš s těmi Edury bojovat?"
"Jelikož usilují o trůn, tak ano."
Darist pomalu naklonil hlavu na stranu. "Toto však není tvůj boj. Proč se do něj chceš míchat?"
"V Genabakis - kde jsem doma - se Anomander Dlouhý vlas a jeho druhové rozhodli bojovat proti Malazské říši. Nebyl to jejich boj, ale oni ho za svůj přijali."
Překvapilo ho, když se Tiste Andii pod křivými železnými prsty hledí hořce pousmál.
"Zajímavé. Dobře, Řezníku, připoj se ke mně - i když ti nyní musím říci, že to bude tvůj poslední boj."
"Doufám, že ne."
Darist ho odvedl zpátky na širokou chodbu a k úzkému oblouku z černého dřeva. Za ním byl tunel vedoucí neporušeným kusem dřeva, jako by to byl vydlabaný kmen mohutného stromu. Táhl se do šera a mírně stoupal vzhůru. Řezník šel za Tiste Andii, jehož zbroj šustila, jako když na větev dopadají kapky deště. Tunel náhle končil a dál pokračovala šachta. K malému kruhu bledého světla nahoře vedl hrubý žebřík z kořenů.
Darist vystupoval pomalu a s rozvahou a Řezník byl na stupních pod ním celý netrpělivý, dokud mu nedošlo, že by mohl brzy zemřít. V té chvíli se ho zmocnila nechuť se pohnout, a jen silou vůle se přiměl držet krok se starým Tiste Andii.
Nakonec se ocitli na kamenné dlažbě poseté listím. Úzkými okny a děrami ve střeše sem zvířeným prachem pronikaly sluneční paprsky - bouře se tomuto místu zřejmě úplně vyhnula. Jedna zeď se zbortila, a právě k ní Darist zamířil. Řezník šel za ním. "Stačilo to tady trochu udržovat a dalo by se to tu bránit," zabručel.
"Povrchové stavby nejsou andijské - jsou edurské a byly v troskách, už když jsme dorazili."
"Jak blízko jsou?"
"Procházejí lesem do středu ostrova. Opatrně. Vědí, že nejsou sami."
"Kolik jich cítíš?"
"V tomto oddíle jich jsou asi dvě desítky. Střetneme se s nimi na nádvoří, kde budeme mít dost místa pro šerm, ale za zády budeme mít v posledních chvílích zeď."
"Pro mistra Kápě, Dariste, jestli se nám podaří je zahnat, nejspíš umřeš šokem."
Tiste Andii se na Darúna ohlédl. "Pojď za mnou," vyzval jej.
Prošli půl tuctu podobně poničených místností, než se dostali na nádvoří. Psím vínem porostlé stěny byly dvakrát vyšší než člověk a nahoře nerovné. Pod rostlinstvem byly vidět vybledlé fresky. Naproti hlavnímu vchodu, kterým prošli, byla klenutá brána, za níž se do hloubi temného lesa klikatila stezka pokrytá jehličím a plná vyčnívajících kořenů a mechem pokrytých balvanů.
Řezník odhadoval, že dvůr je asi dvacet kroků široký a pětadvacet kroků dlouhý. "Je tu moc místa, Dariste," řekl. "Dostanou se na nás z boku -"
"Já budu uprostřed. Ty zůstaň za mnou kvůli těm, kteří by se třeba pokusili projít kolem mě."
Řezník si vzpomněl na boj Anomandera Dlouhý vlas s démonem v ulicích Darúdžhistánu. Boj obouruč, jaký Syn noci

použil, skutečně vyžadoval velký prostor, a Darist zřejmě hodlal bojovat stejně - jenže čepel jeho meče byla podle Řezníka příliš tenká, aby takové rány vydržela. "Je ten tvůj meč kouzelný?" zeptal se.
"Není to takové kouzlo, jak ho chápe většina," opáčil Tiste Andii, vytáhl meč a uchopil jílec oběma rukama, jednou kus od záštity a druhou nad hlavicí. "Síla Hoře leží v záměru při jeho tvoření. Nositel meče musí mít velmi silnou vůli a odhodlání. Pak nemůže být poražen."
"A ty tak silnou vůli máš?"
Darist pomalu sklonil čepel. "Kdybych ji měl, člověče, nebyl by dnešek tvým posledním dnem na této straně brány mistra Kápě. Nyní ti radím, abys tasil zbraně. Edurové objevili stezku a přicházejí."
Když Řezník sáhl po dlouhých nožích, zjistil, že se mu třesou ruce. Měl ještě čtyři další nože, dva a dva v podpažďí v kožených pochvách zajištěných řemínky - které nyní sundal. Ty čtyři byly vrhací. Když je uvolnil, otřel si dlaně a uchopil první dva nože.
Tiché zašustěnř ho přimělo vzhlédnout. Darist zaujal bojové postavení, i když meč stále držel špičkou k zemi. A Řezník si všiml ještě něčeho. Listí a smetí na dlažbě bylo v pohybu, jako by směrem k bráně vál neviditelný vítr. Listí se hromadilo u zdi.
"Měj oči přivřené," pronesl Darist tiše.
Přivřené?
V šeru za bránou se objevily tři stíny a kradly se k oblouku. Edurové byli vysocí jako Darist a měli bledě šedou pleť. Do dlouhých hnědých vlasů měli vpletené amulety. Náhrdelníky z drápů a zubů bojovaly s barbarskostí jejich zbroje z hrubě vydělané kůže pošité bronzovými pásky. Jejich přilby, také bronzové, měly tvar medvědích a vlčích lebek. Neměli nic z vrozeného majestátu Darista - či Anomandera Dlouhý vlas. Tihle Edurové vypadali mnohem krutěji. Svírali šamšíry s těžším hrotem a černou čepelí a na předloktí měli kulaté štíty potažené tulení kůží.
Před Daristem zaváhali, pak jeden něco zaprskal v jazyce, jejž Řezník neznal.
Bělovlasý Tiste Andii pokrčil rameny a mlčel.
Edur zařval cosi, co byl očividně rozkaz. Pak si všichni připravili zbraně a zvedli štíty.
Řezník viděl, jak se na stezce za bránou shromažďují další divocí válečníci. Tři popošli na nádvoří a rozestoupili se, aby mohli Darista obklíčit - Edur uprostřed stál krok za svými druhy po stranách.
"Nevědí, jak bojuješ," zamručel Řezník. "Ještě nikdy nestáli proti -"
Edurové na bocích se pohnuli v dokonalém souladu. Darist švihl mečem nahoru a s jeho pohybem se na nádvoří zdvihl prudký závan větru. Kolem tří Edurů zavířilo listí a prach. Řezník se díval, jak Tiste Andii útočí. Čepel držel vodorovně, hrotem proti Edurovi napravo, ale skutečný útok vedl hlavicí proti válečníkovi nalevo. Střelhbitě ustoupil a přidřepl, načež hlavicí jílce udeřil do narychlo zvednutého štítu a čistě ho rozrazil vedví. Levou rukou odrazil Edurův meč, dřepl si a sekl protivníka ostřím Hoře. Zdánlivě se ho vůbec nedotkl, a přece z rány, jež začínala nad Edurovou levou klíční kostí a sestupovala až k jeho rozkroku, vytryskla krev.
Z dřepu se Darist vrhl vzad a přistál o dva kroky dál. Mečem už odrážel druhé dva válečníky, kteří poplašeně uskočili. Zraněný Edur se zhroutil do kaluže vlastní krve, a jak padal, Řezník viděl, že mu Hoře rozťalo klíční kost a všechna žebra na levé straně hrudního koše.
Válečníci za obloukem vyrazili bojový pokřik a vpadli na větrné nádvoří. Jejich jedinou nadějí na vítězství bylo dostat se Daristovi na tělo tak, aby se nemohl rozmáchnout svou šeptající zbraní. Odvaha Edurům rozhodně nescházela. Řezník viděl další sek shora a třetí Edur dostal ránu hlavicí jílce z boku do přilby. Bronz se prohnul dovnitř, příliš hluboko - a válečník, jak padal na dlažbu, sebou ještě několikrát trhl.
Darún si podržel oba dlouhé nože v levé ruce a pravou sáhl po vrhací čepeli. Švihl rukou a nůž se jednomu Edurovi zabodl do očního důlku až po jílec. Řezník poznal, že se čepel zlomila o týlní část lebeční dutiny. Hodil druhý nůž a zaklel, protože tentokrát zasáhl štít.
Ve zvířeném listí Daristův meč jako by byl všude, odrážel jeden útok za druhým. Pak po něm jeden Edur skočil a podařilo se mu popadnout Tiste Andii kolem nohou. Zasvištěl šamšír a Daristovi z ramene vytryskla krev. Hlavice Hoře udělala válečníkovi, jenž držel Tiste Andii za nohy, důlek do přilby a Edur se sesul. Další meč zasáhl Darista do boku a čepel se odrazila od kosti, až zavrávoral.
Řezník se vrhl na zbývající Edury. Vířícím a šustícím listím proběhl do klidného povětří uprostřed. Darún se již poučil, že přímý střet není při boji s noži nejlepší taktika. Vybral si Edura, jenž se cele soustředil na Darista, a tudíž byl poněkud odvrácený - válečník ho zahlédl koutkem oka a bleskurychle zareagoval. Zpětný sek šamšírem následoval švih štítem. Řezník máchl levým nožem, aby zastavil čepel šamšíru asi ve třetině její délky od jílce, a zároveň zastavil druhým nožem štít nad místem, kde bylo z druhé strany předloktí - špička nože projela kůží a zasáhla ruku mezi kostmi předloktí. V té chvíli se jílec prvního nože srazil se šamšírem s takovou silou, až zbraň Edurovi vyletěla z ochromené ruky.
Edur hlasitě zachrčel a zaklel, jak se kolem něj Řezník, tahaje nůž zaražený do štítu, prosmýkl. Nůž se nechtěl uvolnit a táhl za sebou i ruku, v níž vězel. Válečníkovi se zapletly nohy, až upadl na koleno. Jak zvedal štít, Řezník bodl druhým nožem nad ním a zasáhl hrdlo. Okraj štítu ho udeřil do nataženého zápěstí a málem mu vyrazil nůž, ale Darúnovi se podařilo jílec udržet. Ještě jednou zatahal a čepel z Edurova předloktí konečně vyprostil.
Zleva do něj plnou silou narazil další štít a nadzdvihl ho ze země. Řezník se zkroutil a ohnal se po útočníkovi. A minul. Po té ráně ho bolel celý bok. Dopadl na zem a překulil se. Něco do něj udeřilo, jednou, dvakrát, a odrazilo se to. Když vyskočil na nohy, Edurova hlava, oddělená od těla, ho tvrdě uhodila do pravé holeně. Bolest z posledního úderu - zcela nelogicky - přehlušila všechno ostatní. Zaječel kletbu a po jedné noze odskákal dozadu.
Hnal se na něj další Edur. Z Řezníka vypadlo ještě ošklivější slovo a po útočníkovi hodil levý nůž. Ten zvedl štít a schoval se za ním. Řezník se s úšklebkem vrhl za zbraní - zatímco Edur nic neviděl - a bodl shora přes štít. Nůž Edurovi zajel za levou klíční kost, až krev vysoko vystříkla, když Darún čepel vytáhl.

Nádvořím se rozléhal křik - a najednou se bojovalo všude kolem. Řezník couvl a viděl, že dorazili další Tiste Andii - mezi nimi Apsalar.
Na zemi za ní už leželi tři Edurové a všichni se svíjeli v kalužích krve a žluči. Zbylí, kromě těch, jež zabila Apsalar, Řezník a Darist, ustupovali bránou. Apsalar a její tisteandijští společníci je pronásledovali jenom k bráně. Vítr utichal a listí sedalo pomalu jako popel.
Řezník se ohlédl. Darist se ještě držel na nohou, i když se opíral o zeď, štíhlé tělo měl pokryté krví, byl bez přílby a vlasy měl rozcuchané, visely mu do očí a kapala z nich krev. Hoře stále svíral oběma rukama, hrot opět skloněný k zemi.
Jedna z nově přišedších Tiste Andii došla ke třem hlasitě umírajícím Edurům a bez okolků jim podřízla krky. Když byla hotova, zvedla oči a dlouze si Apsalar prohlížela.
Řezník si uvědomil, že všichni Daristovi příbuzní jsou bělovlasí, třebaže žádný z nich není tak starý - vlastně vypadali velmi mladě, skoro jako Darún sám. Ozbrojení byli namátkou a žádný své zbraně nedržel, jako by s nimi zacházel již dlouhou dobu. Vrhali rychlé, nervózní pohledy k bráně - a na Darista.
Apsalar vrátila své nože kethra do pochev a připojila se k Řezníkovi. "Mrzí mě, že jsme přišli pozdě."
Darún zamrkal a jen pokrčil rameny. "Myslel jsem, že ses utopila."
"Ne, na břeh jsem se dostala snadno - i když všechno ostatní se potopilo s tebou. Nějaký čaroděj pátral kolem, ale vyhnula jsem se mu." Ukázala hlavou na Tiste Andii. "Ty jsem našla, jak táboří na druhé straně ostrova. Oni se tam… schovávali."
"Schovávali? Ale Darist říkal -"
"Aha, takže tohle je Darist. Andarist, abych byla přesná." Zamyšleně se zadívala na starého Tiste Andii. "Bylo to na jeho rozkaz. Nikoho z nich tady nechtěl… protože asi čekal, že by tady zemřeli."
"A také zemřou," zavrčel Darist a konečně zvedl hlavu a podíval se jí do očí. "Odsoudila jsi je všechny, protože teď se do nich Edurové pustí se vší vervou - stará nenávist znovu vzplane."
Jeho slova na ni zřejmě neúčinkovala. "Trůn je třeba chránit."
Darist vycenil krví potřísněné zuby a oči se mu zaleskly. "Jestli opravdu chce, aby byl v bezpečí, tak si sem může přijít a hlídat si ho sám."
Apsalar se zamračila. "Kdo?"
Odpověděl jí Řezník. "Jeho bratr, pochopitelně. Anomander Dlouhý vlas."

Darún jenom hádal, ale Daristův výraz jako potvrzení stačil. Mladší bratr Anomandera Dlouhý vlas. V jeho žilách netekla ani kapka dračí krve Syna noci. A v rukou svíral meč, který jeho tvůrce považoval ve srovnání s Dragnipúrem za nedostatečný. To ale bylo jen našeptávání - temná bouře všeho, co se mezi oběma sourozenci udalo, byl epos, jaký ani jeden určitě nechtěl recitovat. Aspoň si to Řezník myslel.
A přadeno křivd a hořkosti bylo ještě mnohem zamotanější, než Darún zprvu tušil, protože se ukázalo, že mladí Tiste Andii, všichni do jednoho, jsou Anomanderovi blízcí příbuzní - jeho vnoučata. Všichni jejich rodiče propadli charakterové vadě svého otce, touze po toulání, po tom, aby mohli zmizet v mlhách, aby si mohli vytvořit soukromý svět na zapomenutých, opuštěných místech. "Hledají věrnost a čest," podotkl Darist s pohrdlivým úsměškem, zatímco mu Phaed - mladá žena, jež se smilovala nad oběťmi Apsalar - obvazovala rány.
Což nešlo zrovna rychle. Darist - Andarist - byl posekán na desítce míst, a těžký šamšír pokaždé rozťal kroužkovou košili a pak svaly až na kost. Že se mu podařilo udržet se na nohou, natož ještě bojovat, vzhledem k tomu, jak prve tvrdil, že není dost čistý, aby mohl vládnout svým mečem, byl div. Když boj skončil, síla, která v něm vzplála, se rychle vytratila. Pravou ruku měl nepohyblivou a rána v boku ho srazila na zem. Bez pomoci nedokázal znovu ani vstát.
Na dlažbě leželo devět mrtvých Tiste Edur. Jejich ústup vyvolala spíš touha znovu se seskupit, než že by se ocitli v tísni. Horší bylo, že tvořili jen předsunutý oddíl. Dvě lodě u břehů ostrova byly obrovské, každá mohla unést asi dvě stě válečníků. Apsalar k tomuto závěru došla, když prozkoumala zátoku, v níž kotvily.
"Ve vodě je plno trosek," dodala, "a obě edurské lodě zřejmě zažily těžké boje -"
"Tři malazské válečné dromóny," poznamenal Řezník. "Náhodný střetnutí. Darist říkal, že Malažani se drželi dobře."
Seděli na troskách deset kroků od Tiste Andii a dívali se, jak mládež tancuje kolem Darista. Řezníka bolel levý bok, a i když se nedíval pod šaty, věděl, že modřiny se mu již vybarvují. Snažil se bolest nevnímat a dál pozoroval Tiste Andii.
"Nejsou takoví, jak jsem čekal," podotkl tiše. "Ani neumějí pořádně bojovat -"
"To je pravda. Daristova touha chránit je by pro ně mohla být osudná."
"Když teď Edurové vědí, že existují. To Darist v plánu neměl."
Apsalar pokrčila rameny. "Dostali úkol."
Mlčky se nad tou příkrou poznámkou zamyslel. Odjakživa věřil, že výjimečná schopnost rozdávat smrt přináší jistou moudrost - že je lidský duch křehký, že tělo je smrtelné - jak poznal na vlastní kůži u Rallika Noma v Darúdžhistánu. Jenže Apsalar žádnou takovou moudrost neprojevovala. Její slova v sobě nesla tvrdé odsouzení a často byla navýsost přezíravá. Když se na něco soustředila, používala soustředění jako zbraň… nebo prostředek k sebeobraně.
Ona nechtěla, aby některý ze tří Tiste Edur, jež zranila, zemřel rychle. A přece se zdálo, že z toho nemá potěšení, jaké by měl sadista. Spíš jako kdyby k tomu byla cvičená… cvičená k mučení. A přece Kotilion - Tanečník - nebyl žádný katan. Byl asasín. Tak kde se vzal ten krutý rys? Je vlastní její povaze? Byla to znepokojující představa.
Zvedl opatrně levou ruku a trhl sebou. Jejich příští boj bude nejspíš krátký, když měli na své straně Apsalar.
"Nejsi ve stavu, abys mohl bojovat," poznamenala Apsalar.
"Darist taky ne," odsekl Řezník.
"Meč ho ponese. Ale ty budeš přítěží. Nenechám se rozptylovat tím, že tě budu chránit."
"Co navrhuješ? Mám se zabít rovnou, abych ti nestál v cestě?"

Zavrtěla hlavou - jako kdyby ten návrh byl zcela logický, jenom právě tohle neměla na mysli - a potichu promluvila: "Tady na ostrově jsou další. Dobře se ukrývají, ale ne tak dobře, abych si jich nevšimla. Chci, abys šel k nim a požádal je o pomoc."
"Kdo jsou ti ostatní?"
"Ty sám jsi je označil, Řezníku. Malažané. Budou to ti, co přežili z těch válečných dromónů. Je mezi nimi někdo mocný."
Řezník se zadíval na Darista. Mládež starce přesunula, takže seděl zády opřený o zeď vedle vrat naproti bráně. Hlavu měl svěšenou a pouze slabě se zdvihající a klesající hrudník ukazoval, že ještě žije. "Dobře. Kde je najdu?"

Les byl posetý troskami. Pobořené zdi byly pokryté mechem, často to byly jen zarostlé hromady suti, ale když Řezník neslyšně postupoval po úzké, nezřetelné pěšině, kterou mu popsala Apsalar, poznal, že tento les vyrostl v srdci mrtvého města - obrovského města plného velkých staveb. Válely se tu kusy soch, velikánských postav sestavených z jednotlivých částí a spojených jakousi sklovitou substancí, jíž Darún neznal. Třebaže byly většinou porostlé mechem, usoudil, že zpodobňují Edury.
Pod baldachýnem z větví panovalo tísnivé šero. Mnoho živých stromů mělo rozervanou kůru. Kůra byla černá a hladká, vlhké dřevo pod ní rudé jako krev. Na padlých stromech bylo vidět, že jasný karmín se po smrti změní v černě. Poraněné stojící stromy Řezníkovi připomněly Darista - černou kůži Tiste Andii a jasně rudé rány po šamšírech.
Ve vlhkém vzduchu se celý roztřásl. Levou rukou už nemohl vůbec pohnout, a i když si vzal zpátky své nože - včetně toho zlomeného - pochyboval, že by se v případě potřeby vzmohl na nějaký boj.
Přímo před sebou zahlédl svůj cíl. Zvlášť velkou hromadu suti s vrcholkem zalitým slunečním světlem. Na bocích rostly stromy, ale většina uschla v dusivém objetí lián. Ve straně nejblíž k Řezníkovi zela neproniknutelně černá díra.
Darún zpomalil a dvacet kroků od jeskyně se zastavil docela. To, co hodlal udělat, bylo proti všem jeho instinktům.
"Malažané!" zavolal, a pak sebou cukl, jak hlasitě to znělo. Ale Edurové se blížík trůnu - poblíž nebude žádný. Doufám.
"Vím, že tam jste! Chci s váma mluvit!"
Na krajích jeskyně se objevily postavy, dvě na každé straně, s nataženými kušemi namířenými na Řezníka. Pak se zprostředka vynořily další tři, dvě ženy a muž. Žena nalevo Darúnovi pokynula a pravila: "Pojď blíž a zvedni ruce."
Řezník zaváhal a pak zdvihl pravou ruku. "Levou nahoru nedám, je mi líto."
"Pojď sem."
Popošel blíž. Mluvčí byla vysoká a svalnatá. Dlouhé vlasy měla obarvené načerveno, oděv z vydělané kůže a u pasu obouruční meč. Její pleť měla bronzový odstín. Řezník usoudil, že je asi o deset let starší než on, a když zvedl zrak a podíval se jí do šikmých zlatých očí, zachvěl se.
Druhá žena byla neozbrojená, starší a celou pravou stranu těla, hlavu, obličej, trup i nohu, měla strašlivě popálenou - kůže a svaly, roztavené prudkým magickým útokem, se spojily s cáry oděvu. Byl div, že ještě stojí - vlastně že je vůbec ještě naživu.
Krok za oběma ženami přicházel muž. Řezník hádal, že je Dalhoňan, měl tmavou pleť, prošedivělé černé kudrny ostříhané hodně nakrátko - i když oči měl překvapivě tmavě modré. Rysy měl sice pravidelné, zato obličej samou jizvu. Na sobě měl otlučený hauberk, u pasu prostý obouruční meč a výraz tak uzavřený, že by mohl být bratrem Apsakr. Mariňáci vedle nich měli plnou zbroj a přílby se spuštěným hledím.
"Vy jste jediní, co přežili?" zeptal se Řezník.
První žena se zamračila.
"Nemám moc času," pokračoval Darún. "Potřebujeme vaši pomoc. Zaútočili na nás Edurové -"
"Edurové?"
Řezník zamrkal a kývl. "Ti námořníci, se kterýma jste bojovali. Tiste Edur. Hledají něco, co je na tomhle ostrově, něco, co má ohromnou moc - a my bychom byli rádi, kdyby jim to nepadlo do rukou. A proč byste nám měli pomáhat? Protože jestli jim to padne do rukou, Malazská říše bude vyřízená. Vlastně celý lidstvo -"
Popálená žena se uchechtla a pak dostala záchvat kašle, až se jí na rtech pěnily červené bublinky. Po nějaké době se vzpamatovala. "Ach, být zase mladý! Takže celé lidstvo, ano? Proč ne celý svět?"
"Na tomto ostrově je trůn stínu," řekl Řezník.
Nyní sebou Dalhoňan trhl.
Popálená žena kývla. "Ano, upřímná slova. Smysl věcí dorazí - v záplavě! Tiste Edur, flotila, která připlula z daleka, konečně našla, co hledala. Ammanas a Kotilion budou uchváceni, no a co? Trůn stínu - s Edury jsme bojovali kvůli tomu! Jaké plýtvání - naše lodě, mariňáci - můj život pro trůn stínu!" Dostala další záchvat kašle.
"Není to náš boj," zavrčela druhá žena. "Ani jsme žádný boj nehledali, ale ti pitomci si ani nechtěli promluvit, vyměnit emisary - mistr Kápě ví, že tohle není náš ostrov, ani nepatří k Malazské říši. Hledej jinde -"
"Ne," zahřměl Dalhoňan.
Žena se překvapeně obrátila. "Jasně jsme, Poutníku, vyjádřili svůj vděk za to, žes nám zachránil život. Ale to ti nedovoluje převzít velení -"
"Edurové nesmějí trůn získat," prohlásil muž jménem Poutník. "Netoužím zpochybňovat vaše velení, kapitáne, ale ten chlapec nepřehání, když popisuje nebezpečí… pro říši i pro celé lidstvo. Ať se vám to líbí nebo ne, chodba stínu má nyní lidský aspekt…" pokřiveně se usmál, "a dobře se pro nás hodí." Úsměv zmizel. "Tohle je náš boj - buď se přidáme hned, nebo se budeme muset připojit později."
"Ty chceš bojovat ve jménu Malazské říše?" užasla žena.
"Víc, než tušíte," odvětil Poutník.
Žena se obrátila na své mariňáky. "Genture, doveď sem ostatní, ale Blátomet ať zůstane u raněných. Oddíly ať si přepočítají šipky - chci vědět, co máme."

Mariňák Gentur uvolnil tětivu na kuši a zašel zpátky do jeskyně. Po chvíli se vynořil s celkem patnácti dalšími vojáky.
Řezník došel ke kapitánovi. "Je mezi vámi někdo obdařený mocí," zamumlal a vrhl pohled na popálenou ženu - která se předkláněla a plivala tmavou krev. "Je čarodějka?"
Velitelka sledovala, kam se dívá, a zamračila se. "Je, ale umírá. Ta moc, co jsi -"
Z dálky se ozval výbuch a Řezník se prudce otočil. "Zaútočili znovu! Tentokrát magií - za mnou!" Bez ohlížení vyrazil po pěšině. Za sebou zaslechl tichou kletbu, vzápětí už velitelka vykřikovala rozkazy.
Pěšina vedla přímo k bráně a podle opakujících se výbuchů Řezník soudil, že vojáci nebudou mít potíže bojiště najít - nehodlal na ně čekat. Byli tam Apsalar a Darist a hrstka necvičených tisteandijských mládenců a děvčat - před kouzly nebudou mít žádnou ochranu.
Řezník však věřil, že on ji má. Utíkal šerem, pravou rukou si přidržoval levou a při každém kroku mu hrudí projela prudká bolest.
Objevila se zeď kolem nádvoří. Stromy všude kolem sebou mlátily ve vichru a vzduch plál jasnými barvami, temně rudými, fialovými a modrými, navzájem se proplétajícími. Výbuchy byly stále častější a bušily do nádvoří. Před bránou nebyli žádní Edurové - hrozivé znamení.
Řezník se hnal k bráně. Jeho pozornost upoutal pohyb napravo. Uviděl další oddíl Edurů přicházející od pobřeží, ale dosud šedesát kroků daleko. Malažané se dostanou do křížku s těmihle… královno snů, pomoz jim. Bránu už měl před sebou a poprvé zahlédl, co se děje na nádvoří.
V řadě uprostřed stáli zády k němu čtyři Edurové. Po stranách čekal asi tucet či víc edurských válečníků s připravenými Šamšíry. Od čtveřice se valily vlny magie, pulsovaly a sílily - a každá v bouři barev udeřila do Darista, jenž tomu čelil sám. U nohou mu ležela Apsalar, mrtvá Či v bezvědomí. Za ním byla poházená těla vnoučat Anomandera Dlouhý vlas.
Darist kupodivu ještě držel meč - i když mu v rozervaném hrudníku byla vidět krev a kosti. Odolával kouzelným vlnám a neustoupil, i když ho rvaly na kusy. Meč Hoře byl rozžhavený doběla a kov vydával strašlivý, pronikavý zvuk, jenž neustále sílil a byl pořád pronikavější.
"Slepucho," sykl Řezník, když se přiblížil, "potřebuju tě, a hned!"
Kolem něj se rozvinuly stíny a na dlažbu dopadlo čtvero velkých tlap. Vzápětí měl vedle sebe ohromného ohaře.
Jeden edurský čaroděj se otočil, a jak uviděl Slepuchu, vykulil nelidské oči a štěkl něco drsným, velitelským tónem.
Slepucha prudce přibrzdila. A přikrčila se.
"Beru chraň!" vydechl Řezník a snažil se vytáhnout nůž -
Nádvoří bylo náhle plné stínů a vzduchem se nesl zvláštní praskavý zvuk -
A mezi čtveřicí edurských čarodějů se objevila šedě oděná postava v rukavicích a tváří zakrytou kapuci. V rukou držela provaz, jenž jako by se kroutil vlastním životem. Řezník viděl, jak jednoho čaroděje udeřil do oka, a když se svinul zpátky, vytekla za ním krev a rozsekaný mozek. Čarodějova magie pohasla a on sám se zhroutil.
Provaz se pohyboval příliš rychle, aby ho bylo možné sledovat, jak šedě oděný bojovník tančil mezi zbývajícími mágy, ale za ním se hlava skulila z ramen, z trhliny se vyhrnuly vnitřnosti, a posledního čaroděje to zasáhlo tak rychle, že nebylo vidět, co ho zabilo. Jen bylo jasné, že byl mrtev dřív, než dopadl na zem.
Edurští válečníci křičeli a přibíhali blíž. A pak začali ječet. Kotilion se oháněl provazem v pravé a dlouhým nožem v levé ruce, a zbraně se zdánlivě jen otřely o každého, kdo se k nim přiblížil - nicméně následky byly zničující. Kolem božského patrona asasínů se vznášela krvavá mlha, a než se Řezník stačil počtvrté nadechnout, kolem Kotiliona zbyly jen mrtvoly.
Poslední švih provazem ohodil krví celou zeď. Pak si bůh shodil kapuci z hlavy a otočil se ke Slepuše. Otevřel ústa, aby něco řekl, ale hned je zase zavřel. Vztekle mávl rukou a třesoucího se ohaře ovinuly stíny. Když se rozptýlily, byla Slepucha pryč.
Zpoza zdi byly slyšet zvuky boje a Řezník se obrátil. "Malažané potřebují pomoc!" zakřičel na Kotiliona.
"Ne, nepotřebují," opáčil bůh.
Oba se otočili, když cosi hlasitě zařinčelo, a viděli, že Darist leží nehybně vedle Apsalar. Meč dopadl o kousek dál a od jeho žáru chytalo listí.
Kotilionovi se najednou ve tváři zračil nesmírný smutek. "Až tam skončí," řekl Řezníkovi, "doveď ho k tomuto meči. Pověz mu jeho jména."
"Jemu?"
Kotilion se naposledy rozhlédl po tom, co napáchal, a vzápětí byl pryč.
Řezník se rozběhl k Apsalar a poklekl u ní. Šaty měla seškvařené a stoupaly z nich pramínky kouře. Oheň se jí prohnal přes vlasy, ale zřejmě se o ni jen otřel, protože jí jich ještě spousta zůstala. Neměla ani popálený obličej, i když na krku se jí vybarvila dlouhá rudá podlitina, na které již naskakovaly puchýře. Slabě sebou trhala - následkem magického útoku - což ukazovalo, že ještě žije.
Darún se ji pokoušel probudit, ale marně. Po chvíli vzhlédl a zaposlouchal se. Boj již ustal a nyní se pomalu blížily jediné kroky a křupaly na sežehnuté zemi.
Řezník se pomalu zvedl a postavil se čelem k bráně. V ní se objevil Poutník. V ruce držel meč, jehož čepel se ulomila asi ve třetině délky od jílce. I když byl postříkaný krví, zřejmě nebyl zraněný. Zastavil se a rozhlížel se po nádvoří.
Řezník i bez ptaní poznal, že je poslední, kdo zůstal naživu. Přesto se šel podívat za bránu. Všichni Malažané leželi na zemi a nehýbali se. Kolem nich byl kruh asi padesáti Tiste Edur. Další, se šipkami z kuší v těle, leželi na cestě vedoucí na mýtinu.
Já ty Malažany dovedl na smrt. Jejich kapitána - ženu s tak krásnýma očima… Vrátil se na nádvoří. Poutník procházel mezi padlými Tiste Andii. Když Řezník promluvil, měl sevřené hrdlo. "Mluvil jste pravdu, Poutníku?"
Muž se ohlédl.

"Tenhle boj," rozvedl to Řezník. "Opravdu se týkal i Malažanů?"
Poutník jen pokrčil rameny, z čehož Darúna zamrazilo. "Někteří z nich ještě žijí," poznamenal Poutník a ukázal na Tiste Andii.
"A v jeskyni jsou ranění," připojil Řezník.
Díval se, jak muž pomalu přistupuje k Apsalar a Daristovi. "Je to přítelkyně," podotkl Řezník.
Poutník zabručel, odhodil zlomený meč, překročil Darista a natáhl se po Hoři.
"Opatrně -"
Ale muž již uchopil jílec a meč zvedl.
Řezník si povzdechl a zavřel oči. Po delší době je znovu otevřel a začal: "Jmenuje se Pomsta… nebo Hoře. Můžete si vybrat, co se vám bude víc líbit."
Poutník se otočil a podíval se Řezníkovi do očí. "Ty ho nechceš?"
Darún zavrtěl hlavou. "Jeho majitel musí mít mimořádnou vůli. Já se pro něj nehodím a těžko se kdy hodit budu."
Poutník si prohlížel zbraň, již držel. "Pomsta," zamumlal, kývl a sehnul se pro pochvu. "Tento stařec, kdo to byl?"
Řezník pokrčil rameny. "Ochránce. Jmenoval se Andarist. A teď je mrtvý, takže trůn zůstal bez ochránce -"
Poutník se narovnal. "Chvíli se tu zdržím. Jak jsi říkal, jsou tady ranění, které je třeba ošetřit… a mrtví, které je třeba pohřbít."
"Pomůžu -"
"To není nutné. Bůh, jenž tudy prošel, navštívil i edurské lodě - na palubě jsou malá plavidla a zásoby. Vezmi svou ženu a opusť tento ostrov. Objeví li se tu náhodou další Edurové, tvá přítomnost by mi jen překážela."
"Jak dlouho tady hodláte zůstat a dělat to, co Andarist?"
"Dost dlouho, abych mu prokázal čest."
Apsalar zasténala, což přilákalo Řezníkovu pozornost. Začala se třást, jako by měla zimnici.
"Odnes ji odsud," poradil mu Poutník. "Účinky kouzla přetrvávají."
Darún zvedl zrak a podíval se Poutníkovi do očí. Spatřil v nich žal, první cit, jaký ten muž před ním projevil. "Pomůžu vám pohřbít -"
"Žádnou pomoc nepotřebuju. Nebude to poprvé, co musím pohřbít své společníky. Běž. Ji vezmi s sebou."
Řezník ji vzal do náručí. Přestala se třást a vzdychla si, jako by upadla do hlubokého, klidného spánku. Darún vstal a zahleděl se na Poutníka.
Muž odvrátil zrak. "Děkuju tvému bohu, smrtelníku," zavrčel zády k Řezníkovi, "za ten meč…"

Kus kamenné podlahy se propadl a dole byly vidět černé vody podzemní řeky. Přes díru byl položený svazek oštěpů ovázaný provazem, který spadal do vody a kroutil se, jak za něj tahal proud. Vzduch v hrubě vytesané komnatě byl chladný a vlhký.
Kalam dřepěl na kraji a chvíli si prohlížel rychle tekoucí vodu.
"Studna," poznamenal seržant Šňůra stojící za asasínem.
Kalam zabručel a zeptal se: "Co, ve jménu mistra Kápě, přimělo kapitána a poručíka lézt tam dolů?"
"Když se budeš dívat dost dlouho a nebudou tu svítit pochodně, uvidíš záři. Na dně cosi leží, je to asi dva sáhy hluboko."
"Cosi?"
"Vypadá to jako muž… v plné zbroji. Ruce a nohy má roztažené."
"Tak zhasni pochodně. Chci ho vidět."
"Říkal jsi něco, kaprále? Nezapomeň, že tvůj démonický kamarád zmizel - je pryč."
Kalam si povzdechl. "To démoni dělávají, a v tomto případě bys za to měl být vděčný. Zrovna teď, seržante, jsem toho názoru, že jste všichni zavření tady v té hoře už moc dlouho. Mám dojem, že jste přišli o rozum. A taky jsem si promyslel, co jsi říkal o mém postavení u tvé setniny, a došel jsem k tomuhle závěru." Otočil hlavu a upřel oči na Šňůru. "Nejsem ve tvé setnině, Šňůro. Jsem Palič mostů. Ty jsi od Ašókova pluku. A jestli ti to nestačí, tak se vracím ke své staré funkci… jako Spár, jako velitel ruky. A jako takový mě v poli hodností převyšuje pouze mistr Spáru Kabrňák, pobočnice a sama císařovna. Tak a teď odsud odnes ty zatracené pochodně!"
Šňůra se usmál. "Ty chceš velet tyhle setnině? Prima, můžeš ji mít. I když jsme to s Irrízem chtěli vyřídit sami." Popadl jednu prskající pochodeň.
Náhlá změna Šňůrová chování Kalama polekala a vzápětí u něj vzbudila podezření. Dokud neusnu. Bobové pod námi, když jsem byl sám, byl jsem na tom mnohem líp. A kam se vůbec poděl ten zatracený démon? "Až to uděláš, seržante, vrať se k ostatním a začni se chystat - odcházíme."
"A co kapitán a poručík?"
"Co s nimi? Odnesla je voda a buď se utopili, nebo vylezli v nějaké studni. V každém případě tu teď nejsou, a pochybuju, že se vrátí -"
"Nemůžeš vědět, jestli -"
"Jsou pryč už moc dlouho, Šňůro. Pokud se neutopili, museli vylézt poblíž. Dech zadržíš jen na chvíli. Konec debaty - mazej."
"Ano… pane."
S pochodněmi v rukou Šňůra zamířil ke schodům. Komnatu brzy zahalila tma. Kalam počkal, až se mu přizpůsobí zrak, a poslouchal, jak se seržantovy kroky vytrácejí. Konečně hluboko dole uviděl zářící postavu, nezřetelnou a vlnící se v prudké řece.
Asasín vytáhl provaz, upevněný na oštěpech, a smotal ho. Rozvinul se asi na deset sáhů, ale na oštěpech ho bylo

namotáno víc. Kalam ze zubatého okraje vypáčil velký kámen a přivázal ho na promočený, ledově studený konec provazu. Se štěstím Oponn bude kámen dost těžký, aby se provaz ponořil více méně rovně. Ještě překontroloval uzly a shodil kámen do vody.
Ten padal a táhl s sebou provaz. Oštěpy o sebe kleply a Kalam se zadíval dolů. Kámen rozvinul celý provaz - Kalam, a nepochybně i kapitán a poručík, si mysleli, že to stačí, aby dosáhl k postavě. Jenže nestačilo, i když záře vypadala blízko. Což znamená, že je to pořádně velký parchant. Dobře… podíváme se, jak velký. Popadl oštěpy a odvinul další kus provazu. Přestal a podíval se, kde je kámen, načež odmotal další kus.
Konečně dosáhl k postavě - poznal to podle toho, že se provaz prohnul, když se ho zmocnil proud. Kalam se znovu podíval do díry. "Pro mistra Kápě!" Kámen ležel postavě na prsou… a z této vzdálenosti vypadal jako oblázek.
Postava ve zbroji byla obrovská, nejméně třikrát vyšší než člověk. Kapitána a poručíka oklamala vzdálenost, pravděpodobně se jim to stalo osudným.
Kalam zašilhal do vody, chvíli přemýšlel o podivné záři a nakonec uchopil provaz a zatáhl, aby kámen vyzvedl -
A hluboko dole se zvedla mohutná ruka, popadla kámen - a zatáhla.
Kalam zařval, jak ho to strhlo do řeky. Voda byla ledová. Natáhl se a pokoušel se chytit svazku oštěpů. Prudký tah, a oštěpy se s hlasitým třesknutím zlomily. Asasín se pořád držel provazu, i když se ho zmocnil proud. Cítil, jak ho to táhne dolů. Zima ho ochromovala a praskalo mu v uších.
Pak si ho přitáhly obrovské pěstí obalené kroužky - těsně k široké mřížce hledí přílby toho stvoření. Ve vířící tmě pod mřížkou zahlédl shnilý zvířecí obličej, jehož většina byla rozcupovaná na cáry splývající v proudu. Zuby beze rtů -
A tvor promluvil Kalamovi přímo v hlavě. "Ti druzí dva mi unikli… ale tebe dostanu. Mám takový hlad -"
Hlad? opáčil Kalam. Zkus tohle.
Vrazil tvorovi do prsou oba dlouhé nože. Zazněl hromový řev. Mohutné pěsti Kalama odstrčily - tvrději a rychleji, než považoval za možné. Obě zbraně se mu podařilo vytrhnout - málem je zlomil, ale vydržely. Proud neměl čas se jej zmocnit, jak ho to vymrštilo nahoru dírou spolu s gejzírem vody. Jednou nohou zachytil o kamenný okraj díry a strhl si botu. Narazil do nízkého stropu komnaty, čímž si vyrazil poslední zbytky dechu, a spadl dolů.
Přistál zpola na kraji díry a málem ho to zase smetlo do řeky, ale podařilo se mu roztáhnout končetiny a vydrápat se nahoru. Zůstal nehybně ležet, celý ochromený, a jeho bota se válela vedle něj. Konečně se mu povedlo roztřeseně se nadechnout.
Uslyšel na schodech kroky, pak do komnaty vrazil Šňůra a skluzem zastavil přímo nad Kalamem. V jedné ruce držel meč a v druhé pochodeň. Zadíval se na asasína. "Co to bylo za hluk? Co se stalo? Kde jsou ty zatracený oštěpy -"
Kalam se překulil na bok a nahlédl dolů do vody. Zpěněný proud byl neproniknutelný - rudě zakalený krví.
"Přestaňte," zasupěl asasín.
"A s čím? Koukni na tu vodu! S čím máme přestat?"
"Přestaňte… brát vodu… z téhle studny…"

Trvalo dlouho, než se přestal třást. Od toho, jak narazil na strop komnaty, ho bolelo celé tělo. Šňůra odešel a pak se vrátil s ostatními ze setniny a také se Sinn, pokrývkami a dalšími pochodněmi.
Vypáčit Kalamovi z rukou rukojeti nožů jim dalo zabrat. Ukázalo se, že asasín má popálené dlaně a konečky prstů.
"Chlad," podotkl Ebron, "to udělal chlad. Jakže ten tvor vypadal?"
Kalam, schoulený v pokrývkách, vzhlédl. "Jako někdo, kdo měl být už dávno po smrti, mágu. Pověz, kolik toho víte o B'ridys - o téhle pevnosti?"
"Nejspíš míň než ty," odpověděl Ebron. "Já se narodil v Karakarangu. Býval to klášter, ne?"
"Ano. Patřil jednomu z nejstarších kultů, který už dávno vymizel." Ke Kalamovi si dřepl oddílový léčitel a začal mu do rukou vtírat znecitlivující mast. Kalam si opřel hlavu o stěnu a povzdechl si. "Slyšel jsi někdy o Bezejmenných?"
Ebron frkl. "Říkal jsem v Karakarangu, ne? Tannoský kult tvrdí, že je přímým potomkem kultu Bezejmenných. Poutníci duší tvrdí, že jejich moc, písně a všechno to ostatní, vzešla z původních vzorů, jaké Bezejmenní vložili do svých obřadů - ty vzory mají údajně křižovat celý subkontinent a jejich moc přetrvává dodnes. Chceš říct, že tenhle klášter patřil Bezejmenným? No ano, jasně. Ale to nebyli démoni, že ne -"
"Ne, ale měli ve zvyku je poutat. Ten v tůni nejspíš není naším setkáním zrovna nadšený, ale není tak naštvaný, jak si můžeš myslet."
Ebron se zamračil a pak zbledl. "Ta krev - jestli se někdo napije vody, ve které je…"
Kalam kývl. "Démon si vezme jeho duši… a provede výměnu. Dostane se na svobodu."
"A nemusí to být člověk!" sykl Ebron. "Zvíře, pták - brouk! Kdokoliv!"
"To ne. Myslím, že to musí být něco většího než pták nebo brouk. A až unikne -"
"Přijde si pro tebe," zašeptal mág. Prudce se otočil po Šňůrovi. "Musíme odsud vypadnout. Hned! A ještě líp -"
"Ano," zavrčel Kalam, "co nejdál ode mě. Poslouchejte - císařovna poslala novou pobočnici s vojskem - na Raraku se bude bojovat. Pobočnice má skoro samé rekruty. Vaše setnina by se jí hodila, i když je takhle pochroumaná -"
"Potáhnou z Arenu?"
Kalam kývl. "Nejspíš už vyrazili. Máte tak asi měsíc… kdy musíte zůstat naživu a mimo trable -"
"To zvládneme," zachraptěl Šňůra.
Kalam se podíval na Sinn. "Buď opatrná, holka."
"Budu. Myslím, že mi budeš chybět, Kalame."
Asasín promluvil ke Šňůrovi. "Nechte mi tu moje zásoby. Ještě chvíli si tu odpočinu. Aby se naše cesty nezkřížily, půjdu odsud rovnou na západ a obejdu Smršť ze severu. Pak se pokusím prorazit na Raraku."
"Štěstí Paní tě provázej," popřál mu Šňůra a zvedl ruku. "Všichni ostatní pohnou kostrou." U schodů se ohlédl. "Ten

démon… dostal kapitána a poručíka?"
"Ne. Řekl, že mu vyklouzli."
"On s tebou mluvil?"
"V mé hlavě, ano. Ale byl to krátký rozhovor."
Šňůra se zakřenil. "Něco mi říká, že s tebou jsou všechny krátké."
Za chvíli už byl Kalam zase sám. Pořád se neovladatelně třásl. Naštěstí mu tu vojáci nechali pár pochodní. Pomyslel si, jaká je to škoda, že azalanský démon zmizel. Opravdu velká škoda.

Když asasín po tajné únikové cestě z kláštera vylezl z úzké pukliny ve skále naproti útesu, již se smrákalo. Načasování rozhodně nebylo příjemné. Démon už mohl být volný, už mohl jít po jeho stopě - v podobě, jakou jej obdařil osud. Noc neslibovala nic veselého.
V prachu před rozsedlinou byly vidět stopy po setnině. Kalam si všiml, že vojáci zamířili k jihu a prošli tudy asi o čtyři hodiny dřív. Hodil si tlumok na ramena, obešel skálu a vydal se na západ.
Chvíli s ním drželi krok divocí bhok'arala, poskakovali po kamenech a houstnoucím šerem se neslo jejich podivně žalostné volání. Prašným oparem prosvítaly hvězdy a všudypřítomnou stříbrnou pouštní září měnily v matně šedivou. Kalam šel pomalu a vyhýbal se výšinám, kde by ho bylo vidět proti obzoru.
Když se na severu v dálce ozval výkřik, ztuhl. Byl to enkar'al. Vzácný, ale ne příliš. Pokud náhodou nedávno nepřistál, aby se napil z tůně krvavé vody. Bhok'arala se okamžitě rozprchli a zmizeli z dohledu. Vítr nefoukal, ale Kalam věděl, že za takových nocí se zvuk nese hodně daleko, a ještě horší bylo, že obrovští, okřídlení plazi dokážou zachytit pohyb i z velké výšky… a asasín by byl dobré sousto.
Vynadal si a zamířil k jihu, kde se asi tři, možná čtyři tisíce kroků daleko zvedala pevná vířící stěna Smršti. Přitáhl si řemeny tlumoku a nesměle sáhl na nože. Účinky masti se vytrácely a bolest v rukou pomalu sílila. Natáhl si bezprsté rukavice i druhé, pobité železem - čímž se vystavoval nebezpečí infekce - ale ani to spalující bolest, když uchopil jílce a vytáhl nože z pochev, příliš nezmenšilo.
Zamířil dolů ze svahu a šel tak rychle, jak se jen odvažoval. O sto úderů srdce později dorazil na spalující pánev Raraku. Smršť tlumeně řvala před ním a směrem k němu vál chladný vzduch. Asasín upřel zrak na tmavou stěnu v dálce a rozběhl se.
Pět set kroků. Řemeny tlumoku se mu přes telabu a lehký osníř pod ní zařezávaly do ramen. Zásoby ho zpomalovaly, avšak bez nich by na Raraku nepřežil. Dýchal se stále větší námahou.
Tisíc kroků. Puchýře na dlaních mu popraskaly a tekutina z nich se vsakovala do vyztužených rukavic, takže jílce nožů začínaly být kluzké. Nyní lapal po dechu a ve stehnech a lýtkách ho pálilo.
Zbývaly mu dva tisíce kroků, pokud mohl soudit. Řev byl hlasitý a zezadu se kolem něj obtáčel zvířený písek. Ze vzduchu cítil hněv bohyně.
Ještě patnáct set kroků -
Náhlý klid - jako kdyby vstoupil do jeskyně - a vzápětí letěl vzduchem a z roztrhaného tlumoku na zádech se mu sypaly věci. V uších mu zněla ozvěna prudkého nárazu, který ani neslyšel. Pak dopadl na zem, překulil se a nože mu vyletěly z rukou. Záda a ramena měl pokryté teplou krví a kroužkovou zbroj mu enkar'al rozerval na cucky. Byla to jen výsměšná rána, vzhledem k tomu, kolik škody napáchala. Tvor mu mohl snadno utrhnout hlavu.
V hlavě mu zazněl již známý hlas. "Ano, mohl jsem tě zabít rovnou, ale toto mne těší mnohem více. Utíkej, smrtelníku, k té stěně písku, co tě má zachránit."
"Osvobodil jsem tě," zavrčel Kalam a vyplivl písek a krev. "A takhle ty projevuješ svou vděčnost?"
"Způsobil jsi mi bolest. Nepřijatelné. Já nejsem ten, kdo bolest cítí. Já ji jen způsobuji."
"No," zachraptěl asasín, když se pomalu zvedal do kleku, "těší mě, když v posledních okamžicích svého života vím, že na tomhle novém světě s takovým přístupem dlouho nevydržíš. Budu na tebe čekat na druhé straně brány mistra Kápě, démone."
Sevřely se kolem něj obrovské spáry, drápy prorazily osníř - jeden na bedrech a další tři na břiše - a zvedly ho ze země. Vzápětí už zase letěl vzduchem. Tentokrát spadl z výšky nejméně trojnásobně větší, než měřil sám, a když dopadl, obklopila ho temnota.
Když se mu vrátilo vědomí, ležel na rozpraskané pánvi a hlína pod jeho zády byla zvlhlá jeho krví. Hvězdy nad ním se divoce houpaly a nemohl se hnout. Vzadu v lebce mu znělo hluboké hučení, vycházející z jeho páteře.
"Ach, opět vzhůru. Dobře. Můžeme pokračovat ve hře?"
"Jak chceš, démone. Žel, jako hračka už za moc nestojím. Zlomil jsi mi páteř."
"Byla to tvá chyba, že jsi dopadl na hlavu, smrtelníku."
"Omlouvám se." Ale ochromení přecházelo - končetinami se mu šířilo brnění. "Poleť dolů a dokonči to, démone."
Cítil, jak se země zachvěla, když enkar'al dosedl někde nalevo od něj, a následovaly těžké kroky. "Řekni mi své jméno, smrtelníku. Je to to poslední, co mohu dělat, poznat jméno své první kořisti po tolika tisíciletích."
"Kalam Méchar…"
"A co za stvoření jsi? Připomínáš mi Imasse…"
"Aha, takže tebe uvěznili dávno před Bezejmennými."
"Já o Bezejmenných nic nevím, Kalame Méchare."
Asasín ho teď cítil vedle sebe, vnímal ho i přes zavřené oči. Pak se o něj otřel páchnoucí dech, z čehož poznal, že plaz znovu otevřel tlamu.
Kalam se převalil, pravou pěst nacpal tvorovi do chřtánu a vysypal mu do něj hrst krví nasáklého písku a kamínků. A dýku, již držel v druhé ruce, mu vrazil hluboko mezi žebra.

Enkar'al trhl hlavou a asasín se odkulil na druhou stranu a vyskočil. Přitom přestal cítit nohy a znovu upadl - ale stačil zahlédnout jeden ze svých dlouhých nožů, zabodnutý do písku asi patnáct kroků daleko.
Plaz se zmítal a dával a drápy v šílené panice rozrýval sežehlou zemi.
Do nohou se Kalamovi vracel cit a on se pomalu plazil k noži. Myslím, že je to ta hadovitá čepel. To se hodí.
Všechno se zatřáslo a asasín se ohlédl. Viděl, že enkar'al vyskočil a dopadl přímo za něj - na místo, kde byl ještě před chviličkou. Z chladných očí mu tekly krvavé slzy a zablýsklo se v nich poznání - než je znovu přehlušila panika. Z tlamy plné zubů kanula krev a krvavá pěna promísená s kamínky. Kalam se plazil dál. Konečně se mu podařilo ohnout kolena a pomáhat si nohama.
A po chvíli už svíral nůž v pravé ruce. Točila se mu hlava, když se obrátil a začal se vracet. "Něco pro tebe mám," zasupěl. "Jeden starý přítel tě chce pozdravit."
Enkar'al se nadzvedl a ztěžka dopadl na bok, přičemž si zlomil kosti v křídle. Švihal ocasem, kopal nohama, rozevíral a zavíral paráty a hlavou tloukl o zem.
"Zapamatuj si moje jméno, démone," pokračoval Kalam a dolezl plazovi k hlavě. Zvedl se na kolena. Nůž držel oběma rukama a špičku opřel o kroutící se krk, takže se nůž zvedal a klesal s pohybem hrdla. "Kalam Méchar… ten, kdo ti uvízl ve chřtánu." Bodl a čepel proťala tlustou, hrbolatou kůži. Z přeseknuté krkavice vytryskla krev.
Kalam přepadl dozadu, právě včas, aby se vyhnul smrtonosnému proudu, a opět se překulil, celkem třikrát, až skončil na zádech. Znovu se ho zmocnilo ochromení. Hleděl na točící se hvězdy… až ho pohltila temnota.
* * *
V prastaré pevnosti, která kdysi sloužila jako klášter Bezejmenných, ale již tehdy byla stará - a její stavitelé byli v jejich době dávno zapomenuti - panovala pouze noc. Na nejnižším podlaží byla jediná komnata s dírou nad prudkou podzemní řekou.
V ledových hlubinách, připoutaný starší magií k podložní skále, ležel obrovský válečník. Čistokrevný Thelomen Toblakai, jenž zažil posedlost démonem. Tato kletba pohltila celou jeho mysl - ušlechtilý válečník zmizel již dávno.
Nyní se však tělo v kouzelných řetězech kroutilo. Démon byl pryč, uprchl s prolitou krví - krví, jež ani neměla existovat vzhledem k pokročilému rozkladu, ale existovala, a řeka ji odnesla za svobodou. Ke vzdálené vodní jámě, kde se napájel samec enkar'ala v plné síle.
Enkar'al byl již nějakou dobu sám - nikde v okolí nenalezl ani stopy po ostatních příslušnících svého druhu. Ačkoliv on sám běh času nevnímal, uplynula od posledního setkání s jiným příslušníkem jeho druhu celá desetiletí. Vlastně pokud by jeho život probíhal bez cizích vlivů, už by se nikdy nepářil. S jeho smrtí bylo vymření enkar'ala východně od Jhag Odhan dokonáno.
Teď jeho duše zuřila v cizím, mrazivém těle - bez křídel, bez tepajícího srdce, bez pachu kořisti neseného nočním pouštním vzduchem. Něco ho drželo u země a uvěznění se ukazovalo jako rychlá cesta k šílenství.
Vysoko nad ním čněla tichá, temná pevnost. Vzduch se opět nehýbal, jen ve vnějších komnatách vál průvan.
Vztek a hrůza. Neopodstatněná, až na příslib věčnosti. Alespoň tak by tomu bylo, kdyby trůn zvířat zůstal bez pána. Kdyby znovu probuzení vlčí bohové nepocítili naléhavou potřebu… mít šampióna.
Vsáhli tvorovi do duše, uklidnili ho vidinami světa, kde na kalné obloze létali enkar'ala, kde samci na vrcholu období páření bojovali a samice kroužily vysoko nad nimi. Vidinami, jež uvězněné duši přinesly klid - i když s ním přišel žal, protože tělo, které ji nyní obalovalo, bylo… nesprávné.
Nastal čas služby. Odměna - společnost dalších jeho druhu na obloze jiné říše. I zvířata znají naději a vědí, co je to odměna. Kromě toho měl tento šampión okusit krev… a brzy.
Prozatím však bylo třeba rozplést přadena kouzelných pout…
* * *
Údy ztuhlé jako ve smrti. Ale srdce pracovalo dál.
Kalama probudil stín, jenž mu padl na obličej. Otevřel oči.
Nad sebou přes mihotavé vlny vedra spatřil vrásčitou tvář nějakého starce. Byl to Dalhoňan, bez vlasů, s trčícíma ušima a zamračeným výrazem. "Hledal jsem tě!" obvinil ho malazsky. "Kde jsi byl? A proč tady tak ležíš? Nevíš, že je horko?"
Kalam znovu zavřel oči. "Ty jsi hledal mě?" Zavrtěl hlavou. "Mě nikdo nehledá," pokračoval a přinutil se otevřít oči, třebaže se od země odrážela prudká sluneční záře. "Teda aspoň poslední dobou ne -"
"Pitomče. Z horka pomatený blázne. Hlupáku - nebo bych měl možná zpívat, povzbuzovat tě? Oklame ho to? Nejspíš ano. Změna taktiky, ano. Ty! To ty jsi zabil toho enkar'ala? Působivé! Úžasné! Ale zdechlina smrdí. Není nic horšího než hnijící enkar'al, až na to, že ses znečistil. Naštěstí pro tebe mě tvůj močící přítel našel a přivedl sem. Ach, a poznačil si i toho enkar'ala - takový puch! Spálená kůže! Nicméně tě ponese! Ano, zpět do mého strašidelného bydliště -"
"Kdo, ve jménu mistra Kápě, jsi?" chtěl vědět Kalam a pokoušel se vstát. I když ochrnutí pominulo, byl celý pokrytý zaschlou krví a rány po drápech pálily jako oheň. Cítil každou kost v těle.
"Já? Ty to nevíš? Ty nepoznáváš proslavněnost, jež ze mě vychází? Proslavněnost? Takové slovo musí existovat. Použil jsem ho! Znamená jednat slavně. Samozřejmě. Nejoddanější služebník stínu! Nejvyšší arcikněz Iskaral Pust! Bůh bhok'arala, metla pavouků, mistr klamu pro všechny převtělence a d'iversy na světě! A nyní tvůj zachránce! Pokud ovšem pro me něco máš, něco, co jsi měl doručit. Kostěnou píšťalku? Či snad malý váček? Něco, co jsi dostal ve stínové říši od ještě stínovějšího boha? Váček, hlupáku, naplněný tmavými démanty?"
"Takže ty byly pro tebe?" Kalam zaúpěl. "Bohové nám pomáhejte. Ano, mám ty démanty -" Pokusil se posadit, sáhl si za opasek pro váček - a než opět upadl do bezvědomí, zahlédl ve stínech za knězem poletovat azalanského démona.

Když se probral, ležel na kamenném stupínku, který podezřele připomínal oltář. Na římsách na zdech blikaly olejové

lampičky. Místnost byla malá a vzduch ho štípal v nose.
Byly na něj použity hojivé masti - a pravděpodobně i kouzla - díky čemuž se cítil osvěžen, třebaže klouby měl stále ztuhlé, jako by se nějakou dobu nepohnul. Byl nahý a přes sebe měl přehozenou tenkou špinavou pokrývku. V hrdle ho pálilo žízní.
Pomalu se posadil a prohlížel si purpurové podlitiny po enkar'alových pařátech, a málem nadskočil, když uslyšel rychlé krůčky - bhok'aral, jenž vrhl přes hubené ramínko nesmyslně provinilý pohled a vyběhl ze dveří.
Na rákosové rohoži na kamenné podlaze stál zaprášený džbán s vodou a hliněný pohár. Kalam odhodil pokrývku a došel k rohoži.
Když si naléval vodu, upoutal jeho pozornost pohyb ve stínu v rohu, takže ho ani nepřekvapilo, když se stíny vytratily a na jejich místě stál Iskaral Pust.
Kněz se přikrčil, nervózně vyhlédl ze dveří a po špičkách přešel k asasínovi. "Všechno už je lepší, ano?"
"Je nutné šeptat?" zeptal se Kalam.
Muž sebou trhl. "Ticho! Moje žena!"
"Ona spí?"
Iskaral Pust se tolik podobal bhok'aralovi, až se asasín zamyslel nad jeho původem - ne, Kalame, nebuď směšný -
"Spí?" vyhrkl kněz. "Ona nikdy nespí! Ne, hlupáku, ona loví."
"Loví? A co?"
"Ne co. Koho. Loví mě, samo sebou." Oči, jež upíral na Kalama, se mu leskly. "Ale našla mě? Ne! Neviděli jsme se celé měsíce! Hi hi!" Naklonil se blíž. "Je to dokonalé manželství. Nikdy jsem nebyl šťastnější. Měl bys to zkusit."
Kalam si nalil další pohár. "Potřebuju se najíst -"
Jenže Iskaral Pust byl pryč. Kalam se zmateně rozhlížel.
Chodbou se blížilo pleskání sandálů a pak do dveří skočila bělovlasá stařena. Dalhoňanka - žádné překvapení. Byla pokrytá pavučinami a zamračeně se rozhlížela. "Kde je? Byl tady, že ano? Cítím ho! Ten mizera byl tady!"
Kalam pokrčil rameny. "Podívej, mám hlad -"
"Vypadám chutně?" odsekla a změřila si Kalama zkoumavým pohledem. "No promiň!" Začala pátrat, čenichala v rozích a nahlédla do džbánu. "Znám každý pokoj, každou skrýš," mumlala a potřásala hlavou. "A proč ne? Když jsem se popustila, byla jsem všude -"
"Ty jsi převtělenec? Aha, pavouci…"
"No jestli ty nejsi chytrý a vysoký!"
"Proč se zas nepopustíš? Pak bys mohla prohledat -"
"Kdybych se popustila, tak bych se kořistí stala já! To ne, stará Mogora není hloupá, na to už znovu neskočí! Já ho najdu! Uvidíš!"
Vyběhla z místnosti.
Kalam si povzdechl. S trochou štěstí se tady s těmito dvěma dlouho nezdrží.
Do ucha mu zašeptal Iskaral Pust: "To bylo o chlup!"

Lícní kost a nadočnicový oblouk měl roztříštěné a zbývající kousky kostí držely pohromadě jen díky proužkům vyschlých šlach a svalů. Kdyby měl Onrak něco víc než svraštělé, mumifikované oko, slonovinový šamšír Tiste Liosan by mu ho vyrazil.
Jeho zrak to pochopitelně nijak neovlivnilo, protože jeho smysly existovaly v přízračném ohni obřadu Tellann - v neviditelné auře obklopující poničené tělo, planoucí vzpomínkami na to, kdy byl celý a plný sil. Přesto v něm odtětí levé paže vyvolalo zvláštní, protivný, rozporuplný pocit, jako kdyby rána krvácela jak v duchovním světě obřadu, tak v tomto světě. Ztrácel sílu, pocit sebe sama, a byl kvůli tomu poněkud zmatený, cítil znepokojivou, pomíjivou… křehkost.
Stál tam nehybně a díval se, jak se jeho druhové připravují k obřadu. Byl teď mimo, nedokázal napojit svého ducha na jejich. Tento zarážející fakt v Onrakově mysli vyvolával zvláštní posun perspektivy. Viděl již pouze jejich tělesnou schránku - duchovní tvary pro něj byly neviditelné.
Vyschlé mrtvoly. Příšerné. Zbavené vznešenosti, výsměch všemu, co bylo kdysi ušlechtilé. Oživovala je pouze povinnost a odvaha, to bylo vše, co z T'lan Imass zbylo, a tak tomu bylo po stovky tisíc let. Jenomže bez možnosti volby se i ctnosti jako povinnost a odvaha změnily v prázdná, bezcenná slova. Bez morálky, jež by jim visela nad hlavou jako neviditelný meč, pozbýval smysl na důležitosti bez ohledu na povahu - či dokonce pohnutky - činu. Jakéhokoliv činu.
Když Onrak upřel oči na své bývalé druhy, poznal, že konečně vidí to, co viděl každý, kdo nebyl T'lan Imass, když pohlédl na tyto děsivé, nemrtvé válečníky. Zaniklá minulost odmítající rozpadnout se v prach. Krutá připomínka čestnosti a neústupnosti, přísahy povýšené na šílenství.
A takhle viděli i mě. Možná mě tak vidí pořád. Trull Sengar. Tiste Liosan. Tak. Jak se tedy mám cítit? Co mám cítit? A kdy naposled na mých pocitech záleželo?
Vedle něj promluvil Trull Sengar. "Kdybys byl někdo jiný, opovážil bych se říct, že jsi zamyšlený, Onraku." Seděl na nízké zídce s bedničkou moranthské munice u nohou.
Tiste Liosan se utábořili opodál, vyměřili si místo a nasypali val ze sutin. Rozestupy mezi stany pro jednoho měřily přesně tři kroky a koně byli v provazové ohradě - jejich přesnost a píle hraničily s posedlostí.
"I když," pokračoval Trull po chvíli s očima upřenýma na Liosany, "jsou možná tví lidé velcí myslitelé. Vyřešili každou záhadu. Znají všechny správné odpovědi… kdybych jen dokázal položit správné otázky. Jakkoliv jsem vděčný za tvou společnost, Onraku, připouštím, že mi připadáš nesmírně otravný."
"Otravní. Ano. To jsme."

"A jakmile se vrátíme do naší domovské říše, tví společníci hodlají rozebrat to, co z tebe zbylo. Kdybych byl na tvém místě, utíkal bych teď k obzoru."
"Prchnout?" Onrak se nad tím zamyslel a kývl. "Ano, to udělali odpadlíci - ti, jež lovíme. Už jim rozumím."
"Oni udělali víc, než že jenom utekli," namítl Trull. "Našli někoho jiného, komu mohou sloužit, komu odpřisáhli věrnost… jenže prozatím je tato možnost pro tebe nedostupná. Pokud by sis ovšem nevybral Liosany."
"Nebo tebe."
Trull po něm vrhl překvapený pohled a zazubil se. "Zábavné."
"Pochopitelně," dodal Onrak, "Monok Ochem by něco takového považoval za zločin, který se nijak neliší od těch, co spáchali odpadlíci."
T'lan Imass dokončili přípravy. Kostěj naostřeným bhederiním žebrem načrtl ve vyschlé půdě kruh dvacet kroků v průměru a rozházel v něm semínka a mračna spor. Ibra Gholan a jeho dva válečníci postavili kousek od kruhu něco na způsob zaměřovacího kamene - kusy pálených cihel spojené maltou, který vzali ze zbořené zdi domu - a neustále ho v matoucí záři dvou sluncí přesouvali podle Monokových pokynů.
"To nebude snadné," poznamenal Trull pozorující T'lan Imass kolem sloupku, "takže mi moje krev asi ještě chvíli vydrží."
Onrak pomalu otočil poničenou hlavu a zadíval se na Tiste Edur. "To ty bys měl prchat, Trulle Sengare."
"Tvůj kostěj mi vysvětlil, že potřebují jenom pár kapek."
Můj kostěj… už ne. "Pravda, pokud vše půjde dobře."
"Proč by nemělo?"
"Kvůli Tiste Liosan. Kurald Thyrllan - to je jméno, které dali své chodbě. Senešal Jorrude není čaroděj. Je kněz válečník."
Trull se zamračil. "U Tiste Edur je to stejné, tedy u mých lidí, Onraku -"
"A jako takový musí senešal před svou mocí poklekat, kdežto čaroděj svou mocí vládne. Tvůj přístup je znepokojivý, Trulle Sengare. Předpokládáš, že ti moc poskytuje dobrotivý duch. Pokud se ducha někdo zmocní, nemusíš si toho ani všimnout. A potom se staneš obětí, nástrojem sloužícím neznámým cílům."
Onrak se odmlčel a jen se na Edura díval… a Trullovi sebrala smrtelná bledost jiskru z očí. Pochopil, a zatvářil se zděšeně. A tak ti odpovídám na otázku, kterou jsi mi ještě nepoložil. Žel, neznamená to, že jsem vševědoucí. "Duch, jenž dává senešalovi jeho moc, může být zkažený. Nemůžeš to vědět… dokud nebude vypuštěn. Ale i pak, zlí duchové se umějí velmi dobře skrývat. Ten, co se jmenuje Osserik, je… ztracen. Lidé ho znají jako Osrika. Neznám zdroj Monokových znalostí v této věci. Proto ruka za senešalovou mocí asi nebude Osserikova, nýbrž nějaké jiné entity skrývající se za Osserikovým jménem. Přesto Tiste Liosan nic netuší."
Bylo jasné, že Trull Sengar v této chvíli nedokáže promluvit, natož se na něco zeptat, a tak Onrak prostě pokračoval - a divil se, jak ho najednou přešla zamlklost: "Senešal mluvil o vlastním lovu. Prý pronásledují provinilce, kteří vstoupili do jejich ohnivé chodby. Tito provinilci ale nejsou odpadlíci, jež honíme my. Kurald Thyrllan není uzavřená chodba. Vlastně leží blízko naší Tellann - neboť Tellann z ní čerpá. Oheň je život a život je oheň. Oheň je ve válce s chladem, je zabíječ ledu. Je naší spásou. Kostějové Kurald Thyrllan využívali. A pravděpodobně i další. Nikoho nenapadlo, že by takové vpády mohly vyvolat nepřátelství Liosanů. Vypadalo to, že žádní Tiste Liosan nejsou.
Monok Ochem o tom nyní přemýšlí. Nemůže si pomoci. Odkud se Liosanové vzali? Jak vzdálený je jejich domov? Proč se právě nyní probudili se záští? Oč usiluje ten, kdo se skrývá v převleku za Osserika? Kde -"
"Přestaň! Prosím, Onraku, přestaň! Musím přemýšlet - musím -" Trull náhle vstal, znechuceně na Imasse mávl a odešel.
"Myslím," poznamenal Onrak tiše sám pro sebe, když se za ním díval, "že se vrátím k mlčení."
Uprostřed kruhu ležel kousek cihlového sloupku. Kostěj na něj něco naškrábal a Onrak pochopil, že Monok Ochem již poznal nebeské cesty obou sluncí a několika měsíců kroužících kolem.
Nad krajinou si neustále pohrávaly mrzuté, krvavě rudé odstíny, občas pohlcené tmavomodrou, vrhající na všechno chladný, téměř kovový odlesk. V této chvíli převládla fialová, křiklavá barva připomínající odraz požáru. Vzduch však byl nehybný a vlhký, věčně zadumaný.
Svět plný stínů. Ohaři, které Onrak nechtě vysvobodil z kamenného vězení, jich vrhali desítky. Pochroumaný válečník si říkal, kam se asi šelmy poděly. Byl si celkem jistý, že již nepřebývají v této říši, na místě známém jako Rodící se.
Stín a duch znovu pospolu… na šelmách bylo něco… neobvyklého. Jako by každou tvořily dvě oddělené síly, dva k sobě připoutané aspekty. Onrak je vypustil, ale když o tom tak přemýšlel, možná je neosvobodil. Stín noci. Ten, který je vržen… tím, co ho vrhá. Válečník sklopil zrak a prohlížel si vlastní stíny. Je mezi nimi a jím nějaké napětí? Očividně tu existovalo nějaké pouto. On však byl pán a ony jeho otroky.
Alespoň to tak vypadalo… Mí mlčenliví příbuzní. Předcházíte mě. Následujete mě. Snažíte se po mém boku. Krčíte se pode mnou. Váš svět získává tvar z mých kostí a těla. A přece délkou i šířkou náležíte světlu. Jste mostem mezi světy, a přece po vás nelze přejít. Nemáte žádnou hmotu. Jen vnímání.
"Onraku, jsi nám uzavřený."
Zvedl oči. Stál před ním Monok Ochem. "Ano, kostěji. Jsem vám uzavřený. Pochybuješ o mně?"
"Chci vědět, nač myslíš."
"Není to… důležité."
Monok Ochem naklonil hlavu na stranu. "Přesto to chci vědět."
Onrak dlouho mlčel. "Kostěji, zůstávám spojen s vaší cestou."
"A přece jsi odloučen."
"Je třeba najít odpadlé druhy. Jsou našimi… stíny. Já nyní stojím mezi vámi a jimi, takže vás mohu vést. Vím, kde hledat, po jakých stopách se dívat. Zničte mě, a ztratíte při lovu výhodu."

"Chceš vyjednat své… přetrvání?"
"Chci, kostěji."
"Pověz nám tedy, kterou cestou se odpadlíci dali."
"Povím… až na tom bude záležet."
"Hned."
"Ne."
Monok Ochem na něj chvíli hleděl, pak se otočil a vrátil se do kruhu. Teď ho ovládala Tellann. Z hlíny vyrašily tundrové květy, lišejník a mech. Ve výši kotníků poletovali ovádi. O něco dál stáli čtyři Tiste Liosan a jejich smaltovaná zbroj se v podivném fialovém světle jasně leskla.
Trull Sengar postával asi patnáct kroků od Onraka, paže zkřížené na prsou, uštvaný výraz ve tváři, a vše pozoroval.
Monok Ochem přistoupil k senešalovi. "Jsme připraveni, Liosane."
Jorrude kývl. "Pak tedy začnu s modlitbami, nemrtvý kněže. A obdržíme důkaz, že náš pán Osrik pro nás zdaleka není ztracen. Poznáš jeho moc."
Kostěj mlčel.
"A kdy," zeptal se Trull, "mám začít krvácet? Který z vás bude mít to potěšení mě říznout?"
"Volba je na tobě," odvětil Monok Ochem.
"Dobře. Volím Onraka - on je z vás jediný, komu jsem ochotný věřit. Omlouvám se těm, které jsem snad urazil."
"Ten úkol by měl připadnout mně," prohlásil senešal Jorrude. "V jádru Osrikovy moc je krev -"
Onrak byl jediný, kdo si všiml, jak sebou kostěj trhl, a kývl. Tato slova hodně vysvětlovala.
"- a také," pokračoval Jorrude, "budu muset prolít svoji."
Ale Trull Sengar zavrtěl hlavou. "Ne. Onrak… nebo nikdo." Natáhl ruce a ukázal, že v každé drží hliněnou kouli.
Jorrude frkl a Liosan jménem Enias zavrčel: "Dopřej mně, ať ho zabiju, senešale. Zajistím, že nebudeme mít nedostatek edurské krve."
"Udělej to, a zaručuju ti totéž ohledně liosanské krve," odsekl Trull. "Kostěji, poznáváš tu munici?"
"Jsou známy jako malazské svítivky," odpověděl Ibra Gholan, vůdce klanu. "Jedna postačí, vzhledem k naší vzájemné blízkosti."
Trull se na ťlanimasského válečníka zazubil. "Ani ta kůže dhenrabi na ramenou ti nepomůže, viď?"
"Správně," přiznal Ibra Gholan. "Ačkoliv zbroj není zcela neúčinná, obvykle se ukáže, že je nedostatečná."
Monok Ochem se obrátil na senešala. "Souhlasím s jeho vyjádřením," pravil. "Začni s modlením, Liosane."
"Není na tobě, abys mi dával rozkazy," odsekl Jorrude a zamračil se na Trulla. "Ty, Edure, se ještě musíš hodně učit. Vytvoříme bránu a pak přijde zúčtování."
Trull Sengar pokrčil rameny. "Jen si poslu."
Senešal si upravil zakrvácený plášť a došel doprostřed kruhu, kde si klekl, svěsil bradu na prsa a zavřel lesklé stříbrné oči. Ovádi kolem něj vytvořili bzučící mrak.
Spojení mezi Jorrudem a jeho bohem bylo rozhodně rychlé a silné. Za obvodem kruhu vyskočily zlaté plameny.
Zbývající tři Tiste Liosan se vrátili do tábora a začali balit.
Monok Ochem vstoupil do kruhu s Haran Epalem a Olar Shaynem. Klanový vůdce se obrátil na Onraka. "Chceš li přežít, hlídej dobře svého druha. Drž se ho, Onraku. Ať se staneš svědkem čehokoliv."
"Budu," slíbil Onrak. Uvědomil si, že v mnoha důležitých věcech nepotřebuje být se svými druhy v duchovním spojení… aby věděl, nač myslí. Přešel k Trullu Sengarovi. "Pojď za mnou," nakázal mu. "Musíme vstoupit do kruhu."
Tiste Edur se zamračil a kývl. "Vezmi tedy bednu s municí. Já mám plné ruce."
Trull předtím na bednu připevnil řemeny. Onrak ji zvedl a odvedl svého společníka do kruhu.
Tři Liosanové už sbalili tábor a sedlali si bělouše.
Kolem kruhu dál poblikávaly ohně, ale žádný nebyl dost velký, aby někoho ohrozil. Onrak však cítil, že liosanský bůh se blíží. Nebo aspoň vnější vrstva jeho převleku. Byl opatrný a nedůvěřivý, ale pro tuto práci bude muset skrývající se duch přijít až na samý kraj této říše. A až mu Jorrude obětuje svou krev, most moci mezi ním a jeho bohem bude vytvořen.
Dusot kopyt ohlásil příjezd ostatních Liosanů. Čtvrtého koně vedli na otěži.
Onrak zpod shnilých kožešin vyndal malý obsidiánový nůž s půlměsíčnou čepelí s ostřím na vnitřní straně a podal jej Trullovi. "Až ti řeknu, Trulle Sengare, řízni se. Pár kapek postačí."
Tiste Edur se zamračil. "Myslel jsem, že chceš -"
"Nechci se nechat rozptylovat ve chvíli přechodu."
"Rozptylovat?"
"Nic neříkej. Dávej pozor."
Trull se zamračil ještě víc, dřepl si, aby mohl vrátit svítivky do bedny, zaklapl víko a přehodil si bednu přes rameno. Narovnal se a převzal kamenný nůž.
Plameny zesílily a slily se kolem celého kruhu. Kurald Thyrllan se otevřela, avšak ascendent, jenž to udělal, zůstával vskrytu. Onrak by moc rád věděl, co je zač. Pokud byli tito Liosanové nějakým vodítkem, získával potravu z čistoty, jako by něco takového bylo možné. Nesmiřitelnosti. Jednoduchosti.
Jednoduchost krve, prvek šeptající o věčnosti, o prastarém původu. Takže duch, jemuž se kdysi klaněla hrstka divochů. Podobných entit bylo mnoho, zrozených z primitivního vtištění významu nějakému předmětu, významu vytvořeného symboly a znameními, čmáranicemi na skalách a v hlubinách jeskyní.
Nebylo jich málo… ale kmeny vyhynuly, byly vyhubeny, pohlceny mocnějšími sousedy. Tajný jazyk čmáranic, jeskyně s malbami, jež ožívaly za zvuku bubnů - nejzáhadnější katedrály hromu… vše bylo ztraceno, zapomenuto. A s tím se

vytrácela tajemství, takže i duchové sami se ztráceli, obvykle do zapomnění.
Onraka nepřekvapovalo, že někteří přežili. Ani to, že uchvátili víru nějakého nového kmene. Novinkou, z níž se mu stahovalo vyschlé hrdlo, však pro něj byla… dojemnost.
Liosanové uctívají svého boha ve jménu čistoty. Bůh uctívá to, co bylo a už se nikdy nevrátí, ve jménu… teskné touhy.
Prolití krve je hra z nejnebezpečnějších.
Jak brzy uvidíme.
Senešal drsně vykřikl a plameny se zvedly jako stěna a šlehaly s nespoutanou silou. Jorrude se řízl do levé dlaně. V kruhu se zvedl větrný vír prodchnutý pachy tání - jara někde v severním podnebí.
Onrak se obrátil na Trulla. "Teď."
Tiste Edur si přejel obsidiánovou čepelí po levé ruce a nevěřícně se zadíval na ránu - byla čistá, kůže se hladce rozdělila, a děsivě hluboká. Po chvilce se objevila krev, červené pramínky mu stékaly a propojovaly se po šedém předloktí.
Brána se otevřela se zapraskáním a obklopila skupinku v kruhu. Vedly z ní spirálové tunely, každý jako by se táhl bez konce. Na krajích řval chaos, v prostorech mezi portály se svíjel ohavný šedý oheň. Onrak zachytil Trulla Sengara, jemuž se zatočila hlava. Z rány na ruce vystříkla krev, jako by na celé Edurovo tělo působil nějaký neviditelný, nepolevující tlak.
Onrak se ohlédl - a viděl, že Monok Ochem stojí, hlavu zvrácenou dozadu, a větry Tellann škubaly za stříbřitou kožešinu, již měl kolem nechráněné hlavy. Ibra Gholan, Olar Shayn a Haran Epal za ním mizeli v chodbě ohně. Senešalovi společníci utíkali k nehybnému bezvládnému tělu svého pána.
Onrak byl rád, že ostatní mají jiné starosti - a prozatím si jich nevšímají - přitáhl si Trulla k sobě, až se jejich těla dotýkala, a pevně ho objal jednou rukou. "Drž se mě," šeptl. "Trulle Sengare, drž se mě - jen si uvolni levou ruku."
Edurovi začaly pod velkou tíhou klouzat prsty, jež zatínal do Onrakova otrhaného pláště. T'lan Imass přehmátl a chytil Trulla za ruku. Krev se jako kyselina vpila do masa, které dávno zapomnělo, co je cit. Onrak Trulla málem pustil, jak mu rukou projela spalující bolest, ale neudělal to a naklonil se k Tiste Edur. "Poslouchej! Já, Onrak, kdysi z Logrosů, nyní však cizinec v obřadu, zaslibuji své služby Trullu Sengarovi z Tiste Edur. Slibuji, že budu bránit tvůj život. Tuto přísahu nelze zrušit. A teď nás odsud odveď!"
Stále se spojenýma rukama, slepenýma zpomalujícím se proudem krve, Onrak Trulla táhl, až se ocitli před jedním spirálovým tunelem. Pak skočili.
Onrak zahlédl, jak se po nich kostěj ohlíží. Vzdálenost však byla příliš velká a obřad se již začínal rozpadat. Pak se Monok Ochem popustil do své převtělenecké podoby. Vzápětí už se po nich hnalo obrovské zvíře.
Onrak chtěl Trulla pustit, aby mohl použít meč, převtělence odrazit a umožnit tak Trullovi únik - ale Edur se otočil, všechno viděl a nechtěl ho pustit, naopak, tvrdě si ho přitáhl. Onrak klopýtl.
O zem zabušily klouby - lidoop, v něhož se Monok Ochem proměnil, byl i přes posmrtnou vyzáblost ohromný. Jeho kůže byla černošedě skvrnitá a černá srst na šíji a širokých plecích měla stříbrné konečky. Oči měl zapadlé, tvář svraštělou a tesáky vyceněné - a příšerně řval.
A náhle zmizel. Spolkl ho chaotický vír.
Onrak o cosi zakopl a upadl na udusanou hlínu, až se štěrk rozlétl do stran. Vedle něj klečel Trull Sengar. Při pádu se pustili a Tiste Edur zíral na svou levou dlaň - na níž mu zůstala jen tenká bílá jizva.
Na obloze zářilo jediné slunce a Onrak poznal, že se vrátili do jeho rodné říše.
T'lan Imass se pomalu zvedl. "Musíme odejít, Trulle Sengare. Mí druhové nás budou pronásledovat. Možná zůstal jen Monok Ochem, ale on se nevzdá."
Trull zvedl hlavu. "Zůstal? Co tím myslíš? Kam se poděli ostatní?"
Onrak se na něj podíval. "Tiste Liosan si to uvědomili příliš pozdě. Otevření Tellann senešala zbavilo vědomí. Byli na to zcela nepřipraveni. Ibra Gholan, Olar Shayn a Haran Epal vstoupili do chodby Kurald Thyrllan."
"Vstoupili? A proč?"
Onrakovi se podařilo pokrčit ramenem. "Šli tam, Trulle Sengare, zabít liosanského boha."

V hustém šedém popelu kolem jámy s kolmými stěnami se válely kosti a zbytky zbroje, jediné, co zůstalo po nějakém vojsku. Nedalo se poznat, zda vojáci bránili nějaký vchod do podzemí, nebo jestli se naopak pokoušeli zabránit něčemu z něj uniknout.
Lostara Yil stála po kotníky hluboko v popelu a sledovala Perela. Spár opatrně přecházel mezi kostmi a občas se sehnul, něco zvedl a pozorně si to prohlédl. Lostaru bolelo v krku a k Říšské chodbě chovala stále větší nenávist.
"Krajina se nemění," poznamenal Perel, "avšak není stejná. Po této stezce jsem již šel - přímo po ní. Tehdy tu žádné trosky nebyly. Ani žádné hromady kostí nebo díra v zemi."
A nefoukal ani vítr, jenž by rozfoukal popel. Kosti a větší předměty se nicméně nakonec dostaly na povrch. Aspoň tak se choval písek - tak proč by to mělo být u popela jiné? Bylo však vidět, že některé trosky jsou obrovské. Rozlehlé plochy vydlážděné kamenem, na nichž nebylo ani zrnko prachu. Vysoké, šikmé věže - jako vykotlané zuby. Mosty, jejichž kameny byly tak přesně sestavené, že mezi ně nebylo možné zasunout ani čepel nože.
Perel si oprášil ruce v rukavicích a došel k ní. "Vskutku zvláštní."
Lostara zakašlala a vyplivla šedou slinu. "Hlavně najdi bránu a dostaň nás odsud," zachraptěla.
"Aha, v této věci, má milá, se na nás bohové usmáli. Našel jsem bránu a je pěkně živá."
Zamračila se na něj vědouc, že od ní chce nevyhnutelný dotaz, jenomže ona neměla náladu se ptát.
"Žel, vím, nač myslíš," pokračoval Perel po chvíli s trpkým pousmáním a ukázal na jámu. "Tam dole… naneštěstí.

Zůstávají nám tedy dvě děsivé možnosti. Pokračovat - a riskovat, že si vykašleš plíce - v pátrání po snáz přístupné bráně. Nebo do toho skočit rovnýma nohama."
"Volbu necháváš na mně?"
"Proč ne? Čekám. Tak kudy?"
Lostara si znovu přetáhla šátek přes ústa a nos, dotáhla řemeny tlumoku a vyrazila… k jámě.
Perel se k ní připojil. "Odvaha a nerozum, najít rozdíl bývá často obtížné -"
"Jenom při zpětném pohledu." Lostara odkopla hrudní koš, jenž se jí připletl pod nohy, a zaklela, protože se z něj zvedl oblak prachu a popela. "Kdo byli ti zatracení vojáci? Víš to?"
"Mám sice neobyčejně vyvinuté pozorovací schopnosti a neuvěřitelně pronikavý intelekt, holka, ale tam, kde nic není, číst nedokážu. Mrtvoly. Pokud mohu říci, lidské. Jediná podrobnost, kterou ti mohu posloužit, je, že bojovali po kolena v popelu… což značí -"
"Že tahle říše už byla spálená," skočila mu Lostara do řeči. "A to znamená, že požár buď přežili, nebo byli vetřelci… jako my."
"Z největší pravděpodobnosti vyšli právě z té brány, k níž se blížíme."
"Aby zkřížili meče s kým?"
Perel pokrčil rameny. "Nemám zdání. Mám ale několik teorií."
"No ovšem," štěkla. "Jako všichni muži - nesnášíte, když musíte přiznat, že něco nevíte, a nechat to tak. Máte odpověď na každou otázku, a pokud ne, nějakou si vymyslíte."
"To je ohavné nařčení, má milá. Nejde o vymýšlení, jde spíš o cvičení v hádání. Je tu jistý rozdíl -"
"To tvrdíš ty, já ale musím pořád dokola poslouchat něco úplně jiného. Nekonečný proud slov. Existoval někdy nějaký muž, který by si myslel, že může být příliš mnoho slov?"
"Nevím," přiznal Perel.
Po chvíli po něm vrhla zlobný pohled, ale on se díval upřeně před sebe.
Dorazili ke svahu a podívali se dolů. Sestup bude zrádný, budou se prodírat mezi kostmi a rezavými meči kdoví jak hlubokou vrstvou popela a prachu. Díra dole měla asi deset kroků v průměru.
"Na poušti jsou pavouci," poznamenala Lostara, "kteří budují právě takovéhle pasti."
"Určitě poněkud menší."
Lostara zvedla stehenní kost. Překvapilo ji, jak je těžká, než ji hodila dolů. Náraz. Pak jim udusaný popel pod nohama zmizel a oni se vezli mračny prachu a úlomků kostí. Svištěli dolů, oslepení, dusící se, v suchém lijáku. Tvrdě přistáli na dalším srázu a kutáleli se dál uprostřed dunící laviny. Pád mezi rozpadajícími se kostmi a kousky železa byl zdánlivě nekonečný.
Lostara se nemohla nadechnout - topili se v hustém prachu, klouzali a kutáleli se, zapadli hlouběji a hned se zase vynořili na povrch. A spadli do naprosté černočerné tmy. Prudce na cosi narazili - nejspíš na dřevo - pak na nerovný povrch, zřejmě pokrytý taškami, a znovu padali.
Další náraz a další pád.
Pak se Lostara kutálela po nějakém dláždění, tlačena vlnou popela a smetí, až se konečně zastavila. Ležela na zádech a po její levé straně stoupal proud mrazivého vzduchu - když natáhla ruku, nic nenahmatala, scházela tam podlaha. Ležela na kraji a něco jí říkalo, že tohle by byl poslední úsek, na jehož konci by ji přivítal jen mistr Kápě.
Napravo nad ní se ozvalo kašlání. Hromada kostí a popela se pohnula. Další takový pohyb, a spadne dolů. Lostara si odplivla a pokusila se promluvit, ale jen slabě zachraptěla. "Nech toho."
Další zakašlání. "A čeho?"
"Nehýbej se."
"Aha. To nezní povzbudivě. Není to dobré, že?"
"Není. Další římsa. Další pád… a tenhle, myslím, poslední."
"V této chvíli by bylo vhodné uvážlivě použít mou chodbu, nemyslíš?"
"Ano."
"Chviličku, musím…"
Nad nimi se objevila koule kalného světla, svádějícího boj s rozvířeným prachem. Přiblížila se, zvětšila a byla stále jasnější. A ukázala jim, kde se ocitli.
Lostara mlčela. Hruď měla staženou a ze všeho nejradši by se už nikdy znovu nenadechla. Srdce jí bušilo. Dřevo. Nad nimi se nakláněl kříž ve tvaru X, vysoký jako čtyřposchoďová budova. Na něm se leskly obrovské rezavé hřeby.
A na kříži byl přibitý -
- drak.
Roztažená křídla i končetiny přitlučené ke dřevu, kolem krku řetězy, které mu držely klínovitou hlavu nahoře, jako by vzhlížel k nebi -
- na moře hvězd a chuchvalce mlhy. "Není tady…" zašeptal Perel. "Co? Je rovnou nad námi -"
"Ne. Tedy, ano. Ale… podívej se pozorně. Je uvnitř koule. Kapsovitá chodba, říše sama o sobě -"
"Nebo vstup," navrhla Lostara. "Uzavírající -"
"Bránu. Královno snů, myslím, že máš pravdu. Její moc k nám ale nesahá… díky duchům, bohům, démonům, ascendentům a -"
"Proč, Perele?"
"Protože, holka - ten drak je aspektovaný."
"Já myslela, že to jsou všichni."
"Pravda. Když ty mě pořád přerušuješ, Lostaro Yil. Říkal jsem aspektovaný. Ale ne na chodbu. Bohové! Neumím si

představit -"
"Hrom do tebe, Perele!"
"Otataral."
"Cože?"
"Otataral. Aspektem té saně je otataral, ženská! Je to otataralový drak."

Delší dobu žádný z nich nepromluvil. Lostara se odtáhla od okraje římsy, opatrně přesouvala váhu a při každém pohybu ztuhla, jak se jí zpod těla vyhrnul proud prachu. Otočila hlavu a konečně uviděla na Perela. Ten otevřel dost velký kus chodby, aby se mohl zvednout, a nyní visel kousek nad svahem. Zrak upíral na ukřižovaného draka.
"Trocha pomoci tady dole…" zavrčela Lostara.
Spár sebou trhl a ohlédl se po ní. "Správně. Tuze se omlouvám, holka. Roztáhnu svou chodbu…"
Cítila, jak ji to zvedá do vzduchu.
"Nevzpírej se, holka. Uvolni se a vynese tě to vedle mě, pak se narovnej."
Trochu se ovládla, výsledkem však byla toporná nehybnost.
Perel se zasmál. "Chybí tomu půvab, ale bude to stačit."
Ve chvilce se ocitla vedle něj a ve vzpřímené poloze.
"Zkus se uvolnit, Lostaro."
Zamračila se na něj, avšak on se znovu zadíval nahoru. Neochotně vzhlédla také.
"Ještě žije, víš," zašeptal Perel.
"Kdo jí mohl něco takového udělat?"
"Ať to byl kdokoliv, musíme mu…jí… nebo jim poděkovat. Tenhle tvor pohlcuje magii. Požírá chodby."
"Všechny staré pověsti o dracích začínají tím, že jsou podstatou magie. Jak tedy může tenhle vůbec existovat?"
"Příroda vždy usiluje o rovnováhu. Síly se snaží o symetrii. Tento drak odpovídá všem ostatním drakům, jací kdy existovali a budou existovat."
Lostara zakašlala a odplivla si, poté se zachvěla. "Říšská chodba, Perele. Co tu bylo, než se to… obrátilo v popel?"
Podíval se na ni a přimhouřil oči. Pokrčil rameny a smetl si prach ze šatů. "Nevidím důvod setrvávat na tomto příšerném místě -"
"Říkal jsi, že tam dole je brána - určitě jsi nemyslel tuhle -"
"Ne. Za tou římsou. Tuším, že naposledy ji použili ti, kdo přibili toho draka na kříž. Kupodivu za sebou bránu neuzamkli."
"Neopatrnost."
"Spíš přehnaná sebedůvěra, řekl bych. Tentokrát sestoupíme opatrněji, souhlasíš? Nemusíš se hýbat - nech to na mně."
"Ten návrh se mi z principu nelíbí, Perele, ale ještě víc nenávidím, když nemám na vybranou."
"Ještě nemáš dost holých kostí, holka? Prostý, milý úsměv by byl stačil."
Upřela na něj ocelový pohled.
Perel si povzdechl. "Dobrý pokus, holka. Ještě na tom zapracujeme."
Jak letěli ke kraji římsy, Lostara se naposledy podívala nahoru, ale ne na saň, nýbrž na krajinu za ní. "Co si myslíš o té noční obloze, Perele? Nepoznávám souhvězdí… a na žádném nočním nebi jsem ještě nikdy neviděla takové zářící víry."
Spár zabručel: "Je to cizí obloha - tak cizí, jak jen může být. Díra vedoucí do cizích říší, bezpočtu cizích světů plných nepředstavitelných tvorů -"
"Ty to doopravdy nevíš, že ne?"
"Ovšemže nevím!" štěkl.
"Tak proč to prostě neřekneš?"
"Pochopitelně proto, že bylo mnohem zábavnější tvořivě hádat. Jak se může muž stát předmětem ženina zájmu, když bude pořád přiznávat, že něco neví?"
"Ty chceš, abych se o tebe zajímala? Proč jsi to neřekl rovnou? Teď budu samozřejmě viset na každém tvém slově. Mám ti taky obdivně civět do očí?"
Vrhl po ní ponurý pohled. "Muži vážně nemají naději, co?"
"Myslet si opak by byla typická ješitnost, Perele."
Pomalu klesali tmou. Koule kouzelného světla se jich zpovzdáli držela, za clonou zvířeného prachu byla rozmazaná a nezřetelná.
Lostara se podívala dolů a hned prudce zvedla hlavu a zavřela oči, jak se jí zmocnila závrať. Přes zaťaté zuby se zeptala: "Co myslíš, jak hluboko ještě klesneme?"
"Nevím."
"Mohl jsi mi dát lepší odpověď!" Když nic neřekl, podívala se na něj přivřenýma očima. Rozhodně vypadal sklesle.
"No tak?" vyjela na něj.
"Jestli jsou tohle hlubiny zoufalství, holka, tak jsme skoro tam."

Jak se ukázalo, uplynulo ještě asi sto úderů srdce, než dorazili na zaprášenou zem. Po chvíli dorazila i světelná koule a ozářila okolí. Stáli na skále poseté dalšími kostmi. Nikde nebyly vidět žádné stěny.
Magie, která je snesla dolů, se rozplynula. Perel udělal dva kroky a mávl rukou, jako by odhrnoval neviditelný závěs, a před nimi se objevil mihotavý obrys brány. Spár zabručel.
"Co teď?" chtěla vědět Lostara.

"Thyr. Nebo, abych byl přesnější, starší chodba, od které je Thyr odvozená. Nepamatuju si její jméno. Kurald něco. Tistejská. Ne edurská, ani andijská, ale jiná. A…" dodal ztišeným hlasem, "poslední tvorové, kteří ji použili, zanechali stopy."
Lostara si prohlížela práh. Stopy byly poněkud zastřené, avšak dosud viditelné. Draci. "Rozeznám nejméně troje," poznamenala po chvíli.
"Spíš šestery, možná i víc. Tyto dvoje -" ukázal, "- jsou po posledních tvorech, kteří tudy prošli. Byli hromsky velcí. To odpovídá na otázku, kdo dokázal přemoci otataralového draka. Jiní draci, pochopitelně. Přesto to nemohlo být snadné."
"Říkal jsi Thyr. Můžeme ji použít?"
"Nejspíš ano."
"Tak na co čekáme?"
Pokrčil rameny. "Pojď tedy za mnou."
Lostara vykročila za ním. Společně prošli bránou.
A vpadli do říše zlatého ohně. Všude kolem zuřily bouře a zakrývaly oblohu.
Stáli na sežehnuté stezce ze třpytivých krystalů. Poslední závan nesmírného žáru vyleštil ostrohranné kameny do bezpočtu barev. Místy byly vidět podobné plochy.
Přímo před nimi se zvedal sloup ve tvaru protáhlé pyramidy, celý spálený. Strana otočená k nim byla vyhlazená a byla na ní vyrytá slova v neznámém jazyce.
Vzduch Lostaru pálil v plicích a hned byla celá zpocená. Prozatím se to však dalo přežít. Perel došel ke sloupu.
"Musíme se odsud dostat!" křikla Lostara.
Ohnivé bouře byly ohlušující, ona si však byla jistá, že ji slyšel a rozhodl se, že to přejde.
Lostara málokdy snesla,"aby ji někdo ignoroval. Došla k němu. "Poslouchej mě!"
"Jména!" Otočil se k ní. "Jména! Jména těch, kdo uvěznili otataralového draka! Jsou všechna tady!"
Lostařinu pozornost upoutal sílící řev. Ohlédla se - zprava se k nim valila stěna plamenů. "Perele!"
Spár viditelně zbledl, couvl - a uklouzla mu noha. Dopadl tvrdě na zem. Sáhl pod sebe, a když ruku v rukavici zvedl, byla kluzká krví.
"Ty ses -"
"Ne!" Vyškrábal se na nohy - a oba uviděli stopu krve křižující stezku a mizející v plamenech na druhé straně.
"Někdo má potíže!" poznamenal Perel.
"Ty budeme mít i my, jestli se nepohneme!"
Ohnivá bouře nyní vyplňovala polovinu oblohy - žár -
Perel ji popadl za ruku a strhl ji za sloup -
- do jiskřivé jeskyně. Kde byla nacákaná krev, vsakující se do maleb na stěnách a stropě, a kde jim u nohou ležely kousky vysušeného válečníka.
T'lan Imass.
Lostara na něj ohromeně hleděla. Shnilá vlčí kožešina barvy pouště, zlomená dvojitá sekera z narudlého pazourku s kostěným toporem, téměř zcela ponořená v kaluži krve. Ať T'lan Imass zaútočil na kohokoliv, ten někdo se bránil. Válečník měl rozdrcený hrudník a obě paže utržené v ramenou. A byl bez hlavy. Po chvilce hledání hlavu našli u stěny.
"Perele - pojďme odsud."
Kývl a zaváhal.
"Co teď?"
"Tvá oblíbená otázka," podotkl a došel pro hlavu, než se k ní znovu obrátil. "Dobře. Půjdeme."
Zvláštní jeskyně se rozvlnila a zmizela. A oni stáli na sluncem vybělené skalní plošině nad skalnatou dolinou, kudy kdysi tekl potok.
Perel se na ni zakřenil. "Jsme doma." Zvedl příšernou hlavu a promluvil k ní. "Vím, že mě slyšíš, T'lan Imass. Najdu ti jako místo posledního odpočinku hezkou rozsochu ve větvích, pokud mi zodpovíš několik otázek."
Válečníkova odpověď měla zvláštní ozvěnu, mluvil zastřeně a zadrhával. "Co chceš vědět?"
Perel se usmál. "To je lepší. Za prvé tvoje jméno."
"Olar Shayn z Logros T'lan Imass. Z klanu Ibra Gholana. Narozen v roce dvouhlavého hada -"
"Olar Shayne, co jsi, ve jménu mistra Kápě, dělal v té chodbě? Koho jste se tam pokoušeli zabít?"
"Nesnažili jsme se, my jsme uspěli. Zasazené rány byly smrtelné. Zemře a mí druhové ho budou pronásledovat, aby tomu byli svědky."
"Ho? A koho přesně?"
"Falešného boha. Víc nevím. Dostal jsem rozkaz ho zabít. Teď mi najdi vhodné místo k odpočinku, smrtelníku."
"Najdu. Hned, jak uvidím nějaký strom."
Lostara si otřela pot z čela a šla si sednout na balvan. "On nepotřebuje strom, Perele," poznamenala s povzdechem. "Tahle římsa postačí."
Spár otočil hlavu tak, aby viděla do údolí. "Je to dost příjemné, Olar Shayne?"
"Je. Sděl mi své jméno a budu ti navěky vděčný."
"Navěky? Vlastně u tebe to asi není přehánění, že? Tedy, jsem Perel a má strašná společnice je Lostara Yil. Teď pro tebe najdeme nějaké bezpečné místo, ano?"
"Tvá laskavost je nečekaná, Perele."
"Vždycky je a vždycky bude," odvětil Spár a rozhlížel se po římse.
Lostara se na svého společníka užasle podívala, překvapilo ji, že cítí přesně totéž co T'lan Imass. "Perele, víš, kde

přesně jsme?"
Pokrčil rameny. "Hezky jedno po druhém, holka. Ocenil bych, kdybys mi dovolila vychutnat si okamžik, kdy konám milosrdenství. Aha! Tady je to správné místo, Olar Shayne!"
Lostara zavřela oči. Z popela a prachu… do písku. Alespoň byl doma. Teď zbývalo jen najít stopu jedné malazské dívky, která zmizela před mnoha měsíci. "Nic na tom není," zašeptala.
"Říkala jsi něco, holka?"
Otevřela oči. Perel dřepěl a kladl kolem hlavy nemrtvého válečníka kameny, aby se neviklala. "Ty nevíš, kde jsme, že ne?"
Usmál se na ni. "Myslíš, že je vhodná chvíle na tvořivý dohad?"
Lostaře hlavou proletěly myšlenky na vraždu, a nebylo to poprvé.

KAPITOLA TŘINÁCT

Není neobvyklé považovat chodby Meanas a Rašan za sestry. Nejsou však hry iluze a stínu hrou světla? V jisté chvíli tudíž hledání rozdílů mezi těmito dvěma chodbami ztrácí význam. Meanas, Rašan a Thyr. Jen nejfanatičtější vyznavač těchto chodeb by proti tomu něco namítal. Aspektem, jejž mají všechny tři společný, je rozkolísanost, jejich hrou všech her je nejasnost. Vše je klam a mam. V nich nic - vůbec nic - není takové, jak se zdá.

Předběžná analýza chodeb
Konoralandas

N
a jižním konci zničeného města se shromáždilo patnáct set pouštních válečníků a jejich bílí koně vypadali v mračnech jantarového prachu jako přízraky. Pod zlatavými telabami se tu a tam matně zaleskly jejich kroužkové kazajky a šupinové hauberky. Jezdce doprovázelo pět set náhradních koní.
Korbolo Dom stál vedle ša'ik a Neviditelných rukou na omšelé plošině, jež kdysi byla základem chrámu či nějaké veřejné budovy a odkud na válečníky dobře viděli.
Napanský odpadlík bezvýrazně přihlížel, jak Leoman S cepy přijíždí, aby mohl naposledy promluvit s vyvolenou. On sám se nenamáhal s nějakým falešným požehnáním, protože by byl velice rád, kdyby se Leoman už nevrátil. A pokud by se náhodou vrátil, tak rozhodně ne se slávou. A třebaže se na jeho zjizveném obličeji žádný z těchto pocitů neobjevil, předobře věděl, že Leoman si o tom, jaké k němu Korbolo chová city, nedělá žádné iluze.
Byli spojenci jen tak daleko, dokud oba sloužili ša'ik. A i to bylo mnohem méně jisté, než by se na první pohled zdálo. Malažan si také nemyslel, že by si vyvolená nevšimla, jaká zášť a nepřátelství mezi jejími generály panuje. Ona nevěděla pouze o plánech, které se pomaloučku začínaly naplňovat a měly za cíl její skon. Tím si byl Korbolo jistý. Jinak už by dávno něco podnikla.
Leoman zastavil koně před plošinou. "Vyvolená! Nyní vyrazíme, a až se vrátíme, přinesu ti zprávu o malazském vojsku. O jeho složení. O tom, jak rychle pochoduje -"
"Ne však o jejich odvaze," přerušila jej ša'ik stroze. "Žádné boje, Leomane. První krev jejího vojska bude prolita tady. Mou rukou."
Leoman stiskl rty do úzké čárky a kývl. "Kmeny na ně budou podnikat nájezdy, vyvolená. Pravděpodobně dřív, než urazí lígu od hradeb Arenu. Jejich krev už byla prolita -"
"Nechápu, jak by takové menší půtky mohly znamenat rozdíl," opáčila ša'ik. "Tyto kmeny posílají své válečníky sem - každý den přicházejí další. Tvůj oddíl bude největší, jakému pobočnice dosud čelila - a to já nechci. Už mi neodporuj, Leomane, jinak ti zakážu opustit Raraku!"
"Jak pravíš, vyvolená," zachraptěl Leoman a překvapivě modré oči upřel na Neviditelné ruce. "Budeš li něco potřebovat, dědo, vyhledej Mathoka."
Korbolo zvedl obočí.
"Říkáš zvláštní věci," podotkla ša'ik. "Neviditelné ruce je přece pod mou ochranou."
"Jde pochopitelně jen o bezvýznamné věci," odtušil Leoman, "jaké by tebe jen zbytečně rozptylovaly, vyvolená. Koneckonců, musíš připravit vojsko -"
"Tímto úkolem," skočil mu do řeči Korbolo, "vyvolená pověřila mě, Leomane."
Pouštní válečník se jen usmál a zvedl otěže. "Kéž tě chrání Smršť, vyvolená."
"I tebe, Leomane."
Muž zajel zpátky k čekajícím válečníkům.
Kéž jsou tvoje kosti vybělené a lehké jako pírko, Leomane S cepy. Korbolo se otočil k ša'ik. "Neposlechne tě, vyvolená."
"Pochopitelně."
Napan zamrkal a přimhouřil oči. "Pak by bylo šílenství zvednout kvůli němu písečnou stěnu."
Obrátila se k němu s tázavým výrazem. "Ty se tedy vojska pobočnice bojíš? Neopakoval jsi mi snad mnohokrát, jak dokonale jsi vycvičil naše oddíly, o kolik převyšují ty její? V disciplíně, v odvaze? Tady nebudeš čelit Houfci Jednorukého. Je to roztřesený houf rekrutů, a i kdyby se trochu zocelili v menších střetech, jakou naději mají proti tvým Psobijcům? A co se pobočnice týče… tu přenechej mně. Na tom, co Leoman se svými patnácti stovkami pouštních vlků udělá, tudíž nezáleží. Nebo snad opravuješ své dřívější názory, Korbolo Dome?"
"Samozřejmě že ne, vyvolená. Ale vlk jako Leoman by měl zůstat na vodítku."

"Na vodítku? Chtěl jsi raději říct zemřít. Ne vlk, ale vzteklý pes. On ale nezemře, a jestli opravdu je vzteklý pes, tak kam by bylo lepší ho poslat než proti pobočnici?"
"Febryl tě čeká ve svém stanu," pravila ša'ik. "Z tvého zpoždění začíná být netrpělivý, Korbolo Dome. Nemusíš se tu déle zdržovat."
Z horka k ledu. Malažan si nevěřil natolik, aby promluvil, a když ho vyvolená posunkem propustila, málem sebou trhl. Po chvíli konečně našel hlas. "Měl bych tedy zjistit, co chce," zavrčel.
"Nepochybně to považuje za důležité," zamumlala ša'ik. "Ta jeho útočnost a domýšlivost jsou, myslím, vady všech stárnoucích lidí. Radím ti, abys ho uklidnil, Korbolo Dome, a zpomalil jeho bušící srdce."
"Rozumná rada, vyvolená." Zasalutoval a zamířil ke schodům dolů z plošiny.

Když za nimi Napanovy kroky utichly, Heborik si povzdechl. "Ten ubožák byl úplně bez sebe. Chceš je vylekat, aby začali jednat? Když je teď Leoman pryč? A Toblakai taky? Komu vlastně ještě můžeš věřit, holka?"
"Věřit? Myslíš, že věřím někomu kromě sebe, Heboriku? Starší ša'ik možná věřila… Leomanovi a Toblakajovi. Když se ale podívají na mě, vidí podvodnici - to je mi docela jasné, tak se mě nepokoušej přesvědčit o opaku."
"A co já?" chtěl vědět Heborik.
"Ach, Neviditelné ruce, konečně jsme se k tomu dostali, že? Dobře, budu mluvit jasně. Neodcházej. Neopouštěj mě, Heboriku. Ne teď. To, co tě straší, může počkat do konce bitvy. Až to skončí, rozšířím moc Smršti - až na sám kraj Otataralového ostrova. V chodbě bude tvá cesta snadná. Jinak, jak už jsi tvrdohlavý, se bojím, že tak dlouhou cestu bys nepřežil."
Podíval se na ni, i když viděl jen rozmazanou skvrnu obalenou bílou telabou. "Existuje něco, co bys nevěděla, holka?"
"Žel, příliš mnoho. Například L'orik. Ten je pro mě skutečnou záhadou. Zřejmě dokáže odrazit i starší magii Smršti a vyhýbá se všem mým pokusům poznat jeho duši. Ale tobě, myslím, odhalil hodně."
"Bylo to důvěrné, vyvolená. Je mi líto. Můžu ti prozradit jen toto: L'orik není tvůj nepřítel."
"To pro mě znamená víc, než asi tušíš. Není můj nepřítel. Znamená to tedy, že je mým spojencem?"
Heborik neřekl nic.
Ša'ik si po chvíli vzdychla. "Dobrá. V nejdůležitějších věcech zůstává záhadou i nadále. Co mi můžeš povědět o Bidithalově bádání v jeho staré chodbě? V Rašan?"
Heborik naklonil hlavu na stranu. "Odpověď na tuto otázku, vyvolená, závisí na tom, kolik toho víš. O chodbě bohyně - zlomku starší chodby, kterou je Smršť."
"Kurald Emurlahn."
Kývl. "Správně. A co víš o událostech vedoucích k jejímu odtržení?"
"Málo, jen to, že její praví vládci již neexistují, a ona je tudíž zranitelná. Důležité však je toto: Smršť je největším zlomkem v této říši. A její moc roste. Bidithal se chce považovat za jejího prvního - a předposledního - velekněze. Nechápe, že žádná taková role není. Já jsem velekněžka. Jsem vyvolená. Jsem jediným smrtelným projevem bohyně Smršti. Bidithal chce obklopit Rašan Smrští, nebo naopak použít Smršť, aby říši stínu zbavil jejích falešných vládců."
Odmlčela se a Heborik vycítil, že krčí rameny. "Ti falešní vládci kdysi vedli Malazskou říši. Všichni jsme tady, připravení k jedinečnému střetu. Avšak každý z nás od té bitvy čeká něco jiného. Nejtěžší je spojit všechny ty různorodé pohnutky v jeden vzájemně prospěšný cíl."
"To je skutečná výzva," pravil Heborik.
"A proto potřebuju tebe, Neviditelné ruce. Potřebuju se dozvědět tajemství, které znáš -"
"O L'orikovi nemůžu nic říct -"
"Ne tohle tajemství. Ne, tajemství, co chci znát, je ve tvých rukou."
Polekaně sebou trhl. "V mých rukou?"
"Ten nefritový obr, kterého ses dotkl - dokáže porazit otataral. Ničí ho. Musím zjistit jak. Musím vědět, co platí na otataral, Heboriku."
"Ale Kurald Emurlahn je starší chodba, ša'ik - a meč pobočnice -"
"Zničí výhodu, kterou mám ve svém velemágovi. Uvažuj! Ona ví, že Smršť svým mečem nezruší… ani se o to nebude pokoušet! Ne, místo toho vyzve mé velemágy. Odstraní je z pole. Bude se mě snažit odloučit -"
"Jestli ale nedokáže porazit Smršť, co na tom záleží?"
"Smršť totiž zase nedokáže zničit ji!"
Heborik mlčel. Tohle slyšel poprvé, ale po chvíli přemýšlení mu to začalo dávat smysl. Kurald Emurlahn možná byla starší chodba, ale byla také rozbitá na kusy. Oslabená, prošpikovaná Rašan - prostě chodba, která je skutečně nechráněná vůči účinkům otataralu. Moc meče pobočnice a bohyně Smršti ša'ik se nakonec vyruší navzájem.
A výsledek bude záviset na vojácích. Pak otataral zničí kouzla velemágů. A tím zůstane vše v rukou Korbolo Doma. A Korbolo to ví, má vlastní ambice. Bohové, holka, to je ale zmatek. "Žel, vyvolená," zabručel, "nemůžu ti pomoct, protože nevím, proč na mě otataral neúčinkuje. Můžu tě však varovat. S mocí nefritového obra není radno manipulovat. Neměl bych to dělat já, ani ty. Chce li se jí bohyně Smršti zmocnit, ošklivě si to odskáče - nejspíš bude zničena."
"Pak to musíme zjistit, aniž bychom se vzdali výhody."
"A jak, ve jménu mistra Kápě, toho máme dosáhnout?"
"Chci, abys mi na to odpověděl ty, Heboriku."
Já? "V tom případě jsme ztracení. Já tu cizí moc v nejmenším neovládám. Vůbec jí nerozumím!"
"Zatím možná ne," opáčila s mrazivou jistotou v hlase. "Ale pořád se k tomu blížíš, Heboriku. Pokaždé, když se napiješ hen'barového čaje."
Čaj? Ten, který jsi mi dala, abych se zbavil nočních můr? Říkala jsi, že čerpáš ze znalostí starší ša'ik. Myslel jsem si, že je

to dar ze soucitu. Dar… Cítil, jak se v něm cosi hroutí. Pevnost v poušti mého srdce, měl jsem vědět, že bude z písku. Otočil se. Slepý, ochromený, nevnímal, co ša'ik říká, ani žár nemilosrdného slunce.
Zůstat?
Už nedokázal odejít.
Řetězy. Vytvořila pro mě dóm řetězů…

Mladší Felisín došla k šachtě a nahlédla dolů. Slunce již nedosáhlo až na dno, kde panovala tma. Nebyl vidět ani oheň, což potvrzovalo, že v Leomanově noře se neusídlil nikdo nový.
Za ní cosi zaškrábalo. Kolem základů zdi se připlazil bývalý Toblakajův majitel. Sluncem spálenou kůži měl pokrytou prachem a výkaly a z pahýlů na koncích rukou a nohou mu vytékala kalná, šedá tekutina. Na loktech a kolenou se mu objevovaly první známky malomocenství. Upřel na Felisín krví podlité oči a usmál se. "Ach, dítě. Považuj mě za svého pokorného sluhu. Mathokův válečník -"
"Co o tom víš?" chtěla vědět.
Usmál se ještě víc. "Přináším zprávu. Považuj mě za svého pokorného sluhu. Pokorného sluhu všech. Ztratil jsem jméno, víš to? Kdysi jsem ho znal, ale zmizelo mi. Dělám, co se mi řekne. Přináším zprávu. Mathokův válečník. Nemůže se s tebou sejít. Nechce být viděn. Chápeš? Tam, za náměstím, v zapadlých troskách. Čeká."
Usoudila, že utajení dává smysl. Jejich útěk z tábora ho vyžadoval, ačkoliv bylo mnohem pravděpodobnější, že pod dohledem bude Heborik Neviditelné ruce. A on se před několika dny zavřel do svého stanu a odmítal všechny návštěvníky. Přesto ocenila Mathokovu opatrnost. Ačkoliv nevěděla, že do spiknutí je zapleten i Toblakajův otrokář.
"V tom zapadlém chrámu?" zeptala se.
"Ano, tam. Považuj mě za svého pokorného sluhu. Běž. On čeká."
Vydala se přes náměstí. Pod palmami se usadily stovky nuzáků a nebylo tu ani stopy po nějakém pořádku - celé místo páchlo močí a výkaly a čvachtala tu ohavná břečka. Když zamířila k troskám, provázel ji prudký kašel, mumlané prosby a požehnání.
Základ chrámové zdi jí sahal asi k pasu a za ní vedly dolů schody. Slunce již kleslo natolik, že dole panovala tma. Felisín se nad schodištěm zastavila a nahlížela dolů ve snaze proniknout temnotou. "Jsi tam?" zavolala.
Z druhé strany se ozval slabý zvuk. Něco se tam pohnulo.
Sešla dolů. Podlaha pokrytá pískem byla ještě teplá. Opatrně pokračovala v cestě.
Asi deset kroků od protější zdi ho konečně uviděla. Seděl zády ke kameni. Přílba a šupinová zbroj na prsou se mu leskly.
"Měli bychom počkat, až se setmí," řekla Felisín a přiblížila se. "Pak zajdeme do stanu Neviditelných rukou. Čas přišel - už se nemůže dál schovávat. Jak se jmenuješ?"
Žádná odpověď.
Něco černého a dusivého se jí přitisklo na ústa a byla zdvižena ze země. Černá chapadla se kolem ní ovinula jako hadi, sevřela jí paže a spoutala kopající nohy. Ve chvilce visela nehybně kousek nad podlahou.
O tvář se jí otřel pokroucený prst. Vykulila oči, když jí do ucha zašeptal hlas: "Nejsladší dítě. Mathokův divoký válečník pocítil laskání Rašan o chvíli dřív. Smůla. Teď tu jsem jenom já. Jenom pokorný Bidithal, aby tě přivítal. Aby se potěšil tvým vzácným tělem a zanechal za sebou jen hořkost, nic než mrtvé místo uvnitř. Je to nezbytné, pochop."
Svraštělýma rukama ji hladil, tahal, štípal a osahával. "To, co musím udělat, mi nepřináší žádnou zvrácenou rozkoš. Děti Smrští musí být jalové, dítě, aby se staly dokonalým odrazem bohyně samotné - ach, ty jsi to nevěděla, viď? Bohyně nedokáže tvořit. Jenom ničit. Což je nepochybně zdrojem jejího vzteku. A tak to musí být i s jejími dětmi. Moje povinnost. Můj úkol. Nezbývá ti nic jiného než se podvolit."
Podvolit se. Už to bylo dávno, co se naposledy musela podvolit, vzdát se všeho, co v sobě měla. Už to bylo dávno, kdy dovolila, aby temnota pohltila vše, čím byla. Před lety nevěděla, jak velká to je ztráta, protože neznala nic než bídu, hlad a zneužívání.
To vše se ale změnilo. Pod ochrannými křídly ša'ik poznala, co je to nedotknutelnost.
A právě to se nyní Bidithal pokoušel zničit.

Tvor, jenž kdysi v Genabakis býval otrokářem, ležel na podestě a usmál se nad Bidithalovými slovy, a pak se usmál ještě víc, když Felisín začala tlumeně křičet. Oblíbené dítě Karsy Orlonga bylo v rukou toho chorého starce. A to, co jí udělá, už nebude možné napravit.
Chorý stařec k němu byl laskavý, sliboval mu dary. Nejen že mu brzy vrátí ruce a nohy, ale slíbil i pomstu na Teblorovi. Znovu najde své jméno. Věděl, že ano. A s ním zmizí všechen zmatek a ostatní na náměstí ho přestanou bít. Budou muset, protože on se stane jejich pánem.
Zaplatí za to, co udělali. Každý zaplatí. A on brzy najde své jméno.
Přišel pláč. Smích zoufalství, prudké křeče.
Holka už se na něj nebude koukat s odporem. Jak by mohla? Odteď bude jako on. Byla to dobrá lekce. Poskytnutá s krutostí - to viděl i otrokář, nebo si to aspoň uměl představit, a cukal sebou nad obrazy, které se mu vynořovaly v hlavě. Ale pořád to byla dobrá lekce.
Byl čas odejít - zdola se blížily kroky. Odplazil se zpátky na denní světlo a zvuk, jaký jeho pohyb vydával na štěrku a střepech, zvláštně připomínal chřestění řetězů. Jako by za sebou vlekl řetězy.

I když to nikdo neviděl, v L'orikově stanu chvíli po poledni vzplálo zvláštní světlo. Jen na chviličku, vzápětí už bylo vše zase normální. Teď, když se blížil soumrak, světlo nakrátko zazářilo znovu a hned zhaslo, opět bez povšimnutí.

Velemág se vypotácel z narychlo otevřeného portálu své chodby. Byl zmáčený krví. Vklopýtal se svým břemenem na podlahu pokrytou vydělanou kůží, klesl na kolena, přitáhl si pochroumané zvíře do náruče a hladil je po husté, slepené srsti. Konečně přestalo kňučet bolestí. Milosrdně, protože každý tichý zvuk mu znovu zlomil srdce.
Velemág pomalu sklonil hlavu, přemožen žalem, který při svých zoufalých, neúčinných snahách zachránit starodávného démona musel tak dlouho potlačovat. Nenáviděl se a proklínal svou samolibost. Příliš dlouhé odloučení, příliš dlouhé přípravy, jako by v ostatních říších nehrozilo žádné nebezpečí.
Teď byl jeho zmok mrtev a místo, které dříve zaujímal v Lyrikově nitru, bylo nyní prázdné. A zvětšovalo se, stravovalo jeho duši, jako to nemoc dělá se zdravým tělem. Neměl žádnou sílu, protože vztek z něj vyprchal.
Pohladil šelmu po krví pokryté hlavě a znovu užasl nad tím, jak v něm její ošklivý čumák - nyní nehybný a zbavený bolesti - mohl otevřít bezedný pramen lásky. "Ach, příteli, byli jsme si podobnější, než jsme tušili. Ne… ty jsi to věděl, viď? Proto ten věčný smutek ve tvých očích, který jsem viděl, ale nevšímal jsem si ho, pokaždé, když jsem přišel na návštěvu. Byl jsem si tolik jistý, že to je klam, víš. Tolik jsem věřil, že můžeme nepozorovaně pokračovat a udržovat iluzi, že náš otec je stále s námi. Byl jsem…" Zhroutil se a nějakou dobu nedokázal promluvit.
Mohl za to jen on sám. Byl tady, nechal se polapit do osidel ubohých her, když měl svému zmokovi hlídat záda - jako mu on hlídal záda po celá staletí.
V každém případě to bylo těsné - o jednoho T'lan Imass míň a výsledek mohl být jiný - ne, teď sám sobě lžeš, Uoriku. Tu škodu napáchal hned první úder sekerou, ten zasadil smrtelnou ránu. Vše, co se udalo poté, bylo zrozeno ze vzteku umírajícího. Ach, můj miláček nebyl žádný slaboch a válečník s kamennou sekerou za tu ránu zaplatil. A věz jedno, příteli, druhého jsem nechal roztrouseného mezi ohni. Jen klanový vůdce mi unikl. Ale já ho dostanu. To přísahám.
Musí to však chvíli počkat. Přinutil se myslet jasně. Zmok, jenž mu ležel na klíně, se pomalu vytrácel, mizela samotná jeho podstata. Kurald Thyrllan již nikdo nechránil. Jak se T'lan Imass podařilo do chodby proniknout, zůstávalo záhadou, ale dokázali to a splnili úkol, jaký si předsevzali, se svou legendární krutostí.
Vycítí Liosanové jeho smrt? Nejdřív možná jen senešalové. Povědí o tom ostatním? Ne, jestli se na chvíli zastaví a zamyslí se nad tím. Pochopitelně byli celou dobu obětí klamu. Osrik zmizel - jejich bůh byl pryč - a Kurald Thyrllan byla zralá k obsazení. I senešalové si nakonec uvědomí, že kdyby za mocí, jež odpověděla na jejich modlitby, opravdu stál Osrik, tři ťlanimasští válečníci by zdaleka nestačili. Můj otec je ledajaký, ale slabý rozhodně nikoliv.
Na podlahu sklouzl svraštělý předmět velikosti ptáčka. L'orik na něj zíral a pak si pomalu ovinul ruce kolem ramen. Potřebuju… potřebuju… pomoc. Otcovy společníky. Kterého z nich? Anomandera Dlouhý vlas? Ne. Společník, ano, ale občasný, nikdy nebyl Osrikův přítel. Paní Závist? Bohové, ne! Caladana Chmura… ale on dnes vláčí vlastní břemeno. Zůstává tedy jediný…
L'orik zavřel oči a zavolal královnu snů. "Tvým pravým jménem, T'riss, s tebou chci mluvit. Ve jménu Osrika, otce mého, vyslyš mou modlitbu…"
Před očima se mu pomalu vytvarovala scéna, místo, jež neznal. Formální zahrada, vysoké zdi, kruhové jezírko uprostřed. Ve stínu rostlin čekaly mramorové lavičky. Spáry mezi dlažebními kameny kolem jezírka byly vysypané jemným bílým pískem.
L'orik přistoupil k jezírku a zadíval se na hladinu.
Kde v inkoustové tmě plavaly hvězdy.
"Podoba tu je."
Obrátil se po křišťálovém hlase a na kraji jezírka uviděl sedět ženu. Vypadala nejvíc na dvacet a dlouhé vlasy měla jako měděné zlato. Bledý, srdcovitý obličej, oči světle šedé. Nedívala se na něho, vlahé zraky místo toho upírala na nehybnou hladinu jezírka. "I když," dodala s lehkým úsměvem, "jsi odvedl dobrou práci, abys zakryl své liosanské rysy."
"My takové věci umíme, královno snů."
Kývla a pořád se mu nepodívala do očí. "Jako všichni Tisteové. Anomander kdysi strávil téměř dvě století v převleku za královského tělesného strážce… člověka, a užil stejné prostředky jako ty."
"Paní," řekl L'orik, "můj otec -"
"Spí. Všichni jsme si tenkrát zvolili, L'oriku. Za námi se táhnou naše stezky, dlouhé a hluboko vyšlapané. Představa, že bychom se po nich měli vracet, je plná hořkosti a dojemnosti. A přece ti z nás, kdo zůstávají… vzhůru, mají dojem, že také jen spí. Nekonečné návraty, přesto každý krok, který učiníme, vede dopředu, protože stezka sama se točí v kruhu. Nás to však - a v tom právě tví skutečná dojemnost - nikdy nezpomalí."
"Malažané tomu říkají ‚pitomá naivita'."
"Poněkud drsné, ale docela přesné," poznamenala a natáhla ruku s dlouhými prsty k vodě.
L'orik se díval, jak její ruka mizí pod povrchem, ale zdálo se, že se probudila scéna kolem nich, slabě se rozvlnila, vlnky se rozběhly. "Královno snů, Kurald Thyrllan ztratila svého ochránce."
"Ano. Tellann a Thyr si byly vždy blízké, a teď ještě víc."
Zvláštní poznámka… bude si to muset promyslet později. "Sám to nedokážu -"
"Ne, to nedokážeš. Tvá stezka bude brzy plná nebezpečenství, L'oriku. Proto jsi přišel ke mně v naději, že najdu vhodného… ochránce."
"Ano."
"A ve svém zoufalství ses rozhodl, že mi budeš důvěřovat… přestože si důvěru nezasloužím -"
"Byli jste s mým otcem přátelé!"
"Přátelé? L'oriku, byli jsme příliš mocní, abychom poznali přátelství. Naše usilování bylo příliš dravé. Válčili jsme se samotným chaosem a občas i mezi sebou navzájem. Bojovali jsme, abychom vytvořili vše, co mělo následovat. A někteří z nás tu bitvu prohráli. Nechápej mě špatně, k tvému otci nechovám žádné nepřátelství. Byl stejně

nevyzpytatelný jako my ostatní - oblouzeni jsme byli všichni stejně, možná to byla jediná věc, kterou jsme měli společnou."
"Ty mi nepomůžeš?"
"To jsem neřekla."
L'orik čekal.
Dál držela ruku pod klidnou hladinou jezírka a pořád ještě se mu nepodívala do očí. "Chvíli to potrvá," podotkla. "A zatím bude pokračovat současná… zranitelnost. Někdo mě napadá, ale vhodná příležitost bude vytvořena až za nějakou dobu. A má volba tě, myslím, nepotěší. Do té doby…"
"Ano?"
Pokrčila rameny. "Měli bychom doufat, že entity, které by mohly mít zájem, budou vhodně zaměstnané."
Všiml si, jak se její výraz náhle změnil, a když znovu promluvila, znělo to naléhavě. "Vrať se do své říše, L'oriku! Další kruh byl uzavřen - strašným způsobem." Vytáhla ruku z jezírka.
L'orik zalapal po dechu.
Ruku měla pokrytou krví.
Velemág otevřel oči. Opět klečel ve svém stanu. Setmělo se a zvenčí sem doléhaly tlumené, klidné zvuky. Město se chystalo k večeři. Ano, věděl, že se přihodilo něco hrozného. Znehybněl a zapátral po okolí. Jeho moc - tak oslabená, tak roztřesená -"Bohové pod námi!" Vír násilí, zauzlený, vyzařující vlny agónie - tmou se plazila postava, malá, schoulená do sebe, v roztrhaných šatech nasáklých krví.
L'orik vyskočil a zoufalstvím se mu zatočila hlava. Vyběhl ze stanu.
Našel její stopu, krvavou šmouhu v písku a prachu, vedoucí ven z trosek do zkamenělého lesa. Instinktivně věděl, že míří na posvátný palouk, který vytvořil Toblakai.
Žádnou útěchu tam však nenajde. Bylo to jen další bydliště falešných bohů. A Toblakai byl pryč, vydal se zkřížit čepele se svým vlastním osudem.
Ji však jasné myšlení opustilo. Cítila jen bolest, jež zažehla pudovou touhu uprchnout. Plazila se pryč jako každý umírající tvor.
Zahlédl ji na kraji háje, malou, ucouranou, pohybovala se nesmírně pomalu. Došel k ní a chtěl jí položit ruku na hlavu, na zpocené vlasy. Se zakvílením ucukla a zaryla mu prsty do ruky. "Felisín! Je pryč! To jsem já, L'orik. Se mnou jsi v bezpečí. V bezpečí -"
Ona se však pořád snažila uniknout.
"Zavolám ša'ik -"
"Ne!" zavřískla a stočila se na písku do klubíčka. "Ne! Ona ho potřebuje! Pořád ještě ho potřebuje!" Mluvila nezřetelně, jak měla rozražené rty, ale rozumět jí bylo.
L'orik se svezl do písku, hrůzou oněmělý. Takže ne jenom zraněný tvor. Myslelo jí to dost jasně, aby dokázala zvažovat, počítat, odložit stranou… "Ona to zjistí, holka - nemůže ti pomoct, ale bude to vědět."
"Ne! Ne, když mi pomůžeš. Pomoz mi, L'oriku. Jenom ty - ani Heborik ne! On by chtěl Bidithala zabít, a to nejde."
"Heborik? Já chci Bidithala zabít!"
"To nesmíš. Nedokážeš to. On má moc -"
Všiml si, jak se otřásla.
L'orik zaváhal a řekl: "Mám léčivé masti, elixíry… ale musíš zůstat chvíli schovaná."
"Tady, v Toblakajově chrámu. Tady, L'oriku."
"Přinesu ti vodu. A stan."
"Ano!"
Vztek, který v něm hořel, se stáhl do doběla rozžhaveného jádra. Snažil se ovládnout, a jeho odhodlání oslabovaly pochyby, zda dělá správnou věc. Tohle bylo… obludné. Nedalo se to přejít. Bylo nutné něco udělat.
Zamrazilo ho, když si uvědomil, že ještě obludnější je, že nebezpečí všichni znali. Věděli jsme, že ji chce. Ale nic jsme neudělali.

Heborik ležel nehybně ve tmě. Nejasně vnímal, že má hlad a žízeň. Zjistil, že hen'barový čaj v dostatečném množství zatlačuje potřeby vnějšího světa do pozadí.
Plul na rozbouřeném moři, připadalo mu věčné. Čekal, pořád čekal. Ša'ik chtěla pravdu. Bude ji tedy mít. A pak s ní skoncuje.
A nejspíš i se životem.
Budiž. Dožil se vyššího věku, než čekal, a těch několik týdnů a měsíců navíc za tu námahu rozhodně nestálo. Odsoudil k smrti svého boha, a Fener ho teď nepřivítá, až konečně vystoupí ze svého těla. Vlastně ani mistr Kápě ne.
Zřejmě se již neprobudí - vypil mnohem víc čaje než kdy předtím, a pil ho úplně horký, když měl čaj největší sílu. Nyní plul na tmavém moři, neviditelná tekutina ho hřála na kůži a tak tak se udržel na hladině, jak se mu přelévala přes údy, hruď i obličej.
Nefritového obra vítal. Celou duší. Nadání nadpřirozeného vidění ho dávno opustilo, přestal vídat tajemství skrytá před většinou zraků - tajemství starých časů, tajemství historie. Byl starý a slepý.
Voda se mu přelila přes obličej.
A cítil, jak se potápí - do moře hvězd kroužících v temnotě, a přece je viděl jasně. V obrovské dálce pluly matnější koule, shlukovaly se kolem ohnivých hvězd, a jemu to došlo jako rána kladivem. Hvězdy jsou jako slunce. Každá hvězda. Každá hvězda. A ty koule - to jsou světy, říše, každá jiná, a přece všechny stejné.
Propast nebyla tak prázdná, jak si zprvu myslel. Ale… kde tedy přebývají bohové? Tyto světy - jsou to chodby? Nebo

jsou chodby jen průchody, které je spojují?
Objevilo se cosi nového, a jak to připlouvalo blíž, zvětšovalo se to. Záblesk kalné zeleně, strnulé údy, podivně pokroucené, trup otočený, jako by ztuhl zrovna v rozběhu. Nahé tělo, kutálelo se a světlo hvězd si pohrávalo na nefritovém povrchu jako kapky deště.
A za ním další obr, tento rozbitý - noha a paže se mu odlomily, nicméně doprovázely zbytek při tiché, poklidné plavbě prázdnotou.
A další.
První obr proletěl kolem Heborika. Stařec cítil, že by stačilo natáhnout ruku a dotkl by se ho, ale věděl, že ve skutečnosti je mnohem dál. Objevil se obličej. Na člověka příliš dokonalý, oči otevřené, výraz příliš neurčitý, i když měl Heborik dojem, že v něm zachytil odevzdanost.
Byly jich desítky, vynořovaly se jakoby z jednoho místa v atramentových hlubinách. Každý měl jinou pózu. Někteří byli tak rozbití, že zůstal jen mrak úlomků a střepů, jiní byli dokonalí. Pluli černotou. Vojsko.
Avšak neozbrojené. Nahé, zdánlivě bezpohlavní. Byla v nich jistá dokonalost - souměrné proporce a bezvadný povrch - ukazující bývalému knězi, že obři nikdy nežili. Byly to konstrukty, sochy, třebaže ani dva nezaujímaly stejnou pózu či neměly stejný výraz.
Zmateně se díval, jak se kutálejí kolem. Napadlo ho, že by se mohl otočit a podívat se, jestli se jenom ztratí v dálce za ním nebo jestli se ocitl na břehu nekonečné řeky zeleného kamene.
On sám se pohyboval bez námahy.
Když se otočil, uviděl -
- a vykřikl.
Nevydal však žádný zvuk.
Temnotu protínala obrovská - neuvěřitelně velká - rudě lemovaná rána vyvrhující podél roztřepených okrajů plameny jako hnis. V proplétajících se chapadlech z ní vyrážely šedé víry chaosu.
A obři padali do té tlamy. Jeden po druhém. Mizeli v ní. Konečně to Heborikovi došlo.
Tak byl Chromý bůh přiveden na náš svět. Skrze tuto… tuto strašlivou trhlinu. A obři… ho následují. Jako vojsko svého velitele.
Nebo jako vojsko, jež někoho pronásleduje.
Objeví se všichni nefritoví obři někde v jeho říši? Připadalo mu to nemožné. Pokud by tomu tak bylo, museli by se objevit na mnoha místech. A rozhodně by neunikli pozornosti. Ne, trhlina byla obrovská, a než obři dorazili k zapomnění, které tam na ně čekalo, zmenšili se na pouhé tečky. A taková trhlina by dokázala spolknout tisíce světů.
Desítky, stovky tisíc světů.
Možná vše, co tu viděl, byla jen halucinace vyvolaná hen'barovou horečkou.
Jenže viděl příliš jasně a vidění bylo tak surově… cizí…, až usoudil, že je skutečné, nebo aspoň natolik pravdivé, aby dokázal pochopit, co vidí - sochy a rány, bouře a krvácení, nekonečné moře hvězd a světů…
Na chvilku se soustředil a znovu se obrátil. Aby viděl na to nekonečné procesí.
A už letěl k nejbližšímu obrovi. Zbývaly z něj jen trup a hlava, končetiny měl ulámané a kutálely se za ním. Obr se rychle zvětšoval, příliš rychle. Byl ohromný. Heborika zachvátila panika. Viděl dovnitř, jako by svět v nefritu byl ve stejném měřítku jako jeho. Důkazy, které měl před očima, byly děsivé.
Postavy. Těla jako jeho, lidská, tisíce a tisíce, všechna lapená uvnitř sochy. Lapená… a křičící, tváře zkřivené hrůzou. Obraceli se k němu, ústa otevřená v tichém křiku - varování, z hladu či strachu - nedalo se to poznat. Pokud křičeli, k němu žádný zvuk nedolehl.
Heborik přidal svůj němý výkřik a zoufale si přál uhnout soše z cesty. Protože si myslel, že konečně pochopil - ti lidé byli vězni, lapení v kamenném těle, trpící nějakými neznámými mukami.
Proletěl kolem, prudký vír za rozbitou sochou ho odhodil stranou. Jak se tak kutálel, zachytil další záblesk nefritu přímo před sebou.
Ruka.
Prst klesající dolů, jako by ho chtěl rozdrtit.
Heborik vykřikl, když ho prst zasáhl.
Necítil žádný dotek, ale čerň zmizela a moře bylo znenadání smaragdově zelené a studené jako smrt.
A Heborik se ocitl uprostřed davu kroutících se, ječících lidí. Řev byl ohlušující. Nemohl se hýbat - končetiny měl přimáčknuté k tělu. Nemohl dýchat.
Vězeň.
V hlavě mu hřměly hlasy. Bylo jich příliš mnoho a křičely v jazycích, jež neznal, natož aby jim rozuměl. Jako když rozbouřené moře naráží na pobřeží, ten zvuk do něj bušil, stoupal a klesal a rytmus se zrychloval, jak zelení začala prostupovat slabá narudlá záře. Heborik se nemohl otočit, ale nepotřeboval to, aby věděl, že je ve chvilce všechny pohltí trhlina.
Náhle melou pronikla slova, blízko, jako by mu někdo šeptal do ucha, a on jim rozuměl.
"Přišel jsi odtamtud. Co tam najdeme, Bezruký? Co leží za puklinou?"
Potom se ozval další hlas, silnější a velitelštější. "Kterému bohu nyní patří tvé ruce, starče? Pověz! Nejsou tu dokonce ani jejich stíny - kdo je pro tebe drží? Pověz!"
"Žádní bohové nejsou," přidal se další hlas, tentokrát ženský.
"To tvrdíš ry!" křičel jiný, plný zloby. "Na svém prázdném, jalovém, ubohém světě!"
"Bohové se rodí z víry a víra je mrtvá. Zavraždili jsme ji tou naší obrovskou inteligencí. Vy jste příliš primitivní -"
"Zabít bohy není těžké. Nejsnazší vražda ze všech. Není to ani měřítko inteligence. Ani civilizace ne. Vlastně

lhostejnost, s jakou jsou takové smrtící rány zasazovány, je jen jiná forma nevzdělanosti."
"Spíš zapomnětlivosti. Nakonec důležití nejsou bohové, teprve nějaký nesobecký skutek obdaří smrtelníka ctností -"
"Pokleknout před řádem? Ty slepá hlupačko -"
"Rád? Já mluvila o soucitu -"
"Tak jen do toho! Udělej tedy něco nesobeckého, Leandris! Ne, ještě lépe, odejdi."
"To může udělat jenom nováček, Casso. A měl by si s tím pospíšit."
Heborik se stočil a podařilo se mu zahlédnout své levé předloktí a zápěstí - ruka tam nebyla. Bůh. Bůh si vzal moje ruce.
A já to neviděl - ruce nefritového boha mi nedovolily to vidět -
Zvrátil hlavu dozadu a křik a jek náhle zesílily, byly ohlušující, otupující. Svět zrudl jako krev -
Něco ho zatahalo za ruce. Tvrdě. Jednou. Dvakrát.
Temnota.
Heborik otevřel oči. Nad sebou uviděl stanové plátno. Bylo chladno.
Unikl mu téměř nelidský zvuk. Stočil se v pokrývkách do klubíčka a jen se třásl.
Bůh. Bůh si mě našel.
Ale který bůh?
Byla noc, do východu slunce zbývalo snad jen zvonění. V táboře panovalo ticho, jen v dálce smutně vyli pouštní vlci.
Po chvíli se pohnul. Oheň vyhasl, lucerny nebyly zapálené. Odhrnul pokrývky a vstal.
A nevěřícně se zadíval na své ruce.
Zůstaly neviditelné, ale otataral byl pryč. Moc nefritu přetrvala a matně pulsovala. Zelení se však táhly černé pruhy.
Na hřbetech rukou měl ostré a jasné čáry, jež mu v trochu jiném úhlu dosahovaly až na předloktí.
Jeho tetování bylo pozměněno. A i v této hluboké tmě viděl, nadlidsky ostře, každá podrobnost byla ostrá jako za denního světla.
Cosi zašustilo a on zvedl hlavu - ale byla to jen rhizana, jež zlehka jako list přistála na střeše stanu.
Rhizana? Na střeše stanu?
Heborikovi náhle zakručelo v břiše. Znovu se zadíval na tetování. Našel jsem nového boha. Ne že bych nějakého hledal. A vím, kdo to je.
Naplnila ho hořkost. "Potřebuješ válečného jezdce, Trhači? Tak si ho prostě vezmeš. Ukradneš mu jeho vlastní život. Pravda, nestojí za moc, ale pořád je můj. Takhle verbuješ své vyznavače. Sluhy? Do Propasti, Trhači, ještě se toho musíš o smrtelnících hodně naučit."
A v téměř nehybném vzduchu ucítil… násilí. Odehrálo se však někde v dálce. O něco dříve byla prolita krev. Nejspíš nějaká domácí hádka. Bude se muset naučit nenechat se rozptylovat tím, co mu jeho nové smysly říkaly.
Tiše si pro sebe zabručel a zamračil se. "Tak dobře, Trhači. Zřejmě se oba musíme hodně učit. Ale nejdřív… něco k jídlu. A pití."
Když se zvedal, pohyboval se překvapivě plavně, a chvíli mu trvalo, než si všiml, že ho opustily všechny bolístky, loupání a bodání v kloubech. Měl plno práce, aby si naplnil žaludek.
Zapomenuty byly záhady nefritových obrů, bezpočet duší v nich uvězněných, rozeklaná rána v Propasti.
Zapomenut byl i ten slabě krví páchnoucí třes vzdáleného násilí…
Rozvíjející se smysly nutně přehlušily ostatní. Naštěstí si neuvědomoval nově nalezenou umanutost. Dvě pravdy, s nimiž tak dlouho žil, ho přestaly na nějakou dobu sužovat.
Žádné dary nejsou opravdu čisté. A příroda neustále usiluje o rovnováhu. Jenže rovnováha není prostá věc. V hmotném světě není možné najít náhradu jen tak. Mezi minulostí a přítomností tak byla nastolena poněkud chmurnější rovnováha.

Mladší Felisín otevřela oči. Usnula, ale po probuzení zjistila, že bolest nezmizela a hrůza toho, co jí udělali, zůstala také, i když podivně vychladlá.
V omezeném zorném poli, s hlavou položenou na písku, se jí přímo před očima objevil had. Pak si uvědomila, co ji probudilo - byli tu další hadi a plazili se přes ni. Desítky hadů.
Toblakajův palouk. Už si vzpomněla. Doplazila se sem. L'orik ji našel, ale hned zase odešel, aby přinesl léky, vodu, pokrývky a stan. Ještě se nevrátil.
Kromě šustění hadích těl bylo ticho. V kamenném lese se nepohnula jediná větvička, nebylo tu listí, které by se třepetalo v chladném vánku. Když si pomalu sedala, zaštípala ji krev zaschlá v záhybech kůže. Podbřiškem jí projela ostrá bolest a otevřená rána, kde jí odřízl kus masa - dole, mezi nohama - pálila.
"Až se stanu veleknězem Smršti, přinesu tento obřad našemu lidu, dítě. V novem světě, který vytvořím, ho zažijí všechna děvčata. Bolest pomine. Všechny vjemy pominou. Nic neucítíš, protože rozkoš do smrtelné říše nepatří. Rozkoš je temná stezka, poněvadž vede ke ztrátě sebeovládání. A to nesmíme dopustit. Ne mezi našimi ženami. Teď se připoj k ostatním, k těm, které jsem už napravil…
Pak dorazily dvě dívky s řeznými nástroji. Tiše ji povzbuzovaly a vítaly. Pořád dokola zbožně žvanily o ctnostech, které z toho vzejdou. Slušnost. Věrnost. Vzdání se choutek, ztráta tužeb. Samé dobré věci, říkaly jí. Vášně jsou prý prokletím světa. Copak to nebyla vášeň, co odlákalo její matku pryč, co způsobilo její samotu? To vášeň Felisín ukradla matku… odlákala ji od mateřských povinností…
Felisín se předklonila a plivla do písku. Pachuť jejich slov však nezmizela. Nebylo nic překvapivého na tom, že si něco takového mysleli a dělali muži. Ale že to dělaly i ženy… to bylo opravdu hořké sousto.
Jenomže se mýlily. Šly po špatné cestě. Ano, moje matka mě opustila, ale ne kvůli náruči nějakého milence. Ne, ona odešla do náruče mistra Kápě.

Tak Bidithal chce být velekněz, co? Ten hlupák. Ša'ik pro něj najde místo ve svém novém chrámu - nebo aspoň místo pro jeho lebku. Snad z ní udělá mísu, do které bude močit. A nebude to trvat dlouho.
Ale přesto… příliš dlouho. Bidithal si k sobě bere dívky každou noc. Vytváří vojsko zraněných a okradených. A ty budou dychtit po tom, aby se mohly podělit o svou ztrátu. Nakonec je v lidské přirozenosti proměnit ztrátu ve ctnost. Aby s ní člověk dokázal žít, aby si ji sám před sebou mohl ospravedlnit.
Zahlédla nejasný záblesk. Zvedla oči. Vyřezané tváře kolem ní zářily. Vydávaly šedé, kouzelné světlo. Za každou bylo… vědomí.
Toblakajovi bohové.
"Vítej, zlomená." Hlas zněl, jako když o sebe drhnou vápencové balvany. "Jmenuji se Ber'ok. Víří kolem tebe pomsta s takovou silou, že nás probudila. A nás to těší, dítě."
"Jsi Toblakajův bůh," vyhrkla. "Nemáš se mnou nic společného. A já s tebou taky nechci mít nic společného. Jdi pryč, Ber'oku. Ty i ostatní - jděte pryč."
"Utišíme tvou bolest. Stane se to mou zvláštní… povinností. Chceš pomstu? Budeš ji mít. Ten, kdo tě pošpinil, chce získat moc pouštní bohyně. Chce uloupit celý zlomek chodby a překroutit ho do své vlastní noční můry. Ach, dítě, i když si možná teď myslíš opak, tvé zranění není nijak důležité. Nebezpečí leží v Bidithalově ctižádosti. Je třeba vrazit mu do srdce nůž. Potěšilo by tě, kdyby ses stala tím nožem?"
Felisín mlčela. Nepoznala, která kamenná tvář patří Ber'okovi, a tak se jen dívala z jedné sochy na druhou. Z toblakajských válečníků nic nevyzařovalo, ve tmě před rozbřeskem byli šedí a bez života.
"Služ nám," pokračoval Ber'ok, "a my budeme na oplátku sloužit tobě. Odpověz rychle - někdo se blíží."
Všimla si mihotavého světla lucerny na pěšině. L'orik. "Jak?" zeptala se bohů. "Jak mi budete sloužit?"
"Zajistíme, že Bidithalova smrt bude odpovídat jeho zločinům a že bude… včasná."
"A jak se mám stát tím nožem?"
"Dítě," odpověděl bůh klidně, "už ses jím stala."

KAPITOLA ČTRNÁCT

Teblorové si dávno vysloužili pověst vrahů dětí, pověst těch, kdo zabíjejí bezmocné, vraždících démonů seslaných na Nathie jako zcela nezasloužená kletba. Čím dřív budou Teblorové ve svých horských pevnostech vyhlazeni, tím dřív se vzpomínka na ně začne vytrácet. Dokud nebudou Teblorové jen jméno užívané ke strašení dětí, považujeme naši věc za jasnou a oprávněnou.

Křížová výprava z roku 1147
Ayed Kourbourn

V
lci klusali téměř zářící mlhou a oči se jim blýskaly, když k němu otočily mohutné hlavy. Jako kdyby byl los a klopýtal hlubokým sněhem. Obrovská zvířata s ním držela krok jako přízraky, s nesmiřitelnou trpělivostí dravců, ačkoliv nebylo příliš pravděpodobné, že tyto horské šelmy už někdy pořádaly lov na teblorského válečníka.
Karsa nečekal, že tu najde sníh, zvlášť když ho cesta vedla podél severního okraje zubatého pohoří - naštěstí nemusel šplhat žádnými průsmyky. Napravo, necelé dvě lígy daleko, stále rozeznával okrové písky pouštní kotliny, a velmi dobře věděl, že tam dole žhne slunce - stejné slunce, které mu tady nahoře připadalo jako rozmazaná koule studeného ohně.
Sníh mu sahal do půli lýtek a zpomaloval jeho běh. Vlci naopak klusali po ztvrdlém povrchu a jen občas se jim tlapa zabořila hlouběji. Mlhu obklopující lovce i kořist ve skutečnosti tvořily krystalky sněhu blyštící se jasným, oslepujícím světlem.
Karsa věděl, že někde na západě pohoří končí. Napravo bude mít moře a úzký pás kopců před sebou a nalevo. Musí přejít kopce na jih a tam uvidí město. Lato Revae. Teblor ho netoužil navštívit, bude ho jen muset obejít. Čím dřív opustí civilizované země, tím lépe. Ale předtím musí překonat dvě velké řeky a putovat několik týdnů.
Jak tak běžel po svahu, cítil přítomnost svých dvou společníků. Přinejlepším to byli duchové, ale možná jen zlomky jeho duše. Skeptický Bairot Gild. Lhostejný Delum Thord. Stránky jeho vlastní duše, které mu umožňovaly pokračovat v rozhovoru sám se sebou. Možná jen slabost.
Aspoň by to tak vypadalo, nebýt bezpočtu Bairotových poznámek ostrých jako nůž. Občas měl Karsa pocit, že je znovu otrokem a krčí se pod neustále dopadajícím bičem. Představa, že by si to dělal sám, byla neuvěřitelná.
"Nebylo by tak úplně od věci, vojevůdce, kdyby sis vyšetřil chvilku a zamyslel se nad svými myšlenkami."
"Teď ne, Bairote Gilde," odmítl Karsa. "Už tak mi dochází dech."
"Nadmořská výška, Karso Orlongu," ozval se hlas Deluma Thorda. "I když to necítíš, s každým krokem na západ sestupuješ níž. Brzy necháš sníh za sebou. Raraku možná bývala vnitrozemským mořem, ale bylo to moře usazené v klínu vysokých hor. Celá tvá cesta, vojevůdce, zatím vede dolů."
Karsa na to jen zabručel. Necítil, že by sestupoval, ale obzor v této zemi si s ním pohrával. Dávno zjistil, že poušť a hory pořád lžou.
"Až sníh zmizí," podotkl Bairot Gild, "vlci zaútočí."
"Já vím. A mlč už - vidím před sebou skálu."
Zahlédli ji i lovci. Byl jich nejméně tucet, v kohoutku byli vyšší než ti z Karsovy domoviny a srst měli šedohnědou s bílými skvrnkami. Teblor se díval, jak čtyři z nich běží napřed, dva na každé straně, aby se dostali k holému kameni.

Karsa zavrčel a sundal ze zad dřevěný meč. Ze štiplavého chladu měl trochu znecitlivělé prsty. Kdyby na západním konci Svaté pouště byla nějaká voda, nebyl by šplhal sem nahoru, ale nemělo smysl teď svého rozhodnutí litovat. Vedle sebe a za sebou slyšel supění vlků.
"Chtějí mít pevnou půdu pod nohama, vojevůdce. Ale to ty taky. Střež se těch tří za sebou - ti zaútočí první, nejspíš ve chvíli, kdy budeš krok dva od skály."
Karsa nad Bairotovou zbytečnou radou vycenil zuby. Velmi dobře věděl, co šelmy udělají a kdy.
Zrychlené zadupání, sprška sněhu ve vzduchu, a všichni vlci proběhli kolem překvapeného Karsy. Drápy zaškrábaly na holé skále, z tajícího sněhu vytryskla voda a šelmy se otočily a před Teblorem se postavily do půlkruhu.
Karsa zpomalil a připravil si zbraň. Pro jednou mlčel dokonce i Bairot Gild - bezpochyby byl stejně nejistý jako Karsa sám.
Karsovi v uších zachraptěl čísi hlas: "Líbilo se nám to, Toblakaji. Běželi jsme bez zastávky tři noci a téměř čtyři dny. Že to na nás udělalo dojem, celou věc nevystihuje ani zdaleka. Někoho takového jsme jaktěživo nepotkali. Vidíš naše zdvihající se boky? Unavil jsi nás. A podívej se na sebe - dýcháš zhluboka a oči máš zarudlé, a přece tu stojíš připraven, nohy se ti netřesou, ani ten podivný meč v rukou. Chceš nám teď ublížit, válečníku?"
Karsa zavrtěl hlavou. Hlas mluvil malazsky. "Jste tedy jako převtělenci, ale mnoho, ne jeden. Takže… d'ivers? Převtělence jsem zabil - kožešina na mých ramenou je toho důkazem, pokud o mně pochybujete. Zaútočte, jestli chcete, ale až vás všechny zabiju, budu mít plášť, jaký mi budou i bohové závidět."
"Už tě nechceme zabít, válečníku. Vlastně jsme tě nyní oslovili, abychom tě varovali."
"Před čím?"
"Jsi někomu na stopě."
Karsa pokrčil rameny. "Dvěma mužům, oba jsou těžcí, avšak jeden je vyšší. Kráčejí bok po boku."
"Bok po boku, ano. A co ti to říká?"
"Ani jeden nevede, ani jeden nenásleduje."
"Nebezpečí ti jede na ramenou, Toblakaji. Kolem tebe se vznáší hrozba - další důvod, proč tě nenapadneme. O tvou duši soupeří mocnosti. Je jich příliš mnoho. Jsou příliš nebezpečné. Slyš však naše varování: pokud napadneš jednoho z oněch poutníků… svět toho bude litovat. Celý svět, válečníku."
Karsa pokrčil rameny podruhé. "V této chvíli netoužím s nikým bojovat, d'iversi. Ačkoliv pokud oni napadnou mě, nebude moje vina, bude li pak svět něčeho litovat. Skončil jsem s mluvením. Uhněte mi z cesty, nebo vás všechny zabiju."
Vlci zaváhali. "Vyřiď jim, že se ti to Ryllandaras pokoušel rozmluvit. Než učiníš poslední svůj skutek mezi živými, kterým zničíš tento svět."
Karsa se díval, jak se otáčejí a klušou ze svahu.
Smích Bairota Gilda zněl jako tiché hřmění. Karsa kývl. "Nikdo nechce přijmout vinu za to, co se ještě nestalo," zabručel. "To samo o sobě znamená podivně důrazné varování."
"Opravdu dorůstáš, Karso Orlongu. Co uděláš?"
Karsa vycenil zuby a přehodil si meč přes rameno. "Udělám, Bairote Gilde? Setkám se s těmi strašlivými poutníky, samozřejmě."
Tentokrát se Bairot Gild nezasmál.

Přes ostré kamínky pod Karsovými mokasíny tekly čůrky tající vody. Svah před ním klesal do těsného bludiště pískovcových stolových hor, jejichž rovné vrcholky kryly čepice z ledu a sněhu. Přes jasné odpolední slunce na bezmračné obloze zůstávaly úzké soutěsky mezi horami v hlubokém stínu.
Sníh na zemi kolem něj však byl pryč a Teblor již ve vzduchu cítil teplo. Dolů vedla jen jedna cesta, která se teď změnila v potok. Vzhledem k nedostatku stop mohl Karsa jen předpokládat, že oba cizinci před ním se vydali toutéž cestou.
Teblor postupoval pomalu, nohy měl ztěžklé únavou. D'iverským vlkům by sice neprozradil, jak vyčerpaný je, ale tohle nebezpečí již bylo daleko za ním. Síly mu docházely - což nebylo nejlepší, když hodlal vbrzku zkřížit čepele s démonem schopným zničit svět.
Nohy ho však nesly dál, jako by měly vlastní vůli. Jako by to byl jeho osud.
"A osud, Karso Orlongu, má vlastní hybnost."
"Konečně ses vrátil, abys mě znovu štval, Bairote Gilde? Aspoň bys mi měl radit. Ten Ryllandaras, ten d'ivers - nabubřelá slova, pravda?"
"Kupodivu nikoliv, vojevůdce. Na tomto světě - ani na žádném jiném - není moci, jež by představovala takovou hrozbu. Promluvil na rozvířených proudech strachu. Povahou je nejspíš osobní - ten, kdo kráčí před námi, se s oním Ryllandarasem setkal, a při jejich střetu byl poražen d'ivers."
"Asi máš pravdu, Bairote Gilde. Delume Thorde, mlčíš již dlouho. Nač myslíš?"
"Mám starosti, vojevůdce. Ten d'ivers byl nakonec mocný démon. Zaujímal tolik těl, a přece zůstával jedním. Mluvil ti do duše, jako by byl bůh…"
Karsa udělal obličej. "Bůh… nebo dva duchové. Nebyl démon, Delume Thorde. My Teblorové zacházíme se slovy příliš neopatrně. Forkrul Assail. Převtělenci. D'iversové. Ve skutečnosti to nejsou démoni, protože nebyli na tento svět přivoláni, nepatří do nějaké jiné říše, patří sem. Vlastně se nijak neliší od nás Teblorů nebo od lidí z nížin. Neliší se od rhizan, kápových můr, koní a psů. Všichni jsou z tohoto světa, Delume Thorde."
"Jak myslíš, vojevůdce. Ale my Teblorové jsme při používání slov nikdy nic nezjednodušovali. Démon se vztahuje i k chování, a v tom může být démonické cokoliv. Ten Ryllandaras nás honil, a kdybys ho neuštval, byl by zaútočil i přes to, že jsi jej varoval."

Karsa se nad tím zamyslel a kývl. "Pravda, Delume Thorde. Radíš být opatrný. Takový jsi byl vždy, tudíž mě to nepřekvapuje. Tvá slova však vezmu na vědomí."
"Ovšemže vezmeš, Karso Orlongu."
Poslední pruh světla, pak se Teblor ocitl ve stínu. Jak se stezka zúžila, kolem kotníků mu zavířila voda z tajícího sněhu a cesta začala být zrádná. U úst se mu opět tvořila pára.
Kousek výš nalevo vedla jakási široká římsa, nebyla ve stínu a vypadala suchá. Karsa se vyškrábal po rozrytém svahu a vytáhl se na římsu. Narovnal se. Nakonec to nebyl přirozený úkaz. Silnice, táhnoucí se vodorovně se strží, obtáčející první stolovou horu nalevo. Stěna hory samotné vypadala uměle ohlazená asi do dvojnásobné Karsovy výšky, ač k tomu muselo dojít hodně dávno, a byly na ní vidět obrázky, poďobané a vybledlé vlivem zubu času. Zástup postav, velkých jako lidé z nížin, s obnaženými hlavami a oděných pouze do bederní roušky. Ruce měly zdvižené a prsty roztažené, jako by chytaly vzduch.
Silnice sama byla samá prasklina, jak do ní tloukly kameny padající shůry. Přesto se zdálo, že silnice je vyrobena z jediného kusu kamene, což ovšem nebylo možné. Byla zprohýbaná a vydutá a obtáčela stěnu hory, načež se přesunula na jakousi rampu, v dálce nezřetelnou, která by měla vést dolů na planinu. Před sebou a napravo měl Karsa kamenné věže, za nimiž, jak věděl, se rozkládají vody Longšanského moře.
Únava ho donutila sednout si na silnici. Sundal batoh a opřel ho o stěnu stolové hory. Urazil už hodný kus cesty, ale čekala ho ještě delší pouť. A zřejmě půjde pořád sám. Protože duchové jsou jenom duchové. Možná, vpravdě, jsem si je jenom sám přičaroval. Nepříjemná představa.
Opřel se hlavou o drsný, sluncem ohřátý kámen.
Zamrkal, otevřel oči - do tmy.
"Už jsi zase vzhůru, vojevůdce? Říkali jsme si, zda nebudeš spát věčným spánkem. Vepředu se něco ozývá - slyšíš to? Zvuk se v této zemi nese opravdu daleko, viď? Myslím však… že se pohybují kameny. Přesouvají. Příliš pomalu a pravidelně, aby to byl sesuv. Lze dojít k závěru, že se jedná o ty dva cizince."
Karsa se pomalu postavil a protáhl si rozbolavělé, chladem ztuhlé svaly. Už slyšel pravidelné klapání kamene narážejícího na kámen, ale Bairot Gild měl pravdu - znělo to z velké dálky. Válečník si dřepl ke svému batohu a vyndal z něj jídlo a měch s roztátou vodou.
Blížil se úsvit. Ten, kdo v dáli pracoval, začal časně.
Karsa s jídlem nespěchal, a když skončil a byl připraven vyrazit, obloha na východě růžověla. Naposledy si prohlédl meč a řemení na zbroji a už byl zase na cestě.
Pravidelné bušení pokračovalo do poloviny dopoledne. Silnice vedla kolem hory déle, než si původně myslel, a ukázalo se, že rampa v dálce je obrovská, s kolmými stěnami, nejméně třetinu lígy nad plání. Těsně předtím, než silnice opustila stolovou horu, ústila na obrovskou terasu, kde bylo do stěny hory zasazeno město. Sesuvy kamení ho zpola zasypaly a na hlavní hromadě kamení ležely druhotné sesuvy.
Pod jedním z menších sesuvů stály dva stany. Tři sta kroků od nich se Karsa zastavil.
Na hromadě kamení kdosi byl, pravidelnými pohyby za sebe odhazoval velké kusy pískovce, které se kutálely až dolů na rovné náměstí. Opodál na balvanu seděl další muž a na rozdíl od prvního, jenž byl vysoký - mnohem vyšší než lidé z nížin - byl tento pozoruhodně široký v ramenou, měl tmavou pleť a hustou hřívu. Vedle sebe měl položený velký kožený vak a hryzal očazenou zadní nohu - zbytek malé horské kozy se ještě otáčel na rožni nad velkým ohněm vedle stanů.
Karsa si vše chvíli prohlížel, pak pokrčil rameny a vydal se k oběma mužům. Byl od nich na dvacet kroků, když barbar sedící na balvanu otočil hlavu. Mávl kýtou v ruce. "Poslož si. Ta koza mi málem vyrazila mozek, když spadla ze skály, tak jsem cítil povinnost ji sníst. Legrační. Vždycky je vidíš, jak tam nahoře poskakují, a tak přirozeně věříš, že nikdy neklopýtnou. Holt jsem přišel o další iluzi."
Mluvil pouštním nářečím, jazykem lidí z nížin, ale on sám člověk z nížin nebyl. Velké, tlusté špičáky, vlasy na ramena drsné jako kančí štětiny, silné a ploché lícní kosti. Oči barvy pískovcových skal kolem.
Při cizincových slovech přestal jeho společník házet kamením, narovnal se a zvědavě si Karsu prohlížel.
Teblor jeho upřený pohled opětoval stejně otevřeně. Cizinec byl skoro tak vysoký jako Karsa, ale hubenější, a pleť měl našedlou, se zelenkavým odstínem. Spodní špičáky měl tak velké, že to už byly spíš menší kly. Opodál se o kámen opíral dlouhý luk s toulcem a koženými řemeny, na němž visela pochva s mečem. První zbraně, jaké zatím Karsa viděl - protože druhý muž byl zřejmě, až na velký tesák u pasu, neozbrojený.
Vzájemné prohlížení ještě chvíli pokračovalo, pak se válečník s kly zase pustil do práce a zmizel z dohledu v jámě, kterou v kamení vytvořil.
Karsa se podíval na druhého muže, jenž mu opět pokynul skopovou kýtou. Teblor k němu přistoupil, odložil batoh vedle ohně, vytáhl nůž, odřízl si kus masa a vrátil se k sedícímu cizinci. "Mluvíš jazykem pouštních kmenů," poznamenal, "ale takový jsem ještě neviděl. Ani kmen tvého společníka."
"Ty jsi taky vzácná podívaná, Thelomen Toblakai. Já jsem Mappo z národa nazývaného Trellové, který pochází ze země na západ od Jhag Odhan. Můj umanutý společník je Icarium, Jhag -"
"Icarium? Je to běžné jméno, Mappo? V pověstech mého kmene se vyskytuje postava téhož jména."
Trell přimhouřil okrové oči. "Běžné? Ne tak, jak to myslíš. Ale určitě se objevuje v pověstech a bájích bezpočtu národů."
Karsa se nad tím podivným puntičkářstvím, pokud to tak bylo míněno, zamračil. Nakonec si dřepl naproti Mappovi a ukousl si měkké maso.
"Tak mě najednou napadlo," prohodil Mappo a obličejem se mu mihl náznak úsměvu, "že tohle náhodné setkání je jedinečné… v tolika věcech, že ani nejdou vyjmenovat. Trell, Jhag a Thelomen Toblakai… a každý z nás je nejspíš

jediným svého druhu v celém Sedmiměstí. Ještě neobyčejnější je, že tě asi znám - pochopitelně jenom podle pověsti. Ša'ik má tělesného strážce… Thelomen Toblakai, s vestou zpevněnou zkamenělými mušlemi a s dřevěným mečem…"
Karsa kývl a polkl, než odpověděl: "Ano, sloužím ša'ik. Znamená to, že jste mí nepřátelé?"
"Ne, pokud nás za ně nebudeš chtít," odtušil Mappo, "a to bych ti neradil."
"To všichni," zamumlal Karsa a vrátil se k jídlu.
"Aha, takže o nás přece jenom něco víš."
"Promluvilo ke mně asi dvacet vlků," vysvětlil mu Karsa. "Moc toho nenamluvili, jen mě varovali. Nevím, proč jste vy dva tak nebezpeční, ani mi na tom příliš nesejde. Zkuste mi zabránit v cestě, a já vás zabiju. Tak je to prosté."
Mappo pomalu kývl. "A máme důvod ti v ní bránit?"
"Ne, pokud se tak nerozhodnete," opáčil Karsa.
Trell se usmál. "Tak to bude lepší, když o sobě navzájem nic nezjistíme."
"Ano, to bude nejlepší."
"Naneštěstí," povzdechl si Mappo, "Icarium už o tobě ví všechno, co potřebuje, a ačkoliv se rozhodl, co hodlá dělat, ví to jen on sám."
"Jestli si myslí, že mě zná," zavrčel Karsa, "tak klame sám sebe."
"Tak se nad tím zamysleme. Na ramenou máš kožešinu převtělence, kterého my oba čirou náhodou známe - zabil jsi pozoruhodnou šelmu. Naštěstí to nebyl náš přítel, nicméně nám neuniklo tvé bojové umění. Navíc tě sledují duchové - nejenom ti tví dva příbuzní, co se ti vznášejí za zády, ale taky duchové těch, které jsi za svůj krátký, leč očividně strašný život zabil. Je jich děsivá síla a jejich nenávist k tobě je přímo hmatatelná. Kdo ale nosí mrtvé takovým způsobem? Myslím, že jenom ten, kdo je prokletý. A to mluvím z dlouhé zkušenosti. Kletby jsou příšerná věc. Řekni, mluvila s tebou někdy ša'ik o sbíhání?"
"Ne."
"Dá se říct, že nastane, když se kletby srazí. Vady a ctnosti, mnoho tváří osudové posedlosti, mimořádného odhodlání. Moc a vůle jsou k sobě přitahovány, jako by jedna musela od přírody usilovat o zničení druhé. A tak jsme s Icariem tady a jen chvíle nás dělí od děsivého sbíhání. Mým osudem je být svědkem. Bezmocí doháněný k šílenství. Naštěstí pro mě jsem tento pocit už zažil."
Karsa celou dobu jedl. Teď si prohlédl kost v ruce, než ji odhodil, otřel si dlaně do bílé medvědí srsti svého pláště a vstal. "Co ještě jste ty a Icarium o mně zjistili, Mappo?"
"Několik dalších věcí. Ryllandaras si tě prohlídl a došel k závěru, že nechce přidat svou kůži do tvé sbírky. Je vážně moudrý, ten náš Ryllandaras. Říkal jsi dvacítka vlků? Jeho moc tedy vzrostla, záhada hrozivá a zajímavá zároveň, vzhledem ke zmatku v jeho duši. Co ještě? Zbytek si raději nechám pro sebe."
Karsa zabručel, odvázal si medvědí plášť a nechal ho spadnout na zem, vyndal meč a obrátil se k hromadě kamení. Z jámy vyletěl balvan tak velký, že by s ním měl plno práce i Bairot Gild. Když dopadl, země se zatřásla. Kámen se chvíli kutálel prachem, než se zastavil.
"To mě teď nechá čekat?" zavrčel Karsa.
Jakoby v odpověď se Icarium vynořil z jámy a oprašoval si ruce s dlouhými prsty. "Ty nejsi Fenn," poznamenal. "Vlastně myslím, že jsi Teblor, potomek padlých kmenů z Laederonu. Urazil jsi dalekou cestu, válečníku, abys potkal svůj konec."
"Jestli po tom tolik dychtíš," prskl Karsa, "přestaň mluvit."
Jhag se zatvářil ustaraně. "Dychtím? Ne. Já nikdy po ničem nedychtím. Myslím, že tato chvíle je vskutku dojemná. Poprvé cítím něco takového, což je zvláštní." Obrátil se ke svému společníkovi. "Zažili jsme již takové okamžiky, jako je tento, Mappo Pořízi?"
"Ano, příteli. Zažili."
"Aha, no, břímě vzpomínek neseš sám."
"Jako vždycky, Icarie."
"Je mi tě líto, příteli."
Mappo kývl. "Vím, že ano. Už ale radši tas meč, Icarie. Tady náš Teblor dává najevo rozčilení a netrpělivost."
Jhag si došel pro zbraň. "Co z toho vzejde, Mappo?"
Trell zavrtěl hlavou. "Nevím, ale jsem bez sebe strachy."
"Pokusím se tedy jednat co nejzdatněji, abych tvé znepokojení zkrátil."
"To je očividně nemožné," zamumlal Karsa, "vzhledem k tvé lásce ke slovům." Připravil si meč. "Vyřiďme to tedy, musím si najít koně."
Icarium nepatrně zvedl obočí a vytáhl meč. Byla to neobvyklá zbraň, jednobřitá, a vypadala hodně starobyle. Popošel blíž.
Jhag zaútočil neuvěřitelně rychle. S někým takovým se Karsa dosud nestřetl, přesto stačil zvednout meč. Čepele se srazily. Podivně to cinklo a Karsa držel jen jílec.
Zmocnil se ho vztek. Pokročil a obrovskou pěstí Icaria praštil do obličeje. Jhaga úder srazil na zem a meč mu vyletěl z ruky a zarachotil mezi kamením. Icarium dopadl s hlasitým zaduněním a už se nepohnul.
"Ten mizera mi zlomil meč -" začal Karsa obraceje se k Mappovi. V hlavě mu vybuchlo bílé světlo a nic dalšího už nevěděl.
Mappo se zadíval na nehybného Toblakaje a všiml si, jak se mu pomalu zdvihá a klesá hrudník. Potěžkal svou palici a podíval se na Icaria. Ten pomalu zvedl ruku, zacukalo mu v ní a znovu ji položil.
Trell si povzdechl. "Nakonec to dopadlo líp, než jsem doufal, řekl bych."
Zašel zpátky ke svému vaku, vrátil do něj zbraň a vydal se sbalit věci.

Bušení v hlavě, hřmění, jako když se prudká řeka žene úzkou soutěskou. Karsa zaúpěl. Uběhlo něco času, než se konečně zvedl na všechny čtyři.
Svítalo… opět.
"Nic neříkej, Bairote Gilde," zamumlal. "Ani ty, Delume Thorde. Umím uhádnout, co se přihodilo. Ten prašivý Trell mě praštil zezadu. Ano, nezabil mě, ale jednoho dne si bude přát, aby to udělal."
Pomalu, ostražitě se rozhlédl a ujistil se, že je sám. Jeho zlomený meč mu ležel u ruky, ulomený jílec vedle čepele, a navrchu spočívala kytička pouštních květů.
Po ráně do hlavy mu bylo špatně, a když se mu podařilo vstát, přepadla ho třesavka. Odepjal si zprohýbanou přilbu a odhodil ji na zem. Vlasy měl slepené zaschlou krví, která mu natekla i za krk.
"Alespoň sis pořádně odpočinul, Karso Orlongu."
"Jsi méně pobavený, než chceš, abych si myslel, Bairote Gilde. Ten Icarium je postava z našich pověstí, že ano?"
"A pouze ty jediný z žijících Teblorů jsi s ním zkřížil čepel."
"Zlomil mi meč."
Na to mu nikdo neodpověděl. Karsa se znovu připravil na cestu. Přehodil si přes ramena medvědí kožešinu a zvedl batoh. Kusy dřevěného meče s kytičkou nechal ležet a vydal se po klesající silnici. Náhle se zarazil a obrátil se k jámě, kterou Icarium vyhloubil na svahu.
Jhag odkryl kus polámané sochy pokryté prasklinami, přesto se však dalo poznat, co představuje. Byl to zrůdný výtvor z černého, zrnitého kamene, vysoký jako Karsa.
Sedmihlavý pes.
Sesuv kamení celou sochu zasypal a nic neukazovalo, že pod hromadou suti něco je. A přece ho Icarium našel, i když Karsa neměl nejmenší tušení, proč vůbec něco tak obludného vyhrabal. "Myslím, že už žije moc dlouho," zamumlal Karsa.
Vylezl z jámy a vyrazil na cestu.

O šest dní později, když bylo Lato Revae daleko za ním, ležel Teblor ve stínu stromu guldindha na kraji háje a pozoroval dva pastevce, ženoucí stádo koz k prašné ohradě. Za zády měl malou vísku, nízké domky se střechami z palmového listí, a vzduch nad ní byl plný kouře a prachu.
Slunce pomalu zapadalo. Po setmění chtěl Karsa pokračovat v cestě. Den přečkal v úkrytu. Země mezi Lato Revae a řekou Mersin byly ve srovnání s tím, co zatím viděl, poměrně hustě zalidněné a připomínaly mu, že od svého přistání v Ehrlitanu se pohyboval převážně v neobydlené divočině. Pan'potsun Odhan - sama Svatá poušť - byl svět, jejž civilizace opustila.
Tady byla však planina protkána zavodňovacími kanály. Všude bylo plno studní, hájů a osad a bylo tu víc silnic, než viděl v zemích Nathiů, i když to většinou byly jen zaprášené, kroutící se stezky, obvykle mezi kanály. Zatím jedinou výjimku tvořily říšské cesty, vyvýšené, rovné a dost široké, aby se na nich dva vozy pohodlně vyhnuly. Malazské silnice v loňském roce hodně utrpěly - přes jejich očividnou hodnotu zdejší lidé vyhrabali základové kameny a vyvrátili lígníky. Příkopy po stranách byly hluboké a široké a Karsa se v nich cestou na jihozápad schovával.
Vesnice před ním dřepěla na křižovatce malazských silnic a nad nízkými střechami se uprostřed zvedala nižší hranatá věž. Vápencové stěny měla začerněné a z úzkých střílen a oken se nahoru táhly šmouhy od mouru. Když slunce konečně zapadlo, ve věži se nerozsvítilo jediné okénko.
I když se, vzhledem ke strategickému postavení věže na křižovatce, vzbouřenečtí vojáci Apokalypsy z největší pravděpodobnosti usadili právě tam, Karsa se s nimi nechtěl bavit. Byl na soukromé výpravě, i kdyby jen z toho důvodu, že se tak rozhodl. V každém případě tady povstání očividně nezuřilo právě plnou silou, nebo byla nevázaná krvežíznivost už dávno ukojena. Statky a pole tu nebyly nijak výrazně poničené, v ulicích městeček a vesnic se neválely žádné mrtvoly. Karsu napadlo, že tak daleko na západě možná bylo méně malazských kupců a velkostatkářů nebo byly posádky odvolány do velkých měst, jako byl Kajhúm, Sarpačíja a Ugarat - a civilisté je nejspíš doprovodili. Pokud ano, příliš si tím nepomohli.
Nelíbilo se mu, že kromě krátkého malazského meče, který používal jako nůž, nemá žádnou zbraň. V tomto kraji však nerostly žádné vhodné stromy. Na Jhag Odhan se prý železné dřevo vyskytuje, takže musel počkat.
Noc přišla rychle. Teblorský válečník se zavrtěl, zvedl batoh a vykročil podél guldindhového háje. Jedna říšská silnice vedla směrem, který mu vyhovoval. Byla to pravděpodobně hlavní cesta spojující Lato Revae se Svatým městem Ugaratem. Pokud povstání přežily nějaké mosty přes Mersin, určitě to byly ty, které postavili Malažané, stejně jako silnice.
Karsa obešel vesnici ze severu. Kráčel obilím, jež mu sahalo po kolena, a půda byla vlhká po zavlažování. Usoudil, že voda pochází z řeky, tekoucí někde před ním, i když si neuměl představit, jak je voda ovládána. Představa, že někdo musí strávit celý život dřinou na polích, byla teblorskému válečníkovi odporná. Odměna očividně patřila pouze urozeným velkostatkářům, kdežto dělníci sami žili jen z ruky do huby a neustálá těžká práce je vyčerpávala. A rozdíl mezi neurozeným a urozeným se zrodil ze samotného sedlačení - aspoň to tak Karsovi připadalo. Bohatství se poměřovalo tím, kolik jiných lidí člověk ovládal, a nikdy jim nesměl povolit uzdu. Zvláštní bylo, že povstání nemělo vůbec nic společného s těmito nespravedlnostmi, že ve skutečnosti šlo jen o boj mezi tím, kdo bude vládnout. Největší utrpení přitom dopadlo na neurozené, na obyčejné lidi. Co záleží na barvě obojku, když řetězy, jež jsou k němu připevněné, jsou tytéž?
Podle Karsy bylo mnohem lepší proti bezmoci bojovat. Tato krví nasáklá Apokalypsa byla jalová, jen špatně zaměřený výbuch vzteku, který, když jednou pomine, nezanechá na světě žádné změny.

Karsa přeskočil kanál, prošel úzkým pásem přerostlého křoví a ocitl se na kraji mělké jámy. Měla dvacet kroků na šířku a třicet na délku. Válely se v ní hromady odpadků, jen částečně zakrývající vrstvu lidských kostí. Tak tady byli Malažané. Zkrotlí a zlomení jako sama země. Bohatství masa, hozeného zpátky do země. Karsa nepochyboval, že nejhlasitěji po jejich smrti křičeli lidé stejně nízko postavení jako oni.
"A tak, Karso Orlongu, opět vidíme pravdu o lidech z nížin." V přízračném hlase Bairota Gilda zaznívala hořkost. "Na každou ctnost, kterou stavějí na odiv, tisíc sobeckých špatností usvědčí jejich zbožnost ze lži. Poznej je, vojevůdce, poněvadž jednoho dne se stanou tvými nepřáteli."
"Nejsem hloupý, Bairote Gilde. Ani slepý."
Promluvil Delum Thord. "Před námi leží strašidelné místo, Karso Orlongu. Je staré jako naše krev. Ti, kdož tu žijí, se mu vyhýbají a vždycky se mu vyhýbali."
"Ne tak docela," opravil ho Bairot. "Občas je vybudil strach. Místo je poškozené. Nicméně tam stále přebývá starší moc. Cesta kyne - půjdeš po ní, vojevůdce?"
Karsa obešel jámu. Před sebou něco zahlédl, náspy zvedající se z roviny. Podlouhlé mohyly. Kamenné desky, jimiž byly obložené, byly místy ještě vidět, avšak většina byla zarostlá trním a chomáči zažloutlé trávy. Mohyly vytvářely nepravidelný kruh kolem většího kulatého kopce s plochým vrškem, třebaže byl trochu nakloněný, jako by jedna jeho strana časem sedala. Nahoře se zvedala asi dvacítka stojících kamenů.
Na kdysi posvátném místě kolem mohyl a pod kopcem uprostřed bylo naházené kamení vybrané z okolních polí a další smetí: omšelé dřevěné kostry pluhů, palmové listí ze střech, kupy střepů a kosti poražených dobytčat.
Karsa prošel mezi mohylami a vydal se nahoru na kopec. Nejbližší stojící kámen mu dosahoval stěží do pasu. Byly na něm načmárané černé značky, barva ze slin smíchaných s dřevěným uhlím byla poměrně nová. Teblor několik značek poznal, patřily tajnému domorodému jazyku užívanému během malazské okupace. "Tady není čeho se bát," zamručel.
Celá polovina kamenů byla rozbitá nebo povalená. Z ležících kamenů Karsa poznal, že když původně stály, byly vyšší než on, tak hluboko byly zahrabané do umělého pahorku. Vrcholek sám byl plný jam.
"Nicméně to jsou značky strachu, Karso Orlongu, o tom nepochybuj. Znesvěcení. Kdyby toto místo nemělo žádnou moc, bylo by ponecháno bez povšimnutí."
Karsa zabručel a opatrně se po zrádném povrchu vydal do středu kamenného kruhu. Zde byly o sebe opřené čtyři menší kamenné desky. Všude kolem rostla tuhá tráva, ale malé místo na krok od desek zůstalo volné. Na hlíně se válely kousky dřevěného uhlí.
A úlomky kostí, všiml si Karsa, když si dřepl. Jednu kost zvedl a prohlížel si ji ve světle hvězd. Pocházela z lebky, podle velikosti člověka z nížin, i když byla poněkud silnější. Úlomek kdysi tvořil vnější okraj očního důlku. Silná… jako kosti mých bohů… "Bairote Gilde. Delume Thorde. Cítí některý z vás přítomnost ducha či boha?"
"Ne," odpověděl Delum Thord.
Vojevůdce, byl tu pohřben šaman," promluvil Bairot. "Jeho hlava byla oddělena od těla a položena na vrchol čtyř hlavních kamenů. Ať ji rozbilo cokoliv, stalo se to již velmi dávno. Před stovkami let. Možná tisícovkami. Už proto nevidí. Už není na stráži."
"Proč pro mne tedy toto místo něco znamená?"
"Protože nabízí cestu skrz, vojevůdce."
"Cestu skrz co, Bairote Gilde?"
"Průchod na západ, na Jhag Odhan. Stezku světem snů. Pouť trvající celé měsíce zvládneš za několik dní, rozhodneš li se po ní vykročit. Dosud žije, protože ji použili nedávno. Vojsko."
"A jak se na tu stezku dostanu?"
Ozval se Delum Thord. "Můžeme tě vést, Karso Orlongu, poněvadž my, stejně jako ten, kdo tu byl kdysi pohřben, nejsme živí, ani mrtví. Pán Kápě nemůže nalézt naše duchy, protože jsou s tebou zde. Naše přítomnost přispívá k nenávisti, již k tobě bůh smrti chová, vojevůdce."
"Nenávisti?"
"Protože jsi mu něco sebral a nechceš mu nic dát. Hodláš se snad stát vlastním strážcem duší? Musí se toho obávat. Kdy naposledy poznal mistr Kápě soupeře?"
Karsa se zamračil a odplivl si. "Nemám zájem být mu soupeřem. Ty řetězy bych rád přetrhl. Rád bych tebe a Bairota Gilda osvobodil."
"My bychom raději, kdybys to neudělal, vojevůdce."
"V tom jste asi s Bairotem Gildem sami, Delume Thorde."
"No a co?" štěkl Bairot.
Karsa neřekl nic, protože začínal chápat, jaké možnosti na něj čekají. Abych se zbavil nepřátel… musím odvrhnout své přátele. A tak mě mistr Kápě sleduje a čeká. Neboť jeho den musí přijít.
"Nyní své myšlenky skrýváš, Karso Orlongu. Toto tvé nové nadání nás netěší."
"Jsem vojevůdce," zavrčel Karsa. "Není mou povinností dělat vám radost. Litujete teď toho, že mě následujete?"
"Nikoli, Karso Orlongu. Zatím ne."
"Zaveďte mě tedy na tu stezku světem snů, Delume Thorde."
Náhle se ochladilo a vzduch Karsovi připomínal horské palouky, když dorazí jaro, cítil probouzející se život, měkký lišejník a mech. A před ním, kde se ještě před chvílí rozkládala nocí zastřená obdělaná krajina, se nyní pod zamračenou oblohou táhla tundra.
Před sebou měl širokou stezku vedoucí zvlněnou plání, na níž byl lišejník rozšlapán a mech rozkopán a podupán. Jak říkal Bairot Gild, prošlo tudy vojsko, i když podle stop to vypadalo, že tu bylo ještě před okamžikem - Karsa zpola čekal, že v dálce na obzoru uvidí konec ponurého zástupu, ale nic tam nebylo. Jen pustá rozloha beze stromů.

Vydal se ve stopách vojska.
V tomto světě zřejmě nevládl čas a obloha se neměnila. Občas se objevilo nějaké stádo, ale bylo příliš daleko, aby poznal, jaká zvířata běží přes pahorky a mizí mu z dohledu v údolích. Nad hlavou mu létali ptáci v hejnech ve tvaru V, zvláštní dlouhokrký druh, mířící vždy směrem, odkud Karsa přicházel. Kromě bzučení hmyzu hemžícího se kolem Teblora panovalo v krajině zvláštní, nepřirozené ticho.
Takže snový svět, takový, jaký byli zvyklí navštěvovat stařešinové jeho kmene při hledání předzvěstí a zlých znamení. Podobalo se to scéně, již Karsa zahlédl v deliriu, když se ocitl před svým bohem Urugalem.
Po nějaké době se ochladilo a na lišejníku a mechu kolem stezky se tvořila jinovatka. Karsa zachytil pach tajícího ledu. Dalších tisíc kroků jej přivedlo k prvnímu pásu sněhu, vyplňujícímu mělké údolí napravo od cesty. Začínaly se objevovat kusy ledu, zpola zaryté v zemi, jako by spadly z oblohy, a mnoho z nich bylo větších než vůz z nížin. Země sama tu byla rozrytá, nevysoké terénní vlny ustoupily jasně ohraničeným odvodňovacím strouhám a kanálům a na svazích kopců byly pod silnou vrstvou zamrzlé rašeliny vidět pruhy pískovce. V prasklinách v kamení se zeleně leskl led.
Promluvil Bairot Gild. "Jsme na hranici nové chodby, vojevůdce. Chodby nepřátelské vůči vojsku, které tudy prošlo. A tak došlo k válce."
"Jak daleko jsem ušel, Bairote Gilde? V mém světě? Blížím se k Ugaratu? K Sarpačíji?"
Duchův smích zněl, jako když se balvan kutálí po štěrku. "Jsou již za tebou, Karso Orlongu. Blížíš se k zemi známé jako Jhag Odhan."
Měl dojem, že ve světě snů je teprve půl dne. Stopy po vojsku byly méně zřetelné, země byla zmrzlá na kost a pokrývaly ji hlavně kulaté oblázky. Před sebou měl Karsa pláň pokrytou velkými deskami černého kamene. Ve chvilce už procházel mezi nimi. Pod kameny vězela těla. Kamenné desky je držely při zemi.
"Vysvobodíš je, Karso Orlongu?"
"Ne, Delume Thorde, nevysvobodím. Projdu tímto místem bez povšimnutí."
"Tihle nejsou Forkrul Assail. Mnoho z nich je mrtvých, protože neměli moc, kterou jejich druh kdysi vlastnil. Ostatní však zůstávají naživu a ještě velmi dlouhou dobu nezemřou. Stovky, možná tisíce let. Karso Orlongu, ty už nevěříš v milosrdenství?"
"V co já věřím, je jen moje věc, Delume Thorde. Neodčiním něco, čemu nerozumím, a tím to končí."
Šel dál a brzy tu strašlivou planinu nechal za zády. Před ním se nyní rozkládalo ledové pole, celé rozryté puklinami, s jezírky rozpuštěného ledu, v nichž se odrážela stříbrná obloha. Na ledu se povalovaly kosti ze stovek, možná tisíců těl. Kosti, jaké již viděl dříve. Některé byly ještě potažené svraštělou kůží a svaly. Mezi nimi byly vidět úlomky kamenných zbraní a útržky kožešin, přílby s parohy a rozervané, hnijící kůže.
Padlí válečníci tvořili velký půlkruh kolem nízké hranaté věže. Její otlučené zdi byly pokryté tajícím ledem, dveře byly otevřené a uvnitř tma.
Karsa se vydal na pláň a led a sníh mu křupaly pod nohama.
Vchod do věže byl dost vysoký, aby mohl projít bez potíží. Uvnitř byla jediná místnost. Na kamenné podlaze se válel rozbitý nábytek a kusy dalších padlých válečníků. Uprostřed se zvedalo točité schodiště zdánlivě z jediného kusu železa. Pokud mohl Karsa soudit, byl nábytek určen pro někoho o jeho velikosti a ne pro lidi z nížin.
Karsa se vydal po zledovatělém schodišti. Nahoře bylo jediné podlaží, komnata s vysokým stropem, jejíž stěny kdysi lemovaly dřevěné police. Na zemi byly naházené svitky, roztrhané vázané knihy, fióly a hliněné nádobky s nejrůznějšími ostře vonícími mixturami, ke zdi byl přistrčen přeražený stůl a na volném místě na podlaze…
Karsa popošel blíž a shlédl dolů.
"Thelomen Toblakai, vítej v mém skromném příbytku."
Karsa se zamračil. "Zkřížil jsem čepel s někým, kdo se ti hodně podobá. Jmenoval se Icarium. Byl jako ty, ale méně."
"Protože on není čistokrevný, pochopitelně. Kdežto já jsem. Jaghut, ne Jhag."
Ležela s roztaženými údy v kruhu kamenů o velikosti pěsti. Na prsou jí spočívala kamenná deska a z ní ve vlnách vycházel žár. Komnatou vířila pára a jíní.
"Jsi polapená kouzlem. Vojáci hledali tebe, ale nezabili tě."
"Nemohli mě zabít by bylo přesnější. Alespoň ne hned. Nakonec však obřad Tellann zničí i toto jádro Omtose Phellack, což zase povede ke smrti Jhag Odhan - už teď se les ze severu plíží dolů na pláň, zatímco na jihu poušť zabírá další část odhan, jež bývala mým domovem."
"Tvým útočištěm."
Vycenila na něj kly v čemsi, co se podobalo úsměvu. "Mezi Jaghuty je to totéž, Thelomen Toblakai."
Karsa se rozhlížel kolem sebe. Nikde neviděl žádnou zbraň a žena ani neměla zbroj. "Až zanikne toto jádro Omtose Phellack, zemřeš i ty, pravda? A přece mluvíš jen o Jhag Odhan. Jako by tvá smrt byla méně důležitá než smrt této země."
"Je méně důležitá. Na Jhag Odhan ještě přežívá minulost. Nejen v mých padlých příbuzných, Jhazích - těch několika, jimž se podařilo uniknout Logros T'lan Imass. Krajinou beze stromů kolem zaledněných ploch kráčejí prastará zvířata. Zvířata, která již všude jinde vyhynula, hlavně pod oštěpy T'lan Imass. Na Jhag Odhan však žádní Imassové nejsou. Jak jsi říkal, je to útočiště."
"Zvířata. Včetně jhagských koní?"
Díval se, jak mhouří zvláštní oči. Její zorničky tvořily svislé štěrbinky, obklopené perleťovou šedí. "Ti koně byli kdysi chováni k jízdě. Na odhan zdivočeli. Zůstalo jich však málo, protože ze západu přicházejí Trellové a loví je. Každý rok. Zahánějí je na vysoké útesy, odkud padají dolů. Dělají to s mnoha zvířaty."
"Proč ses je nepokusila zastavit?"

"Protože, milý válečníku, jsem se schovávala."
"Tato taktika selhala."
"Objevil mě výzvědný oddíl T'lan Imass. Většinu jsem jich zničila, ale jeden unikl. Od té chvíle jsem věděla, že nakonec přijde jejich vojsko. Pravda, dali si načas, ale čas je něco, čeho oni mají nadbytek."
"Výzvědný oddíl? Kolik jsi jich zničila?"
"Sedm."
"Jsou jejich pozůstatky mezi těmi kolem věže?"
Znovu se usmála. "Myslím, že ne, Thelomen Toblakai. Pro T'lan Imass znamená zničení neúspěch. Neúspěch je třeba potrestat. Jejich metody jsou… propracované."
"Ale co ti válečníci ležící dole a ti kolem věže?"
"Oni nepadli v marném boji. Nakonec tu přece ležím."
"Nepřátelé by se měli zabíjet," zavrčel Teblor, "ne věznit."
"Proti tomu nic nenamítám," opáčila Jaghutka.
"Necítím z tebe nic zlého."
"Už je to dávno, co jsem to slovo slyšela. Ve válkách s T'lan Imass nemá ani to slovo místo."
"Na nespravedlnost musím odpovědět," zamručel.
"Jak si přeješ."
"To nutkání je silnější než veškerá opatrnost. Delum Thord se bude smát."
"Kdo je Delum Thord?"
Karsa, aniž by odpověděl, shodil batoh ze zad, sundal medvědí kožešinu a přistoupil ke kruhu kamenů.
"Ustup, válečníku!" sykla Jaghutka. "Tohle je Vysoká Tellann -"
"A já jsem Karsa Orlong, Teblor," odsekl válečník a kopl do nejbližšího kamene.
Vyletěl z něj spalující plamen a Karsu obklopil. Teblor prskl, prošel do kruhu, oběma rukama popadl kamennou desku a zachrčel, jak ji ženě zvedal z hrudi. Plameny ho docela obklopily a snažily se mu sežehnout maso z kostí, ale on jenom zavrčel, otočil se na patě a odhodil desku na bok. Kámen narazil na zeď a pukl. Plameny pohasly.
Karsa se otřepal a znovu se podíval dolů. Kruh byl porušen. Jaghutka k němu vzhlížela vykulenýma očima a pohnula se.
"Ještě nikdy," vydechla a zavrtěla hlavou, jako by tomu nemohla uvěřit. "Nevědomost vybroušená ve zbraň. Pozoruhodné, Thelomen Toblakai."
Karsa si dřepl ke svému batohu. "Nemáš hlad? Nebo žízeň?"
Jaghutka se pomalu posadila. T'lan Imass ji svlékli donaha, ale jí zřejmě štiplavý chlad vyplňující komnatu nijak nevadil. Vypadala mladá, třebaže Teblor tušil pravý opak. Když připravoval jídlo, cítil na sobě její oči.
"Zkřížil jsi meče s Icariem. Takový nešťastný čin měl vždy jediný následek, ale ty jsi živoucím důkazem, že se ti nějak podařilo takovému konci se vyhnout."
Karsa pokrčil rameny. "Nepochybně budeme v našem sporu pokračovat, až se příště potkáme."
"Jak ses sem dostal, Karso Orlongu?"
"Hledám koně, Jaghutko. Cesta byla dlouhá a já se doslechl, že mi ji tento svět snů zkrátí."
"Aha, ti duchové válečníků, kteří se vznášejí za tebou. Přesto cestou chodbou Tellann hodně riskuješ. Dlužím ti život, Karso Orlongu." Opatrně se zvedla na nohy. "Jak se ti odměním?"
Teblor se narovnal a otočil se k ní. S překvapením - a radostí - viděl, že je téměř stejně vysoká jako on. Vlasy měla dlouhé, hnědé, svázané na šíji. Chvíli si ji prohlížel, než řekl: "Najdi mi koně."
Nepatrně zvedla tenké obočí. "To je vše, Karso Orlongu?"
"Snad ještě jednu věc - jak se jmenuješ?"
"A to je všechno?"
"Ne."
"Aramala."
Kývl a znovu se vrátil k jídlu. "Chci, Aramalo, vědět všechno, co mi můžeš říct o těch sedmi, kteří tě našli."
"Nuže dobrá. Pokud budu moci požádat o něco na oplátku. Prošel jsi cestou sem místem, kde byli… uvězněni Jhagové. Pochopitelně osvobodím všechny, kteří přežili."
"Pochopitelně."
"Nejsou čistokrevní."
"Ano, to jsem slyšel."
"Nenapadlo tě, čí krev jim ještě proudí v žilách?"
Vzhlédl a pomalu se zamračil.
Aramala se usmála. "Myslím, že ti toho musím ještě hodně povědět."
* * *
O něco později vyšel Karsa Orlong z věže a pustil se po stopě vojska, jakmile se opět objevila za kruhem zamrzlé půdy v Omtose Phellack. Když se konečně vynořil z chodby do tepla pozdního odpoledne na svém rodném světě, ocitl se na kraji hřebene rozrytých kopců. Zastavil se a ohlédl za sebe. Na obzoru rozeznával město - pravděpodobně to byla Sarpačíja - a lesk velké řeky.
Kopce před ním tvořily hřbet, o němž Karsa tušil, že je zaznamenán pouze na místních mapách. Pod nimi nebyly žádné statky lidí z nížin a na rozeklaných úbočích se nepásla žádná stáda.
T'lan Imass se na tomto místě objevili před ním, ale v kopcích po jejich průchodu nezůstalo ani stopy, protože na tomto světě od jejich příchodu uplynuly desítky let. Byl na kraji Jhag Odhan.

Než dorazil ke kopcům a vydal se nahoru, setmělo se. Obnažené skály tu vypadaly choře, jako by je postihl nějaký nadpřirozený rozklad. Kamení se mu drolilo přímo pod nohama.
Vrcholek byl spíš úzký hřeben, stěží tři kroky napříč, tvořený rozpadajícím se kamenem a uschlou trávou. Před ním země prudce klesala do širokého údolí, z jehož středu se zvedaly nižší stolové hory z pruhovaného pískovce. Protější svah, asi pět tisíc kroků vzdálený, tvořila kolmá, rezavě zbarvená skála.
Karsa si neuměl představit, jaké přírodní síly mohly takovou krajinu vytvarovat. Mesy dole byly dílem eroze, jako by se přes údolí přehnala povodeň, a to několikrát, nebo možná dole svištěly prudké větry - méně dramatické a vyžadující více času. Či snad bylo celé údolí kdysi v úrovni okolních kopců a došlo k nějakému poklesu. Rozkládající se výchozy ukazovaly na to, že oblast postihlo nějaké odplavování.
Karsa se vydal z prudkého svahu. A rychle zjistil, že je prolezlý jeskyněmi a jámami. Šachtami, pokud něco prozrazovaly hromady kamení nasypané před každou z nich. Netěžila se tu však měď nebo cín, nýbrž pazourek. Široké žíly sklovité hnědé horniny na úbočí byly obnažené jako čerstvé rány.
Karsa přimhouřil oči a zadíval se na stolové hory. Pískovcové pruhy byly ostře nakloněné a ne všechny ve stejném úhlu. Ploché vrcholky nebyly rovné, jak by se dalo čekat. Místo toho byly rozeklané a rozlámané. Dno údolí - aspoň kam až mezi přisedlými mesami dohlédl - zřejmě pokrýval ostrohranný štěrk. Úlomky z dolování.
V tomhle jediném údolí si mohlo kamenné zbraně pořídit celé vojsko…
A pazourek zdaleka nebyl vytěžen.
V hlavě mu zazněl hlas Bairota Gilda. "Karso Orlongu, obcházíš kolem pravd, jako osamělý vlk obchází losa."
Karsa zabručel, nic víc k tomu neřekl. Na druhé straně ve skále zahlédl další jeskyně. Byly vytesané přímo do kolmé skály. Sešel dolů, kde byl stín, a vydal se na druhý konec údolí. Kamínky na zemi se zrádně přesouvaly a jejich ostré hrany ho řezaly do kožených podrážek. Byl tu cítit vápencový prach.
Blížil se k ústí velké jeskyně asi ve třetině skály. Vedl k ní široký násep z kamení, jež se pod Teblorem nebezpečně sesouvalo. Konečně se vyškrábal do jeskyně s hrbolatým dnem.
Skála byla otočená k severovýchodu a slunce již stálo na obzoru, takže v jeskyni nebylo žádné pořádné světlo. Teblor sundal batoh a vyndal z něj malou lucernu.
Stěny byly z kalcinovaného vápence, zčernalého dlouhodobým působením kouře, a strop byl vysoký a klenutý. O deset kroků dál se stěny a strop sbíhaly. Karsa se přikrčil a protáhl se zúženým místem.
Za ním byla rozlehlá jeskyně. Na protější stěně byl matně vidět vysoký monolit z čistého pazourku, sahající téměř ke stropu. Do stěn okolo byly vytesané hluboké výklenky. Z pukliny do uměle vytvořené jeskyně pronikalo kalné světlo soumraku. Přímo pod štěrbinou byla hromada písku a z ní rostl pokroucený strom - guldindha, sahající Teblorovi stěží po kolena, s tmavěji zeleným listím, než bylo obvyklé.
To, že denní světlo proniklo až do dvou třetin skály, bylo samo o sobě zázrak… ale tenhle strom…
Karsa přistoupil k jednomu výklenku a zvedl lucernu. Za skalní stěnou byla další jeskyně. A ta byla plná pazourkových zbraní. Některé byly rozbité, ale většina byla celá. Meče, dvouhlavé sekery s kostěnými topory, stovky a stovky zbraní po celé jeskyni. Ve vedlejším výklenku bylo vidět totéž. Celkem dvacet dvě boční jeskyně. Zbraně mrtvých. Zbraně těch, kteří neuspěli. Karsa věděl, že v každé zdejší jeskyni najde totéž.
Ty však pro něj nebyly důležité. Postavil lucernu vedle pazourkového sloupu a narovnal se. "Urugale Tkalče. Beroku Tichý hlase. Kahlbe Kradmý lovče. Theniku Rozbitý. 'Siballe Nenalezená. Halade Obře. Imrot Krutá. Tváře ve skále, bohové Teblorů. Já, Karsa Orlong z kmene Urydů národa Teblorů, jsem vás přivedl sem. Byli jste poničení. Posekaní. Beze zbraní. Udělal jsem, co jste mi přikázali. Přivedl jsem vás sem."
Urugal zachraptěl: "Našel jsi to, co nám bylo sebráno, Karso Orlongu. Ty jsi osvobodil své bohy."
Teblor se díval, jak se před ním pomalu objevuje Urugalův přízrak. Byl to podsaditý válečník se silnými kostmi, menší než lidé z nížin, zato mnohem rozložitější. Kosti končetin měl rozražené - jak Karsa viděl mezi napjatými koženými řemeny a kůžemi, které měl kolem nich ovinuté, které ho držely pohromadě. Další řemeny mu křižovaly hrudník.
"Karso Orlongu, našel jsi naše zbraně."
Válečník pokrčil rameny. "Pokud opravdu jsou mezi těmi tisíci v jeskyních."
"Jsou. Ony nás nezklamaly."
"Ale obřad ano."
Urugal naklonil hlavu. Kolem něj získávalo tvar jeho šest druhů. "Takže to chápeš."
"Ano."
"Naše těla se blíží, Karso Orlongu. Urazila dlouhou cestu, zbavená ducha, držená jen naší vůlí -"
"A tím, komu dnes sloužíte," zavrčel Teblor.
"Ano. Tím, komu dnes sloužíme. I my jsme vedli tebe, vojevůdce. A nyní přichází tvá odměna za to, co jsi nám dal."
Promluvila 'Siballe Nenalezená. "Shromáždili jsme vojsko, Karso Orlongu. Všechny děti obětované před Tvářemi ve skále. Ony žijí, vojevůdče. Byly připraveny. Pro tebe. Vojsko. Tví lidé se musejí bránit. Lidi z nížin je třeba zahnat, jejich vojska zničit. Ty vyrazíš se svými legiemi do jejich zemí a zničíš je."
"Ano."
"Ze sedmi bohů Teblorů se musí stát osm," prohlásil Urugal.
Halad - zdaleka největší ze sedmičky, mohutný a zvířecký - popošel blíž. "Musíš teď vyrobit meč, Karso Orlongu. Z kamene. Doly venku na tebe čekají - povedeme tvé ruce -"
"Není třeba," odmítl Karsa. "Naučil jsem se o mnoha srdcích kamene. Ta znalost je má, a proto bude můj i meč. Ty, které vyrábíte vy, se docela dobře hodí pro vás. Ale já jsem Teblor. Thelomen Toblakai." S tím se otočil a přistoupil k pazourkovému sloupu.
"Ten pilíř je nad tvé síly," poznamenal za ním Halad. "Abys získal dost dlouhou čepel pro meč, musíš udeřit shora.

Pozorně si tu žílu prohlédni a uvidíš, že jakkoliv je čistá, vada v kameni je nepřekonatelná. Nikomu z našeho lidu se nepodařilo odrazit odštěpek delší, než jsme vysocí. S pilířem před tebou již nelze pracovat, proto je opuštěn. Udeř do něj, a rozpadne se. A tento neúspěch ovlivní tvůj příští pokus a oslabí kouzlo tvoření."
Karsa stál před hnědým, téměř černým sloupem pazourku.
"Musíš pod ním zapálit oheň," pokračoval Halad. "Nechat ho několik dní a nocí bez přestání hořet. V údolí dole není mnoho dřeva, ale Jhag Odhan za ním procházejí ohromná stáda bhederinů. Oheň, Karso Orlongu, pak studená voda -"
"Ne. S takovou metodou nelze výtvor nijak ovlivnit, T'lan Imass. Váš druh není jediný, kdo zná pravdy kamene. Tento úkol je jenom můj. A dosti již slov."
"Jméno, které jsi nám dal," zachrčel Urugal, "kde jsi přišel k takovým znalostem?"
Karsa se obrátil a ohrnul ret. "Hloupí Teblorové. To jste si mysleli. Takové jste nás chtěli mít. Padlé Thelomen Toblakai. Ale ten, kdo padl, se může opět pozvednout, Urugale. Tak jste vy kdysi byli T'lan Imass. Dnes však jste Osvobození." Již prskal. "Z toulek v držbu. Z držby v dóm."
Vylezl na pazourkový sloup, postavil se na jeho vrcholek a vytáhl krátký malazský meč. Chvilku zkoumal povrch kamene, potom se předklonil a prohlížel si téměř svislý pruh čistého pazourku sahajícího až dolů k podlaze. Obrátil meč v ruce a začal oškrabávat vršek sloupu asi dlaň od ostrého okraje. Viděl vrypy po starých úderech - T'lan Imass se i přes Haladovo tvrzení snažili, ale neuspěli.
Karsa dál drhl povrch v místě, kam hodlal udeřit. Bairote Gilde. Delume Thorde. Slyšte mě, když nikdo jiný nemůže. Jednoho dne zpřetrhám své řetězy a osvobodím duše, které mě nyní štvou. Vy mezi nimi být nechcete, alespoň jste to tvrdili. Nechci ani, aby vás přijal mistr Kápě. Přemýšlel jsem o tomto vašem přání. A přišel jsem na jinou možnost…
"Vojevůdce, my s Delumem Thordem chápeme tvůj záměr. Nikdy nepřestanu žasnout nad tvým géniem, Karso Orlongu. Uspěješ pouze s naším souhlasem. Proto hovoříš, a hle, my jsme nuceni si zvolit. Objetí mistra Kápě… nebo to, oč usiluješ."
Karsa zavrtěl hlavou. Nejen já, Bairote Gilde. I vy sami. Nebo to popíráte?
"Ne, vojevůdce. Nepopíráme. Proto tvou nabídku přijímáme."
Karsa věděl, že v této chvíli vidí duchy svých přátel pouze on, když se rozplynuli, přeměnili se v čirou vůli, která pronikla do pazourku. Pronikla do něj, aby nalezla tvar, vytvořila soudržnost…
A čekala… Karsa oprášil zdrsnělý povrch a oběma rukama uchopil jílec krátkého meče. Zvedl zbraň nad hlavu a upřel zrak na otlučenou plochu. Pak hruškou jílce udeřil.
Podivně to křuplo -
Karsa okamžitě seskočil na zem, odhodil krátký meč a v pádu se otočil. Při dopadu zapružil koleny a zachytil padající odštěpek pazourku.
Odštěpek byl plochý a téměř tak dlouhý, jako byl Teblor vysoký. Odpadl od sloupu jemu do dlaní. Dlaně mu olízlo teplo a náhle mu po předloktí stékala krev. Rychle couvl a položil čepel na podlahu. Když zvedl ruce, viděl, že je má rozříznuté až na kost. Chytré, Bairote, napít se mé krve, abyste dohodu zpečetili.
"Překonal jsi nás," zašeptal Halad.
Karsa zašel ke svému batohu a vyndal raneček s obvazy a šitíčko. Věděl, že se mu rány nezanítí a rychle se zahojí. Přesto potřeboval rány stáhnout, pokud měl začít pracovat na ostří velké čepele a přitesat si nějaký jílec.
"Vložíme do té zbraně kouzlo," ohlásil za ním Urugal, "aby se nedala zlomit."
Karsa kývl.
"Učiníme tě osmým bohem Teblorů."
"Ne," odmítl Karsa a pustil se do své levé ruky. "Nejsem takový jako vy, Urugale. Nejsem Osvobozený. Ty sám jsi mi přidělal řetězy. Vlastníma rukama. A zařídil jsi, že mě navěky budou pronásledovat duše těch, které jsem zabil. Ty jsi uchystal mé pronásledování, Urugale. S takovou kletbou nemohu být nikdy osvobozený."
"Přesto je pro tebe v domě řetězů místo," podotkl Urugal.
"Ano. Rytíř řetězů, bojovník Chromého boha."
"Hodně ses naučil, Karso Orlongu."
Karsa se zadíval na své zkrvavené dlaně. "Naučil, T'lan Imass. Jak brzy uvidíte."

KAPITOLA PATNÁCT

Kolikrát, milý poutníče, půjdeš
po stejné stezce?

Kayessan

N
a severu prach zvířený říšským vojskem zakrýval lesy zahalené kopce kolem Vathar. Bylo pozdní odpoledne, nejteplejší část dne, kdy utichl vítr a ze skal stoupal žár jako z kamenů kolem ohniště. Seržant Struna ležel nehybně na břiše pod okrovým pršiplášťem a sledoval krajinu na jihozápadě. Po tváři mu stékal pot a štípal ho v prošedivělé ryšavé bradce. Dlouho si prohlížel hordu jízdválečníků, kteří se za nimi vynořili z prašné odhan. Nakonec mávl rukou. Z úkrytu se zvedli ostatní členové jeho oddílu a vycouvali z hřebene. Seržant je pozoroval, dokud opět nezapadli do úkrytu, pak sklouzl kousek dozadu a následoval je.
Poslední týdny byly jedna nekonečná šarvátka, počínaje hradbou Dodžalu, se zuřivějšími střety s kmeny Cherán Dhóbri u Tathimonu a Sanimonu… ale dosud nenarazili na nic takového, jako bylo vojsko, které je nyní sledovalo.

Přinejmenším tři tisíce válečníků z kmene, s nímž se dosud nesetkali. Nad houfem se zvedalo nespočetně zástav, dlouhé oštěpy s rozervanými pentlemi, parohy, rohy a lebkami. Pod černými telabami a kožešinami se blýskala bronzová zbroj a také - častěji - zvláštní šedá zbroj, která byla příliš ohebná, aby to mohlo být něco jiného než kůže. Přílby, pokud Struna z dálky viděl, vypadaly složitě, na mnoha se skvěla vraní křídla z kůže a bronzu.
Struna se připojil ke svému oddílu. Ještě se nedostali do pořádného boje, zkušenosti měli jen se střelbou z kuší a občas někde drželi řadu. Zatím… to jde. Seržant se obrátil na Smíšku. "Dobře, je to jasný - vylez na toho ubohýho koně, holka, a zajeď za poručíkem. Vypadá to, že budeme konečně bojovat."
Prachem na obličeji jí stékaly čůrky potu. Kývla a odběhla.
"Flaško, zajdi za Geslerem, ať pošle zprávu Bordukovi. Chci poradu. Rychle, než se sem dostanou jejich zvědové."
"Rozkaz, seržante."
Struna zvedl svůj měch s vodou a podal ho kaprálu Smolovi, poklepal na rameno Sépiovi a společně se vrátili na hřeben. Tam si lehli a obhlíželi vojsko dole.
"Tihle by nám mohli dát zabrat," zahučel seržant. "Ale jedou v tak těsným útvaru, až si říkám…"
Sépie zabručel a přimhouřil oči. "Něco mi vrtá hlavou, Šume. Věděj, že jsme blízko, ale nejsou seřazení k boji. Měli by se do večera držet zpátky a pak na nás zaútočit na celý čáře. A kde vůbec mají zvědy?"
"Ti jezdci támhle -"
"Jsou moc blízko. Místní kmeny o tom vědí svý -"
Náhle zachřestily kamínky a Struna a Sépie se pootočili - a uviděli na hřebeni po obou stranách jezdce. Další přiklusali zezadu a obklopili jejich oddíl.
"Mistr Kápě mě vem! Kde se -"
Zazněl pronikavý válečný pokřik, vzduchem zasvištěly zbraně, ale jízdválečníci kolem oddílu jen přitáhli otěže a zvedli se ve třmenech. Struna se zamračil a vyškrábal se na nohy. Pohled přes hřeben mu prozradil, že předvoj vojska klusem stoupá do svahu. Seržant se podíval Sépiovi do očí a pokrčil rameny. Sapér se v odpověď ušklíbl.
V doprovodu jezdců na hřebeni se oba jezdci vrátili k místu, kde stál Smola s Korykem. Oba měli kuše připravené, i když už nemířili na kočovníky otáčející tančící koně do kruhu kolem nich. Dál na hřebeni zahlédl Struna Geslera a jeho oddíl spolu s Flaškou. A jejich vlastní jízdní doprovod.
"Sépie," zamumlal seržant, "narazil jsi na ně někde na sever od Vathar?"
"Ne. Ale myslím, že vím, co jsou zač."
Žádný ze zvědů neměl bronzovou zbroj. Šedá kůže pod šedohnědými plášti a kožešinami vypadala, jako by původně patřila plazům. Na předloktí měli upevněná vraní křídla, jako zahnuté ploutve. Podle zdejších měřítek byli hodně bledí a na rozdíl od místních měli i plnovousy a dlouhé kníry. Po ošlehaných tvářích se jim táhly vytetované černé slzy. Kromě kopí měli na zádech dřevěné pochvy potažené kožešinami s těžkými tulvary. Všem zpod přileb visely náušnice s vraními nohama.
Předvoj dorazil na hřeben nad nimi a zastavil, jak se na protější straně objevila setnina Záchlumčanů, Setiů a malazských důstojníků.
Beru chraň, je s nimi sama pobočnice. A taky pěst Gamet, Nil, Nether a Temul, jakož i kapitán Keneb a poručík Ranal.
Oba oddíly stály proti sobě na protějších krajích mělkého žlebu a Struna si všiml, jak sebou Temul trhl a předklonil se, aby promluvil s pobočnicí. Tavore, Gamet a Temul ve chvilce popojeli dolů.
Od předvoje se oddělil jediný jezdec a sjel dolů. Struna usoudil, že to bude nějaký náčelník. Muž byl hotový obr. Na prsou měl zkřížené dva tulvary, jeden ulomený těsně pod jílcem, a černé slzy na širokých lících jako by měl do kůže vyryté. Dojel až téměř ke Strunovi a Sépiovi a zastavil se u nich.
Kývl na blížící se skupinku a kostrbatou malazštinou se zeptal: "To je ta obyčejná žena, co vede vás?"
Struna sebou trhl a kývl. "Pobočnice Tavore, ano."
"Potkali jsme Cherán Dhóbri," pokračoval náčelník a usmál se. "Už vás víc nebudou obtěžovat, Malažane."
Dorazila Tavore se svými důstojníky. Zastavili se pět kroků od nich a pobočnice promluvila: "Vítám vás, válečný náčelníku Chundrylů. Jsem pobočnice Tavore Paran, velitel Čtrnácté armády Malazské říše."
"Já jsem Drz a my jsme Spálené slzy Chundrylů."
"Spálené slzy?"
Muž udělal posunek na znamení žalu. "Černé křídlo, vůdce Záchlumčanů. Mluvil jsem s ním. Mí válečníci chtěli výzvu, chtěli vědět, kdo jsou největší válečníci ze všech. My bojovali tvrdě, ale byli jsme pokořeni. Černé křídlo je mrtvý, jeho klan zničený a Psobijci Korbolo Doma tancují na jeho jméně. To nesmí zůstat bez odpovědi, proto jsme přišli. Tři tisíce - všichni, kteří bojovali za Černé křídlo poprvé. Jsme změnění, pobočnice. Jsme jiní, než jsme byli kdysi. Želíme ztráty sebe samých, a tak zůstaneme ztracení po všechny časy."
"Z vašich slov jsem smutná, Drzi," opáčila Tavore roztřeseným hlasem.
Teď opatrně, holka…
"Připojíme se k tobě," zachraptěl chundrylský válečný náčelník, "protože nemáme kam jinam jít. Stěny našich jurt vypadají v našich očích cize. Tváře našich žen, manželů, dětí - všech, které jsme milovali a kteří milovali nás - jsou dnes cizí. Jako Černé křídlo sám, my jsme duchové na tomto světě, v této zemi, která bývala naším domovem."
"Připojíte se ke mně - a budete bojovat pod mým velením, Drzi?"
"Ano."
"Chcete se pomstít Korbolo Domovi."
Zavrtěl hlavou. "Pomsta přijde, ano. Ale my chceme učinit nápravu."
Tavore se zamračila. "Nápravu? Podle Temula jste bojovali udatně a dobře. Bez vašeho zásahu by Psí řetěz u Sanimonu padl. Uprchlíci by byli pobiti -"

"A přece jsme odjeli - zpátky do našich zemí, pobočnice. Mysleli jsme jen na to, že si chceme lízat rány. Kdežto Řetěz šel dál. Vstříc dalším bitvám. Vstříc poslední bitvě." Teď už opravdu plakal a ostatní jízdválečníci začali strašidelně kvílet. "Měli jsme být tam. To je vše."
Pobočnice dlouho mlčela.
Struna si sňal přílbu a otřel si pot z čela. Zvedl oči a nahoře na hřebeni uviděl řadu Chundrylů. Mlčky čekali.
Tavore si odkašlala. "Drzi, válečný náčelníku Spálených slz… Čtrnáctá armáda vás vítá."
Řevem, který následoval, se až třásla země. Struna se otočil a podíval se do očí Sépiovi. Tři tisíce veteránů z téhle mistrem Kápě prokleté pouště. Královno snů, máme naději. Konečně to vypadá, že máme naději. Nemusel to říkat nahlas, aby věděl, že mu Sépie rozuměl, protože kaprál pomalu kývl.
Drz však ještě neskončil. Ať už si uvědomoval plný význam svého dalšího gesta - ne, usoudil Struna nakonec, to nemohl - ale stejně… Válečný náčelník zvedl otěže a projel kolem pobočnice. Zastavil před Temulem a sesedl.
Udělal tři kroky. Před třemi sty Záchlumčany a pěti sty Setii se urostlý Chundryl zastavil a šedé oči upřel na Temula.
Sundal zlomený tulvar a podal ho záchlumskému mládenci. Když pro něj Temul sahal, byl bledý.
Drz couvl a pomalu poklekl. "Nejsme Záchlumčané," pravil, "ale toto přísahám - budeme se snažit jimi být." Sklonil hlavu.
Temul se nehýbal a viditelně se snažil zvládnout příval citů. Strunovi náhle došlo, že mládenec neví, jak odpovědět, neví, co udělat.
Seržant udělal krok a zvedl přílbu, jako by si ji chtěl znovu nasadit. Temul zachytil pohyb, právě když se chystal sesednout, a když se Strunovi podíval do očí, zaváhal.
Seržant nepatrně zavrtěl hlavou. Zůstaň v sedle, Temule! Zvedl ruku a dotkl se úst. Mluv. Odpověz slovy, mládenče!
Velitel se pomalu posadil zpátky do sedla a narovnal se. "Drzi ze Spálených slz," začal jen nepatrně se třesoucím hlasem, "Černé křídlo vidí očima každého Záchlumčana, který je zde. Vidí a odpovídá. Povstaň. Jménem Černého křídla já, Temul z Vraního klanu, přijímám vás… Spálené slzy… do Vraního klanu Záchlumí." Uchopil kožený řemen, na němž byl připevněný zlomený tulvar, a přehodil si jej přes rameno.
Když jízdválečníci na hřebeni vytahovali zbraně z pochev na pozdrav vyjádřený pouze železem, znělo to jako vlna valící se po lígu dlouhé pláži.
Struna se zachvěl.
"Pro mistra Kápě," zamumlal tiše Sépie. "To je mnohem děsivější než ten jejich válečnej pokřik."
Ano, stejně hrozivé jako úsměv mistra Kápě. Podíval se zase na Temula a viděl, že ho Záchlumčan pozoruje. Seržant si konečně nasadil přílbu na hlavu, zazubil se a kývl. Dokonalé, mládenče. Já bych to nezvládl líp.
Teď už Temul nebyl sám, obklopený jen poštěkávajícími, artritickými vlky, kteří odmítají přijmout jeho velení. Teď měl podporu Drze a tří tisíc ostřílených válečníků. A tím je celá věc vyřízená. Drzi, kdybych byl nábožensky založený, spálil bych dnes večer tvým jménem vraní křídlo.
"Drzi ze Spálených slz," pronesla pobočnice. "Prosím, připojte se k nám v našem velitelském stanu. Rozmístění vašich sil můžeme probrat u jídla - žel, jen skromného -"
Chundryl se konečně narovnal a obrátil se k pobočnici. "Skromného? Ne. Přivezli jsme vlastní jídlo a dnes v noci bude hostina - jediný voják neodejde bez kusu bhederiního nebo kančího masa!" Obrátil se a prohlížel si svůj doprovod, až našel, koho hledal. "Imrále! Zajeď s tou svou chcíplinou k vozům a přivez je sem! A najdi dvě stě kuchařů a zjisti, jestli už jsou střízliví! A jestli ne, chci jejich hlavy!"
Oslovený - stařičký, vyhublý válečník, který se pod tíhou bronzové zbroje snad kymácel - odpověděl širokým, poněkud strašidelným úsměvem, otočil koně a pobídl ho do klusu.
Drz zvedl obě ruce k nebi a vraní křídla na jeho předloktí jako by se roztáhla. "Ať se Psobijci krčí!" zařval. "Spálené slzy vyrazily na lov."
Sépie se naklonil ke Strunovi. "Tím se vyřešil jeden problém - ten záchlumskej mládenec konečně našel pevnou půdu pod nohama. Jedna rána je zašitá, jen aby se otevřela další."
"Další?" Aha, ano. Pravda. Duch zdchlumské pěsti se pořád objevuje. Chudák holka.
"Jako by už tak neměla za patama Coltainův odkaz," pokračoval sapér. "Ale zvládá to dobře…"
Nemá na vybranou. Struna se otočil ke svému oddílu. "Posbírejte si fidlátka, vojáci. Musíme zajistit hlídky… než se najíme." Na jejich úpění zavrčel: "A považujte se za šťastný - to, jak jste přehlídli ty zvědy, pro vás není zrovna dobrý znamení, co?"
Díval se, jak si sbírají věci. Přicházeli Gesler a Borduk se svými oddíly. Sépie vedle seržanta zabručel. "Pro případ, že ti to uniklo, Šume," podotkl tiše, "tak jsme ty mizery taky neviděli."
"Máš pravdu," opáčil Struna. "Úplně jsem na to zapomněl. Uch, už je to zase pryč."
Sépie se poškrábal na strništi na bradě. "Zvláštní, o čem jsme to mluvili?"
"O čerstvým bhederiním a kančím mase."
"Správně. Už se mi sbíhají sliny."

Před velitelským stanem se Gamet zastavil. Zábava nerušeně pokračovala. Chundrylové se potulovali táborem a vyřvávali své barbarské písně. Byly přineseny džbánky s kvašeným mlékem a Gamet si byl docela jistý, že nejeden žaludek plný napůl spáleného a napůl syrového masa byl za planoucími ohni předčasně vyprázdněn, nebo v krátké době zbývající do svítání bude.
Dnes na rozkaz pobočnice urazí jen poloviční vzdálenost, ačkoliv i po pouhých pěti zvoněních na pochodu bude většina vojáků nočního hýření litovat.
Nebo možná ne.

Díval se, jak kolem klopýtá mariňák z jeho legie. Seděla na něm Chundrylka, nohy omotané kolem jeho pasu a ruce kolem krku. Žena byla nahá, mariňák téměř také. Párek se odpotácel do tmy.
Gamet si povzdechl, přitáhl si plášť k tělu a zamířil ke dvěma Záchlumčanům stojícím na stráži před stanem pobočnice. Byli z Vraního klanu, šedovlasí, a tvářili se nešťastně. Poznali pěst a ustoupili z cesty. Ostatní důstojníci už odešli, zůstali jen pobočnice a Drz, jenž se rozvaloval v masivním starodávném křesle, které sem přivezli Chundrylové na voze. Válečný náčelník si sundal přilbu. Měl hřívu kudrnatých černých vlasů, dlouhých a pečlivě napuštěných tukem. Gamet usoudil, že ten půlnoční odstín je barva, protože muž prožil již nejméně padesát jar. Konečky knírů mu spočívaly na prsou a vypadal ospale. V obrovské tlapě držel hliněný džbán. Pobočnice stála opodál a zamyšleně hleděla do ohřívadla.
Být umělec, tuhle scénu bych namaloval. Přesně tento okamžik, a nechal bych diváka přemýšlet. Gamet došel ke stolu s mapami, kde stál další džbán vína. "Naše vojsko je opilé, pobočnice," podotkl, když si naléval sklenici.
"Jako my," zabručel Drz. "Tvoje vojsko je ztracené."
Gamet se podíval na Tavore, ale ona zřejmě nevnímala. Gamet se zhluboka nadechl a obrátil se na Chundryla. "Teprve musíme vybojovat řádnou bitvu, válečný náčelníku. Proto ještě nevíme, co v nás je. To je vše. Nejsme ztraceni -"
"Jen jste se ještě nenalezli," dokončil Drz, vycenil zuby a zhluboka si přihnul ze džbánu.
"Litujete tedy svého rozhodnutí připojit se k nám?" zeptal se ho Gamet.
"Vůbec ne, pěsti. Moji šamani četli v písku. Dozvěděli se hodně o vaší budoucnosti. Čtrnáctá armáda pozná dlouhý život, ale bude to neklidný život. Jste odsouzeni pátrat, předurčeni stále se štvát… ani sami nevíte za čím, a možná to ani nikdy nezjistíte. Jako písek sám, věčně se potulující."
Gamet se mračil. "Nechci vás urazit, válečný náčelníku, ale na věštění příliš nevěřím. Budoucnost nikdo nezná, je to jediná věc, které nemůžeme vnutit vzor."
Chundryl zabručel. "Vzor, životní míza šamanů. A nejen jich, pravda? Balíček draků - nepoužívá se snad k věštění?"
Pěst pokrčila rameny. "Někteří lidé na něj hodně dají, ale já k nim nepatřím."
"Nevidíš snad vzory v dějinách, pěsti? Neznáš cykly, které všichni prožíváme? Podívej se na poušť kolem, na pustinu, přes kterou jdete. Nejste první říše, která ji chce zabrat. A co kmeny? Před Chundryly, před Cherán Dhóbri a Tregyny byli Sanidové a Oruthové a před nimi další, jejichž jména se vytratila. Podívej se na zničená města, na staré silnice. Minulost je celá ve vzorech a tyto vzory zůstávají pod našima nohama, stejně jako hvězdy nad námi odhalují vlastní vzory - protože hvězdy, na které každý večer hledíme, nejsou než iluze z minulosti." Znovu pozvedl džbán a prohlížel si ho. "A tak, pěsti, leží minulost pod a nad přítomností. Tuto pravdu znají moji šamani, je jako kosti, k nimž budoucnost lne jako svaly."
Pobočnice se pomalu otočila a prohlížela si válečného náčelníka. "Zítra dorazíme k brodu přes Vathar, Drzi. Co tam najdeme?"
Chundrylovi se zaleskly oči. "To musíš rozhodnout sama, Tavore Paran. Je to místo smrti a promluví k tobě slovy - slovy, která my ostatní neuslyšíme."
"Už jste tam byl?" chtěla vědět pobočnice.
Drz kývl, nic však nedodal.
Gamet si lokl vína. Dnešní noc byla zvláštní, zvláštní byla tato chvíle ve stanu pobočnice, až ho z toho zasvrběla kůže. Cítil se tu nepatřičně, jako prosťáček, který právě narazil na skupinu učenců. Radovánky v táboře utichaly. Gamet věděl, že do svítání nastane klid. Opilé zapomnění bylo vždy malou, dočasnou smrtí. Tam, kde kdysi byla osobnost, nyní kráčel mistr Kápě a za ním choroba lidského těla.
Postavil sklenku na stůl s mapami. "Omluvíte li mne," zamumlal, "je tu příliš… vydýcháno."
Když odcházel, nikdo nepromluvil.
Venku za dvěma nehybnými záchlumskými strážnými se Gamet zastavil a vzhlédl. Tak starověké světlo, co? Pokud ano, tak vzory, které vidím… už možná dávno vyhasly. Ne, o tom nemá cenu přemýšlet. Je to jedna z těch pravd, co za nic nestojí, protože nabízejí jen zmatek.
Na ten studený oheň přikládat nepotřeboval. Na tuto válku byl příliš starý. Mistr Kápě ví, že se mi to nelíbilo ani poprvé. Pomsta nakonec patří mládí. To je Čas, kdy city hoří nejjasněji, kdy je život dost ostrý, aby se jím dalo sekat, a dost žhavý, aby spálil duši.
Překvapil ho kolem běžící velký kravácký pes. Hlavu držel nízko a pod skvrnitým kožichem protkaným spoustou jizev se mu vlnily svaly. Běžel uličkou mezi stany. Chvíli nato zmizel ve tmě.
"Rozhodl jsem se jít za ním," poznamenal kdosi.
Gamet se otočil. "Kapitán Keneb. Překvapuje mě, že jste ještě vzhůru."
Voják pokrčil rameny. "Ten kanec mi moc nesedl, pane."
"Spíš to kvašené mléko, co přivezli Chundrylové - jakže se jmenuje?"
"Urtathan. Pravda, zkušenosti s tímto pitím jsem neměl, a tak jsem se rozhodl mu vyhýbat. Tuším, že ráno přijdou tři čtvrtiny armády ke stejnému názoru."
"A zbývající čtvrtina?"
"Bude mrtvá." Usmál se tomu, jak se Gamet zatvářil. "Promiňte, pane, nemyslel jsem to vážně."
Pěst kapitána vybídla, ať ji doprovodí. "Proč jste šel za tím psem, Kenebe?"
"Protože znám jeho příběh, pane. Přežil Psí řetěz. Z Hissaru k Pádu u Arenu. Viděl jsem ho, jak se zhroutil téměř u Coltainových nohou. Probodený oštěpy. Neměl to přežít."
"Tak jak to dokázal?"
"Gesler."
Gamet se zamračil. "Seržant od naší legie mariňáků?"

"Ano, pane. Našel ho, a ještě dalšího psa. Nemám tušení, co se stalo potom. Oba psi se ale vylízali z ran, které měly být smrtelné."
"Snad nějaký léčitel…"
Keneb kývl. "Možná, ale žádný z Blistigovy gardy - ptal jsem se. Ne, tu záhadu je teprve třeba rozřešit. A nejde jenom o ty psy, ale i o Geslera a jeho kaprála, Bouřňáka, a toho třetího vojáka - všiml jste si, jak zvláštní mají pleť? Jsou Falariové, ale ti mají světlou pleť a jejich barva rozhodně nevypadá na opálení. Zvláštní je, že právě Gesler připlul se Silandou."
"Myslíte, že uzavřeli smlouvu s nějakým bohem, kapitáne? Takové kulty jsou v říšském vojsku zakázané."
"Na to nemůžu odpovědět, pane. Nemám dostatečné důkazy, abych proti nim mohl vznést obvinění. Zatím držím Geslerův oddíl a několik dalších v zadním voji."
Pěst zabručela. "To je znepokojivé, kapitáne, že nevěříte vlastním vojákům. Je to poprvé, co mi o tom říkáte. Napadlo vás zeptat se seržanta rovnou?"
Došli na kraj tábora. Před nimi se táhly pahorky. Napravo se černal Vatharský hvozd.
Na Gametovy otázky Keneb jen pokrčil rameny. "Oni zase nevěří mně, pěsti. V mé setnině se povídá… že jsem během povstání opustil své vojáky."
A opustil, Kenebe? Gamet neřekl nic.
Kapitán však jako by jeho nevyslovenou otázku slyšel. "Neopustil, i když nepopírám, že některá rozhodnutí, která jsem tehdy učinil, by mohla zavdat příčinu k pochybnostem o mé věrnosti říši."
"To byste mi měl vysvětlit," podotkl Gamet tiše.
"Měl jsem s sebou rodinu. Snažil jsem se je zachránit a nějaký čas mi na ničem jiném nezáleželo. Pane, celé setniny přecházely k povstalcům. Nevěděl jsem, komu můžu věřit. A jak se ukázalo, můj velitel -"
"Už nic neříkejte, kapitáne. Změnil jsem názor. Nechci to vědět. Co vaše rodina? Podařilo se vám ji zachránit?"
"Ano, pane. S včasnou pomocí jednoho mimo zákon postaveného Paliče mostů -"
"Cože? Koho, ve jménu mistra Kápě?"
"Kaprála Kalama, pane."
"On je tady? V Sedmiměstí?"
"Byl. Myslím, že byl na cestě za císařovnou. Z toho, co jsem pochopil, chtěl s ní něco, ehm, projednat. Osobně."
"Kdo o tom ještě ví?"
"Nikdo, pane. Slyšel jsem, že Paliči mostů byli pobiti. Ale můžu vám říct, že Kalam mezi nimi nebyl. Byl tady, pane. Ale kde je teď, to ví možná jenom císařovna."
V trávě asi dvacet kroků od nich se něco pohnulo. Ten pes. Mistr Kápě ví, co má za luhem. "Dobře, kapitáne. Prozatím držte Geslera vzadu. Ale ještě před bitvou bych ho rád vyzkoušel - potřebuju vědět, jestli je spolehlivý."
"Ano, pane."
"Ten váš pes se někde potuluje."
"Já vím. Dělá to každou noc. Jako by něco hledal. Myslím, že by to mohl být… Coltain. Hledá Coltaina. A mně z toho puká srdce, pane."
"Vážně by mě překvapilo, kdyby to byla pravda, kapitáne, tedy že ten pes hledá Coltaina."
"Jak to myslíte?"
"Protože ten lump je tady. Musel byste být slepý, hluchý a blbý, aby vám to uniklo, kapitáne. Dobrou noc." Otočil se a odešel. Nejradši by si odplivl, ale věděl, že té hořké pachuti v ústech se hned tak nezbaví.

Oheň už dávno vyhasl. Struna, zabalený do pláště, seděl u ohniště a hleděl do prázdna. Vedle něj ležel hubený hengský kočárový psík, o němž Pravda tvrdil, že se jmenuje Kulička. Kost, kterou ohryzával, byla větší než on, a kdyby měla zuby a chuť k jídlu, žrala by teď ona jej.
Příhodná společnost pro takovou noc. Vojáci z jeho oddílu, zabalení do pokrývek, leželi nehybně kolem něj. Byli příliš unavení, než aby se opíjeli, protože museli zřídit hlídky, a s plným žaludkem pak rychle usnuli. Ještě dobře, usoudil Struna, že budou mezi těmi několika, kteří budou za pár zvonění ušetřeni hrozné kocoviny. Dokonce ani Sépie se ještě neprobudil, jak měl ve zvyku - nebo měl možná otevřené oči, jenže ležel zády k ohništi a Struna mu neviděl do tváře. Nebylo to důležité. Samoty, jíž Struna trpěl, ho nemohla zbavit ničí společnost, alespoň ne taková, jakou mohl najít tady. A o své myšlenky se taky nechtěl dělit.
Polykali prach téměř od začátku pochodu. To nebylo místo pro mariňáky, pokud zadní část kolony neohrožovala velká síla pronásledovatelů, což jejich případ nebyl. Ne. Keneb je trestal, a Struna neměl nejmenší tušení proč. Dokonce ani poručík, jemuž se nějak podařilo zařídit, že nemusel být u nich a skutečně jim velet, si nebyl jistý, o co kapitánovi jde. I když jeho to pochopitelně těšilo. Ale jak mohl Ranal doufat, že si vysloužíí skvělou pověst, když jeho vojáci vykašlávají prach celé Čtrnácté?
A záleží mi na tom ještě vůbec ?
Ve vzduchu byla cítit žluč, jako by táborem procházela sama Poliel. Nenadálý příchod tří tisíc veteránů vojákům náramně zvedl náladu - Struna jen doufal, že teď nepřijde žádné zlé znamení.
Tak dobře, zvažme, co víme. Vojsko teď má naději. Nepotřebuje parchanty, jako jsem já. Proč bych se vůbec měl vracet na Raraku? Poprvé jsem ji z duše nenáviděl. Nejsem zas tak mladý, jen užvaněný hlupák - už dávno nejsem to, co jsem býval. Opravdu jsem si myslel, že můžu na té svaté poušti získat něco zpátky? A co vlastně? Ztracené roky? Oheň, co patří mládí? Vojákům jako Smíška, Koryk, Flaška a Smola. Připojil jsem se kvůli pomstě, ale už mě nezajímá tolik jako dřív - mistr Kápě ví, že to teď už máloco. Nezajímá mě věrnost, dokonce ani přátelství ne. Hrom do tebe, Kalame, měl jsi mi to rozmluvit. Ještě v Malazu. Měl jsi mi říct, že je to do nebe volající pitomost.

Objevil se Geslerův kravácký pes. Kulička zavrčel a větši pes se zastavil, zavětřil a usadil se opodál. Psík se znovu vrátil ke své kosti.
"Polez, Geslere," zamumlal Struna.
Seržant se vynořil se džbánkem v ruce, posadil se naproti Strunovi a chvíli si džbánek prohlížel. Nakonec znechuceně zavrčel a odhodil ho. "Už se ani nemůžu opít," láteřil. "Ani Bouřňák, ani Pravda. Jsme prokletí."
"Napadají mě horší kletby," zabručel Struna.
"Mě taky, ale stejně. Nejhorší je, že nemůžu spát. Nikdo z nás nemůže. Byli jsme u Vatharského brodu - tam jsme vytáhli Silandu na břeh a čekali na Psí řetěz. Taky jsem tam dostal pořádnou ránu. Hrozně mě překvapila. A vůbec se netěším, že to místo zase uvidím. Ne po tom, co se tam stalo."
"Hlavně pokud to nesmetlo most," opáčil Struna.
Gesler zabručel.
Chvíli žádný nepromluvil, pak: "Přemýšlíš o tom, že zdrhneš, viď, Šume?"
Seržant se zamračil.
Gesler pomalu kývl. "Je zlý, když o ně přijdeš. Myslím o kamarády. Říkáš si, proč jsi ještě pořád tady, proč ten všivý pytel kostí a svalů ještě funguje. Takže utečeš. A co pak? Nic. Nejsi tady, ale ať jsi kdekoliv, jsi pořád tam."
Struna se zaškaredil. "A v tom se mám vyznat? Poslouchej, nejde jenom o to, co se stalo s Paliči mostů. Jde o to, být voják. Znova tím vším projít. Došlo mi, že už poprvý se mi to moc nelíbilo. Jednou musí, Geslere, přijít chvíle, kdy už to není správný místo ani správná věc."
"Možná, ale já do toho bodu ještě nedospěl. Přijde na to, v čem jsi dobrej. Na ničem jiným nezáleží, Šume. Ty už nechceš bejt voják. Dobře, ale co budeš dělat místo toho?"
"Kdysi jsem byl zednickej tovaryš -"
"Tovaryšům je nanejvejš deset, Šumaři. Nejsou to mrzutí, rozvrzaní dědci jako ty. Hele, voják může dělat jenom jedinou věc. Vojákovat. Chceš to skončit? Blíží se bitva. Měl bys dostat spoustu příležitostí. Padni na meč a je konec." Gesler se odmlčel a ukázal na Strunu prstem. "V tom ale problém není, že ne? Jde o to, že teď máš oddíl a jsi za něj zodpovědnej. A to se ti nelíbí, proto uvažuješ o zběhnutí."
Struna vstal. "Běž si hladit psa, Geslere." S tím odešel do noci.
Když procházel mezi hlídkami, byla již tráva zvlhlá rosou. Stráže chtěly vědět, kdo je, na což jim tlumeně odpověděl a vyšel z tábora. Hvězdy nad ním začínaly blednout a obloha modrala. K zalesněným kopcům Vatharského hvozdu odlétala hejna kápových můr. Když mezi nimi občas prolétla nějaká rhizana, můry zrychlily, ale jakmile nebezpečí pominulo, zase se seřadily.
Na hřebeni tři sta kroků před seržantem stál půltucet pouštních vlků. Už skončili s vytím a zdrželi se tu jen ze zvědavosti, nebo možná jen čekali, až vojsko odejde, aby mohli seběhnout do údolí a podívat se, co tam zbylo.
Struna se zastavil, protože zaslechl tichý zpěv, hluboký, žalostný a dráždivý, který jako by vycházel z prohlubně těsně pod hřebenem. Slýchal ho i za jiných nocí, vždycky se ozýval za táborem, ale nechtělo se mu zjišťovat, kdo zpívá. V té tiché, atonální melodii nebylo nic příjemného. Teď ho však volala. Známými hlasy. S náhle rozbolavělým srdcem popošel blíž.
V dolíku hustě rostla nyní zažloutlá tráva, uprostřed však byl ušlapaný kruh. Čelem proti sobě v kruhu seděly dvě záchlumské děti, Nil a Nether, a mezi nimi stála široká bronzová mísa. Její obsah přitahoval motýly, byly jich tu desítky, a další přilétali.
Struna zaváhal a chtěl odejít.
"Pojď blíž," zavolal Nil ostrým hlasem. "Rychle, slunce vychází!"
Seržant se zamračil a došel k nim. Na kraji dolíku se polekaně zastavil, jak kolem něj zavířili motýli. Před očima měl světle žlutý mrak, motýlí křídla se o něj otírala jako tisíc vzdechů. Otočil se, ale přes mihotavá křídla nic neviděl.
"Blíž! Chce tě mít tady!" To byl vysoký, pisklavý hlas Nether.
Ale Struna nedokázal udělat další krok. Byl zcela obklopen žlutým rubášem a v něm bylo… vědomí.
A to promluvilo. "Paliči mostů. Raraku tě čeká. Neodvracej se od ní."
"Kdo jsi?" zeptal se Struna. "Kdo to mluví?"
"Patřím teď k této zemi. Nezáleží na tom, čím jsem byl předtím. Probudil jsem se. My jsme se probudili. Běž se připojit ke svému bratrovi. Na Raraku - kde si tě najde. Společně musíte zabít bohyni. Musíte osvobodit Raraku od skvrny, která na ní leží."
"Můj bratr? Koho tam najdu?"
"Píseň bloudí, Paliči mostů. Hledá domov. Neodvracej se."
Náhle to bylo pryč. Motýli se vznesli k nebesům a vířili ve slunečním světle. Výš, stále výš…
Seržanta zachytily malé ruce. Když se podíval dolů, vzhlížela k němu Nether a tvářila se zděšeně. Dva kroky za ní stál Nil, choulil se a v očích měl slzy.
Nether křičela: "Proč ty? Volali jsme a volali! Proč ty?!"
Struna zavrtěl hlavou a odstrčil ji. "Já nevím!"
"Co ti řekl? Pověz! Měl pro nás zprávu, že ano? Co říkal?"
"Pro vás? Nic, holka - a vůbec, kdo to, ve jménu mistra Kápě, podle vás byl?"
"Sormo E'nath!"
"Ten zaklínač? Ale ten -" Struna se zapotácel. "Nechte toho zatraceného zpívání!"
Záchlumčané na něj jen koukali.
A Struna si uvědomil, že oni nezpívají - ani předtím to nebyli oni - protože zpěv pokračoval v jeho hlavě.
Nether se zeptala: "Jakého zpívání, vojáku?"

Znovu potřásl hlavou, otočil se na patě a vyrazil zpátky do tábora. Sormo pro ně neměl zprávu. Ani on ne. A hlavně nechtěl vidět jejich tváře - jejich beznaděj a zoufalství, jejich stesk po duchovi, který odešel - odešel navždy. To nebyl Sormo E'nath. To byl někdo jiný - mistr Kápě ví kdo. "My jsme se probudili." Co tím myslel? A kdo na mě na Raraku čeká? Můj bratr - nemám žádné příbuzné, kromě Paličů mostů - bohové pod námi! Rychlej Ben? Kalam? Jeden, nebo oba? Nejradši by začal křičet, i kdyby jen proto, aby umlčel píseň, jež mu šeptala v hlavě, tu hroznou, bolestně nedokončenou melodii, která ohlodávala jeho zdravý rozum.
Raraku s ním zřejmě ještě neskončila. Struna v duchu klel. Hrom do toho všeho!
Na severu, za kouřovými věnci tábora, se zahalené kopce jako by otevíraly zlatému světlu slunce. Na hřebeni za ním začali výt vlci.
* * *
Gamet se trochu zaklonil, protože jeho kůň začal sestupovat k řece. Zemi netrvalo dlouho, než spolykala oběti boje, k němuž zde došlo. V blátě a písku na břehu se leskly vybělené kosti. Kousky látek, kůže a železa. A brod sám skoro nebyl k poznání. Na straně proti proudu byly nakupené zbytky plovoucího mostu a na nich se zachytilo další harampádí. Potopené, vodou nasáklé vozy, stromy, tráva a rákosí, nyní zakotvené v naplaveném bahně. Obrovská hromada vytvořila jakýsi most. Pěsti to připadalo, že se naplaveniny musí každou chvíli utrhnout.
Zvědové přešli suchou nohou. Gamet na druhém břehu viděl dvě desítky zablácených Setiů stoupajících do kopce. Les po obou stranách řeky byl hotovou změtí barev, větve byly ověšené pruhy látky, copy a omalovanými lidskými kostmi, které se ve větru otáčely.
Méš'arn tho'ledann. Den čisté krve. Proti proudu bylo na obou stranách, kam až oko dohlédlo, vidět do bahna šikmo zaražené dlouhé tyče, naklánějící se nad vířící vodu. Z nich visely zdechliny ovcí a koz. Z některých ještě tekla krev, jiné již byly shnilé, obklopené mouchami, kápovými můrami a ptáky mrchožrouty. Z obětovaných zvířat padaly do vody malé bílé kousky, po nichž se vrhaly ryby, a Gametovi chvíli trvalo, než pochopil, že to jsou červi padající do vody.
Vedle Gameta přibrzdil koně kapitán Keneb. "Ty naplaveniny nedrží bláto, že ne? Je tam trocha písku a bahna, ale hlavně -"
"Ano, krev," dokončil Gamet.
Jeli za pobočnicí, jíž se drželi Nil a Nether. Trojice dorazila k vodě a zastavila koně. Za Gametem a Kenebem se na svahu zastavovaly setniny desáté legie a dívaly se na řeku a podivný most.
"Myslíte, že ty oběti jsou pro nás na uvítanou, pěsti? Neumím si představit, proč by to mělo pokračovat - stáda by byla brzy vybitá."
"Některé zdechliny tu jsou už delší dobu," poznamenal Gamet, "ale nejspíš máte pravdu, kapitáne."
"Abychom šli přes řeku krve. Jestli to ty všivé kmeny považují za poctu, tak je královna snů připravila o rozum. Představa vidění světa metaforicky mě vždycky dohánělo k šílenství. Domorodci ze Sedmiměstí vidí všechno jinak. Pro ně je krajina oživená - a nejen duchy, což je stará věc, ale nějakým jiným, mnohem složitějším způsobem."
Gamet se po něm podíval. "Stojí to za prostudování, kapitáne?"
Keneb sebou trhl, pousmál se a sklíčeně pokrčil rameny. "Tady se mluvilo o povstání a jen o povstání - celé měsíce předtím, než skutečně začalo. Kdybychom se namáhali ta znamení přečíst, pěsti, mohli jsme být líp připravení."
Zastavili za pobočnicí a Záchlumčany. Na Kenebova slova Tavore otočila koně. "Občas," podotkla, "vědět nestačí."
"Omlouvám se, pobočnice," řekl Keneb.
Tavore upřela bezvýrazný pohled na Gameta. "Přiveďte své mariňáky, pěsti. Budeme potřebovat sapéry a munici. Přes brod přejdeme, ale ne po mostě ze smetí spojeného krví."
"Ano, pobočnice. Kapitáne, připojte se laskavě ke mně…"
Obrátili koně a vyjeli zpět do kopce. Gamet se podíval na Keneba a zjistil, že se kapitán usmívá. "Co vás tak pobavilo, kapitáne?"
"Munice, pane. Sapéři budou plakat."
"Pokud nezničí i samotný brod, rád je pak obejmu, aby se mohli vyplakat."
"Něco takového bych nesliboval v jejich doslechu, pane."
"Ne, asi máte pravdu."
Dostali se k předním řadám desáté legie a Gamet si přivolal posla. Když se jezdkyně přiblížila, připojil se k ní i pěst Tene Baralta.
"Sapéři?" zeptala se Rudá čepel.
"Ano," řekl Gamet.
Tene Baralta kývl a obrátil se na jezdkyni: "Předejte zprávu poručíkům od mariňáků. Pobočnice si přeje nějakou demolici. Bezodkladně."
"Ano, pane," opáčila žena a již otáčela koně.
Dívali se za ní, jak cválá podél řady vojáků, pak se Baralta obrátil na Gameta. "Budou to považovat za urážku. Ten most z krve je míněn jako požehnání."
"Ona to ví, Tene Baralto," opáčil Gamet. "Ale je příliš zrádný. To by mělo být jasné i těm skrytým pozorovatelům."
Kolohnát pokrčil rameny, až mu přitom zachřestila zbroj. "Snad zmínka Drzovi z Chundrylů, jezdec potají vyslaný k těm pozorovatelům, abychom zajistili, že nedojde k nějakému nedorozumění?"
"Dobrý nápad," připustil Gamet.
"Já to tedy zařídím."
Rudá čepel odjela.
"Odpusťte, jestli jsem příliš troufalý, pěsti," zamumlal Keneb, "ale to, co se tu událo, je podle mě věc, která se

pobočnici bude líbit ze všeho nejméně."
"Myslíte, že se jí nelíbí, když jsou její důstojníci iniciativní, kapitáne?"
"Nepředpokládal bych -"
"Ale ano."
"Dobře, chápu, jak to myslíte. Omlouvám se, pěsti."
"Nikdy se neomlouvejte, když máte pravdu, Kenebe. Počkejte tu na oddíly." Odjel k pobočnici, která čekala na břehu řeky.
Nil a Nether sesedli a poklekli do kalné vody.
Gametovi při příjezdu neuniklo, jak se Tavore při pohledu na ně musí ovládat. Ano, pořád se drží řetězů, a pustit se jich je zřejmě to poslední, co by chtěli… kdyby dostali na vybranou. No, o iniciativě jsem přece mluvil já. "Vidím, že si děti hrají v blátě, pobočnice."
Tavore se prudce ohlédla a přimhouřila oči.
Gamet pokračoval: "Radím, abychom jim přidělili dozor, jinak si v té své nevázanosti ublíží. Nakonec, pobočnice, pochybuju, že císařovna chce, abyste jim dělala chůvu, nebo ano?"
"Ne," zabručela po chvíli. "Mají to být moji mágové."
"Tak mě napadlo, přikázala jste jim, aby se spojili s duchy? Pokouší se uklidnit říční duchy?"
"Ne, pěsti. Vlastně nemám tušení, co dělají."
"Jsem toho názoru, že jste příliš shovívavá chůva, pobočnice."
"Pravda. Dávám vám tedy svolení jednat místo mě, pěsti."
Nedalo se poznat, jestli Nil s Nether vnímají hovor za svými zády, ale ani jeden se nepohnul. Gamet s hlasitým povzdechem sesedl a došel k vodě. Popadl Záchlumčany za kožené košile na rameni a trhnutím je zvedl.
Když s nimi chvíli třepal, skučeli a vztekle syčeli. Nakonec je Gamet otočil k pobočnici. "Tohle by udělala záchlumská bába. Vím, že je to poněkud drsnější než malazská výchova. Ale tyto děti zase nejsou malazské, že?" Postavil je na zem.
"Možná už je na to pozdě, pěsti," pravila Tavore, "ale chci vám připomenout, že tyto děti jsou zároveň zaklínači."
"Zatím jsem neviděl žádný důkaz, pobočnice. Ale jestli mě chtějí proklít, ať si klidně poslouží."
Prozatím se k tomu ale Nil s Nether zřejmě nechystali. Vztek ustoupil něčemu, co velice připomínalo nevrlost.
Tavore si odkašlala. "Nile, Nether, myslím, že bude nutné, aby zástupci mé armády vyhledali zdejší kmeny v lese a ujistili je, že víme, co jejich gesto znamená. Nicméně si musíme zajistit bezpečný přechod přes řeku."
"Pobočnice, pěst Tene Baralta navrhl něco podobného, ale chce použít Chundryly."
"Tak tedy zástupci obou." Obrátila se k Záchlumčanům. "Hlaste se pěsti Tene Baraltovi."
Gamet se díval, jak si sourozenci vyměňují pohled, pak Nil řekl pobočnici: "Jak si přeješ."
Když odcházeli, vrhla Nether na Gameta pohled plný jedu.
"Modlete se, abyste za to nemusel zaplatit," podotkla Tavore, když byli Záchlumčané z doslechu.
Gamet jen pokrčil rameny.
"A příště ať mi Tene Baralta své návrhy přednese osobně."
"Ano, pobočnice."

Sépie a Struna vyšli z vody. Byli promočení a pokrytí blátem a krví, nicméně se zubili od ucha k uchu. Dvojnásobnou radost měli z toho, že munice pocházela ze zásob Čtrnácté, ne z jejich vlastních. Dvanáct bořičů, které poženou výbuch vodorovně, tři svítivky umístěné do haraburdí, aby uvolnily trosky. A jen chvilička, než všechno vyletí do vzduchu.
Zbytek vojska se stáhl na kopec. Setijští zvědové na druhém břehu nebyli nikde k vidění. Takže zůstali jen oba sapéři - - běžící jako o život.
Hromové zadunění je oba zvedlo ze země. V dešti trosek následoval písek, bláto a voda.
S hlavami zakrytými rukama oba jen dlouhou dobu nehybně leželi. Jediné zvuky vydávala voda hrnoucí se pročištěným brodem. Pak se Struna podíval na Sépii, který se zase díval na něj.
Možná by to zvládly i dvě svítivky.
Vyměnili si pohledy a vyškrábali se na nohy. Brod byl opravdu volný. Voda pod ním byla zpěněná a plná trosek ženoucích se směrem k Dodžal Hadingu.
Struna si otřel bláto z obličeje. "Myslíš, že jsme udělali nějakou díru, Sépie?"
"Nic, v čem by se mohl někdo utopit, to se vsadím. Dobrý je, že jsi neutíkal," zamumlal Sépie, když k nim dolů sjeli jezdci.
Struna po něm vrhl pohled. "Co neslyšíš?"
"Na tuhle otázku nemůžu odpovědět, co, Šume?"
Dorazil první jezdec - další sapér, Snad ze 6. oddílu. "Rovný a čistý," prohodil, "ale nechali jste to na poslední chvíli - jakej smysl má udělat velkej výbuch a pak mít ksicht v hlíně, když to vyletí?"
"Chceš ještě něco chytrýho dodat, Snade?" zavrčel Sépie a otíral ze sebe bláto - třebaže neměl sebemenší naději na úspěch. "Jestli ne, tak laskavě zajeď dolů a zkontroluj případný díry."
"Pomalu," dodal Struna. "Ať si kůň vybere krok."
Snad zvedl obočí. "Nepovídej." A pobídl koně k vodě.
Struna za ním hleděl. "Nesnáším jízlivý šmejdy, jako je on."
"Záchlumčani ho stáhnou zaživa z kůže, jestli tomu koni zlomí nohu."
"To vypadá, že tu brzy budeme mít krevní mstu."
Sépie přestal s marnou očistou a zamračil se. "Cože?"
"Zapomeň na to."

Dorazili k nim Ranal s Kenebem. "Dobrá práce," pochválil je kapitán. "Myslím."
"Mělo by to být v pořádku," odtušil Struna. "Pokud na nás nikdo nezačne střílet."
"O to je postaráno, seržante. A vašemu oddílu připadne výsada přejít jako první."
"Ano, pane."
Z dobře odvedené práce by měl mít radost, ale Struna necítil nic kromě prvotního přívalu vzrušení těsně po výbuchu. V hlavě mu šeptala ta nedokončená píseň, žalozpěv podkreslující každou jeho myšlenku.
"Cesta vypadá volná," podotkl Sépie.
Ano. To ale neznamená, že se mi to musí líbit.

Na severním břehu Vathar terén prudce stoupal a nad stezku na západě se nakláněl kopec beze stromů. Vojsko přecházelo přes řeku a pobočnice s Gametem vyjeli po kozí stezce na vrcholek kopce. Slunce se sklánělo k obzoru - u brodu trávili již druhý den - a řeka v jeho paprscích vypadala jako roztavené zlato, i když tato strana ostrohu ležela v hlubokém stínu.
Bláto, které měl Gamet na nohou, usychalo a vytvářelo popraskaný, tvrdý škraloup, z něhož se při každém pohybu sypal prach. Cestou do kopce dýchal ztěžka a prádlo měl skrz naskrz propocené.
Dorazili nahoru a znovu se ocitli ve slunečním světle. Na holé plošině vál horký vítr. Na terase o něco níž na závětrné straně byl kruh kamenů, označující ohniště či strážní oheň, jenž tu kdysi hořel, snad v časech Psího řetězu.
Pobočnice si oprášila rukavice a došla na severní kraj ostrohu. Gamet ji po chvíli následoval.
V dálce na severovýchodě bylo vidět město Ubaryd, šedohnědé a zahalené kouřem. Za ním se třpytil Dodžal Hading. V městském přístavu se mačkaly lodě.
"Admirál Nok," poznamenala pobočnice.
"Takže znovu dobyl Ubaryd."
"A my si tam doplníme zásoby." Ukázala k severu. "Támhle, Gamete. Vidíte to?"
Přimhouřil oči a netušil, co má za rozlehlou pustinou Ubaryd Odhan vlastně vidět. Pak sykl. Na obzoru se tyčila jasně rudá stěna, jako by tam zapadalo druhé slunce.
"Smršť," řekla Tavore.
Náhle byla mnohem větší zima a Gameta zamrazilo.
"Za ní," pokračovala pobočnice, "čeká náš nepřítel. Povězte, myslíte, že se nám ša'ik postaví už cestou?"
"Byla by hloupá, kdyby ne," odpověděl.
"Víte to jistě? Nechtěla by raději stát proti zcela nezkušeným rekrutům?"
"Sázky jsou vysoké, pobočnice. Čtrnáctá se otuží už jenom pochodem. Být na jejím místě, radši bych čelil bojem unavenému, potlučenému nepříteli. Nepříteli obtíženému raněnými, s nedostatkem šípů, koní a kdoví čeho ještě. A než by došlo ke konečnému střetnutí, zjistil bych i něco o vás, pobočnice. O vaší taktice. Takhle ša'ik nemá jak vás odhadnout."
"Ano. Zvláštní, že? Buď jí na mně nezáleží, nebo má pocit, že už mě zná - což je pochopitelně nemožné. I když budeme předpokládat, že má v našem vojsku špehy, zatím jenom zařídila, že budeme pochodovat organizovaně."
Špehy? Bohové pod námi, to mě ani nenapadlo!
Oba dlouho mlčeli, ztracení v myšlenkách, a hleděli k severu.
Slunce nalevo od nich zapadalo.
Ale Smršť hořela vlastním ohněm.

KAPITOLA ŠESTNÁCT

Moc má hlas a tím hlasem je píseň tannoských poutníků duší.

Kimlok

P
robudil se, jak ho něco vlhkého zlehka dloublo do boku. Pomalu otevřel oči, zvedl hlavu a viděl, že má na břiše schoulené mládě bhok'arala, postižené nějakou kožní chorobou. Kalam se posadil a potlačil nutkání popadnout zvířátko za krk a mrštit jím o zeď. Soucit v tom samo sebou nehrál roli. Spíš šlo o to, že podzemní chrám byl domovem stovek, možná tisíců bhok'arala, a tihle tvorečkové měli velmi složitou sociální strukturu - kdyby Kalam ublížil mláděti, mohla by se na něj vrhnout tlupa dospělých samců. Třebaže byli malí, špičáky měli velké, že by se za ně ani medvěd nemusel stydět. Přesto musel bojovat s nevolností, když prašivé mládě opatrně odsouval. Žalostně zakňouralo a zvedlo k němu velké, vlahé oči.
"Ani to nezkoušej," varoval je asasín, vyklouzl z kožešin a vstal. Na břiše mu ulpěly šupinky prašivé kůže a tenkou vlněnou košili měl promočenou od toho, jak mláděti teklo z nosu. Kalam si košili svlékl a hodil ji do rohu.
Iskarala Pusta neviděl už dobře týden. Kromě občasného svrbění v konečcích prstů se z útoku démona v těle enkar'ala více méně vzpamatoval. Kalam doručil démanty a nyní se nemohl dočkat, až odejde.
Z chodby se ozval zpěv. Asasín jen kroutil hlavou. Jednou se to Mogora možná naučí, ale do té doby… bohové pod námi, lezlo mu to na nervy! Došel ke svému rozedranému tlumoku a chvíli se v něm přehraboval, než našel čistou košili.
Za dveřmi něco zadusalo. Když se otočil, byly dveře otevřené a v nich stála Mogora, v jedné ruce vědro, v druhé mop.
"Nebyl tady? Před chvílí? Že tady byl! Pověz!"
"Neviděl jsem ho celé dny," odpověděl Kalam.

"Musí poklidit kuchyni!"
"To nic jiného neděláš, Mogoro? Jenom honíš Iskaralův stín?"
"Nic jiného?" zavřískla. Přidusala k němu, mop napřažený jako zbraň. "Jsem snad já jediná, kdo kuchyni používá? Ne!"
Kalam couvl a setřel si z obličeje její sliny, ale Dalhoňanka šla za ním.
"A ty! Myslíš, že ti večeře dorazí sama od sebe? Myslíš, že stínoví bohové ti ji jen tak vyčarují ze vzduchu? Zvala jsem tě sem snad? Jsi můj host? Jsem já tvoje služka?"
"Bohové chraňtež -"
"Mlč! Mluvím já, ne ty!" Strčila mop a vědro Kalamovi do rukou a pak zahlédla maličkého bhok'arala stočeného do klubíčka na kavalci, přikrčila se do dravčího postoje a s napřaženýma rukama se k němu blížila. "Tady jsi," mručela. "Budeš mi všude nechávat kůži, co? Už to nebude trvat dlouho!"
Kalam se jí postavil do cesty. "To stačí, Mogoro. Vypadni odsud."
"Ne bez svého mazlíčka."
"Mazlíčka? Chceš mu přece zakroutit krkem, Mogoro!"
"No a?"
Položil mop a vědro na podlahu. Nemůžu tomu uvěřit. Já bráním prašivého bhok'arala… před d'iversí čarodějkou.
Ve dveřích se cosi pohnulo. Kalam zvedl ruku. "Podívej se za sebe, Mogoro. Ublížíš mu a budeš čelit jim."
Otočila se a zasyčela. "Neřádi! Iskaralovi zplozenci - pořád špehují! Tak se schovává - využívá je!"
S pronikavým křikem vyrazila ke dveřím. Bhok'arala, shromáždění za nimi, zavřeštěli v odpověď a rozprchli se, i když Kalam zahlédl jednoho, který jí proběhl mezi nohama, doletěl k posteli, jednou tlapkou popadl mládě a vystřelil ze dveří.
Mogořin kvílivý jek se vytrácel, jak je dál pronásledovala.
"Hi hi."
Kalam se otočil.
Ze stínu v rohu se vynořil Iskaral Pust. Byl pokrytý prachem, přes rameno přehozený pytlík.
Asasín se zamračil. "Čekal jsem v tomhle blázinci už dost dlouho, knězi."
"To je pravda." Naklonil hlavu na stranu a zatahal se za chomáček vlasů, které mu ještě zbyly. "Jsem hotový a on může jít, ano? Měl bych být laskavý, otevřený, sypat zlatý prach, abych mu označil cestu do čekajícího světa. Nebude nic tušit. Bude věřit, že odchází ze své vlastní, svobodné vůle. Přesně tak by to mělo být." Iskaral Pust se náhle usmál a natáhl ruku s pytlíkem. "Na, pár démantů pro tebe. Utrácej je tu a tam, utrácej je všude! Ale pamatuj, musíš projít Smrští - do srdce Raraku, ano?"
"To mám v úmyslu," zavrčel Kalam, přijal pytlík a nacpal si ho do tlumoku. "Nehodlám v té nesmyslné hře pokračovat, knězi, i když mi je jasné, že vzhledem k tvému úchylnému myšlení bys byl radši, kdyby ano. Přesto… projít Smrští… bez toho, aby mě někdo viděl. Jak to mám asi udělat?"
"S pomocí Stínupánem vyvoleného smrtelníka Iskarala Pusta, velekněze a mistra Rašan a Meanas a Thyr! Smršť je bohyně a nemůže mít oči všude. Teď si rychle posbírej věci. Musíme jít! Ona se vrací a já zase nadělal nepořádek v kuchyni! Honem!"

Z chodby stínu se vynořili pod vysokým opyšem. Byl den a oni stáli jen asi sto kroků od vířící stěny Smrští. Kalam udělal tři kroky, popadl kněze za ruku a otočil ho k sobě.
"Co ten zpěv? Odkud se, pro mistra Kápě, bere ten zpěv, Iskarale? Slyšel jsem ho v klášteře, ale myslel jsem, že to je Mogora -"
"Mogora neumí zpívat, troubo! Já nic neslyším. Nic, jen prudký vítr a sykot písku! Jsi blázen! Je blázen? Ano, možná. Ne, skoro určitě. Slunce mu uškvařilo mozek v té jeho tlusté lebce. Postupný rozklad - ale ovšemže ne, ovšemže ne. Je to tannoská píseň, tohle to je. Ale i tak je nejspíš blázen. Dvě zcela oddělené věci. Píseň. A jeho bláznovství. Odlišné, nijak spolu nesouvisející věci, obě stejně uvádějí ve zmatek všechno, co můj pán plánuje. Mohou to poplést. Mohou. Není jistoty, ne v této prokleté zemi, zvláště ne tady. Neklidná Raraku. Neklidná!"
Kalam prskl a vydal se ke stěně Smrští. Iskaral Pust jej po chvíli následoval.
"Vysvětli mi, jak na to chceš jít, knězi."
"Je to vážně jednoduché. Ona zjistí, že jsme prošli. Je to jako bodnutí nožem. Nelze se tomu vyhnout. Proto ji zmateme! A v matení není nikdo lepší než Iskaral Pust!"
Dorazili na dvacet kroků od stěny vířícího písku. Obklopila je mračna prachu. Iskaral Pust došel blíž a předvedl úsměv plný drti. "Pevně se drž, Kalame Méchare!" A zmizel.
Nad asasínem se naklonil obrovský tvor a zvedl ho do náruči. Azalan. Rozběhl se podél stěny Smrští, běžel rychleji než kůň. Přitiskl si Kalama na prsa a proskočil stěnou. Několikrát to zadunělo, a vzápětí už se hnal po udusaném písku. Před sebou měli trosky nějakého města.
Pod démonem vyskočily plameny a za ním se táhla ohnivá stopa. Přímo před nimi se zvedal tell s mrtvým městem.
Azalan nezpomalil a rovnou se pustil nahoru přes zubatou hradbu. Objevila se štěrbina, ne dost velká pro azalana - ale Kalamovi stačila.
Jak kolem ní azalan proběhl, Kalama vhodil do pukliny. Asasín přistál ztěžka mezi sutí a hliněnými střepy v hlubokém stínu škvíry.
Nad ním to zahřmělo, až se otřásla i zeď. Výbuchy zaznívaly znovu a znovu, jako by značily cestu ke stěně písku.
Nakonec dunění ustalo, zůstal jen řev Smrští.
Myslím, že to ven zvládl. Je hromsky rychlý, mizera.
Asasín se chvíli nehýbal a říkal si, zda lest uspěla. V každém případě tu hodlal přečkat noc, než vyleze ven.
Píseň už neslyšel. Aspoň něco, zač můžu být vděčný.

Stěny kolem něj tvořily na jedné straně vrstvy hliněných střepů, na druhé zapadlý a zprohýbaný kus vydlážděné ulice a vzadu byla část vnitřní zdi nějaké budovy - omítka byla ožehnutá a oloupaná. Drť pod ním se volně přesouvala a zřejmě sahala hodně hluboko.
Kalam si zkontroloval zbraně a připravil se na dlouhé čekání.

Z brány se vynořil Řezník s Apsalar v náručí. Jak ji držel, bolestivě mu cukalo v pohmožděném rameni. Věděl, že už ji dlouho neunese. Třicet kroků před ním, na kraji palouku, kde se spojovaly dvě stezky, se válely desítky mrtvol. A uprostřed stál Kotilion.
Řezník zamířil k bohu stínu. Tiste Edur leželi v kruhu kolem volného prostranství nalevo, ale Kotilion se soustředil na jedno tělo, které mu leželo u nohou. Když k němu Darún přicházel, bůh si pomalu dřepl k mrtvé a odhrnul jí vlasy z čela. Byla to ta stará čarodějka, ta popálená. Ta, co jsem si o ní myslel, že je zdrojem moci malazského oddílu. Jenomže ona to nebyla. Byl to Poutník. Zastavil se, když uviděl Kotilionův ztrhaný výraz, kvůli němuž náhle vypadal o dvacet let starší. Rukou v rukavici nyní pohladil mrtvou po popálené tváři.
"Ty jsi ji znal?" zeptal se Řezník.
"Hawl," odpověděl bůh stínu po chvíli. "Myslel jsem si, že je Mrzena vyřídí všechny. Nezůstal nikdo z velení Drápu. Myslel jsem, že je mrtvá."
"To je." Pak rychle zavřel pusu. To byla pořádná hloupost -
"Naučil jsem je schovávat se," pokračoval Kotilion s očima stále upřenýma na ženu ležící v zakrvácené, podupané trávě. "Zřejmě tak dobře, že se dokázali schovat i přede mnou."
"Co tady podle tebe dělala?"
Kotilion sebou trhl. "Špatná otázka, Řezníku. Spíš by ses měl ptát, proč byla s Poutníkem. Co mají Drápové za lubem? A Poutník… bohové, věděl, kdo to je? Samo sebou že to věděl - ano, zestárla, a ne hezky, ale i tak…"
"Mohl by ses ho prostě zeptat," podotkl Řezník a se zabručením si Apsalar posunul v náručí. "Nakonec je na tom dvoře za náma."
Kotilion sáhl ženě na krk a zvedl něco, co měla mrtvá navlečené na řemínku. Byl to jakýsi zažloutlý dráp. Stáhl řemínek a dráp si chvíli prohlížel, nakonec s ním zatočil a hodil ho Řezníkovi. Dráp mládence zasáhl do hrudi a spadl do klína Apsalar.
Darún na něj chvíli hleděl, pak vzhlédl a podíval se bohu do očí.
"Běž na edurskou loď, Řezníku. Posílám vás dva za dalším… naším agentem."
"Proč?"
"Budete čekat pro případ, že vás budeme potřebovat."
"Na co?"
"Abyste pomohli ostatním vyřídit mistra Drápu."
"A víš, kde je teď?"
Kotilion vzal Hawl do náruče a vstal. "Mám jisté podezření. Podezření, jež se týká toho všeho." Otočil se s křehkou ženou v rukou a chvíli se díval na Řezníka. Chabě se pousmál. "Podívej se na nás," řekl, zase se obrátil a zamířil k lesní stezce.
Řezník se vydal za ním a zakřičel: "Není to stejný! Není! My nejsme -"
Boha spolkly lesní stíny. Řezník zaklel a pak se vydal po cestě vedoucí k pobřeží.

Bůh Kotilion šel dál, až došel na malý palouk. Donesl své břímě doprostřed a opatrně je položil na zem. Naproti se propletlo několik stínů a pomalu se objevil nehmotný Stínupán. Pro jednou bůh dlouho mlčel.
Kotilion klečel u těla Hawl. "Poutník je tady, Ammanasi. V edurských troskách."
Ammanas tiše zabručel a pokrčil rameny. "Nebude se mu chtít odpovídat na naše otázky. Nikdy nám neodpověděl. Je umíněný jako každý Dalhoňan."
"Ty jsi taky Dalhoňan," poukázal Kotilion.
"No právě." Ammanas nehlučně popošel blíž, až stál u mrtvé z druhé strany. "Je to ona, že?"
"Ano."
"Kolikrát musí naši stoupenci umřít, Kotilione?" zeptal se bůh a povzdechl si. "Ale ona očividně přestala být naším stoupencem už dávno."
"Myslela si, že jsme mrtví, Ammanasi. Císař a Tanečník. Pryč. Mrtví."
"A jistým způsobem měla pravdu."
"Jistým způsobem ano. Ale ne v té nejdůležitější věci."
"A to je?"
Kotilion zvedl oči a udělal obličej. "Byla přítel."
"Aha, o téhle nejdůležitější věci mluvíš." Ammanas chvíli mlčel, potom se zeptal: "Budeš se tomu věnovat?"
"Nevidím jinou možnost. Drápové mají něco za lubem. Musíme je zastavit -"
"Ne, příteli. Musíme zajistit, aby neuspěli. Našel jsi… stopu?"
"Víc než to. Přišel jsem na to, kdo je za tím vším."
Stínupán naklonil hlavu v kápi. "A za ním teď posíláš Řezníka a Apsalar?"
"Ano."
"Budou na to stačit?"
Kotilion zavrtěl hlavou. "Mám k ruce další agenty. Ale chci, aby byla Apsalar nablízku, kdyby se něco zvrtlo."
Ammanas kývl. "Tak kde?"

"Na Raraku."
Ačkoliv to neviděl, věděl Kotilion, že se jeho společník zubí od ucha k uchu. "Ach, milý Špagáte, myslím, že přišel čas, kdy bych ti měl povědět víc o svém úsilí…"
"O těch démantech, co jsi je dal Kalamovi? Přemýšlel jsem o nich."
Ammanas ukázal na mrtvou Hawl. "Vezměme ji domů - tedy, k nám domů. A pak si musíme promluvit… pořádně."
Kotilion kývl.
"Kromě toho," dodal Stínupán a narovnal se, "jsem nervózní, když je Poutník tak blízko."
Chvíli nato byl palouk prázdný, až na několik stínů beze zdroje, které se rychle rozplynuly.

Řezník došel na pískovcové pobřeží. Na rovné, drsné skalní římse byly vytažené čtyři šalupy. V zátoce kotvily dva velké dromóny, oba silně poškozené.
Kolem šalup bylo rozházené nářadí a ležely tu pokácené dva velké stromy - pravděpodobně měly nahradit přeražené stěžně. Soudky s nasolenými rybami byly otevřené, další, naplněné pitnou vodou, stály v řadě za nimi.
Řezník položil Apsalar na zem a došel k jedné šalupě. Od přídě na záď měřila asi patnáct kroků, měla široký trup, celistvý stěžeň a kormidelní veslo na boku. Na každé straně byly dvě vidlice pro vesla a okrajníky plné velmi zajímavých řezeb.
Darún se otočil, protože Apsalar dostala záchvat kašle. Prudce se posadila, odplivla si a schoulila se, jak jí zmítala zimnice. Řezník k ní rychle přiskočil.
"D Darist?"
"Mrtvý. Ale všichni Edurové taky. Mezi Malažany byl jeden…"
"Obdařený mocí. Cítila jsem ho. Takový… hněv\"
Řezník přistoupil k prvnímu soudku s vodou a našel naběračku. Nabral vodu a vrátil se. "Říkal si Poutník."
"Já ho znám," šeptla Apsalar a otřásla se. "Ne ze svých vzpomínek. Z Tanečníkových. Tanečník ho znal. Znal ho dobře. Byli… tři. Nikdy jenom oni dva - věděl jsi to? Nikdy jenom Tanečník a Kellanved. Ne, on tam byl. Skoro od samého začátku. Před Tayschrennem, před Dujekem, dokonce ještě před Mrzenou."
"Teď už na tom nezáleží, Apsalar," prohlásil Řezník. "Musíme se dostat z tohohle hroznýho ostrova - Poutník si ho může klidně nechat, jestli ho chce. Už ses vzpamatovala natolik, abys mi mohla pomoct odtáhnout tuhle šalupu k vodě? Máme taky spoustu zásob -"
"Kam poplujeme?"
Darún zaváhal.
Apsalar tmavé oči pohasly. "Kotilion." "Další úkol pro nás, ano." "Nechoď po téhle cestě, Kvítko."
Zamračil se. "Myslel jsem, že budeš chtít společnost." Podal jí naběračku.
Dlouho si ho prohlížela, než si ji od něj vzala.

"Pan'potsunská pahorkatina."
"Já vím," zavrčela Lostara.
Perel se usmál. "Zajisté. A nyní konečně zjistíš, proč jsem tě chtěl vzít s sebou -"
"Počkej chvilku. Nemohl jsi vědět, kam tahle cesta povede -"
"Inu, pravda, ale důvěřuju slabosti slepé přírody pro cykly. V každém případě, nevíš, jestli je tu někde poblíž nějaké zasypané město?"
"Poblíž? Myslíš kromě toho, na kterém stojíme?" Potěšilo ji, jak mu spadla brada. "Co sis myslel, že jsou všechny tyhle ploché kopce, Spáre?"
Uvolnil si plášť. "Tohle místo se bude taky hodit."
"K čemu?"
Vrhl po ní jízlivý pohled. "Inu, drahá, k obřadu. Musíme najít stopu, kouzelnou stopu, a je poměrně stará. Myslela sis, že se jenom budeme bezcílně potulovat pustinou v naději, že něco najdeme?"
"Zvláštní, já myslela, že to děláme už celé dny."
"Jenom se snažím dostat co nejdál od té zatracené imasské hlavy," opáčil a přešel ke kusu rovného kamene, z něhož začal smetat písek. "Celou cestu přes údolí jsem na nás cítil ty jeho nelidské oči."
"Jeho a supí, ano." Zaklonila hlavu a prohlížela si oblohu. "Vlastně jsou ti zatracení ptáci s námi pořád. Není divu. Dochází nám voda a jídla máme ještě míň. Za den za dva budeme mít vážné potíže."
"Takové přízemní starosti nechám na tobě, Lostaro."
"Což znamená, že pokud selže všechno ostatní, vždycky mě můžeš zabít a sníst, tak to myslíš? A co když se rozhodnu zabít tě jako první? Jak už jsem posedlá těmi přízemními starostmi."
Spár se posadil se zkříženýma nohama. "Začíná se ochlazovat, nemyslíš? Tuším, že je to omezený jev, ačkoliv soudím, že pokud se mi podaří obřad, který hodlám provést, poněkud se to tu ohřeje."
"I kdyby to bylo jen vzrušením z nedůvěry," zamumlala Lostara, přešla na kraj tellu a zadívala se k jihozápadu, kde se přes poušť táhla rudá stěna Smrští. Za sebou slyšela tlumená slova pronášená v nějakém neznámém jazyce. Asi jen hatmatilka. Už jsem při práci viděla hodně mágů, abych věděla, že nepotřebují slova… pokud se nepředvádějí. Perel nejspíš umíral touhou právě po tom. Patřil k těm, kdo hodně dají na pózy, i když mají jen jednoho lhostejného diváka. Muž toužící zapsat se do dějin. Chce mít nějakou významnou úlohu, kolem níž se bude otáčet osud říše.
Když zaslechla, jak si opražuje ruce, otočila se. Perel se zvedal a ustaraně se mračil.
"Netrvalo to dlouho," podotkla Lostara.
"Ne." I on mluvil překvapeně. "Vlastně jsem měl štěstí. Nedaleko byl zabit nějaký místní zemský duch. Způsobil to

souběh hroznych osudů, ten duch se stal náhodnou obětí. Přebývá tady, jako dítě hledající ztracené rodiče, a proto mluví s každým cizincem, na něhož narazí, pokud je dotyčný ochoten naslouchat."
Lostara zabručela: "Dobře, a co ti tedy řekl?"
"Mluvil o strašné nehodě - tedy o té strašné nehodě, při níž byl zabit - ale podrobnosti mě dovedly k závěru, že tu je nějaké spo -"
"Dobře," přerušila jej. "Veď mě, tady ztrácíme čas."
Perel se na ni dotčeně podíval a možná to i myslel vážně. Položila jsem otázku, měla jsem ho aspoň nechat, aby mi na ni odpověděl.
Spár mávl rukou a zamířil dolů z prudkého terasovitého svahu tellu. Lostara si hodila na záda batoh a vydala se za ním. Dole Spár obešel kopec a vydal se přímo k jihu přes kamenitou pláň. Od jejího světlého povrchu se sluneční paprsky odrážely v prudké, oslepující záři. Kromě několika cupitajících mravenců nebylo okolo vidět živáčka. Místy ležely podlouhlé hromádky kamínků, jako by označovaly pobřeží vysychajícího jezera, z něhož zbyly jen roztroušené tůňky a na dně zůstala jen pevná krusta soli.
Šli celé odpoledne, až se na jihozápadě vynořil nízký hřeben a další vysoká stolová hora se zvedala nalevo. Pláň se znatelně svažovala do kotliny, táhnoucí se mezi oběma terénními útvary. Když už padala tma, ocitli se na dně kotliny a mesa se tyčila nalevo a zubaté kopce před nimi a napravo.
Ve středu roviny ležel rozbitý kupecký vůz obklopený ohořelou zemí, z níž se zvedaly malé víry bílého popela, který vítr zřejmě nedokázal odvát.
Perel zamířil rovnou k tomu zvláštnímu kruhu spáleniny. V popelu byly maličké kousky kostí, jež sežehl prudký žár a pod nohama jen křupaly. Lostara si k nim dřepla. "Ptáci?" zeptala se.
Perel upíral oči na vůz nebo možná na něco za ním. Na její otázku se ohlédl. "Ne, holka. Krysy."
Zahlédla malou lebku, jež potvrdila jeho slova. "Ve skalách žijí nějaké krysy -"
Znovu se po ní podíval. "Tyhle jsou - byly - d'iversové. Zvlášť nepříjemný jedinec jménem Gryllen."
"Jeho tu zabili?"
"Pochybuju. Snad těžce zranili." Perel popošel k větší hromádce popela, dřepl si a popel odmetl. Lostara se k němu připojila. Pod popelem se objevila mrtvola, tedy vlastně jen kosti - a ty byly strašně ohryzané.
"Chudák."
Perel mlčel. Sáhl na rozpadlou kostru a zvedl kousek kovu. "Roztavená," zamumlal po chvíli, "ale řekl bych, že je to malazská pečeť. Kádrový mág."
Našli ještě čtyři další hromádky podobné té, v níž ležela kostra. Lostara popošla k nejbližší z nich a jala se popel odkopávat.
"Tenhle je celý!" sykla, když uviděla spálené maso.
Perel přišel blíž. Společně mrtvolu odkryli od boků nahoru. Šaty většinou shořely a oheň olízl i kůži, ale dokázal jen ožehnout povrch. Když Spár ometl poslední popel z obličeje, otevřely se oči.
Lostara s nadávkou uskočila a vytrhla meč z pochvy.
"To je v pořádku," uklidňoval ji Perel. "On už nikam nepůjde."
Pod svraštělými, propadlými víčky zely jen černé díry. Vyschlé rty byly ohrnuté v příšerném úsměvu.
"Zůstalo něco?" zeptal se Perel mrtvoly. "Můžeš ještě mluvit?"
Ozvalo se chabé zachrčení a Perel se naklonil blíž.
"Co říkal?" chtěla vědět Lostara.
Spár se po ní ohlédl. "Řekl: Jmenuju se Nouma a zemřel jsem strašlivou smrtí.'"
"Proti tomu nemůžu nic namítnout -"
"A pak se z něj stal nemrtvý nosič."
"Pro Gryllena?"
"Ano."
Lostara vrátila tulvar do pochvy. "Vypadá to jako zvlášť nepříjemné zaměstnání, když jednou zemřeš."
Perel zvedl obočí a usmál se. "Žel, ze starého mrtvého Noumy už toho moc nedostaneme. Ani z ostatních ne. Kouzlo, které je oživovalo, slábne. Což znamená, že Gryllen je buď mrtvý, nebo hodně daleko. V každém případě tady byla chodba ohně otevřená hodně zvláštním způsobem. A zůstala nám po ní stopa."
"Už je moc velká tma, Perele. Měli bychom se utábořit."
"Tady?"
Lostara věc znovu zvážila a mračila se do šera. "Možná ne, ale jsem utahaná, a jestli chceme hledat nějaké stopy, stejně na to budeme potřebovat denní světlo."
Perel odstoupil od kruhu popela. Pokynul rukou a nad ním se pomalu rozzářila koule světla. "Stopa, myslím, nevede daleko. Ještě poslední úkol, Lostaro. Pak si najdeme místo na přespání."
"No tak dobře. Kudy, Perele?"
Ať sledoval jakékoliv stopy, Lostara je neviděla. Ještě podivnější bylo, že se stopa klikatila, nad čímž se Spár mračil a postupoval opatrně. Zanedlouho se skoro zastavil a spíš se posouval, než by šel. A Lostara si všimla, že se mu na čele perlí pot. Spolkla otázky a jen znovu vytáhla meč z pochvy.
Nakonec narazili na další mrtvolu. Perel vydechl a padl na kolena před velkým ohořelým tělem.
Lostara počkala, než začne znovu dýchat normálně, odkašlala si a zeptala se: "Co se teď stalo, Perele?"
"Byl tu mistr Kápě," zašeptal Spár.
"Ano, to vidím -"
"Ne, ty to nechápeš." Natáhl ruku a udeřil mrtvolu pěstí do široké hrudi. Tělo byla jen slupka. Pod jeho pěstí se

rozpadlo v prach.
Zamračeně se po ní podíval. "Mistr Kápě byl přímo tady. Bůh osobně, Lostaro. Přišel si pro tohoto muže - nejen pro jeho duši, ale i pro tělo - to všechno bylo nakažené chodbou ohně - přesněji chodbou světla. Bohové, co bych právě teď dal za balíček draků! V… domácnosti mistra Kápě došlo ke změnám."
"A jaký to má všechno význam?" zeptala se. "Myslela jsem, že hledáme Felisín."
"Vůbec nepřemýšlíš, holka. Vzpomeň si na Bouřňákův příběh. A na Pravdu. Felisín, Heborik, Kulp a Baudín. Tam u Gryllenova vozu jsme našli to, co zbylo z Kulpa. A tohle," - prudce mávl rukou - "je Baudín. Ten zatracený Dráp - i když, žel, nemá důkaz kolem krku. Vzpomínáš si, jakou měli divnou kůži? Gesler, Bouřňák a Pravda? Totéž se přihodilo tady Baudínovi."
"Označil jsi to za nákazu."
"Já vlastně nevím, co to je. Ta chodba je změnila. Nedá se říct jakým způsobem."
"Takže nám zůstávají Felisín a Heborik Lehkoruký."
Spár kývl.
"Pak bych ti asi měla něco povědět," pokračovala Lostara. "Možná na tom nesejde…"
"Jen mluv, holka."
Obrátila se ke kopcům na jihozápadě. "Když jsme stopovali toho agenta ša'ik… sem do kopců -"
"Kalama Méchara."
"Ano. A napadli jsme ša'ik nahoře u toho starého chrámu na vrcholu - na cestě vedoucí na Raraku -"
"Jak jsi to nahlásila."
Nevšímala si jeho netrpělivosti. "Museli bychom to vidět. Proto k událostem, o které jsme právě zakopli, muselo dojít až po našem útoku."
"No ano."
Povzdechla si a zkřížila ruce na prsou. "Felisín a Heborik jsou s vojskem Apokalypsy, Perele. Na Raraku."
"Proč si to myslíš?"
Pokrčila rameny. "Kde jinde by byli? Mysli, člověče. Felisín musí Malazskou říši nenávidět z hloubi duše. A Heborik taky nebude zrovna milovat říši, která ho uvěznila a odsoudila. Po Gryllenově útoku byli zoufalí. A pak zemřeli Baudín a Kulp. Byli zoufalí a nejspíš i zranění."
Pomalu kývl a narovnal se. "Jednu věc jsi mi nikdy nevysvětlila, Lostaro. Proč se ten útok nevyvedl?"
"Vyvedl se. Ša'ik jsme zabili - na to bych mohla přísahat. Šipka do čela. Tělo jsme nezískali kvůli jejím strážcům, kteří na naši setninu byli příliš. Zabili jsme ji, Perele."
"Tak kdo, ve jménu mistra Kápě, velí Apokalypse?"
"Nevím."
"Můžeš mi ukázat, kde došlo k tomu přepadení?"
"Ráno jistě. Dovedu tě přímo tam."
Jen na ni zíral. Světelná koule nad ním začala blikat a s tichým povzdechem zhasla.

Jeho vzpomínky se probudily. To, co měl Onrak v sobě, bylo vrstevnaté, ztvrdlé během nespočetných staletí, krajina, v níž opět dokázal číst. A tak teď před sebou viděl… pryč byly stolové hory na obzoru, větrem vytvarované pískovcové věže, pruhy navátého písku i bílé stuhy zemního korálu. Pryč byly rokle, strže a vyschlá říční koryta, obdělaná pole a zavodňovací kanály. Dokonce i město na severu, na samém obzoru, přiléhající jako nádor k široké vinoucí se řece, bylo před jeho duchovním zrakem nehmotné, efemérní.
A vše, co nyní viděl, bylo takové jako… kdysi dávno.
Kalné vlny vnitrozemního moře, valící se jako příslib věčnosti na pláž z malých kamínků, táhnoucí se k severu až k horám, jež se budou jednoho dne jmenovat Thalasy, a na jih přes dolinu, v níž doposud šplouchaly jeho pozůstatky, nyní nazývané Klatarské moře. Šestinu lígy od pobřeží vystrkovaly hřbety jako ze žraloci kůže korálové útesy, nad nimiž kroužili racci a dlouhozobí ptáci, dnes již dávno vymřelí.
Po pláži někdo šel. Klan Renig Obara přišel obchodovat s velrybí slonovinou a dhenrabijským olejem ze svého domova v tundře, a zdálo se, že s sebou přinesl i mrazivé větry… nebo možná nepěkné počasí, které přišlo do tohoto teplého podnebí, bylo předzvěstí něčeho temnějšího. Jaghuta, skrytého v nějaké pevnosti, míchajícího v kotli Omtose Phellack. Ještě chvíli a útesy zahynou, a s nimi i všichni tvorové na nich závislí.
Onraka z masa a kostí se zmocnil neklid. Ale ustoupil. Už nebyl kostějem svého klanu - Absin Tholai byl stejně v tajných uměnách mnohem lepší a měl mnohem větší sklony k lačné ctižádosti nutné pro ty, kdo šli po stezce Tellann. Onrak se příliš často nechával unášet jinými věcmi.
Čistou krásou, jakou před sebou viděl v této chvíli. Netěšil ho boj, obřady ničení. Vždycky se zdráhal tančit v hloubi jeskyní, kde duněly bubny a jejich ozvěna procházela tělem, jako by tanečník ležel v cestě splašenému stádu ranagů - stádu, jaké Onrak jednou nafoukal na stěny jeskyně kolem nich. V ústech ještě cítil hořkost, dřevěné uhlí a okr, a hřbety rukou měl od barvy, jak zakrýval stěnu před barevnou sprškou, aby na kameni vytvořil příslušné tvary. Umění vznikalo v samotě, obrazy se tvořily bez světla, zatímco zbytek klanu spal ve vnějších jeskyních. A prostou pravdou bylo, že Onrak začal být v umění malby velmi dobrý hlavně proto, že chtěl být sám.
Mezi lidem, kde byla samota téměř zločinem. Kde stát stranou znamenalo být oslabený. Kde pouhé rozdělení obrazu na jednotlivé součásti - od vidění k pozorování, od oživení vzpomínky k jejímu převedení mimo dosah oka na stěnu z kamene - vyžadovalo zvláštní, občas nebezpečné sklony.
Špatný kostěj. Onraku, nikdy jsi nebyl tím, čím jsi měl být. A když jsi porušil nepsanou úmluvu a namaloval pravdivý obraz smrtelného Imasse, když jsi tu krásnou, tmavou ženu polapil v čase, tam v jeskyni, kterou neměl nikdo najít…

ach, tehdy se na tebe snesl hněv tvé rodiny. Samotného Logrose a prvního meče.
Pamatoval si, jak se mladý Onos Toolan tvářil, když poprvé pohlédl na obraz své sestry. Užasle a s bázní a vzkříšením věčné lásky - Onrak si byl jistý, že právě tohle u prvního meče viděl, a byl si jistý i tím, že to viděli i ostatní, ačkoliv o tom nikdo nemluvil. Byl porušen zákon a následovat bude přísný trest.
Onrak nevěděl, jestli se Kilava někdy na obraz zašla podívat. Nevěděl, jestli ji to rozhněvalo nebo zda uviděla dost, aby pochopila, že do obrazu přešla krev jeho srdce.
To je ale poslední vzpomínka, k níž přicházím.
"Z tvého mlčení vždycky dostanu třesavku, T'lan Imass," podotkl Trull Sengar.
"Noc před obřadem," řekl Onrak. "Nedaleko místa, kde nyní stojíme. Měl jsem být vyhnán z kmene. Spáchal jsem zločin, na který nebyl žádný jiný trest. Místo toho se klan musel věnovat jiným věcem. Povstali čtyři jaghutští tyrani a spojili se. Snažili se zničit tuto zemi - což se jim také povedlo."
Tiste Edur mlčel, možná si říkal, co přesně bylo zničeno. Kolem řeky se táhly zavodňovací kanály a políčka zelenající se obilím, čekajícím na změnu ročních dob. Silnice a statky, sem tam nějaký chrám a pouze v dálce na jihozápadě hyzdil scénu nerovný, holý hřeben.
"Byl jsem v té jeskyni - na místě mého zločinu," pokračoval Onrak po chvíli. "Pochopitelně potmě. Myslím, že to byla má poslední noc mezi mými lidmi. I když pravdou je, že jsem už byl sám, vyhnaný z tábora na místo konečné samoty. A pak někdo přišel. Dotek. Teplé tělo. Neuvěřitelně hebké - ne, ne moje žena, ta byla mezi prvními, kteří mě odvrhli za to, co jsem udělal, za zradu, kterou to znamenalo. Ne, žena mně neznámá, ve tmě…"
Byla to ona? Nikdy se to nedozvím. Ráno byla pryč, opustila nás všechny, dokonce nepřišla, ani když byl vyhlášen obřad a klany se sešly. Nepřišla na zavolání - ne, ještě horší bylo, že pobila své příbuzné, všechny až na Onose samotného. Jemu se podařilo ji odrazit - nejopravdovější důkaz jeho neobyčejných válečnických schopností.
Byla to ona? Měla na rukou krev? Ten suchý prášek, co jsem pak našel na své kůži - o němž jsem myslel, že pochází z převržené misky s barvou. Vtekla před Onosem… za mnou, do mé ostudné jeskyně.
A koho jsem to slyšel v chodbě? Narazil snad na nás někdo uprostřed našeho milování a uviděl, co já nemohl?
"Už nemusíš nic říkat, Onraku," pravil Trull tiše.
Pravda. A kdybych byl smrtelník, uviděl bys mne plakat a řekl to, co jsi řekl právě teď. Můj žal ti tedy neunikl, Trulle Sengare. A přece se pořád ptáš, proč jsem vyslovil svou přísahu…
"Stopa odpadlíků je… čerstvá," poznamenal Onrak po chvíli.
Trull se pousmál. "A ty rád zabíjíš."
"Umění nachází nové formy, Edure. Vzdoruje, nenechá se umlčet." T'lan Imass se pomalu otočil. "Pochopitelně se měníme i my. Už nejsem svobodný, abych mohl pokračovat v lovu… pokud nebudeš chtít i ty."
Trull se zaškaredil a prohlížel si krajinu na jihozápadě. "Není to tak příjemná vyhlídka jako kdysi, to přiznávám. Ale ti odpadlíci stojí za zradou, která potkala můj lid, a já o jejich úloze hodlám zjistit tolik, kolik jen bude možné, Onraku. Proto je musíme najít."
"A promluvit si s nimi."
"Nejdřív s nimi promluvíme, ano, a pak je můžeš zabít."
"Myslím, že toho již nejsem schopen, Trulle Sengare. Jsem příliš těžce poškozen. Nicméně nás pronásledují Monok Ochem a Ibra Gholan. Ti postačí."
Na to Tiste Edur otočil hlavu. "Jenom oni dva? Víš to jistě?"
"Má moc se vytrácí, ale věřím tomu."
"Jak blízko jsou?"
"Na tom nesejde. Ovládnou svou touhu pomstít se mi… abych je mohl dovést k těm, které honí už od samého začátku."
"Podezírají tě, že se připojíš k odpadlíkům, viď?"
"Zlomení příbuzní. Ano, podezírají mě."
"A uděláš to?"
Onrak si Edura chvíli prohlížel. "Jenom pokud to uděláš ty, Trulle Sengare."

Byli na samém okraji obdělané oblasti, a tak bylo poměrně snadné vyhnout se styku s místními obyvateli. Opuštěná silnice, kterou překročili, byla v obou směrech pustá, kam až oko dohlédlo. Za zavodňovanými políčky se vracela drsná příroda. Trsy trávy, pruhy vodou ohlazených oblázků ve vyschlých korytech a strží, osamělá guldindha.
Před sebou měli pilovitý hřeben s rozrytými úbočími. Právě v těchto kopcích T'lan Imass prorazili ledové hradby, místo prvních bojů. Aby ochránili posvátná místa, skryté jeskyně, pazourkové lomy. Kde byly nyní uloženy zbraně padlých. Zbraně, které odpadlíci budou chtít zpátky. Kouzlo vložené do kamenných čepelí nerozpozná původ, alespoň co se Tellann týče. Pokud ti, kdo se jich chopí, budou stejného druhu jako tvůrci - či to dokonce budou stejné ruce, které je kdysi vytvořily - vycítí je. Bude to platit jen pro Imasse, protože umění mezi smrtelnými lidmi již dávno vymizelo. A až odpadlíci zbraně najdou, získají tak konečnou svobodu, zbaví se moci Tellann ve svém těle.
"Mluvil jsi o zradě klanu," promluvil Trull Sengar, když se přiblížili ke kopcům. "To vypadá na staré vzpomínky, Onraku."
"Možná jsme předurčeni opakovat své zločiny, Trulle Sengare. Vrátily se mi vzpomínky - všechny, které jsem považoval za ztracené. A nevím proč."
"Zbavil ses obřadu?"
"Možná."
"Jaký zločin jsi spáchal?"

"Polapil jsem v čase jednu ženu. Alespoň to tak vypadalo. Namaloval jsem její podobiznu v posvátné jeskyni. Dnes si myslím, že jsem zodpovědný za strašlivé vraždění, jež následovalo, a za to, že opustila klan. Nemohla se připojit k obřadu, který nás učinil nesmrtelnými, protože se mou rukou již nesmrtelnou stala. Věděla to? Byl to důvod, proč se vzepřela Logrosovi a prvnímu meči? Na to neznám odpověď. Jaké šílenství jí uloupilo duši, že zabila své nejbližší příbuzné, že se pokusila zabít samotný první meč, svého vlastního bratra?"
"Nebyla to tedy tvá družka."
"Ne. Byla kostěj. Převtělenec."
"A přece jsi ji miloval."
Nerovné pokrčení ramen. "Posedlost je svým vlastním jedem, Trulle Sengare."
Nahoru na hřeben vedla úzká kozí stezka, prudce stoupala a kroutila se. Začali šplhat.
"Nesouhlasím," pravil Tiste Edur, "s představou, že jsme odsouzeni opakovat své chyby, Onraku. Copak se nikdy nepoučíme? Nevedou zkušenosti k moudrosti?"
"Trulle Sengare, právě jsem zradil Monok Ochema a Ibra Gholana. Zradil jsem T'lan Imass, protože jsem se rozhodl nepřijmout svůj osud. Je to tedy stejný zločin jako ten, který jsem spáchal tenkrát. Vždycky jsem prahl po samotě. V Rodící se jsem byl spokojený. Stejně jako v posvátných jeskyních, ležících před námi."
"Spokojený? A co teď, v této chvíli?"
Onrak dlouho mlčel. "Když se vrátily vzpomínky, Trulle Sengare, je samota jen iluzí, protože veškeré ticho je naplněno hlasitým pátráním po významu."
"S každým uplynulým dnem mluvíš víc jako… smrtelník, příteli."
"Myslíš tím, že jsem vadný."
Tiste Edur zabručel. "To nevadí. Podívej se, co děláš teď, Onraku."
"Jak to myslíš?"
Trull Sengar se zastavil a se smutným úsměvem se ohlédl na T'lan Imass. "Vracíš se domů."

O kousek dál tábořili Tiste Liosan. Zbití, ale naživu. Což podle Malachara bylo aspoň něco. Na nebi svítily zvláštní hvězdy. Poblikávaly, jako by byly zalité slzami. Krajina vypadala jako pustina plná skal a písku, zcela bez života. Oheň, který zapálili na závětrné straně pokřivené stolové hory, přitahoval zvláštní můry velké jako menší ptáci a houf dalších létajících tvorů včetně okřídlených ještěrek. Dříve se na ně vrhl roj much a poštípal je, než zmizel stejně rychle, jako se objevil. A ty štípance teď jako by se hemžily, jako kdyby za sebou mouchy něco zanechaly.
Malachar měl pocit, že je zdejší říše… nevítá právě s otevřenou náručí. Poškrábal si jednu malou bouli na ruce a sykl, když ucítil, jak se pod rozpálenou kůží něco pohnulo. Obrátil se a zadíval se na senešala.
Jorrude klečel u ohně, hlavu skloněnou, a už delší dobu se nepohnul. Malachar byl stále znepokojenější. Enias dřepěl vedle senešala, připravený se pohnout, kdyby jeho pána přemohl další záchvat úzkosti, ale ty přicházely stále řidčeji. Orenas hlídal koně a Malachar věděl, že ve tmě mimo dosah světla plamenů stojí s taseným mečem.
Věděl, že jednou přijde den zúčtování s T'lan Imass. Tiste Liosan provedli obřad v dobré vůli. Byli příliš otevření. Nikdy nevěř mrtvole. Malachar nevěděl, zda se takové varování najde v posvátném textu Osrikových vidění. Pokud ne, zajistí, aby bylo k souboru mudrosloví Tiste Liosan rozhodně přidáno. Až se vrátíme. Jestli se vrátíme.
Jorrude se pomalu narovnal. Tvář měl zpustošenou žalem. "Ochránce je mrtvý," prohlásil. "Naše říše je v nebezpečí, ale naši bratři a sestry byli varováni a vyjíždějí k bránám. Tiste Liosan se udrží. Udržíme se do Osrikova návratu."
Postupně se podíval na všechny své druhy, i na Orenase, který se tiše vynořil ze šera. "My máme jiný úkol. Ten, jenž nám byl svěřen. Někde v této říši nalezneme provinilce. Zloděje ohně. Pátral jsem a ještě nikdy nebyli mým smyslům blíž. Jsou v tomto světě, a my je najdeme."
Malachar čekal, protože věděl, že toho bude víc. "Bratři moji. O tomto místě nic nevíme, ale tato nevýhoda bude jen dočasná, protože jsem také vycítil přítomnost jednoho starého přítele Tiste Liosan. Nedaleko. Vyhledáme ho - náš první úkol - a požádáme ho, aby nás seznámil se zákony této země."
"Kdo je ten starý přítel, senešale?" zeptal se Enias.
"Tvůrce času, bratře Eniasi."
Malachar pomalu přikývl. Přítel Tiste Liosan, to se podívejme. Vrah deseti tisíc. Icarium.
"Orenasi," pokračoval Jorrude, "připravte naše koně."

KAPITOLA SEDMNÁCT
Sedm tváří ve skále
šest je obrácených k Teblorům
jedna zůstává nenalezená
matka kmene duchů -
teblorských dětí
jež nám přikázali
odvrhnout

Matčina Modlitba odevzdání
mezi Teblory

K

arsovi Orlongovi nebyl kámen cizí. Čistá měď vydloubnutá ze skály, cín a jejich spojením vzniknuvší bronz, takové materiály měly své místo. Ale dřevo a kámen patřily rukám, které jim dávaly posvátnou podobu.
Dlouhé, tenké lupínky, průsvitné šupinky odražené od čepele, zanechávající po sobě vlnky od ostří ke zvlněnému hřbetu. Menší odštěpky odloupnuté po celé délce od obou břitů, nejdřív na jedné, pak na druhé straně, kdy se čepel mezi údery otáčí sem a tam.
Boj s takovou zbraní bude vyžadovat změny ve stylu, jejž Karsa znal nejlépe. Dřevo je pružné, snadno proklouzne přes okraj štítu, bez námahy přeskočí podél příliš daleko napřažené zbraně. Zubaté ostří pazourkového meče se bude chovat jinak, čemuž se bude Karsa muset přizpůsobit, zvlášť vzhledem k větší váze a délce.
Největší výzvou se ukázala rukojeť. Pazourek nemá rád oblost, a čím méně byla rukojeť hranatá, tím hůř se z ní otloukaly další šupinky. Hlavici Karsa vypracoval do tvaru stupňovitého jehlanu - téměř pravoúhlé stupňovité zlomy by byly obvykle považovány za vážnou vadu tvořící ohnisko pro zlom, ale bohové slíbili, že zbraň bude nezničitelná, a tak Karsa podobné starosti zahnal. Počká si, až najde vhodný materiál na záštitu.
Neměl tušení, kolik času uběhlo od chvíle, kdy začal na meči pracovat. Přestal myslet na všechno ostatní - necítil hlad ani žízeň a nevšiml si, jak se stěny jeskyně opotily, protože teplota pořád stoupala, až byli on i kámen celí mokří. Nevnímal ani oheň v balvany obloženém ohništi, který stále hořel bez dřeva a plameny probleskovaly zvláštní barvy. Meč ho cele ovládl. Z čepele cítil duchy svých společníků, od konečků prstů do všech kostí a svalů v těle. Ostrá ironie Bairota Gilda se nějak přenesla do zbraně, stejně jako neochvějná věrnost Deluma Thorda - to byly nečekané dary, tajuplné překroucení motivů, aspektů, naplňujících osobnost meče.
Do teblorského bájesloví patřily písně oslavující uctívané zbraně a hrdiny, kteří s nimi bojovali. Karsa byl vždycky přesvědčený, že představa, že zbraně mají vlastní vůli, je jenom básníkův výmysl. A hrdinové, kteří zradili své zbraně, a proto skončili tragicky, inu, v každém příběhu mohl Karsa snadno vyjmenovat další, zřejmější vady jejich jednání, které lépe vysvětlovaly hrdinův odchod ze světa.
Teblorové nikdy nepředávali zbraně svým dědicům - veškerý majetek doprovázel zemřelého, protože zač by stál duch obraný o vše, co v životě získal?
Pazourkový meč, jenž v Karsových rukou nalezl svůj tvar, se proto nepodobal ničemu, co znal - nebo o čem slyšel. Ležel na zemi před ním, podivně obnažený i přes kůži ovinutou kolem rukojeti. Neměl jílec ani pochvu. Byl mohutný a krutý, zároveň však krásný ve své souměrnosti, i přes krvavé šmouhy, jež zanechaly Karsovy pořezané dlaně.
Konečně začal vnímat horko a pomalu vzhlédl. Před ním stálo v protáhlém půlkruhu sedm bohů a plameny z ohniště olizovaly jejich poničená těla. Drželi zbraně podobné té, která ležela na zemi, i když velikostí odpovídající jejich podsaditým postavám.
"Opravdu jste přišli," řekl Karsa.
Ten, jehož znal jako Urugala, odvětil: "Přišli jsme. Nyní jsme osvobozeni od pout obřadu. Řetězy, Karso Orlongu, byly zpřetrhány."
Promluvil další tichým, ochraptělým hlasem. "Chodba Tellann našla tvůj meč, Karso Orlongu." Bůh měl zlomený vaz a hlava mu padala na rameno, jen tak tak přidržovaná svaly a šlachami. "Nikdy se nerozbije."
Karsa zabručel. "V jeskyni za vámi jsou rozbité zbraně."
"Starší magie," odtušil Urugal. "Nepřátelské chodby. Náš lid bojoval v mnoha válkách."
"To o vás T'lan Imass opravdu platí," přitakal teblorský válečník. "Kráčel jsem po schodech postavených z vašich druhů. Viděl jsem vaše druhy padlé v takových počtech, až se to nedá pochopit." Prohlédl si sedm stvoření před sebou. "Ve které bitvě vyřídili vás?"
Urugal pokrčil rameny. "Nemá to význam, Karso Orlongu. Dávný zápas, nepřítel se již obrátil v prach, na neúspěch je nejlépe zapomenout. Zažili jsme bezpočet válek, a čeho jsme dosáhli? Jaghuti byli odsouzeni k vymření - my jen uspíšili nevyhnutelné. Ostatní nepřátelé se ohlásili a postavili se nám do cesty. Jejich důvody nás nezajímaly, žádný nás nedokázal odvrátit z cesty. A my je všechny pobili. Pokaždé. Války bez významu, války, které doslova nic nezměnily. Žít znamená trpět. Existovat - i tak jako my - znamená odolávat."
"Zjistilo se toto, Karso Orlongu," promluvila ťlanimasská žena známá jako 'Siballe. "V souhrnu. Kámen, moře, les, město - a každý tvor, který kdy žil - všichni podstupují stejný boj. Bytí odolává nebytí. Řád bojuje proti chaosu smrti a rozkladu. Karso Orlongu, toto je jediná důležitá pravda, největší ze všech pravd. Co jiného uctívají sami bohové než dokonalost? Nedosažitelné vítězství nad přírodou, nad přírodní nejistotou. Pro tento zápas existuje mnoho výrazů. Řád proti chaosu, uspořádání proti rozkladu, světlo proti tmě, život proti smrti. V podstatě je to ale totéž."
T'lan Imass se zlomeným vazem zachraptěl, znělo to jako monotónní zpěv. "Ranag zchroml. Je vyhnán ze stáda. A přece kulhá v jeho stopách. Hledá ochranu stáda. Časem se uzdraví. Nebo zeslábne. Dvě možnosti. Ale zchromlý ranag zná jen umíněnou naději. Protože taková je jeho přirozenost. Uviděli ho ayové a blíží se. Kořist je pořád příliš silná. Ale je sama. Ayové cítí slabost. Jako pach v chladném větru. Běží s kulhajícím ranagem. A odeženou ho od stáda. Pořád je tu umíněná naděje. Ranag se jim postaví. Skloní hlavu, parohy připravené drtit žebra, odhodit nepřítele pryč. Ale ayové jsou chytří. Krouží a útočí a odskakují. Znovu a znovu. Hlad válčí s umíněnou nadějí. Dokud ranagovi nedojdou síly. Krvácí. Potácí se. Pak ayové zaútočí. Na krk. Na nohy. Na hrdlo. Až je ranag stržen. A umíněná naděje se vzdá, Karso Orlongu. Vzdává se, jak musí, němé nevyhnutelnosti."
Teblor vycenil zuby. "Ale váš nový pán by si chromé zvíře nechal. Nabídl by mu bezpečí."
"Přecházíš most dřív, než jsme ho postavili, Karso Orlongu," řekl Urugal. "Bairot Gild tě zřejmě naučil myslet, než sám selhal, a proto zemřel. Opravdu jsi hoden jména vojevůdce."
"Dokonalost je iluze," podotkla 'Siballe. "A tak smrtelníci i nesmrtelní usilují o nedosažitelné. Náš nový pán se to snaží změnit, Karso Orlongu. Třetí síla, chce navždy změnit věčnou válku mezi řádem a chaosem."
"Pán požadující uctívání nedokonalosti," zavrčel Teblor.

'Siballe zavrzala hlava, když kývla. "Ano."
Karsa si uvědomil, že má žízeň. Zašel si pro batoh, vyndal z něj měch s vodou a zhluboka se napil. Vrátil se k meči, uchopil jej oběma rukama, zvedl ho a prohlížel si jeho nerovný povrch.
"Neobyčejný výtvor," poznamenal Urugal. "Kdyby mohly mít imasské zbraně boha…"
Karsa se usmál na T'lan Imass, před nimiž kdysi, v mládí, na jednom vzdáleném palouku, poklekal - v dobách, kdy byl jeho svět ještě jednoduchý a… dokonalý. "Vy nejste bohové."
"Jsme," opáčil Urugal. "Být bohem znamená mít vyznavače."
"Vést je," dodala 'Siballe.
"Oba se mýlíte," prohlásil Karsa. "Být bohem znamená poznat břemeno věřících. Ochraňovali jste? Ne. Nabízeli jste útěchu, povzbuzení? Soucit? Aspoň lítost? Pro Teblory jste, T'lan Imass, byli otrokáři, dychtiví a hladoví, měli jste přísné požadavky a očekávali jste kruté oběti - vše pro ukojení svých vlastních přání. Byli jste neviditelnými řetězy Teblorů." Upřel oči na 'Siballe. "A ty, ženo, 'Siballe Nenalezená, jsi kradla děti."
"Nedokonalé děti, Karso Orlongu, které by jinak zemřely. A ony mých darů nelitují."
"Ne, to asi ne. Lítost zůstává matkám a otcům, kteří se jich vzdali. Ať je život dítěte sebekratší, láska by rodičům neměla být odepřena. A věz toto, 'Siballe, láska nezná nedokonalost." Hlas měl drsný, chraptěl, jak měl stažené hrdlo. "Říkali jste uctívat nedokonalost. To přirovnání jste uvedli ve skutečnost, když jste požadovali, aby ty děti byly obětovány. Nedbali jste - a stále nedbáte - na nejdůležitější dar, který přichází s uctíváním. Nechápete, co znamená ulehčit břemeno těm, kdo vás chtějí uctívat. Ne. Vy jste nám předali svá břemena." Pootočil se. "Pověz mi, Urugale, co Teblorové udělali, aby si tohle zasloužili?"
"Tvůj vlastní lid zapomněl -"
"Řekni mi to."
Urugal pokrčil rameny. "Neuspěli jste."
Karsa zíral na poničeného boha a nedokázal promluvit. Meč se mu třásl v rukou. Celou dobu ho držel zvednutý a teď mu jeho váha začínala táhnout ruce dolů. Upřel oči na zbraň a pomalu ho sklonil a opřel špičkou o zem.
"My také neuspěli, kdysi dávno," dodala 'Siballe. "Něco takového se nedá odestát. Můžeš se tomu poddat a trpět věčnými mukami. Nebo se můžeš od toho břemene osvobodit. Karso Orlongu, naše odpověď je prostá: neúspěch znamená odhalit nedostatky. Postav se tomu odhalení, neobracej se k němu zády, neskládej plané přísahy, že nikdy nezopakuješ své chyby. Stalo se. Oslav to! To je naše odpověď a je to i odpověď, jakou nám dal Chromý bůh."
Napětí z Karsy opadlo. Zhluboka se nadechl a pomalu vydechl. "Dobře tedy. Vám a Chromému bohu teď odpovím."
Zvlněný kámen se nepohyboval tiše. On přímo řval, jako když do ohně dopadne borové jehličí. Zvedl se Karsovi nad hlavu, otočil se a půlkruhem sletěl šikmo dolů.
Ostří zasáhlo 'Siballe mezi levým ramenem a krkem. Kosti zapraskaly, jak mohutná čepel projela dolů přes hrudník, přeťala páteř a hrudní koš a vyjela z těla nad pravou kyčlí. 'Siballe ještě stačila zvednout meč, aby ho odrazila, a ten se jí rozletěl na kusy - Karsa náraz ani necítil.
Dokončil oblouk, zvedl meč nad hlavu a znehybněl. Přeseknuté tělo 'Siballe se s rachotem zřítilo na zem. Zbývajících šest T'lan Imass pozvedlo zbraně, ale nezaútočilo.
Karsa prskl: "Tak pojďte."
"Zničíš nás teď všechny?" zeptal se Urugal.
"Její vojsko nalezenců půjde za mnou," zavrčel Teblor a ohrnul nos nad 'Siballe, načež zamračeně vzhlédl. "Necháte můj lid na pokoji - odejdete ze skály. S námi jste skončili, T'lan Imass. Dovedl jsem vás sem. Osvobodil jsem vás. Jestli se mi ještě jednou zjevíte, zničím vás. Vstoupíte do snů kmenových stařešinů a já si pro vás přijdu. A nepovolím. Já, Karsa Orlong z kmene Urydů, z národa Teblorů Thelomen Toblakai, tak přísahám." Udělal krok blíž a šest T'lan Imass ucuklo.
"Využili jste nás. Využili jste mě. A co jste mi právě nabídli za odměnu?"
"Chtěli jsme -"
"Nabídli jste mi nové řetězy. Teď odejděte. Máte vše, co jste chtěli. Padejte."
Šest T'lan Imass zamířilo k ústí jeskyně. Na chvilku zaclonili slunce dopadající do přední jeskyně a byli pryč.
Karsa sklonil meč a zadíval se na 'Siballe.
"Nečekané," podotkla.
Válečník zabručel: "Slyšel jsem, že vás T'lan Imass je těžké zabít."
"Nemožné, Karso Orlongu. My… přetrváváme. Necháš mě tady?"
"Pro vás neexistuje nevědomí?"
"Jednou, kdysi dávno, obklopovalo tyto kopce moře. Takové moře by mě vysvobodilo a dalo by mi nevědomí, o jakém mluvíš. Ty mě vracíš osudu - a trestu - jemuž jsem se celé tisíciletí snažila uniknout. Asi je to výstižné."
"Co tvůj nový pán, ten Chromý bůh?"
"Opustil mě. Zřejmě je přijatelná úroveň nedokonalosti - a nepřijatelná úroveň nedokonalosti. Už nejsem užitečná."
"Další bůh, který neví nic o tom, co znamená být bohem," zabručel Karsa a zašel ke svému batohu.
"Co uděláš teď, Karso Orlongu?"
"Půjdu si hledat koně."
"Aha, jhagského koně. Pravda, na jihozápad odsud, na odhan, se ještě vyskytují. Vzácně. Můžeš hledat dlouhou dobu."
Teblor pokrčil rameny. Uvolnil řemeny na batohu, vrátil se k 'Siballe a zvedl část s hlavou a pravou paží.
"Co to děláš?"
"Potřebuješ i zbytek?"
"Ne. Co -"

Karsa strčil hlavu s ramenem a paží do batohu a znovu zatáhl řemínky. Potřeboval i řemen a pochvu na meč, ale to mohlo počkat. Hodil si batoh na záda, narovnal se a meč si položil na rameno.
Ještě se naposledy rozhlédl.
Kouzelný oheň stále hořel, i když teď plameny víc blikaly, jako by neviditelné palivo docházelo. Karsu napadlo, že na něj nahrne kamínky a udusí ho, ale nakonec jen pokrčil rameny a zamířil k ústí jeskyně.
Když se přiblížil k východu, zvedly se před ním znenadání dvě postavy a zaclonily světlo. Karsa Švihl mečem a čepelí naplocho srazil obě postavy z římsy.
"Padejte mi z cesty," zavrčel a vyšel do světla.
Na vetřelce se ani nepodíval a po stezce se vydal k jihozápadu.

Trull Sengar zaúpěl a otevřel oči. Zvedl hlavu a trhl sebou, jak mu zády projela na mnoha místech bolest. Pazourkový meč ho odmrštil na svah plný ostrých kamínků… i když hlavní sílu úderu schytal chudák Onrak. Přesto Edura bolel hrudník a bál se, že má pohmožděná, jestli ne zlomená žebra.
T'lan Imass se neohrabaně zvedal o kus dál.
Trull si odplivl a řekl: "Kdybych věděl, že jsou dveře zamčené, byl bych nejdřív zaklepal. To byl zatracený Thelomen Toblakai."
Všiml si, jak Onrak škubl hlavou, aby se mohl podívat do jeskyně.
"Co se děje?" zeptal se ho. "Přichází sem, aby nás vyřídil?"
"Ne," odpověděl T'lan Imass. "V té jeskyni… přetrvává chodba Tellann…"
"A co s ní?"
Onrak začal šplhat po suťovém svahu nahoru. Trull vztekle zasyčel a pomaleji jej následoval. Každou chvíli se zastavil, aby popadl dech. Když vstoupil do jeskyně, polekaně vykřikl. Onrak stál v ohni, obklopen duhovými plameny. A v pravé ruce držel zničené pozůstatky jiného Imasse.
Trull udělal krok. Vtom se mu podlomily nohy a tvrdě dopadl na vrstvu ostrých pazourkových úlomků. Zabolela ho žebra a chvíli mu trvalo, než zase mohl dýchat. S kletbou se překulil na bok - velmi opatrně - a ještě opatrněji se zase postavil. Bylo tu horko jako v kovárně.
V jeskyni se najednou setmělo - zvláštní oheň zhasl. A Trull na ramenou ucítil ruce.
"Odpadlíci uprchli," sdělil mu Onrak. "Ale jsou blízko. Pojď."
"Ovšem, veď, příteli."
Chvilku před tím, než se znovu dostali na světlo, se Trulla Sengara zmocnil šok. Ruce. Dvě ruce.

Karsa obcházel údolí po sotva znatelné stezce. Každých pár kroků byla pěšina zasypaná kamením, které musel přelézat po sesouvajícím se štěrku, a za ním se zvedala oblaka prachu.
Když se nad tím zamyslel, uvědomil si, že jeden ze dvou cizinců, kteří se mu před jeskyní postavili do cesty, byl T'lan Imass. Na tom nebylo nic překvapivého, protože celé údolí se všemi lomy, doly a hrobkami bylo jejich posvátným místem… pokud mohlo být něco posvátného nemrtvým tvorům. A ten druhý - vůbec nebyl člověk. Přesto mu byl povědomý. Ano, byl jako ti na lodi. Ti se šedou kůží, které jsem zabil.
Napadlo ho, že by se možná měl vrátit. Jeho meč nakonec ještě neochutnal skutečnou krev. Tedy kromě jeho.
Stezka se před ním prudce stáčela nahoru, ven z údolí. Představa, že se bude muset vrátit po té zaprášené, zrádné cestě, rozhodla. Krev pro meč mu poskytnou úctyhodnější nepřátelé. Zamířil nahoru.
Bylo zřejmé, že šestice T'lan Imass tudy nešla. Naštěstí pro ně. Ztratil trpělivost s jejich nekonečnými slovy, zvlášť když jejich činy křičely hlasitěji než slova, dost hlasitě, aby přehlušily jejich ubohé ospravedlňování. Dorazil na hřeben.
Krajina, jež se mu předestřela na jihozápadě, byla nejdivočejší, jakou kdy v Sedmiměstí viděl. Nikde nebyly žádné stopy po civilizaci - žádný důkaz, že tato země byla kdy obdělávána. V horkém větru se vlnila vysoká prérijní tráva, pokrývající nízké, zvlněné pahorky, táhnoucí se až k obzoru. V kotlině rostly nízké keřovité stromy a jejich matně zelené a šedé lístky se ve větru třepetaly.
Jhag Odhan. Náhle věděl, že tato země uchvátí jeho srdce svou divokou, svůdnou písní. Velikost… odpovídala jeho rozměrům způsobem, jejž nedokázal popsat. Thelomen Toblakai přebývali na tomto místě, kráčeli tudy přede mnou. Jen nedokázal vysvětlit, jak to vlastně ví.
Zvedl meč. "Dávám ti jméno Bairot Delum. Buď svědkem. Jhag Odhan. Tak nepodobná naší horské pevnosti. Tvé jméno jsem sdělil tomuto větru - viz, jak spěchá pohladit trávu, jak se valí proti kopcům a mezi stromy. Sděluji této zemi tvé jméno, Bairote Delume."
Teplý vítr naříkavě zpíval na zvlněném povrchu čepele.
V trávě asi tisíc kroků daleko se cosi mihlo. Vlci, srst barvy medu, dlouhé nohy, vyšší než všichni, jež dosud viděl.
Karsa se usmál. A vykročil.
Tráva mu sahala po prsa a mezi spletenými kořeny trav byla hlína tvrdá jako kámen. Z cesty mu neustále uhýbali malí tvorečkové a občas zahlédl i jelena - nějaký malý druh, sahal mu stěží ke kolenům - který při útěku trávou svištěl jako šíp.
Jeden nebyl dost rychlý, aby se vyhnul meči, a Karsa se večer dobře nají. Tak byla panenská touha meče po krvi utišena z nezbytnosti, ne v boji. Napadlo ho, že duchům se možná takový nečestný začátek příliš nelíbí. Vzdali se schopnosti hovořit s ním, když vstoupili do kamene, ačkoliv Karsovi by nedělalo potíže představit si Bairotovy jízlivé poznámky, kdyby chtěl. S Delumovou moudrostí bude mít větší potíže, ale tím víc si jí cenil.
Jak pochodoval, slunce brázdilo oblohu po své přesné dráze. Za soumraku na západě zahlédl stáda bhederinů a dva tisíce kroků před ním vyšlo na hřeben stádo pruhovaných antilop. Chvíli si ho prohlížely, než se, jako jedno tělo,

otočily a zmizely mu z dohledu. Když dorazil na místo, kde se antilopy zastavily, na západě jako by vzplál prudký požár. A někdo tam na něj čekal.
Tráva tu byla slehlá v malém kruhu. Uprostřed stálo na trojnožce ohřívadlo a v něm oranžově žhnuly kousky bhederiního trusu, z nichž nestoupal žádný kouř. Za ním seděl Jaghut. Ohnutý a hubený, přímo vyzáblý, v rozedraných kůžích a kožešinách, s dlouhými šedými vlasy, které mu v pramenech visely do skvrnitého vráscitého čela, a s očima barvy okolní trávy.
Když Karsa došel blíž, Jaghut vzhlédl a předvedl Teblorovi něco mezi úsměvem a šklebem. Zažloutlé kly se mu zaleskly.
"Tu jelení kůži jsi docela pokazil, Toblakaji. Přesto si ji vezmu výměnou za svůj oheň."
"Platí," řekl Karsa a shodil úlovek na zem vedle ohřívadla.
"Spojila se se mnou Aramala, a tak jsem ti přišel naproti. Prokázal jsi jí šlechetnou službu, Toblakaji."
Karsa sundal batoh a dřepl si k ohřívadlu. "T'lan Imass nejsem ničím zavázán."
Jaghut se natáhl pro jelena. V ruce se mu zablýskl malý nůž a zajel do kůže nad kopýtky. "Výraz jejich vděku poté, co bojovala po jejich boku proti tyranům. Stejně jako já, i když já měl to štěstí, že jsem unikl jen se zlomenou páteří. Zítra tě zavedu k jedné ještě méně šťastné, než jsme my s Aramalou."
Karsa zabručel: "Hledám jhagského koně, nechci se seznamovat s tvými přáteli."
Starý Jaghut se zachechtal. "Neomalená slova. Pravý Thelomen Toblakai. Zapomněl jsem, a tak přestal chápat. Ta, za níž tě dovedu, zavolá na divoké koně - a oni přiběhnou."
"Pozoruhodná dovednost."
"Ano, a umí to jen ona, protože tito koně vznikli vlastně její rukou a její vůlí."
"Tedy chovatelka."
"Něco takového," kývl Jaghut přívětivě. Začal jelena stahovat. "Těch několik mých padlých druhů, kteří jsou ještě naživu, kůži ocení i přes škody napáchané tvým příšerným kamenným mečem. Jelínci aras jsou hbití a chytří. Nikdy nechodí po stejných stezkách - cha, oni dokonce ani nedělají stezky! A tak na ně nelze číhat v záloze. A oka taky nejsou k ničemu. Když je pronásledujeme, kam běží? Inu, ke stádům bhederinů, přímo pod samotná zvířata. Chytří, jak jsem říkal. Velmi chytří."
"Jsem Karsa Orlong z kmene Uryd -"
"Ano, ano, já vím. Z daleké Genabakis. Příliš se nelišíte od mých padlých příbuzných, od Jhagů. Nevíte nic o své velké a vznešené historii -"
"Vím toho o něco víc než kdysi."
"Dobře. Já jsem Cynnigig a ty toho teď víš ještě víc."
Karsa pokrčil rameny. "Tvé jméno mi nic neříká."
"Ovšemže ne, je moje. Býval jsem proslulý? Ne, ačkoliv jsem o to kdysi usiloval. Tedy, chvíli. Potom jsem ale změnil názor. Ty, Karso Orlongu, tvým osudem je stát se proslulým. Možná jsi toho už dosáhl, tam ve své domovině."
"Nemyslím. Určitě mě považují za mrtvého, a má rodina ani můj kmen nevědí, co jsem vykonal."
Cynnigig odřízl kýtu a hodil ji do ohřívadla. Se syčením a prskáním plamenů z něj vyletěl oblak kouře. "To si možná myslíš, ale já bych na to nesázel. Zprávy se šíří bez ohledu na překážky. V den, kdy se vrátíš, uvidíš."
"Nezáleží mi na slávě," odtušil Karsa. "Kdysi ano…"
"A teď?"
"Změnil jsem názor." _^
Cynnigig se znovu zasmál, tentokrát hlasitěji. "Přinesl jsem víno, můj mladý příteli. Je támhle v té truhle."
Karsa vstal. Truhla byla mohutná, obitá železem a z pevných prken, dost těžká, aby s ní měl co dělat i Karsa, kdyby ji chtěl zvednout. "Měla by mít kola a volský potah," zamumlal Teblor, když se k ní sklonil. "Jak jsi ji přinesl?"
"Nepřinesl. Ona přinesla mě."
Hry se slovy. Karsa zamračeně zvedl víko.
Uprostřed stála karafa s vínem a dva otlučené hliněné pohárky. Tmavě rudé víno se v průhledném skle třpytilo a zalévalo jinak prázdný vnitřek truhly teplou červánkovou barvou. Karsa se chvíli jen díval, pak zabručel. "Ano, vidím, že se dovnitř vejdeš, pokud se skrčíš. Ty, víno a ohřívadlo -"
"Ohřívadlo! To by byla náramně žhavá cesta!"
Teblor se zamračil ještě víc. "Pochopitelně prázdné."
"Aha, no ovšem. Přestaň tedy civět a nalej nám víno. Jdu obrátit maso."
Karsa sáhl do truhly a hned ucukl. "Je tam zimal"
"Mám víno raději vychlazené, i červené. Vlastně mám rád vychlazené všechno."
Teblor se zaškaredil a vyndal karafu a pohárky. "Pak tě sem musel někdo přinést."
"Jenom jestli věříš všemu, co ti říkám. A všemu, co vidíš, Karso Orlongu. Nedávno tudy táhlo vojsko T'lan Imass. Našli mě? Ne. Proč? Protože jsem byl schovaný ve své truhle, jak jinak. Našli truhlu? Ne, protože to byla skála. Všimli si skály? Možná. Ale to byla jen skála. Vím, co si myslíš, a budeš mít naprostou pravdu. Kouzlo, o kterém mluvím, není z Omtose Phellack. Proč bych měl používat Omtose Phellack, když právě její pach T'lan Imass hledají? Ach ne. Existuje snad nějaký kosmický zákon, že Jaghut smí používat pouze Omtose Phellack? Přečetl jsem stovky tisíc nočních obloh a ještě jsem to tam neviděl napsané - je tam plno jiných zákonů, ale žádný podobný tomuto ani v podrobnostech, ani v záměru. Tím jsem nás ušetřil hrozné nutnosti vydat se hledat nějakého Forkrul Assail, aby nás rozsoudil, a věř mi, takový rozsudek je vždycky příšerný. Vlastně málokdy někoho uspokojí. A ještě vzácnější je, když ho někdo přežije. Je v tom snad nějaká spravedlnost, táži se? Inu, ano, možná je to ta nejčistší spravedlnost ze všech. Poškozený i provinilec se mohou kdykoliv ocitnout v kůži toho druhého. Nikdy nejde o to, co je správné a co špatné, prostě jen o to, co je méně špatné. Víš -"

"Já vím jen to," přerušil jej Karsa, "že cítím spálené maso."
"Aha, ano. Zřídkakdy se rozhovořím -"
"To jsem netušil."
"- což se nedá říct o tomto mase. Ovšemže jsi to netušil, jelikož jsme se teprve poznali. Ale ujišťuji tě, že nemám moc příležitostí si promluvit -"
"Ve své truhle."
Cynnigig se zakřenil. "Správně. Pochopil jsi jádro mé myšlenky. Správně. Pravý Thelomen Toblakai."
Karsa mu podal pohárek vína. "Žel, moje ruka ho trochu ohřála."
"To snesu, děkuji. Na, dej si kousek masa. Dřevěné uhlí je pro tebe zdravé, věděl jsi to? Pročišťuje trávicí trakt, vyhání červy a zčernají ti po něm výkaly. Budou černé jako lesního medvěda. Doporučuje se to, když tě pronásledují, protože většinu pronásledovatelů barva oklame, tedy kromě těch, kteří výkaly studovali."
"A takoví existují?"
"Nemám tušení. Příliš často nevycházím. Které naduté říše povstaly za Jhag Odhan, jen aby zase padly? Nabubřelost udušená prachem, mezi krátce žijícími tvory jsou to nekonečné cykly. Své nevědomosti nijak neželím. Proč bych měl? Když neznám to, co mi ušlo, potom mi neschází, co neznám. Aramala neustále sháněla takové bezvýznamné informace a podívej, kam ji to dostalo. Totéž platí pro Phyrlis, kterou poznáš zítra. Nikdy si nevidí dál než na listí, které má před očima, i když o to neustále usiluje, jako kdyby větší přehled nabízel něco jiného než hlemýždí pohyb časem. Říše, trůny, tyrani a osvoboditelé, stovky tisíc svazků plných verzí těch samých otázek, kladených stále dokola. Přinesou odpovědi přislíbenou útěchu? Myslím, že ne. Na, opeč ještě kousek, Karso Orlongu, a napij se vína - víš, karafa se nikdy nevyprázdní. Chytré, viď? Kde jsem to byl?"
"Zřídkakdy vycházíš."
"Správně. Které naduté říše povstaly za Jhag Odhan, jen aby zase padly? Nabubřelost udušená…"
Karsa se přimhouřenýma očima zadíval na Jhag Odhan a pak se natáhl pro víno.
* * *
Na vrcholku kopce, jenž přiléhal k větší hoře, rostl osamělý strom. Chráněný před převažujícími větry, vyrostl do ohromných rozměrů. Měl tenkou kůru, která se mu loupala, jako by to byla kůže, co nedokáže udržet zbytnělé svaly. Z mohutného, uzlovitého kmene vyrůstaly větve silné jako Karsovo stehno. Horní třetina byla hustě olistěná a vytvářela široký, matně zelený baldachýn.
"Vypadá starý, že?" prohodil Cynnigig, když šplhali k němu. Jaghut se belhal v předklonu. "Nemáš tušení, jak starý, můj mladý příteli. Nemáš tušení. Neodvažuji se ti odhalit pravdu o jeho starobylosti. Už jsi někdy viděl jemu podobný? Myslím, že ne. Možná ti připomíná guldindhu, jaké lze nalézt na odhan. Připomíná ji, jako ranag připomíná kozu. Není to prostě jen otázka vzrůstu. Vlastně to je otázka starobylosti. Tento strom je staršího druhu. Byl mladý, když vnitrozemní moře ještě hladilo svými slanými vlnami tuto zemi. Desítky tisíc let, říkáš si? Ne. Stovky tisíc. Kdysi, Karso Orlongu, to byl druh převládající na většině světa. Všechno má svůj čas, a když ten čas pomine, zmizí -"
"Tenhle ale nezmizel."
"Bystřejší postřeh nelze mít. A proč, tážeš se?"
"Nenamáhám se, protože vím, že mi to stejně řekneš."
"Ovšemže ano, protože já rád pomáhám, je to vrozený sklon. Důvod, můj mladý příteli, bude brzy zřejmý."
Vyšplhali do posledního svahu a ocitli se na rovince pod baldachýnem, kde nerostla tráva. Karsa viděl, že strom má všechny větve obalené pavučinami, které zůstávaly zcela průsvitné, byť byly sebehustěji setkané, a prozrazoval je jen slabý, mihotavý odraz. A z tohoto třpytného rubáše na něj hleděla Jaghutka.
"Phyrlis," začal Cynnigig, "tady je ten, o němž mluvila Aramala, ten, který hledá pořádného koně."
Tělo jaghutské ženy bylo místy vidět, strom totiž narostl kolem ní. Za pravou klíční kostí se jí ale vynořovala část kmene a s hlavní částí se spojovala vedle její hlavy.
"Mám mu povědět tvůj příběh, Phyrlis? Ovšemže musím, i kdyby jen pro jeho nevšednost."
Hlas Jaghutce nevycházel z úst, ale zněl, lehký a hebký, Karsovi přímo v hlavě. " Ovšemže musíš, Cynnigigu. Máš v povaze nenechat žádné slovo nevyslovené."
Karsa se usmál, protože v jejím tónu byla příliš velká náklonnost a její slova díky ní ztrácela na jedovatosti.
"Můj příteli Thelomen Toblakai, je to nejneobyčejnější příběh, jehož skutečný význam uniká nám všem," začal Cynnigig a se zkříženýma nohama se posadil na zem. "Milá Phyrlis byla dítě - ne, nemluvně, dosud sající z matčiných prsou - když je dohonila tlupa T'lan Imass. Následovalo to, co vždy. Matka byla zabita a s Phyrlis se vypořádali obvyklým způsobem - nabodli ji na oštěp a oštěp zarazili do země. Nikdo nemohl předvídat, co následovalo, ani Jaghuti, ani T'lan Imass, protože to nemá obdoby. Oštěp vyrobený z domorodého dřeva si vzal, co mohl, z její živé duše a znovu se zrodil. Kořeny se vzepřely o podložní skálu, vyrašily nové větve a listí, a živá duše dřeva pak na oplátku odměnila dítě. Společně rostly a unikly určenému osudu. Phyrlis obrodila strom a strom obrodil Phyrlis."
Karsa položil meč špičkou na zem a opřel se o něj. "A ona přece stvořila jhagské koně."
"Malá úloha, Karso Orlongu. Z mé krve vzešla jejich dlouhověkost. Jhagští koně se rozmnožovali vzácně, nestačilo to k tomu, aby přibývali, dokonce ani k tomu, aby se jejich počty udržely, pokud by nežili déle."
"Vím, že Teblorové - mí vlastní lidé, žijící v horách severní Genabakis - chovají stáda koní, kteří musejí být jako ti jhagští."
"Pokud ano, jsem potěšena. Tady najhag Odhan byli vyhubeni."
"Vyhubeni? Kým?"
"Tvými vzdálenými příbuznými, Thelomen Toblakai. Trelly."
Karsa chvíli mlčel, pak se zamračil. "Takovými, jako je Mappo?"

"Aha, ovšem. Mappo Poříz, jenž cestuje s Icariem. S Icariem, který nosí šípy vyrobené z mých větví. Který si pokaždé, když mne navštíví, nevzpomíná na nic z našeho předchozího setkání. Který mne znovu a znovu žádá o mé jádrové dřevo, z něhož by mohl vytvořit přístroj k měření času, protože pouze mé jádrové dřevo dokáže přežít všechny ostatní konstrukty."
"A vyhovíš mu?" chtěl vědět Karsa.
"Ne, protože to by mne zabilo. Místo toho smlouvám. Silný kus dřeva na luk. Větve na šípy."
"Nemáš tedy žádné prostředky k tomu, aby ses bránila?"
"Proti Icariovi je nemá nikdo, Karso Orlongu."
Teblorský válečník zabručel. "Měl jsem s Icariem spor, který nevyhrál žádný z nás." Poklepal na svůj kamenný meč. "Tehdy jsem měl zbraň ze dřeva, ale mezitím jsem získal tuto. Až se setkáme příště, dokonce ani věrolomnost Mappo Trella Icaria nezachrání."
Oba Jaghuti dlouho mlčeli a Karsa si uvědomil, že Phyrlis mluví k Cynnigigovi, protože si všiml, jak se zatvářil poplašeně. Okrovýma očima zalétl na Teblora a hned zase uhnul.
Cynnigig nakonec dlouze vydechl a řekl: "Karso Orlongu, ona teď přivolává nejbližší stádo - jediné stádo, o němž ví, že přišlo do této oblasti v odpověď na její první zavolání. Doufala ve víc - snad je to důkaz toho, jak málo jhagských koní zůstalo."
"Jak velké to stádo je?"
"Nevím, Karso Orlongu. Obvykle jich není víc než tucet. Ti, již nyní přicházejí, jsou možná poslední, kteří na Jhag Odhan zbyli."
Když se ozval dusot kopyt, Karsa zvedl oči. "Myslím, že jich je víc než tucet," podotkl.
Cynnigig se zvedl a trhl sebou přitom.
Dole v údolí se něco pohnulo. Karsa se otočil. Země se chvěla a dunění znělo ze všech stran. Strom se otřásal, jako by ho zasáhla prudká vichřice. Teblor slyšel, jak Phyrlis vykřikla.
Koně přibíhali po stovkách. Šedí jako železo a dokonce ještě větší než ti, jež choval Karsův kmen. Pohazovali černými hřívami. Hřebci, ohánějící se kolem sebe a vyhazující, aby si kolem sebe udělali místo. Klisny se širokým hřbetem, hříbata běžící po jejich boku.
Stovky, pak tisíce.
Všude byl zvířený prach, zvedal ho vítr a vynášel k nebi, jako by vyzýval samotnou Smršť. Další divocí koně se objevili na kopci nad nimi a dunění náhle utichlo, jak se všechna zvířata zastavila v obrovském železném kruhu. A všechna se dívala ke stromu. Ticho, oblaka prachu převalující se ve větru.
Karsa se znovu obrátil ke stromu. "Zřejmě se nemusíš bát, že vyhynou, Phyrlis. Ještě nikdy jsem ve stádě neviděl tolik hříbat a ročků. A taky jsem neviděl tak velké stádo. Musí jich být deset, patnáct tisíc - a to ani nevidíme celé stádo."
Phyrlis se zřejmě nevzmohla na odpověď. Větve stromu se ještě zmítaly a chřestily v horkém vzduchu.
"Mluvíš pravdu, Karso Orlongu," zachraptěl Cynnigig, polekané oči upřené na Thelomen Toblakai. "Stáda se spojila - a některá v odpověď na povolání urazila opravdu velikou vzdálenost. Ale nevolala je Phyrlis. Nepřišli na její zavolání, nýbrž na tvoje, Karso Orlongu. A na to my nemáme odpověď. Nyní si však musíš vybrat."
Karsa kývl a otočil se ke koním.
"Karso Orlongu, prve jsi mluvil o zbrani ze dřeva. Jakého dřeva?"
"Železného, jinou volbu jsem neměl. V mé domovině používáme krvodřevo."
"A krevolej?"
"Ano."
"Vetřený do dřeva. Krevolej zůstal. Oni ho cítí, Karso Orlongu -"
"Ale já žádný nemám."
"Ne na sobě. V sobě. Koluje ti v žilách, Karso Orlongu. Krvodřevo se na Jhag Odhan nevyskytuje už desítky tisíc let. Ale koně si ho pamatují. Teď si musíš vybrat."
"Krvodřevo a krevolej," ozval se Cynnigig. "To věc tak úplně nevysvětluje, Phyrlis."
"Pravda. Ale jiné vysvětlení nemám."
Karsa je nechal, ať se hádají, meč zabodl do země a sešel k čekajícím koním. Hřebci před ním pohazovali hlavami a Teblor se usmál - dával přitom pozor, aby neukázal zuby, protože věděl, že by ho považovali za dravce a sami sebe za kořist. I když by mě dokázali zabít docela snadno. Proti takovému počtu bych neměl naději. Zahlédl jednoho hřebce, jenž očividně stál nad ostatními, kteří mu dělali místo, a on podupával a tvářil se vyzývavě. Karsa prošel kolem něj a zamumlal: "Tebe ne, hrdý koni. Stádo tě potřebuje víc než já." Uviděl jiného hřebce, který právě dospěl, a vydal se k němu. Pomalu se k němu blížil tak, aby ho kůň viděl.
Hřívu a ocas měl bílé, ne černé. Dlouhé nohy, svaly vlnící se pod hladkou kůží. Šedé oči.
Karsa se zastavil na krok od něj a pomalu natahoval ruku, až položil konečky prstů třesoucímu se koni na nos. Trochu zatlačil. Hřebec couvl. Karsa mu stlačil hlavu dolů a zkoušel, jak pružný má krk. Ten se ohýbal, až se kůň bradou téměř dotkl prsou. Karsa přestal tlačit, ale ruku nesundal, i když kůň zase zvedl hlavu.
"Dávám ti jméno Ničitel," zašeptal Karsa.
Sjel rukou dolů, až měl koňovu bradu v dlani, pomalu couval a vedl zvíře pryč od stáda.
Vůdčí hřebec zařičel a stádo se znovu pohnulo. Rozdělilo se do menších skupinek a odcválalo vysokou trávou pryč. Oběhlo spojené kopce a zamířilo na jihozápad, zpátky do srdce Jhag Odhan.
Ničitel se přestal třást a šel za couvajícím Karsou nahoru na kopec.
Když se přiblížili ke stromu, promluvil za Teblorem Cynnigig. "Ani Jaghut by nedokázal uklidnit jhagského koně, Karso Orlongu, tak jako ty. Vy Teblorové jste opravdu Thelomen Toblakai, ale také jste mezi svými příbuznými výjimeční.

Jízdválečníci Thelomen Toblakai. Nepovažoval jsem něco takového za možné. Karso Orlongu, proč Teblorové ještě nedobyli Genabakis?"
Karsa se na Jaghuta ohlédl. "Jednoho dne, Cynnigigu, to uděláme."
"A ty je pak povedeš?"
"Povedu."
"Byli jsme tedy svědky zrodu proslulosti."
Karsa se postavil vedle Ničitele a pohladil ho po napjatém krku. Svědky? Ano, jste svědky. Přesto si ani neumíte představit, co já, Karsa Orlong, vytvořím.
Nikdo si to nedokáže představit.

Cynnigig se usadil ve stínu stromu s Phyrlis a tiše si pobrukoval. Stmívalo se. Thelomen Toblakai byl pryč i s vybraným koněm. Vyhoupl se mu na záda a odjel, nepotřeboval sedlo, dokonce ani uzdu ne. Stádo zmizelo a krajina byla opět pustá jako předtím.
Ohnutý Jaghut vyndal zabalený kousek opečené zvěřiny ze včerejška a začal ho krájet na plátky. "Dárek pro tebe, milá sestro."
"Chápu," odvětila. "Zabitý kamenným mečem?"
"Ano."
"Tedy odměna, jež nakrmí mou duši."
Cynnigig kývl a bezstarostně mávl nožem. "Vedla sis dobře, když jsi zakryla pozůstatky."
"Základy pochopitelně zůstávají. Zdi domu. Kotevní kameny v rozích dvora - vše pod mým pláštěm z hlíny."
"Hloupí, nevšímaví T'lan Imass zabodli oštěp do půdy azathského domu."
"Co věděli o domech, Cynnigigu? Tvorové z jeskyní a kožených stanů. Kromě toho již dům umíral. Byl smrtelně zraněný. Ach, když Icarium konečně zasadil smrtelnou ránu, byl již na kolenou, blábolící šílenec. A kdyby jeho toblakajský společník nevyužil příležitosti a nezbavil ho vědomí…"
"Byl by osvobodil svého otce." Cynnigig s plnou pusou kývl. Vstal a přistoupil ke stromu. "Tady máš, sestro," řekl a podal jí kousek.
"Je to spálené."
"Pochybuju, že bys to zvládla lépe."
"Pravda. Pokračuj, zatlač - já tě nekousnu."
"Ty nemůžeš kousat, má milá. Mimochodem, tu ironii oceňuji - Icariův otec netoužil po záchraně. A tak dům zahynul, oslabil matérii…"
"Natolik, aby byla chodba rozervána na kusy. Ještě, prosím - snědl jsi víc než já."
"Nenasytná potvoro. Karsa Orlong nás tedy… překvapil."
"Pochybuji, že jsme první, kdo se v našem mladém válečníkovi zmýlil, bratře."
"Souhlasím. A soudím, že nebudeme ani poslední, kdo utrpí takový šok."
"Cítil jsi těch šest ťlanimasských duchů, Cynnigigu? Vznášeli se za skrytými zdmi dvora."
"Ovšemže. Nyní slouží Chrómému bohu, chudáci. Myslím, že mu něco povědí -"
"Komu? Chrómému bohu?"
"Ne. Karsovi Orlongovi. Mají znalosti, s nimiž chtějí Thelomen Toblakai ovládat - ale neodvážili se k němu přiblížit. Tuším, že je vylekala přítomnost domu."
"Ne, ten je mrtvý - vše, co přežilo z jeho živé duše, přešlo do oštěpu. Oni se nebáli domu, bratře, nýbrž Karsy Orlonga."
"Aha." Cynnigig se usmál a strčil Phyrlis do dřevěných úst další plátek masa, který zmizel v dutině. Dole bude hnít a předá tak stromu výživné látky. "Potom ti Imassové nejsou zase tak hloupí."

KNIHA ČTVRTÁ

DÓM ŘETĚZŮ

Dveře jsou zamčené,
na oknech mříže,
všechny brány uzavřené
před vnějším světem,
a nyní nalézáš,
z čeho strach největší máš -
jsou tu zabijáci
a jsou v domě.

Dům
Talanbal

KAPITOLA OSMNÁCT
Vztek bohyně Smršti
byl děs, ukutý ve výhni
Svaté Raraku.

Legie pochodující prachem
z krve spálené okem slunce
byly chladným železem.

Tam ve vyschlém přístavu mrtvého města,
kde se vojska pustila do boje, kráčel
mistr Kápě po osudové zemi

po níž kráčel již mnohokráte.

Rozdělené srdce
Rybářka

P
rotáhla se kolem pečlivě naskládaných řezaných kamenů až na kraj zákopu - vědouc, že její matka bude vzteky bez sebe, až uvidí, jak si zamazala nové šaty - a konečně se ocitla na dohled své sestry.
Tavore sebrala bratrovy vojáčky z kamene a parohu a v suti pobořené zdi sídla, kde se prováděly opravy, uspořádala miniaturní bitvu.
Teprve později Felisín zjistila, že její devítiletá sestra ve skutečnosti sehrála námořní bitvu podle historických záznamů o sto let starém střetu mezi královskou armádou z Unty a vzbouřeným rodem K'azze D'Avore. Bitvu, při níž byly síly odpadlého šlechtického rodu zcela zničeny a jejich panství zabavena. Tavore v roli vévody Kenussena D'Avore zkoušela každou možnou taktiku, aby dosáhla vítězství. Jeho síly byly shodou nešťastných okolností lapeny v údolí s příkrými stěnami a čelily ohromné přesile, tudíž jednomyslný názor odborníků na válčení zněl, že vítězství bylo nemožné.
Felisín nikdy nezjistila, jestli její sestra uspěla tam, kdeKenussen D'Avore - údajně geniální velitel - nikoliv. Ze špehování se stal zvyk, zaujetí tvrdou a odtažitou Tavore posedlostí. Felisín připadalo, že její sestra nikdy nebyla dítě, nikdy si nehrála jen tak pro radost. Vstoupila do bratrova stínu a toužila jedině zůstat v něm, a když Ganoese poslali do škol, Tavore prošla nepatrnou proměnou. Už nebyla v Ganoesově stínu, jako by se sama stala stínem, odděleným a strašidelným.
Tenkrát Felisín něco takového ani nenapadlo. Posedlost Tavore tu byla, ale její prameny byly beztvaré, jak už to u dětí bývá.
Význam se vždycky vynoří až později, jako když se po odmetení prachu objeví tvar kamene.

Na jihu, na samém kraji zničeného města, se země prudce svažovala, jílovité usazeniny se v pruzích rozprostíraly přes bývalé dno přístavu. Jíl po staletí vystavený spalujícímu slunci ztvrdl a přeměnil se v široké, pevné rampy.
Ša'ik stála u největšího z hliněných vějířů, které před tisíciletími vytvořilo umírající moře, a snažila se vidět v dolině bojiště. O čtyři tisíce kroků dál se zvedaly zubaté pozůstatky korálových ostrovů, nad nimiž řvala Smršť. Kouzelná bouře zbavila ostrovy působivého pláště z písku, který je kdysi halil. Zůstal jen jakýsi nepříliš bezpečný hřeben, na němž by se daly shromáždit a připravit legie. Země bude zrádná a formace neudržitelné. Ostrovy se táhly v oblouku přes celou jižní stranu. Na východě byla strmá horská stěna, spadající prudce asi osmdesát sáhů na solnou planinu - kde kdysi bylo moře nejhlubší. Hřeben se směrem na jihozápad rozšiřoval a táhl se těsně za korálovými ostrovy, vytvářeje tak na jižním okraji Raraku zdánlivě nekonečnou kotlinu. Na západě se táhly duny, hluboký a měkký písek, navátý větrem a plný zrádných propadlin.
Shromáždí své oddíly na tomto konci a bude držet sedm hlavních ramp. Mathokovi jízdní lučištníci zaujmou postavení na křídlech, Korbolo Domova nová těžká pěchota - elitní jádro jeho Psobijců - bude v čele na rampách. Kopiníci na koních a jízdválečníci budou čekat, až Malažané ustoupí z prudkých přístupových svahů, a pak dojde k protiútoku.
Aspoň tak jí to Korbolo Dom vysvětloval - ona si ale nebyla jistá, že vše proběhne právě takto. Napan zřejmě hodlal zaujmout nejdřív obranné postavení i přes to, že měl přesilu. Chtěl, aby se jeho těžká pěchota a útočné oddíly nejdřív osvědčily proti podobným malazským útvarům. A protože Tavore pochodovala za nimi, bylo vhodné protáhnout přivítání až do hořkého konce na rampách. Výhodu bude mít jasně vojsko Apokalypsy.
Tavore byla opět vévodou Kenussenem D'Avore v Ibilarské rokli.
Ša'ik si přitáhla plášť z ovčí kůže k tělu, jak ji i přes panující horko zamrazilo. Ohlédla se na Mathoka a své osobní strážce, kteří nenápadně čekali opodál, nicméně dost blízko, aby se k ní ve chvilce dostali. Neměla tušení, proč se málomluvný válečný náčelník tolik bojí, že by se ji někdo mohl pokusit zavraždit, ale bylo lepší udělat mu radost. Když byl Toblakai pryč a Leoman někde na jihu, Mathok se ujal role ochránce její osoby. To bylo v pořádku, ačkoliv ona nepovažovala za pravděpodobné, že by Tavore poslala zabijáky - bohyně Smršti nikoho nepustila. Dokonce ani ruka Spáru nedokázala proniknout bez povšimnutí její mnohovrstvou bariérou, bez ohledu na to, jakou chodbu se snažila použít.
Protože bariéra sama je hranicí chodby. Chodby, která leží na Svaté poušti jako neviditelná kůže. Ten uloupený úlomek

už není úlomkem, nýbrž celkem. A jeho moc vzrůstá. Až si jednoho dne, a bude to brzy, vyžádá své místo v balíčku draků. Stejně jako dóm řetězů. Nový dóm, dóm smršti.
Nakrmený prolitou krví pobitého vojska.
A až přede mnou poklekne… co pak? Drahá sestřička, zlomená a na kolenou, od prachu a od něčeho ještě mnohem tmavšího, její legie zničené, hostina pro kápové můry a supy - mám si sundat válečnou helmici? Ukázat jí v té chvíli svou tvář?
Začaly jsme tuto válku. Stranou povstalců, stranou císařovny a Malazské říše. Dokonce i stranou samotné bohyně Smršti. My dvě, ty a já, jsme nahradily Drydžhnu a Knihu Apokalypsy - svou vlastní soukromou apokalypsou. Máme stejnou krev. A pak se svět - až ti, Tavore, ukážu svou tvář a uvidím ve tvých očích poznání - svět, tvůj svět, pod tebou zachvěje.
A v té chvíli, drahá sestřičko, pochopíš. Pochopíš, co se stalo. Co jsem udělala. A proč jsem to udělala.
A potom? Nevěděla. Prostá poprava by byla opravdu příliš jednoduchá, spíš podvod. Odsouzení nakonec patří živým. Trestem bude přežití, život v řetězech poznání. Rozsudek neměl znamenat jen život, ale život s břemenem. To byla jediná odpověď na… všechno.
Zaslechla za sebou kroky křupající na hliněných střepech a otočila se. Žádný úsměv na uvítanou - ne tentokrát.
"L'oriku. Jsem ráda, že ses uráčil přijít na mou žádost - poslední dobou sis to nějak odvykl. "Jak se přede mnou schovává, je samé tajemství, jak se mi odmítá podívat do očí - cítím, jak svádí vnitřní boj. Co mi má povědět. Co mi nepoví. S celou mocí bohyně, kterou mám k ruce, nedokážu tohoto vyhýbavého muže polapit, nedokážu ho přinutit, aby řekl pravdu. Už to samo mě varuje - není takový, jak vypadá. Není obyčejný smrtelník…
"Nebylo mi dobře, vyvolená. Dokonce i tato krátká cesta z tábora mě docela vyčerpala."
"Je mi líto, že ses musel tolik obětovat, L'oriku. A tak půjdu bez odkladu rovnou k věci. Heborik se zavřel ve svém sídle - nevychází ani nepřijímá návštěvy. Trvá to už celé týdny."
Velemág sebou trhl a rozhodně to nehrál. "Straní se všech, paní."
Naklonila hlavu na stranu. "Ale ty jsi byl poslední, kdo s ním mluvil. A dlouho, u něj ve stanu."
"Vážně? To bylo naposledy?"
Nebyla to reakce, jakou čekala. Dobře, takže to tajemství nesouvisí s Neviditelnýma rukama. "Ano. Byl během toho vašeho rozhovoru rozčilený?"
"Paní, Heborik je rozčilený již dlouho."
"Proč?"
Na chvilku se jí podíval do očí a hned zase uhnul. "Rmoutí ho tvá oběť, vyvolená."
Ša'ik zamrkala. "L'oriku, netušila jsem, že tě má jízlivost tolik ranila."
"Na rozdíl od tebe," odvětil vážně, "jsem to já nemyslel zle, paní. Heborika rmoutí -"
"Moje oběti. To je opravdu zvláštní, protože před mým… znovuzrozením… si o mně nemyslel nic moc dobrého. Kterou konkrétní ztrátu má na mysli?"
"To nemohu říci - obávám se, že na to se budeš muset zeptat jeho."
"Takže vaše přátelství nepřekročilo bod, kdy si začnete vyměňovat přiznání?"
Na to velemág nic neřekl. Inu, nemůže. Protože pak by připustil, že se má k čemu přiznávat.
Ša'ik se otočila zpátky k možnému bojišti. Umím si představit nastoupená vojska. Ale co pak? Co udělají? Co je možné a co nemožné? Bohyně, na takové otázky nemáš odpovědi. Jsou pod tvou úroveň. Tvá moc je pouze a jedině tvou vůlí. Ale, milá bohyně, občas to nestačí. "Korbolo Domoví se tato… aréna… líbí."
"To mě nepřekvapuje, paní."
Ohlédla se po něm. "Proč?"
Pokrčil rameny a ona se dívala, jak honem vymýšlí, co jí říci místo toho, co původně zamýšlel. "Korbolo Dom donutí Tavore udělat přesně to, co chce, aby udělala. Aby rozestavila své oddíly tady nebo tam a nikde jinde. Aby přišla právě tudy. Aby se mu postavila tam, kde bude chtít, aby se mu postavila. Čeká, že sem malazské vojsko napochoduje a nechá se pobít, jako by pouhou vůlí mohl Tavore přimět, aby byla hloupá." Ukázal na rozlehlou kotlinu. "Chce, aby bojovala tady. Očekává to od ní. Ale proč by to měla dělat?"
Ša'ik se zachvěla, jak se ochladilo. Ano, proč by to měla dělat? Korbolova jistota… je to snad jen chvástání? Chce i on, aby něco bylo nějak, čistě jen proto, že to tak musí mít? A jsou ostatní jiní? Kamist Reloe a ty jeho nohsledky Fayelle a Henaras? A Febryl a Bidithal? Leoman… který se během všech Korbolových popisů nadcházející bitvy jen protivně usmíval, jako kdyby něco věděl… jako by jen on sám byl jiný. Ale ten jeho poloúsměv… vždyť je to nakonec jen hlupák vězící ve spárech durhangu. Neměla bych od něj nic čekat, a zvláště ne vojenského génia. Kromě toho Korbolo Dom má co dokazovat…
"Věřit veliteli," zamumlal L'orik, "který válčí se záměrem vraždit, je nebezpečné."
"Oč by mu tedy mělo jít?"
Velemág nepatrně zvedl obočí. "Přece o vítězství."
"Copak vítězství nedosáhneš tak, že nepřítele zabiješ, L'oriku?"
"V tom právě spočívá chyba Korbolových úvah, vyvolená. Jak kdysi, před mnoha měsíci, poukázal Leoman, chyba je ve sledu událostí. Paní, vítězství předchází zabíjení. Ne obráceně."
Zůstala na něj hledět. "Tak proč, když jsme probírali Korbolo Domovu taktiku, jste ty nebo Leoman nevznesli námitku?"
"Probírali?" L'orik se usmál. "Nic jsme neprobírali, vyvolená. Korbolo Dom není muž, který by něco takového připustil."
"Tavore taky ne," štěkla.

"Na tom nezáleží," odtušil L'orik.
"Jak to myslíš?"
"Jde o malazskou válečnou doktrínu - o něco, co Coltain velmi dobře chápal, ale také něco, co očividně ztratil ze zřetele vrchní pěst Pormqual. Taktika je koordinovaná. Původní doktrína Dassema Ultora, když byl jmenován prvním mečem Malazské říše. ‚Strategie patří veliteli, ale taktika je prvním bojištěm a boj probíhá ve velitelském stanu.' Dassemova vlastní slova. Takový systém pochopitelně velice závisí na schopných velitelích. Neschopní důstojníci - jako ti, kteří později pronikli do sledu velení -"
"Myslíš urozené důstojníky."
"Neomaleně řečeno, ano. Kupování patentů - to by Dassem nikdy nepřipustil, a podle toho, co jsem zjistil, císařovna taky ne. Alespoň teď už ne. Proběhla čistka -"
"Ano, já vím, L'oriku. Podle tebe tedy nezáleží na osobnosti Tavore -"
"Ne tak docela, paní. Záleží na ní, protože taktika je dítětem strategie. A pravdou je, že strategii vytvoří povaha Tavore. Zkušení vojáci mluví o žhavém železe a chladném železe. Coltain byl chladné železo. Dujek Jednoruký je taky chladné železo, i když ne vždy - ale on je výjimečný, protože se dokáže přizpůsobit okolnostem. Ale Tavore? Nikdo neví."
"Vysvětli mi, co myslíš tím ‚chladným železem', L'oriku."
"Paní, v této věci se nevyznám -"
"Mě jsi rozhodně oklamal. Vysvětli mi to. Hned."
"Dobře tedy. Jak tomu rozumím já -"
"Přestaň se vytáčet."
Velemág si odkašlal, pak se obrátil a zavolal: "Mathoku. Pojď, prosím, sem k nám."
Ša'ik se zamračila, když jí došlo, co za tímto pozváním vězí, ale pak se uklidnila. Je to přece jen důležité. Cítím to. Vynoří se podstata celé věci. "Připoj se k nám, Mathoku," vyzvala válečníka.
Velitel sesedl a zamířil k nim.
L'orik ho oslovil: "Vyvolená mě požádala, abych jí vysvětlil ‚chladné železo', válečný náčelníku, a v tom potřebuju pomoc."
Pouštní válečník se zazubil. "Chladné železo. Coltain. Dassem Ultor - pokud legendy mluví pravdu. Dujek Jednoruký. Admirál Nok. K'azz D'Avore z Rudé gardy. Iniš Garn, který kdysi vedl Grály. Chladné železo, vyvolená. Tvrdé. Ostré. Drží ho před tebou, a tak po něm sáhneš." Zkřížil ruce na prsou.
"Sáhneš po něm," kývl L'orik. "Ano, tak je to. Sáhneš. A jsi v koncích."
"Chladné železo," zavrčel Mathok. "Duše válečného náčelníka buď běsní ohněm života, nebo je chladná smrtí. Vyvolená, Korbolo Dom je žhavé železo, stejně jako já. Stejně jako ty. Jsme jako sluneční ohně, jako pouštní žár, jako dech samotné bohyně Smrští."
"Vojsko Apokalypsy je žhavé železo."
"Ano, vyvolená. A proto se musíme modlit, aby výheň Tavořina srdce žhnula pomstou."
"Aby i ona byla žhavé železo? Proč?"
"Protože pak neprohrajeme."
Ša'ik se náhle podlomila kolena. Málem upadla. L'orik, s poplašeným výrazem, se ji snažil chytit.
"Paní?"
"Jsem… jsem v pořádku. Chvilku…" Znovu upřela oči na Mathoka a všimla si, jak si ji rychle přeměřil, než se zase schoval za svým lhostejným výrazem. "Válečný náčelníku, co jestli je Tavore chladné železo?"
"Nejnebezpečnější střet ze všech, vyvolená. Které praskne dřív?"
"Historie vojenství učí," začal L'orik, "že chladné železo porazí žhavé častěji než naopak, paní. Asi tři až čtyřikrát častěji."
"Ale Coltain! On přece podlehl Korbolo Domovi."
Všimla si, jak se L'orik na chviličku podíval na Mathoka.
"Tak co?" dupla si.
"Vyvolená," zamručel Mathok, "Korbolo Dom a Coltain bojovali v Psím řetězu v devíti velkých střetech - devíti bitvách. Z nich byl Korbolo jasným vítězem pouze v jednom jediném boji. Při Pádu, před hradbami Arenu. A k tomu potřeboval Kamista Reloe a moc Maela, usměrněnou skrze toho džhistálského kněze Mallika Rela."
Ša'ik se zatočila hlava, zmocnila se jí panika a věděla, že L'orikovi neuniklo, jak se třese.
"Ša'ik," zašeptal jí do ucha, "ty Tavore znáš, viď? Znáš ji a ona je chladné železo, že?"
Mlčky kývla. Nevěděla, jak to ví, protože ani Mathok, ani L'orik jí nedokázali dát přesnější popis, což jí prozradilo, že se tato představa vyvinula z pocitů, z prvotních instinktů. A proto to věděla.
L'orik zvedl hlavu. "Mathoku."
"Velemágu?"
"Kdo mezi námi je chladné železo? Je tu vůbec někdo takový?"
"Jsou tu dva, velemágu. A jeden z nich je schopný obojího: Toblakai."
"A ten druhý?"
"Leoman S cepy."

Corabb Bhilan Thenu'alas ležel pod vrstvou písku. Pot se vsákl do telaby, kterou měl pod sebou, a zchladl, takže se Corabb nezvladatelně třásl. Jako šestý syn sesazeného pardúnského náčelníka se většinu života toulal pustinami. Byl tulák, obchodník a ještě něco horšího. Když ho Leoman našel, skoro celé dopoledne ho táhli za svými koňmi tři gralští válečníci.

Cena za něj byla směšná, protože mu rozpálený písek sedřel kůži z těla a zanechal jen krvavé cáry. Ale Leoman ho vzal k léčitelce, stařeně z nějakého kmene, o němž nikdy neslyšel, předtím ani potom, a ona ho zase vzala ke skalnímu prameni, kde nějakou dobu proležel ponořený, blábolící v horečkách, zatímco ona pracovala na obřadu uzdravení a vyvolávala staré vodní duchy. A tak se uzdravil.
Nikdy nezjistil, proč to Leoman udělal, a když ho teď dobře znal - stejně jako každý, kdo mu odpřisáhl věrnost - věděl, že se nemá ptát. Odpovídalo to Leomanově protikladné povaze, jeho nepoznaným kvalitám, které se mohly projevit třeba jen jednou za celý život. Corabb však věděl jedno: za Leomana S cepy by dal život.
Nehybně tu leželi, bok po boku, skoro celý den a teď, pozdě odpoledne, uviděli v dálce první zvědy na koních. Jezdci se opatrně pohybovali po pánvi pokryté popraskanými solnými a jílovými plotnami.
Corabb se konečně pohnul. "Záchlumčané," sykl.
"A Setiové," dodal Leoman.
"Ti v šedé zbroji vypadají… jinak."
Muž vedle něj zabručel a pak zaklel. "Chundrylové z jižního břehu Vathar. Doufal jsem… Ale i tak vypadá ta starodávná zbroj hodně těžká. Jen Sedmička ví, z kterých hrobek předků ji ukradli. Chundrylové se ke koním dostali pozdě, a není divu, s touhle zbrojí."
Corabb mhouřil oči a snažil se rozeznat, co je v oblaku prachu za jezdci. "Přední voj se drží blízko za zvědy."
"Ano. Budeme s tím muset něco udělat."
Bez dalšího slova sklouzli z hřebene, mimo dohled zvědů, a jen rychle rozhrnuli písek na místě, kde prve leželi. Pak se vydali k vyschlému korytu, kde nechali koně.
"Dnes v noci," dodal Leoman, zvedl otěže a vyhoupl se do sedla.
Corabb nasedl také a kývl. Ša'ik samozřejmě okamžitě zjistí, že ji neposlechli, protože bohyně Smršti sleduje všechny své děti. Ale tohle přece byla její země, ne? Vetřelci se tu nesměli pohybovat, jak se jim zlíbí. Ne, dnes v noci písek vypije jejich krev a temný slib Zahaleného Sekáče bude splněn.

L'orik stál u stezky vedoucí na Toblakajův palouk. Nedbale se rozhlédl kolem sebe, pak nepatrně pokynul rukou a obezřele vyvolal kouzlo - které zmizelo téměř vzápětí poté, co se objevilo. Spokojen se vydal po pěšině.
Ša'ik možná byla zaujatá něčím jiným, ale její bohyně nikoliv. Cítil na sobě sílící pozornost, natahovala se po něm kouzelná chapadla ve snaze zjistit, kde se nachází, vysledovat jeho pohyby. A bylo stále těžší se sondám vyhnout, zvlášť když přicházely z více zdrojů.
Febryl byl pořád nervóznější, stejně jako Kamist Reloe. Bidithalova paranoia už ani víc posilovat nepotřebovala - což by ani nemělo být zapotřebí. Všechny tyto známky rostoucího neklidu L'orika přesvědčily, že případné plány dojdou brzy naplnění. Tím či oním způsobem.
Překvapilo ho, když zjistil, že ša'ik je… nepřipravená. Pravda, nepříliš nenápadně naznačila, že až nadpřirozeně vnímá vše, co se v táboře děje, a navíc měla děsivou schopnost překonat všechna jeho maskovací kouzla, zakrývající jeho cesty. Přesto tu byla jedna věc, která by, kdyby o ní věděla - nebo jen něco tušila - už dávno spustila vražednou reakci. Některá místa pro ni zjevně zůstávají uzavřená. Čekal jsem, že mi dnes bude klást mnohem nepříjemnější otázky. Kde je Felisín? Ale možná se nezeptala, protože to ví. Z té představy ho zamrazilo nejen kvůli tomu, že jasně ukazovala na šíři jejích znalostí, ale také kvůli tomu, co vypovídala o ní samotné. Že ví, co Bidithal udělal Felisín… a že jí na tom nezáleží.
Do kamenného lesa se soumrak jako by těšil. Stopy, které zanechával na prašné cestičce, k jeho úlevě ukazovaly, že tudy poslední dobou chodí jen on sám.
Ne že by bohyně potřebovala stopy, ale Toblakajův palouk byl jaksi jiný, jako by do něj bylo vloženo nějaké kouzlo, jako by byl palouk někým posvěcen. A pokud se tak opravdu stalo, mohlo by to být slepé místo v oku bohyně Smršti.
Nic z toho však nevysvětlovalo, proč se ša'ik nezeptala na Felisín. Ach, Uoriku, to ty jsi ten slepý. Ša'ik je posedlá Tavore. Každý den, jenž nás opouští, přivádí obě vojska blíž k sobě, a její posedlost sílí. Stejně jako její pochybnosti a možná i její strach. Nakonec je Malažanka - v tom jsem měl pravdu. A v tom vězí další tajemství, které je pohřbené nejhlouběji ze všech. Ona Tavore zná.
A to vedlo všechny její kroky od znovuzrození. Jak odvolala vojsko Apokalypsy, když bylo doslova na dohled od hradeb Svatého města. Ustup do srdce Raraku… bohové, byl to jen útěk ze strachu?
Na to ani nechtěl pomyslet.
Před sebou už měl palouk, kruh stromů upírajících chladné, nelidské oči na špinavý stan - a mladou ženu schoulenou před ohništěm o kousek dál.
Když se přiblížil, ani nezvedla oči. "L'oriku, říkala jsem si, jak vlastně poznáš vrahy Bidithalova kultu od vrahů Korbolo Doma. Tábor je poslední dobou přecpaný - jsem ráda, že se můžu schovávat tady. A na oplátku lituju tebe. Mluvil jsi s ní konečně?"
Mág se s povzdechem posadil naproti ní, shodil z ramen batoh a vyndal z něj jídlo. "Mluvil."
"No a?"
"Ten blížící se střet jí dělá starosti… zmáhá ji -"
"Matka se na mě ani nezeptala," přerušila jej Felisín s nepatrným úsměvem.
L'orik odvrátil zrak. "Ne," přiznal šeptem.
"Takže to ví. A došla ke stejnému závěru jako já - Bidithal již brzy odhalí spiklence. Nakonec ho potřebují, buď aby se ke spiknutí připojil, nebo aby se držel stranou. Na tom se nic nezměnilo. A noc se blíží, noc zrady. Proto matka potřebuje, aby svou roli dohrál do konce."
"Tím si nejsem jistý, Felisín," začal L'orik a zase sklapl.
Ona však pochopila a ten její příšerný úsměv se ještě rozšířil. "Takže jí bohyně Smršti ukradla z duše lásku. Inu, v

obležení je již dlouhou dobu. V každém případě není má skutečná matka - ten titul přijala, protože ji to pobavilo -"
"To není pravda, Felisín. Ša'ik viděla tvůj úděl -"
"Já byla první, kdo ji uviděl, když se vrátila znovuzrozená. Byla to náhoda, že jsem ten den šla sbírat hen'baru. Předtím si mě ša'ik nikdy nevšimla - a proč by měla. Byla jsem jen jeden z tisíců sirotků. Ale pak byla… znovuzrozená."
"A také možná navrácena mezi živé -"
Felisín se zasmála. "Ach, L'oriku, ty se pořád snažíš, viď? Věděla jsem už tehdy, jako musíš dnes vědět i ty, že znovuzrozená ša'ik není tatáž žena jako starší ša'ik."
"Na tom nezáleží, holka. Bohyně Smršti si ji vybrala -"
"Protože starší ša'ik zemřela, nebo ji zabili. Neviděl jsi pravdu tak jako já, ve tvářích Leomana a Toblakaje. Já viděla, jak jsou nejistí - nevěděli, jestli jejich lest uspěje. A to, že více méně uspěla, je překvapilo stejně jako mě. Bohyně Smršti si ji vybrala z nezbytnosti, L'oriku."
"Jak jsem říkal, Felisín, nezáleží na tom."
"Tobě možná ne. Ne, ty to nechápeš. Jednou jsem starší ša'ik viděla zblízka. Přelétla mě pohledem a já poznala, že nevidí nikoho. V té chvíli, i když jsem byla malá, jsem pochopila pravdu o ní i o její bohyni."
L'orik vytáhl zátku ze džbánku, který vyndal s jídlem, a svlažil si ústa, v nichž mu náhle vyschlo. "A jaká to byla pravda?" zašeptal a nedokázal se jí podívat do očí. Místo toho se zhluboka napil neředěného vína.
"My všichni do jednoho jsme jenom otroci. Jsme nástroje, které ona použije, aby dosáhla svého. Jinak naše životy pro bohyni nic neznamenají. Ale u znovuzrozené ša'ik jsem viděla… něco jiného."
Koutkem oka zachytil, jak krčí rameny.
"Jenomže," pokračovala Felisín, "bohyně je příliš silná. Její vůle je nezpochybnitelná. Jedem je lhostejnost… a já znám její chuť, L'oriku. Zeptej se kteréhokoliv sirotka, ať je dnes sebevíc starší, a on ti poví totéž. Všichni jsme sáli stejné hořké mléko."
Věděl, že mu z očí tečou slzy, ale nedokázal je zastavit.
"A teď, L'oriku," pokračovala po chvíli, "jsme všichni odhaleni. Všichni do jednoho. Všichni jsme sirotci. Jen si to vezmi. Bidithal, který ztratil svůj chrám, celý svůj kult. Totéž platí pro Heborika. Korbolo Dom, jenž kdysi stál bok po boku, jako rovný s rovným, velkým vojákům jako Whiskeyjack a Coltain. Febryl - věděl jsi, že zavraždil své vlastní rodiče? Toblakai, který ztratil celý svůj lid. My všichni ostatní, L'oriku - jsme byli dětmi Malazské říše. A co jsme udělali? Odvrhli jsme císařovnu kvůli šílené bohyni, která sní jen o ničení, která chce pít z moře krve…"
"A já," zeptal se tiše, "jsem taky sirotek?"
Nemusela odpovídat, protože oba slyšeli pravdu v jeho zmučených slovech.
Osrik…
"Zůstává jen… Leoman S cepy." Felisín si od mága vzala džbán s vínem. "Ach, Leoman. Náš démant s kazem. Zajímalo by mě, jestli nás dokáže všechny zachránit. Dostane příležitost? Mezi námi zůstal jen on… nezměněný. Bohyně si na něj nepochybně činí nároky, ale ty jsou plané - víš to, že ano?"
Kývl a otřel si oči. "Myslím, že jsem ke stejnému závěru dovedl i ša'ik."
"Takže ona již ví, že Leoman je naší poslední nadějí?"
Roztřeseně si povzdechl. "Myslím, že ano…"
Chvíli mlčeli. Setmělo se a oheň vyhasl, takže palouk ozařovaly jen hvězdy. Kamenné oči v půlkruhu kolem nich jako by pomalu získávaly život a upíraly se všechny na ně. Pohled měly lačný, leskly se chtivostí. L'orik prudce zvedl hlavu a zadíval se na přízračné tváře, pak na dva Toblakaje a se zachvěním zrak zase sklopil.
Felisín se tiše zasmála. "Ano, jsou strašidelné, viď?"
L'orik zabručel. "V Toblakajově výtvoru je záhada. Ty tváře patří T'lan Imass, a přece…"
"Je považoval za své bohy, ano. Leoman mi to jednou prozradil v durhangovém opojení. Pak mě varoval, abych Toblakajovi nic neříkala." Znovu se zasmála, hlasitěji. "Jako kdybych to chtěla udělat. Jenom hlupák vstoupí mezi Toblakaje a jeho bohy."
"Na tom obyčejném válečníkovi není nic obyčejné," zamumlal L'orik.
"Stejně jako ty nejsi jen obyčejný velemág," podotkla. "Musíš jednat brzy, víš. Musíš se rozhodnout. Budeš li váhat příliš dlouho, jiní rozhodnou za tebe a ty budeš litovat."
"Totéž bych mohl na oplátku říct já o tobě."
"Zřejmě toho ještě musíme hodně probrat. Ale nejdřív se najezme - než nám víno stoupne do hlavy."

Ša'ik ucukla a zavrávorala. Polekaně vydechla. Roj ochranných kouzel, vířících kolem Heborikova doupěte, ještě podrážděně kmital, jak do nich narazila. Taky ji to pořádně zabolelo.
Spolkla vztek a schválně potichu promluvila: "Víš, kdo za tebou přišel, Heboriku. Nech mě projít. Odmítni mě, a já na tebe přímo tady a teď vrhnu hněv bohyně."
Chvíle ticha, pak: "Vstup."
Udělala krok. Chvíli cítila tlak, pak proklouzla skrz a prudce se zastavila před drolící se zdí. Najednou tu bylo… prázdno. Děsivé, jako nejjasnější světlo tam, kde ještě před chvílí panovala neproniknutelná tma. Byla oloupená… a přece volná. Bohové, volná - to světlo - "Neviditelné ruce!" zachraptěla. "Co jsi to udělal?"
"Bohyně v tobě, ša'ik," zazněla Heborikova odpověď, "není v mém chrámu vítaná."
Chrámu? Rodil se v ní řvoucí chaos, obrovské místo, kde přebývala bohyně Smršti, bylo náhle prázdné, naplněné temným, prudkým proudem, v němž se navracelo… vše, čím jsem bývala. Jak na ni s démonickou zuřivostí zaútočily vzpomínky, její vztek se rozléval jako lesní požár. Benethe. Ty mizero. Vzal jsi do rukou dítě, ale to, co jsi vytvořil, rozhodně není žena. Hračka. Otrokyně, tvá a tvého pokřiveného, krutého světa. Pozorovala jsem ten nůž ve tvých

rukou, mihotavé hry, tvé líné zvyky. A to jsi mě naučil, není liž pravda? Řezat pro zábavu a krev. A jak jsem řezala. Baudín. Kulp. Heborik -
Vedle ní někdo byl, cítila ruce - nefritově zelené, černě pruhované - zavalitou postavu jakoby ve stínu palmových listů - ne, to bylo tetování. Heboriku…
"Půjdeme dovnitř, holka. O něco jsem tě oloupil. Je to neočekávaný následek toho, že jsem ti z duše vypudil bohyni. Pojď."
Vedl ji do stanu. Bylo tu chladno a vlhko, se šerem bojovala jediná olejová lampička. Její plamínek se náhle pohnul, když Heborik lampičku zvedl a přiložil ji k ohřívadlu, kde zapálil krychličky sušeného trusu. Přitom hovořil.
"Nepotřebuju světlo… běh času… předtím jsem musel vysvětit provizorní chrám… co já vůbec vím o Trhačovi?"
Ša'ik se posadila na podušky, zabalila se do kožešin a natáhla chvějící se ruce k ohřívadlu. Při jméně "Trhač" překvapeně vzhlédla.
A uviděla, že před ní dřepí Heborik. Stejně dřepěl tehdy v Soudném kruhu. Je to už tak dávno. Tenkrát k němu přišli služebníci mistra Kápě… aby předpověděli svržení Fenera. Mouchy se nechtěly dotknout jeho spirálového tetování.
Vzpomínám si na to. Všude jinde se rojily jako šílené. A jeho tetování se nějak změnilo. "Trhač."
Heborik přimhouřil oči - teď má kočičí oči - on vidí! "Ascendoval k božství, ša'ik -"
"Neříkej mi tak. Teď jsem Felisín Paran z rodu Paranů." Náhle se schoulila. "Ša'ik na mě čeká… tam venku, mimo tento stan - mimo jeho ochranná kouzla."
"A vrátíš se do jejího objetí, holka?"
S pohledem upřeným do ohně v ohřívadle zašeptala: "Nemám na vybranou, Heboriku."
"Ne, asi nemáš."
Prudce se narovnala. "Felisín!"
"Co je?"
"Mladší Felisín! Ne… neviděla jsem ji! Dny? Týdny? Co - kde je?"
Heborik se zvedal plavně jako kočka. "Bohyně to musí vědět, holka -"
"Pokud ano, mně to neřekla!"
"Proč by ale…"
Všimla si, jak si náhle něco uvědomil, a pocítila záchvěv strachu. "Heboriku, co -"
Vzápětí ji vedl k východu ze stanu, a jak ji krok za krokem tlačil zpět, mluvil. "Promluvili jsme si a všechno je v pořádku. Není důvod dělat si starosti. Pobočnice a její legie přicházejí a je tu spousta práce. A také je třeba ohlídat Febryla s jeho tajnými plány, a v tom se musíš spolehnout na Bidithala -"
"Heboriku!" Vzpírala se, ale on nepovolil. Dorazili k východu a on ji vystrkal ven. "Co to -" Tvrdé šťouchnutí, a Felisín se až zapotácela.
Propadla hradbou ochranných kouzel.
Ša'ik se pomalu vzpamatovala. Musela zakopnout. Aha, ano, rozhovor s Neviditelnýma rukama. Všechno je v pořádku. To se mi ulevilo, protože mi to dovoluje přemýšlet o důležitějších věcech. Kupříkladu o mém hnízdě zrádců. Večer si musím znovu promluvit s Bidithalem. Ano…
Otočila se ke stanu bývalého kněze zády a vrátila se do paláce. Hvězdy na pouštním nebi mrkaly, jako to dělaly často, když byla bohyně nablízku… Ša'ik napadlo, co ji asi přitáhlo tentokrát. Možná jen chtěla dohlédnout na svou vyvolenou…
Nevšimla si - stejně jako její bohyně ne - stěží viditelné postavy, která vyklouzla z Heborikova stanu a rozplynula se ve stínech. Nevěděla nic ani o pachu, který žíhaná postava sledovala. Na západní konec města a na stezku mezi kamennými stromy, vedoucí ke vzdálenému palouku.

Bidithal seděl v hemžících se stínech, opět sám, třebaže se usmíval. Febryl měl své hry, ale ty měl i bývalý velekněz kultu stínu. Nakonec i zrádce lze zradit, nůž se může v ruce otočit.
A písky se znovu poskládají, jako tomu bylo vždy, když se zvedl vítr, sem a tam se přesouvající zrnka, jako vlny narážející na pláž, jedna vrstva přes druhou v tenkých hranicích barev. Vrstev bylo nespočetně, jak ke svému žalu Febryl a jeho spoluspiklenci zjistí.
Chtěli chodbu jen pro sebe. Bidithalovi trvalo dlouho, než na to přišel, než odhalil jejich skrytou motivaci, protože zůstávala v tichu mezi vyslovenými slovy. Tady nešlo o prostý boj o moc. Ne. Tady šlo o přisvojení. Vyvlastnění - drobnost, která sama šeptala o ještě hlubších tajemstvích. Chtěli chodbu… ale proč? Na tuto otázku neznal odpověď, ale brzy ji zjistí.
Věděl, že v této věci vyvolená spoléhá na něj, a on ji nehodlal zklamat. Ano, to, co ode mne čeká, jí prozatím dodám. Pochopitelně tu jsou další problémy, které sahají mnohem dál než k ša'ik, k bohyni a chodbě Smršti, jíž povládne. V sázce je samotná podoba panteonu… má dlouho odkládaná pomsta na těch cizincích, kteří se zmocnili trůnu stínu.
Slyšel je i teď, když poslouchal hodně - hodně - pozorně. A blížili se. Byli stále blíž.
Roztřásl jej strach a stíny od něj na chvíli uprchly. Vrátily se, teprve když se zase uklidnil. Rašan… a Meanas. Meanas a Tbyr. Thyr a Rašan. Tři děti starších chodeb. Galain, Emurlahn a Thyrllan. Mělo by mě překvapit, že spolu opět válčí? Copak pokaždé nezdědíme zášť svých rodičů?
Ale přízrak strachu zůstal. Nakonec on je nezavolal. Nepoznal, co leží pod chodbou Smršti, důvod, proč se chodba drží jen na tomto místě a nikde jinde. Nechápal, že staré bitvy nikdy neskončily, jen usnuly, a každá kostička v písku je díky těm vzpomínkám celá nedočkavá.
Bidithal zvedl ruce a vojsko stínů tlačící se v jeho chrámu se přiblížilo.
"Děti moje," zašeptal, začínaje Závěrečný zpěv.

"Otče."
"Pamatujete se?"
"Pamatujeme."
"Pamatujete si tmu?"
"Pamatujeme si tmu. Otče -"
"Zeptejte se a uzavřete tuto chvíli, děti."
"Pamatuješ si tmu?"
Kněz se zeširoka usmál. Prostá otázka, která mohla být položena komukoliv. A možná by to ostatní i pochopili. Ale nejspíš ne. Já však chápu.
Pamatuješ si tmu?
"Pamatuju."
Když se stíny s povzdechem rozptýlily, Bidithal se opět zaposlouchal do toho téměř neslyšitelného volání. Znovu se zachvěl. Opravdu se dostali hodně blízko. A říkal si, co asi udělají, až konečně dorazí.

Bylo jich celkem jedenáct. Jeho vyvolení.
Korbolo Dom se uložil do podušek a s přimhouřenýma očima si prohlížel mlčící, zahalené postavy před sebou. Držel v ruce číši vyřezanou z křišťálu, plnou vzácného vína z griských údolí v Quon Tali. Žena, která ho před chvílí pobavila, spala s hlavou položenou na jeho stehně. Nacpal do ní dost durhangu, aby příštích deset zvonění prospala, třebaže se z jeho strany jednalo spíš o nezbytné bezpečnostní opatření než opak touhy.
Jedenáct zabijáků vybraných z jeho Psobijců bylo děsivě schopných. Pět z nich bylo osobními asasíny svatých falah'dan v dobách před říší, kteří si díky alchymii a kouzlům udrželi mladistvý vzhled a sílu.
Tři další byli Malažané - jeho lidé, které si vycvičil už kdysi dávno, když si uvědomil, že má důvod bát se Spárů. Důvod… to je zjednodušení hraničící téměř se zdrženlivostí. Uvědomil si mnoho věcí, mnoho věcí náhle zjistil, získal informace, o nichž nikdy nedoufal, že je bude mít - o věcech, jež považoval za dávno vyřešené a mrtvé. Kdysi měl takových osobních strážců deset. Důkaz, že je skutečně potřebuje, měl přímo před sebou. Zbývající tři byli výsledkem krutého výběru. Naživu zůstali jen ti nejschopnější, mající též štěstí Oponn - dvě vlastnosti, které se dokonale doplňovaly.
Zbývající tři asasínové byli z různých kmenů a každý z nich dokázal své kvality během Psího řetězu. Šíp jednoho srazil v Den čisté krve Sormo E'natha na vzdálenost sedmdesáti kroků. Zaklínače zasáhly i další šípy, ale pouze ten, který mu probodl krk - ten asasínův - naplnil mládenci plíce krví a utopil jeho slova, takže nemohl přivolat ty své zatracené duchy, aby ho vyléčili…
Korbolo se napil vína a pomalu si olízl rty. "Kamist Reloe si mezi vámi vybral," zabručel po chvíli, "pro mimořádný úkol, který všechno spustí. A já jsem s jeho volbou spokojen. To ale neznamená, že si o ostatních myslí, že by byli horší. V tu noc bude třeba vykonat další věci - nezbytné věci. Přímo tady v táboře. Ujišťuji vás, že se tu noc nevyspíte, tak se připravte. A dva z vás budou neustále se mnou, protože vám můžu zaručit, že než přijde ono osudové svítání, bude můj život v ohrožení."
Čekám, že umřete místo mě. Jak jinak. Přísahali jste, že to uděláte, bude li potřeba.
"Teď odejděte," mávl volnou rukou.
Jedenáct asasínů se uklonilo a mlčky opustilo stan.
Korbolo popadl ženu za vlasy, zvedl její hlavu ze svého stehna - všiml si, že vůbec nevnímá, co se s ní děje - vstal a pustil ji, takže hlavou udeřila o podlahu. Napil se vína, sestoupil ze skromného stupínku a mezi hedvábnými závěsy prošel do vedlejší místnosti.
V soukromé místnosti přecházel Kamist Reloe. Lomil rukama, ramena nahrbená, hlavu skloněnou.
Korbolo se opřel o sloupek, a když viděl, jak je velemág rozčileny, opovržlivě zkřivil rty. "Co ti dělá starosti teď, Kamiste? Víš co, neodpovídej. Přiznávám, že už mi na tom nezáleží."
"Z tvé strany se tedy jedná o hloupou samolibost," štěkl velemág. "Myslíš, že my dva jsme jediní chytří lidé?"
"Na světě? Ne. Tady na Raraku, no, to je jiná. Koho bychom se měli bát, Kamiste Reloe? Ša'ik? Její bohyně požírá její bystrost - ze dne na den ta holka vnímá míň a míň z toho, co se kolem ní děje. A nás si bohyně skoro nevšímá - ano, možná má podezření, ale nic víc. Kdo další? L'orik? Poznal jsem plno mužů jako on, kteří kolem sebe vytvářejí záhady, a zjistil jsem, že obvykle skrývají jen prázdnou nádobu. Je to jenom póza, nic víc."
"V tom se, jak se obávám, mýlíš, ale L'orik mi opravdu nedělá starosti."
"Tak kdo? Neviditelné ruce? Ten chlap se propadl do vlastní jámy s hen'barou. Leoman? Není tady, a až se vrátí, mám v plánu ho vyřídit. Toblakai? Myslím, že jeho už neuvidíme. Kdo zbývá? Nikdo jiný než Bidithal. Ale Febryl přísahá, že ho skoro dostal do našeho stáda - je prostě nutné jenom zjistit, po čem ten starý lump doopravdy touží. Náš Bidithal je otrokem svých zlozvyků. Nabídni mu deset tisíc osiřelých holek a on se do smrti nepřestane usmívat."
Kamist Reloe si položil ruce na ramena a pokračoval v přecházení. "Nelámu si hlavu kvůli někomu, o kom víme, že je mezi námi, Korbolo Dome, ale kvůli těm, kdo jsou mezi námi a o kterých nevíme."
Napan se zamračil. "Kolik stovek špehů máme v táboře? A co sama bohyně Smrští - myslíš, že dovolí, aby sem pronikli nějací cizinci?"
"Tvoje chyba, Korbolo Dome, je v tom, že uvažuješ příliš přímočaře. Zeptej se znovu, ale tentokrát se ptej na pozadí toho, že bohyně podezírá nás."
Velemág byl příliš rozrušený, než aby si všiml, že k němu Napan popošel blíž a zvedl ruku. Okamžitě ji totiž dal dolů, neboť mu došel význam Kamistových slov. Pomalu vykulil oči a nakonec zavrtěl hlavou. "Ne, to by bylo příliš velké riziko. Spárové volně pobíhající po táboře by ohrozili každého - nedalo by se předvídat, na koho zaútočí -"

"A bylo by to nutné?"
"Jak to myslíš?"
"My jsme Psobijci, Korbolo Dome. Zavraždili jsme Coltaina, Sedmou a legie z Arenu. Navíc máme pro vojsko Apokalypsy kádr mágů. Kdo bude vojsku velet v bitvě? Kolik důvodů Spárové potřebují, aby zaútočili na nás dva? Jakou naději bude ša'ik mít, pokud budeme všichni mrtví? Proč zabíjet ša'ik? Tuhle válku dokážeme vybojovat i bez ní a té její zatracené bohyně - už jsme to udělali. A chceme -"
"To stačí, Kamiste Reloe. Vím, kam míříš. Takže ty se bojíš, že bohyně dovolí, aby sem pronikli Spárové… a vyřídili nás. Tebe, Febryla a mě. Zajímavá možnost, ale stejně myslím, že nepříliš pravděpodobná. Bohyně je tuze těžkopádná, lapená ve víru emocí, aby uvažovala tak jasně a rafinovaně."
"Nemusí to sama vymyslet, Korbolo Dome. Stačí jen, aby pochopila nabídku a. pak se rozhodla, zda ji přijme. Nezáleží na tom, jestli jí to jasně myslí, nýbrž na tom, co udělají Laseenini Spárové. Pochybuješ snad, že je Kabrňák bystrý?"
Korbolo Dom cosi zavrčel a odvrátil zrak. "Ne," přiznal nakonec. "Ale spoléhám na to, že bohyně nebude chtít jednat s císařovnou, s Kabrňákem ani s kýmkoliv, kdo odmítne pokleknout před její vůlí. Tuhle noční můru sis přivodil sám, velemágu. Jsme dobře chránění a příliš jsme s naší věcí pokročili, abys takhle vyváděl."
"Přežil jsem tak dlouho, Korbolo Dome, protože dokážu předvídat, oč se nepřítel pokusí. Vojáci říkají, že žádný bitevní plán nepřežije první setkání s nepřítelem. Ale lest je toho pravým opakem. Plány vycházejí z neustálého kontaktu s nepřítelem. Proto dělej, co máš, a já udělám totéž."
"Jak si přeješ. Teď mě nech. Je pozdě a chci si jít lehnout."
Velemág přestal přecházet a upřel na Napana nečitelný pohled. Pak se otočil a odešel. Korbolo poslouchal, dokud neslyšel, že se stanová chlopeň odhrnula a zase zavřela. Poslouchal dál. Jeden z jeho tělesných strážců, hlídající před vchodem, začal zavazovat tkanice. Korbolo byl spokojen.
Dopil víno - zatraceně drahé, ale chutná stejně jako ty přístavní pomyje, co jsem polykal na ostrově - hodil pohár na zem a zamířil k hromadě podušek. Postel v každé místnosti. Rád bych věděl, co to vypovídá o mé osobnosti. Ale ty ostatní zase nejsou na spaní. Ne, jen tahleta…
* * *
V přední místnosti za hedvábnými závěsy ležela na jiné hromadě podušek žena tak, jak ji tam Korbolo nechal. Delší užívání durhangu - stejně jako každého jiného narkotika - způsobilo, že jeho účinky zeslábly, až vespod, zatímco na povrchu přetrvávala necitlivá otupělost - užitečná to ochrana proti tomu, když ji třeba někdo popadl za vlasy, trhl jí hlavou vzhůru a pak ji pustil na zem - zůstalo chladné vědomí.
Pomohly také obřady, které na ní provedl její pán, obřady, jež zničily slabost způsobenou rozkoší. Ona se nemohla přestat ovládat, protože její mysl nebojovala s pocity - ty už totiž žádné neměla. Ke své radosti zjistila, že vzdát se jich je snadné, poněvadž před jejím zasvěcením bylo jen málo věcí, které by zasely hřejivé vzpomínky na dětství.
Proto se k tomuto úkolu výtečně hodila. Vydávala správné zvuky, aby zakryla lhostejnost ke všemu, co Korbolo Dom rád dělal. A ležela nehybně, nevnímala ani, jak se jí hrdlo plní hleny z téměř tekutého durhangového kouře, protože bylo třeba čekat, než kapky bez chuti a bez zápachu, jež mu přidala do vína, začnou působit.
Jakmile jí jeho pomalý dech prozradil, že se hned tak nevzbudí, v záchvatu kašle se překulila na bok. Když kašel přešel, počkala, aby se ujistila, že Napan pořád spí. Spokojeně se vyškrábala na nohy a dovrávorala k východu ze stanu. Zápolila s utaženými tkanicemi, až se na druhé straně někdo zeptal: "Scillaro, zase musíš na latrínu?"
Další hlas se tiše zasmál a dodal: "Je div, že na sobě má ještě nějaký maso, když každou noc takhle cvičí."
"To je to rezlistí a hořký bobule nadrcený v durhangu," opáčil první muž, načež rozvázal tkanice a odhrnul chlopeň.
Scillara vyklopýtala ven a cestou vrazila do obou strážců. Ruce, které ji zachytily, neomylně nalezly neobvyklá místa, kam sáhnout a kde stisknout. Kdysi ji to těšilo, uráželo i rozčilovalo, ale hlavní byla rozkoš. Teď jen musela přetrpět neohrabaný chtíč.
Jako musela přetrpět všechno ostatní na tomto světě, zatímco čekala na konečnou odměnu, blažený nový svět po smrti. "Levá ruka života držící všechnu bídu. A pravá ruka - ano, ta s třpytivou čepelí, má milá - pravá ruka smrti drží odměnu, kterou nabídneš ostatním a pak si ji vezmeš sama ve chvíli, již si sama vybereš."
Slova jejího pána dávala smysl, stejně jako vždycky. Jádrem všech věcí nakonec byla rovnováha. A život - čas bolesti a žalu - byl jen jednou stranou vah. "Čím tvrdší, ubožejší, děsivější a odpornější život, dítě, tím větší je posmrtná odměna…" Věděla, že tak dává všechno smysl.
Nebylo třeba bojovat. Smířit se se vším byla jediná správná cesta.
Kromě této. Proplétala se mezi řadami stanů. Tábor Psobijců byl dokonale uspořádaný po malazském způsobu - znala to dobře z dětství, protože její matka byla markytánka u Ašókova pluku, než se pluk přesunul do zámoří a zanechal po sobě stovky strádajících - milenek a jejich parchantů, sluhů a příživníků. Její matka tehdy onemocněla a zemřela. Pochopitelně měla otce, jednoho z vojáků. Který mohl být naživu, nebo mrtev, ale o dítě, jež opustil, se v každém případě nezajímal.
Rovnováha. Bylo těžké ji udržet s hlavou plnou durhangu, i když na něj byla navyklá. Dole pod kopcem byly latríny a přes příkop vedly dřevěné chodníčky. Nádoby s kouřícím ohněm na zahánění much a zápachu. Vědra vedle sedátek s dírou, naplněná trsy trávy. Větší soudky s vodou bez víka, umístěné nad příkopem a upevněné na chodníčcích.
Scillara, s rozpřaženýma rukama, opatrně přešla po jednom úzkém můstku. V latrínách dlouhodobě fungujících táborů, jako byl tenhle, nebyl jen lidský odpad. Vojáci i markytáni sem pravidelně vyhazovali smetí - nebo to, co za smetí považovali. Sirotci tohoto ubohého města však některé odpadky považovali za poklad, jejž je třeba vyčistit, opravit a prodat. A tak se ve tmě dole rojili lidé.
Scillara přešla na druhou stranu a její bosé nohy začvachtaly v blátě. Zvuky dolehly na hřeben. "Pamatuju si tmu!" zazpívala hlasem ochraptělým po létech kouření durhangu.

Z příkopu k ní vyšplhala malá holčička pokrytá výkaly a blýskla po ní bílými zuby. "Já taky, sestro."
Scillara vytáhla malý měšec. Její pán se na taková gesta mračil a byla proti jeho učení, ale ona si nemohla pomoci. Vtiskla měšec dívence do ruky. "Na jídlo."
"Nebude mít radost, sestro -"
"A z nás dvou jen já budu chvíli trpět. Nevadí. Z této noci mám slova, která je třeba donést našemu pánovi…"
* * *
Vždycky chodil trochu bokem a přikrčený, čímž si vysloužil spoustu nelichotivých přezdívek. Ropucha, krabí nohy… jména, jaká si děti navzájem dávají, přičemž některá vydrží až do dospělosti. Ale Heborik v mládí tvrdě pracoval - dávno před svou první, osudovou návštěvou Fenerova chrámu - na tom, aby se těchto jmen zbavil, a nakonec si vysloužil přízvisko Lehkoruký, díky jistým dovednostem, jež získal na ulici. Ale teď jeho krok prodělal přeměnu, podvolil se instinktivní touze přikrčit se ještě víc, dokonce používat při pohybu i ruce.
Kdyby se nad tím zamyslel, došel by, ač nerad, k závěru, že se spíš než jako kočka pohybuje jako lidoop podobný těm z pralesů Dal Honu. Pro oko to možná bylo nepříjemné, ale rozhodně účinné.
Když se přiblížil k Toblakajovu palouku, zpomalil. Slabý kouř, matná záře rychle vyhasínajícího ohně, tiché hlasy. Heborik ustoupil ze stezky mezi kamenné stromy a na dohled od dvou lidí sedících u ohně si dřepl. Příliš dlouhá posedlost sebou samým, zdánlivě nekonečné úsilí o vytvoření chrámu - mu nyní připadaly jako zvláštní druh neurotického hnízdění. Světa za zdmi chrámu si nevšímal příliš dlouho. Se záchvěvem hořkého hněvu si uvědomil, že jeho osobnost prodělala spoustu nepatrných změn odpovídajících tělesným darům, které obdržel.
Přestal dávat pozor. A jak si tak prohlížel ty dva na palouku, uvědomil si, že proto připustil, aby došlo ke strašnému zločinu.
Vzpamatovala se… ale ne natolik, aby zakryla, co se stalo. Měl bych se ohlásit? Ne. Ani jeden se nepokusil Bidithala odhalit, jinak by se tu neskrývali. To znamená, že by mi chtěli rozmluvit, co je třeba udělat.
Ale já Bidithala varoval. Varoval jsem ho a jeho to… pobavilo. No, myslím, že se brzy bavit přestane.
Pomalu vycouval. Pak v hlubokém stínu zaváhal. V této záležitosti se jeho nové instinkty nijak neprotivily starým. Oboje žádaly krev. Hned této noci. Okamžitě. Ale vynořilo se i něco ze starého Heborika. Role válečného jezdce pro něj byla nová. Navíc i sám Trhač byl nový bůh. A i když Heborik nevěřil, že Bidithal má v říši stínu nějakou pozici - teď už rozhodně ne - jeho chrám byl někomu zasvěcený.
Útok by přivolal mocnosti, jež za oběma stály, a nedalo se odhadnout, jak rychle a jak dalece by střet mohl narůst. Lépe kdybych byl zůstal jen starým Heborikem. S otataralovýma rukama prodchnutýma nezměrnou mocí jakési neznámé bytosti. .. Pak bych ho mohl roztrhat na kusy.
Uvědomil si, že teď nemůže udělat nic. Alespoň ne dnes v noci. Bude muset počkat na příležitost, na chvilkovou nepozornost. A proto bude muset zůstat vskrytu, neviditelný - Bidithal nesměl odhalit jeho náhlý vzestup. Nesměl zjistit, že se stal válečným jezdcem Trhače, nového boha války.
Vztek se náhle vrátil a on měl co dělat, aby ho ovládl. Po chvíli začal dýchat pomaleji. Otočil se a prolezl zpátky na cestu. Bude si to muset promyslet. Pořádně promyslet. Zatraceně, Trhači. Umíš se vtělit do tygra. Věnuj mi trochou své lstivosti, svých schopností lovce a zabijáka…
Když se přiblížil k městu, zastavil ho slabý zvuk. Zpěv. Tlumený, dětský, vycházející z trosek jakési menší budovy. Jeho oči i ve tmě zachytily pohyb a po chvíli upřeného pozorování se vynořila postava.
Dívka v hadrech držící v obou rukou hůl. U pasu jí za ocásky visel asi tucet mrtvých rhizan. Zatímco ji pozoroval, vyskočila a rozmáchla se holí. Něco zasáhla a vrhla se za tím. Přimáčkla svíjející se zvířátko k zemi. Ve chvilce rhizanu zvedla, zakroutila jí krkem a přivázala si ji k opasku. Pak se sklonila pro svou hůl a znovu se pustila do zpěvu.
Heborik se zarazil. Projít kolem ní, aniž by si ho všimla, bude těžké. Ale ne nemožné.
Nejspíš má zbytečné obavy. Přesto se držel ve stínu a pomalu se sunul dál. Pohnul se, pouze když k němu byla zády, a ani na okamžik ji nespustil z očí. Za chvíli prošel.
Blížilo se svítání a tábor se brzy začne probouzet. Heborik zrychlil krok a konečně dorazil ke svému stanu. Kromě dívky nikoho cestou neviděl.
A když dívka usoudila, že už je pryč, pomalu se otočila, přestala zpívat a zadívala se do tmy. "Legrační pane," zašeptala, "pamatujete si tmu?"

Šestinu zvonění před úsvitem udeřil Leoman se dvěma stovkami svých pouštních válečníků na malazský tábor. Pěšákům na hlídce končila služba, a tak v unavených skupinkách čekali na východ slunce - díky čemuž představovali snadný cíl pro lučištníky, kteří se pěšky dostali na třicet kroků od tábora. Tiché šustnutí šípů, všechny vypuštěné zároveň, a malazští vojáci šli k zemi.
Nejméně polovina ze třicítky vojáků nebyla zabita okamžitě a jejich vyděšený, bolestiplný křik roztříštil noční ticho. Lučištníci už odhodili luky a vrhli se k hlídkám s kethrami v rukou, aby je dorazili, ale než udělali deset kroků, procválal kolem nich Leoman a jeho jízdválečníci. Mířili k průlomu. Do tábora.
Corabb Bhilan Thenu'alas jel po boku svého velitele a v pravici třímal dlouhou zbraň, napůl meč a napůl sekeru. Leoman se řítil uprostřed půlkruhu útočníků, chránících několik dalších jízdválečníků, od nichž se neslo sílící bzučení. Corabb věděl, co ten zvuk znamená - jeho velitel vynalezl odpověď na moranthskou munici. Byly to dvě hliněné koule naplněné olejem a spojené tenkým řetězem. Bojovníci je zapálili jako lampy a roztočili a vrhali jako bolaso.
Pouštní válečníci se ocitli mezi obrovskými zásobovacími vozy a Corabb slyšel, jak sviští první vypuštěné bolaso, po čemž následoval hukot plamenů. Tmu zahnala rudá záře.
Někdo utíkal Corabbovi z cesty. Válečník se rozmáchl dlouhou sekerou a zasáhl Malažana zezadu do hlavy. Málem si přitom vykloubil rameno. Když se snažil zbraň vytáhnout, na ruku mu vystříkla krev. A čepel byla náhle těžší. Corabb

se podíval a viděl, že muži strhl přílbu, jak se do ní sekera zakousla. Z bronzové misky vypadávaly kousky kostí, mozku a vlasy.
Corabb zaklel, zpomalil koně a pokoušel se přílbu setřást. Všude kolem propukly boje a šlehající plameny obklopily nejméně půl tuctu vozů - a nízké stany. Objevovali se vojáci, přibývalo jich. Corabb slyšel v malazštině štěkané rozkazy a vzduchem začaly létat šipky ze samostřílů.
Zazněl roh, vysoký, kolísavý tón. Corabb klel stále víc a otočil koně. Už ztratil z očí Leomana, i když několik jeho druhů ještě bylo v dohledu. Všichni reagovali na rozkaz k ústupu. On musel také.
Zvedl si sekeru na pobolívající rameno. Tu hromskou přílbu se mu nepodařilo shodit. Pobídl koně zpátky do široké uličky mezi stany. Kouř mu zakrýval výhled, pálil ho v očích a nemohl pořádně dýchat.
Náhle ho cosi seklo po tváři, až mu to otočilo hlavu. Šipka z kuše dopadla na zem patnáct kroků za ním. Corabb se sklonil a pátral, odkud přiletěla. A spatřil oddíl Malažanů. Všichni měli kuše - všichni, až na jednoho, s nasazenými šipkami, připravené k výstřelu a namířené na pouštního válečníka. Seržant zrovna spílal vojákovi, který vystřelil předčasně. To celé zahlédl Corabb mezi dvěma údery srdce. Ti všiváci byli jen deset kroků od něj.
Corabb odhodil sekeru, zaječel a strhl koně stranou, přímo do stěny jednoho stanu. Provazy se napjaly a vytrhly těžké kolíky ze země, tyče zapraskaly. V tom zmatku válečník zaslechl zadrnčení kuší - ale jeho kůň ještě padal na bok - a Corabb už seskočil na zem a překulil se.
Spadl rovnou do hroutícího se stanu chvíli předtím, než ho následoval jeho řičící kůň. Navoskované plátno povolilo a Corabb udělal kotoul, pak druhý, vyskočil na nohy a otočil se - právě včas, aby viděl, jak se jeho kůň zvedá.
Corabb k němu přiskočil, vyhoupl se do sedla - a už cválali pryč.
Pouštní válečník byl úplně ochromený úžasem.

Naproti přes uličku stálo či dřepělo s prázdnými kušemi sedm malazských mariňáků a jen zírali za jezdcem mizejícím v kouři.
"Viděli jste to?" optal se jeden.
Zamrzlý okamžik se rozbil, když voják jménem Lutes znechuceně odhodil kuši.
"Zvedni to," zavrčel seržant Borduk.
"Kdyby Snad nevystřelil moc brzo -"
"Nebyl jsem si jistý!" hájil se Snad.
"Nabijte, pitomci - mohlo jich tu pár zůstat."
"Hele, seržante, třeba ten kůň zabil kuchaře."
Borduk si odplivl. "Že by se na nás dneska v noci usmáli bohové, Ořechu?"
"No…"
"Správně. Takže ho budem muset zabít sami, než on zabije nás. Ale teď na něj zapomeňte. Jdeme…"

Slunce právě vycházelo, když Leoman přitáhl otěže a zastavil své jezdce. Corabb se opozdil - vlastně přijížděl mezi posledními - čímž si od velitele vysloužil pochvalné kývnutí. Leoman zřejmě předpokládal, že Corabb jede vzadu z povinnosti. Nevšiml si, že jeho poručík přišel o svou hlavní zbraň.
Za sebou viděli sloupy kouře stoupající k modrajícímu nebi a z dálky slyšeli křik následovaný po chvíli dusotem kopyt.
Leoman vycenil zuby. "A teď přichází skutečný důvod, proč jsme zaútočili. Zatím jste si vedli výborně, vojáci moji. Slyšíte ty koně? Setiové, Záchlumčané a Chundrylové - a v tomhle pořadí nás budou pronásledovat. Chundrylové, na které si musíme dávat největší pozor, budou obtíženi svou zbrojí. Záchlumčané budou opatrní. Ale Setiové, jakmile nás uvidí, vrhnou se bezhlavě do útoku." Zvedl cep a všichni na kouli s hřeby uviděli krev a slepené vlasy. "A kam je povedeme?"
"Na smrt!" zazněla hromová odpověď.

Vycházející slunce zbarvilo vzdálenou stěnu vířícího písku dozlatova, což bylo pro Febrylovy staré, uslzené oči příjemné. Seděl se zkříženýma nohama tváří k východu na bývalé strážní věži, z níž zbývala jen hromada suti změkčená navátým pískem.
Znovuzrozené město měl za zády. Dnes se probouzelo pomalu z důvodů, jež znala jen hrstka zasvěcených, a Febryl byl jedním z nich. Bohyně hltala. Stravovala životní sílu svých nešťastných, svedených smrtelných služebníků, pohlcovala jejich zuřivou vůli k životu.
Účinek byl postupný, ale den za dnem otupoval. Pokud ovšem člověk o jejím hladu nevěděl a nedokázal učinit opatření, aby se jejím neustávajícím požadavkům vyhnul.
Kdysi dávno znovuzrozená ša'ik tvrdila, že ho zná, že odhalila všechna jeho tajemství, že poznala barvu jeho duše. Opravdu mu dokázala překvapivě mluvit do duše - jako by tam byla pořád přítomna a ozvala se jen občas, aby mu tuto děsivou skutečnost připomněla. Takové chvíle však přicházely stále řidčeji - snad to byl následek jeho obnovené snahy maskovat se - avšak dnes si byl jistý, že jeho obranou už proniknout nedokáže.
Ale pravda možná byla mnohem méně lichotivá než jeho vlastní zdatnost. Vliv bohyně mohl znovuzrozenou ša'ik dovést k… nezájmu. Ano, je možné, že už jsem mrtvý, ale ještě o tom nevím. Že žena i bohyně vědí o všem, co jsem naplánoval. Jsem sám, kdo má Špehy? Ne. Korbolo naznačil, že má vlastní agenty, a nic z toho, oč usiluji, se nemůže uskutečnit bez pomoci jeho tajného kádru vrahů.
S trpkým pobavením si uvědomil, že v této hře se každý snaží skrýt co nejvíc svých tajemství před ostatními, před spojenci stejně jako před nepřáteli, protože každé odhalené tajemství se obvykle bez varování obrátilo proti tomu, komu původně patřilo.

Nicméně Febryl věřil Kamistovi Reloe. Velemág měl všechny důvody držet se širšího plánu - plánu, jenž byl zradou ze všech největší - protože jako jediný zajišťoval, že Reloe přežije to, co přichází. A rafinovanější nuance týkající se samotného Febryla, inu, do toho Kamistovi Reloe nic nebylo. Nebo ano?
I kdyby jejich uskutečnění mělo být osudné… pro všechny kromě mě.
Všichni se považovali za příliš chytré, a to byla vada přímo zvoucí k využití.
A co já? Ech, milý Febryle, považuješ se za chytrého? Usmál se na písečnou stěnu v dálce. Chytrost nebyla nejdůležitější, pokud člověk zajistil, aby věci zůstaly jednoduché. Složitost přitahovala chyby jako děvka vojáky na opušťáku. Lákadlo tělesných rozkoší nebylo nikdy tak přímé, jak si člověk na začátku představoval. Já se té pasti ale vyhnu. Neprovedu žádnou osudnou chybu, jako se to přihodilo Bidithalovi, protože ty vedou ke komplikacím - i když mi ho jeho chyby vydají do rukou, takže bych si asi neměl příliš stěžovat.
"Sluneční světlo se ohýbá přes tmu."
Trhl sebou a otočil se. "Vyvolená!"
"Dýchej zhluboka, starče, to ti uklidní bušící srdce. Můžu chvíli počkat, protože jsem trpělivá."
Stála téměř vedle něj - pochopitelně nezahlédl stín, protože měl slunce před sebou. Jak se ale dokázala přiblížit tak tiše? Jak dlouho tu už stojí? "Vyvolená, chceš se mnou přivítat nový den?"
"Tohle děláš, když sem každé ráno přijdeš? Přemýšlela jsem o tom."
"Jsem člověk s prostými zvyky, paní."
"Pravda. Jistá odměřenost, která ovlivňuje jednoduchost. Jako by tím, že se tělem držíš jednoduchých zvyků, tvá mysl usilovala o stejnou dokonalost."
Neřekl nic, i když jeho srdce rozhodně nepřestávalo šíleně bušit.
Ša'ik si povzdechla. "Řekla jsem dokonalost? Možná bych ti měla něco povědět, abych ti pomohla ve tvém hledání."
"Prosím," zachraptěl tiše.
"Stěna Smrští je dokonale neprůhledná, projde jen rozptýlené sluneční světlo. Takže tě musím opravit, Febryle. Žel, hledíš k severovýchodu." Ukázala. "Slunce je ve skutečnosti támhle, velemágu. Nelam si s tím hlavu, aspoň jsi důsledný. Och, a je tu ještě jedna věc, kterou je třeba ozřejmit. Jen málokdo by nesouhlasil s tím, že mou bohyni pohlcuje hněv, a tak zase ona pohlcuje jiné. Ale to, co možná považuješ za ztrátu mnoha, aby se nasytil jeden, doopravdy odpovídá zcela jinému přirovnání."
"Ano?"
"Jistě. Ona se nekrmí energií svých vyznavačů, spíš jejich energii zaměřuje. Vlastně se to příliš neliší od stěny Smrští, která, ač napohled světlo rozptyluje, ho ve skutečnosti chytá. Zkoušel jsi někdy tou stěnou projít, Febryle? Zvlášť za soumraku, když pohltila celodenní žár? Spálilo by tě to na prach, velemágu. Okamžitě. Chápeš tedy, že to, co vypadá na jedno, je ve skutečnosti pravým opakem? Spálený na škvarek - děsivá představa, že? Člověk se musí narodit na poušti nebo mít mocné kouzlo, aby odolal. Nebo velice hluboké stíny…"
Febryl si opožděně uvědomil, že žít prostě není totéž jako vidět prostě, protože to první je ušlechtilé a chvályhodné, kdežto to druhé nejosudovější chyba. Neopatrnost, kterou on, žel, provedl.
A usoudil, že teď už je na nápravu příliš pozdě. A také bylo příliš pozdě na změnu plánů.
Nový den nějak ztratil na půvabu.

KAPITOLA DEVATENÁCT

Vyprávělo se, že kapitánovo osvojené dítě - které bylo v té době známo pod nešťastným jménem Žrout - odmítlo na pochodu vůz. Že chlapec ušel celou cestu pěšky, i když první týden byl nejteplejší v celém roce, a byl zdráv, kdežto vojáci padali. Možná je to výmysl, protože podle všeho mu v té době nebylo víc než pět. A kapitán sám, podle svých deníků, v nichž jsou cesta a bitva, kterou vyvrcholila, podrobně popsány, píše o Žroutovi velmi málo, víc se zajímá o důkladnost velení.
V důsledku toho víme o budoucím prvním meči Pozdní říše jen málo, kromě legend a pravděpodobných výmyslů.

Životy trojice
Moragalle

V
horkém ovzduší rokle bzučely mouchy a vosy a zápach by pomalu porazil i vola. Pěst Gamet uvolnil přezku a sňal si z hlavy otlučenou přilbu. Plstěnou čapku měl propocenou a svědila ho hlava, ale jak se kolem něj zarojily mouchy, nesundal si ji.
Z nepatrného návrší na jižním konci rokle se díval, jak pobočnice vede koně mezi mrtvolami. Leželo tu na tři sta Setiů a přes sto mrtvých koní. Většinu padlých ve strži s prudkými stěnami, kam je nalákali, zabily šípy. Celé to nemohlo trvat dlouho, včetně pochytání přeživších koní. Mezi útokem setijských jezdců a příjezdem Chundrylů neuplynulo ani celé zvonění, a nebýt toho, že Temul odvolal své Záchlumčany, aby chránili hlavní voj… mohli jsme přijít i o ně.
Zatím Záchlumčané zabránili dalšímu nájezdu na zásobovací trén a samotná jejich přítomnost stačila, aby nepřítel rychle ustoupil - aniž by byla prolita jediná kapka krve. Vojevůdce velící pouštním jízdválečníkům byl příliš opatrný, než aby nechal svůj oddíl zatáhnout do skutečné bitvy.
Mnohem lepší bylo spoléhat na… chyby v úsudku. Setiové, kteří neměli za úkol hlídat boky předvoje, neuposlechli rozkaz a následkem toho zemřeli. A jediné, co od nás ti všiváci potřebují, jsou jen další hloupé chyby.
Z něčeho na scéně pod ním mu naskakovala husí kůže. Pobočnice projížděla sama mezi zabitými, záda rovná jako svíce,

a nevadilo jí, jak kůň poskakuje.
Problémy neznamenají mouchy, nýbrž vosy. Jedno žihadlo, a ten její skvělý kůň se zblázní. Mohl by se postavit na zadní a shodit ji a pak se pokoušet vyběhnout do prudké stráně… jako se o to pokoušeli někteří koně Setiů…
Kůň však jen opatrně našlapoval mezi těly a mračna vos vzlétala a uhýbala mu z cesty, aby zase usedla, jakmile projde.
Jeden starý voják vedle pěsti zakašlal a odplivl si a pak, když po něm Gamet loupl okem, se honem omluvil.
"Není třeba… kapitáne. Je to příšerná scéna a my jsme příliš blízko…"
"O to nejde, pane. Akorát…" Zarazil se a potřásl hlavou. "Zapomeňte na to, pane. Akorát jsem si na něco vzpomněl, to je všecko."
Gamet kývl. "Taky mám pár takových vzpomínek. Takže pěst Tene Baralta chce vědět, jestli má poslat své léčitele. Odpověď, kterou mu můžete odnést, máte před očima."
"Ano, pane."
Díval se, jak prošedivělý voják couvá s koněm, otáčí ho a odjíždí. Gamet se znovu zadíval na pobočnici. Dojela na druhý konec, kde pod zakrvácenými skalami ležela většina těl. Pořádně si vše prohlédla, zvedla otěže a vracela se zpátky. Gamet si nasadil přílbu zpátky na hlavu a vyjel jí naproti.
Dorazila ke svahu a zastavila koně vedle něj. Ještě nikdy neviděl, aby se tvářila tak přísně. Žena, která nemá půvabu nazbyt, jak o ní říkají téměř soucitně. "Pobočnice."
"Nechal tu mnoho raněných," poznamenala Tavore. "Možná čekal, že k nim dorazíme včas. Ranění Malažané jsou nakonec lepší než mrtví."
"Pokud se nás ten vojevůdce snaží zdržet."
"Snaží. I se zásobováním od Chundrylů vystačíme jen tak tak. Ztrátu vozů, o které jsme včera v noci přišli, pocítí všichni."
"Tak proč proti nám ša'ik neposlala toho vojevůdce hned, jak jsme překročili Vathar? Ke stěně Smrští nám zbývá necelý týden cesty. Byla by získala další měsíc a my bychom byli v mnohem horším stavu."
"Máte pravdu, pěsti. A já neznám odpověď. Temul odhaduje, že útočníků byly stěží dva tisíce - je si jistý, že při tom poledním střetu na křídle nepřítel použil svou plnou sílu, protože mezi zvířaty uloupenými Setiům zahlédl i nákladní koně. Jedná se tedy o poměrně velké vojsko."
Gamet si to chvíli přebíral a pak zabručel: "Skoro jako bychom čelili zmateným protivníkům, kteří se hádají mezi sebou."
"Mě napadlo totéž. Prozatím ale musíme vyřídit toho vojevůdce, nebo kvůli němu vykrvácíme."
Gamet otočil koně. "Takže je třeba znovu si promluvit s Drzem," zaškaredil se. "Pokud se nám podaří dostat je z té jejich pravěké zbroje, mohlo by se jim podařit vyjet na kopec, aniž by přitom zchvátili koně."
"Dnes večer chci venku mariňáky, pěsti."
Gamet přimhouřil oči. "Mariňáky, pobočnice? Pěšky? Chcete posílit hlídky?"
Zhluboka se nadechla. "V roce 1147 se Dassem Ultor ocitl ve stejné situaci. Měl mnohem menší vojsko a stál proti celým třem kmenům, které ho každou noc ošklivě zřídily."
Gamet po chvíli kývl. "Znám ten případ, pobočnice, a vzpomínám si na jeho reakci. Dnes večer budou vysláni mariňáci."
"Ať určitě vědí, co se od nich čeká, pěsti Gamete."
"Je mezi nimi několik veteránů," opáčil. "A v každém případě hodlám celé operaci velet osobně."
"To nebude -"
"Ale ano, bude, pobočnice. Omlouvám se. Ale… ano, bude."
"Budiž tedy."
Jedna věc byla pochybovat o schopnostech svého velitele, ale něco zcela jiného pochybovat o sobě.

V odhan se běžně vyskytují tři druhy štírů a navzájem se s chutí nesnášejí. Začátkem druhého týdne pochodu si Struna vzal stranou druhé dva seržanty a objasnil jim svůj plán. Gesler i Borduk souhlasili, zvlášť když jim nabídl, že zisky si rozdělí rovným dílem. Borduk si jinak zbarvený kamínek vytáhl jako první a vybral si rudohřbetého parchanta - navenek nejnebezpečnějšího ze všech tří druhů. Gesler ho následoval a zvolil jantarového dovena - pojmenovaného podle průhledného exoskeletu, pod nímž byly, pokud to někoho zajímalo, vidět různé jedy tekoucí pod povrchem.
Oba seržanti s lítostí pohlíželi na svého nešťastného kamaráda. Bylo Pánovo štěstí, že muž, jenž celou věc vymyslel, skončil s hovňouskem - drobným, plochým, černým štírem, očividně velmi příhodně pojmenovaným. Pochopitelně když došlo na rozdělování zisku, na ničem z toho příliš nezáleželo. Pouze v soukromých sázkách mezi seržanty vyjde Struna naprázdno.
Ale Struna se kvůli tomu, že mu zůstal hovňousek, tvářil jen mírně zklamaně, pouze pokrčil rameny a posbíral oblázky, které použili při výběru. Ani Gesler, ani Borduk si nevšimli, jak se starý sapér potají usmívá, když se odvracel, ani jeho zdánlivě nedbalého pohledu na Sépii, sedícího ve stínu balvanu - pohledu, na nějž kaprál odpověděl nepatrným kývnutím.
Oddíly pak dostaly za úkol najít během pochodu své příslušné bojovníky, a pokud by neuspěly, pak za soumraku, kdy tito ohavní tvorečkové měli ve zvyku opustit své úkryty a vydat se za potravou.
Zpráva se rychle rozšířila a brzy se začalo sázet ve velkém. Bordukův voják Snad byl vzhledem ke své neobyčejné paměti zvolen za bankéře. Pak si každý oddíl vybral chovatele a ten zase cvičitele.
Odpoledne po nájezdu a pobití Setiů Struna zpomalil a připojil se k Flaškovi a Smolovi. Sice se tvářil lhostejně, ale do hrdla mu stoupala žluč. Čtrnáctá si už svého štíra našla, tam v pustinách, a právě byla poprvé bodnuta. Vojáci byli schlíplí a jejich sebedůvěru nahlodávala nejistota. Žádný z nich očividně nevěřil, že první krev, kterou ochutnají, bude jejich vlastní. Musím odpoutat jejich pozornost.

"Jak se má naše malá Radost, Flaško?"
Mág pokrčil rameny. "Je hladová a protivná jako obvykle, seržante."
Struna kývl. "A jak jde výcvik, kaprále?"
Smola se zamračil. "Asi dobře. Jakmile přijdu na to, jaký výcvik potřebuje, hned se do toho dám."
"Dobře, to vypadá bezvadně. Řekněte to ostatním. První bitva je dneska večer, jedno zvonění po tom, co se utáboříme."
Oba vojáci se na něj podívali.
"Dneska večer?" zeptal se Flaška. "Po tom, co právě -"
"Slyšel jsi mě. Gesler s Bordukem ty své krasavce připravují stejně jako my. Mužem jít na věc, mládenci."
"Přitáhne to pořádný dav," poznamenal kaprál Smola a zakroutil hlavou. "Poručík se bude divit -"
"Asi nejen poručík," opáčil Struna. "Ale moc lidí nepřijde. Použijeme starý sdělovací systém. Vysvětlete to v táboře."
"Radost skončí na cucky," posteskl si Flaška a tvářil se nešťastně. "A já ji každou noc krmím. Velký, šťavnatý kápový můry… nejdřív hezky zaútočí a pak začne žrát, až zůstanou jenom křídla a rozkousány tělíčko. Pak si půl noci čistí klepítka a olizuje si rty -"
"Rty?" zeptala se za nimi Smíška. "Jaký rty? Štíři nemají rty -"
"Co ty víš?" odsekl Flaška. "Ani ses na ni nepodívala -"
"Když se dostanu blízko ke štírovi, zabiju ho. To udělá každý normální člověk."
"Normální?" vybuchl mág. "Ty je chytneš a začneš je trhat na kusy! Ocásek, klepítka, nožičky - v životě jsem neviděl nic tak krutýho!"
"No a není to dost blízko, abych se mohla kouknout, jestli mají rty?"
"Zajímalo by mě, kam to všechno jde," zamumlal Smola.
Flaška kývl. "Já vím, je to úžasný. Je tak mrňavá…"
"To je naše tajemství," podotkl tiše Struna.
"A co?"
"Důvod, proč jsem vybral hovňouska, vojáci."
"Tys nevybral…"
Do podezíravého ticha, jež následovalo, se Struna jen usmál a pokrčil rameny. "Lov je jedna věc. Je to snadný. Hovňousci nemusí být… obratný, když zabíjejí nemocný kápový můry. Na obratnost dojde, když musí bojovat, když chrání svý území nebo mláďata. Pak přijde překvapení. Myslíš, Flaško, že Radost dneska v noci prohraje? Myslíš, že ti zlomí srdce? Tak se uklidni, chlapče, starej Struna má vždycky na paměti tvý city…"
"To s tím ‚Strunou' můžeš vynechat, seržante," poznamenal Flaška po chvíli. "Všichni víme, kdo jsi. Všichni známe tvý pravý jméno."
"Tak to je hromský neštěstí. Jestli se to donese velitelům -"
"Nedonese, Šumaři."
"Možná ne schválně, ale co v zápalu boje?"
"Kdo bude poslouchat, jak v bitvě hystericky řveme, seržante?"
Šumař po mladém muži střelil pohledem, pak si ho změřil a zazubil se. "Dobrej postřeh. Ale dávejte si pozor, co říkáte a kdy to říkáte."
"Rozkaz, seržante. A mohl bys nám teď vysvětlit to překvapení, o kterým jsi mluvil?"
"Ne. Počkejte a uvidíte."
Struna se odmlčel a všiml si, že se podél kolony blíží malý oddíl jezdců. "Hlavy vzhůru, vojáci. Přijíždějí důstojníci."
Seržant si všiml, že pěst Gamet vypadá starý a ztrhaný. Nechat se vytáhnout z výslužby nebylo nikdy dobré, jak věděl, protože první, co starý voják odhodí, je kuráž, a tu je těžké, ne li nemožné, získat zpátky. Hodit minulost za hlavu ukazuje na určitý druh výslužby - ten, jemuž se opatrný voják snaží vyhnout. Změna životního stylu je jedna věc, ale vzdát se službou nabitých schopností něco zcela jiného. Jak si Šumař prohlížel pěst před sebou, pocítil znepokojení. Gameta doprovázeli kapitán Keneb a poručík, jenž se tvářil tak zachmuřeně, až byl skoro směšný. Jeho důstojnická maska, s níž se snaží vypadat starší, a tudíž jako větší profesionál. Místo toho se mračí, jako by měl zácpu. Někdo by mu to měl říct…
Trojice přitáhla otěže a nechala koně jít krokem vedle Šumařova oddílu - což seržanta poněkud vyvádělo z míry, i když jim kývl. Všiml si, že Keneb upírá oči na Sépii.
Jako první však promluvil Ranal. "Seržante Struno."
"Ano, pane?"
"Vy a Sépie, prosím, pojďte stranou k soukromému rozhovoru." Pak zesílil hlas a oslovil oddíl pochodující vepředu. "Seržante Geslere a kaprále Bouřňáku, ihned se k nám připojte."
"Čtyři by měli stačit," zabručela pěst, "aby zajistili, že se rozkazy v pořádku dostanou k ostatním oddílům."
"Ano, pane," řekl Ranal, který už chtěl zavolat Borduka.
Když se čtyři mariňáci sešli, pěst Gamet si odkašlal a začal: "Je jasné, že jste všichni veteráni. A kapitán Keneb mi sdělil, že jste tudy již táhli - ne, další podrobnosti znát nechci. Nicméně se na vaše zkušenosti spoléhám. Pobočnice si přeje, aby mariňáci dnes v noci odpověděli pouštním nájezdníkům." A odmlčel se.
Chvíli nikdo nepromluvil, jako by jim význam jeho slov do myšlenek pronikal hodně pomalu.
Nakonec řekl kapitán Keneb: "Ano, stejně jako odpověděl Dassem před mnoha lety. Je tedy štěstí, že jste dnes večer chtěli použít sdělovací kanály. Bude snadné vše rozběhnout, hned jak skončí ten trojitý boj." Lehce se předklonil a obrátil se na Šumaře: "Vy máte hovňouska, seržante? Jaký je dnešní poměr sázek?"
"Snad říká, že asi čtyřicet k jedný," odpověděl Šumař a zachovával bezvýraznou tvář.

"Ještě lepší, než jsem doufal," pochválil si Keneb a zase se narovnal. "Ale měl bych dodat, seržante, že jsem přesvědčil pěst, aby vašeho hovňouska taky podpořila."
"Deset jakatasů," dodával Gamet, "a spoléhám pouze na kapitánovy… zkušenosti. A vaše, seržante… Struno."
"Ehm, uděláme, co půjde, pane."
Gesler se obrátil na Bouřňáka. "Cítíš něco, kaprále?"
Mohutný Falari s pazourkovým mečem na zádech se zamračil. "Na pobřeží žádní štíři nejsou, hrom do toho. Jo, seržante, vážně něco cejtím."
"Tak si na to zvykni," poradil mu Sépie.
Ranal se tvářil zmateně, ale moudře pomlčel… prozatím.
"Použijte sdělovací kanály," zopakoval Keneb a pokračoval v předávání rozkazů, "a pamatujte si, ať svůj úsměv předvedou ty nejtvrdší oddíly."
"Ano, kapitáne," řekl Šumař a říkal si, zda by neměl svůj názor na Keneba opravit.
"Ještě jedna věc," dodal velitel. "Dnešní operaci bude velet pěst Gamet. Chci, aby vaše dva oddíly a Bordukův zdvojnásobily výkon."
Ach, koule mistra Kápě pod velkým šutrem. "Rozumím, kapitáne."

Jakmile byly postaveny stany a zapáleny ohně, byli vojáci Čtrnácté armády rozmístěni zvláštním způsobem, zdánlivě náhodně rozesazení, ale při pohledu shora by se ukázalo, že připomínají dlouhý, zauzlený provaz. A po jídle zřejmě skoncovali s veškerým pohybem, jen několik jich neochotně odpochodovalo na hlídku.
Na jednom místě, tam, kde tábořili mariňáci deváté setniny osmé legie, se shromáždili trochu jiní vojáci - vytvořil se zde malý kruh obklopující ještě menší kroužek dýk zaražených do země ostřím dovnitř, na šířku zhruba dvou prstů od sebe. Prozatím byl vnitřní kruh prázdný, jen písek byl uhlazený a byly z něj odstraněny kamínky.
Snad byl posledním z vojáků, jenž se připojil k ostatním, netrpělivě čekajícím kolem skromné arény. Nic neříkal, třebaže se mu rty pohybovaly, jak si odříkával čísla a jména. Když na sobě ucítil oči vojáků, kývl.
Šumař se obrátil na Flašku. "Přines Radostnou společnost, mládenče."
Borduk a Gesler vydali stejné rozkazy svým mužům. Rudohřbetý parchant dostal jméno Mangonel a Geslerovi lidé pojmenovali svého dovena Mistr Spáru.
Tři vojáci přinesli krabice a Šumař řekl seržantům: "Dobrá, teď si prohlídneme naše krasavce a odpřisáhneme, že nebyli nijak změněni ať kouzlem, lektvarem či jinak. Jsou stejně přirození jako v den, kdy jsme je našli. Nezměnění. Každý z nás prohlídne všechny tři štíry - jak nejlíp to půjde, a pokud si to někdo bude přát, přivoláme i mága, a pak nahlas odpřisáhneme před bohy, před kterými obvykle přísaháme, co jsme viděli, a to popíšeme, jak nejlíp to půjde. Já začnu."
Pokynul rukou a vojáci postavili krabice vedle kruhu z nožů. Sundali víko z první - Bordukovy - a Šumař se předklonil. Dlouho mlčel, pak kývl. "Já, seržant Struna ze čtvrtého oddílu deváté setniny osmé legie, přísahám při duších Domu mrtvých a všech ostatních nočních můrách, co mě straší, že zvíře přede mnou je původní, nezměněný rudohřbetý parchant."
Přesunul se ke Geslerovu štírovi a po dlouhé prohlídce si povzdychl, kývl a zopakoval přísahu za dovena pobíhajícího v malé krabičce. Totéž provedl i s Radostnou společností.
Gesler to celé zopakoval po něm, žádaje při prohlídce Radostné společnosti o dodatečný názor Tavose Ponda a Písky, zatímco Šumař se pobaveně usmíval a trpělivě čekal, až Gesler, s kletbou, dokončí přísahu. "Já, seržant Gesler z pátého oddílu deváté setniny osmé legie, přísahám na dva pány léta, Fenera a Trhače, že zvíře přede mnou je původní, nezměněný hovňousek - i když vím, že se tu děje něco, co nevidím, a v seržantských sázkách přijdu o svý životní úspory."
Šumař se usmál ještě víc.
K Radostné společnosti si dřepl Borduk, naklonil se, jak nejblíž se odvážil, aby ho štír neuštkl, přičemž měl málem nos v krabici. Tím si nehybného štíra zastínil, takže zaklel a trochu se zvedl. "Měl bych štíry znát, ne? Ale já po nich jenom dupu - jako každej duševně zdravej člověk. Jo, znal jsem helmbrechtnici, co jednoho nosila na krku, byl zlatej jako její prsa - měla citlivý bradavky, víte, a neměla ráda, když se jí na ně sahalo -"
"Dokonči to," štěkl Gesler.
"Nespěchej na mě. Nemám rád, když se na mě spěchá."
"Dobře, nebudu na tebe spěchat. Jenom dokonči tu zatracenou přísahu, než se mi krev z hlavy nahrne do spodků."
"Já, Borduk ze šestýho oddílu devátý setniny osmý legie, přísahám na ochmýřený bříško královny snů, že zvíře přede mnou je původní, nezměněnej hovňousek, a kéž duch mýho táty zůstane v hrobce, protože to dědictví jsem přece dostal a můžu ho klidně prohrát, ne? Smrt znamená, že už se o nic nestaráte, pravda? Mělo by to tak bejt, protože jestli není, tak mě bude rodič strašit do smrti smrťoucí."
"To je ta největší hrůza," zamumlal Lutes.
"Ještě slovo," zavrčel Borduk, vracející se do kruhu, "a budeš dneska v noci jedinej, kdo bude mít na tváři úsměv."
"Kromě toho," dodal Balgrid, "jestli je něco opravdu nejhorší hrůza, tak to, když tě straší matka. Jak dlouho chlap snese, aby mu bylo sedum roků?"
"Budete už vy dva zticha!" prskl Borduk a zatínal mohutné pěsti, jako by svíral něčí hrdla.
"Připravení?" zeptal se Šumař tiše.
"Ona se schová, že jo?" chtěl vědět Gesler. "Počká, až se druzí dva rozsekají a pobodají, než skočí na chudáka, co přežije! Tak je to, že jo? Ten její rosolovitej mozek je mazanější než jejich, co?"
Šumař pokrčil rameny. "To vážně netuším, Geslere. Už jsi skončil?"
Mariňák s bronzovou kůží couvl, jen zaťal zuby.

"Jak fungují kanály, Sépie?"
"Opakujou každý slovo od chvíle, co jsme se zastavili, Šume," odvětil sapér.
"A tak se zrodila legenda," zamručel Koryk nejapně.
"Do arény," rozkázal Šumař.
Příslušní vojáci opatrně zvedli krabice a podrželi je nad arénou.
"Jste stejně daleko? Dobře. Vyklopte je, mládenci."
Mangonel přistál první, ocásek do oblouku, klepítka připravená. Rozběhl se k plotu z dýk, zastavil se těsně před železnými čepelemi a couvl. Celý zrudl typickým neovladatelným vztekem. Mistr Spáru byl druhý, jako by dolů skočil připravený k boji, a pod jantarovou skořápkou se mu přelévaly tekutiny.
Radostná společnost dopadla poslední, pomalu a odměřeně, a přikrčila se, až se téměř břichem dotýkala písku. Klepítka měla přitažená, ocásek na stranu a v klidu, černý krunýř se jí maličko leskl. Druzí dva štíři proti ní byli hotoví obři, když trochu popoběhla a zase ztuhla.
Gesler zasykl: "Jestli vytáhne ty nože a použije je, zabiju tě, Šume."
"Nebudeš muset," opáčil Šumař a pozornost dělil mezi to, co se odehrávalo v aréně, a Ibbův průběžný komentář.
Mariňák měl hlas ochraptělý napětím, jak nápaditě popisoval, co až dosud nestálo za slovo.
To se náhle změnilo, když se téměř naráz udaly tři věci. Radostná společnost přicupitala doprostřed kruhu. Mangonel měl okamžitě připravené všechny své zbraně, zvedl se a zrudl ještě víc. Mistr Spáru se znenadání otočil a vyrazil přímo proti nejbližším čepelím. Zastavil se těsně před nárazem a divoce mával klepety.
"Vypadá to, že chce mámu, Ořechu," poznamenal suše Koryk.
Chovatel Mistra Spáru jen zafňukal.
Vzápětí všichni tři štíři znovu strnuli, pak Radostná společnost konečně zvedla ocásek. Načež všichni kromě Šumaře jen ohromeně zírali, když se štír jako by… rozdělil. Vodorovně. Na dva naprosto stejné, ale tenčí, plošší štíry. Jeden se rozběhl k Mangonelovi a druhý k Mistrovi Spáru - jako když vesnický oříšek zaútočí na bhederiního býka, tak velký byl rozdíl v jejich velikostech.
Rudohřbetý parchant i doven dělali, co mohli, ale rychlostí ani zuřivostí se hovňouskům nevyrovnali. Maličká klepítka slyšitelně přecvakla nohy, ocasy, klepeta, a nakonec, když byli větší štíři dokonale znehybnění a bezmocní, přišlo lhostejné, téměř citlivé štípnutí.
V dovenově průhledném krunýři byl vidět jasně zelený jed - což Ibb popisoval do všech příšerných podrobností - jak se šířil od místa vpichu, až byla krásná jantarová barva nahrazena ošklivou zelenou, která přímo před očima ztmavla do kalné černě.
"Mrtvej jak hovno," zaúpěl Ořech. "Mistře Spáru…"
Mangonel skončil stejně.
Když byli nepřátelé vyřízeni, oba hovňouskové se sobě vrhli do náručí - a v okamžení tu opět byl jen jeden.
"Podvod!" zařval Bouřňák, zvedl se a snažil se vytáhnout pazourkový meč.
Gesler vyskočil spolu s Pravdou a oba se snažili zuřícího kamaráda zadržet. "Divali jsme se, Bouřňáku!" zaječel Gesler. "Hledali jsme cokoliv - pak jsme přísahali! Já přísahal! Na Fenera a Trhače, mor na tebe! Jak mohl někdo z nás vědět, že ‚Radostná společnost' není jenom hezký jméno?"
Šumař vzhlédl a setkal se se Sépiovým upřeným pohledem. Sapér pohnul rty, nezvučně říkaje Jsou z nás boháči, ty mizero.
Seržant se naposledy podíval na Geslera a Pravdu - kteří táhli vzteky pěnícího Bouřňáka pryč - a dřepl si k Ibbovi.
"Dobře, mládenče, teď se to týká jenom mariňáků a zvlášť seržantů. Dneska v noci budem ve vlastní Radostný společnosti s velkým, zlým Mangonelem. Vysvětlím ti, co rozkázala pobočnice - ty zopakuješ všechno, co jsem řekl, slovo od slova - jasný?"

Byla to tři zvonění po západu slunce. Hvězdy zakrýval prach ze stěny Smršti a všude, kde nehořely ohně, panovala neproniknutelná tma. Hlídky byly vystřídány. V chundrylském táboře si válečníci svlékali těžkou zbroj a připravovali se na noc. Kolem tábora hlídkovali záchlumští a setijští jízdválečníci.
Šumař se vrátil k ohni čtvrtého oddílu se svou tornou, posadil se a rozvázal tkanice. Sépie se rozvaloval opodál a oči se mu ve světle ohně leskly, jak pozoroval seržanta, který vytahoval různě velké, v kůži zabalené předměty. Ve chvilce jich měl venku asi deset. Začal je rozbalovat a objevilo se leštěné dřevo a začerněné železo.
Zbylí členové oddílu si ještě naposledy prohlíželi zbraně a zbroj a mlčeli. Napětí v malé skupince vojáků pomalu narůstalo.
"Už je to nějakou dobu, co jsem tohle viděl," zabručel Sépie, když Šumař předměty rozbalil. "Viděl jsem napodobeniny, některé byly skoro stejně dobré jako originály."
Šumař jen prskl. "Pár jich tu kolem je. Největší nebezpečí je ve zpětným rázu, protože když je moc silnej, celej ten zatracenej krám vybuchne při vypuštění. S Křovákem jsme vymysleli pár zlepšováků a pak jsme v Malazu našli jednu šperkařku - netuším, co tam dělala -"
"Šperkařku? Takže ne zbrojíře?"
"Ne." Začal skládat kuši. "A řezbáře kvůli kolíčkům a ořechům - ty po asi dvaceti výstřelech potřebujou vyměnit -"
"Když jsou na maděru."
"Nebo prasknou. Jde o to, že když se lučiště narovná, otřese to celou kuší. Na rozdíl od obyčejný kuše, kde šipka letí dost rychle, aby unikla vibracím, je tady šipka jako prase, těžká a s těžkou hlavicí - nikdy nevyletí z drážky tak rychle, jak bys chtěl, takže potřebuješ něco, co zachytí zpětnej ráz, než se přenese na střelu."
"A na tu hliněnou kouli, co je na ní upevněná. Chytrý řešení, Šume."

"Zatím to funguje."
"A když to selže…"
Šumař vzhlédl a zakřenil se. "Já už si rozhodně stěžovat nebudu." Zacvakl poslední součástku, velkou zbraň odložil a začal se věnovat jednotlivě zabaleným šipkám.
Sépie se pomalu narovnal. "To na nich nejsou práskavky, že ne?"
"Pro mistra Kápě, ne. Práskavky můžu házet."
"A svítivky doletí dost daleko? Tomu nemůžu uvěřit."
"No, plán je zamířit a vystřelit a pak sebou praštit do hlíny."
"To je určitě moudrý, Šume. A oznámíš nám, až budeš střílet, viď?"
"Hezky nahlas, nebojte."
"A na který slovo že si máme dávat pozor?"
Šumař si všiml, že zbytek jeho oddílu přestal pracovat a pozorně čeká na jeho odpověď. Pokrčil rameny. "K zemi. Nebo něco, co dělával Křovák."
"A to bylo co?"
"Ječel hrůzou." Seržant vstal. "Dobrá, vojáci, je čas."

Když propadla poslední zrnka, pobočnice obrátila přesýpací hodiny a kývla na Gameta. "Kdy se připojíte ke svým setninám, pěsti?"
"Za chviličku, pobočnice. I když, protože hodlám zůstat v sedle, přijedu k nim, teprve až začne boj."
Všiml si, jak se zamračila, ale neřekla k tomu nic. Místo toho se zadívala na dva mladé Záchlumčany stojící u vchodu do stanu. "Dokončili jste obřady?"
Nil pokrčil rameny. "Promluvili jsme s duchy, jak jsi přikázala."
"Promluvili? To je všechno?"
"Kdysi jsme je možná mohli… donutit. Ale jak jsme tě varovali už tehdy v Arenu, nemáme takovou moc jako dřív."
Nether dodala: "Duchové této země jsou podráždění, snadno se nechají vyrušit. Něco se děje. Udělali jsme, co jsme mohli, pobočnice. Pokud však s sebou mají pouštní nájezdníci šamana, je jen malá naděje, že dokáže kouzlit potají."
"Říkala jste, že se něco děje. Co přesně?"
Než mohla Nether odpovědět, promluvila pěst: "Omlouvám se, pobočnice. Už musím jít."
"Ovšem."
Gamet vyšel ze stanu. Jako by měl teď, před bojem, kdy nejistota plodila neklid a zmatek, hlavu plnou mlhy. Slyšel, že se to velitelům stává, ale nenapadlo ho, že se to přihodí i jemu. Zrychlený tep vytvořil zvukovou stěnu a okolní svět se za ní docela ztrácel. A ostatní smysly měl zřejmě také otupené.
Cestou ke koni - jehož mu držel jeden z vojáků - potřásal hlavou a snažil se si ji pročistit. Pokud mu voják něco říkal, když si od něj přebíral otěže a nasedal, neslyšel ho.
Pobočnici se jeho rozhodnutí jet do bitvy na koni nelíbilo. Ale podle Gameta větší pohyblivost za riziko stála. Pomalým klusem projížděl táborem. Ohně pohasínaly a celý tábor působil přízračným dojmem. Míjel postavy schoulené kolem uhlíků a záviděl jim jejich svobodu. Obyčejný voják měl mnohem jednodušší život. Gamet začínal pochybovat o své schopnosti velet.
Stáří ještě neznamená moudrost. K tomu je zapotřebí víc, že? Mohla mě jmenovat pěstí a dát mi legii. A vojáci mi klidně můžou salutovat, když jdou kolem - i když pochopitelně ne tady, na nepřátelském území, díky mistru Kápě. Ale ani všechno tohle pozlátko není zárukou mých schopností.
Dnes v noci přijde má první zkouška. Bohové, měl jsem zůstat na odpočinku. Měl jsem její žádost odmítnout - zatraceně, jak samozřejmě předpokládala, že prostě splním její přání.
Došel k závěru, že má jistou slabinu. Povolnost. Hlupák by ji mohl považovat za přednost, ale on věděl, jak to je doopravdy. Jel dál a mlha v jeho hlavě stále houstla.

Osm set válečníků se nehybně krčilo mezi balvany na pláni. Na sobě měli zmarnělou zbroj a telaby barvy okolní krajiny, takže byli doslova neviditelní. Corabb Bhilan Themťalas cítil příval temné pýchy, i když zároveň pochyboval o Leomanově příliš dlouhém… váhání.
Válečný náčelník ležel na břiše na svahu deset kroků před ním. Už nějakou dobu se nepohnul. Přes chlad stékal Corabbovi pod zbrojí pot. Znovu přehmátl na novém tulvaru. Odjakživa měl raději sekerám příbuzné zbraně - něco s toporem, který mohl v případě potřeby pořádně popadnout oběma rukama. Neměl rád ostří po celé délce čepele až k jílci a mrzelo ho, že neměl čas, aby ho na horní polovině tulvaru ztupil.
Jsem válečník, který nemá rád ostří blízko těla. Kteří duchové do mě vtělili takovou podivnou ironii? Mor na ně na všechny.
Už nedokázal čekat. Začal se pomaloučku plazit k Leomanovi S cepy. Na druhé straně hřebene byla další kotlina. Tato byla porostlá hustým, trnitým křovím, šedesát až sedmdesát kroků široká a obtáčela malazské vojsko z boku.
"Hloupost," zašeptal Corabb, "zastavit se tady. Myslím, že od pobočnice se nemáme čeho bát."
Leoman tiše zasykl. "Ano, spousta skrýší pro nás."
"Tak proč čekáme, válečný náčelníku?"
"Přemýšlím, Corabbe."
"Přemýšlíš?"
"O císařovně. Kdysi byla mistrou Spárů. Schopnostmi je obdařila ona a my se všichni naučili těch mágů asasínů bát. Hrozivý původ, nemyslíš? A pak, jako císařovna, měla ve svém říšském vojsku skvělé vojevůdce. Dujeka Jednorukého.

Admirála Noka. Coltaina. Šedohříva."
"Jenže dnešní noci, válečný náčelníku, nestojíme proti jedinému z nich."
"Pravda. Máme proti sobě pobočnici Tavore, kterou si císařovna osobně vybrala, aby byla její pěstí pomsty."
Corabb se zamračil a jen pokrčil rameny. "Copak si císařovna nevybrala i vrchní pěst Pormquala? Korbolo Doma? Copak nesesadila Whiskeyjacka - nejdravějšího Malažana, jakému kdy naše kmeny čelily? A jestli je pravda, co se povídá, je taky zodpovědná za vraždu Dassema Ultora."
"Tvá slova jsou ostrá, Corabbe. I ona dělá vážné… chyby v úsudku. A my ji donutíme za ně zaplatit." Otočil se a kývl na válečníky.
Corabb Bhilan Thenu'alas se zakřenil. Dnes v noci se na něj duchové možná i usmějí. Kéž bych si mezi mnoha mrtvými Malažany našel dobrou sekeru nebo palcát.

Bordukovi muži si našli malý pahorek a s kletbami a nadávkami se plazili na nízký vršek, kde začali kopat díry a přesouvat kameny. Jejich kopeček byl nejspíš nějaká stará mohyla - pahorky v kotlině byly příliš pravidelné, aby byly přirozené. O dvacet kroků dál poslouchal Šumař, jak si mariňáci šestého oddílu mumlají a přesouvají se. Jejich úsilí občas podtrhlo Bordukovo netrpělivé zavrčení. Padesát kroků na západ se na jiném kopečku zakopával další oddíl, a seržant si už říkal, jestli to neodkládali příliš dlouho. Mohyly byly obvykle velké hromady kamení pod tenkým pláštěm písčité půdy a zakopat se do nich nebylo nikdy snadné. Šumař slyšel, jak muži vyrývají kameny. Železné lopatky škrábaly o tvrdou žulu a několik balvanů se skutálelo do hustého houští na svahu.
Pro mistra Kápě, co to tam, vy pitomci, vyvádíte?

Když už se chtěl Corabb přesunout do dalšího úkrytu, Leoman ho popadl za rameno. Válečník strnul.
A už to slyšel. Dole v kotlině byli vojáci.
Leoman popolezl k němu. "Vnější hlídky," šeptl tichounce. "Na těch mohylách. Zřejmě nám nakonec poslala dárek," dodal válečný náčelník s úsměvem. "Poslouchej, jaký dělají hluk - čekali příliš dlouho a teď jim vadí tma."
Objevit nepřítele nebylo těžké - vybrali si mohyly a při kopání nebyli zrovna potichu. A Corabb si uvědomil, že jsou příliš daleko od sebe, aby se mohli navzájem podporovat. Bylo snadné jednotlivé pozice obklíčit a pobít všechny vojáky do posledního dávno předtím, než z tábora dorazí posily.
Když se Corabb plížil tmou k nejbližší nepřátelské pozici, usoudil, že Malažané očekávali útok před úsvitem, podobný tomu prvnímu. A tak pobočnice poslala napřed oddíly jako preventivní opatření. Ale jak mu jednou vysvětlil Leoman, každá součást vojska v poli se musí řídit pravidly vzájemné podpory - i hlídky tam, kde má dojít k prvnímu střetu. Pobočnice očividně tuto nejzákladnější zásadu nedodržela. Navrch k tomu, že nedokázala zvládnout setijské jízdválečníky, byl toto podle Corabba další důkaz její nezpůsobilosti.
Znovu přehmátl na jílci tulvaru a zastavil se na patnáct kroků od nejbližšího oddílu. Už dokonce viděl přilby nejméně dvou malazských vojáků, vyčnívající z děr, které si vykopali. Corabb dýchal co nejpomaleji a čekal na znamení.

Gamet zastavil koně na kraji nyní vyprázdněného mariňáckého tábora. Táborem se tichý povel donese až k zatím spícím léčitelům a ranhojičům. Pochopitelně to bylo preventivní opatření, protože se nedalo říci, zda nájezdníci zaútočí právě z této strany. Vzhledem k tomu, na všech ostatních stranách byly buď přírodní překážky, nebo se daly snadno bránit, pouštní vojevůdce by se mohl takového otevřeného pozvání zaleknout. Jak tu tak čekal, začínal si Gamet myslet, že z celého manévru nic nebude, alespoň ne dnes v noci. A jaká byla naděje, že příští den narazí ve vhodný čas na vhodný terén?
Narovnal se v sedle a ta jeho zvláštní, otupující malátnost se ještě prohloubila. Noc byla ještě tmavší a hvězdy se snažily proniknout závojem zvířeného prachu.
Před obličejem mu přelétla kápová můra a on sebou trhl. Špatné znamení? Otřepal se a znovu se narovnal. Do svítání zbývala tři zvonění. Mariňáky už odvolat nemohl, přinejhorším se budou zítra střídat na vozech během pochodu. A já bych měl udělat totéž, pokud to budeme opakovat -

Noční ticho přerušilo vlčí zavytí. I když na něj Corabb čekal, na chvíli úplně přimrzl. Vedle něj se z úkrytu zvedali válečníci a běželi k mohyle. Do vystrčených přileb udeřily šípy, až to zarachotilo. Corabb si všiml, jak jedna bronzová přílba vylétla do vzduchu - a došlo mu, že nekryla hlavu žádnému z vojáků.
Pocítil neklid -
Vzduchem se nesl válečný pokřik. Záblesk postav v těžké zbroji, zvedajících se na mohylách a naklánějících kuše.
Vyletěly malé šipky a jedna dopadla na zem pět kroků od Corabba.
Zahřměl výbuch a srazil ho na bok, kde se skutálel do trní.
Další výbuchy - a mohylu ozářily plameny -

Na vlčí zavytí se Šumař vtiskl ještě hlouběji do hlíny pod vrstvou písku a křoví - a právě včas, protože vzápětí přes něj přeběhl pouštní nájezdník.
Mohyly splnily svůj úkol - nalákaly útočníky na místa, která navenek vypadala jako izolované pozice. Svou tvář nepříteli ukázal jen jeden oddíl ze tří, zbývající dva sem dorazily o zvonění dřív a ukryly se mezi mohylami.
A teď past sklapla.
Seržant zvedl hlavu a mezi sebou a Bordukem uviděl tucet zad. Jejich útok se zpomalil, jak tři z nich srazily šipky.
"Hrome, nahoru!" sykl Šumař.
Jeho vojáci se zvedali a smetali ze sebe písek a větvičky.

Seržant, přikrčený, s kuší nabitou svítivkou v ohbí lokte, vyrazil směrem od Borduka. Oddílu na mohyle pomohou Geslerovi mariňáci. Šumař si všiml, že větší zástup útočníků postupuje podél hřebene nad kotlinou - celkem jich mohlo být asi dvě stě - a tušil, že se přesouvají na křídlo útoku. Na ně čekaly nejužší průchody, ale pokud přemohou tam rozmístěné pěšáky, mohli by pak zaútočit do středu zásobovacího tábora.
Zazubil se, jak za ním vybuchly práskavky a hořivky plnily kotlinu rudým světlem. Útok byl zastaven a pouštních válečníků se zmocnila panika. Šumař a jeho pět mariňáků se přikrčili, aby je nebylo vidět na pozadí plamenů, a doběhli k hřebeni. Byli asi v půlce svahu, když Šumař zvedl ruku zaťatou v pěst.
Přiběhl k němu Sépie. "Tady se ani nebudem muset skrčit," zavrčel.
Seržant zvedl kuši, zamířil vysoko nad hřeben a opřel si kovovou pažbu o rameno. Zadržel dech a pomalu stiskl spoušť. Železné lučiště zadrnčelo a šipka se svítivkou přeletěla půvabným obloukem přes hřeben, za nímž zmizela z dohledu. Při výbuchu vyletěla k nebi těla a ozval se jekot.
"Použijte kuše," štěkl Sépie, "kdyby se dostali sem -"
Na hřebeni nad nimi se náhle objevil houf válečníků.
"Zpátky!" zařval Šumař, zatímco znovu nabíjel. "Zpátky!"
* * *
Corabb přistál v křoví. S kletbami se vyškrábal ven. Všude kolem ležela těla jeho druhů, sražená těžkými šipkami z kuší či strašlivou moranthskou municí. Mezi mohylami se ukrývali další mariňáci a navíc se za nimi ozval dusot kopyt, blížící se k hřebeni - Chundrylové - ti mizerové měli jen lehkou zbroj a už čekali v záloze.
Corabb hledal Leomana, ale nezahlédl ho nikde mezi válečníky ozářenými plameny po malazských ohnivých granátech - a z těch stálo na nohou jen pár. Čas se stáhnout, usoudil Corabb.
Sebral ze země tulvar, jenž mu vypadl, otočil se a rozběhl se k hřebenu. A vrazil přímo do oddílu mariňáků. Ozval se křik. Do obličeje ho kůží potaženým štítem praštil jakýsi obrovský voják oděný jako Seti. Pouštní válečník zavrávoral. Když se rozpřáhl tulvarem, z nosu a úst mu tekla krev. Těžká čepel na cosi tvrdě narazila - a ulomila se těsně pod jílcem.
Corabb dopadl tvrdě na zem. Jeden voják proběhl kolem něj a hodil mu něco do klína. Na hřebeni zahřměl další výbuch - mnohem hlasitější než všechny, jež zatím slyšel.
Omámený Corabb zamrkal, jak mu do očí vhrkly slzy, a viděl, jak se mu mezi nohama kutálí malá hliněná koule. Stoupal z ní kouř - prožírala se jí prskající, pěnící kyselina, jen kapka stačila.
Corabb zafňukal a překulil se na bok - a narazil na odhozenou přílbu. Popadl ji, vrhl se zpět k práskavce a přirazil ji bronzovou miskou.
Pak zavřel oči.

Zatímco oddíl ustupoval - svah za nimi byl posetý těly roztrhanými Šumařovou druhou svítivkou a na křídlo zbývajících útočníků nyní udeřili Chundrylové Spálené slzy - popadl seržanta za rameno Sépie a otočil ho k sobě.
"Toho parchanta, co ho Koryk srazil, čeká náramný překvapení, Šume."
Šumař se ohlédl na bojovníka, jenž se právě posadil.
"Nechal mu v klíně kouřící práskavku," dodal Sépie na vysvětlenou.
Oba sapéři se zastavili a dívali se.
"Čtyři…"
Válečník právě zjistil, co se stalo, a vrhl se na bok. Tři"
Pak se překulil zpátky přímo na práskavku.
"Dva…"
A přirazil na ni přílbu.
"Jedna."
Výbuch nešťastníka zvedl do vzduchu na sloupu ohně vysokém jako on. Ale nějak se mu podařilo udržet přílbu, i když ho to zvedalo stále výš a převracelo na záda. Zuřivě kopal nohama, a jak dopadl, vyletěl vzhůru oblak prachu a kouře.
"Tak todle -"
Ale Sépie se už dál nedostal. Oba sapéři jen ohromeně přihlíželi, jak se válečník zvedá a rozhlíží se kolem. Pak popadl odhozené kopí a rozběhl se zpátky na hřeben.

Gamet pobídl koně do běhu. Kůň seběhl do kotliny naproti místu, odkud vyrazili Chundrylové.
Třem hloučkům pouštních válečníků se i přes střelbu z kuší a výbuchy podařilo zaútočit na jednu mohylu. Zahnali nahoru i dva oddíly ukryté dole a pěst zahlédla, jak mariňáci táhnou raněné do zákopů. Ze tří oddílů bojovala jen necelá desítka mužů, zoufale zadržujících ječící nájezdníky.
Gamet vytáhl meč a pobídl koně přímo k ohrožené pozici. Když se přiblížil, padli další dva mariňáci a přes zákop se přehnali útočníci.
Mlha ležící na jeho smyslech jako by se zdvojnásobila. Začal tahat za otěže, řev a rámus všude okolo jej dokonale zmátly.
"Pěsti!"
Pozvedl meč a jeho kůň, jakoby o vlastní vůli, klusal k mohyle.
"Pěsti Gamete! Sem!"
Příliš mnoho hlasů. Křik umírajících. Plameny - pohasínají. Tma. Mí vojáci umírají. Všude. Neúspěch - celý plán selhal -
Hnala se k němu desítka nájezdníků - a další pohyb napravo - rychle se k němu blížil oddíl mariňáků, jenž jako by byl na cestě k mohyle, ale teď se otočil jeho směrem.
Nic nechápu. Ne sem - na opačnou stranu. Běžte tam, běžte za mými vojáky -

Jednomu mariňákovi vyletělo z ruky cosi velikého a dopadlo to do středu válečníků, kteří útočili na pěst.
"Pěsti!"
Obrátila se proti němu dvě kopí. Pak noc vybuchla. Cítil, jak výbuch pod ním zvedl koně. Jim to mrštilo dozadu a zvířeti to škublo hlavou nahoru, až se prohnulo vzad - a udeřilo Gameta do stehen chvilku předtím, než mu nohy vyletěly ze třmenů a on přepadl koni přes zadek.
Dopadl do krve a hlíny. Zamrkal a zjistil, že leží mezi těly a částmi těl na dně kráteru. Jeho přilba byla pryč. Meč také.
Byl jsem… byl jsem na koni…
Někdo sklouzl dolů a narazil do něj. Snažil se dostat pryč, ale muž ho strhl zpátky.
"Pěsti Gamete, pane! Jsem seržant Gesler - z devátý setniny kapitána Keneba - slyšíte mě?"
"A ano - myslel jsem, že jste -"
"Ano, pěsti. Ale vyřídili jsme je, a teď jde zbytek mýho a Bordukova oddílu na pomoc mariňákům ze třetí setniny. Musíme vás dostat k léčiteli, pane."
"Ne, nic mi není." Snažil se posadit, ale měl něco s nohama - odmítaly poslechnout. "Postarejte se o ty na mohyle, seržante -"
"To děláme, pane. Pello! Polez dolů, pomůžeš mi s pěstí."
Dorazil další mariňák. Tento byl mnohem mladší - ach ne, na tohle je příliš mladý. Požádám pobočnici, aby ho poslala domů. K rodičům, ano. Neměl by tu zemřít - "Neměl byste tu zemřít."
"Pane?"
"Jenom jeho kůň mezi ním a tou svítivkou, co vybuchla," říkal Gesler. "Je mimo, Pello. Chyť ho za ruce…"
Mimo? Ne, myslí mi to jasně. Konečně dokonale jasně. Na tohle jsou příliš mladí. Je to Laseenina válka - ať si ji vybojuje sama. Tavore - byla kdysi dítě. Ale to dítě pak císařovna zavraždila. Zavraždila ji. Musím to pobočnici povědět…

Šumař se unaveně složil k vyhaslému ohništi. Odložil kuši a vytřel si z očí pot a špínu. Sépie se posadil vedle něj.
"Koryka eště bolí hlava," zabručel sapér, "ale zřejmě nemá zlomenýho nic, co by už neměl zlomenýho předtím."
"Až na tu přilbu," opáčil Šumař.
"Ano, až na ni. Jedinej kousek za celou noc pro náš oddíl, kromě pár tuctů vystřelenejch šipek. A toho zmetka jsme ani nezabili."
"Začínáš být moc hodnej, Sépie."
Muž si povzdechl. "Asi ano. Zřejmě začínám stárnout."
"To jsem si myslel. Příště do něj prostě vrazím žabikuch."
"Úžasný, že to přežil."
Pronásledování zavedlo Spálené slzy daleko za hřeben, a to, co začalo jako nájezd na malazské vojsko, se změnilo v kmenovou válku. Do svítání zbývala dvě zvonění. Pěchota sestoupila do kotliny, aby odnesla raněné, posbírala šipky a svlékla malazské mrtvoly - aby nepříteli nezůstalo nic, co by mohl využít. Neradostný, ošklivý závěr každé bitvy. Jediným milosrdenstvím byla tma.
Z noci se vynořil seržant Gesler a připojil se k nim u vyhaslého ohně. Sundal si rukavice, odhodil je do prachu a přejel si dlaněmi obličej.
Sépie řekl: "Slyšel jsem, že jednu mohylu dobyli."
"Ano. Měli jsme to v nikách, aspoň na začátku. Blížili jsme se k nim. Většina těch chudáků odtamtud mohla vyváznout. Takhle to dokázali jenom čtyři."
Šumař vzhlédl. "Z našich tří oddílů?"
Gesler kývl a plivl do popela.
Ticho.
Pak Sépie zabručel: "Něco se vždycky zvrtne."
Gesler si povzdechl, sebral rukavice a vstal. "Mohlo to být horší."
Šumař a Sépie se za ním dívali, jak odchází.
"Co se podle tebe stalo?"
Šumař pokrčil rameny. "Asi to brzo zjistíme. Teď najdi kaprála Smolu, ať sežene ostatní. Musím jim vysvětlit, co všecko jsme dneska v noci udělali špatně."
"Začneš tím, jak jsi nás vedl do toho kopce?"
Šumař se zaškaredil. "Jo, začnu tím."
"Nezapomeň, že kdybys to neudělal," zahloubal se Sépie, "mohlo se k tý dobytý mohyle dostat víc nájezdníků a prorazit. Ta tvoje vyhozená svítivka to zvládla - odvedla jejich pozornost na dost dlouho, aby stačili dorazit Chundrylové a zabavit je."
"To je sice pravda," přiznával seržant, "ale kdybychom byli s Geslerem, možná jsme mohli zachránit pár dalších mariňáků."
"Nebo to zvorat eště víc, Šume. Víš moc dobře, že takhle nemáš přemejšlet."
"Asi máš pravdu. Teď pro ně dojdi."
"Už mizím."
* * *
Když do stanu ranhojičů vstoupila pobočnice, Gamet vzhlédl. Tavore byla bledá - bezpochyby z nedostatku spánku - a sundala si přilbu, takže byly vidět její krátké myší vlasy.
"Nebudu si stěžovat," řekl Gamet, když léčitel konečně odešel.

"Na co?" zeptala se pobočnice a prohlížela si kavalce s dalšími raněnými.
"Na to, že jsem zbaven velení," odpověděl.
Znovu se podívala na něj. "Byl jste neopatrný, pěsti, když jste se vystavil takovému nebezpečí. To je těžko důvod zbavit vás vaší hodnosti."
"Má přítomnost přiměla mariňáky běžet na pomoc mně místo svým druhům, pobočnice, a způsobila tak další ztráty na životech."
Tavore dlouho mlčela, pak popošla blíž. "Při každém boji jsou ztráty na životech, Gamete. To je břemeno velení. Myslel jste si snad, že tuhle válku vyhrajeme bez prolití kapky krve?"
Gamet odvrátil zrak a zkřivil obličej, jak mu tělem projela tupá bolest z nuceného léčení. Ranhojiči mu z nohou vytáhli množství hliněných střepů. Svaly měl ošklivě potrhané. Přesto věděl, že měl štěstí Paní. Totéž se nedalo říci o jeho nešťastném koni. "Kdysi jsem byl obyčejný voják, pobočnice," zachraptěl. "Už nejsem. To jsem dnes v noci zjistil. Jako pěst, no, velet domácí gardě jsem docela zvládal. Ale celé legii? Ne. Je mi líto, pobočnice…"
Dívala se na něj a kývla. "Chvíli potrvá, než se plně uzdravíte. Kterého ze svých kapitánů byste mi doporučil jako dočasného polního velitele?"
Ano, tak by to mělo být. Správně. "Kapitána Keneba, pobočnice."
"Souhlasím. Už musím jít. Chundrylové se vracejí."
"Doufám, že s trofejemi."
Kývla.
Gamet se vzmohl na úsměv. "To je dobře."

Když Corabb Bhilan Thenu'alas přitáhl svému zpěněnému koni otěže vedle Leomana, bylo slunce již téměř v nadhlavníku. Celou dobu přijížděli opozdilí válečníci, ale může trvat i několik dní, než se celá rozprášená kumpanie konečně znovu sejde. V lehké zbroji dokázali Chundrylové udržet krok i s jízdválečníky z Raraku, a ukázalo se, že jsou dobří a zuřiví válečníci.
Léčka byla obrácena a zpráva doručena stroze a s důrazem. Pobočnici podcenili.
"Tvé první podezření bylo správné," zabručel Corabb, když zastavil třesoucího se koně. "Císařovna zvolila moudře."
Leoman měl na pravé líci škrábanec od šipky z kuše. Zaschlá krev se pod vrstvou prachu na několika místech leskla. Na Corabbovu poznámku se zaškaredil a odplivl si.
"Mistr Kápě vem ty zatracené mariňáky," pokračoval Corabb. "Nebýt jejich granátů a těch útočných kuší, byli bychom je vyřídili. Škoda že jsem jeden z těch samostřílů nenašel - nabíjecí mechanismus musí být -"
"Buď zticha, Corabbe," zavrčel Leoman. "Mám pro tebe rozkazy. Vyber schopného posla, ať si vezme tři náhradní koně a co nejrychleji se vrátí k ša'ik. Ať jí řekne, že budu pokračovat v nájezdech a zkoumat, jak pobočnice zareaguje, a k vyvolené se připojím tři dny před tím, než malazské vojsko dorazí. Ať jí taky řekne, že už nevěřím plánu Korbolo Doma pro den bitvy ani jeho taktice - jistě, Corabbe, ona taková slova poslouchat nebude, ale je třeba je vyslovit a před svědky. Je to jasné?"
"Je, Leomane S cepy. Vyberu nejlepšího jezdce."
"Už běž."

KAPITOLA DVACET

Stín je vždy v obležení, neboť taková je jeho přirozenost, kdežto temnota pohlcuje a světlo krade. A tak nikdo nevidí stín neustále ustupující do skrýší, jen aby se vrátil v patách války tmy a světla.

Pozorování chodeb
Insallan Eura

Š
pagát navštívil i edurské lodě. Všude ležely již rozkládající se mrtvoly a nad nimi se hašteřili racci a vrány. Řezník stál na přídi a mlčky se díval, jak Apsalar prochází mezi těly a každou chvíli si prohlíží nějakou podrobnost. Z její odměřenosti a vyrovnanosti Darúna mrazilo.
Přirazili se štíhlou šalupou k boku velké lodi a Řezník slyšel, jak v sílícím větru naráží o trup. Přes svěžejší povětří oba přepadla malátnost. Měli odplout, ale kam přesně, to jim bůh asasínů jaksi opomněl prozradit. Někde na ně čekal další sluha stínu.
Řezník znovu vyzkoušel levou ruku. Když ji zvedl, v rameni ho sice pořád píchalo, ale ne tak silně jako včera. Boj s noži byl skvělý, pokud člověk nenarazil na obrněného šermíře. Pak byly nevýhody kratších čepelí až příliš zřejmé.
Usoudil, že se potřebuje naučit zacházet s lukem. A pak, až to zvládne, by mohl přijít na řadu dlouhý tesák - zbraň Sedmiměstí, spojující výhody nože a delší čepele, dosahující zhruba tří čtvrtin obouručního meče. Z nějakého důvodu si myslel, že skutečný meč by se mu nelíbil. Možná proto, že to byla zbraň vojáků, používaná nejlépe ve spojení se štítem. Vzhledem k tomu, jak obratnou měl levačku, by to bylo plýtvání. S povzdechem se zadíval na palubu a při pohledu na strkající se ptáky musel bojovat s nevolností.
A pak uviděl luk. Tětivu měl přeříznutou a šípy byly vysypané z toulce ještě připevněného na Edurově boku. Popošel blíž a dřepl si. Luk byl těžší, než na první pohled vypadal, byl ostře zahnutý a zpevněný rohovinou. Byl o něco kratší než dlouhý luk a o něco delší než jezdecký - pro Edury to nejspíš byl obyčejný krátký luk. Bez tětivy sahal Řezníkovi k rameni.

Mladík začal sbírat šípy, pak zahnal ptáky, obrátil mrtvolu a sundal toulec s opaskem. Našel i malý váček s několika navoskovanými tětivami, náhradním opeřením k šípům, několika kousky tvrdé borové smůly, tenkou železnou čepelkou a třemi náhradními hroty s ozuby.
Vybral si tětivu a narovnal se. Jeden šňůrou ovázaný konec navlékl do zářezu na konci lučiště, zapřel si zbraň o pravou nohu a zatlačil.
Ohnout luk bylo těžší, než čekal. Luk se třásl, jak se Darún vší silou snažil nasunout očko do druhého zářezu. Když se pokusil tětivu napnout, zasyčel. Nechal toho, protože si uvědomil, že to bude výzva.
Ucítil na sobě oči a otočil se. Apsalar stála u hlavního stěžně, předloktí pokrytá skvrnkami zaschlé krve.
"Co jsi dělala?" zeptal se.
Pokrčila rameny. "Rozhlížela se."
V něčím hrudníku? "Měli bychom jít."
"Už jsi vymyslel kam?"
"Odpověď určitě dostaneme brzo," opáčil a sehnul se pro šípy a opasek s toulcem a váčkem s nářadím.
"Zdejší kouzlo je… zvláštní."
Prudce zvedl hlavu. "Jak to myslíš?"
"Nevím to jistě. Tuto chodbu znám jaksi nepřímo."
Já vím.
"Ale," pokračovala, "jestli to je Kurald Emurlahn, tak je nějak poškozená. Jedná se o nekromancii. Kouzla života a smrti jsou vyřezaná přímo do dřeva lodi. Jako kdyby ji zaklínači a plecnice posvětili."
Řezník se zamračil. "Posvětili? Od tebe to zní, jako by ta loď byla chrám."
"Taky byla. Je. Prolitá krev chrám nijak neznesvětila, a přesně o tom mluvím. Možná i chodba může propadnout barbarství."
"Což znamená, že ten, kdo chodbu ovládá, může ovlivnit její povahu. Mého zesnulého strýčka by to nesmírně zajímalo. Takže ne znesvěcení, ale úpadek."
Pomalu se ohlédla. "Rašan. Meanas. Thyr."
Pochopil, co má na mysli. "Podle tebe jsou všechny lidem přístupné chodby ve skutečnosti jen pošpiněné starší chodby."
Zvedla ruce. "I krev se kazí."
Řezník se zamračil ještě víc. Nebyl si jistý, co myslela tímhle, a nějak se mu nechtělo ptát. Jednodušší, bezpečnější bylo jen zabručet a přejít k zábradlí na boku. "Měli bychom využít ten vítr. Teda, pokud jsi tady už skončila."
Místo odpovědi došla na bok a přelezla zábradlí. Sešplhala do šalupy a postavila se ke kormidelnímu veslu. Řezník se ještě naposledy rozhlédl kolem. A strnul.
V dálce na pláži Drift Avalii stál osamělý muž opírající se o obouruční meč.
Poutník.
A Řezník viděl i další, dřepící či sedící kolem něj. Půl tuctu malazských vojáků. V lese za nimi stál Tiste Andii, bělovlasý, přízračný. Ten výjev se mu vpálil do mozku, jako když je něco tak studené, až to pálí jako oheň. Zachvěl se a s námahou odtrhl zrak. Rychle se připojil k Apsalar v šalupě a vzal s sebou i uvazovací lano.
Nasadil vesla do havlen a odrazil s loďkou od černé lodi.
"Myslím, že chtějí zrekvírovat tenhle edurský dromón," poznamenala Apsalar.
"A co ochrana trůnu?"
"Na ostrově teď sídlí démoni stínu. Tvůj božský patron se zřejmě rozhodl, že se ochrany tajemství ujme sám."
"Tvůj božský patron." Děkuju mockrát, Apsalar. A kdo držel tvou duši v dlaních? V rukou zabijáka? "Proč ho prostě nepřenese do říše stínu?"
"Určitě by to udělal, kdyby mohl," odtušila. "Ale když sem Anomander Dlouhý vlas poslal své druhy, aby ho strážili, zároveň na trůn seslal kouzlo. Nejde s ním hnout."
Řezník vytáhl vesla a šel připravit plachtu. "Takže Stínupánovi stačí jen přijít sem a posadit do něj ten svůj hubený zadek, ne?"
Její úsměv se mu pranic nelíbil. "Tak by zajistil, že nikdo jiný nezíská jeho moc ani postavení Krále dómu stínu. Pokud ovšem nejdřív nezabije Stínupána. Odvážný a nezdolný bůh by na ten trůn mohl posadit svůj hubený zadek, aby jednou provždy ukončil spory. Ale Stínupán přesně tohle už jednou udělal, jako císař Kellanved."
"Vážně?"
"Zabral první trůn. Trůn T'lan Imass."
Aha.
"Naštěstí," pokračovala Apsalar, "jako Stínupána ho jeho role císaře T'lan Imass příliš nezajímá."
"Proč by se namáhal? Takhle zajistí, že trůn nenajde a nezabere někdo jiný, přičemž tím, že ho nepoužívá, zároveň zajistí, že si nikdo nevšimne, že ho už získal - bohové, začínám mluvit jako Kruppe! V každým případě je to spíš chytrý než zbabělý."
Dlouho si jej prohlížela. "To mě nenapadlo. Pochopitelně máš pravdu. Odhalit moc nakonec znamená přivolat sbíhání. Stínupán zřejmě dobře využil svůj pobyt v Domě mrtvých. Možná líp než Kotilion."
"Ano, tohle je azathská taktika, že? Neužívání znamená odzbrojení. Kdyby měl možnost, nejspíš by se posadil na každý trůn v dohledu a pak, se vší jejich mocí, by neudělal nic. Vůbec nic."
Apsalar pomalu vykulila oči.
Řezník se nad tím zamračil. Pak se mu prudce rozbušilo srdce. Ne. Jenom jsem žertoval. To není jen ctižádost, to je šílenství. Nikdy by se mu to nepodařilo… ale co kdyby to udělal? "Všechny ty hrátky bohů…"

"By… skončily. Kvítko, asi jsi zakopl o pravdu. Možná jsi odhalil Stínupánův rafinovaný plán. Jeho úžasný trik, jak získat neomezenou vládu."
"Jenom pokud je opravdu šílený, Apsalar," namítl Darún vrtě hlavou. "To není možný. Nikdy by to nedokázal. Ani náhodou ne."
Apsalar se posadila ke kormidelnímu veslu. "Tanečník a císař zmizeli na celé dva roky," poznamenala. "Nechali říši vládnout Mrzenu. Mé ukradené vzpomínky z té doby jsou nejasné, ale vím, že oba to, co se jim během oněch dvou let přihodilo, nenávratně změnilo. Nejde jen o hru o říši stínu, která pro ně byla bezpochyby celou dobu nejdůležitější. Přihodily se další věci… na povrch vyplula pravda, bylo odhaleno tajemství. Jedno vím jistě, Kvítko. Většinu té doby Tanečník a Kellanved nebyli v této říši."
"Tak kde, ve jménu mistra Kápě, byli?"
Apsalar zavrtěla hlavou. "To netuším. Ale cítím, že sledovali stopu, která se vinula všemi chodbami a procházela říšemi, kam ani známé chodby nedosahují."
"Jakou stopu? Čí?"
"Podezření… ta stopa měla něco společného s, no, s azathskými domy."
Opravdu odhalené tajemství. Azathy - nejhlubší tajemství ze všech.
"Měl bys vědět, Kvítko," dodala Apsalar, "že věděli, že na ně Mrzena čeká. Věděli, co plánuje. A přesto se vrátili."
"To ale nedává smysl."
"Pokud neudělala přesně to, co chtěli, aby udělala. Nakonec oba víme, že pokus o vraždu nevyšel - ani jednoho nezabili. Otázkou je, čeho vším tím zmatkem dosáhli?"
"Řečnická otázka?"
Naklonila hlavu na stranu. "Ne." Překvapení.
Řezník si přejel dlaní strniště na bradě a pokrčil rameny. "Tak dobře. Mrzeně zůstal malazský trůn. Zrodila se císařovna Laseen. Kellanved přišel o světskou moc. Hmm. Zeptejme se jinak. Co kdyby se Kellanved s Tanečníkem vrátili a říšský trůn úspěšně získali? A zároveň obsadili říši stínu? Potom by jejich říše zabírala dvě chodby, císařská říše stínu."
Odmlčel se a kývl. "To by nesnesli - myslím bohové. Na Malazskou říši by se sesypaly všechny ascendenty. Rozdrtily by říši i oba její vládce na prach."
"Nejspíš. A ani Kellanved, ani Tanečník nebyli v postavení, kdy by takovému útoku mohli úspěšně vzdorovat. Teprve museli upevnit svou vládu nad říší stínu."
"Správně, a tak zařídili svou smrt a svou pravou totožnost jako noví vládci stínu drželi v tajnosti, jak dlouho jen to šlo, a pokládali základy, aby mohli pokračovat ve svých velkolepých plánech. Je to všechno moc hezký, i když poněkud příšerný. Pomůže nám to ale zjistit, co mají za lubem teď? Já jsem ještě zmatenější než předtím."
"Pročpak? Kotilion tě zverboval, abys dohlídl na pravý trůn stínu na Drift Avalii, a s výsledkem můžou být on i Stínupán nanejvýš spokojení. Darist je mrtvý, meč Pomsta v rukou tuláka s temným osudem, edurská výprava vyhubená, tajemství je znovu tajemstvím a nejspíš jím ještě nějakou dobu zůstane. Pravda, vyžádalo si to Kotilionův přímý a osobní zásah, čemuž se nejspíš chtěl vyhnout."
"Pochybuju, že by se namáhal, kdyby ten ohař necouvl."
"Cože?"
"Zavolal jsem Slepuchu - to už jsi byla na zemi. A jeden z edurských mágů ji zastrašil jediným slovem."
"Aha. Takže Kotilion zjistil další životně důležitou věc - při jednání s Tiste Edur se nemůže na ohaře spolehnout, protože ti si své původní pány pamatují."
"Asi ano. Není divu, že byl na Slepuchu naštvaný."
Byli by pokračovali a Řezník by plně využil toho, že Apsalar opustila její zamlklost, kdyby náhle nepotemněla obloha. Kolem se zvedaly stíny, přibližovaly se, až je pohltily -
Hromová rána -

Obrovská želva byla jediné, co narušilo jednotvárnost planiny. S nekonečnou trpělivostí skutečně bezduchého tvora se vlekla pískem. Vedle ní se objevily dva stíny.
"Škoda že nejsou dvě," poznamenal Trull Sengar. "Pak bychom mohli jet jako páni."
"Myslím," opáčil Onrak, "že ona to cítí stejně."
"Proto tato vznešená cesta… vskutku ušlechtilá výprava, s níž soucítím."
"Takže ti tví druhové scházejí, Trulle Sengare?"
"To je příliš zevšeobecňující tvrzení."
"Aha, tedy potřeba rozmnožování."
"Těžko. Mé potřeby nemají nic společného s plozením mláďat obdařených mými vlasy nebo, bohové chraňte, mýma ušima." Poklepal želvu po zaprášeném krunýři. "Jako tady tenhle chlapík. Nemá čas myslet na vajíčka, která ani neoplodní. Mimořádný záměr nespojený s časem - a s následky, které nevyhnutelně přijdou, i kdyby ovlivnil jen tu želví slečnu, na kterou tady náš umanutý přítel vyskočí."
"Oni zrovna nevyskakují, Trulle Sengare. Vlastně je to mnohem neohrabanější činnost -"
"To je přece vždycky, ne?"
"Mé vzpomínky -"
"To stačí, Onraku. Myslíš, že chci poslouchat o tvé zdatnosti? Chci, abys věděl, že já se ženou ještě neležel. Proto mi zůstává jen chabá představivost. Nepředhazuj mi tedy žádné šťavnaté podrobnosti, snažně tě prosím."
T'lan Imass pomalu otočil hlavu. "Mají tví lidé ve zvyku zdržet se této činnosti až do svatby?"
"To mají. Copak u Imassů to bylo jiné?"

"Inu, nebylo. Ale tento zvyk byl porušován při každé vhodné příležitosti. V každém případě, jak jsem ti již vysvětloval, jsem měl družku."
"Která tě odvrhla, protože ses zamiloval do jiné ženy."
"Odvrhla, Trulle Sengare? Ne. Kterou jsem ztratil. Nebyla to jediná ztráta. To nejsou nikdy. Podle toho, co jsi mi vykládal, soudím, že jsi poměrně mladý."
Tiste Edur pokrčil rameny. "Asi jsem, zvlášť v současné společnosti."
"Tak opusťme toto zvíře, abych tě ušetřil připomínky."
Trull Sengar po něm loupl okem a zazubil se. "Dobrý nápad."
Zrychlili krok a ve chvilce nechali želvu za sebou. Trull Sengar se otočil a vykřikl. Onrak se zastavil a ohlédl se. Želva se obracela v širokém kruhu.
"Co to vyvádí?"
"Konečně nás uviděla," odpověděl Onrak, "a tak se otáčí."
"Takže dnes večer žádná zábava a hry. Chudák malá."
"Časem usoudí, že je bezpečné pokračovat v cestě, Trulle Sengare. Představovali jsme jen dočasnou překážku."
"To je pokořující připomínka."
"Jak myslíš."
Obloha byla bez mráčku a ze dna vyschlého moře stoupaly vlny vedra. Několik tisíc kroků před nimi začínaly travnaté pláně odhan. Na solnou krustou pokryté zemi nezůstávaly stopy, i když Onrak zachytil nepatrné náznaky, jež po sobě zanechalo šest odpadlých T'lan Imass. Škrábanec tady, rýha támhle. Jeden ze šestice za sebou táhl nohu a další zatěžoval víc jednu stranu těla. Nepochybně byli vážně poškození. Po obřadu, přes ukončení působnosti přísahy, zůstalo ještě zbytkové kouzlo, ale bylo tu ještě něco jiného, nejasný náznak chaosu, neznámých chodeb - nebo možná známých, avšak změněných k nepoznání. Onrak usoudil, že mezi odpadlíky je nějaký kostěj.
Olar Ethil, Kilava Onas, Monok Ochem, Hentos Um, Tem Benasto, Ulpan Nodost, Tenag Ilbaie, Ay Estos, Absin Tholai… kostějové Logros T'lan Imass. Který z nich je ztracený? Pochopitelně Kilava, ale tak tomu bylo vždy. Hentos Lim a Monok Ochem se zúčastnili lovu. Olar Ethil hledá ostatní vojska T'lan Imass - protože povolání slyšeli všichni. Benasto a Ulpan zůstali s Logrosem. Ay Estos byl za poslední války tady najhag Odhan. O osudu Absin Tholaie nic nevím. Takže zbývá Tenag Ilbaie, kterého Logros poslal ke Kronům, aby jim pomohl v Vaederonských válkách. Takže Absin Tholai, Tenag Ilbaie nebo Ay Estos.
Samozřejmě nebyl důvod předpokládat, že odpadlíci pocházejí z Logrosů, třebaže jejich přítomnost tady, na tomto kontinentě, na to ukazovala, protože jeskyně a sklady zbraní nebyly jediné existující skrýše, podobné se nalézaly na všech kontinentech. A přece se tito odpadlíci vydali do Sedmiměstí, na místo zrodu První říše, aby si vyzvedli zbraně. A držením jejich domoviny byli pověřeni právě Logrosové.
"Trulle Sengare?"
"Ano?"
"Co víš o kultu Bezejmenných?"
"Jenom to, že je velmi úspěšný."
T'lan Imass naklonil hlavu. "Jak to myslíš?"
"Jejich existence mi zůstala utajena. Nikdy jsem o nich neslyšel."
Aha. "Logros přikázal, aby byl první trůn odnesen z této země, protože Bezejmenní se k němu dostávali stále blíž. Uvědomil si, že lze uplatnit nárok na jeho moc, že T'lan Imass lze přimět, aby sloužili prvnímu smrtelníkovi, který na něj usedne."
"A Logros nechtěl, aby se tím smrtelníkem stal jeden z Bezejmenných. Proč? Co tak strašného je pohánělo? A než odpovíš, Onraku, měl bych ti říct, že co se mě týče, ty ‚strašné záměry' mohou mít pro naše dva národy děsivý význam."
"Rozumím, Trulle Sengare, a vyslovil jsi pádný argument. Bezejmenní slouží azathským domům. Logros věřil, že kdyby první trůn zabral kněz tohoto kultu, první a jediný rozkaz, který by T'lan Imass vydal, by zněl dobrovolně přijmout věčné uvěznění. Byli bychom odstraněni z tohoto světa."
"Proto trůn přesunul."
"Ano, na kontinent jižně od Sedmiměstí, kde ho našel jeden mág - Kellanved, císař Malazské říše."
"A on nyní velí všem T'lan Imass? Není divu, že je Malazská říše tak mocná, jak vypadá - ale to by už měl touhle dobou dobýt celý svět, protože může do svých válek povolat T'lan Imass."
"Císař naše schopnosti využíval… skromně. Překvapivě omezeně. Pak byl zavražděn. Nová císařovna nám nevelí."
"Proč prostě neusedla na první trůn sama?"
"Udělala by to, kdyby ho našla."
"Aha, takže jste opět volní."
"Vypadá to tak," připustil Onrak po chvíli. "Jsou tu další… problémy, Trulle Sengare. Kellanved nějaký čas sídlil v jednom azathském domě…"
Dorazili ke stráni za solnou planinou a vydali se vzhůru. "O některých věcech vím málo," poznamenal Tiste Edur. "Obáváte se, že císař byl buď jedním z těch Bezejmenných, nebo s nimi byl ve spojení. Pokud ano, proč tedy nevydal ten rozkaz, kterého se tolik děsíte?"
"Nevíme."
"Jak se mu vůbec podařilo první trůn najít?"
"Nevíme."
"Dobře. A co má tohle všechno společného s tím, co děláme právě teď?"

"Podezření, Trulle Sengare, ohledně toho, kam těchto šest odpadlých T'lan Imass míří."
"Zřejmě na jih. Aha, chápu."
"Jestli je mezi nimi příbuzný Logrose, budou vědět, kde se první trůn nalézá."
"A je nějaký důvod myslet si, že jsi mezi T'lan Imass výjimečný? Nemyslíš, že ke stejnému názoru mohli dojít i další z tvých lidí?"
"Tím si nejsem jistý. Mám s těmi odpadlíky společné něco, co oni nemají, Trulle Sengare. Jako je, ani mne nic netíží. Jsem zbaven přísahy obřadu. To má za následek určité… osvobození myšlenek. Monok Ochem a Ibra Gholan pronásledují kořist, a mysl lovců je vždy zcela pohlcena kořistí."
Dorazili na první návrší a zastavili se. Onrak vytáhl meč a zarazil ho do země tak hluboko, že zůstal stát, i když od něj odešel. Udělal asi deset kroků a zastavil se.
"Co to děláš?"
"Pokud nic nenamítáš, Trulle Sengare, počkal bych na Monok Ochema a Ibra Gholana. Oni a pak i Logros se musejí dozvědět o mém podezření."
"A předpokládáš, že nám Monok poskytne čas k mluvení? Naše poslední společné chvíle nebyly právě příjemné, jak si vzpomínám. Cítil bych se líp, kdybys nestál tak daleko od svého meče." Tiste Edur si našel balvan, posadil se a dlouho si Onraka prohlížel, než pokračoval: "A co to, co jsi prováděl v jeskyni, kde působil obřad Tellann?" Ukázal na Onrakovu novou levou paži a další náhrady za dříve ztracené části těla. "Je to… nasnadě. Ta ruka je kratší než tvá vlastní, víš. Znatelně. Něco mi říká, že jsi neměl udělat… co jsi udělal."
"Máš pravdu… nebo bys měl, pokud by mne stále vázala přísaha."
"Chápu. A bude Monok Ochem stejně klidný, až uvidí, co jsi udělal?"
"Nečekám to od něj."
"Nevyslovil jsi přísahu, že budeš sloužit mně, Onraku?"
T'lan Imass zvedl hlavu. "Vyslovil."
"A co když nechci, aby ses vystavoval takovému nebezpečí? A mě taky ne, mohl bych dodat."
"To je pádný argument, Trulle Sengare, jaký jsem nezvážil. Avšak na něco se tě zeptám. Ti odpadlíci slouží stejnému pánovi jako tví příbuzní. Kdyby dovedli jednoho z tvých smrtelných příbuzných na první trůn a tím získali nadvládu nade všemi T'lan Imass, umíš si představit, že budou stejně rozvážní při používání vojsk jako císař Kellanved?"
Tiste Edur hodnou chvíli mlčel, pak si povzdechl. "Dobrá. Ale tak mě napadá, jestli je první trůn natolik zranitelný, proč jste na něj neposadili někoho ze svých?"
"Ovládat první trůn může pouze smrtelník. A kterému smrtelníkovi bychom mohli svěřit takovou zodpovědnost? Ani Kellanveda jsme nevybrali - on pouze využil příležitosti. Navíc na tom možná už brzy nebude záležet. T'lan Imass byli povoláni - a všichni to povolání slyšeli, ať je váže přísaha, nebo jsou od ní osvobozeni. V jedné vzdálené zemi povstal nový smrtelný kostěj."
"A vy chcete, aby usedl na první trůn?"
"Ne. Chceme, aby nás vyvolavač osvobodil všechny."
"Od přísahy?"
"Ne. Od bytí, Trulle Sengare." Onrak ztěžka pokrčil rameny. "Alespoň čekám, že o to spoutaní požádají, možná už požádali. Zvláštní, ale já už o to nestojím."
"Stejně jako všichni, kteří unikli přísaze. Řekl bych, že ten nový, smrtelný kostěj je ve vážném nebezpečí."
"A podle toho je také chráněn."
"Dokážeš odolat jeho povolání?"
"Já se… mohu rozhodnout."
Tiste Edur naklonil hlavu. "Zdá se, Onraku, že už jsi volný. Možná ne tak, jak by ti to váš kostěj nabídl, ale stejně…"
"Ano. Ale druhá možnost, kterou představuji, není těm dosud přísahou vázaným dostupná."
"Doufejme, že Monok Ochem nebude příliš rozzlobený."
Onrak se pomalu otočil. "Uvidíme."
Z trávy na kraji hřebene se zvedly dva sloupy prachu a zhmotnili se tu kostěj Monok Ochem a vůdce klanu Ibra Gholan. Ten zvedl meč a rovnou vykročil k Onrakovi.
Trull Sengar se mu postavil do cesty. "Zadrž, Ibra Gholane. Onrak vám chce říct něco, co byste si měli poslechnout. Kostěji Monok Ochem - ty zvlášť, tak svého klanového vůdce odvolej. Nejdřív si to poslechni a pak rozhodni, zda si Onrak nevysloužil milost."
Ibra Gholan se zastavil, pak o krok couvl a sklonil meč.
Onrak si prohlížel Monok Ochema. Ačkoliv duchovní řetězy, které je kdysi poutaly, mezitím praskly, kostějovo nepřátelství - jeho vztek - bylo téměř hmatatelné. Onrak věděl, že seznam jeho zločinů a urážek hodně narostl, a ta poslední krádež částí těla jiného T'lan Imass byla přímo vrcholná zvrácenost, zatím největší pokřivení moci Tellann.
"Monok Ochem, odpadlíci dovedou svého nového pána k prvnímu trůnu. Putují po stezkách chaosu. Věřím, že jejich záměrem je posadit na trůn smrtelného Tiste Edur. Takový nový vládce T'lan Imass by zase velel novému smrtelnému kostějovi - tomu, jenž vyslovil povolání."
Ibra Gholan se pomalu obrátil k Monokovi a Onrak cítil jejich obavy.
Onrak pokračoval: "Sděl Logrosovi, že já, Onrak, a ten, k němuž jsem nyní připoután - Tiste Edur Trull Sengar - jsme zděšeni stejně jako vy. Budeme pracovat společně s vámi."
"Logros tě slyší," zachraptěl Monok Ochem, "a přijímá."
Taková rychlost Onraka překvapila. Chvíli přemýšlel, pak: "Kolik strážců chrání první trůn?"
"Žádný."

Trull Sengar se narovnal. "Žádný?"
"Zbývají na kontinentě Quon Tali nějací jiní T'lan Imass?" chtěl vědět Onrak.
"Ne, Onraku Zlomený," odpověděl Monok Ochem. "Záměr, jejž jsi popsal, je… nepředvídaný. Logrosovo vojsko je shromážděno v Sedmiměstí."
Onrak ještě nezažil takové rozčilení, proudilo mu tělem, a on tento pocit opožděně určil jako šok. "Monok Ocheme, proč Logros nevytáhl v odpověď na povolání?"
"Byli vysláni zástupci," odvětil kostěj. "Logros tu své vojsko drží v předtuše, že jej bude brzy zapotřebí."
Zapotřebí? "A nikoho nelze postrádat?"
"Ne, Onraku Zlomený. Nikoho nelze postrádat. V každém případě jsme nejblíž odpadlíkům my."
"Odpadlíků je, myslím, šest," řekl Onrak. "A jeden z nich je kostěj. Monok Ocheme, i když se nám třeba podaří je dostihnout, je nás příliš málo…"
"Aspoň mě nechte najít si pořádnou zbraň," zamumlal Trull Sengar. "Nakonec se možná budu muset postavit proti vlastnímu druhu."
Promluvil Ibra Gholan. "Tiste Edur, jaká je tvá oblíbená zbraň?"
"Oštěp. Umím to docela dobře i s lukem, ale k boji… oštěp."
"Jeden ti opatřím," slíbil klanový vůdce. "A luk také. Jsem však zvědavý - ve skrýši, kterou jste nedávno opustili, bylo množství oštěpů. Proč jsi toho nevyužil a nevzal si zbraň tam?"
Trull Sengar odpověděl tiše a chladně. "Nejsem žádný zloděj."
Klanový vůdce se obrátil k Onrakovi. "Vybral sis dobře, Onraku Zlomený."
Já vím. "Monok Ocheme, ví Logros, kdo by mohl být ten odpadlý kostěj?"
"Tenag Ilbaie," odpověděl okamžitě Monok Ochem. "Pravděpodobně si zvolil jiné jméno."
"Logros si tím je jistý?"
"Všichni ostatní jsou spočítáni, kromě Kilavy Onas."
Která zůstává ve svém smrtelném těle, tudíž nemůže být mezi odpadlíky. "Narozen klanu Bana Raile, převtělenec tenag. Než byl zvolen klanovým kostějem, byl znám jako Haran 'Alle, neboť se narodil v Létě velké smrti mezi karibu. Byl věrný kostěj -"
"Dokud nezklamal v boji s Forkrul Assail v l'aederonských válkách," přerušil jej Monok Ochem.
"Jako jsme posléze zklamali i my," zachraptěl Onrak.
"Jak to myslíš?" vybuchl Monok Ochem. "V jakém směru jsme zklamali?"
"Rozhodli jsme se považovat nezdar za zradu, kostěji. Ale svým krutým odsouzením padlých příbuzných jsme spáchali vlastní zradu. Tenag Ilbaie se snažil ve svém úkolu uspět. Nebyl poražen z vlastní volby. Pověz, kdy jsme vůbec v boji s Forkrul Assail zvítězili? Tak byl Tenag Ilbaie odsouzen od samého začátku. A přece přijal rozkaz, který dostal. Dobře věděl, že bude zničen a odsouzen k záhubě. Zjistil jsem toto, Monok Ocheme, a skrze tebe to řeknu Logrosovi a všem T'lan Imass: odpadlíci jsou náš vlastní výtvor."
"Je tedy na nás to s nimi vyřídit," zavrčel Ibra Gholan.
"A co když neuspějeme?" zeptal se Onrak.
Na to už T'lan Imass neodpověděli.
Trull Sengar si povzdechl. "Jestli je opravdu máme dohonit, měli bychom vyrazit."
"Půjdeme chodbou Tellann," prohlásil Monok Ochem. "Logros svolil, že nás smíš doprovázet."
"Jak velkorysé," zamumlal Trull Sengar.
Ještě než Monok Ochem otevřel chodbu, ohlédl se na Onraka. "Když ses… opravoval, Onraku Zlomený… kde byl zbytek těla?"
"Nevím. Byl… odnesen."
"A kdo ho vůbec zničil?"
Opravdu znepokojivá otázka. "Nevím, Monok Ocheme. A je tu další věc, která mne zneklidňuje."
"Kterápak?"
"Toho odpadlíka někdo přesekl vejpůl jedinou ranou."

Klikatící se stezka, vedoucí vzhůru po kamenitém úbočí, byla Lostaře Yil až příliš povědomá. Zamračila se. Perel šel pár kroků za ní a pokaždé, když uvolnila nějaký kamínek, reptal. Slyšela ho, jak kleje, když ho jeden kámen uhodil do holeně, a škodolibě se usmála.
Perelův hladký nátěr se začínal odlupovat a objevovaly se nehezké fleky, které jí připadaly odpudivé a zároveň podivně, mírně zajímavé. Asi už byla příliš stará, aby snila o dokonalosti, a místo toho zjistila, že se jí začínají líbit vady. A těch měl Perel spoustu.
Nejvíc mu vadilo, že se musel vzdát velení, ale zdejší terén patřil Lostaře a jejím vzpomínkám. Přímo před nimi se objevila podlaha starého pobořeného chrámu, místo, kde tenkrát ša'ik střelila z kuše do hlavy. A nebýt jejích dvou tělesných strážců - zvlášť toho Toblakaje - byl by den skončil ještě větší slávou. Rudé čepele by se vrátily do G'danisbanu s hlavou ša'ik naraženou na kopí a povstání by skončilo dřív, než vůbec začalo.
Kdyby se tak stalo, kdyby vše proběhlo tak dokonale jako v její hlavě, kolik životů by bylo zachráněno. Kvůli takovým věcem se nakonec celý subkontinent neodvolatelně propadl do této ošklivé, krvavé situace.
Ten zatracený Toblakai. S tím svým zatraceným dřevěným mečem. Nebýt jeho, jaký by byl dnešek? Těžko bychom byli tady. Felisín Paran by nemusela přejít celé Sedmiměstí, aby se vyhnula tomu, že ji zabijí šílení vzbouřenci. Coltain by byl naživu a v říšské pěsti by udusil všechny řeřavějící uhlíky vzpoury dřív, než mohly vzplát plamenem. A vrchní pěst Pormqual by byl na cestě k císařovně, aby jí vysvětlil svou neschopnost a úplatky. Nebýt jednoho protivného

Toblakaje…
Prošla kolem větších balvanů, za nimiž se tehdy ukrývali, pak i kolem toho, který byl dost blízko, aby jí zajistil, že se trefí. A tam, deset kroků od chrámu, se válely pozůstatky posledních Rudých čepelí, padnuvších během ústupu.
Lostara vstoupila na chrámovou podlahu a zastavila se. Perel se k ní připojil a zvědavě se rozhlížel.
Lostara ukázala: "Seděla tam."
"Ti strážci se nenamáhali Rudé čepele pohřbít," poznamenal.
"Ne. Proč by to dělali?"
"Zřejmě se nenamáhali ani pohřbít ša'ik," pokračoval Spár a zamířil k místu mezi dvěma sloupy staré brány.
Lostara šla za ním a srdce měla náhle až v krku.
Tělo bylo drobné, zabalené do potrhaného stanového plátna. Černé vlasy rostly ještě dlouho po smrti a výsledek - poté, co si Perel přidřepl a odhrnul plátno z vysušené hlavy - byl děsivý. Díra po šipce uprostřed čela odhalila lebku naplněnou navátým pískem. Další jemná zrnka se nahromadila v očních důlcích, chřípí a otevřených ústech.
"Raraku si bere zpět, co je její," zamumlal Perel po chvíli. "Víš jistě, že to byla ša'ik, holka?"
Kývla. "Kniha Drydžhny byla doručena, jak jsem ti vysvětlila. Přímo do jejích rukou. Bylo předpovězeno, že pak dojde ke znovuzrození a to zase spustí Smršť, Apokalypsu… povstání."
"Popiš mi ještě jednou ty strážce."
"Toblakai a ten známý jako Leoman S cepy. Ti nejosobnější strážci ša'ik."
"A přece to vypadá, že povstání nepotřebuje ša'ik ani Smršť. Když sem dorazila Felisín, probíhalo už delší dobu. Tak co se v té době přihodilo? Naznačuješ, že ti strážci prostě… čekali? Tady? Na co čekali?"
Lostara pokrčila rameny. "Možná na znovuzrození. Krása proroctví spočívá v tom, že je možné příhodně je vyložit, jak vyžadují okolnosti. Ti hlupáci čekali a čekali…"
Perel se zamračeně zvedl a rozhlížel se kolem. "Ale ke znovuzrození došlo. Smršť povstala a poskytla povstání jádro - přímo zuřící srdce. Zajímalo by mě…"
Lostara ho pozorovala přivřenýma očima. Usoudila, že se vlastně pohybuje s určitým půvabem, jenž by u méně nebezpečného muže působil zženštile. Byl jako límcová zmije, klidný a spokojený… dokud ho někdo nevyprovokoval.
"Ale podívej se na ni," namítla, "k žádnému znovuzrození nedošlo. Jenom tu marníme čas, Perele. Tak se sem Felisín možná dostala a zakopla tady o to, než pokračovala dál."
"Schválně se chováš hloupě, drahá," podotkl Perel a zklamal ji, že na návnadu neskočil.
"Vážně?"
A když se usmál, rozčílil ji tím ještě víc.
"Máš docela pravdu, Lostaro. Tady z té mrtvoly se nemohlo znovu zrodit vůbec nic. Je jen jediný možný závěr. Živá a zdravá ša'ik v srdci Raraku není tatáž ša'ik. Tělesní strážci našli… náhradu. Podvodnici, někoho, kdo se pro tu roli hodil - jak jsi před chvílí poznamenala, pružnost proroctví jim dobře posloužila. Znovuzrozená. Vzhledově mladší, že? Stařena nakonec nemůže vést vojsko do nové války. A navíc by stařena těžko někoho přesvědčila, že je znovu narozená."
"Perele."
"Copak?"
"Odmítám tomu uvěřit - ano, vím, nač myslíš. Ale to není možné."
"Proč? Nic jiného nesedí -"
"Mně je jedno, jak to všechno sedí! Jsme my, smrtelníci, jen tohle? Oběti mučivé ironie, abychom pobavili šílené bohy?"
"Šílení bozi - to se mi líbí, holka. Co se mučivé ironie týče, je to spíš znamenitá ironie. Nemyslíš, že by Felisín skočila po možnosti stát se přímým nástrojem pomsty na vlastní sestře? Na říši, která ji poslala do dolů? Osud v tom možná hrál svou roli, ale příležitost je třeba uchopit za pačesy. Tohle všechno nebyla náhoda - spíš správně načasovaný souběh přání a nezbytnosti."
"Musíme se vrátit k pobočnici," prohlásila Lostara.
"Žel, mezi námi stojí Smršť. Nemohu použít žádnou chodbu, abych uspíšil naši cestu do naší sféry vlivu. A jít okolo by nám trvalo příliš dlouho. Neboj se, budeme se snažit dostat se k Tavore s naším příšerným objevem včas. Ale budeme muset projít Smrští, přes samotnou Raraku, a nenápadně, opatrně. Odhalení by bylo nebezpečné."
"Ty z toho máš radost, viď?"
Vykulil oči - podrážděně si uvědomila, že se jí tento jeho výraz začíná líbit až příliš. "To není spravedlivé, má milá Lostaro Yil. Jsem spokojen s tím, že záhada byla objasněna, že náš úkol zjistit, jaký osud potkal Felisín, byl splněn. Tedy nakolik ho v této chvíli známe."
"A co tvůj hon na vůdce Drápů?"
"Ach, myslím, že i v této oblasti brzy dojdu uspokojení. Vlastně se všechno hezky sbíhá."
"Vidíš, já věděla, že z toho máš radost!"
Rozhodil rukama. "Byla bys raději, kdybych si ničil tělo bičováním?" Nad jejím zdviženým obočím přimhouřil podezíravě oči, pak se nadechl a pokračoval: "S naším posláním jsme již skoro hotovi, holka. A brzy budeme moci usednout v chladném stanu se sklenkou chlazeného vína v ruce a dlouze přemýšlet o množství objevů, jež jsme učinili."
"Už se nemůžu dočkat," podotkla suše a zkřížila ruce na prsou.
Perel se podíval na Smršť. Rvoucí, ječící vír zabíral celou oblohu a točil se v nekonečném dešti písku. "Samozřejmě nejdřív musíme prorazit obranou bohyně, aniž by nás odhalila. Ty jsi pardúnské krve, takže tebe si nevšimne. Já, na druhou stranu, jsem z jedné čtvrtiny Tiste Andii -"
Ohromeně se na něj podívala a zadrhl se jí dech. "Vážně?"

Překvapeně se po ní ohlédl. "Ty jsi to nevěděla? Moje matka pocházela z Drift Avalii, polokrevná bělovlasá krasavice - aspoň to mi řekli, neboť já si na ni nepamatuju, poněvadž mě a otce opustila brzy po mém odstavení."
Lostara si představila Perela sajícího matce u prsu a dost ji to polekalo. "Takže ty ses narodil živý?"
A usmála se nad jeho uraženým mlčením.

Vydali se po stezce dolů do kotliny, kde neustále zuřila bouře Smršti, a čím blíž byli, tím výš se nad nimi tyčila. Smrákalo se. Docházelo jim jídlo, měli však dostatek vody, kterou si nabrali z pramene poblíž zničeného chrámu. Lostaře se rozpadaly boty a Perel měl měkké škorně obalené hadry. Švy na oděvech se jim pod nelítostným sluncem trhaly. Kůže praskala a železo bylo celé poďobané a pokryté rzí po příšerném průchodu chodbou Thyrllan.
Lostara byla utahaná a zničená. Věděla, že vypadá o deset let starší, než byla ve skutečnosti. Další důvod, proč byla při pohledu na Perelův hladký, svěží obličej a jeho zvláštní jasné oči střídavě vzteklá a zdrcená. Kvůli jeho svižnému kroku by ho nejradši praštila mečem naplocho po hlavě.
"Jak vůbec hodláš uniknout pozornosti bohyně, Perele?" zeptala se, když se přiblížili k písečné stěně.
Spár jen pokrčil rameny. "Mám plán. Který může, ale také nemusí fungovat."
"Takhle vypadá většina tvých plánů. Tak mi teda řekni, jakou svízelnou roli plánuješ pro mě?"
"Rašan, Thyr a Meanas," odtušil. "Věčná válka. Tomuto úlomku chodby, který máme před sebou, bohyně plně nerozumí. Není divu, protože ona sama byla na začátku nejspíš jen duchem větru. Já tomu však rozumím… tedy aspoň lépe než ona."
"Dokážeš ty vůbec někdy odpovědět srozumitelně? ‚Bolí tě nohy?' ‚Ach, chodby Mockra a Rašan a Omtose Phellack, z nichž pocházejí všechny bolesti pod kolenem -'"
"Dobře, dobře. Chci se schovat ve tvém stínu."
"Na to jsem už zvyklá, Perele. Ale měla bych tě upozornit, že stěna Smršti úplně zakrývá slunce."
"Pravda, ale stejně existuje. Jenom budu muset opatrně našlapovat. Ty pochopitelně nesmíš dělat žádné unáhlené a nečekané pohyby."
"Ve tvé společnosti, Perele, by mě něco takového ani nenapadlo."
"Aha, to je dobré. Já bych na oplátku měl upozornit tebe, že ty jsi ta, kdo trvá na udržování jistého napětí mezi námi. Které je rozhodně všechno, jen ne profesionální. Zvláštní, zřejmě se zvyšuje s každou urážkou, kterou po mně hodíš. Podivné flirtování -"
"Flirtování? Ty hlupáku. Nejradši bych byla, kdybys sebou praštil na břicho a bohyně tě zmlátila do bezvědomí, i kdyby jenom pro to uspokojení -"
"Právě o tom mluvím, má milá."
"Vážně? Takže kdybych tě celého polila vroucím olejem, řekl bys mi - mezi křikem - abych sundala hlavu z tvého -" S hlasitým cvaknutím zavřela pusu.
Perel moudře mlčel.
Naplocho? Ne, ostřím. "Nejradši bych tě zabila, Perele."
"Já vím."
"Prozatím se ale spokojím s tím, že tě budu mít ve svém stínu."
"Děkuju. Teď prostě jdi hezky pravidelným krokem. Přímo do té písečné stěny. A nezapomeň pořádně přivřít oči - nechci, aby sis poškodila ta nádherná ohnivá okénka…"

Čekala odpor, ale mohla jít bez námahy. Šest kroků v matně okrovém světě, a pak se ocitli na sežehnuté planině Raraku a mrkali v rozptýleném světle soumraku. Další čtyři kroky na spálenou skálu. Pak se otočila.
Perel se usmál a zvedl ruce dlaněmi nahoru. Stál krok za ní.
Přistoupila k němu, jednou rukou v rukavici ho chytila zezadu za hlavu, druhou sáhla mnohem níž a přitiskla své rty na jeho.
Vzápětí už ze sebe navzájem trhali šaty.
Vůbec žádný odpor.

Necelé čtyři lígy na jihozápad se náhle probudil Kalam Méchar, zalitý potem. Stmívalo se. Ještě cítil muka svých snů, třebaže jejich podstata mu unikala. Zase ta píseň… myslím. Sílí v řev, jako by chytala za hrdlo celý svět… Pomalu se posadil a trhl sebou, jak ho různě píchalo ve svalech a kloubech. Být nacpaný v úzké, tmavé puklině nevedlo k posilujícímu spánku.
A hlasy v té písni… cizí, a přece známé. Jako hlasy přátel… kteří nikdy v životě nezazpívali ani hlásku. Nic, co by uklidnilo ducha - ne, tyto hlasy propůjčovaly hudbu válce…
Zvedl měch s vodou a zhluboka se napil, aby si z úst spláchl prach. Pak chvíli prohlížel zbraně a výstroj. Než skončil, tep se mu zpomalil a přestaly se mu třást ruce.
Nemyslel si, že bohyně Smršti odhalí jeho přítomnost, pokud bude při každé příležitosti putovat stíny. A sám dobře věděl, že noc není nic jiného než stín. Předpokládal, že pokud se přes den dobře ukryje, dokáže se do tábora ša'ik dostat nepozorovaně.
Hodil si batoh na ramena a vyrazil. Hvězdy na obloze byly skrz zvířený prach stěží vidět. Raraku, přes všechnu její divokost a opuštěnost, křižovalo bezpočtu stezek. Mnohé vedly k falešným či otráveným pramenům, jiné ke stejně jisté smrti v písečných pustinách. A pod předivem stop a starých kmenových mohyl se na hřebenech vinuly zbytky pobřežních silnic, spojujících bývalé ostrovy v rozlehlé, mělké zátoce.
Kalam se rozběhl pravidelným klusem kamenitou proláklinou, kde v tvrdě udusaném jílu ležely pozůstatky půl tuctu

lodí - jejichž dřevo zkamenělo a v noci připomínalo šedé kosti. Smršť zdvihla plášť písku a odhalila pradávnou historii Raraku, dávno ztracené civilizace, které po celá tisíciletí zažily jen tmu. Celé ho to mírně znepokojovalo, jako by poušť šeptala o nočních můrách, jež mu kazily spánek.
A o té zatracené písni.
Pod nohama mu křupaly kosti mořských zvířat. Vzduch byl téměř nadpřirozeně nehybný. Dvě stě kroků před ním se terén znovu zvedal a cesta šplhala ke staré, drolící se vyvýšené silnici.
Po silnici pochodoval zástup vojáků. Hlavy v přílbách skloněné, táhli raněné kamarády, píky se kymácely a leskly i v husté tmě.
Kalam jejich počet odhadoval asi na šest stovek. Ve třetině zástupu se zvedala zástava. Na tyči byl naražený lidský hrudní koš, žebra u sebe držely kožené řemeny a uvnitř chrastily dvě lebky. Po celé délce tyče až k nosičovým bledým rukám byly připevněné parohy.
Vojáci pochodovali mlčky.
Pro mistra Kápě. Jsou to přízraky.
Asasín se pomalu narovnal. Pokračoval v cestě a vyškrábal se na silnici, kde čekal na krajnici, než vojáci pomalu projdou kolem. Na ty na kraji by si mohl sáhnout, kdyby byli z masa a kostí.
"Přišel z moře."
Kalam sebou trhl. Jazyk mu byl neznámý, ale rozuměl. Ohlédl se - proláklina, z níž právě vyšel, byla plná vody. Asi sto záběrů vesel od pobřeží plulo pět lodí. Tři z nich byly v plamenech a kolem padal popel a kusy plachet a dřeva. Ze zbývajících dvou se jedna rychle potápěla a na druhé zřejmě nebyla živá duše, jen na palubě a v ráhnoví byla vidět těla.
"Voják."
"Zabiják."
"Na této silnici je příliš mnoho přízraků, příteli. Nejsme už dost utrápení?"
"Ano, Dessimbelakis na nás vrhá stále další a další legie, a ať jich zabijeme sebevíc, první císař si najde další."
"To není pravda, Kullsane. Pět ze Sedmi ochránců už je pryč. Copak to nic neznamená? A šestý se nevzpamatuje, ne, když jsme teď vyhnali samotnou černou šelmu."
"Zajímalo by mě, jestli jsme ji opravdu vypudili z této říše."
"Jestli Bezejmenní mluví pravdu, tak ano -"
"Tvá otázka mě, Kullsane, zmátla. Copak nepochodujeme z města? Copak jsme právě nezvítězili?"
Rozhovor slábl, jak hovořící vojáci táhli dál, ale Kalam ještě zaslechl Kullsanovu pochybovačnou odpověď: "Tak proč naši cestu lemují duchové, Erethale?"
A což je ještě důležitější, dodal Kalam v duchu pro sebe, proč lemují tu mou?
Počkal, dokud poslední vojáci neprošli kolem, teprve potom na starověkou silnici vstoupil.
A na druhé straně uviděl vysokou, hubenou postavu ve vybledlém oranžovém rouše, s černými děrami místo očí. Vyschlou rukou zjevení svíralo slonovinovou hůl s vyřezanými spirálami, o niž se opíralo, jako by to bylo to jediné, co ho ještě drželo na nohou.
"Poslechni si je, duchu z budoucnosti," zachraptělo a naklonilo hlavu na stranu.
Teď to Kalam uslyšel. Duchové vojáků začali zpívat.
Asasínovi na černočerné kůži vyrazil pot. Tuhle píseň jsem už někde slyšel… ne, jenom podobnou. Variaci… "Co do Propasti… Ty, tannoský poutníku duší, vysvětli mi -"
"Poutník duší? Takové jméno získám? Je to čestný titul? Nebo uznání kletby?"
"Jak to myslíš, knězi?"
"Nejsem kněz. Jsem Tanno, jedenáctý a poslední yaraghatanský senešal, vypovězený prvním císařem za zrádné spojenectví s Bezejmennými. Věděl jsi, co udělá? Mohl to uhádnout někdo z nás? Sedm ochránců, to určitě, ale mnohem víc než to, ach ano, mnohem víc…" Přízrak váhavě vkročil na silnici a vydal se za zástupem. "Dal jsem jim píseň pro jejich poslední bitvu," zachraptěl. "Konečně jsem jim ji dal…"
Kalam se díval, jak vojáci mizí ve tmě. Když se otočil, moře bylo pryč a na dně zátoky se opět válely trosky. Zachvěl se.
Proč mám tyhle vidiny? Jsem si celkem jistý, že nejsem mrtvý… i když brzy možná budu. Jsou to předsmrtné vidiny? Slyšel o takových věcech, ale příliš jim nevěřil. Objetí mistra Kápě bylo příliš náhodné, aby ho bylo možné vevázat do přadena osudu… dokud k němu nedošlo - alespoň to mu říkala jeho zkušenost.
Zakroutil hlavou a přešel silnici a zamířil na kamenitou rovinu za ní. Před povstáním Smršti tu byly jen duny. Planina ležela o něco výš než staré mořské dno na druhé straně a o kus dál byly základy města. Protínaly je hluboké kanály a asasín rozeznával místa, kde kdysi stávaly mosty, jež se přes ně klenuly. Jen několik zdí se mu zvedalo až ke kolenům, ale některé budovy musely být pořádně velké - stejně velké jako paláce v Untě nebo Malazu. Hluboké jámy ukazovaly, kde byly vyhloubeny cisterny, v nichž se mohla sbírat mořská voda z druhé strany silnice, přefiltrovaná přes vrstvy písku a zbavená soli. Zbytky teras znamenaly množství veřejných zahrad.
Kalam brzy procházel bývalým náměstím, táhnoucím se severojižním směrem. Pod nohama měl silnou, pevnou vrstvu hliněných střepů, vyleštěných a vybělených pískem a solí. Teď jsem já jako duch, poslední, kdo kráčí po zdejších náměstích, kde všechny stěny jsou průhledné a všechna tajemství odhalena.
V té chvíli uslyšel koně. Rozběhl se k nejbližšímu úkrytu, schodišti, které kdysi muselo vést do sklepení jedné větší budovy. Dusot kopyt se blížil z jedné boční ulice na protější straně hlavní třídy. Když se objevil první jezdec, asasín se ještě víc přikrčil.
Jezdec byl Pardún. Přitáhl otěže. Byl opatrný, zbraně měl připravené. Mávl rukou. Vynořili se čtyři další pouštní válečníci a za nimi přijížděl ještě jeden, šaman, usoudil Kalam podle jeho divoké hřívy, amuletů a pláštěnky z rozedrané kozí kůže. Mračil se kolem sebe a oči se mu blýskaly, jako by mu v nich plál nějaký vnitřní oheň. Šaman vytáhl dlouhou

kost a začal jí dělat nad hlavou kruhy, pak zvedl nos a hlasitě zavětřil.
Kalam pomalu vytáhl nože z pochev.
Šaman zavrčel několik slov, otočil se ve vysokém pardúnském sedle a sklouzl na zem. Dopadl špatně, zvrtnul si kotník a chvíli jen poskakoval na jedné noze, klel a prskal. Jeho válečníci seskočili z koní o poznání půvabněji a Kalam u jednoho zachytil záblesk rychle skrytého úsměvu.
Šaman teď dupal a něco si mumlal a každou chvíli se zatahal za vlasy. V jeho pohybech Kalam rozeznal počátek obřadu. Něco asasínovi prozradilo, že tito Pardúnové nepatří k vojsku Apokalypsy. Byli příliš opatrní. Kalam pomalu vrátil otataralový nůž do pochvy a posadil se na schod, kde hodlal počkat a přihlížet.
Šamanovo mumlání získalo rytmickou kadenci. Sáhl do vaku ze sešitých kůží, který měl u pasu, a vyndal hrst malých předmětů, které začal rozhazovat kolem sebe, zatímco neustále obcházel v kruhu. Předměty byly černé a lesklé a praskaly a vybuchovaly, jako by je právě vytáhl z ohně. Z obřadního kruhu se šířil palčivý zápach.
Kalam nikdy nezjistil, zda to, co se vzápětí přihodilo, se i stát mělo. Závěr byl nepochybně plánován jinak. Temnota těžce ležící na ulici jako by vybuchla - a pak zazněl jekot. Dorazily dvě obrovské šelmy a okamžitě zaútočily na pardúnské válečníky. Jako by tu získala tvar samotná noc. Jen nepatrný lesk hladké srsti prozrazoval jejich přítomnost. Neuvěřitelně rychle se pohybovaly mezi stříkající krví a praskajícími kostmi. Šaman zavřískl, když se k němu jedna obrovská šelma přiblížila. Otočila velkou černou hlavu, otevřela tlamu a šamanova hlava v ní zmizela. Vlhké křupnutí, jak se tlama zavřela.
Ohař - Kalam si konečně uvědomil, co je šelma zač - ustoupil. Šamanovo bezhlavé tělo chvíli vrávoralo, pak dosedlo na zem.
Druhý ohař se začal krmit na mrtvých pardúnských válečnících. Nechutné křupání lámajících se kostí pokračovalo. Kalam dobře viděl, že to nejsou ohaři stínu. Byli větší, mohutnější, připomínali spíš medvěda než psa. Jak si tu tak teď plnili břicha syrovým lidským masem, pohybovali se s divokým půvabem, nezkroceným a nebezpečným. Zcela beze strachu a s vrcholným sebevědomím, jako kdyby toto cizí místo, kde se ocitli, znali stejně dobře jako vlastní loviště.
Asasínovi z nich naskočila husí kůže. Ani se nepohnul, dýchal co nejpomaleji, až se mu zpomalil i tep. Neměl jinou možnost, mohl jen čekat, až ohaři odejdou. Ti však zřejmě nijak nespěchali. Oba si lehli, štípali dlouhé kosti a drtili klouby.
Jsou pořádně hladoví, syčáci. Rád bych věděl, odkud přišli… a co budou dělat dál.
Pak jeden ohař zvedl hlavu, zavětřil a s hlubokým zavrčením se zvedl. Druhý dál ohryzával lidské koleno a náhlého pohybu svého druha si nevšímal, ani když se otočil a upřel zrak na Kalamovu skrýš.
Vyrazil rychle jako blesk.
Kalam vyletěl po sešlapaných schodech a sáhl do záhybů telaby. Nahoře se otočil, a jak se rozbíhal, hodil za sebe hrst kouřových démantů - jeho vlastní poklad, ne Iskarala Pusta.
Těsně za ním zacvakaly drápy a on se vrhl na bok a překulil se přes rameno. Ohař se prohnal místem, kde před chvílí byl. Asasín dokončil kotoul a vyskočil, přičemž se zoufale snažil vytáhnout píšťalku, kterou měl na řemínku kolem krku. Ohař na prachem pokryté dlažbě zabrzdil a při otáčce divoce kmital nohama. Pohled přes rameno Kalamovi prozradil, že druhý ohař si jich vůbec nevšímá a spokojeně pokračuje v žraní. Asasín si konečně strčil píšťalku mezi zuby. Popolezl, aby dostal rozsypané démanty mezi sebe a útočícího ohaře, a zapískal na kostěnou trubičku, jak nejsilněji mohl.
Z kamenné podlahy se zvedlo pět azalanských démonů. Tři z nich se okamžitě, bez nejmenšího váhání vrhli na bližšího ohaře a zbývající dva proběhli kolem Kalama a zamířili k ohaři na ulici. Ten konečně vzhlédl.
Jakkoliv byl Kalam zvědavý na souboj, neplýtval časem. Vyrazil k jihu, přeskakoval základové zdi, obíhal černočerné jámy a zrak upíral na návrší asi patnáct set kroků před sebou.
Štěkot, vrčení, nárazy a skřípání padajících kamenů svědčily o bitvě probíhající na hlavní třídě za ním. Omlouvám se, Stínupáne… ale nejméně jeden z tvých démonů by měl přežít a vyváznout odtamtud. V tom případě se dozvíš o nové hrozbě vypuštěné na tento svět. A zvaž tohle - jestli tu jsou dva, nejspíš jich tu bude víc.
Utíkal dál do noci, až za sebou neslyšel vůbec nic.
* * *
Večer plný překvapení. Ve stánku prodavače šperků v G'danisbanu. Na opulentní, líné večeři, kde se jeden kaleffský kupec sešel s velmi ceněnou manželkou svého stejně vysoce ceněného zákazníka. V Ehrlitanu, na shromáždění ke všemu ochotných obchodníků s masem a vrahů, plánujících zradit posluhovače Malažanů, který tajně pozval pomstychtivou flotilu admirála Noka - jež právě proplouvala Otataralové moře na cestě k hrozivému setkání s jedenácti korábymi vyslanými z Genabakis - přisluhovačem, který, jak se mělo brzy ukázat, se ráno probudí nejen zdravý, ale též s vyhlídkou na dlouhý a spokojený život. A na pobřežní karavanní stezce dvacet líg západně od Ehrlitanu bude ticho noci roztříštěno děsivým křikem - hlasitým a dlouhým, až stačil probudit jednoho starce s tvrdými pěstmi, žijícího o samotě ve věži shlížející na Otataralové moře, i když jen na chvíli, než se obrátil na druhý bok a znovu upadl do hlubokého spánku beze snů.
Na vzdálené, zcela neslyšné zapískání se bezpočet kouřových démantů, pocházejících původně od kupce na g'danisbanském tržišti, rozpadl na prach - ať byly uloženy v uzamčených truhlicích, nošeny v prstenech či přívěscích nebo spočívaly v kupeckém pokladu. A z prachu se zvedli azalanští démoni, předčasně probuzení ze spánku. Jim se to ovšem líbilo.
Všichni měli úkoly, vyžadující samotu, přinejmenším zpočátku. Bylo tudíž nezbytné rychle umlčet svědky, což azalanští démoni vykonali s potěšením. Zdatně a rychle.
Pro ty, kteří se objevili v troskách města uprostřed Raraku, kde našli dva tvory, jejichž existence se již téměř vytratila z rasové paměti démonů, však byly okamžiky následující těsně po příchodu poněkud obtížnější. Rychle začalo být zřejmé, že ohaři se svého území nehodlají vzdát.

Boj byl zuřivý a dlouhý a pro pět azalanů neskončil dobře. Démoni byli nakonec zahnáni, potrhaní a krvácející, dychtící vklouznout do nejhlubších stínů, kde by se mohli ukrýt před blížícím se dnem. Ukrýt a lízat si rány.
A v říši známé jako říše stínu seděl jistý bůh nehybně na svém nehmotném trůně. Už se vzpamatoval z šoku a horečně přemýšlel.
Přemýšlel.
* * *
Vrzání, praštění dřeva, praskající stěžeň strhávající s sebou lanoví, těžký náraz rozechvívající celé plavidlo, pak jenom zvuk kapek dopadajících na kamennou podlahu.
Řezník se s tlumeným zaúpěním zvedl. "Apsalar?"
"Jsem tady."
Jejich hlasy měly ozvěnu. Zdi a strop byly blízko - šalupa přistála v nějaké komnatě.
"Tolik pro nenápadnost," zahučel Darún pátraje v troskách po svém batohu. "Mám lucernu. Chvilku vydrž."
"Nikam se nechystám," opáčila Apsalar odněkud od zádi.
Z jejích slov ho zamrazilo, tak beznadějně zněla. Konečně našel batoh a přitáhl si ho k sobě. Prohrabával se jeho obsahem, až našel malou lucernu a pak i krabičku s troudem.
Krabička byla z Darúdžhistánu a byl v ní křemínek, železná tyčinka, knoty, zápalný prášek, lýko a dlouho hořící gel, který městští alchymisté získávali z plynem naplněných jeskyní pod městem. Vyletěly tři jiskry, než prášek se zasyčením chytil a objevil se plamínek. Přiložil k němu lýko a pak namočil knot do gelu a zapálil ho. Nakonec přenesl plamínek do lucerny.
V komnatě zazářila koule světla, takže uviděli rozdrcenou šalupu, hrubě otesané kamenné stěny a klenutý strop.
Apsalar dosud seděla u přeraženého kormidelního vesla, kam světlo lucerny dosahovalo jen slabě. Vypadala spíše jako zjevení než jako osoba z masa a kostí.
"Vidím za tebou dveře," podotkla.
Řezník se otočil a zvedl lucernu. "Dobře, aspoň nejsme v hrobce. Vypadá to na nějaký skladiště."
"Cítím prach… a písek."
Pomalu kývl a zamračil se, jak ho náhle cosi napadlo. "Pojďme se tu porozhlídnout," navrhl a začal si sbírat věci. Nezapomněl ani na luk. Když ode dveří zaslechl štěbetání, strnul a vzhlédl. V odraženém světle lucerny uviděl dvě desítky očí. Byly blízko u sebe, ale rámovaly dveře ze všech stran včetně překladu, kde, jak usoudil, viseli jejich majitelé hlavou dolů.
"Bhok'arala," poznamenala Apsalar. "Vrátili jsme se do Sedmiměstí."
"Já vím," přitakal Darún a nejradši by si odplivl. "Skoro celý poslední rok jsme strávili plahočením po té zatracené pustině, a teď jsme zpátky tam, kde jsme začali."
"Vypadá to tak. Nuže, Kvítko, líbí se ti být hračkou boha?"
Neviděl důvod jí odpovídat. Místo toho vylezl ze šalupy a zamířil ke dveřím.
Bhok'arala se s křikem rozprchli a zmizeli v tmavé chodbě. Řezník se na prahu zastavil a ohlédl se. "Jdeš taky?"
Apsalar v šeru pokrčila rameny a vykročila.
Chodba vedla rovně asi dvacet kroků, pak se stáčela doprava a podlaha byla vymletá vodou a stoupala jako rampa na další poschodí. Nebyly tu žádné komnaty ani boční chodby, až teprve kulatá místnost, v níž zapečetěné dveře lemující její obvod ukazovaly na hrobky. Mezi dveřmi takovými dveřmi byl výklenek, z něhož vedly schody.
A pod nimi se krčila známá postavička se zuby lesknoucími se v širokém úsměvu.
"Iskaral Pust!"
"Chyběl jsem ti, viď, mládenče?" Kněz stínu popolezl jako krab a naklonil hlavu. "Asi bych ho měl uklidnit - je oba. Slova na přivítanou, vřelé objetí, staří přátelé, ano, opět se sešli k velké věci. Není důležité, co hrozného se od nás bude v nadcházejících dnech a nocích žádat. Jako bych potřeboval pomoc - Iskaral Pust nežádá o ničí pomoc. Ano, mohla by být užitečná, ale zřejmě tomu není nakloněná, že ne? Nelíbí se jí to, naší milé holčině." Narovnal se a podařilo se mu něco mezi vzpřímeným postojem a přikrčením. Náhle se usmíval od ucha k uchu. "Vítejte, přátelé moji!"
Řezník k němu popošel. "Na tohle nemám čas, ty zatracená kuno -"
"Nemáš čas? Ovšemže máš, mládenče! Je třeba hodně vykonat a je hodně času na vykonání! Není to změna? Konat v chvatu? My ne. Ne, my můžeme lelkovat! Není to skvělé?"
"Co od nás Kotilion chce?" chtěl vědět Řezník a přinutil se rozevřít pěsti.
"Ty se mne tážeš, co chce Kotilion od vás? Jak to mám vědět?" Sehnul se. "Věří mi?"
"Ne."
"Ne co? Copak jsi přišel o rozum, mládenče? Tady ho nenajdeš! Ačkoliv moje žena by mohla - pořád něco pucuje a čistí - aspoň myslím, že to dělá. Třebaže se odmítá dotknout obětin - mí malí bhok'arala je samozřejmě nechávají všude, kam jdu. Již jsem si na ten zápach zvykl. Kde jsem to byl? Aha, ano, nejdražší Apsalar - neměli bychom si zaflirtovat? Jak by ta čarodějka prskala a syčela! Hi hi!"
"To bych radši flirtovala s bhok'aralem," opáčila.
"To můžeš také - nejsem žárlivý, jak jistě ráda uslyšíš, holka. V každém případě si můžeš vybírat, je jich tu spousta. Nemáte hlad? Žízeň? Doufám, že jste si přinesli vlastní zásoby. Jen nahoru po schodech, a kdyby se ptala, tak jste mě neviděli."
Iskaral Pust couvl a zmizel.
Apsalar si povzdechla. "Jeho… žena možná bude rozumnější hostitel."
Řezník se po ní podíval. O tom silně pochybuju.

KAPITOLA DVACET JEDNA
"Není smrti ve světle."

Anarmann,
Osserkův velekněz

"M
ezlové všichni do posledního," vrčel Febryl, když se se supěním belhal po prašné stezce. Na tomto světě už ho téměř nic netěšilo. Malažané. Jeho chátrající tělo. Slepé šílenství moci tak krutě prosazované bohyní Smršti. Jeho svět se vrhal do chaosu a vše, čím býval - vše, čím býval on sám - bylo lapeno v minulosti.
Ale minulost nebyla mrtvá, jen spala. Dokonalým, rozvážným oživením starých vzorů bylo lze dosáhnout znovuzrození. Ne takového, jakého se dostalo ša'ik - to byla pouhá výměna staré, poničené nádoby za novou, zdaleka ne tak poničenou. Ne, znovuzrození, jaké měl na mysli Febryl, bylo mnohem hlubšího rázu.
Kdysi sloužil svatému falah'du Enqurovi. Svaté město Ugarat a houf jeho vazalských měst se právě ocitly uprostřed obrození. Jen v Ugaratu vzkvétalo jedenáct velkých škol učenosti. Znovu byly objevovány dávno ztracené vědomosti. Květ velké civilizace se otočil ke slunci a začal se otevírat.
Mezlové a jejich neúprosné legie všechno zničili. Ugarat dobyl Dassem Ultor. Vojáci zaútočili na školy, jen aby ke svému zklamání zjistili, že jejich bohatství a texty zmizely spolu s filozofy a akademiky. Enqura, svatý ochránce města, dobře znal mezlovskou žízeň po vědomostech, císařovu žízeň po cizích tajemstvích, a nedal mu nic. Týden před příchodem malazských vojsk nařídil Febrylovi, aby zavřel školy, zabavil stovky tisíc svitků a svazků a starověké relikvie První říše i samotné učitele a učence. Z nařízení ochránce byla v ugaratském koloseu zapálena obrovská hranice a všechno bylo spáleno a zničeno. Učenci byli ukřižováni - tedy ti, kteří se v záchvatu šílenství a žalu nevrhli do ohně - a jejich těla byla naházena do jam s rozbitými relikviemi těsně za městskými hradbami.
Febryl rozkaz splnil. Byl to jeho poslední projev věrnosti, čisté, nepošpiněné odvahy. Ten strašlivý čin byl nezbytný. Enqurův vzdor byl možná největším činem odporu během celé války. Svatý ochránce za něj také zaplatil životem, když se hrůza, jež se Dassema Ultora zmocnila poté, co se o činu doslechl, změnila v příšerný vztek.
Febryl mezitím ztratil svou víru. Zůstal z něj zlomený muž. Splněním Enqurových rozkazů tak rozčílil své rodiče - oba byli vzdělaní šlechtici - že se ho rovnou zřekli. A té noci Febryl ztratil svou duši. Zdravý rozum se mu vrátil až s prvními červánky, kdy zjistil, že své rodiče zavraždil i s jejich sluhy. Že vyvolal kouzlo, které strážím servalo maso z kostí. Že po použití takové moci neuvěřitelně zestárl, že je svraštělý a zchátralý a kosti má křehké a zohýbané.
Starce, šourajícího se ráno ven z města, si nikdo ani nevšiml. Enqura po něm pátral, ale Febrylovi se podařilo svatému ochránci uniknout a zanechat ho jeho osudu.
Neodpustitelné.
Tvrdé slovo, pravda tvrdší kamene. Ale Febryl nikdy nezjistil, na který zločin se vlastně vztahuje. Na tři zrady, nebo na dvě? Bylo zničení všech těch vědomostí - pobití všech učenců a učitelů - tím, jak později prohlásili Mezlové a ostatní falah'dan - nejodpornějším činem ze všech? Dokonce odpornějším, než když T'lan Imass povstali a pobili měšťany z Arenu? Tak odporným, že Enqurovo jméno začali Mezlové i domorodci ze Sedmiměstí svorně používat jako nadávku? Tři, ne dvě?
A ta čubka všechno věděla. Znala každé tajemství. Copak nestačilo změnit si jméno, nestačilo vypadat jako sešlý stařec, když velemág Iltara, nejdůvěryhodnější Enqurův služebník, byl mladý, vysoký a toužil po mužích i ženách? Ne, ona zdánlivě bez námahy zničila všechny jeho barikády a vyplenila jámy jeho duše.
Neodpustitelné.
Nikdo, kdo znal jeho tajemství, nesměl zůstat naživu. Odmítal být tak… zranitelný. Před kýmkoliv. Dokonce i před ša'ik. Zvláště před ša'ik.
A tak musí být odstraněna. I když to znamená dohodnout se s Mezly. O Korbolo Domovi si nedělal žádné iluze. Napanova ctižádost - ať prozatím tvrdil cokoliv - sahala mnohem dál než k tomuto povstání. Ne, on si dělal nároky na říši. A někde na jihu mířil k Arenu Mallik Rel, džhistálský kněz staršího boha Maela, aby se vzdal. Pak bude předveden před císařovnu.
A potom co? Ten had oznámí neobyčejný zvrat událostí v Sedmiměstí. Korbolo Dom pracoval celou dobu v její prospěch. Nebo nějaký podobný nesmysl. Febryl si byl jistý tím, že Korbolo Dom od samého začátku usiluje o vítězný návrat do říšského stáda. Pravděpodobně i o titul vrchní pěsti Sedmiměstí. Mallik Rel pozmění svou úlohu v Pádu a v tom, co se událo vzápětí. Coltainova smrt a pobití vojska vrchní pěsti se hodí na hlavu mrtvého Pormquala. Džhistálovi to nějak projde, nebo pokud by se věci zvrtly, podaří se mu uniknout. Febryl věřil, že Korbolo Dom má v paláci v Untě své agenty - to, co se odehrávalo tady na Raraku, bylo jen chvěním na mnohem větší pavučině.
Já ale nakonec zvítězím. I kdybych se prozatím musel tvářit, že souhlasím. Nakonec mé podmínky přijal - samo sebou to byla lež - a já na oplátku přijmu ty jeho - další lež, přirozeně.
Vyšel z města a nyní byl na území větší oázy, v jejímž středu město stálo. Stezka se zdánlivě již dlouho nepoužívala, byla rozpukaná, plná spadaných palmových listů a prázdných tykví. Febryl věděl, že jeho neopatrný průchod tuto iluzi zničí, ale bylo mu to jedno. Vždyť to napraví Korbolovi vrahové. Bude to přece i pro jejich ochranu.
Prošel zatáčkou a vstoupil na místo obklopené nízkými kameny. Kdysi tu bývala studna, ale dávno ji zasypal písek. Uprostřed stál lstivý Kamist Reloe, v kapuci a se čtyřmi Korbolovými asasíny za sebou.
"Jdeš pozdě," zasyčel Kamist Reloe.
Febryl pokrčil rameny. "Vypadám jako čiperné hříbě? Začal jsi už s přípravami?"

"O této věci víš všechno ty, Febryle, ne já."
Febryl sykl a mávl svraštělou rukou. "Na tom nezáleží. Pořád máme čas. Tvá slova mi připomínají jen to, že musím strpět hlupáky -"
"V tom nejsi sám," odsekl Kamist Reloe.
Febryl se přibelhal blíž. "Cesta, po které se vydají tví… služebníci, je dlouhá. Smrtelníci na ni nevstoupili od časů První říše. Nejspíš bude hodně zrádná -"
"Dost varování, Febryle," štěkl Kamist Reloe a bylo poznat, jaký má strach. "Stačí jen, když cestu otevřeš. Víc od tebe nežádáme - nikdy jsme nic jiného nežádali."
"Potřebuješ víc než to, Kamiste Reloe," opáčil Febryl s úsměvem. "Chceš, aby tihle hlupáci šli naslepo? Bohyně byla kdysi duch -"
"To není tajemství."
"Možná, ale jaký duch? Možná si myslíš, že ten, jenž se vozí na pouštních větrech. Ale mýlíš se. Duch kamene? Písku? Ne, žádný z těch." Mávl rukou. "Rozhlédni se kolem sebe. Raraku drží kosti bezpočtu civilizací vedoucích až zpátky k První říši, k říši Dessimbelakise. A ještě dál - pravda, většina stop je zničena, ale některé zůstaly, i kdyby jen pro oči těch, kdo je uvidí… a pochopí." Dokulhal k jednomu z kamenů v kruhu a snažil se skrýt, jak ho bolí přepracované kosti. "Kdybys odhrabal trochu písku, Kamiste Reloe, zjistil bys, že tyto kameny jsou ve skutečnosti menhiry vyšší než my všichni. A na bocích mají zvláštní vzory z rýh a dolíčků…"
Kamist se pomalu otočil a přimhouřenýma očima si prohlížel vyčnívající kameny. "T'lan Imass?"
Febryl kývl. "Dessimbelakisova První říše, Kamiste Reloe, nebyla první. Ta patřila T'lan Imass. Je pravda, že v ní bylo jen málo, co bychom my považovali za… říšské. Žádná města. Žádné rytí v hlíně a sázení obilí nebo zavlažování. A její vojska byla nemrtvá. Pochopitelně měla trůn, na němž měl sedat smrtelník - z rasy potomků T'lan Imass. Člověk. Žel, lidé na říši nahlížejí… jinak. A do jejich vize T'lan Imass nepatří. Tak došlo ke zradě. A k válce. Střet nebyl vyvážený, ale T'lan Imass váhali zničit své smrtelné děti. Proto odešli -"
"Jen aby se vrátili, když se rozbila chodba," dodal Kamist Reloe tiše. "Když s obřadem převtělenců a d'iversů vypukl chaos." Znovu se podíval na Febryla. "Duch bohyně je… byl… T'lan Imass?"
Febryl pokrčil rameny. "Existovaly texty - zapsané na vypálené hlíně - z kultu pocházejícího z První říše, jejichž kopie přežily až do pádu Ugaratu. Těch několik T'lan Imass, které se lidem podařilo zničit, když proti nim povstali, bylo pohřbeno na posvátných místech. Místech, jako je toto, Kamiste Reloe."
Ale mág zavrtěl hlavou. "Ona je příliš zuřivá. Takový vztek T'lan Imass neodpovídá -"
"Pokud k tomu nemá důvod. Možná vzpomínky na zradu ze svého smrtelného života. Rána mohla být příliš hluboká, aby ji obřad Tellann zacelil." Febryl pokrčil rameny. "Na tom nezáleží. Duch je T'lan Imass."
"Je trochu pozdě na to, abys nám odhalil takové věci," zavrčel Kamist Reloe a otočil se, aby si mohl odplivnout. "Váže ji ještě obřad Tellann?"
"Ne. Ty řetězy zpřetrhala už dávno a získala zpět svou duši - tajemstvím Raraku jsou dary života a smrti, prvopočáteční jako samo bytí. Vrátily jí vše, oč přišla - možná se z nich znovu zrodil i její vztek. Raraku, Kamiste Reloe, zůstává největší záhadou ze všech, protože má vlastní vzpomínky… na moře, na samotné vody života. A vzpomínky znamenají moc."
Kamist Reloe si přitáhl plášť k hubenému tělu. "Otevři cestu."
A až to pro tebe a tvé mezlovské přátele udělám, velemágu, budeš mi zavázán. Sedmiměstí bude osvobozeno. Malazská říše se o ně přestane zajímat a naše civilizace znovu pokvete…
Postavil se doprostřed kamenného kruhu a zvedl ruce.

Něco se blížilo. Zvířeckého, obdařeného nezkrotnou mocí. A jak se to blížilo, L'orikův strach sílil. Staré války… takový pocit to je, znovuzrozené nepřátelství, nenávist odolávající zubu času. A i když cítím, že předmětem toho hněvu není žádný ze smrtelníků ve městě uprostřed oázy, pravdou je, že… tomu prostě všichni stojíme v cestě.
Potřeboval zjistit víc. Ale netušil, kterou cestou se má vydat. Sedmiměstí bylo zemí úpící pod neviditelnými břemeny. Bylo pokryto ztvrdlými vrstvami, jejichž tajemství nebylo snadné odhalit, zvláště na Raraku.
Seděl se zkříženýma nohama ve svém stanu, hlavu skloněnou, a usilovně přemýšlel. Smršť ještě nikdy nebyla tak rozzuřená, což ho dovedlo k podezření, že se malazské vojsko blíží, že konečný střet vůlí nadejde již brzy. Šlo tu vlastně o sbíhání. Ostatní mocnosti uvázly v jeho proudech a byly vlečeny neúprosnou silou.
A pod tím vším šeptaná píseň…
Měl by uprchnout. Vzít s sebou Felisín - a taky asi Heborika. Co nejdřív. Ale zatím ho tu zdržovala zvědavost. Vrstvy praskaly, pravda postupně vycházela na světlo a on ji pozná. Přišel jsem na Raraku, protože jsem tady cítil přítomnost svého otce… někde blízko. Možná už je pryč, ale byl tu a nedávno. Šance, že najdu jeho stopu…
Královna snů říkala, že Osrik je ztracen. Co to znamená? Jak? Proč? Prahl po odpovědích na tyto otázky.
Kurald Thyrllan se zrodila z násilného činu, z roztříštění noční tmy. Starší chodba se od té doby rozvětvila do mnoha směrů a jako Thyr se natahovala až ke smrtelníkům. A předtím se objevila v převleku za životodárný oheň Tellann.
Přítomnost Tellann byla tady v Sedmiměstí silně cítit, sice hluboko zasypaná a nejasná, přesto však všudypřítomná, kdežto Kurald Thyrllan byla pokřivena a poničena při rozbití své sesterské chodby. Do Thyrllan neexistoval žádný snadný přístup, jak L'orik dobře věděl.
Tak dobrá. Zkusím Tellann.
Povzdechl si a pomalu se zvedl. Pochopitelně tu hrozilo velké nebezpečí. Přehodil si vybledlou telabu přes ruku a přistoupil k truhlici u postele. Dřepl si a přejel nad ní rukou, aby dočasně zrušil ochranná kouzla, než zvedne víko. Liosanská zbroj, bílý smalt plný rýh a zubů. Přilbice s hledím ze stejného materiálu, kožená vycpávka přes oči a tváře

proložená černými kroužky. Lehký, úzký obouruční meč s dlouhým, zužujícím se hrotem, v pochvě ze světlého dřeva. Oblékl si zbroj včetně přilbice, přehodil si přes sebe telabu a nasadil kapuci. Následovaly i kožené rukavice a opasek s mečem. Pak se zarazil. Nesnášel boj. Na rozdíl od svých liosanských příbuzných odsuzoval zbrklý úsudek, prosazování nemilosrdně vymezeného světonázoru, nepřipouštějícího žádné nejasnosti. Nevěřil, že řád lze zaručit ostřím meče. Konečnost ano, ale konečnost byla cítit nezdarem.
Nejhořčí příchuť měla nezbytnost, avšak neviděl jinou možnost, a tak bude muset její chuť snášet. Znovu bude muset vyjít ven, projít táborem a opatrně používat své síly, aby si ho nevšimli smrtelníci a zároveň aby unikl pozornosti bohyně. Prudkost jejího hněvu mu byla největším spojencem, bude se na ni muset spolehnout.
Vydal se na cestu.

Když L'orik dorazil k Toblakajovu palouku, slunce bylo karmínovou šmouhou za závojem zvířeného písku a do jeho západu zbývalo ještě celé zvonění. Felisín spala ve stínu plachty, již natáhli mezi tři tyče naproti vyřezávaným stromům, a L'orik se rozhodl, že ji nechá odpočívat. Jen se pobaveně podíval na dvě teblorské sochy a postavil se před sedm kamenných tváří.
Jejich duchové byli dávno pryč, pokud zde vůbec kdy byli přítomni. Záhadní T'lan Imass, kteří byli Toblakajovými bohy. A kdosi z nich vynutil souhlas, takže místo bylo zasvěceno někomu jinému. Zůstala však puklina, snad stopa po krátké návštěvě. Doufal, že bude stačit, aby tudy dokázal proniknout do chodby Tellann.
Vypustil svou moc, poslal ji do pukliny a rozšiřoval ji, až mohl projít -
Na blátivou pláž na břehu ohromného jezera. Zapadl do bláta až po kotníky. Z pobřeží se vznesla mračna hmyzu a zarojila se kolem něj. L'orik se zastavil a vzhlédl k zatažené obloze. Bylo parno jako pozdě na jaře.
Jsem na špatném místě… nebo ve špatném čase. Tohle je nejdávnější vzpomínka Raraku.
Obrátil se k pevnině. Bažinatá rovinka pokračovala asi dvacet kroků a rákosí se vlnilo v mírném vánku. Za ní se táhla savana. Obzor ohraničoval nízký hřeben tmavších kopců. Z trávy vyrůstalo několik majestátních stromů plných ukřičených bělokřídlých ptáků.
Jeho pozornost upoutal pohyb v rákosí. Když se vynořila zvířecí hlava následovaná mohutnými plecemi, sáhl po meči. Hyena, jaké se vyskytovaly západně od Arenu a vzácněji v Karašiméši, ale tahle byla velká jako medvěd. Zvedla širokou, tupou hlavu, zavětřila a přimhouřila oči. A vykročila.
L'orik vytáhl meč z pochvy.
Jak čepel zasyčela, zvíře se zvedlo, uskočilo doleva a zmizelo v rákosí. Jeho útěk mohl sledovat díky kymácejícím se stonkům, pak se znovu vynořilo nahoře na svahu.
L'orik vrátil zbraň do pochvy. Vykročil, hodlaje jít po cestě, kterou hyena vyšlapala v rákosí, a po čtyřech krocích narazil na ohryzané pozůstatky. Byly již v hodně pokročilém stadiu rozkladu a údy hyena rozházela po okolí, takže velemágovi chvíli trvalo, než pochopil, komu tělo původně patřilo. Usoudil, že mrtvola je lidského původu. Vysoká jako člověk, ale na zbytcích kůže byla vidět hustá, jemná srst. Tělo bylo po pobytu ve vodě nafouknuté, což ukazovalo na smrt utopením. Po chvilce pátrání našel hlavu. Dřepl si a dlouho se nehýbal.
Šikmé čelo, pevná spodní čelist bez brady, nadočnicové oblouky tak silné, že nad hlubokými očními důlky vytvářely jednolitý hřeben. Na lebce ještě lpěly vlasy, o něco delší než chlupy na těle, tmavě hnědé a vlnité.
Spíš jako lidoop než T'lan Imass… lebeční klenba je také menší. A přece byl mnohem vyšší postavy, proporce má téměř lidské. Co to mohlo být za člověka?
Nebyly tu ani stopy po oděvu či ozdobách. Tvor - samec - zemřel nahý.
L'orik se narovnal. Viděl, kudy běžela hyena, a vydal se po jejích stopách. Hyena nebyla nikde k vidění a L'orika napadlo, jestli ještě utíká. Zvláštní reakce, usoudil, kterou si neuměl nijak vysvětlit.
Neměl žádný konkrétní cíl, dokonce si ani nebyl jistý, zda to, co hledá, je tady. Tohle nakonec nebyla Tellann. Vlastně narazil na to, co leželo pod Tellann, jako by Imassové při volbě svých posvátných míst byli přitahováni k ještě starší moci. Už pochopil, že Toblakajův palouk čerstvě neposvětil ani obří válečník, ani T'lan Imass, jež uctíval jako své bohy. Na samém počátku místo patřilo Raraku, přírodní síle, kterou země vlastnila, a on pronikl až na samý jeho začátek. Ale prorazil jsem sem, nebo jsem sem byl vtažen?
Na hřebeni po jeho pravici se objevilo stádo velkých zvířat a země se zachvěla, jak zvířata zrychlila v záchvatu paniky.
L'orik zaváhal. Zvířata sice neběžela k němu, ale on dobře věděl, že takové splašené stádo může zamířit kamkoliv.
Zvířata však náhle odbočila pryč od něj. Byla dost blízko, aby rozeznal, jak vypadají. Podobala se divokým turům, byla však větší a měla krátké rohy nebo parohy. Srst měla světle hnědou s bílými skvrnami a dlouhou černou hřívu.
Říkal si, co je asi polekalo, a zadíval se na hřeben, kde se poprvé objevila. Přikrčil se a srdce se mu rozbušilo.
Sedm ohařů, černých jako půlnoc, velikostí odpovídajících divokému parohatému skotu. S nedbalou nadutostí klusali po hřebeni. A kolem nich, jako šakalové kolem tlupy lvů, se hnala zhruba dvacítka pololidských tvorů podobných tomu, jehož našel na břehu. Očividně hráli podřízenou úlohu, jen paběrkovali po šelmách. Jejich spolupráce musela poskytovat nějaké vzájemné výhody, třebaže si L'orik nedokázal představit, co by na tomto světě mohlo černé ohaře skutečně ohrozit.
Ani na chvíli nezapochyboval, že sem ohaři nepatří.
Vetřelci. Cizinci, jimž se ve zdejší říši nemůže nic postavit. Jsou vládci… a vědí to.
Pak uviděl, že strašlivé šelmy sledují další pozorovatelé. Tři K'Chain Che'Malle. Těžké čepele na pažích prozrazovaly, že několik set kroků za ohaři klušou lovci K'ell. Oči upírali na vetřelce - kteří si jich na oplátku nevšímali.
Ani oni sem nepatří, pokud jsou vzpomínky mého otce v této věci přesné. Několik měsíců byl hostem Dlouhého vlasu v Měsíčním Kameni a pátral po jeho záhadách. Ale města K'Chain Che'Malle leží na vzdálených kontinentech. Možná sem dorazili teprve nedávno při hledání míst pro své kolonie… a zjistili, že jejich nadvláda je ohrožena.

Pokud si ohaři L'orika všimli, nedali to nijak najevo. Stejně tak pololidé. Velemág se za nimi díval, dokud se mu neztratili z očí.
Lovci K'ell se zastavili, opatrně se rozestoupili a pomalu se blížili k místu, kde zmizeli ohaři. Osudová chyba.
Z kotliny za hřebenem vyletěly černé šmouhy. Lovci K'ell se náhle ocitli v obklíčení. Rozmáchli se meči, ale jakkoliv byli rychlí, v okamžení byli dva ze tří na zemi, hrdla a břicha rozervaná. Třetí vysoko vyskočil a dobře dvacet kroků letěl vzduchem, než dopadl a rovnou se rozběhl.
Ohaři ho nepronásledovali, jen očichávali mrtvé K'Chain Che'Malle. Pololidé dorazili a řičeli a štěkali a několik samců vylezlo na zdechliny, poskakovalo a mávalo rukama.
L'orik usoudil, že konečně pochopil, proč K'Chain Che'Malle nikdy nezaložili kolonie na tomto kontinentě. Ještě chvíli se díval, jak se ohaři a pololidé motají kolem zabitých, pak se opatrně vydal zpátky k jezeru. Už se blížil k rákosí, když se ještě ohlédl přes rameno. Sedm ohařů upřeně hledělo jeho směrem. Dva se pomalu rozběhli k němu a po chvíli váhání se zbývajících pět rozestoupilo a připojilo se k nim.
Ach…
Náhle byl klidný. Věděl, že jako by už byl mrtvý. Nebude mít čas otevřít chodbu, aby se mohl vrátit do svého vlastního světa - což v žádném případě nehodlal udělat, protože by tím ohařům otevřel cestu - nedovolím, aby dorazili do oázy, poněvadž to by byl zločin, který nechci mít na svědomí. Lepší je zemřít tady a teď. Příhodný trest za mou věčnou zvědavost.
Ohaři nespěchali tak, jako když zaútočili na lovce K'ell, jako by poznali, že je L'orik ve srovnání s nimi slabý.
Zaslechl za sebou šplíchání vody a otočil se. Zorné pole mu vyplnil drak letící nízko nad hladinou - tak rychle, že za sebou zvedal tříštící se vlnu - s roztaženými spáry. Ještě si stačil zakrýt rukama hlavu, a už se kolem něj jako klec sevřely šupinaté prsty a zvedly ho ze země.
Krátce zahlédl ohaře prchající z drakova stínu - z dálky bylo slyšet poštěkávání a jekot pololidí - a pak už jen mezi dvěma prsty viděl bílé dračí břicho.
Drak ho nesl daleko, přes moře k ostrovům, kde stála zavalitá věž s plochou střechou, dost širokou, aby na ni mohl drak s doširoka roztaženými křídly dosednout.
Drápy se otevřely a L'orik se skutálel na rozryté, poškrábané kameny. Skončil u nízké zídky lemující střechu a pomalu se posadil. A jen zíral na zlatobílého draka s jiskřivýma očima, které se na něj upíraly, jak věděl, vyčítavě. Velemágovi se podařilo pokrčit rameny.
"Otče," řekl, "hledal jsem tě."

Osrik moc nedal na nábytek a výzdobu. Komnata pod střechou byla holá, na podlaze se válel trus hnízdících vlaštovek. L'orik se opíral o zeď, paže zkřížené, a díval se, jak jeho otec přechází sem a tam. Vzhledem byl čistokrevný Liosan, vysoký, bílý jako sníh, dlouhé, zvlněné vlasy měl jako stříbro se zlatými pramínky. V očích mu plál vnitřní oheň, jehož odstín odpovídal jeho vlasům, stříbrný, se zlatavými záblesky. Na sobě měl jednoduchý oděv ze šedé kůže a meč u jeho pasu byl úplně stejný jako ten L'orikův.
"Otče. Královna snů si myslí, že jsi ztracen," řekl po chvíli.
"To jsem. Nebo spíš, byl jsem. A i nadále zůstanu."
"Ty jí nevěříš?"
Osrik si syna prohlédl, než řekl: "Ovšemže jí věřím. A jelikož nic neví, mohu jí věřit o to víc. Co tady děláš?"
Občas je toužení lepší než skutečnost. L'orik si povzdechl. "Nejsem si ani jistý, kde jsem. Já… hledal pravdu."
Osrik zabručel a zase začal přecházet. "Prve jsi říkal, že hledáš mě. Jak jsi přišel na mou stopu?"
"Tak to nebylo. Hledal jsem tě, ehm, jaksi všeobecně. Tentokrát jsem šel po někom jiném."
"Chtěl ses nechat zabít."
L'orik kývl. Rozhlédl se kolem sebe. "Ty tu žiješ?"
Jeho otec udělal obličej. "Jsi všímavý. Nebetvrze K'Chain Che'Malle vždycky přilétají od severu, nad vodou."
"Nebetvrze… jako třeba Měsíční Kámen?"
Přimhouřené oči, kývnutí. "Ano."
"Na cestu, která tě zavedla sem, ses vydal v létající pevnosti Dlouhého vlasu. Co jsi odhalil, že to tisteandijskému pánovi noci uniklo?"
Osrik frkl. "Jenom to, co má přímo pod nohama. Měsíční Kámen nese stopy poškození, průlomu. Taky zabíjení. Nicméně několik nebetvrzí přežilo přinejmenším natolik dlouho, aby se mohly vydat na cestu domů. Na sever, přes ledová pole. Věděl jsi, že ledovec, v němž Měsíční Kámen uvízl, se svou kořistí urazil dobře tisíc líg? Tisíc líg, L'oriku, než o něj na severu Laederonské plošiny zakopl Dlouhý vlas."
"Chceš říct, že Měsíční Kámen byl původně jedna z těch nebetvrzí, jaké přilétají sem?"
"Byl. Za dobu, co jsem tady, přiletěly tři. Degaroty žádná nepřežila."
"Koho?"
Osrik se zastavil a podíval se na syna. "Ohaře noci. Sedm šelem, s nimiž Dessimbelakis uzavřel dohodu - jestlipak Bezejmennými ta příšerná dohoda pořádně neotřásla? Sedm šelem, L'oriku, které daly jméno Sedmiměstí, ačkoliv na to se již docela zapomnělo. Sedm Svatých měst naší doby nemá s těmi původními pochopitelně už nic společného. Zachovala se jen číslovka."
L'orik zavřel oči a opřel se hlavou o vlhký kámen za sebou. "Degarotové. Co se s nimi stalo? Proč jsou tady a ne tam?"
"Nevím. Má to asi něco společného s bouřlivým pádem První říše."
"Co je tohle za chodbu?"
"Vůbec to není chodba, L'oriku. Vzpomínka. A brzy skončí, myslím, protože se… smršťuje. Zaletíš na sever a do večera

před sebou uvidíš stěnu nicoty."
"Vzpomínka? Čí?"
Osrik pokrčil rameny. "Raraku."
"Mluvíš, jako by ta poušť byla živá, jako by to byla entita."
"A není?"
"Ty tvrdíš, že je?"
"Ne, to neříkám. Já se jen ptal - copak jsi odtamtud právě nedorazil?"
L'orik otevřel oči a zadíval se na otce. Jsi pořádně otravný chlap. Není divu, že Anomander Dlouhý vlas ztratil trpělivost. "A co ti pololidé, kteří běželi s degaroty?"
"Malebný obrat, nemyslíš? Jediní, které si degarotové ochočili. Většina učenců ve své nadutosti věří, že lidé si ochočili psy, ale je docela dobře možné, že tomu bylo právě naopak, alespoň na počátku. Kdo běžel s kým?"
"Ale ti tvorové vůbec nejsou lidé. Nejsou to ani Imassové."
"Ne, ale jednoho dne budou. Viděl jsem jiné, běhali za vlčími smečkami. Vzpřímený postoj jim dává větší rozhled, což je cenný doplněk lepšího vlčího sluchu a čichu. Pozoruhodné spojení, ale velí tomu vlci. To se časem změní… ale těžko pro ty, kteří slouží degarotům."
"Proč?"
"Protože se má něco stát. Tady v této polapené vzpomínce. Jenom doufám, že se mi dostane výsady vidět to, než se tento svět docela ztratí."
"Nazval jsi degaroty ‚ohaři noci'. Jsou to tedy děti Matky noci?"
"Oni nejsou ničí děti," zavrčel Osrik a potřásl hlavou. "Jsou nocí cítit, ale abych řekl pravdu, nemám nejmenší tušení, co jsou zač. Připadá mi to jako vhodné jméno. ‚Degarot' v tisteandijštině."
"No, pak by to znělo dera'tin'džegarot," podotkl L'orik.
Osrik se na syna zadíval. "Tolik se podobáš matce," povzdechl si. "Je div, že jsme se navzájem nesnesli? Třetí den, vždy třetí den. Z těch třetích dnů jsme mohli udělat celý život. Euforie, pak útěcha, pak vzájemné opovržení. Jeden, dva, tři."
L'orik odvrátil zrak. "A pro svého jediného syna?"
Osrik zabručel: "Spíš tři zvonění."
L'orik vstal a oprášil si ruce. "Tak dobře. Asi budu potřebovat tvou pomoc, abych se mohl vrátit na Raraku. Ale možná bys chtěl vědět něco o Liosanech a Kurald Thyrllan. Tví lidé a jejich říše ztratili svého ochránce. Modlí se za tvůj návrat, otče."
"A co tvůj zmok?"
"Zabili ho T'lan Imass."
"Tak si," poradil mu Osrik, "najdi jiného."
L'orik sebou trhl a zamračil se. "To není tak snadné! A vůbec, copak ty se za Liosany necítíš nijak zodpovědný? Oni tě přece uctívají, zatraceně!"
"Liosanové uctívají sami sebe, L'oriku. Já byl náhodou příhodná figurka. Kurald Thyrllan možná vypadá zranitelná, ale není."
"A co jestli jsou ti degarotové opravdu služebníci noci? Trváš pořád na svém, otče?"
Osrik mlčky zamířil ke dveřím. "Všechno je to její chyba," zamumlal cestou.
L'orik za ním vyšel ven. "Tahle… pozorovací věž je jaghutská?"
"Ano."
"A kde jsou Jaghuti?"
"Na západě, na jihu, na východě. Tady ale ne - žádného jsem neviděl."
"Ty vlastně nevíš, kde jsou, viď?"
"Nejsou v této vzpomínce, L'oriku. Tak je to. Teď ustup."
Velemág zůstal vzadu a díval se, jak se jeho otec popouští do dračí podoby. Náhle tu bylo silně cítit koření, a Osrik se L'orikovi před očima rozmazal. Stejně jako Anomander Dlouhý vlas, i Osrik byl víc drak než co jiného. Byli pokrevní příbuzní, byť ne spřízněné duše. Kéž bych tomuto muži dokázal porozumět, je to můj otec. Královno mě vem, kéž bych ho uměl mít rád. Popošel blíž. Drak zvedl tlapu.
L'orik se zamračil. "Radši bych se ti vezl na zádech, otče -"
Ale drak už natáhl šupinatou pracku a uchopil ho. Rozhodl se takové nedůstojné zacházení strpět mlčky.

Osrik letěl k západu a sledoval pobřeží. Zanedlouho se před nimi objevil les a břeh ustoupil k severu. Vítr svištící mezi drakovými prsty byl nejdřív studený, pak přímo mrazivý. Země dole začala stoupat, listnaté lesy na úbočích hor se změnily v jehličnaté. Pak se objevil sníh, natahující se jako zamrzlé řeky do roklí a soutěsek.
Z budoucnosti si na žádné hory odpovídající těm pod sebou nepamatoval. Možná je tato vzpomínka mylná, jako tolik jiných.
Osrik začal klesat - a L'orik uviděl rozlehlou bílou prázdnotu, jako by byly hory zvedající se před nimi úhledně rozťaty vejpůl. Blížili se ke kraji.
Drak mířil ke zhruba rovnému zasněženému pruhu. Na jižní straně dolů spadal útes. Na severu… matné zapomnění.
Osrik roztáhl křídla, až se zvedla oblaka prašanu, a chvíli jen visel ve vzduchu, než L'orika pustil.
Velemág přistál ve sněhu, který mu sahal po pás. S kletbou se přesunul na pevnější půdu a obrovský Osrik se s křupáním usadil na druhé straně, kde rychle přijal svou liosanskou podobu. Když popošel blíž, bílé vlasy mu vlály ve větru.

U kraje vzpomínky ležela… stvoření. Některá se ještě pohybovala. Osrik k nim zamířil hlubokým sněhem a cestou vykládal: "Občas sem propadnou nějací tvorové. Podobné najdeš podél celého kraje. Většina z nich zemře rychle, ale někteří vydrží."
"Co jsou zač?"
"Většinou démoni."
Osrik nepatrně změnil směr a popošel k jednomu tvorovi, z něhož stoupala pára. Měl čtyři končetiny. Drápy škrábal v břečce kolem sebe. Otec a syn se před ním zastavili. Byl velký jako pes, původem plaz, se čtyřma rukama podobnýma rukám opice. Měl širokou, plochou hlavu s velkou tlamou, dvě štěrbiny chřípí a čtyři vlahé, mírně vypoulené oči v kosočtverečném postavení, se svislými zorničkami, v drsné záři slunce a sněhu kupodivu roztažené.
"Tenhle by se hodil ke Kurald Thyrllan," poznamenal Osrik.
"Jaký démon to je?" chtěl vědět L'orik s pohledem upřeným na tvora.
"Nemám tušení," přiznal Osrik. "Sáhni si na něj. Zjistíš, jestli je svolný."
"Pokud vůbec dokáže myslet," zamručel L'orik a dřepl si.
Slyšíš mě? Rozumíš mi?"
Čtyři oči zamrkaly. A démon odpověděl. "Čaroděj. Vyhlášení. Poznání. Řekli nám, že přijdeš, ale tak brzy? Řečnické."
Já nejsem odsud, vysvětloval L'orik. Myslím, že umíráš.
"Takové to je? Zmatek."
Chtěl bych ti nabídnout jinou možnost. Máš jméno?
"Jméno? To žádáš. Zkoumání. Ovšem. Pochopení. Spolupráce, spoutání duší. Moc tvoje, moc moje. Výměnou za můj život. Nevyrovnaná výměna. Postavení bez vlivu."
Stejně tě chci zachránit. Vrátíme se do mého světa… na teplejší místo.
"Teplejší? Přemýšlím. Aha, vzduch, který mi nekrade sílu. Zvažuji. Zachraň mě, čaroději, a pak si promluvíme o spojenectví."
L'orik kývl. "Dobře tedy."
"Dohodnuto?" zeptal se Osrik.
Jeho syn se narovnal. "Ne, ale půjde s námi."
"Bez spoutání nebudeš mít nad tím démonem žádnou moc, L'oriku. Jakmile se vrátíte na Raraku, mohl by se docela dobře obrátit proti tobě. Lepší bude pokračovat v pátrání, najdeme si poddajnějšího tvora."
"Ne. Zkusím to s tímhle."
Osrik pokrčil rameny. "Jak chceš. Musíme se vydat k jezeru, kde ses objevil."
L'orik se díval, jak jeho otec odchází a znovu se popouští do dračí podoby.
"Eleintl" zvolal démon ve velemágově mysli. "Žasni. Tvůj společník je Eleintl"
Můj otec.
"Tvůj otec? Vzrušená radost! Dychtivost. Jsem Ropušník, zrozený ze slatinové snůšky o dvacátém období noci. Hrdý. Sám jsem zplodil třicet jednu snůšku -"
A jak ses, Ropušníku, ocitl tady?
"Náhlá zasmušilost. Jeden skok přespříliš."
Drak se přiblížil.

Ropušník se odplazil na teplý písek. L'orik se obrátil, ale brána se již zavírala. Tak našel svého otce, a loučení bylo stejně odměřené jako přivítání. Nebyla to lhostejnost. Spíš… roztržitost. Osrik se zajímal jen o Osrika. O vlastní zájmy. Teprve teď L'orika napadaly tisíce otázek, které mu měl položit.
"Lítost?"
L'orik se podíval na démona. "Už se vzpamatováváš, Ropušníku? Já jsem L'orik. Probereme teď naši spolupráci?"
"Cítím syrové maso. Mám hlad. Jíst. Pak mluvíme. Důkladně."
"Jak si přeješ. S tím masem… najdu ti něco vhodného. Jsou tu však pravidla ohledně toho, co můžeš a co nesmíš zabít."
"Vysvětli mi je. Opatrnost. Ne přání urazit. Ale hlad."
"Půjdu…"
* * *
Tak dlouho ji poháněla pomstychtivost, a teď, během několika dní, se ocitne tváří v tvář své sestře, aby hru dohrály do konce. Byla to krutá hra, ale pořád jen hra. Ša'ik věděla, že doslova všechny představitelné výhody jsou na její straně. Legie Tavore byly nezkušené, území patřilo ša'ik, její vojsko Apokalypsy tvořili veteráni z povstání a měli i početní převahu. Bohyně Smršti čerpala sílu ze starší chodby - jak si konečně uvědomila - možná ne čistou, ale imunní či odolnou vůči účinkům otataralu. Tavore měla jen dva na duchu zlomené záchlumské zaklínače, kdežto ša'ik měla čtyři velemágy a dvě desítky šamanů, čarodějek a kouzelníků, včetně Fayelle a Henaras. Vcelku vypadala porážka nemožná. A přece byla ša'ik vyděšená. Seděla sama uprostřed velkého stanu, jenž byl jejím palácem. Ohřívadla vedle trůnu pomalu vyhasínala a ze všech stran se blížily stíny. Chtěla utéci. Hra byla příliš tvrdá, příliš nebezpečná. Výhra byla studená - mrazivější, než si uměla představit. Pomstychtivost je zbytečný cit, a já přesto dovolila, aby mne pohltila. Dala jsem ji bohyni jako dar.
Útržky jasného myšlení se vytrácely, vadly jako květiny v zimě, jak ji bohyně Smršti svírala ve stále těsnějším sevření. Má sestra mě vyměnila za důvěru císařovny, aby Laseen přesvědčila o své věrnosti. Vše sloužilo její ctižádosti. A odměnou jí byla hodnost pobočnice. Taková jsou fakta, taková je chladná pravda. A já na oplátku vyměnila svou svobodu za moc bohyně Smršti, abych se mohla sestře oprávněně pomstít.

Lišíme se vůbec nějak?
Útržky jasného myšlení ji však nikam nedovedly. Mohla klást otázky, ale zřejmě nedokázala hledat odpovědi. Mohla činit prohlášení, ale ta působila podivně prázdným dojmem, neměla žádný význam. Cosi jí bránilo přemýšlet.
Proč?
Další otázka, o níž věděla, že na ni nenajde odpověď, dokonce se ani nebude namáhat odpověď hledat. Bohyně nechce, abych přemýšlela. Aspoň něco pochopila.
Vycítila, že někdo přichází, a vydala tichý rozkaz strážím - Mathokovým vybraným válečníkům - aby návštěvníkovi dovolili projít. Závěsy ve vchodu do komnaty se rozhrnuly.
"Je dost pozdě na někoho tak starého, jako jsi ty, Bidithale," podotkla ša'ik. "Měl bys odpočívat a připravovat se na bitvu."
"Existuje mnoho bitev, vyvolená, a některé již začaly." Ztěžka se opíral o hůl a s lehkým úsměvem na svraštělých rtech se rozhlížel kolem. "Uhlíky vyhasínají," podotkl.
"Myslela bych si, že se ti houstnoucí stíny budou líbit."
Stiskl rty a pokrčil rameny. "Nejsou moje, vyvolená."
"Že ne?"
Stiskl rty ještě víc. "Nikdy jsem nebyl knězem Meanas."
"Ne, tady to byla Rašan, přízračné dítě Kurald Galain… nicméně chodba, kterou si vybrala, byla stejně chodbou stínu. Oba dobře víme, že čím hlouběji zalovíš v záhadách nejstaršího triumvirátu, tím víc se rozdíly smazávají. Stín se nakonec zrodil ze střetu mezi světlem a tmou. A Meanas je ve své podstatě vytažená z chodeb Thyrllan, Galain, Thyr a Rašan. Chceš li, je to věda o křížení."
"To je většina čarodějných uměn přístupných smrtelným lidem, vyvolená. Ale já, žel, nechápu, co mi tím chceš říct."
Ša'ik pokrčila rameny. "Jenom to, že své stínové sluhy posíláš sem, aby mě špehovali, Bidithale. Co doufáš, že odhalíš? Jsem taková, jakou mě vidíš."
Velemág rozhodil rukama a hůl si opřel o rameno. "Možná to nejsou špehové, ale spíš ochránci."
"Opravdu tolik potřebuju ochranu, Bidithale? Můžeš své obavy… vyjádřit trochu přesněji? Tohle jsi mi přišel povědět?"
"Už brzy odhalím podstatu hrozícího nebezpečí, vyvolená. Brzy ti budu moci vyjevit, co jsem zjistil. Mé současné obavy se ale týkají velemága L'orika a možná Neviditelných rukou."
"Určitě je nepodezíráš z toho, že by se zúčastnili spiknutí."
"Ne, ale začínám věřit, že tu jsou ve hře další síly. Jsme v srdci sbíhání, vyvolená, a nejen mezi námi a Malažany."
"To se podívejme."
"Neviditelné ruce není takový jako dřív. Je z něj zase kněz."
Ša'ik zvedla v upřímném údivu obočí. "Fener je pryč, Bidithale -"
"Ne Fenerův. Ale zvaž toto. Bůh války byl sesazen z trůnu. A na jeho místo se pozvedl jiný, jak vyžadovala nutnost. Tygr léta, který býval prvním hrdinou, Trhačem. Převtělenec z První říše… je dnes bohem. Bude potřebovat spoustu smrtelných bojovníků a vtělení, vyvolená, aby mu pomohli ujmout se role, kterou přijal. Smrtelný meč, nezdolný štít, válečný jezdec - to všechno jsou starobylé tituly… a mají moc, kterou do nich bůh vložil."
"Neviditelné ruce by nikdy nepřijal jiného boha než Fenera," namítla ša'ik. "A žádný bůh by nebyl tak hloupý, aby přijal jeho. O jeho minulosti toho moc nevíš, Bidithale. On není zbožný. Provedl… spáchal zločiny -"
"Na tom nesejde, vyvolená. Tygr léta si ho vyvolil."
"Jako co?"
Bidithal pokrčil rameny. "Co jiného by mohl být než válečný jezdec?"
"Jaký máš důkaz o této pozoruhodné přeměně?"
"Skrývá se dobře… ale ne dost dobře, vyvolená."
Ša'ik dlouho mlčela, pak také pokrčila rameny. "Válečný jezdec nového boha války. Co tu asi dělá? Nakonec jsme ve válce. Budu o tomto… vývoji přemýšlet, Bidithale. Prozatím ale nevím, co by to pro nás mohlo znamenat - pokud to je pravda."
"Možná, vyvolená, je to nejdůležitější zároveň nejjednodušší: Neviditelné ruce není zlomený, zbytečný muž, jakým býval. A vzhledem k tomu, že mu na naší věci nezáleží, může pro nás být hrozbou -"
"Myslím, že ne," prohlásila ša'ik. "Ale jak jsem říkala, ještě to promyslím. Dále se do tvé sítě podezírání chytil i L'orik? Proč?"
"Poslední dobou se nás straní víc než dřív, vyvolená. Jeho snahy zakrýt své příchody a odchody jsou poněkud přehnané."
"Možná už ho nebaví to tvé neustálé špehování, Bidithale."
"Možná, i když si jsem celkem jistý, že netuší, že ten, kdo se neustále snaží sledovat jeho činnost, jsem já. Nakonec Febryl a Napan mají vlastní špehy. Nejsem sám, kdo se o něj zajímá. Oni se L'orika bojí, protože je pokaždé odmítl -"
"To ráda slyším, Bidithale. Odvolej od L'orika své stíny. A to je rozkaz. Zájmům Smršti posloužíš lépe, když se soustředíš na Febryla, Korbolo Doma a Kamista Reloe."
Nepatrně se uklonil. "Jak si přeješ, vyvolená."
Ša'ik si ho prohlížela. "Dej si pozor, Bidithale."
Všimla si, jak zbledl, než přikývl. "Ten si dávám vždycky, vyvolená."
Pokynem ruky ho propustila.
Bidithal se znovu uklonil, popadl svou hůl a vybelhal se ven. Cestou ze stanu minul tucet Mathokových pouštních válečníků, než se konečně dostal do noci.

Tak já mám odvolat své stíny, vyvolená? Rozkazuj si, jak chceš, ale tak hloupý nejsem.
Když zamířil úzkými uličkami mezi stany a chýšemi, zhoustly kolem něj stíny. Pamatuješ si tmu?
Bidithal se usmál pod vousy. Tento úlomek roztříštěné chodby se brzy stane právoplatnou říší. A bohyně Smršti bude potřebovat kněžstvo, mocenskou strukturu ve světě smrtelníků. A v ní nebude pro ša'ik místo, snad jen pro malou svatyňku na její památku.
Nejdřív bylo samo sebou nutné vyřídit to s Malazskou říší, a k tomu bude potřebovat ša'ik jako nádobu pro moc Smršti.
Tato cesta stíny byla zvlášť úzká. Bidithal měl podezření, že Febrylovo spojenectví s Napanem a Kamistem Reloe je jen dočasné. Ten šílený starý všivák Malažany neměl zrovna v lásce. Nejspíš měl v plánu další zradu, končící vzájemným zničením všech kromě sebe.
Nedokážu do toho proniknout, což je moje chyba, a proto musím jednat. Musím mu… zabránit v tom, co dělá, ať je to cokoliv. Musím se spojit se ša'ik, protože spiklence rozdrtí její ruka.
Zasyčení přízračných hlasů, a Bidithal se zastavil, vyrušen ze svých temných myšlenek. A zjistil, že před ním stojí Febryl.
"Bylo tvé slyšení u vyvolené úspěšné, Bidithale?"
"Jako vždycky, Febryle," usmál se Bidithal a uvažoval, jak se stařičkému velemágovi podařilo proniknout tak blízko, než ho zachytili jeho tajní ochránci. "Co ode mne chceš? Je pozdě."
"Čas vypršel," opáčil Febryl tichým, ochraptělým hlasem. "Musíš si vybrat. Připojit se k nám nebo zůstat stranou."
Bidithal zvedl obočí. "Copak není i třetí možnost?"
"Jestli myslíš, že bys chtěl bojovat proti nám, odpověď je, žel, že to nejde. Radím ti však, abychom to zatím nechali být. Místo toho si poslechni, jaká odměna tě čeká - tedy, pokud se připojíš k nám nebo nám prostě ustoupíš z cesty."
"Odměna? Poslouchám, Febryle."
"Ona bude pryč, stejně jako Malazská říše. Sedmiměstí bude svobodné jako kdysi. Avšak chodba Smršti zůstane, vrátí se Drydžhně - kultu Apokalypsy, jaký je a jaký vždy byl v srdci povstání. Takový kult potřebuje pána, velekněze, sídlícího ve velkém, bohatém chrámě a náležitě všemi ctěného. Jak bys takový kult zřídil?" Febryl se usmál. "Zřejmě jsi s tím již začal, Bidithale. No ano, víme vše o tvých… zvláštních dětech. Představ si tedy, že máš k ruce celé Sedmiměstí. Celé Sedmiměstí, považující si za poctu, když ti bude moci předat své nechtěné dcery."
Bidithal si olízl rty a odvrátil zrak. "Musím si promyslet takové -"
"Na to už není čas. Přidej se k nám nebo nám jdi z cesty."
"Kdy chcete začít?"
"Bidithale, my už jsme začali. Pobočnice a její legie jsou jen několik dní cesty odsud. Už jsme přesunuli naše agenty, všichni jsou na svých místech, připravení splnit zadané úkoly. Čas nerozhodnosti pominul. Rozhodni se. Hned."
"Dobře tedy. Cestu máte volnou, Febryle. Přijímám vaši nabídku. Ale můj kult musí zůstat jen můj, abych ho mohl tvořit podle svého. Žádné vměšování -"
"Žádné. To je slib -"
"Čí?"
"Můj."
"A co Korbolo Dom a Kamist Reloe?"
Febryl se zeširoka usmál. "Zač stojí jejich přísahy, Bidithale? Korbolo Dom ji kdysi dal císařovně. I ša'ik…"
Stejně jako ty, Febryle. "Pak si tedy my dva rozumíme."
"Ano."
Bidithal se díval, jak velemág odchází. On věděl, že mě obklopují mí stínoví duchové, a přece mu na tom nezáleželo. Žádná třetí možnost nebyla. Kdybych se vzepřel, byl bych teď mrtvý. Vím to. Cítím chladný dech mistra Kápě přímo tady v uličce. Má moc je… ohrožena. Jak? Potřeboval odhalit zdroj Febrylovy sebedůvěry. Než něco podnikne, než udělá jediný krok. A který to bude? Febrylova nabídka je… lákavá.
Jenomže Febryl slíbil, že se nebude do ničeho vměšovat, a zároveň projevoval nadutou lhostejnost k moci, kterou Bidithal již nashromáždil. Lhostejnost, prozrazující důvěrné znalosti. Člověk není lhostejný k něčemu, o čem nic neví. Ne v tomto stadiu.
Bidithal pokračoval v cestě zpátky do svého chrámu. Cítil se… zranitelný. Byl to cizí pocit, až se mu z něj roztřásly nohy.

Slabé štípnutí, pak znecitlivění šířící se z plic. Scillara zaklonila hlavu, nechtěla vydechnout, na kratičký okamžik věřila, že již nepotřebuje vzduch. Pak dostala záchvat kašle.
"Buď ztícha," prskl Korbolo Dom a postrčil k ní přes pokrývky uzavřenou láhev. "Pij, ženo. Pak roztáhni závěsy - skoro nic nevidím, jak mi slzí oči."
Slyšela jeho kroky na rohožích, mířící do jedné z menších komnat. Kašel ji přešel. Měla pocit, že má plíce naplněné hustou, lepivou tekutinou. Točila se jí hlava a měla co dělat, aby si vzpomněla, co se udalo před chvílí. Přišel Febryl. Byl rozčilený. Něco o jejím pánovi Bidithalovi. Naplnění dlouho očekávaného triumfu. Oba pak odešli do vnitřních komnat.
Byla si celkem jistá, že bývaly doby, kdy měla jasné myšlenky - i když tušila, že většinou nebyly moc příjemné. Proto nebyl žádný důvod, aby se jí po těch časech stýskalo. Kromě jasného myšlení samotného - bystrosti, díky níž jí vzpomínání nedělalo problémy. Tolik chtěla sloužit svému pánovi a sloužit mu dobře. Důstojně, aby si vysloužila nové povinnosti, nové role - v nichž by třeba nemusela vydávat své tělo v plen mužům. Jednoho dne Bidithal nedokáže obstarat všechna nová děvčata, jako tomu bylo dnes - bude jich příliš mnoho dokonce i na něj. Byla si jistá, že zjizvení, odříznutí od rozkoše by zvládla bez obtíží.

Ony osvobození pochopitelně neocení. Ne ze začátku. Ale s tím by jim dokázala pomoci. Vlídná slova a spousta durhangu na otupení tělesné bolesti… a vzteku.
Cítila ona vztek? Odkud se to slovo vzalo, že se jí tak náhle a nečekaně vynořilo v hlavě?
Vyškrábala se z podušek k těžkým závěsům chránícím před chladným vzduchem zvenčí. Byla nahá, ale zimu nevnímala. Trochu nepříjemný pocit v těžkých, nepodvázaných ňadrech. Dvakrát otěhotněla, ale Bidithal se o to postaral, podal jí hořký čaj, který zpřetrhal kořínky, jež sémě zapustilo, a vyplavil jí je z těla. Tenkrát cítila totéž, a teď ji napadlo, jestli se v ní neusadilo další Napanovo semeno.
Zápolila s tkanicemi, až závěsy spadly a ona viděla na tmavou ulici. U vchodu o pár kroků dál nalevo stály stráže. Válečníci se po ní podívali, tváře skryté pod přílbami a kapucemi telab. A zřejmě hleděli dál, aniž by ji pozdravili nebo něco řekli.
Vzduch byl kalný, jako by se jí kouř, převalující se ve stanu, už navěky usadil na očích a zastíral vše, nač se podívala. Chvíli jen stála a kymácela se, pak zamířila ke vchodu. Febryl nezavázal tkanice, a tak jen rozhrnula chlopně a prošla mezi strážnými.
"Už tě má dnes večer dost, Scillaro?" zeptal se jeden.
"Chci se projít. Nedá se tam dýchat. Mám pocit, že se topím."
"Ona se topí na poušti, to se podívejme," zabručel druhý a zasmál se.
Prošla kolem nich a náhodně si vybrala směr.
Tíha. Má dost. Utopit se na poušti.
"Dneska v noci ne, holka."
Jak se otáčela, zavrávorala a musela rozpřáhnout obě ruce, aby udržela rovnováhu. Zašilhala na strážného, který ji následoval. "Cože?"
"Febryla už to tvoje špehování unavilo. Chce, aby Bidithal v táboře nic neviděl a neslyšel. Je mi to líto, Scillaro. Vážně." Uchopil ji za ruku a pevně ji sevřel. "Myslím, že je to milosrdenství, a udělám to co nejrychleji. Protože kdysi jsem tě měl rád. Pořád ses usmívala, i když to pochopitelně bylo hlavně kvůli durhangu." Během řeči ji odváděl s sebou po hlavní třídě do špinavých uliček mezi stěnami stanů. "Rád bych se s tebou nejdřív potěšil. Jako vzpomínka na lásku je lepší syn pouště než ten křivonohý Napan, co říkáš?"
"Ty mě chceš zabít?" Přemýšlení jí dělalo potíže.
"Obávám se, že musím, holka. Svému pánovi nemůžu odporovat, zvlášť ne v tomhle. Ale měla bys být ráda, že to jsem já, a ne nějaký cizinec. Nebudu krutý, jak jsem slíbil. Sem do těchto trosek, Scillaro - je tu zameteno - není to poprvé, co se to tu používá, ale když se hned po použití odstraní všechny stopy, nezůstanou žádné důkazy, že? Na zahradě je stará studna, kam se dají uklidit těla."
"Ty mě chceš hodit do studny?"
"Ne tebe, jenom tvoje tělo. Tvá duše tou dobou už projde bránou mistra Kápě, holka. To zařídím. Teď si lehni sem, na můj plášť. Díval jsem se na tvé krásné tělo, aniž bych se ho mohl dotknout, už dost dlouho. Taky jsem snil o tom, jak líbám tvoje rty."
Lehla si na plášť a dívala se na rozmazané, nejasné hvězdy, zatímco válečník si odepínal opasek s mečem a sundával si zbroj. Všimla si, jak vytahuje nůž s černou čepelí a odkládá ho na dlažbu vedle sebe. Pak jí rukama roztáhl nohy.
Žádná rozkoš v tom není. Už je pryč. Je to hezký muž. Něčí manžel. Dává přednost potěšení před prací, jako kdysi já. Myslím. Ale teď už žádnou rozkoš neznám.
Zůstala jen práce.
Plášť se pod ní krčil a do uší jí znělo jeho chrčení. Klidně natáhla ruku a uchopila nůž. Zvedla ho, položila na rukojeť i druhou ruku a podržela nůž nad strážným. Pak mu čepel vrazila do beder mezi dva obratle, kde přeťala míchu, a pokračovala dál skrz membrány až do střev.
Ve chvíli smrti se udělal, jeho přirážení se změnilo v křeč a z náhle otevřených úst vyletěl vzduch, když čelem narazil na kamennou dlažbu vedle jejího pravého ucha.
Nechala nůž zaražený do poloviny čepele - hlouběji už ho zabodnout nedokázala - a odstrčila od sebe bezvládné tělo. Pouštní žena je tvou poslední vzpomínkou na lásku.
Posadila se a chtělo se jí kašlat, ale polykala, dokud záchvat nepominul. Tíha a ještě větší tíha.
Jsem stále naplňovaná nádoba, ale pořád je tu místo pro další. Další durhang. Další muže a jejich semeno. Můj pán našel mé místo pro rozkoš a odstranil je. Stále naplňovaná a nikdy nenaplněná. Tato nádoba nemá dno. To mi udělal. To udělal nám všem.
Vrávoravě se zvedla. Zadívala se na tělo strážce a vlhké skvrny šířící se pod ním. Za sebou cosi zaslechla. Prudce se otočila.
"Ty mizerná čubko."
Zamračila se na druhého strážce, jenž se blížil s tasenou dýkou.
"Ten hlupák s tebou chtěl být chvíli sám. A takhle skončil, že neposlechl Febrylův rozkaz - já ho varoval -"
Hleděla na ruku, v níž svíral dýku, a tak si nevšimla, když se rozpřáhl druhou rukou a pěstí ji zasáhl do brady. Zamrkala. Cítila trhavý pohyb. Někdo ji za ruku táhl mezi drtí. Zepředu byl cítit zápach latrín, vzduch byl hustý jako mlha, teplý a jedovatý. Rty měla rozpraskané a na jazyku cítila krev. Bodalo ji v rameni, jak ji voják vlekl po zemi.
Něco si mumlal, "…hezká holka, to určitě. Ani náhodou, až se utopí ve špíně. Hlupák, a teď je mrtvý. Nakonec to byl jednoduchý úkol. V tomhle zatraceném táboře je takových rozhoďnožek, co hrdlo ráčí. Co - kdo -"
Zastavil se. Scillaře se skulila hlava na stranu a zachytila zavalitou postavu, vynořivší se ze tmy. Strážný pustil její ruku a ta dopadla do vlhkého bláta. Viděla, jak sahá po meči. Pak škubl hlavou, až mu cvakly zuby, a Scillaře na stehna dopadly horké kapky. Krev. Měla dojem, že vidí, jak se vrahovi strážného od ruky táhne zvláštní smaragdová záře - od

ruky s kočičími drápy. Muž překročil nehybné tělo, které sebou již přestalo škubat, a dřepl si ke Scillaře.
"Hledal jsem tě," zavrčel. "Právě teď mi to došlo. Pozoruhodné, jak se jednotlivé životy skládají do sebe, znovu a znovu, všechny lapené v ještě větším víru. Točí se pořád dokola a neustále klesají dolů. Pořád dolů. Všichni jsme hlupáci, když si myslíme, že z toho proudu dokážeme vyplavat."
Stíny na něm byly divné. Jako by stál pod palmami a ve vysoké trávě - ale ne, nad ním byla jen noční obloha. Scillara si uvědomila, že je potetovaný v pruzích jako tygr.
"Poslední dobou se hodně zabíjí," zamumlal a upřel na ni jantarové oči. "Řekl bych, že se všechny ty volné konce zavazují na uzel."
Scillara se dívala, jak zvedá zářící ruku. Položil jí teplou dlaň mezi prsa a špičkami drápů prorazil kůži. Tělem jí projelo zachvění, které se jí horce šířilo žilami. Žár byl náhle nesnesitelný, prostupoval hrdlem, do plic a mezi nohy.
Muž zavrčel: "Myslel jsem, že jsou to souchotiny, kvůli tomu chrčivému dechu. Ale byl to jenom durhang. Ohledně zbytku, inu, s rozkoší je to zvláštní. Něco, co Bidithal nikdy nezjistil. Jejím nepřítelem není bolest. Ne, bolest je jen cesta k lhostejnosti. A lhostejnost ničí duši. Bidithal pochopitelně miluje zničené duše - jsou zrcadlem jeho vlastní."
Pokud vykládal ještě něco, už ho neslyšela, jak ji zaplavily dávno ztracené pocity, jen nepatrně ztlumené přetrvávajícím, uspokojujícím oparem durhangu. Mezi nohama byla odřená, ale věděla, že to pomine.
"Vztek."
Chystal se ji vzít do náruče a zarazil se. "Říkala jsi něco?"
Vztek. Ano. Tohle. "Kam mě chceš vzít?" Otázku ze sebe vypravila mezi kašlem a odstrčila ho, aby mohla vyplivnout hleny.
"Do svého chrámu," odpověděl. "Neboj se, je tam bezpečno. Tam tě nenajde ani Febryl, ani Bidithal. Použil jsem nucené léčení, holka, tak se teď musíš prospat."
"Co se mnou chceš?"
"Ještě nevím. Asi budu potřebovat pomoc, a brzo. Ale je to na tobě. Nebudeš se ani muset vzdát… ničeho, čeho nebudeš chtít. A když se rozhodneš prostě odejít, mně to vadit nebude. Dám ti peníze a zásoby - a možná ti najdu i koně. To můžeme probrat zítra. Jak se jmenuješ?"
Sklonil se a bez námahy ji zvedl.
"Scillara."
"Já jsem Heborik, válečný jezdec Trhače, tygra léta a boha války."
Vzhlédla k němu, jak ji nesl pryč. "Bojím se, že tě zklamu, Heboriku. Myslím, že kněží už mám plné zuby."
Cítila, jak pokrčil rameny, pak se na ni unaveně usmál. "To je v pořádku. Já taky."

Felisín se probudila krátce poté, co se L'orik vrátil s čerstvě zabitým jehnětem pro svého démonského zmoka Ropušníka. Když se zavrtěla pod plachtou, napadlo ho, že ji probudilo křupání drcených kostí. Démon byl pořádně vyhládlý a L'orik obdivoval jeho soustředění, byť už ne jeho poněkud nepořádný přístup k jídlu.
Felisín vylezla, rozcuchaná, zabalená v pokrývkách, a připojila se k L'orikovi. Jen se mlčky dívala, jak démon s hlasitým mlaskáním dojídá poslední kousky jehněte.
"Ropušník," zahučel L'orik. "Můj nový zmok."
"Tvůj zmok? Víš jistě, že to není obráceně? Vždyť by nás dokázal sežrat oba."
"Všímavá. A má pravdu, druhu L'oriku. Ufňukaná. Žel. Malátná zranitelnost. Rozrušená. Úplně sama."
"Máš asi pravdu." L'orik se usmál. "Spojenectví naši spolupráci vystihuje lépe."
"Máš na botách bláto a kousky rákosí a trávy."
"Dnes v noci jsem cestoval, Felisín."
"Hledal jsi spojence?"
"Ne schválně. Ne, já pátral po odpovědích."
"A našel jsi nějaké?"
L'orik zaváhal a povzdechl si. "Nějaké ano. Méně, než jsem doufal. Ale zase vím jednu věc jistě. Musíš odejít. Hned. Co nejdřív."
Pátravě si ho prohlížela. "A co ty?"
"Já půjdu za tebou, hned jak to půjde."
"To mám jít sama?"
"Ne. Budeš s sebou mít Ropušníka. A ještě někoho… jak doufám."
Kývla. "Jsem připravená. Už mám tady toho po krk. Přestala jsem snít o tom, jak se Bidithalovi pomstím. Chci jenom odejít. Je to ode mě zbabělé?"
L'orik pomalu zavrtěl hlavou. "O Bidithala bude postaráno, holka, způsobem, jaký odpovídá jeho zločinům."
"Jestli ho chceš zavraždit, tak ti radím, abys se mnou Ropušníka neposílal. Bidithal je mocný - možná víc, než tušíš. Já můžu cestovat sama - nakonec mě nikdo honit nebude."
"Ne. Jakkoliv bych Bidithala rád zabil sám, nebude to provedeno mou rukou."
"V tom, co říkáš, je něco hrozivého, nebo je to možná v tom, co neříkáš, L'oriku."
"Dojde ke sbíhání, Felisín. Přijdou… nečekaní hosté. A nemyslím si, že by někdo tady jejich příchod přežil. Nastane… velké zabíjení."
"Tak proč tu zůstáváš?"
"Abych se díval, holka. Jak dlouho to půjde."
"Proč?"
Zaškaredil se. "Jak jsem říkal, pořád hledám odpovědi."

"A jsou natolik důležité, abys kvůli nim riskoval život?"
"Jsou. A teď tě tu nechám v Ropušníkově péči. Budeš v bezpečí, a až se vrátím, přijdu se zásobami a koňmi."
Zadívala se na šupinatého, opici podobného tvora se čtyřma očima. "V bezpečí, říkáš. Dokud nezačne mít hlad."
"Vnímavá. Budu ji chránit. Ale nechoď pryč na dlouho. Ha ha."

Když Heborik vyšel ven, aby počkal na návštěvníka, východní obloze právě úsvit vdechl světlo. Válečný jezdec se držel ve tmě, jak jen to šlo, ne proto, že by se schovával před L'orikem - jehož pozoroval, jak se blíží - ale před ostatními pozorovateli. Ti mohli zahlédnout postavu choulící se ve vchodu do stanu, ale nic víc. Přes sebe měl přehozený těžký plášť, kapuci staženou do čela a ruce schované v záhybech látky.
Kousek od stanu L'orik zpomalil. Heborik věděl, že před ním nic neschová, a usmál se, když viděl, jak velemág kulí oči.
"Ano," zabručel Heborik, "zdráhal jsem se. Ale stalo se, a já se s tím smířil."
"O co se Trhač zajímá tady?" zeptal se L'orik po dlouhém, nepříjemném mlčení.
"Dojde k bitvě," odtušil Heborik krče rameny. "Jinak nevím. Uvidíme."
L'orik vypadal unaveně. "Doufal jsem, že tě přesvědčím, abys odešel. Odvedl odsud Felisín."
"Kdy?"
"Dnes v noci."
"Přesuň její tábor o lígu za nejseverovýchodnější cíp oázy. Tři osedlaní koně, tři další nákladní. Jídlo a vodu pro tři až do G'danisbanu."
"Tři?"
Heborik se usmál. "Ještě to nevíš, ale to, že jsme tři, má jistou… poezii."
"Dobře tedy. A jak dlouho má čekat?"
"Jak dlouho bude považovat za přijatelné, L'oriku. I já tu hodlám ještě pár dní zůstat."
Velemág přimhouřil oči. "Sbíhání."
Heborik kývl.
L'orik si povzdechl. "Jsme hlupáci, oba dva."
"Pravděpodobně."
"Kdysi jsem doufal, že uzavřeme spojenectví, Neviditelné ruce."
"To více méně existuje, L'oriku. Stačí Felisín zajistit bezpečí. Ne že by se nám ji zatím dařilo ochránit. Mohl jsem pomoct," zavrčel Heborik.
"Překvapilo mě, že když víš, co jí Bidithal udělal, nepokusil ses ji pomstít."
"Pomstít? K čemu by to bylo? Ne, L'oriku, na Bidithalovu řezničinu mám lepší odpověď. Zanechej Bidithala jeho osudu…"
Velemág sebou trhl, pak se pousmál. "Zvláštní, před chvílí jsem totéž řekl Felisín."
Heborik se za ním chvíli díval, jak odchází, pak se otočil a vrátil se do svého chrámu.

"Je na nich něco… neúprosného…"
Stáli v cestě vzdáleným legiím a pod sloupem prachu, který z tohoto úhlu vypadal dokonale svislý a pod vysoko vanoucími větry se rozlézal do nejasné skvrny, viděli lesk železa, chvějícího se, jako by bylo roztavené. Po Leomanových slovech se Corabb Bhilan Thenďalas zachvěl. V záhybech rozedrané telaby se mu přesýpal prach. Takhle blízko ke stěně Smršti byl vzduch plný zvířeného písku a on ho měl i plná ústa.
Leoman se otočil v sedle a prohlížel si své válečníky.
Corabb zapřel roztříštěné kopí o třmen a poposedl si. Byl vyčerpaný. Doslova každou noc se pokoušeli o nájezd, a třebaže se jeho kumpanie nedostala přímo do boje, bylo třeba krýt ústup, otupit protiútok a uprchnout. Pořád prchali. Kdyby ša'ik dala Leomanovi pět tisíc válečníků, ustupovaly by pobočnice a její vojsko. Celou cestu až do Arenu, zmrzačení, kulhající.
Leoman však dělal, co mohl, s tím, co měl, a - krví - vykoupil několik drahocenných dní. Navíc poznali taktiku pobočnice a vytrvalost jejích vojáků. Nejednou se jim podařilo zatlačit pěšáky, a kdyby měl Leoman dost mužů, mohl je zahnat na útěk. Místo toho vždy dorazili Drzovy Spálené slzy, Záchlumčané nebo ti zatracení mariňáci, a na útěk se museli dát pouštní válečníci. Pryč do noci, pronásledováni jízdválečníky stejně obratnými a vytrvalými, jako byli Leomanovi.
Zbývalo jich asi sedm set - museli za sebou nechat tolik raněných, které Chundrylové Spálené slzy našli a povraždili a posbírali si různé části těl jako trofeje.
Leoman se narovnal. "Skončili jsme."
Corabb kývl. Malazské vojsko dorazí ke stěně Smršti za soumraku. "Třeba její otataral selže," zkusil to. "Třeba je bohyně zničí svou vůlí už dnes v noci."
Vrásky lemující Leomanovy modré oči se prohloubily, jak oči přimhouřil a sledoval postupující legie. "Myslím, že ne. Na magii Smršti není nic čistého, Corabbe. Ne, k bitvě dojde na samém kraji oázy. Korbolo Dom povelí vojsku Apokalypsy. A my dva, a nejspíš i Mathok, si najdeme vhodné místo… k pozorování."
Corabb se naklonil a odplivl si.
"Naše válka skončila," zakončil Leoman a zvedl otěže.
"Korbolo Dom nás bude potřebovat," podotkl Corabb.
"Jestli ano, tak jsme prohráli."
Pobídli unavené koně do kroku a projeli stěnou Smršti.

Mohl klusat celý den, nechat jhagského koně jít jedno zvonění krokem, kdy mu povolil otěže, aby si protáhl krk, a pak klusat až do setmění. Ničitel se nepodobal žádnému zvířeti, jaké kdy poznal, včetně jeho jmenovce. Dojel tak blízko k severnímu konci Ugaratu, že na hradbách uviděl hlídky, a oni za ním opravdu poslali dvě desítky jízdválečníků, aby mu zabránili přejet po širokém kamenném mostě přes řeku - jezdci tam měli dorazit dávno před ním.
Ale Ničitel pochopil, co je zapotřebí, zrychlil do cvalu, natáhl krk a k mostu dorazil padesát kroků před pronásledovateli. Lidé na mostě uhýbali koni z cesty a bylo tu dost místa, aby mohl snadno objet vozy a káry. Jak byla řeka Ugarat široká, ve chvilce byli na druhém břehu a dusot Ničitelových kopyt změnil zvuk, protože z kamene na mostě dopadala na udusanou hlínu, když vyjeli do Ugarat Odhan.
Vzdálenost pro Karsu Orlonga ztratila pojem. Ničitel ho nesl bez námahy. Nepotřeboval sedlo a otěž, ovinutá hřebci kolem krku, na jeho vedení úplně stačila. Teblor ani nemusel koně na noc poutat, jen ho nechal, ať se volně popásá.
Severní konec Ugarat Odhan se zužoval mezi dvěma k sobě se přibližujícími řekami - Ugarat a další, o níž si Karsa nebyl jist, jestli se jmenuje Mersin nebo Thalas. Řeky odděloval hřeben táhnoucí se od severu k jihu a vrcholky hor a svahy byly udupané, jak tudy celá tisíciletí každoročně táhla stáda bhederinů. Stáda zmizela, zůstaly jen kosti kusů ulovených dravci či lovci, a kraj se užíval k pastvě, byl řídce osídlený a i to jen v období dešťů.
Za týden, který Karsa cestou těmito vrchy strávil, viděl pouze stopy po táborech pastevců a hraniční mohyly a jedinými pasoucími se zvířaty byly antilopy a druh jakýchsi větších jelenů, kteří přicházeli výhradně v noci a ve dne zalehli v nížinách s hustou, vysokou zažloutlou trávou. Bylo snadné si občas opatřit něco k jídlu.
Řeka Mersin byla mělká, teď na konci období sucha téměř vyschlá. Karsa ji přejel a zamířil k severovýchodu, kde narazil na stezky obcházející jižní úbočí Thalaských hor, a pak se vydal k východu k Lato Revae na samém kraji Svaté pouště.
Silnici pod hradbami města překročil v noci, aby se vyhnul nežádoucí pozornosti, a k průsmyku vedoucímu na Raraku dorazil za úsvitu následujícího dne.
Něco ho vytrvale pohánělo. Nedokázal si to vysvětlit, ale o svých pocitech nepochyboval. Byl pryč příliš dlouho, a i když nevěřil, že bitva na Raraku se již strhla, cítil, že se blíží. A on chtěl být u toho. Ne aby zabíjel Malažany, ale aby Leomanovi hlídal záda. Velmi dobře věděl, že je tu ještě temnější pravda. Bitva bude dnem chaosu, a Karsa Orlong se hodlal přidat. Ša'ik nebo ne, v jejím táboře jsou tací, kteří si zaslouží smrt. A já je zabiju. Neobtěžoval se se seznamem důvodů, urážek, projeveného opovržení, spáchaných zločinů. Byl nevšímavý příliš dlouho a k příliš mnoha věcem. Přitahoval otěže největší síle svého ducha, potřebě soudit a jednat rozhodně podle pravého teblorského způsobu. Snášel jsem lháře a podlce dost dlouho. Teď jim odpoví můj meč.
Toblakajský válečník se ještě méně zajímal o jména, protože jména přivolávala přísahy a on měl přísah plné zuby. Ne, bude zabíjet, jak se mu zlíbí. Těšil se na návrat. Pokud.dorazí včas.
Sjel z úbočí na Svatou poušť a daleko na severovýchodě s úlevou spatřil rudý půlměsíc vzteku - stěnu Smršti. Už jen pár dní cesty. Usmál se na ten vzdálený projev hněvu, protože ho chápal. Bohyně, tak dlouho omezovaná - spoutaná - svůj hněv brzy vypustí. Cítil její hlad, hmatatelný jako dvě duše v jeho meči. Krev jelena byla příliš řídká.
Zastavil Ničitele ve starém táboře na kraji solného jezera. Na svazích za ním byla poslední pastva a voda pro koně na této straně stěny Smršti, takže tady hodlal natrhat trávu na cestu a doplnit měchy s vodou z pramene u tábora. Zapálil oheň z posledního bhederiního trusu z Jhag Odhan - což dělal jen zřídkakdy - a po jídle otevřel batoh a poprvé vyndal ven pozůstatky T'lan Imass.
"Nemůžeš se dočkat, až se mě zbavíš?" zeptala se 'Siballe suchým, chraplavým hlasem.
Zabručel a zadíval se na ni. "Urazili jsme dlouhou cestu, Nenalezená. Už je to dávno, co jsem tě naposledy viděl."
"A proč ses rozhodl podívat se na mě teď, Karso Orlongu?"
"Nevím. A už toho lituju."
"Skrz látku jsem viděla sluneční světlo. Dávám přednost temnotě."
"Proč by mě mělo zajímat, čemu dáváš přednost?"
"Protože, Karso Orlongu, patříme do stejného dómu. Dómu řetězů. Náš pán -"
"Já nemám žádného pána," zavrčel Teblor.
"Tak to on chce," opáčila 'Siballe. "Chromý bůh nečeká, že před ním poklekneš. Svému smrtelnému meči, svému Rytíři řetězů - protože tím ty jsi, je to role, pro niž jsi byl od samého začátku připravován - nedává žádné rozkazy."
"Já do toho dómu řetězů nepatřím, T'lan Imass. A nepřijmu ani žádného dalšího falešného boha."
"On není falešný, Karso Orlongu."
"Je tak falešný jako vy," prohlásil válečník a vycenil zuby. "Ať se přede mne postaví, a za mě promluví můj meč. Říkala jsi, že jsem byl připravován. Pak je toho hodně, za co se mi musí zodpovídat."
"Bohové ho spoutali."
"Jak to myslíš?"
"Připoutali ho, Karso Orlongu, k mrtvé zemi. Je zraněný. Ve věčných bolestech. Zajetí ho pokřivilo a teď zná jenom utrpení."
"Tak jeho řetězy rozbiju -"
"To ráda -"
"A pak ho zabiju."
Popadl zbytky T'lan Imass za paži, nacpal je zpátky do batohu a vstal. Čekaly ho velké úkoly. Tato představa byla uspokojivá.
Dóm je jen další vězení. A já už mám vězení dost. Postav kolem mě zdi, a já je strhnu. Pochybuj o mých slovech, Chromý bože, a budeš litovat…

KAPITOLA DVACET DVA
Myslím, že otataral se zrodil z magie. Pokud přiznáme, že se magie krmí skrytou energií, je logické, že tato energie má své hranice. Je li použita dostatečně velká síla, která se následně vymkne kontrole, mohlo by to tyto životní síly vysát až do dna.
Dále se praví, že starší chodby odolávají otupujícímu účinku otataralu, což ukazuje, že světové hladiny energie jsou vrstevnaté. Stačí jen představit si životní energii těla v porovnání s nepopiratelnou energií uvnitř neživých předmětů, jako je kámen. Při nedbalém zkoumání lze dojít k závěru, že první je živé, kdežto druhé nikoliv. Tímto způsobem není otataral zdaleka tak rušivý, jak by se na první pohled zdálo…

Úvahy nad hmotnými vlastnostmi světa
Tryrssan z Mott

9
., 11. a 12 oddíl střední pěchoty byly přiděleny k mariňákům z 9. setniny. Také se povídalo, že 1., 2. a 3. oddíl - těžká pěchota s velkými svaly a nízkým čelem - se k nim brzy připojí také a společně vytvoří nenápadnou bojovou jednotku. Pro Strunu nebyl žádný z nově dorazivších oddílů úplně neznámý. Dal si práci, aby se naučil jména a zapamatoval si tváře celé deváté setniny.
S bolavýma nohama a unavení z nedostatku spánku se seržant a jeho oddíl rozvalovali kolem ohně, ukolébaní neustávajícím řevem stěny Smršti tisíc kroků od tábora. Dokonce i vztek zřejmě dokáže otupovat.
Ke Strunoví se připojil seržant Balšám z devátého oddílu poté, co dovedl své muže do nového tábora. Byl Dalhoňan, vysoký, širokoplecí, a na Strunu udělal dojem tím, jak chladně odolával tlaku. Jeho oddíl už se něco nabojoval a jména jako kaprál Smraďoun, Hrdlořez, Nešťast, Galt a Lob se již ve vyprávění nesla legií. Totéž platilo pro některé z druhých dvou oddílů. Moak, Přípal a Kupoun. Thom Tissy, Tulipán, Ramp a Šikula.
Těžká pěchota si ještě zbraně v krvi nesmočila, ale na Strunu dělala dojem jejich disciplína - u nízkých čel je to snadné. Řekneš jim, ať si pořádně stoupnou, a oni zapustí kořeny do podložní skály. Všiml si, že několik z nich se potuluje kolem. Bystroška, Šálek, Krátkonos a Uru Hela. Všichni do jednoho vypadali hrozivě.
Seržant Balšám si k němu dřepl. "Ty jseš ten Struna, že jo? Slyšel jsem, že to není tvý pravý jméno."
Struna zvedl obočí. "A ‚Balšám' je?"
Mladý muž s tmavou kůží se zamračil, přičemž se mu obočí setkala uprostřed čela. "No ano, je."
Struna se ohlédl na dalšího vojáka z 9. oddílu, jenž stál opodál a tvářil se, že by rád někoho zabil. "A co on? Jakže se jmenuje? Hrdlořez? Myslíš, že mu to vybrala jeho máma?"
"Netuším," opáčil Balšám. "Dej batoleti nůž a kdo ví, co se stane."
Struna si ho chvíli prohlížel, pak zabručel: "Chtěl jsi se mnou mluvit?"
Balšám pokrčil rameny. "Ani ne. Tak nějak. Co si myslíš o kapitánovejch novejch jednotkách? Mně přijde, že je trochu pozdě dělat takový změny…"
"Vlastně nejsou nový. Šedohřívovy legie jsou občas sestavený stejně. Na každej pád to naše nová pěst schválila."
"Keneb. S ním si nejsem jistej."
"A s naším čerstvým kapitánem ano?"
"Jo, to jsem. Ten je urozenej, Ranal. To říká dost."
"Jak to myslíš?"
Balšám odvrátil zrak a zahleděl se na v dálce letícího ptáka. "No, jenom tak, že nás nejspíš kvůli němu všechny zabijou."
Aha. "Mluv hlasitěji, určitě tě neslyšeli všichni."
"Není třeba, Struno. Mají stejnej názor."
"Mít názor není totéž jako ho říct nahlas."
Připojili se k nim Gesler, Borduk a seržanti od 11. a 12. oddílu a navzájem se představovali. Moak z 11. oddílu byl Falari s měděnými vlasy a vousy jako Struna. Dostal kopím do zad, mezi ramenem a kostrčí, a přes léčitelovy snahy očividně zápasil se špatně srostlými svaly. Thom Tissy, seržant 12. oddílu, byl zavalitý, s obličejem, který by se mohl líbit leda tak ropuše, s poďobanými tvářemi a rukama pokrytýma bradavicemi. A když si sundal přilbu, ostatní viděli, že má hlavu holou jako koleno.
Moak si chvíli prohlížel Strunu, jako by chtěl vykouzlit poznání, pak z váčku u pasu vytáhl rybí páteř a začal si čistit zuby. "Slyšel někdo z vás o tom zabijáckým vojákovi? Těžká pěchota, nevím jistě, která setnina, dokonce ani která legie ne. Jmenoval se Ohavník Bredd. Přej jednou v noci zabil osumnáct nájezdníků."
Struna se podíval na Geslera, ale oba zachovali kamennou tvář.
"Já slyšel, že jednu noc to bylo osumnáct a další třináct," přidal se Thom Tissy. "Budeme se muset zeptat nízkejch čel, až se objeví."
"No," ukázal Struna prstem, "támhle jeden je." Zvedl hlas. "Bystroško! Pojď, prosím, na chvíli sem k nám."
Když se pohnula, zachvěla se země. Byla Napanka a Strunu by zajímalo, zda ví o tom, že je žena. Svaly na pažích měla větší než on na stehnech. Ostříhala si vlasy a kromě bronzového kroužku v nose nenosila žádné ozdoby. Oči však měla překvapivě krásné, smaragdově zelené.
"Neslyšelas o jiným z těžký pěchoty, Bystroško? O Ohavníkovi Breddovi?"
Vykulila ty pozoruhodné oči. "Přej že zabil padesát nájezdníků."
"Z který je legie?" chtěl vědět Moak.

Pokrčila rameny. "Nevím."
"Z naší ale není."
"Netuším."
"No," štěkl Moak, "a co vlastně víš?"
"Zabil padesát nájezdníků. Můžu už jít? Musím čůrat."
Dívali se za ní.
"Obstojí, co myslíte?" zeptal se Thom Tissy.
Moak frkl. "Proč se jí nezeptáš?"
"Tak rychle se nechci dát zabít. Proč to neuděláš ty, Moaku?"
"Tady přicházejí těžký seržanti," poznamenal Balšám.
Mosel, Sobelon a Tugg mohli být sourozenci. Všichni pocházeli z Malazu, byli typickými míšenci, jací na ostrově převládali, a to, jak hrozivě působili, mělo méně společného s velikostí než s přístupem. Sobelon z nich byla nejstarší, přísně vyhlížející žena s bílými prameny v po ramena dlouhých černých vlasech a očima barvy oblohy. Mosel byl štíhlý a záhyby kůže na víčkách prozrazovaly někde v rodině kanskou krev. Vlasy měl spletené do copů a ostříhané na délku prstu po vzoru jakatakanských pirátů. Tugg z nich byl největší, ozbrojený krátkou sekerou, a na zádech měl přivázaný obrovský štít z tvrdého dřeva, pobitý cínem a s bronzovou obrubou.
"Který z vás je Struna?" chtěl vědět Mosel.
"Já. Proč?"
Muž pokrčil rameny. "Nic. Akorát jsem to chtěl vědět. A ty," - kývl na Geslera - "ty budeš ten z pobřežní stráže, Gesler."
"To jsem. No a co?"
"Nic."
Rozhostilo se nepříjemné ticho, pak promluvil Tugg. Měl velmi slabý hlas. Struna usoudil, že bude mít poškozený hrtan. "Slyšeli jsme, že zítra půjde pobočnice ke stěně. S tím mečem. A co pak? Probodne ji? Je to písečná bouře, tam není do čeho bodat. Copak už nejsme na Raraku? Na Svaté poušti? Vypadá to tu úplně stejně. Proč na ně prostě nepočkáme? Proč je nenecháme, ať si zůstanou a shnijou v tý prokletý pustině? Jestli chce ša'ik říši z písku, ať si ji má."
Poslouchat ten trhaný hlas bylo utrpením a Struna měl dojem, že Tugg nikdy neskončí. "Je to spousta otázek," vyhrkl, jakmile se Tugg odmlčel, aby se nadechl. "Tu říši z písku tady nemůžeme nechat, Tuggu, protože je shnilá a ta shnilotina by se šířila - přišli bychom o Sedmiměstí, a při jeho dobývání bylo prolito příliš mnoho krve, než abychom ho nechali jen tak plavat. A i když jsme na Raraku, jsme teprve na samým kraji. Možná to je Svatá poušť, ale vypadá jako každá jiná. Jestli má nějakou moc, tak ta spočívá v tom, co s tebou za nějakou dobu udělá. Nebo možná ne v tom, co udělá, ale co ti dá. Není lehký to vysvětlit." Pokrčil rameny a odplivl si.
Gesler si odkašlal. "Stěna Smrští je kouzelná, Tuggu. Meč pobočnice je z otataralu. Mezi nimi dvěma dojde ke střetu. Jestli meč pobočnice selže, tak půjdeme všichni domů… nebo zpátky do Arenu -"
"Já slyšel něco jinýho," podotkl Moak a uplivl, než pokračoval. "Jestli se nám nepodaří stěnu prorazit, uhnem na východ a pak na sever. Do G'danisbanu nebo možná do Ehrlitanu. Tam počkáme na Dujeka Jednorukého a velemága Tayschrenna. Dokonce jsem slyšel, že z tažení v Korelri odvolají Šedohříva."
Struna na něj zůstal civět. "V čím stínu jsi to stál, Moaku?"
"Ale dává to smysl, ne?"
Struna se s povzdechem narovnal. "Je to jen plejtvání dechem, vojáci. Dřív nebo později tam všichni napochodujem, jako pitomí naivkové." Zamířil ke stanům svého oddílu.
Jeho vojáci, včetně Sépie, dřepěli kolem Flašky, jenž seděl se zkříženýma nohama, a vypadalo to, že si hraje s klacíky a větvičkami.
Struna se zarazil a nepříjemně ho zamrazilo. Bohové pod námi, chvíli jsem měl dojem, že vidím Rychlýho Bena a kolem Whiskeyjackův oddíl, shromážděný k nějakýmu zatraceně nebezpečnýmu obřadu… Odněkud z pouště slyšel tichý zpěv, který jako ostří meče pronikal řevem stěny Smrští. Seržant zakroutil hlavou a došel k vojákům.
"Co to vyvádíš, Flaško?"
Mladý muž provinile vzhlédl. "Ale, nic moc, seržante -"
"Pokouší se o věštění," hlásil Sépie, "a zatím se nikam nedostal."
Struna si dřepl do kruhu naproti Flaškovi. "Máš zajímavej styl, mládenče. Klacky a větvičky. Kde jsi to sebral?"
"Od babičky," přiznal mladý muž.
"Ona byla čarodějka?"
"Více méně. Máma taky."
"A tvůj otec? Ten dělal co?"
"Nevím. Povídalo se…" Sklopil hlavu, očividně se necítil příjemně.
"Zapomeň na to," poradil mu Struna. "Ten vzor, co tu máš, je aspektovanej zemí. Potřebuješ něco víc než jenom to, co ukotví magii…"
Teď všichni zírali na Strunu.
Flaška kývl a vytáhl panenku spletenou z trávy, z druhu s tmavě purpurovými stébly. Panenka byla ovázaná pruhy černé látky.
Seržant vykulil oči. "Kdo, ve jménu mistra Kápě, má tohle být?"
"Ruka smrti nebo tak něco, aspoň tak jsem to chtěl. Poznáš, kam jde. Akorát že nechce spolupracovat."
"Ty používáš chodbu mistra Kápě?"
"Trochu…"

Na tomhle mládenci je víc, než jsem si na začátku myslel. "Zapomeň na mistra Kápě. Může tu být, ale nepřijde, dokud není po všem, a i potom je to nevybírávej mizera. S tou figurkou, co jsi udělal, zkus patrona asasínů."
Flaška sebou trhl. "Špagáta? To je moc, ehm… blízko…"
"Co tím myslíš?" chtěla vědět Smíška. "Říkal jsi, že Meanas znáš. A teď se ukazuje, že znáš i mistra Kápě. A čarodějnictví. Začínám mít dojem, že si všechno jenom vymejšlíš."
Mág se zamračil. "Tak dobře. Přestaň plácat. Potřebuju se soustředit."
Oddíl se znovu uklidnil. Struna pozoroval větvičky a klacíky, které Flaška před sebou zapíchal do písku. Po delší době mág pomalu položil panenku mezi ně a nožičky vtlačil do písku, až stála rovně, a opatrně odtáhl ruku.
Klacíky na jedné straně byly zastrkané v řadě. Struna předpokládal, že to má být stěna Smršti, protože se teď začaly kývat jako rákosí ve větru.
Flaška si něco mumlal, stále naléhavěji a pak rozčileně. Po chvíli vydechl, narovnal se a otevřel oči. "Není to k ničemu -"
Klacíky se přestaly kývat.
"Je bezpečné tam sáhnout?" zeptal se Struna.
"Ano, seržante."
Struna zvedl panenku a znovu ji položil… tentokrát na druhou stranu stěny Smršti. "Zkus to znova."
Flaška na něj chvíli zíral, pak se předklonil a znovu zavřel oči. Stěna Smršti se opět rozkývala a po chvíli se několik klacíků v řadě vyvrátilo.
Diváci zalapali po dechu, avšak Flaška se zamračil. "Nehýbe se. Ta panenka. Cítím Špagáta… je blízko, až moc blízko. Do té panenky proudí síla, nebo možná z ní, akorát že se nehýbe -"
"Máš pravdu," přitakal Struna a zeširoka se šklebil. "Ona se nehýbe, ale její stín ano…"
Sépie zabručel. "Královno mě vem, má pravdu. To je to nejdivnější - už jsem viděl dost." Náhle se zvedl a vypadal otřeseně. "Magie je strašidelná. Jdu spát."
Věštění náhle skončilo. Flaška otevřel oči a rozhlédl se po ostatních. Obličej měl zalitý potem. "Proč se nepohnul? Proč jenom jeho stín?"
Struna se zvedl. "Protože, mládenče, ještě není připravenej."
Smíška se na něj zamračila. "A kdo jako? Samotnej Špagát?"
"Ten to nebyl," odpověděl jí Flaška. "Tím jsem si jistý."
Struna jen mlčky odešel pryč. Ne, ne Špagát. Někdo ještě lepší, aspoň pokud se mě týče. A vlastně i všech zúčastněných Malažanů. Je tady. Na druhé straně stěny Smršti. A já vím přesně, na koho si brousí nože.
Kdyby jenom ztichlo to zatracený zpívání.

Stál v temnotě, v obležení. Ze všech stran na něj útočily hlasy, bušily mu do lebky. Nestačilo, že byl zodpovědný za smrt vojáků. Teď ho nechtěli nechat na pokoji. Teď na něj křičeli jejich duchové, z brány mistra Kápě se po něm natahovaly přízračné ruce, prsty mu drásaly mozek.
Gamet chtěl zemřít. Nebyl k ničemu. Pro vojáky byl nebezpečný, připojil se k množství neschopných velitelů, kteří za sebou nechali řeku krve, další jméno v té špinavé, pokořující historii, krmící nejhorší obavy obyčejných vojáků.
A to ho dohánělo k šílenství. Už pochopil. Hlasy, ochromující nejistota, to, jak mu pořád bylo zima, jak se třásl i v pravé poledne nebo vedle vysoko plápolajícího ohně. A slabost, vkrádající se mu do údů, ředící mu krev v žilách, až měl pocit, že mu srdce vhání do tepen kalnou vodu. Jsem zlomený. Hned při první zkoušce odvahy jsem pobočnici zklamal. Keneb to zvládne. Keneb jako nová pěst legie byl dobrou volbou. Nebyl příliš starý a měl rodinu - lidi, za něž by bojoval, k nimž se mohl vrátit, lidi, na nichž mu v životě záleželo. To bylo důležité. Měl potřebnou ctižádost, oheň v žilách. Gamet nic z toho neměl.
Ona mě vlastně nikdy nepotřebovala. Rodina se rozpadla a já s tím nemohl nic udělat. Byl jsem jenom kastelán, lepší gardista. Plnil jsem rozkazy. I když jediné moje slovo mohlo změnit osud Felisín, jen jsem zasalutoval a řekl: "Ano, paní."
Vždyť ale odjakživa věděl, že má slabou vůli. Rozhodně se mu nedostalo málo příležitostí, kdy mohl předvést své nedostatky, své nezdary. Nebylo jich málo, třebaže ona to považovala za projevy věrnosti, za disciplinované plnění rozkazů, byť by měl být jejich výsledek sebeděsivější.
"Křičí."
Nový hlas. Gamet zamrkal a rozhlédl se kolem sebe a pak dolů, kde uviděl to Kenebovo osvojené štěně, Žrouta. Byl polonahý, opálený a špinavý, vlasy jako snovačí hnízdo a oči se mu ve světle hvězd leskly.
"Křičí."
"Ano, oni vážně křičí." Kluk byl neochočený. Bylo pozdě, za chvíli začne svítat. Jak to, že je vzhůru? Co vůbec dělá tady, mimo tábor, kde si říká o to, aby ho zabil nějaký pouštní nájezdník?
"Ne oni. Ona."
Gamet se na něj zamračil. "O čem to mluvíš? Co je hlasité?" Já slyším jenom hlasy - ty je ale slyšet nemůžeš. Samozřejmě že nemůžeš.
"Ta písečná bouřka. Řve. Moc… moc… moc moc moc KŘIČÍ!"
Bouřka? Gamet si vytřel písek z očí a rozhlédl se - a zjistil, že stojí necelých padesát kroků od stěny Smršti. A sykot písku, jenž se hnal mezi skalami na zemi a vyletoval vzhůru v divokých, dovádivých kruzích, rachotící oblázky, sám vítr svištící ve vytvarovaných záhybech vápence - ten zvuk byl jako… jako hlasy. Ječící, rozzlobené hlasy. "Nejsem šílený."
"Já taky ne. Já jsem šťastný. Táta má nový kroužek, blýskavý. Kolem ruky. Je celý zdobený. Má dávat víc rozkazů, ale

dává míň. Ale já jsem šťastný. Hrozně moc se blýská. Máš rád blýskavé věci? Já ano, i když mě z nich bolí oči. Možná proto, že mě z nich bolí oči. Co myslíš ty?"
"Já už si nemyslím nic o ničem, chlapče."
"Já myslím, že ty myslíš moc."
"Vážně?"
"Táta si myslí to samé. Ty přemýšlíš o věcech, o kterých nemá smysl přemýšlet. Ničemu to nepomůže. Ale já vím, proč to děláš."
"Vážně?"
Žrout kývl. "Má to stejný důvod, proč se mně líbí blýskavé věci. Táta tě hledá. Půjdu mu říct, že jsem tě našel."
A hbitě se odbatolil do tmy.
Gamet se zadíval na stěnu Smršti. Bušila do něj. Zvířený písek mu padal do očí a měl ho plný nos. Smršť byla hladová, vždycky byla hladová, ale teď dorazilo něco nového, co změnilo její pronikavý tón. Co to může být? Nějaký naléhavý hlas plný… něčeho.
Co tady dělám?
Konečně si vzpomněl. Přišel sem hledat smrt z rukou nájezdníků. Rychlou, i když ne zcela nahodilou.
Konec všem těm myšlenkám… ze kterých mě tolik bolí oči.
* * *
Znovu ho probral sílící dusot koňských kopyt. Obrátil se a spatřil dva jezdce, kteří se vynořili ze šera a vedli třetího koně na otěži.
"Hledali jsme půl noci," řekl pěst Keneb, když zastavili. "Temul vyslal třetinu svých Záchlumčanů - všichni vás hledají, pane."
Pane? To se nehodí. "Váš syn mě našel úplně snadno."
Keneb se zamračil. "Žrout? On byl tady?"
"Říkal, že vám jde oznámit, že mě našel."
Muž frkl. "Těžko. Ještě mi neřekl ani slovo. Ani v Arenu ne. Slyšel jsem ho, jak mluví s ostatními, když má náladu, a tu má jen málokdy. Se mnou nemluví. Nevím proč. V každém případě jsem vám přivedl koně. Pobočnice je připravená."
"Připravená na co?"
"Obnažit meč, pane. Prorazit stěnu Smršti."
"Na mě čekat nemusí, pěsti."
"To je pravda, ale stejně se tak rozhodla."
Já to nechci.
"Je to její rozkaz, pane."
Gamet si povzdechl a zamířil ke koni. Byl tak zesláblý, že mu dělalo potíže vytáhnout se do sedla. Ostatní trpělivě čekali. S tvářemi hořícími námahou i hanbou Gamet konečně nasedl a chvíli hledal třmeny, než od Temula převzal otěže.
"Jeďme," zavrčel na Keneba.
Jeli na východ, rovnoběžně se zvířeným pískem, od něhož udržovali uctivou vzdálenost. Po dvou stech krocích narazili na pět jezdců sedících nehybně v sedlech. Pobočnice, Tene Baralta, Blistig, Nil a Nether.
Gameta náhle přepadl strach. "Pobočnice! Na druhé straně může čekat tisíc válečníků! Musíme sem přivést vojsko. Potřebujeme těžkou pěchotu na křídlech, zvědy, lučištníky, mariňáky -"
"To stačí, Gamete. Vyrazíme hned - slunce už ozářilo stěnu. Kromě toho, copak to neslyšíte? Její křik zní ustrašeně. Je to nový zvuk, příjemný zvuk."
Zůstal civět na bariéru poletujícího písku. Ano, tohle jsem prve vycítil. "Takže ví, že stěna selže."
"Bohyně ví," souhlasila Nether.
Gamet se ohlédl na Záchlumčany. Tvářili se nešťastně, což u nich zřejmě bylo poslední dobou běžné. "Co se stane, až Smršť padne?"
Mladá žena potřásla hlavou, odpověděl její bratr. "Stěna Smršti obklopuje chodbu. Znič stěnu a pronikneš do chodby. Bohyně bude zranitelná - mít prapor Spárů a půl tuctu velemágů, mohli bychom ji chytit a zabít. Nic takového ale nedokážeme." Zvláštně rozhodil rukama. "Vojsko Apokalypsy bude dál čerpat sílu z její energie. Vojáci se nevzdají, budou bojovat až do hořkého konce. Zvlášť vzhledem k tomu, že to bude z největší pravděpodobnosti jejich konec, ne náš."
"Předpovídáním pohrom nám moc nepomůžete, Nile," zabručela pobočnice. "Všichni pojedete se mnou, dokud neřeknu jinak."
Popojeli blíž ke stěně Smršti a v prudkém větru a zvířeném písku se museli předklánět. Patnáct kroků od stěny pobočnice zvedla ruku, sesedla z koně, uchopila jílec meče a vykročila.
Rezavě zbarvený otataralový meč měla zpola vytažený z pochvy, když se náhle rozhostilo ticho a stěna Smršti opadla v oblacích prachu a písku. Ozvalo se tiché šustění. Šepot. Cosi zasvitlo. A pak ticho.
Pobočnice se otočila. Byl na ní znát šok.
"Ona ustoupila!" vykřikl Nil a popošel k ní. "Máme volnou cestu!"
Tavore zvedla ruku, aby Záchlumčana zastavila. "Je to odpověď na můj meč, zaklínači? Nebo nějaká léčka?"
"Myslím, že obojí. Myslím, že si nechtěla nechat dobrovolně ublížit. Teď se spolehne na své smrtelné vojsko."
Prach padal jako déšť ve vlnách, které byly ve světle vycházejícího slunce úplně zlaté. A za skomírající bouří začínala být vidět Svatá poušť. Gamet s úlevou viděl, že na ně nečeká horda nepřátel. Nic, jen další pustina a na severovýchodě se zvedal jakýsi svah, který se skláněl k západu, kde zvláštní, rozlámané kopce přecházely v přírodní hřeben.
Pobočnice znovu nasedla. "Temule. Chci vyslat zvědy. Nevěřím, že dojde k dalším nájezdům. Teď na nás čekají na

místě, které si sami vybrali. Je na nás, abychom je našli."
A pak dojde k boji. Smrt stovek, možná tisíců vojáků. Pobočnice jako pěst císařovny. A ša'ik, vyvolená služebnice bohyně. Souboj vůlí, nic víc. A přece rozhodne o osudu stovek tisíc duší.
S tím já nechci mít nic společného.
Vedle Gameta zastavil koně Tene Baralta. "Teď vás potřebujeme víc než kdy jindy," podotkla Rudá čepel, zatímco pobočnice s obnovenou energií vydávala rozkazy důstojníkům přijíždějícím z hlavního tábora.
"Vůbec mě nepotřebujete," opáčil Gamet.
"Mýlíte se. Ona potřebuje hlas opatrnosti -"
"Hlas zbabělosti, taková je pravda, a něco takového rozhodně nepotřebuje."
"V bitvě přichází mlha -"
"Já vím. Kdysi jsem byl voják. A docela dobrý voják. Přijímal jsem rozkazy a nevelel nikomu kromě sebe. Občas hrstce mužů, ale nikdy ne tisícům. Před všemi těmi lety jsem se dostal na vrchol svých schopností."
"Tak dobře, Gamete. Staňte se znovu vojákem. Takovým, který je čistě náhodou přidělený ke štábu pobočnice. Poskytněte jí názor obyčejného vojáka. Tu slabost necítíte sám - uvědomte si, že tu máte společnou se stovkami, dokonce tisícovkami vojáků v našich legiích."
Z druhé strany k nim dojel Blistig a teď se připojil k hovoru: "Je pořád příliš nepřístupná, Gamete. Bez našich rad se obchází, protože nemáme šanci jí nějakou dát. Horší je, že nevíme nic o její strategii -"
"Za předpokladu, že nějakou má," zabručel Tene Baralta.
"Ani o její taktice pro tuto bitvu," pokračoval Blistig. "Je to nebezpečné, je to proti malazské vojenské doktríně. Pro ni je tahle válka osobní, Gamete."
Gamet si prohlížel pobočnici, která vyjela dopředu s Nilem a Nether a zřejmě si prohlížela řadu kopců, za nimiž, jak všichni věděli, čekala ša'ik a její vojsko Apokalypsy. Osobní? Ano, to je. Všechno pro ni bylo odjakživa osobní.
"Taková ona je. Císařovna to určitě ví."
"Polezeme do pečlivě připravené pasti," zavrčel Tene Baralta. "Korbolo Dom to zařídí. Bude se držet nahoře a ovládat všechny přístupové cesty. Klidně by mohl namalovat velký červený kruh na místě, kde chce, abychom stáli, až nás zabije."
"Ona o tom samozřejmě ví," odsekl Gamet. Nechte mě být, Tene Baralto. A vy taky, Blistigu. Už nejsme tři. Jsme dva a jeden. Povídejte to Kenebovi, ne mně. On vaše očekávání unese, já ne. "Musíme táhnout za nimi. Co jiného by podle vás měla udělat?"
"Vyslechnout nás," prskl Blistig. "Musíme najít jinou cestu. Možná od jihu -"
"A strávit na pochodu další týdny? Nemyslíte, že Korbola napadlo totéž? Všechny vodní jámy a prameny budou otrávené. Bloudili bychom, dokud by nás Raraku všechny nezabila, aniž by oni museli zvednout meč."
Všiml si, jak si Blistig vyměnil pohled s Tene Baraltou. Gamet se zamračil. "Takovéto hovory nescelí, co se rozbilo, pánové. Šetřete dechem. Já nepochybuju o tom, že pobočnice svolá válečnou radu, až bude vhodná chvíle."
"To by měla," štěkl Tene Baralta, otočil koně a odcválal.
Blistig se předklonil a odplivl si. "Gamete, až tu radu svolá, buďte tam."
"A když nebudu?"
"Máme tady už tak dost velkou polízanici se všema těma urozenýma oficírama a jejich nekonečnýma stížnostma. Důstojníci, co vzejdou z mužstva, jsou v tomhle vojsku vzácní - příliš vzácní, abychom mohli vyhodit byť jediného. Je pravda, že jsem vás zpočátku neměl zrovna v lásce. Byl jste mazlíček pobočnice. Ale legii jste zvládl docela dobře -"
"Do chvíle, než jsme se střetli s nepřítelem."
"Když pod várna vybuchla svítivka a skoro vám utrhla hlavu."
"Zmatený jsem byl už předtím, Blistigu."
"Jenom proto, že jste vjel do tý šarvátky. To by pěst dělat neměla. Vy zůstáváte vzadu mezi posly a stráží. Možná nevydáte jedinej rozkaz, ale pořád jste ve středu dění, nehybnej jako skála. Stačí jenom tam být. Vojáci vám můžou doručit zprávu a vy můžete doručit zprávu jim. Můžete je podpořit, odvolat jednotky, reagovat na vývoj. To důstojník ve vysoký hodnosti dělá. Když se ocitnete uprostřed boje, nejste k ničemu, akorát ohrožujete vojáky kolem sebe, protože ti se cítí zavázaný chránit vaši kůži. Ještě horší je, že nic nevidíte a poslové vás nemůžou najít. Ztratíte přehled. Když se skála chvěje nebo dokonce zmizí, legie padne."
Gamet jeho slova dlouho zvažoval, pak si povzdechl a pokrčil rameny. "Na ničem z toho už nezáleží. Už nejsem pěst. Teď je to na Kenebovi, a on ví, co dělat -"
"On je zastupující pěst. Pobočnice to řekla jasně. Je to dočasné. A teď je na vás, abyste svou hodnost a svý muže získal zpátky."
"To nezvládnu."
"Budete muset, vy umanutej mizero. Keneb je zatraceně dobrej kapitán. Teď ho v tý funkci nahradil jeden urozenej pán. A ten chlap je hroznej pitomec. Dokud ho měl Keneb pod dohledem, nedělal problémy. Musíte dát věci zase do pořádku, Gamete. A musíte to udělat dneska."
"Jak víte o tom novém kapitánovi? Není to ani vaše legie."
"Keneb mi to řekl. Byl by radši povýšil některýho seržanta - pár jich má větší zkušenosti než kdokoliv v celým vojsku. Drží se při zemi, ale stejně se to projeví. Jenomže důstojnickej sbor, ze kterýho musela pobočnice čerpat, byl plnej šlechticů - celej systém byl vlastně soukromej podnik, zkaženej a nepřipouštějící nikoho jinýho. I přes čistku to v tyhle armádě přetrvává."
"Kromě toho," pochopil Gamet, "jsou ti seržanti nejužitečnější tam, kde jsou teď."
"Jasně. Tak přestaňte sobecky trucovat, starouši, a vraťte se do řady."

Gamet praštil Blistiga do obličeje tak tvrdě, že mu zlomil nos a srazil ho z koně. Blistig vyplivl krev a vstal.
Gamet s úšklebkem dojel k čekající pobočnici. "Jsem připravený vrátit se do služby, pobočnice," oznámil jí.
Nepatrně zvedla obočí. "Velmi dobře. Považuji však za nutné vám poradit, abyste neshody s ostatními pěstmi v budoucnu řešil ve větším soukromí."
Gamet se ohlédl. Blistig se oprašoval, ale přes krev na obličeji se ponuře usmíval.
Ten mizera. Ale teď jsem mu dlužen, že?
"Oznamte to Kenebovi," dodala pobočnice.
Gamet kývl. "S dovolením, pobočnice, rád bych si ještě promluvil s pěstí Blistigem."
"Doufám, že to bude méně dramatické než minule, pěsti Gamete."
"Uvidíme, pobočnice."
"Ale."
"Záleží na tom, jak je trpělivý."
"Jen do toho, pěsti."
"Rozkaz, pobočnice."

Struna s několika dalšími seržanty vyšplhal na kopec - všichni ostatní se věnovali balení a přípravě na pochod - aby si mohli lépe prohlédnout zborcenou stěnu Smršti. K zemi se ještě skládaly závoje prachu, ale čerstvý vítr je rychle rozháněl.
"Ani fňuknutí," povzdechl si za ním Gesler.
"Hádám, že se bohyně stáhla," poznamenal Struna. "Sázím se, že pobočnice ani nevytáhla meč."
"Tak proč vůbec tu stěnu zvedla?" přemítal Borduk.
Struna pokrčil rameny. "Kdo ví? Na Raraku se toho děje víc, o čem nemáme nic vědět. Svět po ty měsíce, co jsme sem táhli, neseděl na zadku."
"Šlo o to, udržet mimo Spáry," tvrdil Gesler. "Tuhle bitvu chce ša'ik i její bohyně. Chtějí ji čistou. Voják proti vojákovi, mág proti mágovi, velitel proti veliteli."
"Smůla pro ně," zabručel Struna.
"Pořád na to narážíš. Tak ven s tím, Šume."
"Jenom tušení, Geslere. Občas je mívám. Někdo tam pronikl. To jsem viděl ve Flaškově věštění. Noc před bitvou bude v tý oáze náramně nebezpečno. Kéž bych tam byl, abych to viděl. Hrome, kéž bych tam byl, abych mohl pomoct."
"Myslím, že i my budem mít plný ruce práce," podotkl Gesler.
Poslední seržant, který je doprovázel, si povzdechl a zachraptěl: "Moak si myslí, že se zrovna nepřetrhneme. Teda, pokud ten nový kapitán nevymyslí nějakou pitomost. Pobočnice udělá něco nečekaného. Možná se vůbec nebude bojovat."
Struna zakašlal. "Kde to Moak sebral, Tuggu?"
"Hádám, že když dřepěl na latríně," zabručel Borduk a odplivl si.
Seržant od těžké pěchoty pokrčil rameny. "Moak ví věci, to je všechno."
"A kolikrát se zmejlil?" chtěl vědět Gesler a odkašlal si.
"Těžko říct. Říká tolik věcí, že si je všechny nepamatuju. Ale mám dojem, že mockrát se trefil. Vlastně si tím jsem jistý. Skoro jistý." Podíval se na Strunu. "Říkal, že jsi byl u Houfce Jednorukého. A že císařovna chce tvoji hlavu naraženou na kopí, protože jsi byl postavený mimo zákon." Pak se obrátil na Geslera. "A říkal, že ty a tvůj kaprál Bouřňák jste ze staré gardy. Mladí mariňáci, co sloužili pod Dassemem Ultorem nebo možná pod Kartheronem Krustem nebo jeho bratrem Urkem. Že jste byli mezi těmi, kdo přivezli ten starý quonský dromón do arenského přístavu se všemi raněnými z Psího řetězu. A ty, Borduku, jsi kdysi shodil z útesu u Karašiméše urozeného důstojníka, akorát že ti to nemohli dokázat."
Všichni tři muži na Tugga jen mlčky zírali.
Tugg si zamnul šíji. "No, aspoň to říkal."
"Úžasný, jak to všechno popletl," podotkl suše Gesler.
"Předpokládám, že ty povídačky šíří, co?" zeptal se Struna.
"Ale ne. Říká to jenom mně a Sobelon. Nakázal nám, že máme držet jazyk za zuby." Tugg zamrkal a dodal: "Akorát před vámi ne, protože vy to už přece víte. Jenom jsem chtěl zapříst hovor. Být přátelský. Úžasné, jak se ta stěna Smršti jenom tak zbortila, co?"
V dálce zaduly rohy.
"Je čas vyrazit," vyhrkl Gesler, "chvála mistru Kápě a všem…"

Keneb dojel vedle Gameta. Jejich legie dnes tvořila zadní voj a ve vzduchu visel prach.
"Začínám pochybovat, že stěna Smršti vůbec zmizela," podotkl Keneb.
"Ano, míň toho zvířím, než co padá shůry," přiznal Gamet, zaváhal a dodal: "Omlouvám se, kapitáne -"
"Není třeba, pane. Vlastně se mi ulevilo. Nejen proto, že jsem se zbavil tlaku, jaký na pěst působí, ale taky proto, že bylo zrušeno Ranalovo povýšení. Moc rád jsem mu to sdělil. Věděl jste, že přeorganizovává jednotky? Podle Šedohřívova uspořádání? Jenže Šedohřív bojoval v dlouhé válce na obrovském území bez vymezené fronty. Potřeboval soběstačné bojové jednotky, připravené na každou nepředvídatelnou událost. Ještě horší je, že o tom opomněl komukoliv říct."
"Vracíte oddíly do původního stavu, kapitáne?"
"Ještě ne, pane. Čekám na váš rozkaz."

Gamet o tom chvíli přemýšlel. "Seznámím pobočnici s novou strukturou legie."
"Pane?"
"Mohlo by to být užitečné. Máme v bitvě udržet týl v nerovném terénu. Ranalův plán, byť učiněný v nevědomosti, se nakonec přece jen hodí."
Keneb si povzdechl, ale nic neřekl, a Gamet ho chápal. Možná jsem se vrátil jako pěst s potvrzením pobočnice, ale její rozhodnutí nechat nás vzadu jasně ukazuje, ze ve mě ztratila důvěru.
Dál jeli mlčky, ani jeden se necítil příjemně.

KAPITOLA DVACET TŘI

Koho v panteonu by Padlý nenáviděl a bál se ho nejvíc? Vezměte v úvahu poslední poutáni, jehož se kromě Anomandera Dlouhý vlas, Caladana Chmura a houfu dalších ascendentů zúčastnil ještě mistr Kápě, Fener, královna snů, Osserk a Oponn. Není tedy nic překvapivého na tom, že Chromý bůh nemohl předvídat, že jeho nejnebezpečnější nepřítel mezi jmenovanými nebude…

Poutání
Istan Hela

"T
o, že jsem žena - celá žena - neznamená, že umím vařit." Řezník se podíval na Apsalar a řekl: "Ne, ne, je to dobrý, vážně -"
Jenže Mogora ještě neskončila. Přecházela sem a tam a mávala přitom trávou obalenou dřevěnou naběračkou. "Není tu spíž! Není tu nic! A hosté! Nekonečně hostů! Je tady, aby sehnal něco k jídlu? Nikdy! Myslím, že je mrtvý -"
"Není mrtvý," přerušila ji Apsalar držíc lžíci nad miskou. "Před chvílí jsme ho viděli."
"To říkáš ty, se svými lesklými vlasy a našpulenou pusou - a takovými prsy - jenom počkej, až začneš rodit mrňata, budeš je mít brzo u kotníků, jak je máš velký - ne mrňata, prsa. Mrňata budeš mít ve vlasech - ne v těch lesklých vlasech na hlavě, no, ano, v těch vlasech, ale jenom jako řečnický obrat. O čem jsem to mluvila? Ano, já musím každý den chodit ven, lézt nahoru a dolů po tom provazovém žebříku a hledat jídlo - ano, ta tráva je jedlá, jen ji hezky pokousejte. Kousat a kousat. Každý den náruče trávy, hlíz, rhizan, švábů a krvniček -"
Jak Řezník, tak Apsalar odložili lžíce.
"- a to si pořád zakopávám o cecky. A pak!" Zamávala naběračkou, až trávou ohodila stěnu. "Ti zatracení bhok'arala mi vlezou do spíže a ukradnou všechny ty dobré kousky - úplně všechny šváby a krvničky! Copak jste si toho nevšimli? Tady v těch troskách není žádná havěť! Ani myš, ani brouk - co má tisíc pavouků dělat?"
Oba hosté se opatrně pustili do jídla, a než si dali lžíci do pusy, pečlivě prozkoumali tmavou tekutinu na ní.
"A jak dlouho tu hodláte zůstat? Copak je tu hostinec? Jak se máme podle vás s manželem vrátit do běžného života? Když to nejste vy, lezou nám do ložnice bohové a démoni a asasínové! Budu já mít někdy klid?" S tím vyrazila z místnosti.
Řezník po chvíli zamrkal a narovnal se. "Asasínové?"
"Kalam Méchar," opáčila Apsalar. "Nechává stopy, starý zvyk Paličů mostů."
"On je zpátky? Co se stalo?"
Apsalar pokrčila rameny. "Stínupán a Kotilion zřejmě našli využití pro nás pro všechny. Jestli můžu hádat, má Kalam v plánu zabít tolik důstojníků ša'ik, kolik zvládne."
"No, Mogora nanesla zajímavou otázku. Kotilion nás chce mít tady, ale proč? Co teď?"
"Neznám odpověď, Kvítko. Kotilion se očividně zajímá víc o tebe než o mě. Což není divu."
"Že není? Mě to překvapuje. Proč to říkáš?"
Chvíli si ho prohlížela, pak odvrátila zrak. "Protože já se nechci stát jeho služebnicí. Mám příliš mnoho jeho vzpomínek, včetně vzpomínek z jeho smrtelného života, když byl Tanečníkem, abych byla úplně upřímná."
"To není moc povzbudivý, Apsalar -"
Ze stínů zasyčel nový hlas: "Je třeba povzbuzovat? Prostá, obyčejná, nedůstojná obava - proč mě nenapadá řešení? Říct něco hloupého, to by pro mě mělo být snadné. Není liž pravda?" Po chvíli se ze šera vysoukal Iskaral Pust a zavětřil. "Ona… vařila!" Pohled mu padl na misky na stole. "A vy jste to snědli! Copak jste se zbláznili? Proč se podle vás celé ty měsíce schovávám? Proč podle vás mí bhok'arala probírají její zásoby jedlých věcí? Bohové, vy jste ale hlupáci! No ano, skvělé jídlo… pokud jste antilopa!"
"Zvládáme to," ucedil Řezník. "Chceš od nás něco? Jestli ne, tak s Mogorou v jedný věci souhlasím - čím míň tě vidím, tím líp -"
"Chce mě vidět, ty darúnský pitomče! Proč se mě podle tebe pořád snaží chytit?"
"Ano, hraje to dobře, viď? Ale podívej se na to realisticky, Puste - je mnohem šťastnější, když se na tebe nemusí pořád dívat. Nechce tě. Nepotřebuje tě. Vlastně ty, Puste, jsi naprosto k ničemu."
Velekněz vykulil oči, pak prskl a vrhl se zpátky do rohu, kde zmizel ve stínech.
Řezník se usmál a pohodlně se opřel. "Zabralo to líp, než jsem doufal."
"Postavil ses mezi muže a ženu, Kvítko. To není moudrý rozhodnutí."
Zadíval se na ni. "Kam chceš odsud jít, Apsalar?"
Odmítla se mu podívat do očí. "Ještě jsem se nerozhodla."
Jenže Řezník věděl, že ano.

Oštěp byl z těžkého dřeva, ale překvapivě pružný. Když se Trull Sengar postavil a natáhl ruku, chalcedonový hrot mu dosahoval k dlani. "Pro můj bojový styl je trochu krátký, ale bude mi muset stačit. Děkuju, Ibra Gholane."
T'lan Imass se otočil a vrátil se k čekajícímu Monok Ochemovi.
Trull Sengar si foukl na ruce a otřel si je o rozedrané jelenicové kamaše. Znovu zkusil oštěp, pak si jej opřel o rameno a otočil se k Onrakovi. "Jsem připravený. I když bych měl rád nějakou kožešinu - tahle chodba je studená a ze vzduchu je cítit led - do večera bude sněžit," poznamenal.
"Poputujeme na jih," opáčil Onrak. "Zanedlouho dorazíme k hranici lesa a sníh se změní v déšť."
"To zní ještě hůř."
"Naše cesta, Trulle Sengare, potrvá jen několik dní a nocí. A za ten čas přejdeme z tundry přes savanu do džungle."
"Věříš, že se k prvnímu trůnu dostaneme dřív než odpadlíci?"
Onrak pokrčil rameny. "Je to pravděpodobné. Stezka Tellann nám nebude klást do cesty žádné překážky, kdežto stezka chaosu naše nepřátele zpomalí, protože nikdy nevede rovně."
"Nikdy nevede rovně. Z té představy jsem nervózní."
Aha. Já mám stejný pocit. "Důvod ke znepokojení je oprávněný, Trulle Sengare. Nicméně máme vážnější starosti, protože až dorazíme k prvnímu trůnu, musíme ho ochránit."
Ibra Gholan šel v čele a Monok Ochem počkal, až kolem projde Onrak s Tiste Edur, než se zařadil jako poslední.
"Nevěří nám," podotkl Trull Sengar.
"To je pravda," souhlasil Onrak. "Přesto nás potřebují."
"Spojenectví je to tuze neuspokojivé."
"Ale možná to nejjistější, dokud čas potřeby nepomine. Musíme se mít na pozoru, Trulle Sengare."
Tiste Edur zabručel na souhlas a oba mlčky pokračovali v cestě na jih.
Na mnoha úsecích Tellann zůstávaly jizvy Omtose Phellack pro Onrakovy smysly viditelné i hmatatelné. Krajinu rozryly ledové řeky, nejdříve postupující, poté ustupující, zanechavše po sobě nánosy říčního bahna, balvany a hromady kamení, sesuvy a široká údolí s obnaženou, ohlazenou podložní skálou na dně. Zmrzlá hlína nakonec ustoupila mokré rašelině a bažinám, kde na ostrůvcích vytvořených tlejícími pozůstatky rodičovských stromů vyrůstaly zakrslé černé jedle. Ostrůvky byly obklopené tůněmi černé vody, na nichž se převalovala mlha a bublaly v nich bahenní plyny.
Ve vzduchu se rojil hmyz, ale i když na T'lan Imass a osamělém smrtelníkovi nenašel nic, co by mu bylo po chuti, přesto kolem nich kroužil v bzučících mračnech. Zanedlouho bažiny ustoupily vyčnívajícím homolím podložních skal a údolí mezi prudkými srázy zabíraly houštiny a suché borovice. Po nějaké době se homole pospojovaly a vytvořily klikatý hřeben, po němž se čtyřem poutníkům šlo snáze.
Začalo mrholit a čedič zčernal a klouzal. Onrak slyšel, jak Trull Sengar lapá po dechu, a poznal, že je unavený. Tiste Edur však nepožádal o zastávku, i když stále častěji používal oštěp jako oporu.
Skály brzy nahradil les, pomalu se měnící z jehličnatého v listnatý, a kopce ustoupily rovině. Pak stromy zřídly a náhle se za hromadou popadaných stromů táhla planina. Přestalo pršet. Onrak zvedl ruku. "Tady se zastavíme."
Ibra Gholan, deset kroků před ním, se otočil. "Proč?"
"Kvůli jídlu a odpočinku, Ibra Gholane. Možná jsi zapomněl, že to patří mezi potřeby smrtelníků."
"Nezapomněl jsem, Onraku Zlomený."
Trull Sengar se posadil do trávy a s trpkým úsměvem řekl: "Říká se tomu lhostejnost, Onraku. Nakonec jsem přece nejméně důležitý člen tohoto oddílu."
"Odpadlíci nebudou cestou odpočívat," poukázal Ibra Gholan. "A my bychom také neměli."
"Tak jděte napřed," poradil jim Onrak.
"Ne," rozkázal Monok Ochem. "Půjdeme společně. Ibra Gholane, krátká doba odpočinku nebude znamenat velké nesnáze. Vlastně chci, aby s námi Tiste Edur mluvil."
"A o čem, kostěji?"
"O svém lidu, Trulle Sengare. Co je přimělo pokleknout před Spoutaným?"
"Na tuto otázku není snadné odpovědět, Monok Ocheme."
Ibra Gholan se vrátil k ostatním. "Ulovím zvěřinu," prohlásil válečník a zmizel ve víru prachu.
Tiste Edur si prohlížel rýhovanou hlavici své nové zbraně, pak ji odložil a povzdechl si. "Žel, je to dlouhý příběh. A já nejsem ten nejvhodnější, kdo ho dokáže splést způsobem, jaký by pro vás byl užitečný -"
"Proč?"
"Protože, Monok Ocheme, jsem ostříhaný. Už neexistuju. Pro své bratry, pro svůj lid jako bych nikdy neexistoval."
"Takové tvrzení nemá tváří v tvář pravdě smysl," namítl Onrak. "Jsi zde, před námi. Existuješ. Stejně jako tvé vzpomínky."
"Byli i tací Imassové, kteří odešli do vyhnanství," zachraptěl Monok Ochem, "a my o nich přece mluvíme. Musíme o nich mluvit, jako varování pro ostatní. Jakou cenu má příběh, není li poučný?"
"Velmi osvícený názor, kostěji. Jenomže můj lid není osvícený. Nám na poučení nezáleží. Vlastně ani na pravdě ne. Naše příběhy jen dodávají velkoleposti obyčejnému. Nebo okamžikům velkého napětí a významu přidávají pocit nevyhnutelnosti. Snad by se to dalo nazvat ‚poučením', ale jejich cílem to není. Každá porážka ospravedlňuje budoucí vítězství. Každé vítězství je příznivé. Tiste Edur nedělají špatné kroky,- protože náš tanec je tancem osudu."
"A ty už v tom tanci nejsi."
"Správně, Onraku. Vlastně jsem nikdy nebyl."
"Tvé vyhnanství tě tedy nutí lhát i sám sobě," poznamenal Onrak.

"Jistým způsobem máš pravdu. Jsem proto nucen příběh upravit, a to je obtížné. Je toho hodně, čemu jsem zprvu nerozuměl - rozhodně ne v době, kdy se vše odehrávalo. Mnoho vědomostí ke mně přišlo až daleko později -"
"Po tvém ostříhání."
Trull Sengar přimhouřil mandlové oči a kývl. "Ano."
Stejně jako vědění vykvetlo v mé mysli až po rozbití obřadu Tellann. Dobrá, tohle znám. "Připrav se k vyprávění svého příběhu, Trulle Sengare. Lze li v něm nalézt poučení, je na těch, jimž je vyprávěn, aby je rozpoznali. Jsi zbaven této povinnosti."
Monok Ochem zabručel. "Tato slova jsou falešná. Každý příběh je poučný. Vypravěč tuto pravdu nebere na vědomí jen na vlastní nebezpečí. Vynech tedy sebe z příběhu, který hodláš vyprávět, když musíš, Trulle Sengare. Jediným poučením v něm bude pokora."
Trull Sengar se na kostěje zazubil. "Neboj se, nikdy jsem nebyl důležitý hráč. Sebe už jsem vynechal, a tak vám povím příběh o Tiste Edur, kteří žili severně od Lether, jako by vám ho vyprávěli přímo oni. S jedinou výjimkou, která, přiznávám, je pro mne největším problémem. Jde o to, že nebudu nic zveličovat. Nebudu hýřit slávou, nebudu si činit nároky na osudovost či nevyhnutelnost. Pokusím se být jiný než Tiste Edur, jakým jsem býval, odtrhnout se od své kultury a očistit svůj příběh -"
"Tělo nelže," podotkl Monok Ochem. "Proto nejsme oklamáni."
"Tělo možná nelže, ale duch může, kostěji. Pouč se o slepotě a lhostejnosti - já na oplátku zkusím to samé."
"Kde s příběhem začneš?"
"U prvního trůnu, Monok Ocheme. Zatímco budeme čekat na příchod odpadlíků… a jejich tisteedurských spojenců."
Objevil se Ibra Gholan se zajícem, jenž měl zlomený vaz. Jediným pohybem ho stáhl a zkrvavené tělo hodil na zem před Trulla Sengara. "Jez," přikázal mu a kůži zahodil.
Tiste Edur začal připravovat oheň a Onrak poodešel stranou. Slova Trulla Sengara ho znepokojila. Stříhání melo hodně společného s odstraněním tělesných rysů, které určovaly Trulla Sengara jako Tiste Edur. Holá lebka, zjizvené čelo. Ale tělesné změny zřejmě nebyly ničím v porovnání s těmi, které to napáchalo na jeho duši. Onrak si uvědomil, že společnost Trulla Sengara je příjemná, možná ho ukolébalo jeho klidné vystupování, to, jak snadno se vyrovnával s útrapami a nesnázemi. Ale zřejmě to byl klam. Klid Trulla Sengara se zrodil z ran, po jejichž zahojení už nic necítil. Měl zlomené srdce. Je jako T'lan Imass, jen oděný ve smrtelném těle. Požádali jsme ho, aby si znovu oživil vzpomínky na život, a pak se divíme, jak se musí snažit, aby našim požadavkům vyhověl. Nezdar je náš, ne jeho.
Mluvíme o těch, které jsme poslali do vyhnanství, ale ne jako varování - jak tvrdí Monok Ochem. Ne, nejde o nic tak ušlechtilého. Mluvíme o nich, abychom se ujistili, že rozsudek byl správný. Nejzuřivější boj však vede naše nesmiřitelnost - se samotným časem, s proměnou světa kolem nás.
"Svůj příběh uvedu nesporně varovným postřehem," začal Trull Sengar, opékající staženého zajíce.
"Jen hovoř," vybídl jej Monok Ochem.
"Budu, kostěji. Týká se přírody… a nutnosti udržet rovnováhu."
Kdyby měl Onrak duši, ucítil by, jak ho mrazí. Takhle se jenom pomalu otočil.
"Tlaky a síly vždy působí proti sobě," říkal Edur, obraceje zajíce nad plameny. "A vždy je tu snaha o dosažení rovnováhy. Pochopitelně je to síla větší než bohové - je to proud existence - vlastně ne, je to ještě větší, protože existence samotná stojí proti zapomnění. Je to zápas zahrnující vše, vymezuje každý ostrov v Propasti. Aspoň já v to věřím. Proti životu stojí smrt. Proti tmě světlo. Proti ohromnému úspěchu katastrofální nezdar. Proti děsivé kletbě dechberoucí požehnání. Všechny národy zřejmě mají sklon ztrácet tuto pravdu ze zřetele, zvlášť jsou li oslepovány jedním vítězstvím za druhým. Tady přede mnou vidíte malý ohýnek. Skromné vítězství… ale kdybych na něj přiložil, bude mé potěšení sílit, dokud nebude v plamenech celá tato pláň, pak les a nakonec celý svět. Proto je moudré uhasit plameny, jakmile bude maso upečené. Vždyť přece požár celého světa by zahubil vše, co je na něm. Buď by to zahynulo v plamenech, nebo poté hlady. Chápeš, kam tím mířím, Monok Ocheme?"
"Nechápu, Trulle Sengare. To nic neuvádí."
Ozval se Onrak. "Mýlíš se, Monok Ocheme. To uvádí… všechno."
Trull Sengar se po něm podíval a odpověděl mu úsměvem, jenž byl navýsost smutný, nanejvýš… zoufalý.
A nemrtvý válečník se zachvěl.
* * *
Krajina byla zvrásněná, jeden hřeben následoval za druhým, a jak se z oblohy snášel písek, zdálo se, že tají.
"Ty pobřežní hřebeny již brzy zmizí pod dunami," poznamenal Perel.
Lostara pokrčila rameny. "Plýtváme časem," prohlásila, když vyrazili k prvnímu hřebeni. Jak byl vzduch plný prachu a písku, pálily je oči a vysychalo jim v hrdle. Opar zkracoval vzdálenosti a byla jen malá naděje, že pravdu odhalí včas. Náhlé zmizení stěny Smršti ukazovalo, že pobočnice a její vojsko již jsou na Raraku a pochodují k oáze. Lostara tušila, že přístupovou cestu od severovýchodu bude strážit jen málo hlídek, pokud vůbec nějaká.
Perel tvrdil, že už je bezpečné cestovat ve dne. Bohyně se stáhla do sebe a soustředila své síly na poslední výbuch. Na střet s pobočnicí. Jediný cíl sevřený hněvem, chyba, kterou lze využít. Lostara se nad tím usmála. Chyby. V těchto končinách jich není nedostatek, že? Chvíle divokých vášní pominula, alespoň pokud se jí týkalo. Uvolnila se dlouho zadržovaná energie, a když bylo po všem, mohli se soustředit na jiné věci. Důležitější věci. Jenže Perel to zřejmě viděl jinak. Dokonce se ji ráno pokusil vzít za ruku, což rozhodně odmítla i přes dojemnost jeho gesta. Nebezpečný asasín se měnil v třesoucí se rosol - zmocňoval se jí odpor, a tak začala myslet na něco jiného.
Docházel jim čas, nemluvě o jídle a vodě. Raraku byla nepřátelská země, rozzlobená na živé tvory, kteří ji chtěli využít. Není vůbec svatá, nýbrž prokletá. Požírá sny, ničí touhy. A proč ne? Je to jenom zatracená poušť.
Dorazili k prvnímu hřebeni.

"Jsme blízko," poznamenal Perel a prohlížel cestu před nimi. "Za tou terasou už uvidíme oázu."
"A pak co?" zeptala se Lostara, oprašujíc si zaprášené šaty.
"Bylo by ode mne nedbalé nevyužít našeho současného postavení - měl bych se dostat do tábora a vyvolat nějaké potíže. Kromě toho," dodal, "jedna stopa, kterou jsem odhalil, vede přímo do srdce povstaleckého vojska."
Drápové. Mistr toho znovu oživeného kultu. "Jsi si tím tak jistý?"
Kývl a zlehka pokrčil rameny. "Přiměřeně. Došel jsem k názoru, že povstání je ohroženo už dlouho, možná od samého začátku. Že pro některé nebyla nezávislost Sedmiměstí tak důležitá, jak by být měla, a že tyto skryté motivy brzy vyjdou na světlo."
"A je nepředstavitelné, že by k tomu odhalení došlo bez tvého přispění."
Podíval se na ni. "Má milá, zapomínáš, že jsem agent Malazské říše. Mám určitou zodpovědnost…"
Spočinula pohledem na něčem, co leželo v kamení - poznala to, ale rychle odvrátila zrak a zadívala se na oblohu.
"Nenapadlo tě, že náš příchod by mohl ohrozit agenty, kteří už v povstaleckém táboře pracují? Císařovna neví, že tu jsi. Vlastně i pobočnice nejspíš věří, že jsme někde daleko odsud."
"Podpůrná úloha mi nevadí -"
Lostara frkla.
"No," opravil se, "taková úloha není úplně podřadná. Dokážu s tím žít."
Lháři. Poklekla, aby si upravila chrániče na holeních. "Na tu terasu bychom měli dorazit před setměním."
"Souhlasím."
Narovnala se. Společně se vydali dolů po kamenité stráni. Všude se válela drobná tělíčka pouštních tvorů, které sebrala Smršť a kteří zahynuli v nekonečné bouři, ale zůstali viset ve víru, a teprve když vítr náhle ustal, spadli zpátky na zem. Pršeli z oblohy celý den, prázdné slupky padaly všude kolem nich, narážely jí do přilby a odrážely se jí od ramen. Většinou rhizany, kápové můry a další malá zvířata, ale občas i něco většího. Lostara byla vděčná, že tento déšť ustal.
"Smršť nebyla na Raraku hodná," poznamenal k tomu Perel, když odkopl mrtvolku mláděte bhok'arala.
"I kdyby poušti záleželo na tom, jak se chová, což nezáleží, pochybuju, že by to z dlouhodobého hlediska něco změnilo. Život země je mnohem delší než to, co známe my, delší než životy těchhle nešťastných potvůrek. Kromě toho je už většina Raraku mrtvá."
"Zdání klame. Na Svaté poušti jsou duchové, holka. Pohřbení ve skále -"
"A život na skále, stejně jako na písku, pro ně nic neznamená," prohlásila Lostara. "A jestli si myslíš něco jiného, Perele, jsi hlupák."
"Jsem hlupák v mnoha věcech," zamumlal.
"Nečekej, že ti v tomhle budu odporovat."
"Nikdy by mě nenapadlo, že bys mohla, Lostaro Yil. V každém případě bych ti radil, aby sis začala k záhadám Raraku pěstovat zdravou úctu. Je příliš snadné nechat se zaslepit zdánlivě pustou a neživou pouští."
"Jak jsme již zjistili."
Perel si zamračeně vzdychl. "Lituju, že to vidíš takhle. Mohu jen usuzovat, že ze sporu čerpáš zvláštní uspokojení, a když žádný není - nebo spíš nemá důvod být - hned si ho vymyslíš."
"Moc myslíš, Perele. To je tvoje nejprotivnější vada, a buďme upřímní, vzhledem k vážnosti a počtu tvých vad to už o něčem vypovídá. Jelikož se zdá, že je čas na radu, radím ti, přestaň myslet úplně."
"A jak bych toho měl dosáhnout? Snad řídit se tvým příkladem?"
"Já nemyslím ani moc, ani málo. Jsem dokonale vyvážená - a právě to tě tolik přitahuje. Jako kápovou můru přitahuje plamen."
"Jsem tedy v nebezpečí, že se spálím?"
"Na černý škvarek."
"Takže mě odvrhuješ nadobro. Tedy projev soucitu."
"Oheň nepřitahuje ani neodvrhuje. Prostě existuje, bez soucitu, lhostejný k sebevražedným touhám poletujících brouků. To je další z tvých vad, Perele. Vidíš pocity tam, kde žádné nejsou."
"Byl bych přísahal, že předevčírem tu byly pocity -"
"Ach, oheň hoří nejlépe, když má palivo -"
"A ráno zůstane jen vychladlý popel."
"Konečně to začínáš chápat. Ty to budeš samozřejmě považovat za povzbuzení a budeš se snažit pochopit to lépe. Což by ovšem byla ztráta času, takže ti radím, nech toho. Spokoj se s jiskřičkou."
"Vidím… nejasně. Dobrá, přijmu tvé závěry."
"Vážně? Lehkověrnost je ta nejméně přitažlivá vada, Perele."
Myslela si, že zaječí, a jeho sebeovládání na ni udělalo dojem. Jen odpouštěl páru jako pod víkem kotle, dokud tlak nepolevil.
Dorazili pod poslední hřeben. Lostara byla zatím tuze spokojená, Perel nejspíš nikoliv.
Když vylezli na hřeben, Spár znovu promluvil. "Co jsi to našla tam na tom hřebeni, holka?"
Takže ty sis toho všiml? "Lesklý kamínek. Upoutal mou pozornost. Už jsem ho zahodila."
"Opravdu? Takže už se neskrývá v tom váčku, co máš u pasu?"
S prskáním odtrhla kožený váček od opasku, hodila ho na zem a stáhla si rukavice se hřbety zpevněnými kroužky. "Tak se podívej sám."
Překvapeně se po ní ohlédl a sklonil se pro váček. Jak se narovnával, Lostara k němu popošla a udeřila ho rukavicemi do spánku. Perel se se zaúpěním zhroutil a zůstal bezvládně ležet.

"Pitomec," zamumlala a váček zvedla. Natáhla si rukavice, pak s frknutím zvedla Perela a položila si ho přes rameno.
Dva tisíce kroků před nimi začínala oáza. Vzduch nad ní byl plný prachu a kouře z bezpočtu ohňů. Na okrajích byla ve stínu stromů vidět stáda koz. Směrem od nich se stáčely zbytky ochranné hradby.
Lostara s Perelem na rameni vykročila ze svahu. Byla skoro dole, když zprava zaslechla koně. Přidřepla, hodila Perela na zem a dívala se, jak se k ní blíží tucet pouštních válečníků. Jejich koně vypadali polomrtví hlady a věšeli hlavy. Měli s sebou dva zajatce.
Přes všudypřítomný prach a blížící se soumrak Lostara poznala zbytky stejnokrojů, které zajatci měli na sobě. Malažané. Ašókův pluk. Myslela jsem, že jsou všichni mrtví. Válečníci jeli v hloučku a nezastavili se, dokud nedojeli k oáze, kde zmizeli pod stromy.
Lostara se rozhlédla a usoudila, že bude nejlepší uložit se na noc tam, kde je, v mělkém dolíku v závětří. Když si lehne, bude ji vidět pouze z hřebene samotného, a i to bylo v houstnoucí tmě nepravděpodobné. Podívala se na Perela a zamračila se nad rudě lemovanou boulí na jeho spánku. Dýchal však pravidelně a srdce mu tlouklo pomalu. Položila na zem jeho plášť, převalila ho na něj, pak ho svázala a dala mu roubík.
Ve tmě se připravila a čekala. O něco později se ze stínů vynořila postava a chvíli nehybně stála, než se přiblížila a zastavila se přímo nad Perelem.
Lostara zaslechla tiché zabručení. "Skoro jsi mu prorazila lebku."
"Je to těžší, než bys myslel," opáčila.
"Bylo to nezbytné?"
"Podle mě ano. Jestli mi nevěříš, tak proč jsi mě vůbec zverboval?"
Kotilion si povzdechl. "Není to špatný chlap, víš. Je věrný říši. Ty jsi vážně narušila jeho duševní klid."
"Chtěl zasáhnout. Nepředvídatelně. Předpokládala jsem, že chceš mít volnou cestu."
"Původně ano. Ale tuším, že až se věci plně… vyvinou, bude jeho přítomnost do jisté míry užitečná. Zítra v noci ho určitě vzbuď, pokud se do té doby neprobere sám."
"Udělám to, když na tom trváš. I když mě můj nově nalezený klid a samota velmi těší."
Kotilion si ji chvíli prohlížel. "Opustím tě tedy, protože dnes v noci musím zařídit i další věci."
Lostara sáhla do váčku a hodila mu cosi malého. Bůh předmět chytil a prohlížel si ho.
"Předpokládám, že to je tvoje," podotkla.
"Ne, ale vím, komu to patří. A jsem potěšen. Smím si to nechat?"
Lostara pokrčila rameny. "Je to na tobě."
"Tak je to správně, Lostaro Yil."
Slyšela v jeho hlase pobavení a usoudila, že udělala chybu, když mu věcičku dala. Že je pro ni důležitá, i když zatím nevěděla, v jakém směru. Jen znovu pokrčila rameny. Už je asi příliš pozdě. "Neříkal jsi, že odcházíš?"
Cítila, jak supí. Vzápětí zmizel ve víru stínů.
Lostara si lehla na kamenitou zem a spokojeně zavřela oči.

Noční větřík byl vlahý. Apsalar stála u malého okna s výhledem na žleb. Sem nahoru nechodila příliš často ani Mogora, ani Iskaral Pust. Ti se tu objevovali, jen když se museli vydat za jídlem, a tak jí společnost dělalo pouze půl tuctu postarších šedovousých bhok'arala, kteří vrčeli a frkali, jak se neohrabaně procházeli po špinavé zemi. Hromádka kostí ukazovala, že sem nahoru přicházejí zemřít.
Jak tak za ní bhok'arala přecházeli sem a tam, Apsalar hleděla do pustiny. Písek a vápencové skály byly ve světle hvězd stříbrné. Na drsných stěnách věže kolem okna přistávaly s tichým pleskáním rhizany. Už se nakrmily a teď za šustotu drápků zalézaly do puklin, aby se schovaly před nadcházejícím dnem.
Kvítko spal někde dole, zatímco místní manželé se navzájem honili po tmavých chodbách a zatuchlých komnatách kláštera. Apsalar se nikdy necítila tak osamělá, ani jí v samotě nebylo tak příjemně, jak si uvědomila. Nastaly u ní změny. Ztvrdlé vrstvy kryjící její duši začínaly měknout, v reakci na neviditelný tlak zevnitř nalézaly nové tvary.
Nejzvláštnější bylo, že časem začala nenávidět vlastní obratnost, vlastní vražedné schopnosti. Byly jí vnuceny, vtištěny do jejích kostí a svalů. Uvěznily ji v oslepující, ledové zbroji. A tak, i když byl bůh pryč, pořád měla pocit, jako by v sobě měla dvě ženy, ne jednu. A začínala uvažovat o tom, do které ženy se vlastně Kvítko zamiloval.
Ale ne, v tom žádná záhada nebyla. Přece i on přijal převlek zabijáka, ne? Mladý, vykulený zloděj z Darúdžhistánu si vytvořil děsivý odraz - ne k Apsalar rybářce, nýbrž k Apsalar asasínovi, chladnokrevnému vrahovi - v přesvědčení, že podobnost uková nejpevnější pouto ze všech. Možná by i uspěl, kdyby se jí toto povolání líbilo, kdyby ho neshledávala nechutným a mrzkým. Kdyby ho necítila jako řetězy utažené kolem své duše.
Společnost v tom vězení jí nebyla útěchou. On miloval nesprávnou ženu, nesprávnou Apsalar. A ona zas milovala Kvítka, ne Řezníka. A tak byly spolu, a přece rozděleny, důvěrné, a přece cizí, a zřejmě s tím nemohly nic udělat.
Asasín v ní dával přednost samotě a rybářka pak po zcela jiné cestě došla ke stejnému názoru. První žena si nemohla dovolit lásku, druhá věděla, že ji nikdy nikdo nemiloval. Jako Kvítko, i ona stála ve stínu zabijáka.
Nemělo smysl se kvůli tomu rozčilovat. Rybářka neměla žádné zkušenosti, aby odolala nesmiřitelné vůli asasína. Kvítko nejspíš stejně podlehl Řezníkovi.
Vycítila za sebou někoho a zamumlala: "Kéž by sis s sebou všechno vzal, když jsi odcházel."
"To jsem tě měl oloupit?"
"Oloupit, Kotilione? Ne. Nechat mi nevinnost."
"Nevinnost je ctnost, jen když je dočasná, holka. Musíš se jí zbavit, aby ses mohla ohlédnout a rozpoznat její neposkvrněnou čistotu. Zůstat nevinná znamená kroutit se celý život pod neviditelnými, nezměřitelnými silami, až si jednoho dne uvědomíš, že se již nepoznáváš, a dojde ti, že nevinnost je kletba, která tě poutala, brzdila tě, bránila ti v

každém projevu života."
Usmála se do tmy. "Jenže tvoje řetězy vytvářejí právě vědomosti, Kotilione."
"Vědomosti ti jen otevřou oči, abys viděla, co tu bylo celou dobu, Apsalar. Ty máš úžasné schopnosti. Obdarují tě mocí, nemá smysl to popírat. Nemůžeš sama sebe odčinit."
"Ale můžu přestat jít po této cestě."
"To můžeš," přiznal po chvíli. "Můžeš si vybrat jiné cesty, ale výsadu, že máš možnost volit, jsi získala na základě toho, čím jsi -"
"Čím jsi ty."
"Ani to nelze změnit. Chodil jsem v tvých kostech, ve tvém těle, Apsalar. Rybářka, jež se stala ženou - stáli jsme ve svém vlastním stínu."
"A líbilo se ti to, Kotilione?"
"Nijak zvlášť. Bylo těžké soustředit se na můj cíl. Většinu času jsme byli ve vzácné společnosti - Whiskeyjack, Klátil, Šumař, Kalam… oddíl, který by tě, kdyby měl na vybranou, přivítal. Ale já jim v tom zabránil. Bylo to nezbytné, ale ne poctivé, vůči tobě ani vůči nim." Povzdechl si a pokračoval: "Mohu donekonečna mluvit o tom, jak je mi to líto, holka, ale vidím, že noc již krade svítání, a tak musím znát tvé rozhodnutí."
"Mé rozhodnutí? Ohledně čeho?"
"Řezníka."
Apsalar se zase zadívala na poušť a zamrkala, jak jí do očí vhrkly slzy. "Seberu ti ho, Kotilione. Zabráním ti udělat mu to, co jsi udělal mně."
"Je tedy pro tebe tak důležitý?"
"Je. Ne pro asasína ve mně, ale pro rybářku… kterou nemiluje."
"Opravdu ne?"
"On miluje asasína a rozhodl se být stejný."
"Už chápu tvůj vnitřní boj."
"Vážně? Pak taky určitě chápeš, proč ti nedovolím si ho vzít."
"Mýlíš se, Apsalar. Řezník nemiluje asasína v tobě. Nepochybně ho přitahuje, protože moc už je taková… pro nás pro všechny. A ty máš moc, k níž bezpodmínečně patří i rozhodnutí ji nepoužívat. Je nesmírně přitažlivá a svůdná. Jeho láká napodobovat, co považuje za tvou těžce vydobytou svobodu. Ale láska? Oživ naše společné vzpomínky, holka. Na Darúdžhistán, na naše první setkání se zlodějem Kvítkem. Viděl, že jsme spáchali vraždu, a věděl, že kvůli tomu v našich očích propadl životem. Miloval tě tehdy? Ne, to přišlo až později, v kopcích za městem - když už jsem s tebou nebyl."
"Láska se časem mění -"
"Ano, mění se, ale je jako kápová můra poletující na bitevním poli od mrtvoly k mrtvole." Odkašlal si. "Dobře, to bylo špatně zvolené přirovnání. Láska se mění tak, že roste, snaží se zahrnout co nejvíc z milované osoby. Ctnosti, nectnosti, hranice, všechno - láska se pomazlí se všemi vlastnostmi s dětinským zájmem."
Při jeho slovech se schoulila. "Jsou ve mně dvě ženy -"
"Dvě? Je jich tam spousta, holka, a Řezník je miluje všechny."
"Nechci, aby zemřel!"
"To je tvé rozhodnutí?"
Apsalar jen kývla, nevěřila si natolik, aby promluvila. Obloha světlala, měnila se v prázdný prostor nad mrtvou, zničenou krajinou. V teplých proudech stoupali k nebi ptáci.
Kotilion se nevzdával. "Víš tedy, co musíš udělat?"
Apsalar znovu kývla.
"Jsem… potěšen."
Prudce se ohlédla a podívala se mu do obličeje. Náhle si uvědomila, že je to poprvé, co ho opravdu vidí. Kolem klidných, vlahých očí měl vějířky vrásek, rysy pravidelné a pod pravým okem zvláštní jizvy. "Potěšen?" zašeptala s pohledem upřeným na jeho tvář. "Proč?"
"Protože," odpověděl s lehkým úsměvem, "mám toho mládence tady rád."
"Jak odvážná podle tebe jsem?"
"Tak odvážná, jak je zapotřebí."
"Znovu."
"Ano, znovu."
"Vůbec nevypadáš jako bůh, Kotilione."
"Nejsem bůh v tradičním pojetí, jsem patron. Patroni mají povinnosti. Pravda, málokdy jsem dostal příležitost je uplatnit."
"Což znamená, že ti ještě nejsou na obtíž."
Usmál se ještě víc a měl moc hezký úsměv. "Díky tomu, že jsi přišla o svou nevinnost, Apsalar, stojíš za mnohem víc. Brzy se opět uvidíme." Ustoupil do stínů.
"Kotilione."
Zastavil se s pozdviženýma rukama. "Ano?"
"Děkuju. A postarej se o Řezníka. Prosím."
"Postarám, jako by byl můj vlastní syn, Apsalar. Postarám se o něj."
Kývla a on zmizel. A zakrátko odešla i ona.

V kamenném lese přebývali hadi. Naštěstí pro Kalama Méchara postrádali svou obvyklou bojechtivost. Asasín ležel ve stínu mezi úlomky spadeného stromu, a jak hadi lezli kolem něj a přes něj, ani se nehnul. Chlad noci z kamene rychle vyprchával a z pouště sem vál horký vítr.
Nikde nebyly žádné hlídky. Tudy zřejmě skoro nikdo nechodil. Přesto ve zkamenělém lese něco cítil, jakousi sílu nepatřící do tohoto světa, démonickou sílu. Což ho znepokojovalo. Ša'ik mohla klidně rozestavit ochránce, a on se přes ně musel dostat.
Odstrčil jednu límcovou zmiji a vytáhl nože. Prohlédl si jílce, aby se ujistil, že kožené vinutí drží. Zkontroloval i uchycení jílců a hlavic. Ostří otataralového nože bylo maličko zdrsnělé - otataral nebyl nejlepší kov na zbraně. Tupil se a potřeboval neustále brousit, i když se nepoužíval, a železo pod ním časem křehlo. Než Sedmiměstí dobyli Malažané, používali otataral převážně zdejší šlechtici na zbroj. Jeho dostupnost byla řízená, i když méně než pod říšskou nadvládou.
Jen málo lidí znalo celý rozsah jeho vlastností. Když se delší dobu vstřebával kůží nebo ho někdo vdechoval, jeho účinky se měnily a byly nepředvídatelné. Před starší magií často selhal, a měl ještě další vlastnost, o níž podle Kalama věděl jen málokdo - k tomuto objevu došlo náhodou v bitvě u VGhatan. Přežila jen hrstka, Kalam a Rychlej Ben mezi nimi, a všichni se posléze shodli, že hlášení, které podají důstojníkům, bude záměrně nejasné a na otázky budou odpovídat jen krčením ramen a vrtěním hlavou.
Otataral se zřejmě příliš nesnášel s moranthskou municí, zvláště s hořivkami a žíhači. Nebo, vyjádřeno jinak, nebylo dobré ho ohřát. Kalam věděl, že zbraně se ke konci kování kalí v otataralovém prachu, teprve když železo přestane žhnout. Kováři tuto zkušenost zřejmě získali tím těžším způsobem. Ale to nebylo celé tajemství. Jde o to, co se stane s horkým otataralem… když se na něj sešle kouzlo.
Pomalu zbraň vrátil do pochvy a soustředil se na druhý nůž. Jeho ostří bylo hladké a maličko zvlněné, jak se obvykle stává u překládaných, mnohovrstvých čepelí. Na lesklém černém povrchu byl leptaný vzor jen stěží viditelný. Stříbrná tauzie byla tenká jako vlásek. Kalam dával přednost tomuto noži, protože byl těžší a vyvážený.
Něco dopadlo na zem vedle něj a odrazilo se to od úlomku stromu, chvíli se to kutálelo a zastavilo se mu to u pravého kolena.
Kalam na malý předmět chvíli zíral, než vzhlédl ke stromu nad sebou. A usmál se. "Aha, dub," zamumlal. "Neříkej, že tenhle vtip neocením." Posadil se, žalud zvedl a zase si lehl. "Jako za starých časů… jako obvykle jsem rád, že tyhle věci už neděláme…"
* * *
Z plání na savanu a konečně do džungle. Dorazili právě v období dešťů a celé dopoledne lilo, až teprve před polednem proniklo mraky slunce a do vzduchu začala stoupat pára. Tři T'lan Imass a jeden Tiste Edur se plahočili hustým zeleným podrostem.
Zvířata jim prchala z cesty, drala se křovím všude kolem nich. Konečně narazili na zvířecí stezku vedoucí směrem, kterým chtěli, takže mohli zrychlit.
"Tohle není vaše území, že ne, Onraku?" zeptal se Trull Sengar, lapaje ve vlhkém, páchnoucím vzduchu po dechu. "Vzhledem k tomu, že všichni nosíte kožešiny…"
"Pravda," odvětil T'lan Imass. "Pocházíme z chladného podnebí. Ale tato oblast přetrvává v našich vzpomínkách. Před Imassy žil jiný lid, starší, divočejší. Žili v teple, byli vysocí a tmavou kůži měli porostlou jemnou srstí. My je znali jako Eresy. Místy přežili do našich časů - do doby polapené v této chodbě."
"A žili v pralesích jako tento?"
"Na jeho okraji, častěji však obývali okolní savany. Pracovali s kamenem, ale nebyli v tom tak dobří jako my."
"Měli mezi sebou kostěje?"
Zezadu odpověděl Monok Ochem. "Všichni Eresové byli kostějové, Trulle Sengare. Protože oni byli první, kdo v sobě měl jiskru vědomí, byli první takto obdařeni duchy."
"A dnes už jsou pryč, Monok Ocheme?"
"Jsou."
Onrak k tomu nic nedodal. Nakonec, pokud měl Monok Ochem důvody lhát, Onrak nenašel žádný, proč mu odporovat. A navíc na tom nezáleželo. V chodbě Tellann nebyl nikdy žádný Eres objeven.
Po chvíli se Trull Sengar zeptal: "Jsme už blízko, Onraku?"
"Jsme."
"A vrátíme se pak do našeho světa?"
"Vrátíme. První trůn leží v rokli pod městem -"
"Tiste Edur," přerušil je Monok Ochem, "nemusí znát jméno toho města, Onraku Zlomený. Už toho o našem lidu ví až příliš."
"To, co vím o T'lan Imass, se může těžko považovat za tajemství," namítl Trull Sengar. "Dáváte přednost zabíjení před vyjednáváním. Neváháte zavraždit bohy, když se vám naskytne příležitost. A svůj nepořádek si radši uklízíte sami - což je nakonec chvályhodné. Naneštěstí je tenhle nepořádek příliš velký, i když bych řekl, že jste pořád až moc pyšní, než abyste si to přiznali. Co se vašeho prvního trůnu týče, nechci znát místo, kde je. Kromě toho, střetnutí s vašimi odpadlými druhy nejspíš stejně nepřežiju."
"To je pravda," souhlasil Monok Ochem.
"Určitě to zařídíš," dodal Trull Sengar.
Na to kostěj neřekl nic.
Nebylo třeba, uvědomil si Onrak. Ale já ho budu bránit. Monok a Ibra to nejspíš vědí, a tak na mě zaútočí první. Já bych to, být na jejich místě, udělal. Což vlastně jsem, jakkoliv je to divné.

Stezka se náhle rozevírala na palouk plný kostí. Zřejmě si sem leopardi nebo hyeny odnášeli kořist z pralesa a savany. Onrak si všiml, že dlouhé kosti jsou ohryzané a rozštípané. Páchla tu shnilotina a hemžily se tu roje much.
"Eresové si nebudovali vlastní posvátná místa," pokračoval Monok Ochem, "ale chápali, že jsou místa, kam odcházejí umírající, kde je život jen vzpomínka, bloudící, ztracená. A na taková místa často nosívali i své mrtvé. Moc se sbírá ve vrstvách - tady je kolébka posvátna."
"A vy jste ji přeměnili v bránu," uhádl Trull Sengar.
"Ano," přitakal kostěj.
"Příliš dychtíš vynášet Imassy, Monok Ocheme," podotkl Onrak a obrátil se k Tiste Edur. "Posvátná místa Eresů se propálila bariérami Tellann. Jsou příliš stará, aby jim bylo možné vzdorovat."
"Říkal jsi, že jejich posvátno se zrodilo ze smrti. Patří tedy mistru Kápě?"
"Ne. V té době mistr Kápě ještě neexistoval, Trulle Sengare. A ta místa nejsou ani aspektovaná smrtí. Jejich moc pochází, jak říkal Monok Ochem, z vrstev. Kámen vytvarovaný v nástroje a zbraně. Vzduch vytvarovaný hrdly. Rozum, který, slabý jako mihotavé ohně na obloze, přišel s poznáním zapomnění, konce… života, lásky. Oči sledující zápas o přežití, s úžasem hledící na nevyhnutelnou prohru. Vědět a pochopit, že všichni musíme zemřít, Trulle Sengare, neznamená uctívat smrt. Vědět a pochopit je kouzlo samo o sobě, protože pak můžeme stát s hlavou vztyčenou."
"Zdá se tedy," zamumlal Trull Sengar, "že jste vy Imassové svou přísahou porušili nejstarší ze všech zákonů."
"Na tuto pravdu ti neodpoví ani Monok Ochem, ani Ibra Gholan," promluvil Onrak. "Máš však pravdu. Jsme první, kdo porušili zákon, a to, že jsme přežili takovou dobu, je za to vhodný trest. Doufáme jen, že nám vyvolavač udělí rozhřešení."
"Víra je nebezpečná věc," povzdechl si Trull Sengar. "Tak použijeme tu bránu?"
Monok Ochem pokynul rukou a scéna kolem nich se rozmazala. Setmělo se.
Chvilku předtím, než padla naprostá tma, upoutal Onrakovu pozornost Edurův výkřik. Válečník se otočil právě včas, aby opodál uviděl někoho stát. Byla to žena, vysoká, mrštná, s jemnou, hnědavou srstí a dlouhými, rozcuchanými vlasy, jež jí padaly na ramena. Ňadra měla velká a povislá, boky plné a široké. Vysedlé lícní kosti a velká ústa s plnými rty. Tmavohnědé oči a výrazné čelo. To vše zachytil ve chviličce, než žena přelétla pohledem tři T'lan Imass a upřela zrak na Trulla Sengara.
Udělala krok, pohybovala se ladně jako laň -
Pak světlo zmizelo docela.
Onrak zaslechl další Edurův překvapený výkřik. Popošel po zvuku, načež se zarazil, myšlenky se mu náhle rozprchly, před očima mu proletěly obrazy. Čas se skládal do sebe, padal pryč, zase se zvedal -
Nad zemí zatančily jiskry, chytil troud a vyšlehly plamínky.
Byli v rozsedlině. Onrak zapátral po Trullu Sengarovi a našel ho ležet na vlhkém kameni opodál. Přistoupil k němu. Smrtelník byl v bezvědomí. Na klíně měl krev, která mu přes rozkrok stékala na zem. Onrak viděl, jak se sráží, což ukazovalo, že nepatří Trullu Sengarovi, ale ereské ženě, která… si vzala jeho semeno.
Jeho první semeno. Nic na jejím vzhledu však neukazovalo, že by byla panna. Ňadra už kdysi měla plná mléka, její bradavky pocítily tlak sajícího mláděte. Krev tedy nedávala smysl.
Onrak si klekl k Trullu Sengarovi. A pod jeho pupkem uviděl naříznutou kůži. Tři rovnoběžné řezy šikmo přes břicho a otisky tří dalších - nejspíš těch, jež si žena udělala na sobě - naproti.
"Ta ereská čarodějka mu ukradla semeno," poznamenal Monok Ochem.
"Proč?" chtěl vědět Onrak.
"Nevím, Onraku Zlomený. Eresové mají rozum zvířat -"
"Ne na úkor všeho ostatního," opáčil Onrak, "jak dobře víš."
"Možná."
"Tahle očividně něco chtěla."
Monok Ochem kývl. "Vypadá to tak. Proč je Tiste Edur v bezvědomí?"
"Jeho duše je někde jinde -"
Kostěj naklonil hlavu na stranu. "Ano, to popisuje bezvědomí -"
"Ne, je někde jinde. Když jsem přistoupil blíž, setkal jsem se s kouzlem, které seslala ta Ereska. Neznám lepší výraz, řeknu tedy, že to byla chodba, jen tak tak vytvořená, na samém pokraji vědomí. Bylo to," Onrak se zarazil a pokračoval až po chvíli, "jako Eresové samotní. Záblesk světla před očima."
Ibra Gholan znenadání vytáhl zbraň. Onrak se narovnal.
Ze tmy zaznívaly zvuky a objevila se záře těl z masa a kostí, nejdřív asi tucet, pak dvě desítky. A blížil se ještě někdo, nerovnoměrně se šoural.
O chvíli později se ve světle objevil aptorianský démon, rozbalující se jako černé hedvábí. A na hrbu mu jel jakýsi mladík. Tělo měl lidské, ale jeho tvář měla aptorianské rysy - jedno velké oko, lesklé a složené jako plástev. Otevřel velká ústa, v nichž byly vidět špičáky ostré jako jehly, které se zřejmě dokázaly zatáhnout až po špičky. Na sobě měl černou koženou zbroj z překrývajících se šupin. Na bandalíru přes prsa mu visel nejméně tucet zbraní, od dlouhých nožů po vrhací šipky. U pasu měl dvě jednoruční kuše s pažbami z parohu.
Jezdec se naklonil nad vystouplý hrb a tiše, chraplavě promluvil: "To jsou všichni, které může Logros postrádat?"
"Vy tu nejste vítáni," sdělil mu Monok Ochem.
"Škoda, kostěji, protože my jsme tady, abychom strážili první trůn."
Onrak se zeptal: "Kdo jste a kdo vás sem poslal?"
"Já jsem Panek, syn Apt. Na tvou otázku ti nemůžu odpovědět, T'lan Imass. Já jenom hlídám vnější ochranné kouzlo. Komnata, kde první trůn spočívá, má i vnitřní ochranu - té, jež nám velí. Ona ti možná dokáže odpovědět. Možná bude i

chtít."
Onrak zvedl Trulla Sengara. "Tak si s ní promluvím."
Panek se usmál a předvedl řadu ostrých zubů. "Jak jsem říkal, je v trůnním sálu. Bezpochyby," dodal a usmál se ještě víc, "tam trefíte."

KAPITOLA DVACET ČTYŘI

V nejstarších, nejzlomkovitějších textech lze nalézt nejasnou zmínku o Eres'al, kteréžto jméno se zřejmě vztahuje k nejdávnějším duchům, již jsou podstatou hmotného světa. Pochopitelně neexistují žádné empirické prostředky, jimiž by bylo možné určit, zda přiřčení významu - což je nejdůležitější síla při tvoření symbolů neživých předmětů - bylo kauzativní, v jádru tvořivou silou Eres'al, nebo zda za nimi stála nějaká jiná, záhadná síla, která později způsobila nárůst významu a důležitosti inteligentních forem života.
V každém případě nelze popřít zřídkakdy uznávanou, zato ohromnou sílu, která existuje jako podzemní vrstvy ve význačných krajinných prvcích, ani to, že se tato síla projevuje s nepatrnou, přesto však důležitou účinností, a to natolik, že podrazí nohy i bohům - vlastně občas je dokáže svrhnout nadobro…

Předmluva k Přehledu map
Kellarstellis z Li Hengu

O
brovské korálové plotny a hřebeny se po tisíciletích, kdy je opracovával písek a vítr, změnily v ohlazené ostrůvky s plochými vrcholy. Úbočí byla rozdrolená, rozervaná, podobaná a rozrytá a údolí mezi nimi úzká, pokroucená a vyplněná ostrými kamínky. Podle Gameta si bohové nemohli vymyslet méně vhodné místo pro vojenský tábor.
Oni však neměli na vybranou. Jiná přístupová cesta k bojišti nevedla, a rychle se ukázalo, že jakmile vojsko jednou zaujme postavení, může se tu bránit jako v nejodlehlejší horské pevnosti, což byl jediný klad.
Gamet vycítil, že to, jak Tavore ukvapeně vlezla nepříteli přímo do chřtánu, na bojiště, jež si sám vybral, je prvotním zdrojem neklidu a zmatku v legiích. Díval se, jak vojáci pochodují v jednotkách o stu členech a zaujímají pozice na různých korálových ostrovech nad kotlinou. Jakmile budou na místě, z kamení zbudují nízké zídky a na jižní straně rampu.
Kapitán Keneb vedle pěsti neklidně poposedával v sedle, zatímco první oddíly jejich legie mířily k velkému, jako kost bílému ostrovu na západním konci kotliny. "Z těch ostrovů se nás ani nepokusí vypudit," poznamenal. "Proč se namáhat, když je zřejmé, že pobočnice jim hodlá napochodovat rovnou do náruče?"
Gamet z Kenebových slov slyšel kritiku i pochybnosti a byl by ho moc rád nějak povzbudil, posílil jeho důvěru v Tavore, v to, že dokáže přijít s úspěšnou taktikou. Jenže si sám nebyl jistý. Během pochodu z Arenu se její případná genialita nijak neprojevovala. Vlastně šli rovně, jako když střelí. Co přesně to prozrazuje? Cílevědomost hodnou následování, nebo špatnou představivost? A jsou tyto dvě věci opravdu tak odlišné, nebo se jedná jen o různý přístup k tomutéž? A teď se připravovali, stejně netečně jako vždy, k útoku - možná zítra za rozbřesku - na nepřítele a jeho opevnění. Nepřítele natolik chytrého, že ke svému opevnění vytvořil neobyčejně obtížné přístupové cesty.
"Ty rampy budou naše smrt," posteskl si Keneb. "Korbolo Dom je na to připravený stejně jako každý schopný velitel s malazským výcvikem. Chce, abychom se mačkali a drali se vzhůru pod nekonečným krupobitím šípů, šipek a kamenů, nemluvě o kouzlech. Podívejte se, jak jsou ty rampy hladké, pěsti. Až budou kameny od krve, budou klouzat jako olej. Nebude se čeho chytit -"
"Nejsem slepý," zavrčel Gamet. "A musíme předpokládat, že pobočnice také ne."
Keneb po něm loupl okem. "Pomohl by nějaký důkaz, pěsti."
"Večer bude porada důstojníků," opáčil Gamet. "A další zvonění před východem slunce."
"Už o rozmístění legie rozhodla," zaskřípal Keneb zuby, předklonil se v sedle a odplivl si po místním způsobu.
"Pravda, to rozhodla, kapitáne." Měli hlídat ústupové cesty, ne pro vlastní oddíly, ale ty, jež by mohl použít nepřítel. Přesvědčení, že zvítězí, hraničící s šílenstvím. Stáli proti přesile. Ša'ik měla veškeré výhody na své straně, a přece se jedna třetina malazského vojska bitvy nezúčastní. "A pobočnice čeká, že úkol splníme jako profesionálové," dodal Gamet.
"Jak přikazuje," zavrčel Keneb.
Sapéři a ženisté pracující na opevněních a rampách vířili prach. Bylo horko a vzduch se téměř nehýbal. Chundrylští, setijští a záchlumští jízdválečníci se zdržovali jižně od korálových ostrovů a čekali, až bude zbudována cesta, po níž se dostanou do kotliny. I poté však budou mít jen málo místa k manévrování. Gamet předpokládal, že Tavore je bude držet zpátky - kotlina nebyla dost velká pro velké jezdecké útoky na obou stranách. Ša'ik bude nejspíš držet své pouštní válečníky v záloze, aby byli odpočatí k pronásledování, pokud by Malažané ustoupili. A Chundrylové budou moci takový ústup krýt… nebo útěk. Značně nepříjemná představa, zbytek malazského vojska jedoucí po dvou na chundrylských koních - pěst se zaškaredila a honem ji zahnala z mysli. "Pobočnice ví, co dělá," zopakovala.
Keneb mlčel.
Dorazil k nim pěší posel. "Pěsti Gamete," zavolal, "pobočnice s vámi chce mluvit."
"Dohlédnu na legii," slíbil Keneb.
Gamet kývl a obrátil koně. Z toho pohybu se mu zatočila hlava - ještě stále se probouzel s bolestmi hlavy - musel se zhluboka nadechnout, než poslovi kývl.
Mezi vojáky, kteří zmateně pobíhali sem a tam, jak na ně důstojníci poštěkávali rozkazy, pomalu postupovali k nízkému

kopci nad kotlinou. Pobočnice byla na kopci i s Nilem a Nether.
"Už je vidím," řekl Gamet poslovi.
"Ano, pane. Tak já půjdu."
Gamet vyjel z tlačenice, naklusal a ve chvíli zastavil vedle pobočnice. Z tohoto místa viděli na nepřátelské vojsko a na ně zároveň hleděl hlouček z prostřední rampy.
"Jak dobré máte oči, pěsti?" zeptala se pobočnice.
"Moc ne," přiznal.
"Korbolo Dom. Kamist Reloe. Šest důstojníků. Kamist pátral naším směrem, hledal mágy. Zvlášť velemágy. Pochopitelně Nil a Nether jsou u mne, a tak je kouzla Kamista Reloe neodhalí. Povězte, pěsti Gamete, jak moc je podle vás Korbolo Dom sebevědomý teď?"
Chvíli si ji prohlížel. Byla ve své zbroji, hledí přilby zdvižené, oči přimhouřené před prudkou září odrážející se od udusané, popraskané hlíny v kotlině. "Řekl bych, pobočnice," odpověděl pomalu, "že jeho sebevědomí ochabuje."
Podívala se po něm. "Ochabuje? Proč?"
"Protože to vypadá příliš snadné. Protože vše jako by hrálo v jeho prospěch, pobočnice."
Tavore se zadívala na nepřítele v dálce.
Pro tohle si mě zavolala? Aby mi položila jedinou otázku?
Otočil se k oběma Záchlumčanům. Nil během pochodu vyrostl, v příštích letech asi bude hodně vysoký. Měl na sobe pouze bederní roušku a s rozcuchanými vlasy a zelenočerně pomalovaným tělem vypadal divoce.
Nether se pod jelenicovým oděvem zaoblila, jako většina dívek, než dospěje v ženu. Téměř neustále se tvářila smrtelně vážně, takže ač byla velice hezká, vypadala hrozivě a ustaraně. Černé vlasy měla ostříhané nakrátko na znamení zármutku.
"Kamist už s pátráním skončil," oznámila náhle pobočnice. "Teď si bude muset odpočinout." Otočila se v sedle a na předem dohodnuté znamení k nim přiběhli dva záchlumští válečníci. Tavore si odepjala od pasu meč a podala jim ho. Muži se rychle vzdálili i s otataralovou zbraní.
Nil a Nether se neochotně posadili na zem a zkřížili nohy.
"Pěsti Gamete," pravila pobočnice, "vezměte si, prosím, dýku, potřebuju několik kapek vaší krve."
Gamet si beze slova stáhl rukavici, vytáhl z pochvy dýku a řízl se do dlaně. Z rány se vyřinula krev. Gamet natáhl ruku a několik kapek dopadlo na zem. Zatočila se mu hlava a on se zakymácel v sedle, než zase získal rovnováhu.
Nether překvapeně zasykla. Gamet se na ni podíval. Měla zavřené oči a ruce přitisknuté dlaněmi k zemi. Nil zaujal stejnou pozici a obličejem mu přeběhlo několik pocitů, z nichž poslední byl strach a ten přetrval.
Pěsti se ještě točila hlava a vzdáleně mu hučelo v uších.
"Jsou tu duchové," zavrčel Nil. "Vystupují s hněvem -"
"Píseň," přerušila jej Nether. "O válce, válečnících -"
"Nová a stará," dodával její bratr. "Úplně nová… a velice velmi stará. Boj a smrt, znovu a znovu -"
"Země si pamatuje každý zápas na svém povrchu, na všech svých površích od samého prvopočátku." Nether se ušklíbla, pak se zachvěla a zavřela oči. "Bohyně je pro tuto sílu ničím - a přece chce… krást."
Pobočnice vyhrkla: "Krást?"
"Chodbu," odpověděl Nil. "Chce zabrat tento zlomek a usadit ho na tuto zemi jako parazita. Kořínky stínu prorůstající do země, aby získaly výživu, aby se mohly krmit vzpomínkami země."
"A duchové to nechtějí dovolit," zašeptala Nether.
"Oni se vzpírají?" ujišťovala se pobočnice.
Oba Záchlumčané kývli, pak Nil vycenil zuby a řekl: "Duchové nevrhají stíny. Měla jsi pravdu, pobočnice. Bohové, měla jsi pravdu!"
Pravdu? užasl Gamet. A v čem?
"Bude to stačit?" chtěla vědět Tavore.
Nil potřásl hlavou. "Nevím. Pouze pokud mistr Drápu udělá to, co si myslíš, že udělá, pobočnice."
"Za předpokladu," doplnila Nether, "že ša'ik o té zmiji ve svém středu neví."
"Kdyby to věděla, už dávno by mu srazila hlavu," namítla Tavore.
"Možná," odtušila Nether, a Gamet v jejím hlase zaslechl pochybnosti. "Pokud se ona a její bohyně nerozhodly vyčkat, až se sejdou všichni jejich nepřátelé."
Pobočnice se zadívala na důstojníky v dálce. "Uvidíme, že?"
Oba Záchlumčané vstali a podívali se na sebe, čehož si Tavore nevšimla.
Gamet si přejel nezraněnou rukou po čele pod přílbou a prsty mu zvlhly potem. Roztřeseně si uvědomil, že ho něco využilo, použilo jeho krev. Slyšel vzdálenou hudbu, píseň s mnoha hlasy a nástroji, které nepoznal. V lebce mu narůstal tlak. "Jestli už mě nepotřebujete, pobočnice," zachraptěl.
Kývla, aniž by se na něj podívala. "Vraťte se ke své legii, pěsti. Vyřiďte, prosím, důstojníkům následující. Během zítřejší bitvy se mohou objevit jednotky, které nepoznáte. Mohou požádat o rozkazy a vy jim je předáte, jako by byly pod vaším velením."
"Rozumím, pobočnice."
"Ať vám ranhojič ošetří tu ruku, pěsti Gamete, a děkuju vám. Také požádejte stráž, ať mi vrátí meč."
"Rozkaz." Otočil koně a sjel dolů.
Bolest hlavy neustupovala a píseň mu proudila žilami jako jed, jako píseň těla naznačující šílenství. Nech mě v klidu, zatraceně. Jsem jenom voják. Voják…

Struna seděl na balvanu s hlavou v dlaních. Odhodil přílbu, ale nepamatoval se na to. Teď mu ležela u nohou, rozmazaná a kývající se pod vlnami bolesti, které se zdvihaly a klesaly jako rozbouřené moře. Kolem něj se ozývaly hlasy, snažily se k němu proniknout, ale jemu nic z toho, co bylo vyřčeno, nedávalo smysl. Píseň v jeho hlavě se náhle rozeřvala a protékala mu údy jako oheň.
Kdosi ho popadl za rameno. Ucítil kouzelné pátrání, zprvu nesmělé, pak ucuklo, jen aby se vrátilo s větší silou - a s ním se mu tělem rozšířilo ticho. Požehnaný klid.
Konečně dokázal vzhlédnout. Kolem něj stál jeho oddíl. Za rameno ho držel Flaška, celý zpocený a bledý. Jejich pohledy se setkaly a Flaška kývl a ruku pomalu zvedl.
"Slyšíš mě, seržante?"
"Slabě, jako kdybys stál třicet kroků daleko."
"A bolest ustoupila?"
"Ano - co jsi udělal?"
Flaška odvrátil zrak.
Struna se zamračil. "Všichni ostatní, zpátky do práce. Ty tady zůstaneš, Flaško."
Sépie vrazil Smolovi pohlavek a kaprál se narovnal a zahuhlal: "Jdeme, vojáci. Máme co kopat."
Seržant s Flaškou se dívali, jak ostatní odcházejí a cestou si berou krumpáče a lopaty. Oddíl byl na jihozápadním ostrově, odkud byl výhled na duny sahající až k obzoru. Jediná dostatečně široká cesta se táhla k severu a tudy přijde nepřítel, bude li na útěku z kotliny. Hned za tím byl středně velký tell s plochým vrcholem, na němž se hemžili zvědové pozorně sledující Malažany.
"Dobrá, Flaško," zabručel Struna, "tak ven s tím."
"Duchové, seržante. Oni se… probouzejí."
"A co to má, ve jménu mistra Kápě, společnýho se mnou?"
"Myslím, že smrtelnou krev. Má svou vlastní píseň. Oni si ji pamatují. Přišli za tebou, seržante, aby přidali svůj hlas k… ehm… tvému."
"Proč za mnou?"
"Netuším."
Struna si mladého muže chvíli prohlížel a dumal nad tou lží, pak se ušklíbl a řekl: "Myslíš si, že je to proto, že tady mám umřít - padnout v tyhle bitvě."
Flaška znovu odvrátil zrak. "Nejsem si jistý, seržante. Tuhle zem prostě nechápu. Ani její duchy. Netuším, co to má všechno společného s tebou -"
"Jsem Palič mostů, mládenče. Paliči mostů se tady narodili, v tyglíku Raraku."
Flaška přimhouřil oči a prohlížel si poušť na západě. "Ale ti byli… vyhlazení."
"Ano, to byli."
Chvíli oba mlčeli. Koryk zlomil lopatu o kámen a spustil pozoruhodný proud setijských nadávek. Ostatní ustali v práci, aby si ho poslechli. Na severním konci ostrova stavěli Geslerovi muži zeď, která jim každou chvíli spadla, a kameny se kutálely dolů. Z tellu naproti se ozýval smích.
"Nebude to pro tebe obyčejná bitva, že ne?" zeptal se Flaška.
Struna pokrčil rameny. "Nic takovýho není, mládenče. Na zabíjení a umírání, na bolesti a hrůze prostě nic obyčejnýho není."
"Tak jsem to nemyslel -"
"Já vím, že ne, Flaško. Ale dneska jsou války samý kouzlo a munice, takže se naučíš čekat překvapení."
Kolem proběhli Geslerovi dva psi, obrovský kravácký pes klusající za hengským kočárovým psíkem, jako by si ho chlupatý pejsek vedl na vodítku.
"Tohle místo je… složité," povzdechl si Flaška, sklonil se a zvedl velký, placatý kámen. "Eres'alský sekeromlat - ta kotlina dole jich je plná. Ohladila je voda, která kdysi údolí vyplňovala. Vyrobit jeden trvalo několik dní, a to je ani nepoužívali - jen je hodili do vody. Nedává to smysl, viď? Proč vyrábět nástroje, které pak zahodíš?"
Struna upřel oči na mága. "O čem to mluvíš, Flaško? Kdo jsou ti Eres'al?"
"Byli, seržante. Zmizeli už dávno."
"Duchové?"
"Ne, ti pocházejí ze všech dob, ze všech věků, jaké tahle země zažila. Moje babička mluvila o Eresích. Obyvatelích, kteří žili v časech před Imassy, jako první vyráběli nástroje, jako první tvarovali svůj svět." Potřásl hlavou a potlačil zachvění. "Nečekal jsem, že nějakého potkám - ale jedna žena přišla. Byla tady, byla v té písni v tobě."
"Ona ti pověděla o těch nástrojích?"
"Ne přímo. Spíš se o to se mnou podělila - jako v duchu. To ona ti vrátila klid, ne já - takovou moc nemám - ale požádal jsem ji, a ona se smilovala. Aspoň," - vzhlédl ke Strunovi - "předpokládám, že to bylo milosrdenství."
"Ano, mládenče, bylo. Můžeš s ní ještě mluvit?"
"Ne. Hlavně jsem se odtamtud chtěl dostat - ven z té krve -"
"Mý krve?"
"No, většinou je to tvoje krev, seržante."
"A ten zbytek?"
"Zbytek patří té písni. Té, uch, písni Paličů mostů."
Struna zavřel oči a opřel se hlavou o balvan za sebou. Kimlok, ten všivý tannoský poutník duší v Ehrlitanu. Já řekl ne, ale on to stejně udělal. Ukradl můj příběh - nejen můj, příběh Paličů mostů - a udělal z něj píseň. Ten mizera je pryč a nás strčil zpátky Raraku…

"Běž pomoct ostatním, Flaško."
"Rozkaz, seržante."
"A… díky."
"Vyřídím to, až zase příště potkám tu ereskou čarodějku."
Struna civěl za mágem. Takže ono bude nějaké příště, co? Kolik jsi mi toho neřekl, mládenče? Přemýšlel, zda zítřejší bitva bude opravdu jeho poslední. Nebyla to zrovna příjemná představa, ale možná něco takového potřeboval. Možná to bylo volání, aby se připojil k padlým Paličům mostů. Nakonec by to nebylo tak špatné. Nemohl bych chtít bídnější společnost. Zatraceně, že mi ale scházejí. Všichni mi scházejí. Dokonce i Křovák.
Otevřel oči, vstal a nasadil si přilbu. Pak se otočil a zadíval se přes kotlinu k severovýchodu, k nepřátelskému táboru, kde se nad městem skrytým v oáze vznášel kouř a prach. Ty taky, Kalame Méchare. Rád bych věděl, proč jsi tady…
* * *
Šaman měl záchvat, trhal sebou a syčel a pobíhal jako krab v kruzích kolem ploché kosti, která černala v ohni. Corabb, s pusou plnou krunýřů skarabů, které nosil na šňůrce kolem krku na ochranu proti zlu, sebou cukl, protože jak mu cvakaly zuby, jeden krunýř prokousl a ústa mu naplnila hořká pachuť. Vyndal náhrdelník z úst a začal kolem sebe plivat kousky krunýře.
Leoman došel k šamanovi, popadl ho za telabu, zvedl a zatřásl s ním. Zavlála látka, vlasy a sliny, pak Leoman mužíka postavil zpátky na zem a zavrčel: "Co jsi viděl?"
"Vojska!" zavřískl stařík a tahal se za nos, jako by mu na obličeji právě vyrostl.
Leoman se zamračil. "To vidíme taky, ty zatracený fakíre -"
"Ne! Další vojska!" Proběhl kolem Leomana na jižní konec tellu, kde začal poskakovat a ukazovat na malazské opevnění na ostrově naproti starému zavodňovacímu kanálu.
Leoman se nenamáhal chodit za ním. Popošel ke Corabbovi a třem válečníkům dřepícím za nízkou zídkou. "Corabbe, pošli k ša'ik dalšího jezdce - ne, radši jeď sám. Chci vědět, jak budou za úsvitu rozestavené Mathokovy kmeny. Zjisti to, až promluvíš se ša'ik - a Corabbe, musíš s ní mluvit osobně, rozumíš? Pak se vrať."
"Provedu, co přikazuješ," slíbil Corabb a narovnal se.
Dvacet kroků za nimi se šaman otočil a zaječel: "Jsou tady! Psi, Leomane! Psi! Záchlumští psi!"
Leoman se zamračil. "Ten hlupák se zbláznil…"
Corabb doběhl ke koni. Nehodlal marnit čas sedláním, zvlášť když to znamenalo vyslechnout další šamanovy šílené průpovídky. Vyhoupl se koni na hřbet, dotáhl řemeny, jež mu přidržovaly na zádech kopí, popadl otěže a pobídl koně do běhu.
Cesta do oázy se kroutila a vedla hlubokým pískem a kolem vyčnívajících skal, což ho přinutilo zpomalit a nechat koně, aby si vybíral cestu. Stmívalo se a tam, kde se stezka vinula hlubokými žleby u jihozápadního konce oázy, houstly stíny. Jak si kůň hledal cestu mezi sutí a obešel roh skály, donesl se k jezdci i zvířeti ostrý zápach hniloby.
Stezka byla neprůchodná. Mrtvý kůň a těsně za ním mrtvý jezdec. Corabb s bušícím srdcem sklouzl na zem a opatrně popošel blíž. Leomanův posel, ten, jehož vyslal, jakmile oddíl dorazil na místo. Šipka z kuše ho zasáhla do spánku, prorazila kost, a jak na druhé straně vyletěla ven, nadělala hromadu škody.
Corabb si prohlížel stěny soutěsky. Usoudil, že pokud by tam číhali vrahové, už by byl mrtvý. Možná tedy, že již žádné další posly nečekali.
Vrátil se ke koni. Dalo mu práci přimět ho, aby přešel přes těla, ale konečně je měli za sebou a Corabb opět nasedl. Jel dál a cestou se neklidně rozhlížel.
O šedesát kroků dál se stezka rozevírala a nad písčitým svahem byly vidět zaprášené koruny guldindh. Corabb si oddechl a pobídl koně do běhu.
Do zad ho cosi dvakrát udeřilo jako kladivem. Bez třmenů a sedlové hrušky Corabb jen padl koni na krk. Zvíře zařičelo bolestí a splašilo se. Válečník málem spadl. Sice se udržel, ale klouzal kolem krku níž, až do něj kůň bušil oběma předními nohama. To stačilo, aby zvíře ve svahu zpomalilo a Corabbovi, jemuž jedna noha visela na zem a patou bušila do tvrdé země, se podařilo vytáhnout se koni pod hlavu.
Další šipka minula a odrazila se od země. Kůň se zastavil v polovině kopce. Corabb dal na zem i druhou nohu, proklouzl koni pod krkem a z druhé strany se mu vytáhl na hřbet. Ztratil otěže, ale zaťal ruce do hřívy a pobídl zvíře patami.
Po kamení sklouzla další šipka, pak kopyta zadusala na písku a jezdce i koně zalilo sluneční světlo. Přímo před nimi ležela oáza a úkryt mezi stromy. Corabb se předklonil a pobídl koně k rychlejšímu běhu.
Vřítili se na stezku mezi guldindhami. Když se Corabb otočil, viděl, že kůň má na levém boku dlouhou, krvácející rýhu. A pak si všiml svého kopí, jež se mu volně houpalo na zádech. V ratišti byly zaražené dvě šipky. Každá zasáhla z jiného úhlu, ale téměř zaráz, protože praskliny ve dřevě se spojily a zpomalily rychlost střel.
Corabb zvedl zničenou zbraň a odhodil ji. Popohnal koně do trysku.

"Tygří pruhy," zamumlala s očima zakrytýma kouřem z rezlistí, "namalované na ropuše. Vypadáš díky tomu ještě nebezpečněji."
"Ano, holka, jsem čistý jed," zamručel Heborik. V šeru si ji prohlížel. Opět měla v očích život, bystrost přesahující její občasné kousavé poznámky, ukazující na mysl zcela zbavenou otupující durhangové mlhy. Ještě kašlala, jako by měla plíce plné tekutiny, i když šalvěj smíchaná s rezlistím jí poněkud ulevila.
Jeho pohled opětovala se zvídavým - byť tvrdým - výrazem, popotahovala z vodní dýmky a kouř vypouštěla nosem.
"Kdybych na tebe viděl," poznamenal Heborik, "řekl bych, že ses trochu spravila."
"Spravila, Trhačův válečný jezdče, i když jsem si myslela, že těma svýma kočičíma očima pronikneš každým závojem."
Zabručel. "Aspoň slyším, že už nešišláš, Scillaro."

"Co uděláme teď?" zeptala se ho po chvíli.
"Brzy se setmí. Já půjdu najít L'orika a chtěl bych, abys šla se mnou."
"A pak?"
"Pak bych tě odvedl k mladší Felisín."
"Adoptivní dceři ša'ik?"
"Ano."
Scillara odvrátila zrak a hloubavě se nadechla dýmu.
"Kolik je ti let, holka?"
Pokrčila rameny. "Tolik, kolik je třeba. Jestli mám přijímat rozkazy od mladší Felisín, budiž. Zlost ničemu neposlouží."
Neohrabaný rozhovor, pokračující ve skocích, v nichž musel Heborik tápat. Se ša'ik to bylo podobné. S úšklebkem usoudil, že nadání pro intuitivní myšlení je vlastní pouze ženám - přiznal si, že i přes vyšší věk nemá moc zkušeností, z nichž by mohl čerpat. Ve Fenerově chrámu, v samotném posvátném řádu, sloužili převážně muži, a když se musel z nezbytí začít živit jako zloděj, navázal pochopitelně jen hrstku bližších známostí. Znovu ztrácel půdu pod nohama.
"Mladší Felisín se podle mě příliš nezajímá o to, aby mohla komukoliv rozkazovat. Tohle není výměna jednoho kultu za druhý, Scillaro - alespoň ne tak, jak si ty myslíš. Nikdo se s tebou nepokusí manipulovat."
"To už jsi mi vysvětloval, válečný jezdče." Ztěžka si povzdechla, pak se narovnala a odložila vodní dýmku. "Dobře, veď mě do tmy."
Upřel na ni oči. "Povedu… hned jak padne…"

Stíny se dloužily, již spolkly celé údolí pod nimi. Ša'ik stála na vrcholku nejsevernější rampy a sledovala malazské vojáky v dálce, kde se zakopávali na korálových ostrovech. Její sestra byla vždy metodická.
Pootočila se a prohlížela si pozice Korbolo Doma. Vše bylo připraveno na zítřejší bitvu. Napanský velitel, obklopený svými pobočníky a strážemi, stál na prostřední rampě a dělal to, co ona: pozoroval vojsko Tavore.
Všichni jsme na místech. Náhle celá věc vypadala bezúčelně. Hra vrahounských tyranů, postrkujících svá vojska až k nevyhnutelnému střetu. Chladných a lhostejných k životům, které budou ztraceny, aby utišily jejich krutá přání. Jakou cenu má tento bezduchý hlad po vládnutí? Co od nás chceš, císařovno Laseen? Sedmiměstí pod tvým jhem nebude nikdy v klidu odpočívat. Budeš je muset zotročit, a čeho tím dosáhneš? A co její vlastní bohyně? Liší se nějak od Laseen? Drápy vystrčené, dychtící trhat a rvát, napustit písek krví.
Jenže Raraku ti nepatří, Drydžhno, i přes tvé krvelačné nároky. Už to vím. Tato poušť je svatá sama pro sebe. A teď se brání - cítím to, bohyně! Brání se! Přede všemi.
Mathok, stojící vedle ní, dosud mlčky obhlížel malazské pozice. Náhle promluvil: "Pobočnice udělala dojem, vyvolená."
Ša'ik odtrhla pohled od Korbolo Doma a podívala se, kam pouštní válečník ukazuje.
Tavore seděla na koni z paranských stájí. No ovšem. Vedle stáli dva opěšalí Záchlumčané. Její sestra byla v plné zbroji a přilbice se jí ve skomírajícím světle rudě leskla.
Ša'ik se znovu zadívala na Korbolovo postavení. "Dorazil Kamist Reloe… otevřel chodbu a pátrá mezi nepřáteli. Ale otataralový meč Tavore mu vzdoruje… a tak se rozhlíží v samotném vojsku. Hledá velemágy… netušené spojence…"
Po chvíli si povzdechla. "A našel jen několik šamanů a oddíl mágů."
Mathok zabručel: "Ti dva Záchlumčané s pobočnicí jsou zváni Nil a Nether."
"Ano. Prý mají zlomeného ducha - nemají moc, kterou jim klany kdysi svěřily, protože ty klany byly zničeny."
"Nicméně, vyvolená, to, jak je drží v otataralové mlze, ukazuje, že nejsou tak slabí, jak by chtěla, abychom si mysleli," podotkl Mathok.
"Nebo že Tavore nechce, abychom odhalili jejich slabost."
"Proč se namáhat, když o ní už víme?"
"Aby zvětšila naše pochybnosti, Mathoku," odpověděla.
Rozčileně zavrčel. "Tahle bažina nikde nekončí, vyvolená -"
"Počkej!" Ša'ik se znovu zadívala na Tavore. "Poslala svou zbraň pryč - Kamist Reloe ustal v pátrání - a teď… á!"
Polekaně vykřikla, jak ucítila, že Nil a Nether zdrženlivě vypustili svou moc - moc mnohem větší, než měli právo mít.
Ša'ik zalapala po dechu, jak bohyně v ní ucukla - jako by ji píchli - a zaječela, až se jí to rozléhalo v lebce. Protože Raraku odpovídala na povolání. Množství hlasů zvedajících se v písni, sílících syrovou, nesmiřitelnou touhou - a ša'ik si uvědomila, že ten zvuk vydává bezpočet hlasů vzpírajících se řetězům, jež je poutají.
Řetězy stínu. Řetězy jako kořeny. Vylézající z tohoto cizího zlomku chodby. Kousku stínu, jenž povstal, aby spoutal jejich duše a mohl se krmit jejich životní silou. "Mathoku, kde je Leoman?" Potřebujeme Leomana.
"Nevím, vyvolená."
Znovu se obrátila a zadívala se na Korbolo Doma. Stál v popředí, rozkročený, palce za opaskem, a nepřítele si prohlížel tak sebevědomě, až se ša'ik chtělo zařvat.
Nic - nic nebylo takové, jak na první pohled vypadalo.
Na západě změnilo slunce obzor v karmínový požár. Den se utápěl v moři plamenů, a jak se tak dívala na stíny plující po zemi, mrazilo ji u srdce.

Ulička za Heborikovým stanem byla prázdná. Západ slunce jako by spolu s tmou přinesl i zvláštní ticho. V nehybném vzduchu visel prach.
Trhačův válečný jezdec se zastavil.
Scillara za ním se zeptala: "Kde jsou všichni?"
Přemýšlel o tomtéž. Vzápětí se mu zježily vlasy. "Slyšíš to, holka?"

"Jenom vítr…"
Ale žádný vítr nefoukal.
"Ne," zamumlala Scillara, "to není vítr. Je to píseň. Z daleka - od malazského vojska, co myslíš?"
Heborik zakroutil hlavou, ale neřekl nic. Po chvíli kývl na Scillaru, aby šla za ním, a vykročil do uličky. Píseň jako by visela ve vzduchu, v oparu prachu, jenž jako by se mu chvěl před očima. Po těle mu stékal pot. Strach. Celé tohle město vyhnal ze stanů strach. Ty hlasy jsou zvukem války.
"Měly by tu být děti," podotkla za ním Scillara. "Děvčata…"
"Proč děvčata spíš než kdo jiný, holka?"
"Bidithalovi špehové. Jeho vyvolené služebnice."
Ohlédl se po ní. "Ty, které… zjizví?"
"Ano. Měly by být… všude. Bez nich -"
"Je Bidithal slepý. Je docela dobře možné, že je někam poslal nebo úplně stáhl. Dnes v noci se… něco chystá, Scillaro. Poteče krev. Hráči se bezpochyby přesouvají na pozice."
"On o dnešní noci mluvil," vzpomněla si Scillara. "O hodinách tmy před bitvou. Říkal, že dnes v noci se změní svět."
Heborik vycenil zuby. "Ten hlupák klesl až na dno Propasti a teď kalí černé bahno."
"Sní o tom, že se rozprostře skutečná noc, válečný jezdče. Stín je jen povýšenec, říše zrozená z dohody a plná podvodníků. Úlomky se musí vrátit k první matce."
"Takže není jen hlupák, ale navíc i šílenec. Mluví o nejstarší z bitev, jako by on sám v ní byl významnou silou - Bidithal vážně přišel o rozum."
"Říkal, že něco přichází," odtušila Scillara krčíc rameny. "Aniž by to někdo tušil, a jenom Bidithal sám má naději to ovládnout, protože jenom on sám si pamatuje noc."
Heborik se zastavil. "Mistr Kápě vem jeho duši. Musím za ním. Hned."
"Najdeme ho -"
"V tom jeho zatraceném chrámu, já vím. Pojď."
Otočili se. Právě ve chvíli, kdy se z šera v ústí uličky vynořily dvě postavy. Zableskly se čepele.
Heborik zavrčel a vrhl se k nim. Rozmáchl se, vrazil drápy asasínovi do krku a trhl nahoru, až mu urval hlavu. Druhý vrah se ho pokusil bodnout do oka. Válečný jezdec ho chytil za zápěstí, zmáčkl a rozdrtil mu obě kosti. Sekl druhou rukou a do prachu se vyhrnuly asasínovy vnitřnosti.
Heborik odhodil obě těla a zamračeně se rozhlédl. Scillara stála kousek za ním a kulila oči. Heborik si dřepl a prohlížel si bližší mrtvolu. "Korbolovi. Je moc netrpělivý -"
Naráz ho zasáhly tři šipky. Jedna hluboko do pravé kyčle, kde roztříštila kost. Další mu zajela pod pravou lopatku těsně vedle páteře. Třetí přiletěla z opačné strany a skončila v jeho levém rameni s takovou silou, až ho otočila, takže přepadl přes mrtvolu.
Přiskočila k němu Scillara. "Dědo? Žiješ?"
"Lumpové," zachrčel. "To bolí."
"Přicházejí -"
"Aby mě vyřídili, ano. Uteč, holka. Do kamenného lesa. Běž!"
Vycítil, že odešla, její lehké kroky se vytrácely v dálce. Heborik se chtěl zvednout, ale zlomenou kyčlí mu projela taková bolest, až přestal vidět a jen lapal po dechu. Blížily se troje kroky, dvoje zprava a jedny zleva. Nože opouštěly pochvy. Blížily se… pak ticho.
Nad Heborikem kdosi stál. Očima plnýma slz rozeznal Heborik zaprášené boty, z nichž se šířil zatuchlý, suchý pach smrti. Další kroky za Heborikovýma nohama.
"Ztraťte se, přízraky," zaznělo opodál syknutí.
"Na to je příliš pozdě, asasíne," podotkl ten nad Heborikem. "Kromě toho jsme právě dorazili."
"Ve jménu mistra Kápě, sběratele duší, vykazuji vás z této říše."
Vrahovi na jeho rozkaz odpověděl tichý smích. "Tak ty klekáš před mistrem Kápě? Ach ano, cítím z tvých slov sílu. Žel, na tohle mistr Kápě nestačí. Není to tak, holka?"
Hluboké zabručení od postavy u Heborikových nohou.
"Poslední varování," zavrčel asasín nad Heborikem. "Naše čepele jsou posvěcené - zabijí vaše duše -"
"Bezpochyby. Pokud se k nám dostanete."
"Vy jste jenom dva… a my jsme tři."
"Dva?"
Šouravé kroky, pak někde poblíž na zem cákla krev. Těla se hroutila, z hrdel vlhce unikal vzduch.
"Jeden měl zůstat naživu," podotkla jiná žena.
"Proč?"
"Abychom ho mohli poslat za tím nafoukaným napanským zmetkem s příslibem na zítra."
"Takhle je to lepší, holka. Dneska už nikdo neocení překvapení - to je na tomhle světě špatné, jestli chceš znát můj názor -"
"Tebe se nikdo neptal. Myslíš, že to ten stařík zvládne?"
Zabručení. "Pochybuju, že se Trhač vzdá svého nového válečného jezdce jen se zamňoukáním. Kromě toho se vrací ta krasavice s voňavými plícemi."
"Tedy je čas odejít."
"Ano."
"A odteď až do rána nebudeme nikoho překvapovat, jasné?"

"Přemohlo nás pokušení. Už se to nestane."
Ticho, pak další kroky. Malá ruka na jeho čele.
"Scillaro?"
"Ano, jsem to já. Myslím, že tu byli vojáci. Nevypadali moc dobře -"
"Zapomeň na ně. Vytáhni mi z těla ty šipky. Svaly se chtějí zahojit, kosti srůst. Vyndej je, holka."
"A pak?"
"Odtáhni mě do mého chrámu… jestli to zvládneš."
"Dobře."
Uchopila šipku v jeho levém rameni. Výbuch bolesti, pak nicota.

Zbroj starší ša'ik ležela na stole. Jeden z Mathokových válečníků vyměnil ošoupané řemeny a vyleštil bronzové pláty i přilbici s hledím. Dlouhý meč byl naolejovaný, ostří nabroušené. Železem zpevněný, kůží potažený štít ležel opřený o nohu stolu.
Znovuzrozená ša'ik byla v místnosti sama. Dívala se na výstroj své předchůdkyně. Stará paní prý uměla skvěle zacházet s mečem. Přilbice vypadala příliš velká, prolamované lícní chrániče sahaly až pod bradu a nahoře byly připojené na pevnou klenbu. Přes oči visely jemné, začerněné kroužky. Na okraji v týle byl upevněný rozšiřující se chránič krku z pásků.
Ša'ik popošla k prošívanici. Byla těžká, propocená, s tkanicemi v podpaždí a po celé délce boků. Stehna, ramena, paže a zápěstí chránily pláty vařené kůže. Ša'ik si pečlivě zavázala každou tkanici, dotáhla každý řemen a rovnoměrně rozložila váhu, než si nasadila zbroj.
Z noci zbývala ještě větší část, táhla se před ní jako nekonečná tmavá silnice, ale chtěla na sobě zbroj cítit. Chtěla cítit její váhu, a tak si připjala chrániče holení, boty a chrániče loktů. Pak se nasoukala do kyrysu. Kouzla zbroj odlehčila a ta při pohybu šustila jako tenký plech. Dokázala si kyrys obléknout sama. Zvedla meč, zasunula ho do pochvy a obtočila si kolem těla opasek, jehož háčky nasadila na kyrys, což zajišťovalo, že jí nebude padat.
Zbývaly jen rukavice, vycpávka a přílba samotná. Zaváhala. Mám vůbec na vybranou? Bohyně jí zuřila v mysli, pronikala jí do všech svalů a nervů, její hlas jí šeptal v krvi proudící žilami a tepnami. Na dosah měla moc ascendentu a věděla, že ji ve vhodné chvíli použije. Nebo spíš že moc použije ji.
Aby zabila mou sestru.
Vycítila, že se někdo blíží, a ohlédla se ke vchodu. "Smíš vstoupit, L'oriku."
Velemág vešel. Ša'ik zamrkala. Měl na sobě zbroj. Bílou, smaltovanou, poškrábanou a špinavou. U pasu mu visel dlouhý, úzký meč. Vzdychla si. "Takže se připravujeme všichni…"
"Jak už sis všimla, Mathok nechává tento palác hlídat, je tu nejméně tři sta válečníků, vyvolená. Hlídají… tebe."
"Přehání to nebezpečí. Malažané mají plno práce -"
"Nebezpečí, jež předvídá, vyvolená, nehrozí od Malažanů."
Zadívala se na něj. "Vypadáš unaveně, L'oriku. Radím ti, aby ses vrátil do svého stanu a odpočinul si. Zítra tě budu potřebovat."
"Nehodláš se tedy řídit mým varováním?"
"Chrání mě bohyně. Nemám se čeho bát. Kromě toho," usmála se, "hlídá tento palác tři sta vybraných Mathokových válečníků."
"Ša'ik, dnešní noci dojde ke sbíhání. Mezi rádci máš vykladače balíčku. Rozkaž jim, ať vyloží karty, a potvrdí se vše, co jsem řekl. Sbírá se tu moc ascendentů. Ve vzduchu páchne zrada."
Mávla rukou. "Na ničem z toho nezáleží, L'oriku. Já jsem nedotknutelná. A bohyně prosadí svou vůli."
Popošel blíž, oči vytřeštěné. "Vyvolená! Raraku se probouzí!"
"O Čem to mluvíš?"
"Copak ty to neslyšíš?"
"Vztek bohyně vše přehlušuje, L'oriku. Jestli slyšíš hlas Svaté pouště, je to její předsmrtný výkřik. Dnes v noci vše pohltí Smršť. A každý ascendent natolik hloupý, aby se přiblížil, bude zničen. Bohyně, L'oriku, prosadí svou.""
Ještě chvíli na ni hleděl, pak jako by se ve zbroji zmenšil. Přejel si rukou přes oči, jako kdyby z nich chtěl vyrvat nějakou noční můru. Nakonec kývl, otočil se a zamířil k východu.
"Počkej!" Ša'ik prošla kolem něj a zastavila se.
Za plátěnými stěnami se ozývaly hlasy.
"Nechte ho projít!" zavolala.
Objevili se dva strážci a táhli nějakého muže. Byl umazaný od prachu a krve a nedokázal ani sám stát, tak byl vyčerpaný a potlučený. Jeden strážce ohlásil: "Je to Corabb Bhilan Thenu'alas. Jeden z Leomanových důstojníků."
"Vyvolená!" zachraptěl muž. "Jsem třetí jezdec, kterého za tebou Leoman poslal! Našel jsem těla ostatních - asasínové mě pronásledovali skoro až do tvého paláce!"
Ša'ik potemněla tvář hněvem. "Sežeň Mathoka," štěkla na jednoho ze strážců. "L'oriku, poskytni tomuto muži nějaké léčení, ať se vzpamatuje."
Velemág položil Corabbovi ruku na rameno a ten začal dýchat pomaleji a po chvíli se narovnal.
"Leoman tě zdraví, vyvolená," začal. "Chce znát rozmístění Mathokových lidí -"
"Corabbe," přerušila jej ša'ik. "Vrátíš se k Leomanovi s doprovodem. Mé rozkazy znějí takto - posloucháš?"
Kývl.
"Leoman ať se okamžitě vrátí ke mně. Převezme velení mých vojsk."
Corabb zamrkal. "Vyvolená?"

"Leoman S cepy se ujme velení mých armád. Před východem slunce. L'oriku, zajdi za Korbolo Domem a vyřiď mu, že má přijít za mnou. Okamžitě."
L'orik zaváhal, než kývl. "Jak přikazuješ, vyvolená. Již odcházím."
Vyšel z místnosti, prošel dalšími chodbami a pokoji a míjel jednoho strážného za druhým. Viděl tasené zbraně a cítil na sobě tvrdé pohledy. Korbolo Dom by byl hlupák, kdyby se na ni pokoušel poslat své asasíny. Už padla noc a v oáze si světlo hvězd pohrávalo na obnažených čepelích.
Vynořil se na volném prostoru před palácem a zastavil se. Otevřel svou chodbu a zajistil, aby byla vidět jiskřivým polostínem, který jej obklopoval. Nechtěl, aby někdo udělal nějakou osudovou chybu. Přesto, když vyrazil k velitelskému stanu Korbolo Doma, cítil se nechráněný.
Psobijci byli připravení v zákopech. Zbraně a zbroj šustily a ozýval se tu tlumený hovor, jenž utichal, když L'orik procházel kolem, načež se zase rozezněl. Velemág dobře věděl, že se tito vojáci rozhodli stát se samostatnou silou. Vydělila je krutost jejich skutků. Stali se terčem malazského pobouření. Vědí, že se jim nedostane žádného slitování. Jejich chvástání zrazovala ostýchavost, jejich vyhlášená surovost byla prodchnuta záblesky strachu. A Korbolo Dom držel jejich životy ve svých zkrvavených rukou. Bezvýhradně. Ti dnes v noci nebudou spát.
Napadlo ho, co se stane, až Leoman vyrve napanskému odpadlíkovi velení. Dojde ke vzpouře? Bylo to pravděpodobné. Ša'ik samozřejmě měla posvěcení od bohyně Smršti a nebude váhat svou moc použít, pokud by bylo Leomanovo postavení ohroženo. Jenže to nebyl dobrý způsob, jak noc před bitvou zabavit vojsko.
Čekala příliš dlouho. Ale možná to byl záměr. Chtěla Korbolo Doma vyvést z rovnováhy, nedat mu čas, aby se připravil na protiútok. Pokud je to opravdu tak, je to nejsmělejší riziko, a právě o této zjitřené noci.
Stoupal po strmé stezce k Napanovu velitelskému stanu. Z vchodu se vynořily dvě hlídky a zastavily ho.
"Oznamte Korbolo Domovi, že přináším zprávu od ša'ik."
Vojáci si vyměnili pohled, pak jeden kývl a zašel do stanu.
Chvíli nato se objevila čarodějka Henaras a mračila se jako ďas. "Velemág L'orik. Chceš li, aby tě přijal nejvyšší velitel Apokalypsy, budeš muset zavřít svou chodbu."
L'orik nad tím pyšným titulem zvedl obočí, ale pak jen pokrčil rameny a spustil kouzelnou ochranu. "Jsem tedy pod tvou ochranou," poznamenal.
Henaras naklonila hlavu na stranu. "Před kým se chráníš, velemágu? Malažané jsou na druhém konci údolí."
L'orik se usmál. Henaras se otočila a vešla do stanu. L'orik ji následoval.
V prostorné místnosti uvnitř bylo naproti dveřím vyvýšené pódium, na němž stál masivní dřevěný trůn. Na vysokém opěradle byly vyřezané tajemné symboly, v nichž L'orik - ohromeně - poznal hengské znaky, pocházející ze starobylého města Li Hengu v srdci Malazské říše. Hlavní řezba představovala stylizované dravčí spáry, vznášející se těsně nad hlavou sedícího Napana, jenž se hrbil a upíral na velemága přimhouřené oči.
"L'oriku," protáhl. "Hlupáku. V okamžení zjistíš, co se stane duším, které jsou příliš důvěřivé. Pravda," dodal s úsměvem, "mohl sis myslet, že jsme spojenci. Nakonec jsme nějakou dobu pobývali ve stejné oáze, pravda?"
"Ša'ik žádá, abys ji navštívil, Korbolo Dome. Okamžitě."
"Aby mě zbavila velení, ano. S nepodloženou vírou, že mí Psobijci přijmou Leomana S cepy - prohlédl sis je cestou sem, L'oriku? Viděl jsi, jak jsou připravení? Mé vojsko, velemágu, je obklopeno nepřáteli. Chápeš? Leoman si může přijít se všemi pouštními válečníky, které se jemu a Mathokovi podaří splašit -"
"Ty bys zradil Apokalypsu? Chceš se obrátit proti svým spojencům a vyhrát bitvu pro pobočnici, Korbolo Dome? Jen aby sis zachránil to své drahocenné postavení?"
"Jestli bude ša'ik trvat na svém."
"Žel, o ša'ik tu nejde," opáčil L'orik. "Jde však o bohyni Smršti, a já si myslím, že už jí s tebou, Korbolo Dome, dochází trpělivost."
"Vážně si to myslíš, L'oriku? A smíří se i se zničením Psobijců? Protože je musí zničit, jestli mi chce sebrat velení. Zničí si to své vychvalované vojsko Apokalypsy. Opravdu chce bohyně tohle?"
L'orik pomalu naklonil hlavu na stranu a povzdechl si. "Á, už vidím chybu. Přistupoval jsi k tomu takticky, jako každý voják. Očividně jsi ale nepochopil, že bohyni Smršti nesejde na taktice, na velkolepé strategii. Spoléháš na její zdravý rozum, jenže ona, Korbolo, žádný nemá. Zítřejší bitva? Vítězství, nebo porážka? Bohyni je lhostejné, jak to dopadne. Ona touží po ničení. Malažané pozabíjení na bitevním poli, Psobijci povražděni v zákopech, magické ostřelování měnící písky Raraku v rudou trosku. Po tom bohyně Smršti touží."
"A co z toho?" zachraptěl Napan, a L'orik si všiml, že se mu na zjizveném čele perlí pot. "Ani bohyně se ke mně nedostane, ne tady, na posvátném místě -"
"A ty mne nazýváš hlupákem? Bohyně zajistí tvou smrt již dnešní noci, ale jsi pro ni příliš bezvýznamný, aby jednala přímo a rozmáčkla tě osobně."
Korbolo Dom vyskočil. "Tak kdo?" zavřískl. "Ty, L'oriku?"
Velemág rozhodil rukama a zavrtěl hlavou. "Jsem pouhý posel, Korbolo Dome. Pokud něco, jsem pouze hlas… zdravého rozumu. Nejde o to, koho proti tobě vyšle, nejvyšší veliteli. Myslím, že jde o to, koho vpustí přes svou obranu. Nemyslíš?"
Korbolo na velemága zíral, pak zaprskal a mávl rukou.
Nůž mířící mu do zad nemohl napáchat větší škody, protože L'orikova těsná obrana, nejvnitřnější vrstvy Kurald Thyrllan, žízni železa odolala. Přesto náraz velemága srazil na zem. Upadl na koberec téměř u Napanových nohou.
Korbolo Dom si ho dál nevšímal, jak tam tak ležel a krvácel na koberec. Vstal a začal vykřikovat rozkazy. A nikdo nebyl dost blízko, aby slyšel, jak velemág mumlá: "Krev je cesta, ty hlupáku. A ty jsi ji sám otevřel. Ubožáku…"
* * *

"Neradostné sdělení. Ropušník musí opustit tvou rozkošnou společnost."
Felisín se po démonovi podívala. Všechny čtyři oči se mu náhle zaleskly téměř hmatatelným hladem. "Co se stalo?"
"Hrozivé. Pozvání od bratra."
"L'orik má potíže?"
"V této noci je temnota, a přece Matka odvrací tvář. Co přichází, nelze spoutat. Varování. Opatrnost. Zůstaň zde, milé dítě. Bratrovi již nelze více ublížit, ale má cesta je volná. Radost. Této noci budu jíst lidi."
Felisín si přitáhla telabu k tělu a potlačila zachvění. "Mám, ehm, radost kvůli tobě, Ropušníku."
"Neurčité varování. Stíny jsou zneklidňující - žádná cesta není zcela volná, ani krve. Musím se pohupovat a kličkovat, skákat sem a tam, znehybnět pod hrozivým pohledem a doufat v nejlepší."
"Jak dlouho na tebe mám čekat, Ropušníku?"
"Neopouštěj palouk, dokud slunce nevyjde, nejdražší ty, s níž bych se chtěl oženit bez ohledu na malou naději na správný vrh. Okouzlen. Náhle dychtiv odejít."
"Tak běž."
"Někdo se blíží. Možný spojenec. Buď milá."
S tím démon odběhl do stínů.
Možný spojenec? Kdo by to jen mohl být?
Už slyšela kroky, bosé nohy, táhnoucí se únavou, a po chvilce na palouk vyklopýtala nějaká žena. Zastavila se a rozhlížela se tmou.
"Tady," upozornila ji Felisín a vynořila se z úkrytu.
"Mladší Felisín?"
"Tak mi říká jediný člověk. Posílá tě Heborik?"
"Ano." Žena popošla blíž a Felisín viděla, že je od krve a na bradě má velkou modřinu. "Snažili se ho zabít. Objevili se duchové. Bránili ho před asasíny -"
"Počkej, počkej. Popadni dech. Tady jsi v bezpečí. Je Heborik ještě naživu?"
Kývla. "Uzdravuje se - ve svém chrámu. Uzdravuje se -"
"Dýchej pomalu, prosím. Na, napij se vína. Už nic neříkej - všechno mi povíš, až budeš připravená."
* * *
Na kopcích na severní straně oázy byly dolíky vyplněné stíny. Zvířený prach zastíral světlo hvězd. Na Raraku přicházela noc rychle, jako vždy, a rychle se také ochlazovalo. Dnes v noci bude mrznout.
V jednom takovém dolíku seděla nehybně v sedlech čtveřice jezdců a ze zpěněných koní stoupala pára. Zbroj se jim leskla, světlá jako kost, a kůži na obličeji měli sinalou jako smrt.
Blížícího se jízdválečníka viděli už z dálky, což jim umožnilo tiše se stáhnout, aniž by je zahlédl, protože tento jezdec nebyl jejich kořistí, a i když to nikdo z nich neřekl nahlas, byli tomu rádi. Cizinec byl mohutný a kůň odpovídal jezdci. A za ním se sunulo tisíc rozervaných duší, připoutaných k němu nadpozemskými řetězy, které táhl, jako by jejich váhu vůbec necítil. Na zádech měl pověšený kamenný meč posedlý dvěma duchy prahnoucími po krvi. Vcelku to bylo zjevení z nočních můr. Jezdci poslouchali, jak kolem dusají těžká kopyta, a čekali, až se ztratí v kamenném lese na kraji oázy.
Pak si Jorrude odkašlal. "Nyní je naše cesta volná, bratři. Provinilci táboří nedaleko mezi vojskem, jež vytáhlo do bitvy s obyvateli této oázy. Za úsvitu na ně udeříme."
"Bratře Jorrude," zabručel Enias, "jaké kouzlo nám právě zkřížilo cestu?"
"Nevím, bratře Eniasi, ale byl to příslib smrti."
"Souhlasím," zavrčel Malachar.
"Naši koně si již odpočali," upozornil je Jorrude.
Čtyři Tiste Liosan vyjeli na hřeben a zamířili k jihozápadu. Jorrude se ještě naposledy ohlédl přes rameno, aby se ujistil, že se cizinec nevrací - že je v dolíku nezahlédl. Jak se ukrývají. Ano, taková byla pravda, sprostá, jak už pravda často bývá. Potlačil zachvění a zadíval se do tmy na kraji kamenného lesa. Ale zjevení se nevynořilo.
"Ve jménu Osrika, pána nebes," zabručel si Jorrude pro sebe, když vedl bratry po hřebeni, "jsem za to vděčný…"

Na kraji palouku se Karsa Orlong otočil za jezdci v dálce. Uviděl je dávno předtím, než oni spatřili jej, a usmál se, když mu opatrně ustoupili z cesty.
V oáze na něj čekalo dost a dost nepřátel a žádná noc netrvá věčně.
Naneštěstí.

KAPITOLA DVACET PĚT

Slyš je, jak chřestí
ty řetězy žití, připoutané
ke každé chvíli uplynulé,
až trosky pokřikují
v ohlušující vlně
a každý krok sleduje
žalozpěv ztracených.

Dóm řetězů

Rybářka Kel Tath

S
eděl se zkříženýma nohama, jako obvykle na nejvýchodnějším hřebeni, oči zavřené, na vrásčité tváři úsměv. Byla tma. Otevřel svou chodbu nejnenápadnějším vzorem, jako neviditelnou síť táhnoucí se přes celou oázu. Věděl, že bude brzy potrhaná, ale prozatím vycítil každý krok, každé zachvění. Mocnosti se opravdu sbíhaly a nocí se nesl příslib krve a ničení.
Febryl měl radost. Ša'ik byla úplně odříznutá. Napanovo vojsko zabijáků právě vycházelo z úkrytu, jak Korbolo Domovi sevřela hrdlo panika. Kamist Reloe se vracel ze své tajné výpravy do chodeb. A na druhém konci kotliny se zakopávalo malazské vojsko a pobočnice si v očekávání bitvy brousila otataralový meč. Byla tu jen jediná znepokojivá věc. Zvláštní píseň, slabá, ale sílící. Hlas samotné Raraku. Říkal si, co asi přinese do této osudové noci. Mistr Kápě byl blízko - ano, bůh osobně - a jeho přítomnost zastiňovala ostatní… přítomné. Avšak písky se pohybovaly, snad je probudil příchod pána smrti. Duchové a strašidla nepochybně přicházeli, aby viděli smrt slibovanou v nadcházejících hodinách. Zvláštní věc, ale nedělal si příliš velké starosti.
Dojde k zabíjení. Jen další apokalypsa na neklidných píscích Raraku. Vše bylo, jak mělo být.

Navenek byl L'orik mrtvý. Odtáhli ho ke stěně stanu a nechali tam. Nůž mu vytrhli ze zad a on teď ležel s tváří opřenou o stanové plátno, oči otevřené a zdánlivě nevidoucí. Nejvyšší velitel Apokalypsy za ním hovořil.
"Vypusť je všechny, Henaras, kromě mé tělesné stráže. Chci, aby našli a zabili všechny ty Bidithalovy roztomilé špehy - a najděte Scillaru. Ta čubka dohrála.
Ty, Duryle, si někoho vyber a zajeďte za pobočnicí. Doručíte jí můj dopis - a zajistěte, aby vás nikdo neviděl. Mathok vyslal své válečníky. Fayelle vám pomůže svou magií. A ať Tavore pochopí, že musí stáhnout své vrahy, jinak odvedou práci za bohyni Smršti."
"Nejvyšší veliteli," ozval se kdosi, "a co Leoman S cepy?"
"Čtvrtá kumpanie a Fayelle potichu vyrazí s příštím zvoněním. Leoman se nedostane k nám ani k vojsku. Kaprále Ethume, chci tě na dostřel od Febryla - ten všivák se ukrývá na obvyklém místě. Uniklo mi něco?"
"Mé obavy sílí," zamumlala Henaras. "Něco se děje… na Svaté poušti. Horší je, že cítím příchod strašlivých sil -"
"Proto potřebujeme pobočnici a ten její zatracený meč. Jsme tu v bezpečí, Henaras?"
"Myslím, že ano - ochrany, které jsme s Kamistem a Fayelle spletli kolem tohoto stanu, by zmátly i boha."
"Možná bude nutné to dokázat," zabručel Korbolo Dom.
Dodal ještě něco, ale za stanovou plachtou před L'orikem se ozvalo podivné vrnění a Napana přehlušilo. Cáknutí na druhé straně, pak šustnutí - L'orik ho zaslechl jen proto, že byl tak blízko. Spodek stěny stanu rozervaly drápy. V díře se objevila neobyčejně ošklivá hlava se čtyřma očima.
"Bratře, vypadáš nedobře."
Vzhled klame, Ropušníku. Kupříkladu ty jsi nikdy nevyhlížel lépe.
Démon popadl L'orika za ruku a začal ho tahat ven. "Důvěru. Jsou příliš zaneprázdnění. Zklamání. Snědl jsem jen dva strážce, ochrany spí a naše cesta ústupu je volná. Cosi se blíží. Příhodně hrozivé. Upřímně. Přiznávám strach a radím… schovat se."
Na čas uděláme právě to. Najdi vhodné místo, Ropušníku.
"Nepochybně. Najdu."
Tak mě nech tady a vrať se k Felisín. Asasínové jsou na lovu…
"Nádherné."

Kasanal býval semským šamanem, ale teď vraždil na rozkaz svého nového pána. A líbilo se mu to, i když ovšem raději zabíjel Malažany než domorodce. Aspoň že jeho oběti dnešní noci nebudou Semkové - zabít někoho z vlastního kmene, s tím by se jen těžko smiřoval. Ale nebylo to příliš pravděpodobné. Korbolo Dom v podstatě adoptoval poslední přeživší z klanů, jež bojovaly za něj a Kamista Reloe proti Psímu řetězu. A tady šlo jenom o nějaké ženy, služebnice řezníka Bidithala.
Kasanal ležel nehybně na kraji palouku a pozoroval je. Jedna z nich byla Scillara, a Kasanal věděl, že jeho pán bude mít radost, až se vrátí s její uříznutou hlavou. Druhou také znal - viděl ji ve společnosti ša'ik a Leomana. Navíc bylo jasné, že se skrývají, takže budou nejspíš hlavními agentkami v tom, co má Bidithal v plánu.
Kasanal pomalu zvedl ruku a rychlým pokynem vyslal své čtyři muže, schované mezi stromy, aby ženy obklíčili. Potichu začal mumlat zaklínadlo, tkanivo starobylých slov, jež umrtvovalo zvuky, obětem vtisklo malátnost a otupilo jim smysly. A když viděl, jak oběma padá hlava, usmál se.
Zvedl se z úkrytu, již nebylo zapotřebí se schovávat. Vstoupil na palouk. Jeho čtyři Semkové jej následovali. Vytáhli nože a blížili se.
Kasanal vůbec nezahlédl obrovskou čepel, která ho přeťala vedví, od levé strany krku po pravý bok. Měl jen pocit, že padá na dvě strany, a vzápětí ho pohltilo zapomnění, takže neslyšel křik svých bratranců, když majitel kamenného meče skočil do jejich středu.
Když konečně otevřel nadpozemské oči a viděl, že kráčí k bráně mistra Kápě, potěšilo ho, že vedle sebe vidí i své bratrance.

Karsa Orlong setřel krev ze svého meče a obrátil se k ženám. "Felisín," zavrčel, "tvé jizvy ti jasně hoří na duši. Bidithal se rozhodl nedat na mé varování. Budiž. Kde je?"

Felisín, stále pociťující zbytky podivné otupělosti, která na ni padla, dokázala jen zavrtět hlavou.
Karsa se na ni zamračil, pak zalétl pohledem k druhé ženě. "Ukradla noc jazyk i tobě?"
"Ne. Ano. Ne, očividně ne. Myslím, že na nás zaútočili magií. Ale už je to lepší, Toblakaji. Byl jsi dlouho pryč."
"Už jsem se vrátil. Kde je Leoman? Bidithal? Febryl? Korbolo Dom? Kamist Reloe? Heborik Neviditelné ruce?"
"Působivý seznam - čeká tě rušná noc. Najdi si je, kde chceš, Toblakaji. Noc na tě čeká."
Felisín se roztřeseně zachvěla a s pohledem zdviženým ke strašlivému válečníkovi si položila ruce na ramena. Právě zabil pět asasínů pěti rozmáchlými, téměř poetickými seky obrovským mečem. Ta lehkost ji děsila. Pravda, asasínové s ní a Scillarou chtěli udělat totéž.
Karsa pokrčil rameny, uvolnil si svaly a zamířil ke stezce vedoucí k městu. Ve chvilce byl pryč.
Scillara popolezla k Felisín a položila jí ruku na rámě. "Smrt je vždycky šok," pravila. "Otupělost brzy přejde. Slibuju."
Felisín však jen kroutila hlavou. "Kromě Leomana," zašeptala.
"Cože?"
"Ty, které jmenoval. Všechny je zabije. Kromě Leomana."
Scillara se otočila ke stezce a tváří se jí mihl pozorný, hloubavý výraz.

Poslední dva složili čtyři válečníky a dostali se na třicet kroků od jeho stanu, než konečně padli. Mathok zamračeně hleděl na rozsekané mrtvoly plné šípů. Jen této noci šest pokusů o vraždu, a to ještě neodeznělo první zvonění.
Dost.
"T'morole, seber můj klan."
Urostlý válečník se zabručením odešel. Mathok si přitáhl kožešiny k tělu a vrátil se do stanu. Ve svém skromném obydlí dlouho přemýšlel. Nakonec se otřepal a přikročil ke kůžemi potažené truhlici v rohu. Sklonil se, smetl pokrývku a zvedl zdobené víko.
V truhle spočívala Kniha Drydžhny. Ša'ik mu ji předala do opatrování. Aby ji ohlídal.
Zase víko zavřel, zamkl ho, uchopil truhlu a vyšel ven. Ze tmy slyšel, jak jeho válečníci bourají tábor. "T'morole."
"Válečný náčelníku."
"Vyjedeme za Leomanem S cepy. Zbývající klany budou strážit ša'ik, i když jsem přesvědčený, že jí žádné nebezpečí nehrozí - možná je ale bude potřebovat ráno."
T'morol na Mathoka upřel tmavé oči, chladné a odolné vůči překvapení. "My nepojedeme do bitvy, válečný náčelníku?"
"Abychom ochránili Svatou knihu, bude útěk možná nutný, starý příteli. Za rozbřesku budeme vyčkávat… na pomezí."
"Abychom odhadli vítr."
"Ano, Tmorole, abychom odhadli vítr."
Vousatý válečník kývl. "Už sedlají koně. Přichvátneme si s přípravami."

Heborik naslouchal tichu. Jen v kostech cítil brnivé bzučení kouzelné sítě, překrývající celou oázu a pobořené město. Napjaté vibrace sílily a slábly podle toho, jak se přes síť začaly pohybovat různé síly, načež ji se surovou nevšímavostí trhaly.
Heborik se zvedl a zaúpěl, jak ho zabolely násilně zahojené rány. Uhlíky v ohřívadlech vyhasly. Když zamířil ke dveřím, tma byla jako pevná hmota, nechtěla se poddat. Heborik vycenil zuby a prsty s drápy mu cukaly.
Mrtvým městem procházely přízraky. Dokonce i bohové jako by byli blíž, přitáhlo je, jak chtěli zjistit, co se bude dít. Aby se podívali nebo aby využili chvíle a jednali přímo. Postrčit tady, zatahat tam, i kdyby jen proto, aby ukojili své ego… i kdyby jen proto, aby viděli, co se stane. Takové hry Heborik nesnášel, před všemi těmi lety se tak prudce vzepřel právě kvůli nim. A spáchal zločin, pokud to zločin byl.
Proto mi vzali ruce.
A teď mi je další bůh vrátil.
Uvědomil si, že ho Trhač nezajímá. Nový bůh války měl i přes své dary jen neochotného válečného jezdce. Heborik toužil stále po tomtéž. Otataralový ostrov a nefritový obr - to na mě čeká. Návrat moci. Jak mu poslední slova táhla hlavou, věděl, že se mezi nimi nese klam. Tajemství, které znal, ale k němuž nehodlal přidat tvar. Ještě ne, možná teprve až bude stát v pustině ve stínu té šikmé věže.
Nejdřív musím čelit naléhavější výzvě - dostat se z tábora živý.
Ve dveřích zaváhal znovu, všemi smysly pátral v temnotě okolo. Ujistil se, že cesta je volná - přinejmenším na dvacet kroků - a vykročil.
* * *
Kalam Méchar naposledy převalil žalud v prstech, zastrčil si ho do záhybu v šerpě a vylezl z pukliny.
"Ach, pro nemilosrdný ruce mistra Kápě…"
Píseň mu zněla v kostech jako vzdálené hřmění a jemu se to nelíbilo. Horší bylo, že v oáze se probouzely síly, které i on, ač sám kouzlit neuměl, cítil jako oheň v žilách.
Ještě jednou zkontroloval nože a vrátil je do pochev. Lákalo ho to, nechat otataralovou zbraň venku a odrazit tak veškerou magii, jíž by proti němu vyslali. Jenže ono to funguje oběma směry, že?.
Prohlížel si cestu před sebou. Světlo hvězd mu připadalo podivně tlumené. Usilovně vzpomínal na to, co viděl ve dne. Palmy s přízračnými kmeny, zvedající se nad zřícené zídky z vepřovic a kamene. Zbytky ohrad, výběhů a chýší. Písek posetý spadanými palmovými listy a slupkami. Nečekaly na něj žádné nové obrysy.
Kalam se vydal na cestu. Před sebou viděl nízké, hranaté budovy, vlastně jen vepřovicové základy, nad nimiž se zvedaly stěny z plátna, proutí a ratanu. Tedy obydlené budovy.

Napravo se táhla šedá šmouha zvláštního lesa z kamenných stromů. Napadlo ho, že projde tamtudy, ale na tom místě bylo něco tajuplného a nevlídného, a on tušil, že zdaleka není tak opuštěné, jak vypadá.
Přiblížil se k ušlapané ulici mezi chýšemi a zahlédl záblesk pohybu, něco se mihlo napříč přes uličku. Kalam si dřepl a ztuhl. Objevila se další postava, pak třetí, čtvrtá a pátá.
Ruka. Kdo v tomto táboře sestavil své asasíny do rukou? Ještě chvilku počkal, než se znovu pohnul. Vydal se za asasíny. Pětice postupovala v rozestupech sedmi kroků, o dva kroky víc, než by šli Spárové. Hrome, tuší to Kotilion? Tohle jsem mu měl potvrdit?
Tihle jsou Drápové.
Sedm nebo pět, pro Kalama to neznamenalo žádný rozdíl. Dostal se na dohled posledního asasína. Ten u sebe měl kouzelné předměty, díky nimž byly jeho obrysy rozmazané a mihotavé. Oděn byl v tmavě šedých, těsně padnoucích šatech, měl měkké boty, rukavice a kapuci. V rukou se mu slabě leskly začerněné dýky. Nebyli tedy na obchůzce, nýbrž na lovu.
Kalam došel na pět kroků od muže a vyrazil. Pravou ruku muži tvrdě přitiskl přes ústa a zároveň ho chytil levou rukou z boku za hlavu. Prudké trhnutí, a zabiják měl zlomený vaz. Na dlaň mu vystříkly zvratky, ale Kalam nepovolil. Pomalu položil tělo na zem, pustil ho a otřel si ruku do šedé košile mrtvého, než vyrazil dál.
Ve chvilce zůstali jen dva. Postupovali oklikou ke čtvrti rozvalin kdysi velkolepých chrámů. Zastavili se na kraji velkého náměstí, nepochybně čekajíce na své druhy. Kalam se k nim přiblížil, jako by byl třetím lovcem v řadě. Nedávali pozor, oba upírali oči na budovu na druhé straně náměstí. Kalam v poslední chvíli vytáhl nože a vrazil je asasínům do zad. Oba tiše zachroptěli a sesuli se do prachu. Vůdce drápské ruky byl mrtev okamžitě, ale druhou čepel Kalam vedl trochu stranou a nyní si k umírajícímu dřepl.
"Doufám, že tví pánové poslouchají," zamumlal, "což by měli. Poklona od Spáru. Brzy se uvidíme…"
Vytáhl nože z ran, očistil čepele a vrátil je do pochev. Usoudil, že cíl lovců je v pobořené budově, k níž upínali svou pozornost. Nebylo to podstatné - neměl v tomto zatraceném táboře jediného přítele.
Vydal se podél kraje náměstí. V ústí další uličky našel tři mrtvoly, vše dívky. Krev a rány po noži ukazovaly, že se zuřivě bránily, a směrem k chrámu odtamtud vedly dvě krvavé stopy. Kalam se po stopách vydal. Když se ujistil, že opravdu vedou do rozpadlé brány, zastavil se.
Ze širokého vchodu se nesl hořký zápach kouzel. Zatraceně, tohle místo bylo nově vysvěceno. Uvnitř bylo naprosté ticho. Pomaloučku přistupoval až ke sloupku brány.
Hned za vchodem leželo tělo oblečené v šedém, zkroucené v křeči, což ukazovalo na smrt způsobenou kouzlem. V temnotě za ním se převalovaly stíny. Kalam vyndal otataralový nůž a protáhl se bránou. Stínové přízraky ucukly. Podlaha se propadla už dávno, zůstala po ní jen obrovská jáma. O pět kroků dál, na začátku drtí zasypané rampy, seděla v krvi a vnitřnostech dalších tří mrtvol mladá dívka. Byla celá od krve a oči, jež upřela na Kalama, měla tmavé a zářivé.
"Pamatuješ si tmu?" zeptala se.
Asasín neodpověděl a v bezpečné vzdálenosti ji obešel. "Nehýbej se, holka, a mou návštěvu přežiješ."
Ze tmy na konci jámy zazněl slabý smích. "Přišla o rozum, Spáre. Žel, nebyl čas plně zatvrdit mé poddané proti hrůzám moderního života, jakkoliv bych se snažil. V každém případě bys měl vědět, že já nejsem tvůj nepřítel. Vlastně ten, kdo se mě dnes v noci pokouší zabít, není nikdo jiný než malazský odpadlík Korbolo Dom. A samo sebou Kamist Reloe. Mám ti prozradit cestu k jejich doupěti?"
"Tu si včas najdu," opáčil Kalam.
"Myslíš, že otataralová čepel bude stačit, Spáre? Tady, v mém chrámu? Chápeš podstatu tohoto místa? Asi si to myslíš, ale obávám se, že se mýlíš. Otrokáři, nabídni našemu hostu víno z tamtoho džbánu."
Přes kamení nalevo od Kalama pročvachtala znetvořená postava bez rukou a bez nohou. Hrouda hnisajících boláků a ohavná hniloba malomocenství. Se strašlivou absurditou měla na zádech přivázaný stříbrný podnos a na něm nízký hliněný džbán.
"Naneštěstí je trochu pomalý. Ale víno je vynikající, takže se určitě shodneme, že stojí za to čekat. Asasíne, jsi v přítomnosti Bidithala, arcikněze všech, kteří jsou zlomení, zranění a trpí. Mé vlastní… procitnutí bylo dlouhé a mučivé, připouštím. Ve své mysli jsem si vytvořil každou podrobnost kultu, který povedu. A celou dobu jsem netušil, že jsem byl… řízen.
Slepota, umíněná a vpravdě zlomyslná. Ani když mi byl předložen osudový nový dóm, neuvědomil jsem si pravdu. Tento zničený úlomek Kurald Emurlahn, Spáre, nebude hračkou pouštní bohyně. Ani císařovny. Nikdo z vás ho nedostane, protože se stane jádrem nového dómu řetězů. Vyřiď své císařovně, ať se do toho neplete, asasíne. Nezáleží nám na tom, kdo bude vládnout zemím za Svatou pouští. Může si je nechat."
"A ša'ik?"
"Tu si můžete vzít taky. Odtáhnout ji v řetězech zpátky do Unty - což je mnohem poetičtější, než si umíš představit."
Kolem Kalama se stahovaly stínové přízraky - duše vyrvané z Kurald Emurlahn - a jeho se zachvěním napadlo, že otataralový nůž by opravdu nemusel stačit. "Zajímavá nabídka," zabručel. "Ale něco mi říká, že je v ní víc lží než pravdy, Bidithale."
"Asi budeš mít pravdu," povzdechl si arcikněz. "Potřebuji ša'ik přinejmenším pro dnešní noc a zítřek. Plány Febryla a Korbolo Doma je třeba překazit, ale ujišťuji tě, že my dva můžeme za tímto účelem spolupracovat, protože je to nám oběma ku prospěchu. Korbolo Dom si říká mistr Drápu. Ano, chce se více méně vrátit do Laseeniny náruče a využít ša'ik při vyjednávání. Co se Febryla týče, ujišťuji tě, že to, co čeká, může chtít jen někdo stejně šílený, jako je on."
"Proč se s tím vlastně namáháš, Bidithale? Stejně mě odsud nehodláš nechat odejít živého. A je tu ještě něco. Přicházejí dvě šelmy - ohaři, ne ohaři stínu, ale něco jiného. Přivolal jsi je ty, Bidithale? Opravdu si ty nebo tvůj Chromý bůh myslíte, že je zvládnete? Pokud ano, tak jste šílení vy."

Bidithal se předklonil. "Oni hledají pána!" zasyčel.
Aha, takže Kotilion měl se Spoutaným pravdu. "Pána, který je jich hoden," podotkl Kalam. "Jinými slovy pána, který je víc zlý a nebezpečný než oni. Tady v oáze nikoho takového nenajdou. Obávám se, že proto zabijí všechny."
"Nic o nich nevíš, asasíne," prskal Bidithal. "Ani o moci, kterou nyní vládnu. Ohledně toho, že ti nedovolím odejít… v tom máš asi pravdu. Příliš toho víš a mé návrhy tě nenadchly natolik, nakolik jsem doufal. Nešťastné odhalení, ale už na tom nezáleží. Mí sluhové byli zpočátku rozptýlení, víš, hlídali všechny cesty, a stáhnout je a rozestavit chvíli trvalo. Aha, dorazil otrokář. Rozhodně si musíš dát víno. Jsem připraven se kvůli tomu zdržet. Ale až to uděláš, budu muset odejít. Nakonec jsem ša'ik něco slíbil a hodlám slib dodržet. Kdybys odsud nějakým zázrakem vyvázl se zdravou kůží, věž, že ti nebudu bránit v útoku na Korbolo Doma a jeho kádr. Alespoň to sis zasloužil."
"Tak to radši odejdi hned, Bidithale. Dnes v noci mě víno nezajímá."
"Jak si přeješ."
Arcikněze obalila tma a Kalam se zachvěl, protože mu byl tento kouzelný odchod podivně povědomý.
Přízraky zaútočily.
Kalam švihl oběma noži a prostorou se rozlehl nelidský křik. Jak se ukázalo, otataralová čepel nakonec přece jen stačila. A také včasný příchod jednoho boha.

Korbolo Dom zřejmě dnešní noci vypustil vojsko na vlastní spojence. Karsa Orlong se neustále setkával s tím, že mu v cestě brání dychtiví vrahové. Cestu, kudy prošel, lemovaly jejich mrtvoly. Několikrát ho škrábly kouzelné zbraně, ale většina krve, která z obřího válečníka kapala, patřila jeho obětem.
Držel meč v obou rukou, špičku skloněnou ke straně. Před obydlím Heborika Neviditelné ruce se ukrývali čtyři asasínové. Když je zabil, prosekl si do stanu nový vchod a vešel, jenže stan byl prázdný. Rozčileně se vydal k chrámům. I Leomanova šachta zela prázdnotou, a zřejmě tomu tak bylo již delší dobu.
Když se přiblížil k Bidithalovu chrámu, zpomalil, protože zevnitř zaslechl zvuky zuřivého boje. Zněly odtamtud pronikavé skřeky. Toblakai pozvedl meč a popošel blíž.
Z vchodu po břiše vylezla známá postava a něco si pro sebe brebentila. Karsa muže po chvíli poznal. Počkal, až se otrokář ocitne přímo před ním a zvedne nemocí poničený obličej.
"Bojuje jako démon!" zachraptěl Silgar. "Obě čepele přízraky zraňují a sekají je na kusy! Po jeho boku stojí bůh. Zabij je, Teblore! Zabij je oba!"
Karsa ohrnul ret. "Od tebe žádné rozkazy nepřijímám, otrokáři, nebo jsi na to už zapomněl?"
"Hlupáku!" uplivl Silgar. "My dva jsme teď bratři v dómu. Ty jsi Rytíř řetězů a já jsem Malomocný. Chromý bůh si nás vybral! A Bidithal se stal Mágem -"
"Ano, Bidithal. Schovává se uvnitř?"
"Ne - moudře uprchl, jako prchám i já. Spár a jeho božský patron právě dobíjejí jeho poslední stínové služebníky. Ty jsi Rytíř - máš vlastního patrona, Karso Orlongu Teblore. Zabít nepřítele - to musíš -"
Karsa se usmál. "To taky udělám." Přehmátl na meči a vrazil čepel Silgarovi mezi lopatky, přeťal míchu a prorazil i hrudní kost, až hrot zajel na dlaň hluboko mezi dva kameny. Z otrokáře vytekla ohavná tekutina. Hlava mu udeřila o dlažbu a bylo po něm. Leoman měl tenkrát pravdu - rychlá smrt by bývala byla lepší.
Vytáhl meč. "Já nemám žádného božského patrona," zavrčel.
Obrátil se zády k chrámu. Bidithal určitě použil kouzla, aby unikl, a přitáhl k sobě stíny, jak se snažil zůstat neviditelný. Nicméně jeho nohy zanechávaly v prachu viditelné stopy.
Toblakai překročil Silgara, muže, jenž se ho kdysi snažil zotročit, a pustil se do pátrání.

Corabba Bhilana Themťalas cestou zpátky do Leomanova tábora doprovázelo dvacet Mathokových válečníků. Nikdo se jim nepostavil, třebaže si Corabb byl jistý, že jejich průjezd neunikl pozornosti. Vyjeli na vrchol kopce, kde je zastavily hlídky. Nic příjemnějšího si Corabb neuměl představit. Známé hlasy, válečníci, po jejichž boku bojoval proti Malažanům.
"To je Corabb!" Prve dostal hákový meč ze zbrojnice vyvolené, a jak hlídky vystupovaly z úkrytů, zvedl ho na pozdrav. "Musím mluvit s Leomanem! Kde je?"
"Spí," zabručel jeden strážný. "Jestli budeš mít štěstí, Bhilane, tvůj příchod, jak je hlučný, ho už probudil. Ty jeď dál, ale doprovod necháš tady."
To Corabba zarazilo. "Jsou to Mathokovi vlastní -"
"Leomanovy rozkazy. Nikdo z oázy nesmí vstoupit do tábora."
Corabb zamračeně kývl a zastavil ostatní jízdválečníky. "Prosím, přátelé, neurazte se," zavolal na ně a bez čekání na odpověď sesedl a spěchal k Leomanovu stanu.
Vojevůdce už stál před stanem a pil vodu z měchu. Neměl zbroj, jen tenkou, propocenou lněnou košili.
Corabb k němu doběhl. "Musím ti toho hodně povědět, Leomane S cepy."
"Tak ven s tím," vybídl jej Leoman, když dopil.
"Byl jsem jediný z tvých poslů, který přežil a dostal se k ša'ik. Změnila názor - teď ti přikazuje, abys zítra vedl vojsko Apokalypsy ty. Chce, abys ho ty, ne Korbolo Dom, dovedl k vítězství."
"Tak ona chce," protáhl Leoman, přimhouřil oči a odvrátil zrak. "Napan má své asasíny mezi námi a ša'ik?"
"Ano, ale ti se nepostaví celému voji - byli by šílení, kdyby se o něco takového pokoušeli."
"Pravda. A Korbolo Dom to ví -"
"Ještě se o změně velení nedoslechl - alespoň to nevěděl, když jsem odjížděl. Ačkoliv ša'ik vydala rozkaz, aby přišel -"
"Který on nesplnil. A zbytek ví taky. Pověz, Corabbe, myslíš, že jeho Psobijci půjdou za jiným velitelem?"

"Nebudou mít na vybranou! Vyvolená to přikázala!"
Leoman pomalu kývl. Pak se vrátil do stanu. "Zrušte tábor. Jedeme k ša'ik."
Corabb zajásal. Zítřek bude patřit Leomanovi S cepy. "A to je správné," zašeptal.

Kalam vyšel ven. Šaty měl potrhané, ale byl celý. Třebaže rozhodně otřesený. Považoval se za jednoho z nejschopnějších asasínů a během svého života vytáhl zbraň proti hotovému houfci nebezpečných nepřátel. Ale Kotilion ho zahanbil.
Není divu, že ten parchant je bohem. Pro mistra Kápě, nikdy jsem neviděl takové zabíjení. A ten zatracený provaz!
Kalam se zhluboka nadechl. Udělal, co patron asasínů žádal. Našel hrozbu pro říši stínu. Nebo si aspoň potvrdil spoustu podezření. O tenhle úlomek Kurald Emurlahn se zajímá nikdo menší než Chromý bůh. Do hry vstoupil dóm řetězů a svět začal být opravdu velmi nebezpečné místo.
Otřásl se. Nech to na Kotiliona a Ammanase. Dnes v noci měl další, naléhavější úkoly. A patron asasínů byl natolik laskavý, že Kalamovi přinesl jeho oblíbené zbraně…
Pohled mu padl na mrtvolu malomocného, ležící opodál. Přimhouřil oči a popošel blíž. Bohové pod námi, to ale je pořádná rána. Kdybych nevěděl, že to není možné, řekl bych, že je od meče T'lan Imass. Krev vsakující se do prachu na dlažbě se již srážela.
Kalam se zamyslel. Korbolo Dom si určitě nezřídil tábor v troskách města. Ani v kamenném lese na západě. Bude chtít volnou, rovnou plochu, dostatek prostoru pro náspy a zákopy a volné pole pro střelbu.
Takže na východě, kde kdysi dávno byla zavlažovaná pole. Vyrazil tím směrem.
Z jedné tůně noci do druhé, podivně prázdnými ulicemi a uličkami. Na oázu padly těžké vrstvy kouzel, jež jako by se táhly v proudech - některé byly tak silné, že se Kalam musel předklánět, aby mohl pokračovat v cestě. Směsice proudů, promíchaných k nepoznání, a žádný nebyl příjemný. Bolelo ho v kostech a měl pocit, jako by mu za očima někdo přehazoval horký písek.
Našel hodně užívanou cestu vedoucí přímo k východu a vydal se po ní. Držel se na jedné straně, kde byl hluboký stín. Pak dvě stě kroků před sebou uviděl opevněný násep.
Malazský projekt. To byla chyba, Napane.
Už chtěl jít dál, když si všiml, že z brány vychází předvoj kumpanie. Následovali pěší vojáci a kopiníci na křídlech. Kalam se vrhl do boční uličky.
Vojáci pochodovali kolem. Zbraně si upravili, aby jim necinkaly, a koně měli na kopytech kožené návleky. Zvláštní, ale on usoudil, že čím méně vojáků v táboře, tím lépe. Pravděpodobně budou všechny kumpanie kromě záložních na pozicích pro nadcházející bitvu. Korbolo Dom nebude pochopitelně neopatrný, když dojde na ochranu své osoby. Nakonec si říká mistr Drápu. Ne že by Kotilion, jenž býval Tanečník, o Drápech něco věděl. Jen by nad nimi ohrnul nos.
Poslední vojáci už prošli. Kalam ještě chvíli počkal, než vyrazil k táboru Psobijců. Před náspem byl příkop s rovnými stěnami. Stačilo by to zastavit útočící vojsko, ale pro osamělého asasína neznamenal větší překážku. Slezl dolů, přešel na druhou stranu, vyšplhal nahoru a zastavil se těsně pod vrcholem.
Budou tam hlídky. Brána byla třicet kroků nalevo a zářila v ní lucerna. Kalam se pohyboval těsně mimo dosah světla. Vytáhl se nahoru. Hlídku zahlédl napravo, ale nebyla dost blízko, aby mohla asasína plazícího se kolem zahlédnout. Další zákop, tentokrát méně hluboký, a za ním úhledné řady stanů. Přesně uprostřed stál velký velitelský stan. Kalam se vydal do tábora. Jak tušil, většina stanů byla prázdná, a zanedlouho se již krčil před širokou ulicí kolem velitelského stanu.
Všude stály hlídky, pět kroků od sebe, útočné kuše natažené a připravené. Každých deset kroků plápolaly pochodně a zalévaly ulici mihotavým světlem. Další tři strážci zahrazovali vchod. Ti byli v šedém a neměli žádné viditelné zbraně. Kordon z masa a kostí… a potom ochranná kouzla. No, jednu věc po druhé.
Vyndal své dvě malé kuše. Zbraň Spárů, natahovaná šroubem a pečlivě začerněná. Nasadil šipky do drážek a obě zbraně opatrně natáhl, než se posadil, aby si celou situaci v klidu promyslel.
Po chvíli před vchodem do stanu zavířil vzduch a otevřel se portál. Oslepující bílé světlo, záře ohně, a vynořil se Kamist Reloe. Portál se za ním zase zavřel. Mág vypadal vyčerpaně, ale kupodivu se tvářil vítězoslavně. Kývl na stráže a vešel. Tři šedě odění asasínové ho následovali dovnitř.
Kalamovi dopadla na rameno ruka lehká jako list a hlas zachraptěl: "Hleď dopředu, vojáku."
Ten hlas znal déle, než se mu líbilo. Ale ten mizera je mrtvý. Zemřel dřív, než Mrzena usedla na trůn.
"Pravda," pokračoval mluvčí, a Kalam věděl, že ač má tvář poleptanou kyselinou, usmívá se, "společnost, ve které se pohybuju, není zrovna podle mého gusta… opět. Myslel jsem, že jsem se jich všech už nadobro zbavil… a tebe taky. Zapomeň na to. Potřebuješ se dostat dovnitř, správně? Tak to bychom měli odlákat pozornost. Dej nám padesát úderů srdce… aspoň ty je dokážeš napočítat, kaprále."
Ruka se zvedla.
Kalam Méchar se dlouze, roztřeseně nadechl. Co se to tu, ve jménu mistra Kápě, děje? Ten zatracený kapitán zradil. Našli jeho tělo v Malazu ráno po vraždách… nebo přinejmenším něco, co jeho tělo hodně připomínalo…
Znovu upřel zrak na velitelský stan. Za ním narušil ticho noci výkřik a pak nezaměnitelný záblesk a dunění moranthské munice. Strážní se rozběhli.
Kalam si strčil kuše za pás a vytáhl otataralový nůž. Počkal, až byli vidět jen dva Psobijci, oba napravo od vchodu a otočení po směru útoku - odkud se ozývalo ječeni jak hrůzou, tak bolestí - a vyrazil. Zvedl kuši a zpětný ráz mu rozechvěl kosti v ruce. Šipka se vzdálenějšímu strážnému zabodla do zad. Bližšího zasáhl nůž, projel kůží spojující bronzové pláty, prorazil svaly a mezi žebry zajel až do srdce. Když Kalam zbraň vytrhl, vystříkla krev. Pak se asasín vrhl do stanu.

Kolem něj se zbortila ochranná kouzla. Na prahu znovu nabil kuši a upevnil si ji na chránič zápěstí - pod nabíraným rukávem. Totéž provedl s druhou kuší.
V hlavní komnatě před ním byl jediný člověk, šedě oděný asasín, jenž se k němu otočil a zvedl zahnuté nože kethra do obranného postavení. Tvář pod kápí byla bezvýrazná, úzká a osmahlá, potetovaná v pardúnském stylu, avšak rozevláté obrazce byly narušené mnohem těžší pečetí vypálenou na čele - drápem.
Asasín se náhle usmál. "Kalam Méchar. Asi se na mě nebudeš pamatovat."
Kalam v odpověď vytáhl druhý nůž a zaútočil.
Jak se čepele srazily, vyletěly jiskry. Pardún byl zatlačen dozadu, musel uskočit doprava a Kalama obejít, aby si udělal místo. Kalam na něj dál tlačil a čepele se míhaly. Dráp byl nucen se bránit.
S těžkými kethrami byl dobrý a měl potřebnou rychlost i sílu. Kalam zachycoval rány, z nichž ho až brněly kosti v rukou. Pardún se očividně snažil jeho tenčí nože zlomit, a ač byly skvělé, začínaly se na ostří objevovat zuby.
Navíc Kalam věděl, že mu dochází čas. Boj venku pokračoval, ale teď se k rachotu práskavek přidaly v ohlušujícím kontrapunktu vlny magie. Ať na Psobijce útočil kdokoliv, mágové jim to nedarovali.
Ještě horší je, že ten Dráp sem nevešel sám.
Kalam náhle změnil postoj, natáhl levou ruku a pravou si přitáhl blíž k tělu. Uhýbal před útoky a nepatrně stahoval levou ruku. Lehce pootočil boky, přešlápl vzad -
A Pardún udělal krok. Kalam švihl pravou rukou, odrazil obě kethry a zároveň bodl levou. Pardún zvedl nože, aby se kryl a zachytil výpad. A Kalam popošel ještě blíž a bodl křížem nožem v pravé ruce. Hrot muže zasáhl do podbřišku.
Příval tekutin, ostří zajelo až do páteře. Přitom Kalamovi vypadl nůž z levé ruky a odletěl stranou.
Ale Dráp se již hroutil, předkláněl se nad čepelí, která mu vězela v břiše.
Kalam se předklonil. "Ne," zavrčel. "To neuděláš."
Vytáhl nůž z rány a nechal umírajícího padnout na koberec.
"Zatracená škoda," poznamenal kdosi u zadní stěny.
Kalam se pomalu otočil. "Kamist Reloe. Hledal jsem tě."
Velemág se usmál. Vedle něj stáli druzí dva Drápové. Jeden držel Kalamův nůž a zvědavě si ho prohlížel. "Čekali jsme útok Spárů," poznamenal Kamist Reloe. "I když připouštím, že útok dávno mrtvých duchů byl nečekaný. Tahle zatracená země se probouzí. Zapomeň na to. Brzy tu bude… ticho."
"Má otataralovou zbraň," podotkl asasín vedle Kamista.
Kalam se zadíval na zakrvácený nůž, jejž držel. "Aha, tohle."
Velemág si povzdechl. "Tak to ho budete muset vy dva dostat obyčejným způsobem. Zvládnete to?"
Muž, jenž držel Kalamův nůž, ho odhodil a kývl. "Dívali jsme se. Opakuje se. Kdyby stál jen proti jednomu z nás, měli bychom potíže. Ale proti nám oběma?"
Kalam musel s jeho odhadem souhlasit. Couvl a vrátil zbraň do pochvy. "Nejspíš má pravdu," zabručel. Druhou rukou vytáhl ze šerpy žalud a hodil ho na podlahu. Jak se plod kutálel směrem ke třem mužům, ti sebou trhli. Nevinný předmět se zastavil.
Jeden Dráp frkl a odkopl ho na bok. Pak oba asasínové vykročili ke Kalamovi, nože připravené. Kalam natáhl ruce dlaněmi od sebe a prudce je sklopil. Drápové zachroptěli a zavrávorali, oba zasažení šipkou.
"Jak neopatrné," podotkl Kalam.
Kamist zavřískl a otevřel svou chodbu. Vlna kouzel, která do velemága udeřila, ho přistihla zcela nepřipraveného. Sevřela se kolem něj magie smrti v podobě syčící, zuřící sítě černého ohně. Řev sílil, až se nakonec Kamist Reloe sesul na zem, a kouzla ještě chvíli poblikávala na jeho svíjejícím se, popáleném těle.
Z místa, kam Dráp odkopl žalud, se pomalu zvedla matná postava a přidřepla si ke Kamistovi Reloe. "Největší starosti nám dělá proradnost," sdělil muž umírajícímu velemágovi. "Tu nikdy nenecháme bez odpovědi. Nikdy."
Kalam si došel pro druhý nůž a zadíval se na zatažené chlopně v zadní části místnosti. "Je támhle," poznamenal a zazubil se. "Rád tě vidím, Rychlej."
Rychlej Ben se ohlédl a kývl.
Kalam si konečně všiml, že čaroděj vypadá mnohem starší. Ztrhaný. Jizvy nemá vepsány do kůže, ale do duše. Až tohle všechno skončí, asi mi neřekne nic hezkého. "Máš něco společného s tím rachotem venku?" zeptal se Rychlýho Bena.
"Ne. Ani mistr Kápě, i když ten starý mizera dorazil. To vše je dílem Raraku."
"To tvrdil i Kamist, i když ne že bych vám dvěma rozuměl."
"Vysvětlím ti to později, příteli," slíbil Rychlej Ben vstávaje. Zamířil dozadu. "Myslím, že s sebou má tu čarodějku Henaras. Ona je za těmi nejdravějšími ochranami, které Kamist Reloe vyčaroval."
Kalam přistoupil ke vchodu. "To nech na mně," zavrčel a vytáhl otataralový nůž.
Další místnost byla malá, stál tu stůl s mapami, na němž ležela mrtvá Henaras. Na zem ještě stékala její krev. Kalam se ohlédl na Rychlýho Bena a zvedl obočí. Čaroděj zavrtěl hlavou. Asasín se opatrně přiblížil a jeho pozornost upoutal záblesk čehosi stříbřitě bílého na ženině hrudi. Perla.
"Cesta zřejmě bude volná," šeptl Kalam.
Naproti byl další průchod. Kalam ho rozevřel s pomocí nožů. V komnatě stálo velké křeslo s vysokým opěradlem a v něm seděl Korbolo Dom. Jeho modrá pleť měla ošklivý šedý odstín a ruce na zdobených opěrkách křesla se mu třásly. Když promluvil, hlas měl vysoký, napjatý a ustrašený. "Poslal jsem vyslance k pobočnici. Pozvání. Jsem připravený zaútočit na ša'ik a její kmeny - se svými Psobijci."
Kalam prskl: "Jestli si myslíš, že přicházíme s její odpovědí, tak se mýlíš, Korbolo."
Napan zalétl pohledem k Rychlýmu Benovi. "Předpokládali jsme, že jsi buď mrtvý jako ostatní Paliči mostů, nebo pořád ještě v Genabakis."

Čaroděj pokrčil rameny. "Tayschrenn mě poslal napřed. Ale sám už přivedl flotilu na magickém větru. Dujek Jednoruký a jeho legie dorazili do Ehrlitanu před týdnem -"
"Chceš říct, co zbylo z jeho legií -"
"Podle mě to docela stačí doplnit síly pobočnice."
Kalam zíral do prázdna. Paliči mostů… mrtví? Whiskeyjack? Houfec Jednorukého - bohové pod námi, co se tam vlastně stalo?
"Všichni z toho můžeme něco vytěžit," naléhal Korbolo Dom a předklonil se. "Celé Sedmiměstí, navrácené říši. Ša'ik přivedená v řetězech před císařovnu -"
"A pro tebe a tvé vojáky milost?" zjišťoval Rychlej Ben. "Korbolo Dome, opravdu jsi přišel o rozum -"
"Tak chcípni!" zaječel Napan, vyskočil a sápal se čaroději po hrdle.
Vložil se do toho Kalam a jílcem nože Korbola praštil do spánku. Napan zavrávoral. Rána pěstí mu rozdrtila nos a srazila jej na zem.
Rychlej Ben se na něj zadíval. "Svaž ho, Kalame. Soudě podle toho ticha venku, rozruch skončil - najdu nám cestu ven."
Kalam začal bezvládnému muži svazovat ruce. "Kam ho vezmeme?"
"Už jsem to vymyslel."
Asasín k příteli vzhlédl. "Rychlej? Paliči mostů? Whiskeyjack?"
Pohled v tvrdých očích změkl. "Mrtví. Kromě Pazderky a hrstky dalších. Je to dlouhý příběh a já ti slibuju, že ti ho celý povím… ale později."
Kalam se zadíval na Korbolo Doma. "Nejradši bych mu podřízl krk," zachraptěl.
"Jemu ne. Ne teď."
Ovládej se, Kalame Mécbare. Ovládej se. Rychlej má pravdu. Časem. Časem…
Ach, Whiskeyjacku…

Byl čas na… všechno. Té noci a příštího dne Bidithal ša'ik potřeboval. Potřeboval i bohyni Smršti. A půjde li vše dobře, možná bude i příležitost vyjednávat. Jakmile vztek bohyně vychladne, vyžíhaný vítězstvím do krásy - pořád toho můžeme dosáhnout. Ale už vím, co Febryl udělal. Vím, co za rozbřesku plánují Korbolo Dom s Kamistem Reloe. Bude možné je zastavit. Nože bude možné odvrátit.
Co nejrychleji kulhal k paláci ša'ik. Krajem zorného pole mu poletovali duchové, ale jeho stíny ho chránily. Z dálky slyšel křik, výbuchy a kouzla - uvědomil si, že to přichází z tábora Psobijců. Aha, takže Spárové pronikli až tam. To je dobře i… špatně. Alespoň to Kamista zabaví.
Pochopitelně stále hrozilo nebezpečí od volně se potulujících asasínů, i když to se zmenšovalo s tím, jak se přibližoval k obydlí ša'ik. Ulice a uličky však byly pořád znepokojivě opuštěné. Dorazil na dohled paláce a s úlevou viděl, že jej obklopují kaluže světla pochodní.
Odraz Napanův manévr - prozraď bohyni nebezpečí, jaké na ni číhá. Pak chytit toho pokřiveného bhok'arala Febryla a nechat mu stáhnout kůži z těla. Dokonce i bohyně - ano, dokonce i bohyně mě bude muset uznat. Bude muset uznat mou moc. Když u sebe budu mít své nové mazlíčky -
Ze tmy vyletěla ruka a sevřela se Bidithalovi kolem hrdla, zvedla ho do vzduchu - mohl jen bezmocně kopat nohama - a hodila ho za zem. Nic neviděl, dusil se. Jeho stínoví služebníci se mu hrnuli na pomoc.
Zavrčení, zasvištění něčeho mohutného, co si proťalo cestu - a přízraky znenadání zmizely. Bidithal, s očima vylézajícíma z důlků, rozeznal, kdo se nad ním sklání.
Toblakai -
"Měl jsi ji nechat na pokoji," poznamenal Karsa Orlong tiše a bezvýrazně. Za ním a kolem něj se shromažďovali duchové, spoutané' duše.
Oba sloužíme stejnému bohu! Hlupáku! Dovol mi promluvit! Chci zachránit ša'ik!
"Ale nenechal jsi. Vím, Bidithale, odkud se berou tvé nechutné touhy. Vím, kde se skrývá tvá rozkoš - rozkoš, kterou chceš ostatním sebrat. Buď svědkem."
Odložil kamenný meč a sáhl Bidithalovi mezi nohy. Sevřel do pěsti vše, co našel. A trhl. Zapraskaly šlachy a svaly, vytryskla krev a další tekutiny a mohutný válečník zvedl svou rozmačkanou kořist.
Bolest byla nesnesitelná. Bolest mu rvala duši. Pohlcovala ho. A krev stříkala, horká jako oheň, i když mu kůži zachvacoval smrtelný chlad, pronikal mu do údů. Před očima se mu dělalo černo až zůstal jen Toblakajův lhostejný, potlučený obličej. Válečník se jen chladně díval, jak Bidithal umírá.
Umírám? Ano. Ty hloupý Toblakaji -
Ruka na jeho krku povolila sevření. Bidithal se mimoděk nadechl a chtěl vykřiknout -
Do úst mu zajelo cosi měkkého a krvavého.
"Pro tebe, Bidithale. Za každé bezejmenné dívčí dítě, které jsi zničil. Tu máš. Udav se svou rozkoší."
A Bidithal se dávil. Dokud se před ním nerozevřela brána mistra Kápě -
A tam, kolem pána smrti, čekali démoni stejné povahy, jakou měl Bidithal, a nadšeně se blížili ke své nové oběti.
Život v krutém potěšení. A následně věčnost v bolestech.
Protože mistr Kápě ví, že rovnováha je nezbytná.

Lostara Yil povylezla na kraj jámy a přimhouřila oči, jak se snažila proniknout nocí. Za sebou viděla hvězdami ozářenou poušť, světélkující a třpytivou. A přece byla oáza před ní i s troskami města zahalená tmou. Před chvílí z dálky zaslechla dunění a křik, nyní se však navrátilo ticho.

Byla lezavá zima. Lostara si zamračeně zkontrolovala zbraně a chtěla vyrazit.
"Ani se nehni," ozval se dva kroky napravo hlas.
Prudce otočila hlavu a zamračila se ještě víc. "Jestli ses přišel koukat, Kotilione, tak tady toho k vidění moc není. Probudila jsem Perela a on skoro ani nenadával, i když ho hlava bolela jako střep. Je někde tam -"
"Ano, je, holka. Ale už se vrací… protože cítí, co se blíží."
"A co se blíží? Proto se tady schováváš vedle mě?"
Stíny obklopený bůh pokrčil rameny. "Jsou chvíle, kdy je rozumné ustoupit… a čekat. Sama Svatá poušť cítí příchod starého nepřítele, a bude li to zapotřebí, povstane. Ještě považlivější je, že se ten úlomek Kurald Emurlahn, který si chce bohyně Smrští přivlastnit, projevuje. Bohyně vytváří portál, bránu - dost velkou, aby spolkla celou oázu. I ona prahne po nesmrtelném srdci Raraku. Ironií je, že s ní samotnou manipuluje mnohem chytřejší bůh, který touží získat ten úlomek pro sebe a nazvat ho svým dómem řetězů. Takže pochop, Lostaro Stínová tanečnice, že bude lepší, když zůstaneme právě tady, poněvadž dnešní noci a na tomto místě válčí světy."
"Se mnou a Perelem to nemá nic společného," namítla a snažila se proniknout tmou. "Jsme tu kvůli Felisín -"
"Našli jste ji, ale zůstává mimo váš dosah. Prozatím…" "Pak prostě musíme čekat, až se cesta uvolní." "Ano. Jak jsem byl radil, trpělivost." Stíny zavířily, zasyčely nad pískem, a bůh byl pryč. Lostara zabručela: "Taky se s tebou loučím."
Přitáhla si plášť k tělu, posadila se a čekala.

Plížili se za ním asasínové vyzbrojení kušemi. Febryl je zabil, jednoho po druhém, hned jak dorazili, houfem velice bolestivých kouzel, a teď mu jeho kouzelná síť prozradila, že už žádní nezůstali. A Korbolo Dom a Kamist Reloe byli napadeni ve svém doupěti. Zaútočili na ně duchové a hůř - i agenti Malazské říše.
Jeho sítí byly vysekány široké a krvavé stezky, takže místy oslepl, ale všude kolem něj zůstávala síť neporušená… zatím. Brzy se oáza za jeho zády změní v noční můru. Febrylovi nepřátelé na něj zapomenou tváří v tvář naléhavější hrozbě.
Do svítání zbývala dvě zvonění. Za ním spolkla oázu tma a obloha nad ním a na východě byla ve srovnání s ní poměrně jasná a blikaly na ní hvězdy. Všechno probíhalo podle plánu. Světlo hvězd také stačilo, aby zachytil stín, který na něj padl.
"Nikdy jsem tě neměl rád," zaduněl nad ním hlas.
Febryl zavřískl a pokusil se vyskočit. Nepřítel ho však bez námahy chytil a zvedl ze země. A zlomil mu vaz. Křupnutí páteře znělo, jako když ve studeném nočním vzduchu praskne dřevo.

Karsa Orlong odhodil Febrylovu mrtvolu, chvíli se mračil na hvězdy, pak se zhluboka nadechl a snažil se vyčistit si hlavu. V lebce mu ječel Urugalův slabý hlas. Právě ten hlas a vůle ho krok za krokem hnaly z oázy. Falešný bůh Urydů chtěl, aby Karsa Orlong… odešel.
Tlačil na něj tvrdě, nutil ho odejít pryč od toho, co se blížilo, co se mělo v oáze stát. Jenže Karsa neměl rád, když na něj někdo tlačil. Uchopil meč oběma rukama, sklonil ho k zemi, přinutil se otočit a podívat se na oázu. Za ním se napjal tisíc přízračných řetězů a začal tahat.
Teblor zavrčel a předklonil se. Já jsem pánem těch řetězů. Já, Karsa Orlong, nikomu nepodléhám. Ani bohům, ani duším těch, které jsem zabil. Odteď půjdu přímo a odpor buď skončí, nebo řetězy prasknou. Kromě toho jsem v tom kamenném lese nechal koně.
Noc nad oázou protrhlo dvojí zavytí, nenadálé a divoké jako hromobití.
Karsa Orlong se usmál. Aha, už dorazili.
Zvedl meč trochu výš a vykročil. Ukázalo se, že řetězy se nezlomí. Napětí náhle povolilo a po zbytek noci ustal veškerý odpor vůči Toblakajovi.
Karsa Orlong sešel z hřebene a znovu se ponořil do tmy.

Pěst Gamet ležel na kavalci a snažil se nadechnout, protože se mu stahovalo hrdlo. V hlavě mu duněl hrom zároveň s vlnami bolesti vycházejícími z místa za jeho pravým okem. Takovou bolest jaktěživ nezažil. Musel se otočit, protože se mu obrátil žaludek, a na podlahu vystříkly zvratky. Jenomže ani na prázdný žaludek bolest hlavy nepolevila.
Oči měl otevřené, ale nic neviděl. Hlava ho bolívala každý den od pádu z koně. Ale ne takhle.
Sotva zahojená rána na dlani se mu během křečí znovu otevřela a obličej měl celý postříkaný krví, jak se snažil vyrvat si z hlavy tu bolest. Navíc měl pocit, jako by mu dlaň hořela, spalovala mu cévy.
Se zaúpěním slezl z kavalce a na všech čtyřech se zarazil, hlava mu visela dolů a celý se třásl.
Musím se hýbat. Musím něco dělat. Cokoliv.
Musím -
Okno, pak zjistil, že stojí u východu ze stanu. Na těle ho tížila zbroj i s rukavicemi a přílbou. Bolest ustupovala a její místo zaplňovala chladná prázdnota. Musel ven. Musel najít svého koně.
Vyšel ze stanu. Oslovila ho hlídka, ale on ženu mávnutím zastavil a spěchal k ohradám.
Jet. Vyjet. Je čas.
Nasedlal koně a počkal, než vydechne, aby mohl dotáhnout podpínku. Chytrý kůň. Pochopitelně z paranských stájí. Rychlý a téměř legendárně vytrvalý. Nesnášel neschopnost, neustále zkoušel, zda všemu opravdu velí jezdec, ale to se od tak skvělého zvířete ostatně dalo čekat.
Gamet se vyhoupl do sedla. Byl rád, že opět sedí na koni. Země pod ním šeptala, jak projížděl táborem a kolem ostrova ke kotlině.
Před sebou na hřebeni zahlédl tři postavy a neviděl na tom nic divného. Oni jsou to, co má přijít. Tihle tři.

Nil. Nether. Malý Žrout.
Když Gamet vedle nich zastavil koně, kluk se otočil. A kývl. "Záchlumčané a Malažané jsou na křídlech, pěsti. Ale ty povedeš útok přímo do hlavního tábora Psobijců." Ukázal.
Pěšáci i jízdní vojáci se již shromáždili v kotlině. Gamet slyšel šustění zbroje, cítil dusot kopyt. Viděl zplihlé praporce a zástavy.
"Jeď za nimi, pěsti," vyzval jej Žrout.
Gamet dítěti zasalutoval a pobídl koně do kroku. Černá a rezavě červená zbroj, přilby s hledím a zdobenými lícními chrániči, krátké oštěpy a štíty, dupot těžkých bot - projížděl podél jednoho zástupu a cestou hodnotil pěší setniny. Pak kolem zahnulo jezdecké křídlo a obklopilo jej. Jeden jezdec popojel blíž a otočil k němu hlavu v přílbě s dračími křídly na klenotu. "Jedeš s námi, vojáku?"
"Nemůžu," odpověděl Gamet. "Jsem pěst. Musím velet."
"Dnes v noci ne," opáčil válečník. "Bojuj po našem boku jako voják, kterým jsi. Pamatuješ staré bitvy? Kdy jsi musel pouze chránit muže vedle sebe? Takové to bude i dnes v noci. Přenechej velení pánům. Jeď svobodně s námi. Za slávou."
Gameta se zmocnila radost. Přestala ho bolet hlava. Cítil ve svalech krev prudkou jako oheň. Tohle chtěl. Ano, právě tohle chtěl. Vytáhl meč, což se v chladném vzduchu drsně rozléhalo.
Jeho druh se zasmál. "Jsi s námi, vojáku?"
"Jsem, příteli."
Dojeli pod dlážděnou rampu a zpomalili, aby mohli zaujmout formaci - široký klín - načež vyrazili vzhůru, až kopyta na kameni vykřesávala jiskry. Psobijci zatím nespustili poplach.
Hlupáci. Celé to prospí. Nebo možná kouzla ztlumila zvuky našich příprav. Inu ano, Nil a Nether. Ještě jsou tam, na hřebeni na druhém konci kotliny.
Korouhevník setniny byl jen o kousek dál a Gamet se zadíval na zástavu. Napadlo ho, že ji ještě nikdy neviděl. Bylo na ní něco chundrylského, i když byla roztrhaná a roztřepená. Takže klan Spálených slz - což dávalo smysl vzhledem k archaické zbroji jeho druhů. Archaické a vlastně i zpola shnilé. Příliš dlouho byla skladovaná v truhlicích - pustili se do ní moli a další žoužel, ale bronz vypadal docela pevně, i když byl potažený měděnkou a poďobaný. Později si asi promluvím s veliteli…
Chladně všecko zvažoval, zatímco jeho hrdý kůň cválal vedle ostatních. Gamet zamračeně vzhlédl a přímo před sebou uviděl vršek rampy. Zvedl meč nad hlavu a z plna hrdla zařval.
Klín se přehnal přes hřeben a vrazil do řad nicnetušících Psobijců, dosud schoulených v zákopech. Jekot na všech stranách, zvláštně tlumený, stěží slyšitelný. Zvuky bitvy, ale jako by byly lígu daleko, jako by je odnášel vítr. Gamet se rozmáchl mečem a setkal se s pohledem Psobijců, uviděl v nich vepsanou hrůzu. Díval se, jak otevírají ústa ke křiku, ale žádný zvuk nevyšel, jako by písek vše pohlcoval, jako by chlemtal zvuky stejně dychtivě jako krev a žluč.
Jezdci proletěli přes zákopy, máchali začerněnými meči a sekali hlava nehlava. Rampu na východě obsadili Záchlumčané. Gamet zahlédl povlávající zástavy a zakřenil se. Vrány. Bláznivý psi. Lasičky.
Z neproniknutelně černé oblohy se snesli motýli, celá hejna motýlů, poletovali nad mrtvými v zákopech.
Na rampě na západě se blýskala moranthská munice. Země se třásla a Gamet viděl, jak se tam zabíjí. Scéna byla panoramatická a tlumená, jako by se díval na mozaiku - malbu zobrazující starověká vojska bojující věčnou bitvu.
Přišli si pro Psobijce. Pro ty, kteří vraždili neozbrojené Malažany, vojáky i civilisty, umíněné, prchající, zoufalé a bezmocné. Pro Psobijce, kteří odevzdali své duše zradě.
Boj zuřil dál, ale byl překvapivě jednostranný. Nepřátelé se nějak nevzmohli na žádnou obranu. Jen umírali v zákopech nebo se snažili ustoupit, ale padali, než udělali několik kroků. Končili nabodnutí na kopích, udupáni kopyty.
Gamet chápal jejich hrůzu, s jistým uspokojením viděl děs v jejich tvářích, když se svými druhy rozséval smrt.
Slyšel bojovou píseň, sílila a slábla jako příboj na kamenitém pobřeží, a přece mohutněla, jak se blížila k vyvrcholení, které mělo přijít už brzy. Brzy. Ano, potřebovali jsme píseň. Dlouho jsme na takovou čekali. Na počest našich skutků, našeho zápolení. Našeho života a naší smrti. Potřebovali jsme vlastní hlas, aby naši duchové mohli pochodovat stale dál.
Do bitvy.
Do války.
Stát na hradbách z drolících se cihel a písku. Bránit na kost vyprahlé přístavy a mrtvá města, jež kdysi zářila dávnými sny, jež se kdysi, plná života, odrážela na hladině teplého, mělkého moře.
Dokonce i vzpomínky je třeba bránit.
Dokonce i vzpomínky.
Bojoval dál bok po boku s temnými válečníky - a zamiloval si je, tyto statečné druhy, a když k němu nakonec přijel válečník s dračí přílbou a zastavil koně, Gamet zatočil mečem na pozdrav.
Jezdec se znovu zasmál. Zvedl ruku v krví zastříkané rukavici a odkryl hledí - objevila se tvář ženy s tmavou pletí a překvapivě modrýma očima v pavučině vrásek.
"Jsou tu další!" křikl Gamet - i když i jeho uším zněl vlastní hlas vzdáleně. "Další nepřátelé! Musíme jet!"
Bíle se jí zablýskly zuby, jak se znovu zasmála. "Proti kmenům ne, příteli! Jsou to příbuzní. Bitva skončila - zítra budou krev prolévat jiní. My potáhneme na pobřeží, vojáku - přidáš se k nám?"
V jejích očích viděl víc než jen profesionální zájem.
"Pojedu."
"Opustíš své přátele, Gamete Ul'Parane?"
"Pro tebe ano."

Její úsměv a smích, jenž následoval, ukradly starému muži srdce.
Naposledy se podíval na ostatní rampy, ale nic se tam nehýbalo. Záchlumčané na východní odjeli, jen ve vzduchu kroužila osamělá vrána. Malažané na západní se stáhli. A motýli zmizeli. V zákopech Psobijců zůstali hodinu před rozbřeskem jen mrtví.
Pomsta. Bude mít radost. Pochopí to a bude mít radost.
Stejně jako já.
Loučím se, pobočnice Tavore.

Koryk se pomalu posadil vedle něj a zadíval se k severovýchodu, jako by chtěl zjistit, co upoutalo jeho pozornost. "Co je tam?" zeptal se po chvíli. "Na co koukáš, seržante?"
Šumař si přetřel oči. "Na nic… teda na nic, co by dávalo smysl."
"My zítra do bitvy nepojedeme, že?"
Šumař se ohlédl a prohlížel si mládencovy tvrdé rysy. Chtěl v nich něco uvidět, jen si nebyl tak docela jistý co. Po chvíli si povzdechl a pokrčil rameny. "Sláva bitvy, Koryku, je jenom v hlase barda, ve spletených slovech vypravěče. Sláva patří jen duchům a básníkům. To, co slyšíš a o čem sníš, není totéž jako to, co prožíváš - když ten rozdíl zamlžíš, uděláš to jenom na vlastní nebezpečí, mládenče."
"Byl jsi celý život voják, seržante. Už toho přece musíš mít dost, tak proč jsi vůbec tady?"
"Na to odpovědět neumím," přiznal Šumař. "Myslím, že mě sem něco zavolalo."
"Ta píseň, co Flaška říkal, že ji slyšíš?"
"Ano."
"Co znamená? Teda ta píseň?"
"Myslím, že Rychlej Ben na to bude mít lepší odpověď. Ale v hlavě se mi pořád dokola převaluje jedna věc. Paliči mostů, mládenče, ascendovali."
Koryk udělal ochranný posunek a kousek si poodsedl.
"Nebo aspoň ti mrtví. My ostatní se jenom tak… ulejváme. Tady v říši smrtelníků."
"Čekáš, že brzo umřeš?"
Šumař zabručel. "V plánu to zrovna nemám."
"To je dobře, protože my máme svého seržanta rádi."
Seti odešel. Šumař se znovu zadíval na oázu v dálce. Toho si cením, mládenče. Přimhouřil oči, ale ve tmě stejně nic neviděl. Něco se blížilo. Mám z toho pocit, jako kdyby… jako kdyby tam bojovali kamarádi. Skoro slyším zvuky bitvy. Skoro.
Náhle se nocí rozlehlo dvojí zavytí.
Šumař vyskočil. "Pro mistra Kápě!"
Od Smíšky: "Bohové, co bylo tohle?"
Ne. To není možné. Ale…
A pak se temnota nad oázou začala měnit.

Z vířícího prachu před nimi vyjela řada jízdválečníků. Koně polekaně dupali a pohazovali hlavami. Leoman S cepy zvedl ruku, aby kumpanii zastavil, a pokynul Corabbovi, ať jede s ním, když se klusem rozjel k nově příchozím.
Mathok kývl na pozdrav. "Chyběl jsi nám, Leomane -"
"Můj šaman upadl do bezvědomí," přerušil jej Leoman. "Místo hrůzy zvolil zapomnění. Co se děje v oáze, Mathoku?"
Vojevůdce udělal ochranný posunek. "Raraku se probudila. Duchové povstali, vlastní vzpomínky Svaté pouště."
"A kdo je jejich nepřítel?"
Mathok zavrtěl hlavou. "Zrada na zradu, Leomane. Stáhl jsem své válečníky z oázy a přesunul je mezi ša'ik a Malažany. Všude jinde panuje zmatek -"
"Takže pro mě nemáš odpověď."
"Bojím se, že bitva už je prohraná -"
"Co ša'ik?"
"Mám s sebou Knihu. Přísahal jsem, že ji budu chránit."
Leoman se zamračil.
Corabb se pootočil a zamračil se k severovýchodu. Oázu zahalila nadpřirozená temnota, jež jako by se hemžila živými tvory, okřídlenými stíny, přízračnými démony. A na zemi nejasně viděl pohyb vojsk. Zimomřivě se zachvěl.
"Do Y'Ghatan?" zeptal se Leoman.
Mathok kývl. "Doprovodí mě můj kmen. Téměř devět tisíc válečníků ti tu nechám… pod tvým velením."
Leoman však zavrtěl hlavou. "Tahle bitva bude patřit Psobijcům, Mathoku. Já nemám na vybranou. Nemám čas příliš změnit taktiku. Všichni už jsou na místech - ša'ik čekala příliš dlouho. Neodpověděl jsi mi, Mathoku. Co ša'ik?"
"Bohyně stále zadržuje dech," odpověděl vojevůdce. "Dokonce ani asasínové Korbolo Doma se k ní nedostanou."
"Napan musel vědět, že to tak dopadne," podotkl Leoman. "A tak naplánoval… něco jiného."
Mathok potřásl hlavou. "Dnes v noci mi puklo srdce, příteli."
Leoman si starého válečníka chvíli prohlížel, pak kývl. "Takže se uvidíme v Y'Ghatan, Mathoku."
"Ty pojedeš za ša'ik?"
"Musím."
"Vyřiď jí -"
"Vyřídím."

Mathok kývl a nevšímal si slz, které se mu leskly na lících. Náhle se narovnal v sedle. "Kniha Drydžhny kdysi patřila nám, Leomane. Kmenům této pouště. Kniha proroctví byla svázána v mnohem starší kůži. Vlastně to byla jenom historie, vyprávějící o apokalyptických událostech, které proběhly - ne o těch, které mají přijít -"
"Já vím, příteli. Dobře ji hlídej a jeď v míru."
Mathok otočil koně k západní silnici. Rozzlobeně mávl rukou a jeho jezdci ho následovali do tmy.
Leoman se za nimi dlouho díval.
Noc roztříštilo vytí.
Corabb si všiml, jak jeho velitel, zlobně se mračící do tmy, náhle vycenil zuby. Jako když se mají střetnout dvě šelmy.
Duchové pod námi, co tu na nás čeká?
"Zbraně!" štěkl Leoman.
Oddíl vyrazil cvalem. Corabb měl dojem, že po této cestě jede snad už potisícáté. Čím blíž byli k oáze, tím tlumeněji dusot kopyt zněl, jako by tma pohlcovala všechny zvuky. Vytí se již neopakovalo, a Corabb přemítal, jestli bylo skutečné. Možná vůbec nevycházelo ze smrtelného hrdla. Iluze, výkřik, jenž je měl všechny na místě přimrazit -
Přední voj dorazil do soutěsky a na jezdcích a koních znenadání vyrašily šipky. Křik, padající válečníci, klopýtající koně. Ze zástupu zněl třesk mečů a štítů.
Psobijci!
Corabb a jeho kůň se nějak vymanili z okolního zmatku. Kdosi proběhl kolem a Corabb zařval a zvedl zbraň.
"To jsem já, mor na tebe!"
"Leomane!"
Pod velitelem zabili koně. Natáhl ruku a Corabb ho chytil a vytáhl za sebe do sedla.
"Jeď, Bhilane! Jeď!"

Jízdválečníci v černé zbroji prorazili přes nízkou zeď a jejich těžké sekery jen vířily.
Rychlej Ben vyjekl a vrhl se do úkrytu. Kalam ho s kletbou následoval a na ramenou mu nadskakoval spoutaný Korbolo Dom. Asasín dopadl vedle čaroděje ve chvíli, kdy nad nimi přeletěla kopyta, z nichž odpadávaly písek a kousky malty. Vzápětí byla těžká kavalerie za nimi.
Kalam shodil Napana na zem a zlostně se zamračil na Rychlýho Bena. "Kdo, ve jménu mistra Kápě, jsou ti parchanti?"
"Na chvíli bychom se měli schovat," navrhl s úšklebkem čaroděj a vytíral si písek z očí. "Raraku vypustila své duchy -"
"To zpívají oni? Ty hlasy mám přímo v hlavě -"
"Já taky, příteli. Pověz, nemluvil jsi v poslední době s nějakým tannoským poutníkem duší?"
"S kým? Ne. Proč?"
"Protože jeho píseň slyšíš. Kdyby to byla píseň spletená kolem starověkých duchů, které tu vidíme, neslyšeli bychom ji. Vlastně bychom neslyšeli skoro nic. A už bychom byli rozsekaní na kousky. Ta tannoská píseň patří Paličům mostů, Kalame."
"Cože?"
"Říkáš si, co je příčina a co následek, viď? Jeden Tanno nám ukradl příběh a vytvořil z něj píseň - ale aby měla jeho píseň nějaký účinek, museli Paliči mostů zemřít. Jako setnina. Což se i stalo. Kromě nás dvou -"
"A Šumaře. Počkej! Šum mluvil o nějakém poutníku duší v Ehrlitanu."
"Muselo dojít k přímému doteku. Podání ruky, objetí, polibek -"
"Ten všivý sapér - vzpomínám si, že s čímsi dělal hrozné tajnosti. Polibek? Připomeň mi, abych Šumaře pořádně líbnul, až ho příště uvidím, že na to do smrti smrťoucí nezapomene -"
"Ať to byl kdokoliv a ať se to přihodilo jakkoliv," odtušil Rychlej Ben, "Paliči mostů ascendovali -"
"Ascendovali? Co, ve jménu královny, znamená zase tohle?"
"Ať se propadnu, jestli to vím, Kalame. O ničem takovém jsem jaktěživo neslyšel. Celá setnina - pro tohle neexistuje žádný precedent, vůbec žádný."
"Možná až na T'lan Imass."
Čaroděj upřel oči na přítele. "To je zajímavý nápad," zamumlal a povzdechl si. "V každém případě na tu píseň povstali duchové Raraku. Povstali… do bitvy. Ale je toho víc - přísahám, že jsem u zákopů Psobijců viděl nějakou záchlumskou zástavu, právě když jsme odtamtud mazali pryč."
"Možná toho Tavore využila -"
"Tavore o tom nic neví, Kalame. Nakonec má otataralový meč. Mágové, které má u sebe, možná něco vycítili, ale tma v oáze všechno zakrývá."
Kalam zabručel. "Máš pro mě ještě nějaké další dobré zprávy, Rychlej?"
"Ta tma je kouzelná. Vzpomínáš na to, když Anomander Dlouhý vlas někam dorazil a otevřel svou chodbu? Na tu tíhu, chvění země, na ten příšerný tlak?"
"Netvrď mi tady, že přichází Syn noci -"
"Doufám, že ne. Teda, nemyslím si to. Má plno práce - vysvětlím ti to později. Ne, tohle je jaksi primitivnější, řekl bych."
"To vytí," zaskřípal zuby Kalam. "Dva ohaři, Rychlej Bene. Sám jsem na ně narazil. Jsou jako ohaři stínu, ale nějak horší -"
Čaroděj na něj zůstal civět.
"Nech toho, Rychlej. Tvůj pohled se mi nelíbí. Unikl jsem jim, protože jsem na ně vypustil houf azalanských démonů. Ohaře sice nezastavili, ale stačilo to, abych vyvázl."
Rychlej Ben pomalu zvedl obočí. ,"Houf azalanských démonů', Kalame? Kde že jsi poslední dobou pobýval?"
"Nejsi jediný, kdo má co vyprávět."

Čaroděj se opatrně zvedl, aby viděl, jak to vypadá za pobořenou zdí. "Dva ohaři noci, říkáš? Takže degarotové. Rád bych věděl, kdo zlomil jejich řetězy."
"To je typické!" štěkl Kalam. "Co vůbec nevíš?"
"Pár věcí," přiznal čaroděj tiše. "Například, co dělají tady?"
"Dokud jim nevlezeme do cesty, je mi to úplně jedno -"
"Špatně jsi mě pochopil." Rychlej Ben kývl hlavou směrem, kam upíral zrak, na palouk za zdí. "Co dělají tady?"
Kalam zaúpěl.

Huňatou srst na mohutných, vyklenutých plecích měli zježenou. Silný dlouhý krk, široká, plochá hlava a zaťaté svaly čelistí. Zjizvená černá kůže a oči planoucí bez jiskřičky světla.
Velcí jako stepní kůň, ale mnohem rozložitější, klusali náměstím s hlavami u země. Něco na nich připomínalo hyenu i planinského medvěda. Jistá lstivá dychtivost se spojovala s nadutou krutostí. Zpomalili, pak se zastavili docela a lesklé čenichy zvedli do vzduchu.
Přišli sem ničit. Rvát život z těl, zesměšnit veškeré nároky na mistrovství, zničit vše, co se jim postaví do cesty. Tohle pro ně byl nový svět. Nový, a přece zároveň starý. Došlo ke změnám. Svět ohromného ticha, kde si kdysi druhové i nepřátelé rvali hrdla v zuřivém boji. Nic nebylo takové, jako to bývalo, a degarotové z toho byli celí pryč.
Přišli sem ničit.
Nyní však váhali.
S očima upřenýma na toho, který dorazil a nyní stál před nimi na druhém konci náměstí.
Váhají. Ano.
Karsa Orlong popošel blíž a tichým, dunivým hlasem je oslovil. "Urugalův pán je… ctižádostivý," řekl. "Sní o nadvládě. Ale už to chápe lépe a nechce s vámi mít nic společného." Pak se usmál. "A já taky ne."
Oba ohaři couvli a rozestoupili se.
Karsa se usmál. Nepatříte sem. "Necháte mě projít?" Pokračoval v chůzi. Taky už mám plné zuby cizinců. "Pamatujete si Toblakaje, šelmy? Ty ale zkrotila civilizace. Změkčilé okrasy hloupého míru. Byli tak oslabeni, že nedokázali vzdorovat T'lan Imass, nedokázali vzdorovat Forkrul Assail a Jaghutům. A teď nedokážou vzdorovat nathijským otrokářům. Bylo třeba se probudit, přátelé. Zapamatujte si Toblakaje, jestli vás to utěší." Prošel přímo mezi oběma ohaři, jako by věřil, že ho opravdu nechají projít.
Ohaři zaútočili.
A on věděl, že to udělají.
Karsa se spustil do dřepu a naklonil se doleva, těžký kamenný meč zvedl nad hlavu, hrotem doleva - přímo do cesty ohaři útočícímu z té strany. A zasáhl ho do prsou. Silná hrudní kost zapraskala, ale nezlomila se, a zvlněné ostří vyrylo krvavou rýhu na žebrech.
Karsa se vymrštil za zbraní a ramenem šelmu udeřil v úrovni klíčních kostí. Za krkem mu cvakla tlama a náraz projel jak válečníkem, tak ohařem. A tomu se mečem načatá žebra zlomila docela.
Karsovi se kolem pravé nohy těsně pod kolenem sevřely zuby. Ohař ho zvedl ze země a trhl jím, aniž by mu pustil nohu. Jak to s ním škublo, Toblakai pustil meč. Stoličky mu drtily kosti a řezáky trhaly svaly. Druhý ohař ho stále držel za nohu a první ohař poodešel stranou a táhl přední levou, po níž mu tekla krev.
Karsa se nepokoušel zbavit ohaře, který mu hryzal nohu, místo toho se postavil na druhou nohu, vrhl se po ohaři a popadl ho kolem hrudníku. Zuřivě zařval a zvedl ohaře ze země. Šelma v panice kopala zadníma, ale už nic nezmohla.
Ohař pustil Karsovu nohu, avšak ten ho již pokládal na záda. V oblaku prachu praskalo dláždění. Teblor si na zmítajícího se ohaře klekl a oběma rukama ho uchopil za hrdlo.
Ohař zuřivě vrčel. Zaťal mu špičáky do předloktí a prudce trhl, až vyrval kus masa a kůže. Karsa jednou rukou pustil krk a přitiskl mu ji zespodu na čelist. Dvě nelidské síly se srazily.
Karsa na zádech ucítil drápy, rvoucí kožený oděv i jeho kůži, ale nepřestával tlačit. Víc a víc, přidal i druhou ruku.
Kopání v panice zesílilo. Karsa cítil i slyšel prasknutí, pak ohařovi klesla hlava na zem. Z hrdla se mu vydralo podivné kvílení. Válečník zaťal ruku v pěst a nacpal ji zvířeti do hrdla, kde mu rozdrtil průdušnici. Ohař v křeči ohnul nohy a pak znehybněl.
Karsa zařval a vyskočil, přičemž ohaře stále držel za krk. Vzápětí jím znovu praštil na zem. Hlasité lupnutí a sprška krve a slin.
Válečník se narovnal, a jak se otřepal, z kštice mu kapala krev a pot. Pak se ohlédl po druhém ohaři. Po něm zůstala jen krvavá stopa.
Karsa si rozechvěle došel pro meč a vydal se po kapkách krve.

Kalam a Rychlej Ben se pomalu zvedli a mlčky zírali za obrovským válečníkem. Ve tmě se začaly rojit stíny. Slétaly se na mrtvého degarota jako kápové můry a pak v hrůze odlétaly.
Kalam si uvolnil ramena a s noži v rukou se vydal k ohaři. Rychlej Ben ho následoval. Společně pak hleděli na potrhanou zdechlinu.
"Čaroději…"
"Ano?"
"Předejme Napana a vypadněme odsud."
"Skvělý plán."
"Právě mě to napadlo."
"Moc se mi líbí. Dobrá práce, Kalame."

"Jak jsem ti vždycky říkal, Rychlej, nemám jenom hezkou tvářičku."
Oba se otočili, a aniž by si všímali stínů vyrážejících ze zničené chodby Kurald Emurlahn, vrátili se k místu, kde nechali Korbolo Doma.

"Přítel?"
Heborik ztuhl, když před něj dopadl čtyřoký, podsaditý démon. "Kdybychom se setkali, démone, určitě bych si to pamatoval."
"Užitečné vysvětlení. Bratr L'orikův. Leží na palouku dvacet kroků po tvé levici. Váhavá oprava. Patnáct kroků. Tvé nohy nejsou zdaleka tak krátké jako mé."
"Doveď mě k němu."
Démon se nepohnul. "Přítel?"
"Více méně. Máme stejné určité vady."
Tvor pokrčil rameny. "S výhradami. Pojď."
Heborik se za tlachajícím démonem vydal do zkamenělého lesa a cestou se usmíval čím dál víc.
"Kněz s rukama tygra. Občas. Jindy člověčí ruce zářící bezednou zelení. Působivé. Tetování vpravdě velmi hezké. Přemýšlím. Myslím, že bych měl potíže roztrhat ti hrdlo. I hnaný hladem, jaký mám pořád. Hloubám. Divná noc, tato. Duchové, asasínové, chodby, tiché bitvy. Copak na tomto světě nikdy nikdo nespí?"
Dorazili na malý palouk.
L'orik měl zbroj potřísněnou zasychající krví, ale vypadal celkem dobře. Seděl se zkříženýma nohama, oči zavřené, a pravidelně dýchal. V prachu před sebou měl vyložený balíček draků.
Heborik se posadil naproti němu. "Nevěděl jsem, že si s tím hraješ."
"Nikdy to nedělám," opáčil L'orik. "Tedy, nehraju si s tím. Do balíčku dorazil pán a právě posvětil dóm řetězů."
Heborik vytřeštil oči, pak je přimhouřil a pomalu kývl. "Ať se bohové třeba zblázní, pán nemohl udělat nic jiného."
"Já vím. Chromý bůh teď musí hrát podle pravidel, stejně jako všichni ostatní bohové."
"Ano, konečně je ve hře, když tak dlouho stál mimo. Rád bych věděl, jestli toho nebude jednou litovat."
"Chce tento úlomek Kurald Emurlahn a je připraven zaútočit, i když v této chvíli má mnohem menší naději než za soumraku."
"Jak to?"
"Bidithal je mrtev."
"To je dobře. Kdo?"
"Toblakai."
"Aha. To není dobře."
"A přece se podle mne Toblakai stal Rytířem dómu řetězů."
"To je zatracená smůla… pro Chromého boha. Toblakai před nikým neklekne. Nemůže si to dovolit. Bude vzdorovat všem proroctvím -"
"To předvedl už dnešní noci, Neviditelné ruce, a možná tím nám všem přivodí zkázu. Ale zároveň mám jisté tušení, že je naší jedinou nadějí." L'orik otevřel oči a podíval se na Heborika. "Před chvílí dorazili dva ohaři noci - cítil jsem jejich přítomnost, ač nárazovitě, ale blíž jsem se nedostal. Otataral a sama temnota, která je obklopuje."
"A proč by se jim Toblakai stavěl do cesty? Vlastně na to můžu odpovědět sám. Protože je Toblakai."
"Ano. Myslím, že už to udělal."
"No a?"
"A teď je, myslím, naživu už jen jeden degarot."
"Bohové chraňte," vydechl Heborik.
"Toblakai ho právě pronásleduje."
"Jen mi řekni, co sem ohaře přivedlo? Co právě Toblakai překazil?"
"V tom ohledu jsou karty neurčité, válečný jezdče. Možná to ještě nebylo rozhodnuto."
"Abych řekl pravdu, to opravdu rád slyším."
"Neviditelné ruce, odveď odsud Felisín. Tady Ropušník vás doprovodí."
"A co ty?"
"Já musím za ša'ik. Počkej, až domluvím. Vím, že jste si vy dva byli kdysi blízcí - možná ne příjemným způsobem, ale blízcí určitě. To smrtelné dítě však bude brzy pryč. Zatímco tu spolu mluvíme, bohyně jí požírá duši - a jakmile s tím skončí, nebude cesty zpět. Malazské děvče, které jsi znával, přestane existovat. Proto až půjdu za ša'ik, nepůjdu za dítětem, nýbrž za bohyní."
"Ale proč? Jsi opravdu věrný představě apokalypsy? Chaosu a zkázy?"
"Ne. Mám v plánu něco jiného. Musím mluvit s bohyní - než ša'ik sebere duši."
Heborik na velemága dlouho zíral, snažil se odhadnout, co L'orik od šílené, pomstychtivé bohyně chce.
"Jsou dvě Felisín," zamumlal L'orik s přivřenýma očima. "Zachraň tu, kterou můžeš, Heboriku Lehkoruký."
"Jednoho dne, L'oriku," zavrčel Heborik, "zjistím, kdo doopravdy jsi."
Velemág se usmál. "Zjistíš prostou pravdu - jsem syn, který žije bez naděje na to, že se kdy vyrovná svému otci. To samo časem vysvětlí vše, co o mně potřebuješ vědět. Jdi, válečný jezdce. Dobře ji chraň."

Duchové se obraceli, přičemž jim ze zbroje padal rezavý prach, a salutovali, jak Karsa Orlong kulhal kolem. Nejasně si uvědomoval, že přinejmenším tihle nejsou zakovaní v řetězech.
Krvavá stopa ho dovedla do bludiště trosek, nepoužívané části města plné sklepů a pastí a nebezpečně nakloněných

zdí. Cítil ohaře. Byl blízko a zřejmě zahnaný do rohu. Nebo se spíš rozhodl začít se bránit na místě, které se dokonale hodilo pro léčku. Jen kdyby jeho skrýš neprozradilo tiché kapání krve.
Karsa odvracel zrak od té uličky inkoustových stínů pět kroků před a napravo od sebe. Schválně šel, jako by si nebyl jistý, jako by váhal a měl bolesti, přičemž ne všechno hrál. Krev na dlaních byla lepkavá, ale úchop stále neměl nejpevnější.
Stíny trhaly noc, jako by tu válčily dvě živelné mocnosti, přičemž ta druhá byla zatlačována na ústup. Karsa si uvědomil, že se blíží svítání.
Dostal se na úroveň uličky.
A ohař zaútočil.
Karsa se mu vrhl vstříc a ve vzduchu se stočil a oběma rukama švihl mečem. Hrotem prorazil kůži, ale šelma ho již minula. Dopadla na přední nohu, která se pod ní podlomila, takže přepadla na rameno a překulila se.
Karsa se otočil čelem k ohaři. Ten se přikrčil, připravoval se k dalšímu útoku.
Kůň, který vyběhl z boční uličky, překvapil jak ohaře, tak Toblakaje. Splašené zvíře cválalo naslepo, což se dalo poznat z toho, že vrazilo do ohaře. Na koni seděli dva jezdci. Oba to srazilo, přeletěli přímo přes ohaře.
Náraz ohaře srazil pod divoce bušící kopyta. Koni se nějak podařilo udržet se na nohou, jen odvrávoral a ztěžka oddechoval, jako kdyby si prve vyrazil dech. Ohař za ním rozrýval drápy dláždění, jak se snažil postavit na nohy.
Karsa prskl a vrazil ohaři meč do krku. Ten zakňučel a vrhl se na Toblakaje. Karsa odskočil a vytáhl meč z rány. Ohaři z rány na krku tryskala krev. Zvedl se na tři nohy, kymácel se a vykašlával na zem rudou pěnu.
Ze stínů kdosi vyběhl. Vzduchem zasvištěla koule s ostny, upevněná na řetěze, a udeřila ohaře do hlavy. Vzápětí následovala druhá. Bylo slyšet, jak prorazila lebku.
Karsa popošel blíž a mečem konečně srazil vrávorajícího ohaře na zem.
Leoman s Karsou ho společně dorazili. Trvalo to jen chvilku.
Připotácel se Corabb Bhilan Thenu'alas se zlomeným mečem v ruce.
Karsa si otřel krev z meče a zlobně se zamračil na Leomana. "Nepotřeboval jsem tvou pomoc," zavrčel.
Leoman se zazubil. "Ale já potřeboval tvoji."

Perel vyklopýtal ze zákopu a přelezl rozvalené mrtvoly. Od poměrně elegantní vraždy Henaras šlo všechno z kopce - prudšího než ten zákop za mnou. Bezpočet strážných, pak armáda duchů, jejichž zbraně však rozhodně nebyly neskutečné. Z Lostařina polibku ho ještě bolela hlava - zatracená ženská, právě když jsem si myslel, že jí začínám rozumět…
Celou cestu tím proklatým táborem do něj sekali a nyní zpola slepý vrávoral k troskám. Všude kolem byla noc rvána na kusy. Kurald Emurlahn se otevírala jako květina smrti a oáza tvořila její temné srdce. Pod kouzelným tlakem té manifestace měl co dělat, aby se vůbec udržel na nohou.
Pokud Lostara zůstane, kde je, mohli by z toho ještě něco vytěžit. Dorazil na kraj jámy a zadíval se dolů, kde ji zanechal.
Nikde se nic nehýbalo. Buď se schovávala, nebo odešla. Popošel blíž.
Nenávidím takové noci. Nic nejde podle plánu -
Do hlavy ho udeřilo něco tvrdého. Perel se zhroutil. Nehybně ležel tváří na chladné, drsné zemi.
Nad ním se ozval hlas. "To bylo za Malaz. Ale i tak mi dlužíš."
"Po Henaras?" zamumlal Perel a od úst se mu zvedaly obláčky prachu. "To ty jsi dlužný mně."
"Ta nestojí za řeč."
Vedle Perela dopadlo na zem něco těžkého, co vzápětí zaúpělo.
"Dobře," povzdechl si Spár - další prach, miniaturní Smršť -"Tak jsem ti dlužný."
"Jsem rád, že jsme se dohodli. Ještě chvíli mluv. Ta tvoje holka se nakonec určitě podívá."
Perel poslouchal, jak se kroky vzdalují. Dvoje. Čaroděj asi neměl náladu na mluvení.
Aspoň ne se mnou.
Asi jsem vážně pokořený.
Svázaný muž vedle něj znovu zaúpěl. Perel se proti své vůli usmál.
Obloha na východě bledla. A noc skončila.

KAPITOLA DVACET ŠEST

Dnešního dne Raraku povstává.

xxxiv.II.1.81. "Slova proroctví"
Kniha Drydžhny Apokalypsy

B
ohyně Smršti kdysi byla zuřící bouří větru a písku. Stěna obklopující mladou ženu, která bývala Felisín z rodu Páranů a která se stala ša'ik, vyvolenou, nejvyšší vládkyní vojska Apokalypsy.
Felisín bylo jméno její matky. Pak ho dala své adoptované dceři, přičemž ho sama ztratila. Občas však, v nejtemnějších hodinách uprostřed noci, v srdci neproniknutelného ticha, jež sama stvořila, na okamžik tu dívku zahlédla. Takovou, jakou kdysi sama byla, rozmazaný odraz ve vyleštěném zrcadle. S kulatými, ruměnými tvářičkami, širokým úsměvem a jasnýma očima. Holčičku, která má milujícího bratra, jenž si ji posadí na koleno, jako by to byl vzpínající se kůň, a komnatu naplní její ustrašený a zároveň nadšený křik.

Její matka mívala vidění. To bylo dobře známo. Vážili si jí pro to. A nejmladší dcera té matky snila, že jednoho dne i ona pozná toto nadání.
Nadání však přicházelo pouze s bohyní, s tím nevraživým, děsivým stvořením, jehož duše byla mnohem vyprahlejší než kterákoliv poušť. A vidění, jež ša'ik měla, byla kalná a hrozivá. S postupem času si uvědomila, že nejsou zrozena z nějakého nadání. Sesílal je strach.
Strach bohyně.
Teď se stěna Smrští stáhla, ustoupila z vnějšího světa a zuřila pod opálenou kůží ša'ik, v jejích žilách a tepnách, divoká, ohlušující se jí prohánělа v hlavě. Ano, byla tu moc, zatrpklá věkem, žlučovitá nakyslou pachutí zrady. Velmi osobní zrady, po níž zůstane jen zlomené srdce. Něco, co se mělo zahojit, co měla zakrýt silná jizva. Škodolibá radost udržela ránu otevřenou, krmila hnisající horkost, až zůstala jen nenávist. Nenávist k… někomu, nenávist tak stará, že již ztratila tvář.
Ve chvílích chladného uvažování ša'ik dobře viděla, oč se jedná. O šílenou nenávist dosahující takových krajností, že ať byl zločin na bohyni spáchaný jakýkoliv, ať byla zrada sebevětší, takovou surovou reakci si nezasloužila. Už od začátku byla neúměrná. Ša'ik usoudila, že sklony k šílenství existovaly již na samém počátku, temné povahové vady kazící duši, která se měla jednoho dne prodrat až k ascendenci.
Krok za krokem putujeme po nejohavnějších stezkách. Klopýtáme na pokraji neviditelné propasti. Společníci nevidí nic nepatřičného. Svět jim připadá normální. Krok za krokem, stejně jako kdokoliv jiný - alespoň navenek. Vlastně i uvnitř. Kromě napětí šeptajícího o panice. Nejasný zmatek ohrožující rovnováhu.
Felisín, jež byla ša'ik, to konečně pochopila, neboť kráčela po stejné cestě.
Nenávist sladká jako med. Vstoupila jsem do propasti. Jsem stejně šílená jako bohyně. Proto si mě vyvolila, protože jsme spřízněné duše…
Tak proč se tak zoufale zuby nehty držím této římsy? Proč pořád věřím, že se dokážu zachránit? Že se dokážu vrátit… znovu najít místo, kde se nenalézá šílenství, kde není žádný zmatek?
Místo… dětství.
Stála uprostřed svého paláce, křeslo, jež se tvářilo jako trůn, za zády. Podušky na křesle byly chladné a lenochy suché. Stála tam, uvězněná ve zbroji cizinky. Téměř cítila, jak ji bohyně ze všech stran obklopuje - nebylo to však objetí matky, nic takového. Toto objetí by ji nakonec udusilo, utopilo by všechno světlo, i poslední záblesk vlastního vědomí.
Její ego je obrněné nenávistí. Nemůže se podívat dovnitř, stěží vidí ven. Její krok je pomalý, křečovitý a strnulý, píseň rezavých úchytů a vrzajícího řemení. Ve stínu se jí zaleskly zuby, ale byl to jen úšklebek.
Felisín Paran, tento obraz ukazuj jen na vlastní nebezpečí.
Venku se připlížilo první světlo svítání. A ša'ik sáhla pro přilbici.
* * *
L'orik právě tak rozeznával pozice Psobijců na dlážděných rampách. V šedivém světle se nikde nic nehýbalo. To bylo zvláštní, ale ne překvapivé. Po noci, jaká právě uplynula, i ti nejotrlejší vojáci jen váhavě pozvedali zrak k obloze a jen neochotně vylézali ze svých skrýší, aby se mohli věnovat přízemním pracím jako každé ráno. Přesto bylo na těch zákopech cosi divného.
Velemág se vydal na kopec, kde si ša'ik zřídila předsunuté stanoviště, odkud mohla sledovat nadcházející bitvu. L'orika bolely všechny kosti. Jeho svaly hlasitě protestovaly při každém kroku.
Modlil se, aby tam byla. Modlil se, aby se bohyně uráčila vyslechnout jeho slova, jeho varování a nakonec i jeho návrh.
Vše viselo na vlásku. Noc byla poražena… nějak. Divil se tomu, ale ne dlouho - na takové jalové úvahy neměl čas.
Zmučený úlomek Kurald Emurlahn se probouzel a bohyně každou chvíli dorazí, aby si ho přivlastnila. Aby si stvořila trůn. Aby pohltila Raraku.
Ve stínech dosud vířili duchové, válečníci a vojáci z desítek dávno mrtvých civilizací. Měli neobvyklé zbraně, těla zakrytá neobvyklou zbrojí, tváře milosrdně zastřené zdobeným hledím. Zpívali, i když tannoská píseň začínala být zádumčivá, žalostná, šeptala tiše jako vítr. Sílila a slábla a L'orika z toho mrazilo.
Za koho budou bojovat? Proč tu vůbec jsou? Co chtějí?
Píseň patřila Paličům mostů. A přece jako by si ji přivlastnila sama Svatá poušť, jako by do sebe vtáhla ten chór nadpozemských hlasů. A stahovaly se sem všechny duše, které během předlouhých dějin pouště padly v bitvě.
Na vlásku.
Dorazil pod kopec. Kolem se v okrových telabách choulili pouštní válečníci a drželi oštěpy, jejichž hlavice se leskly rosou. Slunce právě vykouklo nad obzor. Na pláni nalevo se řadily kumpanie Mathokovy lehké kavalerie. Koně byli nervózní, řady se neklidně vlnily. Mathok mezi nimi nebyl, ani zástavy jeho kmene. L'orika zamrazilo.
Za sebou uslyšel přijíždět koně a obrátil se. Blížil se Leoman, jeden z jeho důstojníků a Toblakai, který jel na jhagském koni, obrovském a nádherném ve své divokosti. Kůň s obřím válečníkem na hřbetě rozvážně klusal. A jezdec vypadal příšerně. Kouzelná léčba ještě zcela nezahojila jeho strašlivé rány. Ruce měl celé karmínové a nohu pokousanou velikánskými zuby.
Toblakajův kůň za sebou na řetězech táhl dva předměty, při jejichž spatření L'orik vytřeštil oči.
On zabil degaroty. Usekl jim hlavy.
"L'oriku!" zachraptěl Leoman a zastavil koně. "Je nahoře?"
"Nevím, Leomane S cepy."
Všichni tři sesedli a Toblakai nadlehčoval zraněnou nohu. Musel ho pokousat ohař. Pak na obrových zádech uviděl kamenný meč. Takže je to opravdu on. Myslím, že Chromý bůh udělal hroznou chybu…
Bohové, on zabil degaroty.

"Kde se schovává Febryl?" chtěl vědět Leoman, když se všichni čtyři vydali na kopec.
Odpověděl mu Toblakai. "Je mrtvý. Zapomněl jsem vám říct pár věcí. Zabil jsem ho. A zabil jsem Bidithala. Byl bych zabil i Neviditelné ruce a Korbolo Doma, ale nenašel jsem je."
L'orik si přejel dlaní po čele. Bylo zpocené, ale pořád ještě se mu dělala u úst pára.
A neúprosně pokračoval. "A když jsem přišel do Korbolova stanu, našel jsem Kamista Reloe. Byl zavražděn. Stejně tak Henaras."
L'orik se otřásl a zeptal se Leomana: "Dostal jsi poslední rozkazy ša'ik? Neměl bys být s Psobijci?"
Válečník zabručel: "Možná. Právě jedeme odtamtud."
"Všichni jsou mrtví," podotkl Toblakai. "V noci je zabili. Duchové Raraku měli plno práce - i když mně se žádný neopovážil postavit." Uchechtl se. "Jak by ti mohl říct Neviditelné ruce, mám vlastní duchy."
L'orik klopýtl a musel se chytit Leomana. "Jsou mrtví? Všichni?"
"Ano, velemágu. Divím se, že to nevíš. Ale pořád ještě máme pouštní válečníky. Ještě můžeme vyhrát, jenom ne tady a teď. Proto musíme přesvědčit ša'ik, aby odešla -"
"To nepůjde," přerušil jej L'orik. "Bohyně přichází, už je skoro tady. Na přesvědčování je pozdě, Leomane. Za chvíli už bude pozdě na všechno."
Vyšplhali na kopec. A tam stála ša'ik v přílbě a ve zbroji. Byla k nim otočená zády a dívala se k jihu.
L'orik chtěl zařvat, protože viděl to, co jeho společníci nemohli. Přišel jsem pozdě. Ach, bohové pod námi - Skočil.
Kolem něj se rozevřel portál jeho chodby - a byl pryč.

Bohyně paměť neztratila. Její vzpomínky vytvaroval její vztek, každičkou podrobnost, až, jako na posměch, vypadaly stejně skutečné jako ty vytesané do stromů v kamenném lese. A mohla je hladit, zpívat jim o své nenávisti, jako by to byla píseň lásky, prodlévat na nich dotekem slibujícím vraždu, třebaže ten, kdo jí ublížil, byl, ne li mrtvý, tedy na místě, které již neexistovalo.
Teď záleželo pouze na nenávisti. Na jejím hněvu kvůli jeho slabosti. Pravda, jiní z kmene ty hry hrávali dost často. Když se hvězdy řadily do letních souhvězdí, měnili kožešiny jedné chýše za druhé, a také ona nejednou roztáhla nohy pro manžela jiné nebo pro dychtivého, neohrabaného jinocha. Ale srdce dala jedinému muži, s nímž žila. Tento zákon byl neporušitelný.
A on byl tak citlivý. Jeho ruce se řídily jeho očima, když na tajném místě vytvářel zakázané obrazy té druhé ženy. Uchopil do dlaní své srdce a dal je jiné - aniž by byť jen pomyslel na tu, která ho kdysi měla jen pro sebe.
Jiné, která však jemu své srdce na oplátku nedala - to zařídila svými jízlivými slovy a obviněními. Stačila, aby ji ostatní navěky vyhnali. Jenže až poté, co ta mrcha až na jednoho zabila všechny své příbuzné.
Hloupý muž, že svou lásku dal téhle ženské.
Její vztek nezemřel s obřadem, nezemřel, když zůstala sama - příliš poničená, aby ještě mohla chodit - odříznuta od přísahy a ponechána na místě věčné tmy. A každý zvědavý duch, jenž kdy zaslechl její pláč, jenž se ze soucitu přiblížil - inu, všichni krmili její hlad a ona jim kradla sílu. Jednomu po druhém. Protože byli příliš hloupí, svévolní a ochotní vyplýtvat své síly na bezvýznamné věci. Ona však měla cíl.
Na povrchu světa se hemžily děti. A kdo byla jejich matka? Nikdo jiný než ta mrcha, která byla poslána do vyhnanství.
A jejich otec? Ach ano, přišla za ním. Tu poslední noc za ním přišla. Byla z něj cítit, když ho druhý den ráno vyvlekli na světlo. Byl nasáklý jejím pachem. Pravda mu byla vidět na očích.
Na ten výraz nikdy nezapomene. Pomsta byla šelmou vzpínající se na řetěze. Pomsta byla jediné, oč kdy usilovala. A teď svou pomstu vypustí. Ani Raraku jí v tom nedokáže zabránit. Děti zemřou.
Děti zemřou. Očistím svět od toho plemene, od té nafoukané havěti, do jednoho pocházející z jediné matky. Ona se pochopitelně k obřadu nepřipojila. A čekal v ní nový svět.
Teď konečně znovu povstanu a přioděná tělem jednoho takového dítěte ten svět zabiju.
Už viděla, jak se otevírá cesta, byla volná a lákavá. Tunel obehnaný vířícími stíny.
Těšila se, jak bude znovu chodit.
Že ucítí teplé tělo a žár krve.
Že okusí vodu. Jídlo.
Že bude dýchat.
Že bude zabíjet.

Ša'ik cestou ze svahu neviděla, neslyšela. Čekala na ni kotlina, bitevní pole. Na hřebeni naproti viděla malazské zvědy. Jeden odjížděl zpátky do tábora, ostatní se jen dívali.
Takže ji pochopili. Věděla, že jí porozumí.
Za ní se nesl nezřetelný křik. Usmála se. No ovšem, nakonec to jsou ti dva válečníci, kteří mě našli. Byla jsem hloupá, že jsem o nich pochybovala. Vím, že jeden i druhý by si se mnou bez váhání vyměnil místo.
To však není možné.
Toto je můj boj. Můj a bohyně.

"Dále."
Kapitán Keneb se pokusil vzpamatovat, než vstoupil do velitelského stanu. Tavore si právě oblékala zbroj. Byl to přízemní úkol, který by byl snazší s pomocí sluhy, jenže to pochopitelně nebyl její způsob. I když to možná nebyla tak docela pravda.
"Pobočnice."

"Co se děje, kapitáne?"
"Přicházím zrovna ze stanu pěsti. Okamžitě byl povolán ranhojič a léčitel, ale bylo příliš pozdě. Pobočnice Tavore, Gamet v noci zemřel. V mozku mu praskla cévka - ranhojič si myslí, že to způsobila sraženina, která vznikla, když onehdy spadl z koně. Je mi líto."
Ustaraný obličej jí zbledl. Musela se opřít o stůl, aby neupadla. "Zemřel?"
"Ve spánku."
Zadívala se na součásti zbroje na stole. "Děkuji, kapitáne. Odejděte. A T'jantar ať -"
Venku nastal zmatek, pak dovnitř vrazil nějaký záchlumský mladík. "Pobočnice! Ša'ik vstoupila do kotliny! Vyzývá tě!"
Tavore po delší chvíli kývla. "Dobře. Ruším rozkaz, kapitáne. Oba můžete jít." Obrátila se ke své zbroji.
Keneb pustil mladíka napřed a vyšel za ním ze stanu. Venku zaváhal. To by udělal Gamet… nebo ne?
"Bude s ní bojovat?" zeptal se Záchlumčan.
Keneb se na něj ohlédl. "Bude. Vraťte se k Temulovi, mládenče. Ať to dopadne jakkoliv, čeká nás dnes bitva." Díval se, jak mladík odchází.
Nakonec zamířil ke skromnému stanu o dvacet kroků dál. Nestály před ním žádné stráže. Keneb se zastavil u vchodu.
"Urozená paní T'jantar, jste tam?"
Vyšla ven. Byla oblečená v tvrzené kůži - Keneb si překvapeně uvědomil, že to je lehká zbroj - a u pasu měla dlouhý meč. "Přeje si pobočnice začít s ranním cvičením?"
Keneb se jí podíval do klidných očí, jejichž barva jí dala jméno. "Gamet v noci zemřel. Právě jsem to pobočnici sdělil."
Žena zalétla pohledem k velitelskému stanu. "Chápu."
"A v kotlině mezi dvěma vojsky nyní stojí ša'ik… a čeká. Napadlo mne, urozená paní, že by pobočnice uvítala nějakou pomoc se zbrojí."
K jeho úžasu se vrátila do stanu. "Dnes ráno ne, kapitáne. Rozumím vám… ale ne. Ne dnes ráno. Dobrý den, pane."
A byla pryč.
Keneb jen ohromeně stál. Dobře, tak holt nerozumím ženám.
Znovu se otočil k velitelskému stanu. Pobočnice zrovna vyšla a dotahovala si řemení. Měla přilbu a lícní chrániče svázané pod bradou. Oči jí nekrylo hledí - mnoha bojovníkům překáželo v boji. Zastavila se, zvedla zrak k obloze a vykročila.
Keneb jí poskytl menší náskok a vydal se za ní.

L'orik se drápal vířícími stíny, plazil se kolem holých větví a škobrtal přes pokroucené kořeny. Něco takového nečekal. Černodřevovým lesem přece musela vést nějaká cesta.
Ta zatracená bohyně byla někde tady. Blízko. Musela tu být - jen kdyby našel stopu.
Vzduch byl vlhký a chladný a kmeny se nakláněly na všechny strany, jako by zemi právě pohnulo zemětřesení. Ve výšce skřípaly větve ve větru. Všude poletovaly přízraky, ztracené stíny, přiblížily se k velemágovi a zase odlétly. Vylézaly z prsti jako duchové a svištěly mu nad hlavou.
Pak, mezi stromy, mihotání ohně.
L'orik zalapal po dechu a rozběhl se k němu.
Byla to ona. A plameny potvrdily jeho podezření, lmass, táhnoucí za sebou řetězy Tellann, obřad přerušený - ach, tady nemá co dělat, nemá tu co dělat.
Kolem jejího hořícího těla se hemžili chthoničtí duchové, nános moci, již do sebe během stovek tisíc let nasbírala. Nenávist a zášť je všechny pokřivily do zlovolných, krutých tvorů.
Údy jí zčernaly bažinatou vodou a plísní. Trup měla obrostlý huňatým mechem jako srstí. Prameny zcuchaných šedých vlasů měla plné kudlibabek. Ze sežehnutých očních důlků jí šlehaly plameny. Lícní kosti měla bílé a z horka celé popraskané. Spodní čelist bez zubů jí volně visela - jen tak tak ji přidržovaly hnijící šlachy a svraštělé svaly.
Bohyně kvílela, byl to kolísající, děsivý křik bez nádechů, a L'orik získal dojem, že svádí nějaký boj.
Přiblížil se.
Spadla do spleti lián, které se jí omotaly kolem rukou a nohou, jako hadi se jí ovinuly kolem trupu a krku. Uvědomil si, že je předtím neviděl, a pak mu došlo, že se mihotají, chvíli tam jsou a vzápětí jsou pryč - ačkoliv ani přes pravidelné mizení nebyly o nic méně pevné - a navíc se měnily…
V řetězy.
Najednou jeden praskl. Bohyně zavyla a zdvojnásobila své úsilí. Zlomil se další, a jak odletěl, švihl o strom.
L'orik popolezl ještě blíž. "Bohyně! Poslouchej mě! Ša'ik - není pro tebe dost silná!"
"Moje - moje - moje dítě! Moje! Ukradla jsem ho tě mrše! Moje!"
Velemág se zamračil. Komu? Jaké mrše? "Bohyně, poslouchej mě, prosím. Nabízím sebe místo ní! Rozumíš?"
Pukl další řetěz.
A za L'orikem někdo tiše promluvil. "Ty vlezlý šmejde."
Velemág se otočil, ale bylo příliš pozdě, nůž se širokou čepelí mu zajel mezi žebra a surově si razil cestu k srdci. Nebo tam, kde by měl srdce, kdyby byl člověk. Pilovité ostří minulo cíl a nad hlouběji položeným orgánem se z boku zarazilo do hrudní kosti. L'orik zaúpěl, podlomila se mu kolena.
Vrah vytáhl nůž, dřepl si, uchopil L'orika za bradu, otočil mu hlavu a napřáhl nůž.
"Nech toho, hlupáku!" sykl jiný hlas. "Ona trhá řetězy!"
L'orik se jen díval. Muž nad ním zaváhal, nakonec zavrčel a vstal.
Velemág cítil, jak se mu hrudník plní krví. Pomalu se převrátil na bok. Z rány mu vytékal teplý proud. Když se otočil, uviděl na bohyni - a na asasíny, kteří se k ní blížili. Z nožů jim prýštila magie, přadeno kouzel smrti.

Bohyně zaječela, když jí první asasín vrazil nůž do zad.
L'orik se díval, jak ji zabíjejí. Byla to prodlužovaná, krutá řezničina. Korbolovi Drápové, jeho vybraní asasínové, kteří čekali v záloze. Sem je přivedl Febryl - nikdo jiný by tu cestu nezvládl - a pomáhala jim kouzelná moc Kamista Reloe, Henaras a Fayelle. Ona se bránila s téměř stejnou zuřivostí a tři ze čtyř asasínů byli brzy mrtví - roztrhaní na kusy.
Avšak bohyni polapily další řetězy a strhly ji k zemi. L'orik viděl, jak jí v očních důlcích skomírají plamínky a jak se duchové plazí pryč, náhle svobodní a toužící uprchnout. Poslední vrah přiskočil a vrazil jí nůž shora do lebky. Půlnoční záblesk, výbuch, jenž zabijáka odmrštil zpět. Lebka i čepel byly na kusy a úlomky Drápovi poškrábaly tvář a prsa.
Oslepený, ječící, zavrávoral, zakopl o kořen a upadl. Jen tam ležel a sténal.
Tělo padlé bohyně ovinuly řetězy, až z ní nebylo nic vidět, jen lesknoucí se hromada článků z černého železa. Vítr, který prve rozechvíval stromy, utichl. Rozhostilo se ticho.
Všichni chtěli zničenou chodbu pro sebe. Zneklidňující kořist. Ale Febryla zabil Toblakai. Zabil dva degaroty.
Zabil Bidithala.
A ohledně Korbolo Doma - mám takové tušení, že si s ním císařovna brzy promluví osobně. Chudák.
Velemágova krev se vpíjela do mechu. Došlo mu, že umírá.
Opodál zapraskaly větvičky.
"Ani mě to nepřekvapuje. Poslal jsi zmoka pryč, viď? Znovu."
L'orik otočil hlavu, vzhlédl a vzmohl se na chabý úsměv. "Otče."
"Myslím, že ve tvém pokoji se toho moc nezměnilo od chvíle, kdy jsi odešel, synu."
"Řekl bych, že bude plný prachu."
Osrik zabručel. "Hádám, že to je celá tvrz. Nebyl jsem tam už pěkných pár století."
"Žádné služebnictvo?"
"Propustil jsem je… asi před tisíci lety."
L'orik si povzdechl. "Překvapilo by mě, kdyby tvrz ještě stála."
Osrik si pomalu dřepl k synovi a obklopila jej čarovná záře Denul. "Ale kdepak, ještě stojí, synku. Vždycky si nechávám zadní vrátka. Bodli tě vážně ošklivě. Lepší bude pomalé hojení."
L'orik zavřel oči. "V mé staré posteli?"
"Ano."
"Je moc krátká. Alespoň byla, když jsem odcházel."
"Jaká škoda, že ti neusekli nohy, L'oriku."
Osrik ho uchopil a bez námahy zvedl.
Nesmyslně se - na muže svého věku - cítil smířený. V otcově náruči.
"Jak se, ve jménu mistra Kápě, odsud dostaneme?" zeptal se Osrik.
Chvíle smíření pominula.

Zakopla a jen stěží se jí podařilo udržet na nohou. Zamrkala. Pod železnou síťkou bylo horko. Zbroj jí náhle připadala nesmírně těžká. Příval paniky - slunce ji pod kovovými pláty upékalo zaživa.
Ša'ik se zastavila a snažila se ovládnout.
Jsem sama. Bohové pod námi… ona je pryč.
Stála v kotlině. Z hřebene naproti sestupovala osamělá postava. Vysoká, neuspěchaná, její krok byl důvěrně známý. Hřeben za Tavore a vrcholky starověkých korálových ostrovů byly lemovány vojáky. Ša'ik tušila, že vojsko Apokalypsy přihlíží též, i když se neohlížela.
Ona je pryč. Ona… mě opustila. Kdysi jsem byla ša'ik. Teď jsem opět Felisín. A přichází ke mně ta, která mě zradila. Moje sestra.
Vzpomínala, jak se dívala, když si Tavore a Ganoes hrávali s dřevěnými meči. Když se vydali na cestu ke smrtelně nebezpečné, bezmyšlenkovité lehkosti při ovládání zbraně. Kdyby se svět nezměnil - kdyby vše zůstalo při starém, jak děti věřily, že to na světě chodí - byla by se i ona dostala na řadu. Klepnutí dřeva, Ganoes se směje a laskavě ji poučuje - z bratra čiší veselí a vyrovnanost, jeho učení podléhá přirozené radosti ze hry. Jenomže ona k tomu nikdy nedostala příležitost.
Vlastně nedostala příležitost téměř k ničemu, co by se k ní nyní mohlo vrátit, neměla žádné hřejivé, důvěřivé a uklidňující vzpomínky. Tavore místo toho rodinu rozložila. A Felisín čekaly hrůzy otroctví a dolů.
Ale krev je řetěz, který se nikdy nezlomí.
Tavore byla jen dvacet kroků daleko. A vytasila otataralový meč.
A i když my opustíme rodný dům, on nikdy neopustí nás.
Ša'ik cítila váhu své zbraně, byla tak těžká, až ji z ní bolelo zápěstí. Nevzpomínala si, že by ji vytahovala.
Za sítí a štěrbinami hledí Tavore došla ještě blíž. Nespěchala, ani nezpomalovala.
Nehoní se. Necouvá. Jak by mohla? Pořád jsme od sebe vzdáleny stejný počet let. Řetězy se nikdy nenapnou.
Nepovolí. Jejich délka je předem dána. Ale jejich váha, ach, jejich váha se mění.
Byla mrštná, lehkonohá, bolestně úsporná. Pro tuto chvíli byla dokonalá.
Ale mě tíží krev. Je tak těžká.
Felisín proti tomu bojovala - proti té znenadání se objevivší, nesmírné tíze. Snažila se zvednout ruce - aniž by přemýšlela o tom, jak bude ten pohyb přijat.
Tavore, všechno je v pořádku -
Hromové zadunění, jehož ozvěna jí projela pravou paží, a příliš těžká zbraň jí náhle vypadla z prstů. Něco ji bodlo do prsou, svaly a kostí projel omračující květ chladného ohně - pak ucítila, jak ji vzadu cosi tahá, jako by ji někdo chytil za

hauberk a trhl - ale uvědomila si, že to je jenom hrot meče. Hrot Tavořina meče, narážející na vnitřní stranu plátu na zádech.
Felisín se podívala dolů a meč se pod její váhou prohnul. Ale nesklouzla z něj. Její tělo jej v sobě podrželo a uvolňovalo jej pouze po nepatrných kouscích, když upadla na zem.
Štěrbinou v hledí vzhlížela k sestře, postavě stojící za sítí černého, pokrouceného železného drátku, jenž ji chladil na očích a šimral na řasách. Postavě, která popošla blíž, tvrdě jí došlápla na hruď - tíha, která jí teď připadala věčná - a vytrhla meč z rány.
Krev.
No ovšem. Tak lze zlomit nezlomitelný řetěz.
Smrtí.
Jenom jsem chtěla vědět, proč jsi to udělala, Tavore. A proč jsi mě nemilovala, když já milovala tebe. Myslím, že tohle jsem chtěla vědět.
Noha se z její hrudi zvedla, ale ona stále cítila její tíhu.
Těžká. Tak strašně těžká…
Ach, matko, podívej se teď na nás.

Karsa Orlong natáhl ruku, chytil Leomana dřív, než mohl spadnout, a přitáhl si ho k sobě. "Poslouchej mě, příteli. Ona je mrtvá. Vezmi své kmeny a odejdi odsud."
Leoman zvedl ruku a přejel si přes oči. Potom se narovnal. "Je mrtvá, ano. Promiň, Toblakaji. O to nejde. Ona," - tvář se mu zkřivila - "ona neuměla bojovat!"
"To je pravda, neuměla. A teď je mrtvá a bohyně Smršti s ní. Je dokonáno, příteli. Prohráli jsme."
"Víc, než tušíš," zaúpěl Leoman a odtáhl se.
Pobočnice dole v kotlině shlížela na mrtvou ša'ik. Obě vojska na vrcholcích mlčela. Karsa se zamračil. "Malažané nejásají."
"Ne," prskl Leoman a zamířil ke Corabbovi čekajícímu u koní. "Nejspíš tu mrchu nenávidí. Pojedeme do Y'Ghatan, Toblakaji -"
"Já ne," zavrčel Karsa.
Jeho přítel se zarazil, vzápětí však bez ohlédnutí kývl a vyhoupl se na koně. Vzal si od Corabba otěže a podíval se na Toblakaje. "Loučím se s tebou, příteli."
"I já s tebou, Leomane S cepy."
"Jestli se L'orik vrátí odtamtud, kam se vydal, vyřiď mu…" Odmlčel se a pokrčil rameny. "Postarej se o něj, pokud bude potřebovat pomoc."
"Postarám, ale nemyslím si, že ho ještě někdy uvidím."
Leoman kývl a obrátil se na Corabba. "Řekni válečným náčelníkům, ať se s kmeny rozptýlí. Ať se co nejrychleji ztratí z Raraku -"
"Ze Svaté pouště, Leomane?" ujišťoval se Corabb.
"Copak si sedíš na uších? Zapomeň na to. Ano. Pryč. Připojíš se ke mně na západní silnici - na té staré, co vede rovně."
Corabb pozdravil, otočil koně a odjel.
"Ty taky, Toblakaji. Pryč z Raraku -"
"Odjedu," opáčil Karsa, "až tady skončím, Leomane. Nyní jeď - důstojníci jedou k pobočnici. Zaútočí -"
"Pak to jsou hlupáci," usekl Leoman.
Karsa se díval, jak přítel odjíždí, poté došel ke svému koni. Byl unavený, rány ho bolely, ale některé věci zůstaly nedořešené a on se o ně musel postarat.
Nasedl na Ničitele.

Lostara sešla ze svahu a rozpukaná země jí křupala pod nohama. Po jejím boku pochodoval Perel a ztěžka dýchal pod tíhou svázaného, bezvládného Korbolo Doma.
Tavore stála dole na planině několik kroků od těla ša'ik. Pozornost upírala na zákopy Psobijců a na osamělou, rozedranou zástavu, vztyčenou na nejvyšším místě prostřední rampy. Zástavu, která tam neměla právo být. Která neměla vůbec právo existovat.
Byla to Coltainova zástava, křídla Vraního klanu.
Lostara si říkala, kdo ji tam asi umístil, odkud se vzala, a pak usoudila, že to snad ani nechce vědět. Jednu věc však nebylo možné přejít. Všichni Psobijci jsou mrtví. Všichni. A pobočnice ani nemusela hnout prstem, aby toho dosáhla. Její vlastní zbabělost ji rozčilovala. Pořád a pořád uhýbala před myšlenkami příliš nabitými ironií, aby byla ochotná se jimi zabývat. Jejich cesta byla jako cesta noční můrou, když Kurald Emurlahn zabrala celou oázu a stíny zápasily s duchy a ona konečně začala vnímat tu pořád dokola sílící a slábnoucí píseň, i když ne ušima, nýbrž jinými smysly. A píseň se blížila k vyvrcholení.
Avšak na konci… všeho byla prostá, krutá skutečnost.
Přišli pozdě.
Byli už na dohled, když Tavore vyrazila ša'ik zbraň z rukou a vrazila meč do prsou své… pojmenuj to, Lostaro Yil, ty zatracený zbabělce. Pojmenuj to! Své sestry. Probodla svou vlastní sestru. Tak. A je to venku.
Odmítala se podívat na Perela, nedokázala nic říci. On také nepromluvil.
My dva jsme spojeni. Neprosila jsem se o to. Nechci to. Už se toho nikdy nezbavím. Ach, královno, odpusť mi…
Byli dost blízko, aby pod přílbou uviděli tvář Tavore, její přísný výraz - téměř rozzlobený - když se k nim obrátila.

Dolů sjížděli důstojníci, třebaže pomalu.
Lostara si uvědomila, že budou mít chvíli na soukromý rozhovor. S Perelem se zastavili šest kroků od pobočnice.
Spár shodil Korbolo Doma na zem. "Hned tak se neprobudí," zasupěl, zhluboka se nadechl a odvrátil zrak.
"Co tady vy dva děláte?" zeptala se pobočnice. "Snad jste neztratili stopu?"
Perel se na Lostaru ani nepodíval, jenom v odpověď na otázku pobočnice zavrtěl hlavou. Ticho, pak: "Našli jsme ji, pobočnice. S hlubokou lítostí… Felisín je mrtvá."
"Víte to jistě?"
"Ano, pobočnice." Zaváhal a dodal: "Jednu věc můžu říct s jistotou, Tavore. Zemřela rychle."
Lostara měla pocit, že jí při Perelových tichých slovech pukne srdce. Se zaťatými zuby se pobočnici podívala do očí a pomalu kývla.
Tavore se na ně na oba dlouho dívala a nakonec svěsila hlavu. "Inu, asi to je milosrdenství." Vrátila meč do pochvy a zamířila k blížícím se důstojníkům.
Lostara tak tiše, že ji slyšel jenom Perel, podotkla: "Ano, to asi je…"
Perel se na ni znenadání podíval. "Přichází Tene Baralta. Zadrž ho, holka." Popošel k tělu ša'ik. "Chodby jsou, doufám, čisté." Sklonil se, něžně mrvou zvedl a znovu se ohlédl na Lostaru. "Ano, je to těžší břemeno, než si asi myslíš."
"Ne, Perele, to si nemyslím. Kam?"
Spárův úsměv jí probodl srdce. "Na kopec… víš na který."
Lostara kývla. "Souhlasím. A pak?"
"Přesvědčíme je, aby odešli z Raraku, jak nejrychleji to zvládnou. Až skončím…" zaváhal.
"Přijď a najdi mě, Perele," zavrčela Lostara. "Nebo tě půjdu hledat."
V unavených očích se mu zablesklo. "Přijdu. Slibuju."
Všimla si, že se dívá za ni, a otočila se. Tavore byla pořád dvacet kroků od jezdců, kteří všichni krom Tene Baralty zastavili koně. "Co se děje, Perele?"
"Jenom se dívám, jak… odchází," vydechl. "Vypadá tak…"
"Sama?"
"Ano. To je to správné slovo, že? Uvidíme se později, holka."
O záda se jí otřel průvan z otevřené chodby a vzápětí se vrátilo vedro. Lostara si zahákla prsty za opasek a čekala na Tene Baraltu.
Její bývalý velitel by byl chtěl tělo ša'ik jako trofej. Bude zuřit. "Holt má zatracenou smůlu," zamumlala si pro sebe.

Keneb se díval, jak přichází. Nikde žádná vítězosláva, o níž si myslel, že ji spatří. Vypadala utahaná, jako by na ni už padla sklíčenost následující po bitvě, smrtelná nehybnost duše vyzývající k temným úvahám, jež vynesou na světlo houf otázek, na něž nelze odpovědět.
Vrátila meč do pochvy, aniž by ho nejdřív očistila, a po pochvě stékaly pramínky krve ša'ik.
Kolem projel Tene Baralta, zřejmě, jak usoudil Keneb, pro tělo ša'ik. Pokud něco cestou pobočnici řekl, ona neodpověděla.
"Pěsti Blistigu, vyšlete zvědy na rampu Psobijců. A také oddíl stráží - Spár nám dodal Korbolo Doma," rozkázala Tavore.
Aha, takže tohle ten muž nesl. Keneb se zadíval na místo, kde došlo k souboji. Stála tam jen žena, jež přišla se Spárem, a přes nehybné tělo, které muselo patřit napanskému odpadlíkovi, se dívala na Tene Baraltu. Ten zůstal sedět na koni a očividně jí spílal. Dokonce i na takovou dálku Kenebovi něco prozradilo, že Baraltovy výtky budou mít pramalý účinek.
"Pobočnice," ozval se Nil, "postavení Psobijců není třeba prohlížet. Všichni jsou mrtví."
Tavore se zamračila. "Vysvětlete to."
"Duchové Raraku, pobočnice."
Promluvila Nether. "A duchové našich vlastních padlých. S Nilem jsme - k nim byli slepí. Zapomněli jsme… jak se dívat. Ten kravácký pes, pobočnice. Křivák. Měl zemřít u Coltainových nohou. Při Pádu. Ale nějací vojáci ho zachránili, vyléčili mu zranění."
"Kravácký pes? O čem to mluvíte?" chtěla vědět Tavore a poprvé dala najevo rozčilení.
"Křivák a Kulička," vysvětloval Nil. "Jediní tvorové, kteří prošli celým Řetězem a jsou ještě naživu. Dva psi."
"To není pravda," podotkl za záchlumskými šamany Temul. "Tato klisna. Patřila Kalousovi."
Nil se pootočil, aby opravu uznal, a znovu se obrátil k Tavore. "Vrátili se s námi, pobočnice -"
"Psi."
Zaklínač kývl. "A duchové zabitých. Naši vlastní duchové, pobočnice, pochodovali s námi. Duchové těch, kteří na samém konci padli kolem Coltaina. Těch, kteří zemřeli na stromech Arenské silnice. A krok za krokem přicházeli další z míst, kde byli zabiti. Krok za krokem, pobočnice, se naše vojsko pomsty rozrůstalo"
"A vy jste přece nic nevycítili?""
"Zaslepil nás náš žal," přiznala Nether.
"Včera v noci nás probudilo dítě Žrout," přidal se Nil. "Dovedlo nás na hřeben, abychom mohli sledovat probuzení. Byly jich celé legie, pobočnice, táhnoucí touto zemí během stovek tisíc let. A Pormqualovo ukřižované vojsko a legie Sedmé na jednom křídle. Tři pobité klany Záchlumčanů na druhém. A další. Mnoho dalších. Ve tmě včera v noci, Tavore, proběhla válka."
"Měla jsi tedy pravdu, pobočnice," připojila se Nether s úsměvem. "Ve snech, které tě pronásledovaly od první noci tohoto pochodu, jsi viděla, co my jsme vidět nemohli."
"Nikdy to nebylo břímě, za jaké jsi je považovala," dodal Nil. "Ty jsi za sebou netáhla Psí řetěz, pobočnice Tavore."

"Že ne, Nile?" Tenké rty Tavore zkřivil mrazivý poloúsměv, pak odvrátila zrak. "Všichni ti duchové… jenom proto, aby pobili Psobijce?"
"Ne, pobočnice," odpověděla tentokrát Nether. "Byli tu i další… nepřátelé."
"Připojil se k nim pěst Gamet," podotkl Nil.
Tavore prudce přimhouřila oči. "Vy jste ho viděli?"
Oba Záchlumčané kývli a Nether dodala: "Žrout s ním mluvil."
Pobočnice se tázavě podívala po Kenebovi.
"Občas je ho zatraceně těžké najít," zamumlal kapitán a pokrčil rameny. "Co se týče mluvení s duchy… tedy, chlapec je, ehm, dost zvláštní."
Pobočnice si ztěžka povzdechla.
Kenebovu pozornost upoutal nějaký pohyb. Když otočil hlavu, uviděl Tene Baraltu vracejícího se ve společnosti dvou vojáků oděných pouze v hadrech. Oba byli neoholení a měli dlouhé, rozcuchané vlasy. Jejich koně byli bez sedel.
Pěst se svými svěřenci zastavila. Tvář měla potemnělou hněvem. "Pobočnice, ten Spár ukradl tělo ša'ik!"
Keneb si všiml, že za nimi přichází žena, jež prve stála nad tělem. Vypadala samolibě, i když byla ještě dvacet kroků daleko.
Tavore Baraltovo prohlášení přešla a prohlížela si dva jezdce za ním. "A vy jste kdo?" chtěla vědět.
Starší z nich zasalutoval. "Kapitán Laskava, pobočnice, z Ašókova pluku. Byli jsme uvězněni v táboře Psobijců. Tedy já a tady poručík Pores."
Keneb sebou trhl a předklonil se v sedle. Konečně se pořádně podíval pod všechnu tu Špínu. "Kapitáne," pozdravil drsně.
Laskava přimhouřil oči a udělal obličej. "Kenebe."
Tavore si odkašlala a zeptala se: "Vy jste jediní, kdo zůstal z celého pluku, kapitáne?"
"Ne, pobočnice. Aspoň si to nemyslíme -"
"Povíte mi to později. Teď se jděte umýt."
"Rozkaz, pobočnice."
"Nejdřív ještě otázka," zarazila je. "Tábor Psobijců…"
Laskava udělal ochranný posunek. "Nebyla to příjemná noc, pobočnice."
"Máte zhmožděniny od okovů."
Laskava kývl. "Těsně před svítáním se objevil párek Paličů mostů a odpálil zámky."
"Cože?"
Kapitán pokynul svému poručíkovi, ať jede za ním, a přes rameno prohodil: "Nebojte se, už byli mrtví."
Odjeli do tábora. Tavore se otřásla a obrátila se na Keneba. "Vy dva se znáte? Bude to znamenat problémy, kapitáne?"
"Ne."
"Dobrá. Vaše povýšení na pěst mu tedy nebude vadit. Vraťte se ke své legii. Vyrazíme za prchajícími kmeny. I kdybychom museli přejít celý kontinent, chci je dohonit a zničit. Až skončíme, bude povstání jen popel ve větru. Jeďte, pěsti Kenebe."
"Rozkaz, pobočnice." Zvedl otěže.
"Zbraně ven!" zařval náhle Temul.
Všichni se otočili. Z kopce, na němž se poprvé objevila ša'ik, k nim mířil jezdec.
Keneb přimhouřil oči a chopil se meče. Na tom jezdci bylo něco v nepořádku… velikost…
Na ochranu pobočnice byl vyčleněn malý oddíl z Blistigovy legie. Vojáci nyní popojeli blíž v čele s jedním z Blistigových důstojníků - nebyl to nikdo jiný než Očko. Muž, který zabil Coltaina, si blížícího se jezdce pozorně prohlížel.
"To je Thelomen Toblakai!" zavrčel. "Jede na zatraceným jhagským koni!"
Vojáci sklonili kuše.
"Co to ten kůň vleče?" zeptala se žena, jež právě dorazila z kotliny. Keneb ji konečně poznal, patřila k důstojníkům Tene Baralty.
Nether náhle zasykla a oba s bratrem ucukli.
Hlavy nějakých příšerných šelem -
Zbraně byly připraveny.
Pobočnice zvedla ruku. "Počkat. On netasil zbraň -"
"Má kamennej meč," zachraptěl Očko. "T'lanimasskej."
"Akorát větší," uplivl si jeden z vojáků.
Nikdo další nepromluvil. Obrovský, krví zastříkaný jezdec dojel na deset kroků a zastavil se.
Tene Baralta se předklonil a plivl na zem. "Znám tě," zahučel. "Osobní strážce ša'ik -"
"Mlč," přerušil jej Toblakai. "Mám slova pro pobočnici."
"Mluvte tedy," vyzvala jej Tavore.
Obr vycenil zuby. "Kdysi dávno jsem Malažany prohlásil za své nepřátele. Byl jsem mladý. Těšilo mě skládat přísahy. Čím víc nepřátel, tím lépe. Takové to bylo kdysi. Ale už ne. Malažanko, už nejsi můj nepřítel. Proto tě nezabiju."
"To se nám ulevilo," podotkla Tavore suše.
Dlouho si ji prohlížel. Kenebovi zatím prudce bušilo srdce.
Pak se Toblakai usmál. "To by mělo."
S tím otočil jhagského koně a vydal se dolů do kotliny. Hlavy obrovských psů za ním drncaly a nadskakovaly. Keneb viděl rozmazaně.

"Odpusťte, že mluvím," zachraptěl Očko, "ale něco mi říká, že ten parchant má pravdu."
Tavore se po něm podívala. "Proti tomuto postřehu nic nenamítám, vojáku," podotkla.
Keneb znovu zvedl otěže.

Poručík Ranal vyjel na hřeben a přitáhl otěže tak prudce, až se jeho kůň vzepjal.
"Bohové mě vemte, zastřelte ho někdo."
Šumař se ani nenamáhal podívat, aby zjistil, kdo to promluvil. Měl plné ruce práce, aby zvládl svého koně, takže mu na ničem jiném příliš nezáleželo. Kůň měl záchlumskou krev a toužil po jezdcově. Ve vzájemné nenávisti spolu vycházeli přímo náramně.
"Co má ten mizera za lubem?" chtěl vědět Sépie jedoucí vedle seržanta. "Nechali jsme vzadu i Geslerův oddíl - a jen mistr Kápě ví, kam se poděl Bordukův."
Oddíl se připojil ke svému poručíkovi na starověké silnici. Na sever se táhly duny Raraku, mihotající se v žáru.
Ranal otočil koně ke svým vojákům a ukázal na západ. "Vidíte je? Má někdo z vás aspoň trochu slušné oči?"
Šumař se naklonil ze sedla, vyplivl prach a zadíval se směrem, kterým ukazoval Ranal. Dvě desítky vojáků. Pouštní válečníci, nejspíš zadní voj. Jeli klusem. "Poručíku, tady v těch pískách žije jeden pavouk. Pohybuje se pod povrchem, ale má takovej zvláštní, hadovitej ocásek, co nemůže přehlídnout žádnej hladovej dravec. Kroutí se na povrchu. Je to velkej pavouk. Orel slítne dolů, aby ulovil hada, a skončí rozpuštěnej v pavoukově chřtánu -"
"Dost těch pitomých keců, seržante," štěkl Ranal. "Jsou tam, protože se nedostali včas z oázy. Nejspíš se zdrželi rabováním paláce, takže si ani nevšimli, že ša'ik je propíchnutá, Psobijci mrtví a všichni ostatní uhánějí tak rychle, jak je ti jejich vychrtlí koně unesou." Zamračil se na Šumaře. "Chci jejich hlavy, vy šedovousá fosilie."
"Dříve nebo později je chytíme, pane," zabručel Šumař. "Radši s celou setninou -"
"Tak slezte z koně a sedněte si tu na zadek, seržante! A boj nechte na nás! Ostatní za mnou!"
Ranal pobídl zpěněného koně do cvalu. Šumař unaveně mávl na mariňáky, ať ho následují, a sám pobídl svou vyhazující kobylu.
"Má uskřinutý nerv," křikl na něj Koryk, když cválal kolem.
"Kdo, můj kůň, nebo poručík?"
Seti se zakřenil. "Tvůj kůň… přirozeně. Vadí mu ta tíha, Šume."
Šumař sáhl dozadu a posunul těžký vak a složenou kuši. "Já ti ten zatracenej nerv uskřinu," prskal. "Jen počkej."
Bylo po poledni. Od chvíle, kdy pobočnice zabila ša'ik, uplynulo skoro sedm zvonění. Šumař se stále častěji díval k severu - na Raraku, odkud se mu píseň pořád vrhala vstříc, jen aby ustoupila, než se znovu vyvalila kupředu. Teď viděl, že na obzoru v dálce, za rozlohou písku, se tyčí hradba bílých mraků.
To rozhodně nevypadá dobře…
V obličeji ho náhle zaškrábal větrem zvířený písek.
"Sjeli ze silnice!" křikl Ranal.
Šumař zašilhal k západu. Jezdci opravdu sjeli ze silnice dolů a vyrazili přímo do rychle se blížící písečné bouře. Bohové, jen ne další písečnou bouři… Věděl však, že tato je přirozená. Jí podobné sužovaly poušť každou chvíli, vyskakovaly jako vrtošiví démoni, divoce řádily a skotačily jedno dvě zvonění, než zmizely stejně rychle, jako se objevily.
Šumař se narovnal v sedle. "Poručíku! Jedou přímo do tý bouřky! Chtějí se v ní schovat! Neměli bychom -"
"Ještě jednou si na mě otevřete hubu, seržante, a já vám vytrhnu jazyk! Slyšíte mě?"
Šumař se vzdal. "Ano, pane."
"Dohoníme je, vojáci!" štěkl Ranal. "Ta bouře je zpomalí!"
Zpomalí, to určitě…

Gesler se zlobně mračil do oslepujícího žáru pouště. "Kdo to, hrome, je?" divil se potichu.
Zastavili, když začalo být jasné, že čtyři cizí jezdci se je snaží dohonit. Vytasené dlouhé bílé meče. Prapodivná lesklá bílá zbroj. Bílí koně. Bílé všechno.
"Nemají z nás zrovna radost," zabručel Bouřlivák a prohrábl si vous.
"To nevadí," přidal se Gesler, "ale nejsou to odpadlíci, že ne?"
"Od ša'ik? Kdo ví? Nejspíš ne, ale stejně…"
Seržant kývl. "Písko, pojď sem."
"Vždyť jsem tady," štěkl sapér.
"Jak daleko s tou zatracenou věcí dostřelíš, mládenče?"
"Nevím to určitě. Ještě jsem neměl příležitost to vyzkoušet. Šumař to se svítivkou zvládne na třicet až čtyřicet kroků - což je hnusně blízko -"
"Dobře. Vy ostatní, sesednout a odvíst koně stranou. Pravdo, drž pořádně otěže - jestli se splaší, jsme vyřízený."
"Na jihu jsem zahlíd Borduka a jeho oddíl," podotkl Pella.
"No jo, ztratili se stejně jako my. Už je nevidíš, co?"
"Ne, seržante."
"Mor na toho Ranala. Připomeňte mi, že až ho příště potkáme, mám ho zabít."
"Rozkaz, seržante."
Čtyři útočníci byli hromsky vysocí a při útoku vyráželi děsivý válečný pokřik.
"Nabij, mládenče," rozkázal Gesler, "a nezvorej to."
Těžká kuše byla kopií té Šumařovy. Vypadala slušně, jak už tak těžké kuše vypadají - což rozhodně nestačí. Třicet kroků se svítivkou. Mistr Kápě si nás upeče všechny…

Útočníci už byli pod kopcem. Hlasité žuchnuti, a na zem neohrabaně dopadlo něco šedého.
Svítivka - svatá m - "K zemi! K zemi! K zemi!"
Kopec se pod nimi otřásl. Gesler sebou praštil na břicho a kašlal v oblacích zvířeného prachu. Vzápětí si s kletbou zakryl hlavu rukama před deštěm kamenů. O něco později se vyškrábal na nohy.
Za kopcem se Pravda snažil běžet na všechny strany zároveň a koně za sebou vláčeli otěže, jak v panice prchali do pouště.
"Pro koule mistra Kápě na rožni!" Gesler si založil ruce v bok a zlobně se rozhlížel. Ostatní vojáci se zvedali, otřesení a celí od prachu. Bouřlivák přiskočil k Pískovi a popadl ho za krk.
"Ne moc tvrdě, kaprále," napomenul ho Gesler, když Bouřlivák začal sapérem třást. "Chci ho živýho, až přijdu na řadu. A dej pozor, ať u sebe nemá žádný práskavky."
To Bouřliváka přimrazilo na místě.
Gesler došel k rozrytému svahu a podíval se dolů. "Řekl bych, že nás už přestanou otravovat," podotkl.
"Zajímalo by mě, co byli zač," řekl Pella.
"Zbroj zřejmě výbuch vydržela - můžeš slízt dolů a vyškrábat, co z nich zbylo… vlastně, když se nad tím tak zamyslím, zapomeň na to. Musíme sehnat naše koně." Obrátil se k ostatním. "Už dost flákání, mládenci. Jdeme."

Jorrude, ležící na okraji kouřícího kráteru, zasypaný kusy koňského masa a ohlušený výbuchem, zaúpěl. Byl samá modřina, bolela ho hlava a bylo mu na zvracení - ale nejdřív si musel sundat přilbu z hlavy.
Opodál zakašlal bratr Enias a zachrčel: "Bratře Jorrude?"
"Ano?"
"Chci domů."
Jorrude mlčel. Nakonec by nebylo vhodné, kdyby chvatně, od srdce souhlasil, bez ohledu na to, v jaké situaci se ocitli.
"Zkontroluj ostatní, bratře Eniasi."
"Opravdu to byli ti, kteří na lodi projeli naší říší?"
"Byli," odpověděl Jorrude zápolící s řemínky od helmice. "Přemýšlel jsem. Mám podezření, že když putovali přes naši říši, neznali liosanské zákony. Pravda, nevědomost není dostatečnou obranou. Je však třeba vzít v úvahu sled nevinných událostí."
Nedaleko zachrčel Malachar. "Sled nevinných událostí?"
"Jistě. Zda třeba tito provinilci nebyli jen vlečeni - proti své vůli - za tím dračím ťlanimasským kostějem. Je li třeba najít nepřítele, neměli bychom hledat spíš toho draka?"
"Moudrá slova," poznamenal Malachar.
"Krátký pobyt v naší říši," pokračoval Jorrude, "kde si opatříme zásoby a získáme nové koně a provedeme opravy, vypadá v této chvíli rozumně."
"Dobré zhodnocení, bratře."
Z druhé strany kráteru se ozvalo další zakašlání. Jorrude si zarputile pomyslel, že jsou aspoň všichni naživu.
Vlastně je to všechno vina toho draka. Kdo by mu to mohl vyvrátit?

Vjeli do písečné bouře jen padesát kroků za prchajícími jízdválečníky a skončili zcela oslepení ve víru ječícího větru a prudce poletujících kamínků a písku.
Šumař zaslechl řičet koně. Prudce přitáhl otěže. Vítr do něj bušil ze všech stran. Své společníky už ztratil z očí. Tohle je vyložená pitomost.
Kdybych těm mizerům velel já, tak bych -
Náhle se před ním objevili jezdci se šamšíry a kulatými štíty, snědými tvářemi a pronikavým válečným pokřikem. Šumař se vrhl koni na krk a těžká čepel proťala vzduch v místě, kde měl před chviličkou hlavu.
Záchlumská kobyla uskočila, a právě tento okamžik si vybrala, aby svého nenáviděného jezdce shodila ze sedla. S dokonalým úspěchem.
Šumař letěl vzduchem a vak s municí se mu překulil vzhůru po zádech a přes hlavu. Stále ještě ve vzduchu, ale již v pádu, se stočil do klubíčka - i když už věděl, že nemá naději. Vůbec žádnou. Dopadl do pisku, překulil se - a vzhůru nohama uviděl kutálející se obrovský hákový meč. Za ním klopýtal kůň. A jeho jezdec, příliš zakloněný - s vakem s municí pevně sevřeným v náručí. Překvapený výraz pod zdobenou přilbicí - pak jezdec, kůň i munice zmizeli ve zvířeném písku.
Šumař se zvedl a rozběhl se směrem, jak doufal - jak se modlil - na opačnou stranu.
Zezadu ho kdosi popadl za řemení. "Tam ne, pitomče!" Smýklo to s ním na zem a vzápětí mu ten někdo přistál na zádech, vtiskl mu obličej do písku a přidržel ho tam.

Corabb zařval. Ten bachratý, těžký vak mu v rukou syčel, jako by byl plný hadů. Tvrdě ho udeřil do prsou, když přiletěl z bouře jako balvan, a on měl stěží čas odhodit meč a zvednout ruce. Náraz ho málem srazil ze sedla, ale udržel nohy ve třmenech.
Hybná síla mu vak přehodila přes obličej a uši mu naplnilo to syčení.
Hadi!
Sklouzl zády koni na zadek a váha vaku mu natáhla ruce. Nepanikař! Zaječel.
Hadi!
Jak se vak otřel o zem, zatahal ho za ruce. Corabb zadržel dech a pustil ho. Cinkání a chřestění, prudké syčení - a pak ho kůň naštěstí odnesl pryč.

S námahou se zvedl, přičemž si namohl svaly v noze a na břiše, a konečně se mu podařilo zachytit sedlovou hrušku a narovnat se.
Jednou projet, řekl Leoman. Pak se otočit a rovnou do srdce bouře. To udělal. Jednou projel. Stačí. Je čas utíkat.
Corabb Bhilan Thenu'alas se předklonil a vycenil špinavé zuby.
Duchové pod námi, je dobré být naživu!

Výbuch měl Šumaře zabít. Vzplál oheň. Zvedla se stěna písku. Udeřil do něj vzduch a vyrazil mu dech. Z nosu a uší mu začala crčet krev.
A muž ležící na něm vypadal roztrhaný na kusy. Ten hlas poznal. Bylo to zhola nemožné. Bylo to… hrozné.
Převalil se přes ně horký kouř.
A ten zatracený hlas zašeptal: "Nemůžu tě ani na chvilku nechat samotnýho, co? Pozdravuj za mě Kalama, jo? Dřív nebo pozdějc tě zase uvidím. A ty mě uvidíš taky. Uvidíš nás všecky." Smích. "Akorát ne dneska. Zatracená škoda s těma tvejma skřipkama."
Tělo zmizelo.
Šumař se překulil na záda. Bouře se přesouvala dál a zanechávala po sobě bílý opar. Šmátral kolem sebe. Z hrdla mu unikl roztřesený sten. Zvedl se na kolena.
"Křováku!" zaječel. "Zatraceně, Křovákul"
Někdo přiklusal blíž a přidřepl si k němu. "Zabouchl jsi bránu, Šume - pro mistra Kápě, eště jseš živej!"
Chvíli se muži díval do potlučeného obličeje, než ho poznal. "Sépie? On byl tady. On - jsi celej od krve -"
"No ano. Nebyl jsem tak blízko jako ty. Naštěstí. Žel, nemůžu říct to samý o Ranalovi. Někdo sundal jeho koně. Klopýtal kolem."
"Ta krev -"
"No ano," řekl Sépie znovu a předvedl krutý úsměv. "Mám Ranala na sobě."
Křik, pak se přiblížili další. Všichni šli pěšky.
"- zabili koně. Ti všiváci -"
"Seržante! Jsi v pořádku? Flaško, pojď sem honem -"
"Zabili -"
"Buď zticha, Smíško, je mi z tebe špatně. Slyšeli jste ten výbuch? Bohové pod náma -"
Sépie popadl Flašku za rameno a zvedl ho ze země.
"Kde je poručík?" chtěl vědět Koryk.
"Přímo tady," odpověděl Sépie, ale nerozváděl to.
Má Ranala na sobě.
"Co se vlastně stalo?" ptal se dál Koryk.
Šumař si prohlížel svůj oddíl. Všichni jsou tady. To je zázrak.
Sépie si uplivl. "Co se stalo, mládenče? Dali jsme jim zabrat. To se stalo. Dali jsme jim pořádně zabrat."
Šumař se díval za mizející bouří. Au, hrome. Křováku.
"Přichází Bordukův oddíl!"
"Najděte koně," rozkázal kaprál Smola. "Seržanta to srazilo. Posbírejte, co půjde - asi budem muset počkat na zbytek setniny."
Hodný kluk.
"Koukněte na ten kráter," vyhrkla Smíška. "Bohové, seržante, blíž ses k bráně mistra Kápě dostat nemohl, abys to ještě přežil, co?"
Upřeně se na ni zadíval. "Ani nevíš, jakou máš pravdu, holka."
A ta píseň sílila a slábla a on cítil, jak se jeho srdce přizpůsobuje
jejímu rytmu. Příliv a odliv. Raraku spolkla víc slz, než si umíme
představit. A teď přichází chvíle, kdy bude slzy prolévat Svatá
poušť. Příliv a odliv, píseň jeho krve žila dál.
Žila dál.

Prchali špatným směrem. Bylo to osudové, leč ne překvapivé. V noci vypukl příšerný zmatek. Poslední přeživší z kádru mágů Korbolo Doma, Fayelle, jela na zpěněném koni v doprovodu třinácti dalších Psobijců korytem dávno vyschlé řeky s vysokými břehy posetými balvany. Ona a třináct posekaných, zkrvavených vojáků. Nikdo další nezůstal.
Srážka s Leomanem začala docela dobře, dokonale připravená past. A byla by i dokonale skončila.
Nebýt těch zatracených duchů.
Léčka se obrátila jako na záda převrácená želva. Měli štěstí, že vyvázli s holými životy. Jen oni, pár posledních.
Fayelle věděla, co se stalo zbytku Korbolova vojska. Cítila smrt Henaras. I Kamista Reloe.
A Raraku s nimi ještě neskončila. To ne. To vůbec ne.
Dorazili ke svahu vedoucímu nahoru ze soutěsky.
Fayelle ničeho nelitovala -
Přiletěly šipky z kuší. Koně i vojáci naříkali. Těla padala na zem. Její kůň zakopl a přepadl na bok. Neměla ani čas vyhodit nohy ze třmenů a umírající zvíře ji přitisklo pod sebe, přičemž si vykloubila kyčel. Bolelo to až hanba. Levou ruku měla neohrabaně zkroucenou pod sebou, a jak její nezanedbatelná váha dopadla na zem, kosti nevydržely. A pak se hlavou udeřila o kámen.
Snažila se zůstat při vědomí. Bolest polevila, byla jen vzdálená. Slyšela slabý křik, prosby o smilování, jek, když byli

ranění vojáci doráženi.
Padl na ni stín.
"Hledala jsem tě."
Fayelle se zamračila. Tvář nad ní patřila minulosti. V poušti zestárla, ale stále to byla tvář dítěte. Ach, duchové pod námi. To dítě. Sinn. Má stará… žačka…
Dívala se, jak dívka zvedá nůž, otáčí ho hrotem dolů a opírá jí ho o hrdlo.
Fayelle se zasmála. "Jen do toho, ty malá zrůdo. Počkám na tebe u brány mistra Kápě… a nebudu čekat dlouho -"
Nůž projel kůží a chrupavkou.
Fayelle zemřela.
Sinn se narovnala a obrátila se ke svým druhům. Všichni chytali přeživší koně. Zůstalo jich šest. Na Ašókův pluk přišly těžké časy. Nájezdníci. Tahle zatracená poušť.
Chvíli se rozhlížela, pak její pozornost upoutalo něco jiného.
Na severu.
Pomalu se narovnala. "Šňůro."
Seržant se otočil. "Co - ach, Beru chraň!"
Obzor na západě prodělal změnu. Teď měl bílý lem a ten se zvedal.
"Pohyb!" zařval Šňůra. "Honem!"
Sinn někdo popadl za rameno. Naklonil se k ní Křáp. "Ty pojedeš se mnou."
"Ebrone!"
"Slyším tě," opáčil mág na Šňůrův řev. "Udělám, co půjde, ale ti koně jsou na konci sil, takže nezaručuju -"
"Dej se do toho! Zvonku, pomoz Pajdovi na toho koně - zase si vyhodil koleno!"
Sinn se ještě naposledy podívala na mrtvou Fayelle. Ona tedy věděla, co přichází.
Měla bych tančit. Zakrvácený nůž jí vypadl z rukou. Vzápětí ji Křáp bez okolků popadl a posadil za sebe. Zvíře pohodilo hlavou a zachvělo se.
"Královno nás vem," sykl Křáp, "Ebron pustil koním do žil oheň."
Budeme to potřebovat…
Už zaslechli řev, vedle něhož bledl i největší vztek stěny Smršti.
Raraku povstala.
Aby si vzala zničenou chodbu.

Záchlumští zaklínači věděli, co se blíží. Útěk nepřicházel v úvahu, ale korálové ostrovy byly položené dost vysoko - výš než všechno ostatní na této straně hřebene - a právě na jednom z nich se vojsko shromáždilo, aby tu vyčkalo, než se všechno přežene. A i tady by mohlo být zničeno.
Oblohu na severu zakrývala obrovská bílá hradba převalujících se mraků. Palmy v oáze se zmítaly ve studeném, sílícím větru.
Pak k nim dolehl jakýsi zvuk.
Neutuchající, narůstající řev vody, padající, pěnící, valící se rozlehlou pouští.
Svatá poušť zřejmě skrývala mnohem víc než jen kosti a vzpomínky. Víc než duchy a mrtvá města. Lostara Yil stála vedle pobočnice a nevšímala si zlobných pohledů, jež po ní Tene Baralta neustále vrhal. Uvažovala… zda je Perel tam na kopci, zda stojí nad hrobem ša'ik… zda je kopec opravdu dost vysoký.
Také uvažovala o tom, co za posledních několik měsíců viděla. Obrazy se jí vpálily do duše, obrazy plné nebezpečenství a záhad, obrazy, z nichž by jí pořád ještě tuhla krev v žilách, kdyby jim dovolila znovu vyplout na povrch. Ukřižovaní draci. Zavražděni bohové. Chodby ohně a chodby popela.
Uvědomila si, jak je zvláštní o tom přemýšlet, když se tu zdánlivě z ničeho zrodilo rozbouřené moře a řítilo se k nim, přičemž utopilo vše, co se mu dostalo do cesty.
A ještě zvláštnější bylo přemýšlet o Perelovi. Byla na něj tvrdá, občas vyloženě zlá. Ne proto, že by nějak zvlášť chtěla, ale proto, že to byla legrace. Ne, to by bylo příliš snadné, že? Opravdu jí na něm záleželo.
Dopustit něco takového je ale náramná hloupost.
Vedle ní zazněl unavený povzdech. Lostara se bez ohlížení zamračila. "Jsi zpátky."
"Jak sis přála," zamumlal Perel.
Nejradši by ho kvůli tomu praštila.
"Úkol je… splněn?"
"Ano. Uložena hluboko a to všechno. Jestli ji Tene Baralta pořád chce, bude muset zadržet dech."
Teď se na něj podívala. "Vážně? Moře už je tak hluboké?" Tak to jsme -
"Ne. Vlastně je vysoko a v suchu. Ale připadalo mi to poetičtější -"
"Vážně tě nenávidím."
Kývl. "A budeš mít spoustu času, aby sis to mohla užít."
"Ty myslíš, že to přežijeme?"
"Ano. Asi skončíme s mokrýma nohama, ale tohle bývaly ostrovy už tenkrát. Moře zaplaví oázu a bude bušit do té vyvýšené silnice na západě - protože tehdy to byla pobřežní silnice. A dosáhne možná až k hřebeni."
"To je všechno moc hezké," štěkla Lostara. "A co budeme dělat, když uvázneme tady na ostrovech uprostřed vnitrozemního moře?"
Perel nad jejím vztekem jen pokrčil rameny. "Mám hádat? Postavíme flotilu prámů, svážeme je k sobě a vytvoříme tak most přímo k západní silnici. Moře tam bude stejně mělké, kdyby to náhodou nefungovalo tak dobře, jak by mělo - mám

však plnou důvěru v pobočnici."
Stěna vody v té chvíli se zahřměním udeřila na vzdálenější konec oázy. Palmy se divoce zakývaly a začaly padat.
"Teď víme, co proměnilo ten druhý les v kámen," poznamenal Perel nahlas, aby ho bylo slyšet přes dunění vody - která již zaplavovala trosky, vyplňovala zákopy Psobijců a valila se dolů do kotliny.
A Lostara viděla, že Perel měl pravdu. Voda pomalu přestávala běsnit a kotlina ji žíznivě polykala. Lostara se podívala na pobočnici, která, s rukou položenou na jílci meče, nevzrušeně sledovala stoupající hladinu moře.
Proč mi při pohledu na tebe puká srdce?

Na mrtvých koních se usazoval písek. Vojáci ze tří oddílů seděli či stáli, jak čekali na zbytek legie. Flaška se šel po silnici podívat, odkud se bere ten hluk, a před chvílí se přihnal se zprávou.
Moře.
Zatracené moře.
Jeho píseň teď Šumařovi plnila duši. Byla kupodivu hřejivá, téměř uklidňující.
Všichni se pak obrátili a dívali se, jak obří jezdec na svém obřím koni cválá po silnici k západu. Táhl za sebou něco, co zvedalo kupu prachu.
Ten obraz Šumař viděl ještě dávno poté, co se prach zase usadil. Mohl to být duch. Ale Šumař věděl, že nebyl. Mohl to být jejich nejhorší nepřítel, ale i kdyby byl, nezáleželo na tom. Ne v této chvíli.
Smíška najednou překvapeně vykřikla a Šumař se obrátil právě včas, aby viděl, jak z chodby vycházejí dvě postavy.
Přese všechno se zakřenil. Došlo mu, že staré přátele je stále těžší najít. Ale znal je, byli to jeho bratři.
Smrtelné duše Raraku. Raraku, země, která je připoutala k sobě. Všechny je spoutala, jak již bylo jasné, dokonce i za hranicí smrti.
Šumařovi bylo jedno, jak to vypadá, co si ostatní pomyslí, když uvidí tři muže v pevném objetí.

Koně se vyškrábali na hřeben. Tam je jezdci zastavili a zadívali se dolů na zpěněné žluté moře. Chvíli nato nahoru vylezl zavalitý čtyřoký démon a připojil se k nim.
Pán léta jejich koním propůjčil křídla - Heborika žádná jiná možnost nenapadla, když za noc urazili takovou cestu. A zvířata vypadala svěží i teď. Stejně svěží jako Ropušník. Ačkoliv on sám se rozhodně svěží necítil.
"Co se stalo?" zeptala se Scillara.
Heborik mohl jen zavrtět hlavou.
"Důležitější je," ozvala se Felisín, "kam půjdeme teď? Myslím, že už se v sedle moc dlouho neudržím -"
"Vím přesně, jak se cítíš, holka. Měli bychom se někde utábořit -"
Zahýkání mezka je přimělo otočit se.
Přijížděl k nim hubený stařík s černou pletí, sedící se zkříženýma nohama na hřbetě mezka. "Vítejte!" zavřískl - a vřískl proto, že se při řeči překotil a tvrdě dopadl na kamennou cestu. "Pomozte mi, hlupáci!"
Heborik se ohlédl na ženy, ale Ropušník už se pohnul.
"Jídlo!"
Stařík znovu zavřískl. "Jdi ode mě! Mám pro vás zprávy! Pro vás pro všechny! Je L'orik mrtev? Ne! Mé stíny všechno viděly! Jste mými hosty! Potřebuju pomoct uvolnit nohy! Ty, holka. Ne ty, ta druhá holka! Obě dvě! Krásné ženy s rukama na mých nohou, na mých stehnech! Nemůžu se dočkat! Vidí v mých očích chtíč? Ovšemže ne, jsem jen bezmocný, scvrklý tvor, snad otcovská postava -"

Řezník stál nahoře na věži a vyhlížel z jediného okénka. Za ním švitořili bhok'arala a občas vydávali broukavé, žalostné zvuky.
Když se probudil, byl sám. A okamžitě věděl, že ona je pryč a že po sobě nenechala žádnou stopu, kterou by mohl sledovat.
Iskaral Pust si vykouzlil mezka a odjel. Po Mogoře nebylo naštěstí ani vidu, ani slechu.
Řezník byl skoro celý den úplně sám. Až doteď.
"Očekává tě bezpočet cest."
Řezník si povzdechl. "Zdravím, Kotilione. Už jsem si říkal, jestli se ještě objevíš."
"Ještě?"
"Mluvil jsi s Apsalar. Přímo tady. Pomohl jsi jí se rozhodnout."
"Ona ti to řekla?"
Řezník zavrtěl hlavou. "Ne tak docela."
"Rozhodnout se musela sama, Řezníku. Pouze sama."
"Na tom nezáleží. Zapomeň na to. Ale je to zvláštní. Ty vidíš bezpočet cest a já… nevidím žádnou, po který by stálo za to jít."
"Hledáš tedy něco, co bude správné?"
Řezník zavřel oči a povzdechl si. "Co chceš, abych udělal?"
"Kdysi žil jeden muž, který měl za úkol strážit život mladé dívky. Dělal to, jak nejlépe uměl - tak čestně, že po jeho nešťastné smrti upoutal pozornost samotného mistra Kápě. Pán smrti za vhodných okolností nahlédne i do duše smrtelníka. Má li, ehm, vhodný podnět. Proto je ten muž nyní Rytířem smrti -"
"Jenže já nechci být Rytířem ničeho, kvůli nikomu, Kotilione -"
"Špatná stopa, mládenče. Dovol mi dokončit vyprávění. Ten muž dělal, co mohl, ale neuspěl. A dívka je mrtvá. Jmenovala se Felisín. Z rodu Paranů."

Řezník se otočil a zadíval se na bohovu stínem zahalenou tvář. "Kapitán Paran? On je -"
"Její bratr. Podívej se na tu cestu, tady z okna, mládenče. Iskaral Pust se zakrátko vrátí s hosty. Mezi nimi bude dívka jménem Felisín -"
"Ale ty jsi říkal -"
"Než Paranova sestra… zemřela, adoptovala sirotka. Ošklivě zneužívaného nalezence. Myslím, že chtěla - pochopitelně to nikdy nebudeme vědět jistě - něčeho dosáhnout… něčeho, čeho sama dosáhnout nemohla, protože k tomu nedostala příležitost. A tak sirotka pojmenovala po sobě."
"A co pro mě znamená nějaká holka, Kotilione?"
"Podle mě jsi paličatý. Špatná otázka."
"Tak mi řekni, jaká je ta správná."
"Co ty znamenáš pro ni."
Řezník se zaškaredil.
"Dítě přichází ve společnosti jiné ženy, pozoruhodné ženy, jak zjistíš a ona taky. A kněze zaslíbeného dnes Trhači. Od tebe se naučí… hodně o tom, co je správné a co ne. A s těmito třemi lidmi putuje také démon. Prozatím…"
"Kam jdou? Proč by se zastavovali tady, u Iskarala Pusta?"
"Přece aby vyzvedli tebe, Řezníku."
"Nerozumím ti."
"Symetrie, mládenče, je mocí sama o sobě. V ní se projevuje to, jak příroda usiluje o rovnováhu, chceš li. Pověřuji tě ochranou života Felisín. Budeš je doprovázet na dlouhé a nebezpečné cestě."
"Mluvíš jako básník."
"Myslím, že ne," odsekl Kotilion.
Nastalo ticho, v němž Řezník své poznámky litoval. Nakonec si povzdechl. "Slyším koně. A Pusta… uprostřed jednoho z těch svých odporných výlevů."
Kotilion neříkal nic.
"Tak dobře," vyjel Řezník. "Ta Felisín… zneužitá, jak tvrdíš. K těm je těžký proniknout. Teda spřátelit se s nima. Jejich jizvy jsou pořád stejný a plný bolesti -"
"Její adoptivní matka si vedla dobře, vzhledem ke svým jizvám. Buď rád, mládenče, že je to dcera, a ne matka. A v nejhorších chvílích si vzpomeň, jak se asi cítil Baudín."
"Baudín? Ten ochránce starší Felisín?"
"Ano."
"Dobře," řekl Řezník. "To půjde."
"Co půjde?"
"Tahle cesta. Půjde to." Zaváhal, než řekl: "Kotilione, ta představa o… rovnováze. Něco mě napadlo -"
Kotilion ho umlčel pohledem, v němž odhalil zármutek… lítost. Patron asasínů kývl. "Od ní… k tobě. Ano."
"Věděla to, co myslíš?"
"Obávám se, že je to až příliš jasné."
Řezník se zadíval z okna. "Miloval jsem ji, víš. Pořád ji miluju."
"V tom případě se nedivíš, proč odešla."
Mládenec zavrtěl hlavou. Nedokázal potlačit slzy. "Ne, Kotilione," zašeptal. "Nedivím se."

Starou pobřežní silnici už měl Karsa Orlong dávno za sebou. Zamířil k severu po břehu nového vnitrozemního moře. Nad kalnými vodami na východě visela dešťová mračna, ale už je rozháněl vítr. Karsa si chvíli prohlížel oblohu, pak zastavil Ničitele na návrší posetém balvany a sesedl. Popošel k velké, ploché skále, kde si sundal meč, opřel ho o balvan vedle a posadil se. Chvíli se prohraboval ve vnější kapse batohu a vyndal solené bhederiní maso, sušené ovoce a kozí sýr.
Díval se na vodu a jedl. Když skončil, roztáhl tkanice a vyndal pozůstatky T'lan Imass. Podržel 'Siballe tak, aby viděla na čeřící se vlnky.
"Pověz, co vidíš?" zeptal se jí.
"Svou minulost." Chvilka ticha, pak: "Vše, co jsem ztratila…"
Teblor ji pustil a kus mrtvoly dopadl do prachu. Karsa si podal měch s vodou, zhluboka se napil a zadíval se na 'Siballe.
"Jednou jsi řekla, že kdybych tě hodil do moře, tvá duše by získala svobodu. Že potom poznáš zapomnění. Je to pravda?"
"Ano."
Zdvihl ji ze země, vstal a došel k moři.
"Počkej! Teblore, počkej! Nerozumím ti!"
Karsa se zatvářil kysele. "Když jsem se vydal na cesty, byl jsem mladý. Věřil jsem v jednu věc. Věřil jsem ve slávu. Teď vím, 'Siballe, že sláva není nic. Nic. To jsem pochopil."
"A co ještě jsi pochopil, Karso Orlongu?"
"Nic moc. Jenom jednu věc. Totéž se nedá říct o milosrdenství." Zvedl ji výš a hodil.
Tělo dopadlo na mělčinu a rozpustilo se v bláto, které vlny brzy odnesly.
Karsa se otočil ke kamennému meči a usmál se. "Ano. Jsem Karsa Orlong z kmene Urydů z národa Teblorů. Buďte svědky, bratři moji. Jednoho dne budu hoden vést takové, jako jste vy. Buďte svědky."
Znovu si hodil meč na záda, vyskočil na Ničitele a odjel od moře. Na západ, do pustiny.

DOSLOV
A teď tu sedím,
na čele kroužek ohnivý,
a království toto,
jemuž vládnu,
není nic než houf
vzpomínek na můj život,
divocí poddaní,
dychtící po vzpouře,
chtějí starce svrhnout
z ohořelého trůnu
a pozvednout
mladší podoby
jednu po druhé.

Koruna let
Rybářka Kel Tath

P
odle všech měřítek to byla tvrdá žena.
Onrak Zlomený se díval, jak stojí uprostřed komnaty a přísně odhaduje rozmístění svých mladých vrahů. Nakonec jí zrak padl na Tiste Edur Trulla Sengara a zamračila se.
"Musíme si hlídat záda, když tu jsi?"
Trull Sengar, sedící na podlaze, zády opřený o drsnou zeď, jen pokrčil rameny. "Nenapadá mě žádný způsob, jak tě přesvědčit, že jsem stejně hoden tvé důvěry, Minalo. Kromě toho, že bych pro tebe spředl svůj předlouhý a značně nepříjemný příběh."
"Ušetři mě," zavrčela a vyšla z místnosti.
Trull Sengar se podíval na Onraka a zazubil se. "Nikdo ho nechce slyšet. Vlastně mě to ani nepřekvapuje. Nejsem ani uražen. Je to vlastně dost nechutný příběh -"
"Poslechnu si tvůj příběh," přerušil jej Onrak.
Ibra Gholanovi, jenž stál u vchodu, zavrzal krk, jak se přes rameno ohlédl na Onraka. Ale vzápětí už zase hlídal vchod.
Trull Sengar vyprskl smíchy. "Tohle je pro nezkušeného tkalce příběhů dokonalé. Mé posluchače tvoří dvě desítky dětí, které nerozumějí mému rodnému jazyku, a tři lhostejní nemrtví. Na konci příběhu budu plakat pouze já… a nejspíš z naprosto špatného důvodu."
Monok Ochem, tři kroky za Ibra Gholanem, se pomalu otočil k Onrakovi. "Takže jsi to cítil, Zlomený. A snažíš se odvést pozornost."
Onrak neřekl nic.
"Co jsi cítil?" chtěl vědět Trull Sengar.
"Je zničena. Žena, která dala v čase před obřadem Onrakovi své srdce. Ta žena, které on zaslíbil svoje srdce… a pak jí ho zase ukradl. V mnoha směrech byla už tehdy zničena, už tehdy vykročila na svou dlouhou pouť k zapomnění. Chceš to popřít, Onraku?"
"Nechci, kostěji."
"Šílenství tak prudké, že porazilo samotnou přísahu. Jako táborový pes, který se jednoho dne probudí s horečkou a pak v záchvatu vrčí a zabíjí. Pochopitelně jsme neměli jinou možnost než ji vystopovat a chytit. A pak ji zničit, uvěznit ve věčné temnotě. Aspoň jsme si to mysleli. Šílenství, jež vzdorovalo dokonce i nám. Teď však se její duše zmocnilo zapomnění. Násilný, bolestný odchod ze světa, ale přesto…" Monok Ochem se zarazil a naklonil hlavu na stranu.
"Trulle Sengare, ještě jsi nezačal vyprávět svůj příběh, a už pláčeš."
Tiste Edur si kostěje dlouho prohlížel a po vpadlých lících mu tekly slzy. "Pláču, Monok Ocheme, protože on nemůže."
Kostěj se znovu obrátil k Onrakovi. "Zlomený, je mnoho věcí, které si zasloužíš… ale tento muž mezi ně nepatří."
Onrak řekl: "Monok Ocheme, od smrtelníka, kterým jsi kdysi byl, jsi urazil dalekou cestu, tak dalekou, že jsi zapomněl mnoho pravd, příjemných i nepříjemných. Srdce nelze dát ani uloupit. Srdce může jen podlehnout."
Kostěj se tentokrát neotočil. "To slovo nemá nad T'lan Imass moc, Onraku Zlomený."
"Mýlíš se, Monok Ocheme. Prostě jsme to slovo změnili, aby bylo nejen snesitelnější, ale také aby mělo větší sílu. Získalo takovou moc, že pohltilo naše duše."
"Nic takového jsme neudělali," bránil se kostěj.
"Onrak má pravdu." Trull Sengar si povzdechl. "Udělali jste to. Nazvali jste to obřadem Tellann."
Monok Ochem i Ibra Gholan mlčeli.
Tiste Edur frkl. "A ještě máte odvahu označit Onraka za zlomeného."
V komnatě se na delší dobu rozhostilo ticho. Onrak upíral zrak na Trulla Sengara. Pokud něco, tak uměl být nesmírně trpělivý. Zármutek je dar, o nějž je lépe se podělit. Stejně jako o píseň.
Hluboko v jeskyních zní bubny. Nádherná ozvěna stád, jejichž dunící kopyta oslavují, jaké to je být naživu, běhat jako jeden, valit se v rytmu života. A tak, intonací našeho hlasu, sloužíme největší potřebě přírody.
Čelit přírodě znamená vytvářet rovnováhu.

Rovnováhu proti chaosu.
Nakonec byla jeho trpělivost odměněna.
Ostatně věděl, že bude.

Takto končí čtvrté vyprávění
z malazské Knihy Padlých

SLOVNÍČEK
Ascendenty

Anomander Dlouhý vlas: Syn noci
Apsalar: paní zlodějů
azathy: domy
Beru: pán bouří
bohyně Smršti
degarotové: z Dessimbelakisovy První říše
Dessembrae: pán tragédií
Draconus: starší bůh, vykoval meč Dragnipúr
D'rek: zmije podzimu
Džhess: královna tkaní
Fener: Oloupený
Gedderone: paní jara a nového života
Chromý bůh: Spoutaný, pán dómu řetězů
Kotilion: Špagát, patron asasínů, dóm stínu
královna snů: Královna dómu života
K'rul: starší bůh chodeb
Mael: starší bůh moří
mistr Kápě: Král dómu smrti
Mowri: paní žebráků, otroků a nevolníků
Nerreus: paní klidných moří a příznivého větru
Ohnice: Spící bohyně
Oponn: Dvojčata Šprýmaři náhody
Osserk/Osserik/Osrik: pán nebe
Paliči mostů
Poliel: vládkyně moru a nemocí
sedm ohařů noci
Sestra chladných nocí: starší bohyně
Stínupán: Ammanas, Král dómu stínu
Soliel: vládkyně léčení
Trhač/Tarak: tygr léta a bitev a pán války
Togg a Fanderay: vlci zimy

Bohové Teblorů (Sedm tváří ve skále)

Urugal Tkadlec
'Siballe Nenalezená
Berok Tichý hlas
Kahlb Kradmý lovec
Thenik Zničený
Halad Obr
Imrot Krutá

Starší národy

Tiste Andii: děti noci
Tiste Edur: děti stínu
Tiste Liosan: děti světla
T'lan Imass
Eres/Eres'al
Trellové
Jaghuti
Forkrul Assail
K'Chain Che'Malle

Eleintové
Barghastové
Thelomen Toblakai
Teblorové

chodby

Kurald Galain: starší chodba noci
Kurald Emurlahn: starší chodba stínu, Zničená chodba
Kurald Thyrllan: starší chodba světla
Omtose Phellack: starší jaghutská chodba ledu
Tellann: starší imasská chodba ohně
Starvald Demelain: eleintská chodba
Thyr: stezka světla
Denul: stezka léčení
stezka mistra Kápě: stezka smrti
Serc: stezka nebe
Meanas: stezka stínu a iluzí
D'riss: stezka kamene
Reus: stezka moře
Rašan: stezka noci
Mockra: stezka mysli
Telas: stezka ohně

Balíček draků

dóm života
Král
Královna (královna snů)
Šampion
Kněz
Herold
Voják
Tkadlena
Kameník
Panna

dóm smrti
Král (mistr Kápě)
Královna
Rytíř (kdysi Dassem Ultor, dnes Baudín)
Mág
Herold
Voják
Přadlena
Kameník
Panna

dóm světla
Král
Královna
Šampion (Osserik)
Kněz
Kapitán
Voják
Švadlena
Stavitel
Dívka

dóm noci (tmy)
Král
Královna
Rytíř (Syn noci)
Mág

Kapitán
Voják
Tkadlena
Kameník
Manželka

dóm stínu
Král (Stínupán/Ammanas)
Královna
Asasín (Kotilion/Špagát)
Mág
Ohař

dóm řetězů
Král v řetězech
Choť (Poliel?)
Dráncíř (Kallor?)
Rytíř (Toblakai)
Sedmička vyhaslých ohňů (Osvobození)
Mrzák
Malomocný
Blázen

nezadaní
Oponn
Obelisk (Ohnice)
Koruna
Žezlo
Jablko
Trůn
Řetěz
pán balíčku (Ganoes Paran)

Místa v Dómu řetězů

Sedmiměstí

Aren: Svaté město
Balán: malá vesnice severně od Arenu
Ehrlitan: Svaté město severně od Raraku
Erougimon: tell severně od Arenu
G'danisban: město východně od Raraku
Jhag Odhan: pustina v západním Sedmiměstí
Lato Revae: město západně od Raraku
Sarpačíja: město západně od Raraku
oáza: Svatá poušť Raraku
chodba Smršti
Vatharský brod: bitva v Psím řetězu
Y'Ghatan: samozvané první Svaté město

Genabakis

Culvern: městečko
Genabaris: město
Laederonská plošina
Malynský Most: městečko
Malynské moře
Malynties: město
Ninsanoský Příkop: městečko
Stříbrné jezero
Tanys: městečko

Drift Avalii: ostrov jihovýchodně od kontinentu Quon Tali
Rodící se: zatopený svět

Steven Erikson
DÓM ŘETĚZŮ

Z anglického originálu Deadhouse Gates,
vydaného nakladatelstvím Bantam Press
a division of The Random House Group Ltd
v Londýně v roce 2000,
přeložila Dana Krejčová
Mapa: Neil Gower.
Obálka: Steve Stone.
Odpovědná redaktorka: Eva Hartová.
Vydalo nakladatelství TALPRESS, spol. s r. o.,
Jungmannova 14, 110 00 Praha 1,
jako svou 379. publikaci.
Sazba: SF SOFT.
Lito obálky: Typografické studio Trilabit.
Tisk: S TISK Vimperk.

První vydání, Praha 2005.